

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

TESI DOCTORAL

**«Les actes capitulars de la
Seu de Xàtiva (segle XVIII).
Estudi i edició»**

VOLUM I

*Programa de doctorat: 818 Codi 140B
Llengua i literatura catalanes*

Presentada per:
MARC GANDIA SILVESTRE

Dirigida per:
VICENT JOSEP ESCARTÍ SORIANO

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
FACULTAT DE FILOLOGIA
DEPARTAMENT DE FILOLOGIA CATALANA

*A Amparo,
a qui la fortuna ha volgut fer la meua dona,
l'estimada i l'amiga,
a més de la mare dels meus fills*

A Joan i Andreu, ninetes dels meus ulls

Sumari

VOLUM I

I. OBJECTIUS, METODOLOGIA I FONTS	9
1.- Introducció	11
2.- Objectius, metodologia	12
3.- Fonts	21
II. UNA APROXIMACIÓ A LA SITUACIÓ HISTÒRICA I ADMINISTRATIVA DELS SEGLES XVI-XVIII	25
1.- Unes consideracions historicoculturals generals	27
2- Una aproximació a la llengua de l'administració a l'època foral: segles XVI-XVII	32
2.1.- El llenguatge jurídic i administratiu de l'època moderna: una producció en un temps i espai concrets ..	34

III. ELS LLIBRES D'ACTES DE LA COL·LEGIATA DE SANTA MARIA DE XÀTIVA	
(LA SEU)	43
1.- La col·legiata de Santa Maria de Xàtiva	45
1.1.- La col·legiata de Santa Maria de Xàtiva. Una institució centenària	45
1.2.- Capítol, dignitats, canonges i d'altres càrrecs	51
1.2.1. El capítol	51
1.2.2. El degà	54
1.2.3. Els canonges	58
1.2.4. D'altres càrrecs	64
1.2.5. El racional de capítol	66
2.- Una pervivència del llenguatge administratiu del segle XVIII: L'administració eclesiàstica	74
2.1.- Els llibres d'actes capitulars	75
2.2.- Els racionals de capítol i els llibres d'Actes	83
2.3.- La memòria administrativa	113
2.4.- El funcionament de l'administració diària	119
2.5.- El reflex local dels esdeveniments històrics	120
2.6.- Elements paraliteraris i models de prosa a l'administració eclesiàstica	141
2.7.- Sobre la pervivència del valencià a la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva	153

IV. EDICIÓ	163
1.- Criteris d'edició	165
2.- Edició del text [1-620]	171
 <i>VOLUM II</i>	
Edició del text [621–1266]	639
V. BIBLIOGRAFIA	1095
VI. APÈNDIX	1131
A. Glossari Lexicogràfic	1133
B.- Índex Onomàstic	1217

I.- Objectius, metodologia i fonts

1.- Introducció

És de tots sabut el tractament negatiu que ha rebut la llengua catalana i la seua literatura produïda entre els segles XVI i XVIII —tant des del punt de vista dels escrits més creatius com des dels altres camps: escriptura privada, textos administratius, judicials, processals, legislatius, eclesiàstics... No fa encara massa, hom sempre emprava el terme «Decadència» per a caracteritzar aquest període, un terme que veié el seu naixement amb els autors de la Renaixença, i que sempre ha presentat connotacions negatives.¹

És precisament dins la voluntat d'acabar-nos amb aquell període d'una manera diferent, on s'engloben i tenen una certa significació els estudis del llenguatge administratiu i, més concretament, l'estudi dels testimonis de llenguatge

---

¹ Tal i com ha assenyalat el professor Rossich, el terme «Decadència» és dolent, no pas perquè no hi hagi un cert descens de la producció literària, sinó perquè no és aquest el millor nom per a designar tot aquest període. ROSSICH, A.: «Renaixement, Manierisme i Barroc en la literatura catalana», dins *Actes de Vuité col·loqui de llengua i literatura catalana*, vol. II, 1989, pp. 149-179.

administrativoeclesiàstic,² que és sobre el que es fonamenta el present treball. I cal remarcar que l'estudi d'aquests tipus de documents pren un relleu destacat en tant que a l'administració eclesiàstica sempre se li havia suposat un elevat «grau de castellanització», en aquest període suara esmentat, la qual cosa no és del tot certa, com veurem. L'estudi d'aquest tipus de documents ens permetrà de conèixer els formulismes, construccions i hàbits lingüístics d'aquestes administracions i, encara, els càrrecs i el funcionament intern de l'estament eclesiàstic i de la seua administració. No obstant, el més destacat de tot, és el poder fer palès un fet constatat: la pervivència d'un llenguatge ben elaborat al si d'un organisme que sempre s'havia proposat com el primer a canviar de llengua, des de la primera vinguda d'eclesiàstics castellans a la nova institució inquisidora fins a la incorporació de nous clergues «castellans» amb el Decret de Nova Planta,³ i amb l'aplicació del Reial Decret de 7 de juliol de 1723, en què s'establí que «Els naturals dels regnes de Castella, Aragó, València i Catalunya, podrien obtenir peces eclesiàstiques en ells recíprocament, sense privilegi d'estrangeria».⁴ Amb tot, però, als nostres documents ens trobem que els textos en català comprenen des de la implantació de la Nova Planta fins a gairebé la fi de la primera meitat del s. XVIII, concretament, fins al 17 de maig de 1741,⁵ la qual cosa els atorga un relleu extraordinari i, més encara, en l'àmbit específic del País Valencià.

2.- Objectius i metodologia

És, doncs, dins aquest context d'estudi de la nostra producció cultural i lingüística del període, on poden adquirir una clara importància les aportacions realitzades en l'estudi de l'ús de la nostra llengua i en l'anàlisi del seu lèxic, a partir de l'edició de les *Actes capitulars de la Seu de Xàtiva* que es conserven en català i que foren redactades durant el període posterior a l'entrada en vigor del decret de

---

² Amb aquest mot fem referència al llenguatge administratiu emprat per l'església.

³ Des de finals del segle XV i per decisió de Ferran el Catòlic, la Inquisició fou l'únic organisme comú a tots els estats de la monarquia hispànica. A més de ser un organisme castellà incrustat dins l'antic regne de València. Vegeu, HALICZER, S.: *Inquisición y Sociedad en el Reino de Valencia (1478-1834)*, Ed. Alfons El Magnànim, 1993.

⁴ On s'exceptuava el regne de Mallorca. RD de 7 de juliol de 1723, «Los naturales de los reinos de Castilla, Aragón, Valencia i Cataluña puedan obtener piezas eclesiásticas en ellos recíprocamente sin privilegio de estrangeria, pero no en el de Mallorca», *Novísima recopilación de las Leyes de España*. Impresa en Madrid, any 1805, Tom I, llibre 1, pp. 108-109.

⁵ La primera de les actes en català és del 22 de desembre de 1709, es tracta de la setena de les determinacions capitulars, atés que les sis primeres estan escrites en castellà.

Nova Planta i fins a la seua definitiva desaparició. Un estudi que, a més d'aportarnos dades sobre la llengua del període, ens pot oferir, encara, models, per a l'actual reintroducció de la llengua en el sector eclesiàstic, profundament castellanitzat.

El tema que ens hem proposat tractar en aquest estudi és l'edició de les Actes capitulars de la Seu de Xàtiva en català, entre el 1708 i el 1741, atés que demostren la pervivència del llenguatge administratiu en la nostra llengua dins l'organització eclesiàstica del segle XVIII. A més, hem procurat una aproximació de context als documents editats i, encara, una aproximació als fenòmens lingüístics que ens han semblat més destacables, així com als formulismes, camps semàntics, anàlisi de les construccions, expressions i hàbits lingüístics que eren característics en la llengua de l'administració religiosa del segle XVIII i, en especial, al lèxic, que presenta un interès molt particular. En aquest sentit, les actes capitulars de què hem preparat l'edició formen un corpus ben interessant, que caldria afegir a altres documents com furs, privilegis, documentació notarial (testaments, contractes, inventaris...), actes de consell municipal, llibres de costums, llibres judicials, etc., que són, tots ells, escrits amb una certa voluntat de pulcritud i amb la seguretat que suscitava la pràctica diària i fidel a un model lingüístic i estilístic ben sòlid i fonamentat sobre els usos de la tradició. Documents que representen una mostra ben viva de la història de la nostra llengua.⁶

El valencià havia estat, com és ben sabut, la llengua en què es redactaven els assumptes civils, els processos judicials i legislatius,⁷ durant els segles XVI i XVII. A més a més, hem de remarcar un altre fet importantíssim, la llengua del poble era el valencià. Llavors, la tramitació de la documentació que dimanava de les oficines burocràtiques, no podia circular, en molts casos, en cap altra llengua que no fora la del poble. Tal com ja va apuntar Fuster, la llengua, en l'àmbit administratiu, «continuà tenint, fins al 1707, una plataforma segura: l'administració pública. De les altures de la generalitat, a l'últim racó del país, la burocràcia emprava, sistemàticament, el català».⁸ Plataforma que en nombroses ocasions es veié recolzada també per la gestió escrita de les institucions eclesiàstiques i l'ús que en elles se'n feia de la nostra llengua. I, tot i que allà havia penetrat el castellà i, de sempre, hi havia hagut

---

⁶ Vegeu ESTRELA, J.E.: «Llengua i administració en els segles XVI i XVII», *Saó*, núm. 202, 1996, pp. 22-23.

⁷ Vegeu FRESQUET, R.: *Vint processos criminals d'Albalat de la Ribera (1611-1666)*, Albalat de la Ribera, 1997.

⁸ FUSTER, J.: *La decadència al País Valencià*, Barcelona, 1985, p. 126.

la possibilitat del llatí, com veurem, el Decret de Nova Planta no afectarà d'una manera directa als usos lingüístics de l'administració eclesiàstica, cosa que no s'esdevingué amb l'administració civil.

D'altra banda, pel que fa a l'Església, trobem interessant destacar, com ja és de sobres coneguda, la importància que tingué aquesta en la societat del sis-cents i set-cents, atés que tractà de difondre uns nous valors, els de la Contrareforma, on tot estarà al servei del monarca i de la religió, com podrem observar, fins i tot, en les indicacions donades per part de la monarquia al capítol col·legial. I per això, resulta il·lustratiu veure quina actitud lingüística va adoptar. Una actitud que sota les premisses que hem anat esbossant, no pot ser una altra que la de la utilització de la pròpia llengua que entenia el poble.

La parròquia col·legial de Santa Maria de Xàtiva, l'edició i l'estudi sobre els documents de la qual fonamenten el nostre treball, mantingué una estricta fidelitat idiomàtica al valencià, en bona part dels seus registres administratius. Una fidelitat mantinguda fins que les contínues pressions de l'arquebisbe Andrés Mayoral Alonso de Mella hi acabaren amb l'oficialitat de l'idioma. Vicent Pitarch ja apuntava que «la col·legiata de Xàtiva presenta un dels casos més fermes de fidelitat a l'idioma del país, fidelitat entroncada per la intromissió d'imperatius estrangers».⁹

Cal considerar que l'arxiu de la col·legiata serva documentació des del segle XIII, i, de forma discontinua i seriada, presenta documentació des del segle XV fins a l'actualitat. El seu arxiu és un dels més importants del nostre país, ja que Xàtiva va estar la segona ciutat del Regne i, a més, fou també la segona església de la diòcesi, d'on sortiren personatges de gran relleu. Entre els fons més remarcables de l'església de Santa Maria, trobem la collecció de còdexs, el butllari (dins del qual ressalten les concessions de Benet XIII, Calixt III i Alexandre VI).¹⁰ A més a més, cal destacar la sèrie *Determinacions Capitulars*, documents sobre els quals està fonamentat aquest treball.

Des del punt de vista de la metodologia, oferim l'edició de les *Actes capitulars* que comprenen els anys 1708-1741, atés que, com hem apuntat suara, el nostre

---

⁹ PITARCH, Vicent: «La llengua de l'administració eclesiàstica (País Valencià, segles XVI-XVIII)», *L'Espill*, núm. 6-7, València, 1980, pàg. 52.

¹⁰ ALONSO LLORCA, Joan; BOLUDA PERUCHO, Alfred; PONS ALÒS, Vicent: *L'arxiu de la Col·legiata de Santa Maria de Xàtiva. Inventari i aproximació històrica*, Xàtiva, Insigne Església Col·legial Basílica de Santa Maria de Xàtiva, 1993, Xàtiva.

objectiu ha estat mostrar la vigència de la nostra llengua, amb la seua riquesa i la seua pervivència, després del Decret de Nova Planta i fins a la seua efectiva desaparició. Amb aquesta finalitat hem transcrit un total de 1266 actes, entre les quals se'n troben algunes en castellà —perquè hem cregut convenient realitzar la transcripció de la totalitat del primer volum, per restar més fidels a l'original—, sobretot al llarg dels primers anys de tempteigs, on les opcions lingüístiques encara no es trobaven del tot definides, i on fins i tot hi trobarem actes «bilingües».

En el present treball, amb tot, hem volgut apropar-nos a l'estudi del període de l'edat moderna, fent una aproximació històrica i administrativa del període comprés entre els segles XVI-XVIII. Primerament, realitzem unes consideracions respecte al període historicocultural en què ens trobem, fent especial incís a la situació que es visqué a les terres valencianes, a partir dels fets històrics més rellevants: els Àustria, les Germanies, el Virregnat dels ducs de Calàbria, l'expulsió dels moriscos, la Segona Germania, la Guerra de Successió; a més de tractar sobre aspectes, com la Contrareforma i la Inquisició, de més implicació respecte al món de l'Església.

Atenent a la importància que prenen els documents administratius dintre del període de l'edat moderna, hem fet una aproximació a la llengua de l'administració en l'època foral i, també, els seus usos en un espai i temps concrets. A partir d'uns valors de la tradició més directa que possibiliten la seua continuació, ens apropem a la llengua de l'administració per vincular i relacionar el llenguatge de l'administració eclesiàstica amb uns models existents, que estaven lligats al llenguatge jurídic i administratiu de l'època moderna. I constatar, així, la vigència i el valor d'una tradició administrativa que serà seguida en els models emprats pels nostres racionals de capítol. No hem d'oblidar, d'altra banda, que, en molts casos, els eclesiàstics que redacten aquests documents amb valors «memorialístics» i administratius, segueixen els models de la burocràcia, un sistema al qual estaven vinculats sovint.

Amb l'objectiu d'analitzar l'origen i la creació de l'organisme emissor dels nostres documents capitulars, fem una aproximació a l'estructura de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva (la Seu), una institució centenària creada a les darreries de l'any 1413; a més de tractar les posteriors modificacions en la seua estructura interna. Hi oferim dades, també, sobre la institució del capítol, les dignitats eclesiàstiques —degà, cabiscol—, els canonges, i, encara, d'altres càrrecs que

formaven part de l'organigrama de la col·legial i que apareixen sovint a les Actes.

D'altra banda, en la pervivència del llenguatge administratiu al llarg del segle XVIII és on pren significat l'estudi dels llibres d'actes, sobretot si tenim en compte que en l'administració civil se silenciaren els usos de la nostra llengua, després de l'assumpció dels models de l'administració castellana per part de les institucions civils valencianes. Així, en les *Actes capitulars* se'ns mostren, amb una relació detallada, tots els actes realitzats i les determinacions preses al capítol general de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva. Dels acords i de les disposicions que allí es discutien es redactava una acta per part del secretari, conegut amb el nom de racional de capítol, i, quan aquest no hi podia assistir, era suplert pel regent de racional de capítol. A més de tenir en compte la pervivència i la vigència lingüística en aquells escrits, dins les determinacions és ben interessant analitzar la memòria administrativa i la voluntat de deixar memòria en temps futurs per facilitar el funcionament de la institució que les genera, atés que amb la lectura de les diferents resolucions i decisions preses al capítol col·legial ens trobem que, no solament hi ha l'obligació d'escriure per tenir-ne una constància administrativa, sinó que també hi roman la voluntat d'esdevenir testimoni escrit, tant de tipus administratiu com històric —sobretot, quan hi ha la constatació de fets extraordinaris de caire social que esdevenen efemèrides destacades de la vida local. Una voluntat de deixar memòria que ens vindrà oferta tot seguint dos models de prosa literària: el de la prosa tradicional culta, representat per models lingüístics relativament recargolats i propis de l'administració de l'època moderna, amb un llenguatge solemne i elegant, amb períodes sintàctics llargs i fórmules llatinitzants —i que ens trobarem especialment dins dels encapçalaments i en aquelles determinacions on es realitza un tractament més extens i de major relleu, on la mà del racional de capítol deixa anar els models tradicionals heretats, mostrant així una prosa més culta—; i el de la prosa didàctica popular, on hi predomina una base de llengua tradicional, sense cultismes ni ornaments retòrics —amb l'aparició d'alguns castellanismes lèxic—, i amb major presència en els escrits que ens mostren les resolucions de fets tractats d'una manera senzilla, elemental i, en molts casos simplista, tot predominant un llenguatge més directe i uns períodes sintàctics breus.

Ara bé: allò que dóna sentit al present treball és l'edició de les *Actes capitulars, 1708-1741*. És per això que hem transcrit, com ja hem assenyalat més

amunt, totes les actes existents des de la represa de les determinacions capitulars, el 1708 —un total de 1266—, atés que abans s'havia suspés aquella activitat administrativa, durant l'assetjament de la ciutat, arran de la Guerra de Successió. Cal assenyalar, també, que hem realitzat una transcripció filològica el més acurada possible, seguint al màxim l'original, i donant compte de qualsevol modificació que ens hem permés; és a dir, hem seguit el sistema diplomáticointerpretatiu —conegut també com el d'Els Nostres Clàssics.

Per això, hem desenvolupat les abreviatures, bastant habituals; hem separat els mots correctament i únicament hem regularitzat l'ús de les majúscules, d'*i* i *j* i d'*u* i *v* (encara que hem de dir que no han estat massa els casos en què ens han aparegut aquests fenòmens, sovint motivats per la diversitat de traços confusos que ens aporten els racionals i regents de capítols). També hem representat ç allà on el text figurava *c* amb aquell valor, cosa que tampoc és massa freqüent a les *Actes capitulars*. Pel que respecta al dígraf *ny*, cal de dir que hem respectat les diferents representacions en què ens apareixia a l'original (*ñ*, *ñy*, *ny*, *ñy*); fins i tot, quan els autors han escrit *yn*, ho hem respectat, perquè no es tracta, tampoc, d'un fenomen aïllat. Així mateix, hem puntuat el text, atés que els diferents racionals i regents de capítol, tot i que usen alguns signes de puntuació, ho fan d'una manera molt diferent de com els usem nosaltres i, a més, assistemàticament. Conservar-los hauria dificultat la intel·lecció del text per part del lector hodiern. També hem introduït els accents —d'acord amb la variant valenciana—, i l'apòstrof i el guionet del català actual. Amb el punt volat hem indicat les elisions que hui no tenen representació gràfica. Amb tot, i malgrat la norma habitual de mantenir la doble *ela* gràfica no palatal —i no etimològica— sense punt volat, nosaltres l'hem afegit en alguns casos. Quant a l'ús de la dièresi per tal d'assenyalar un hiatus, l'hem utilitzada d'acord amb la normativa moderna, tret d'aquells casos en què ja hi havia una *h* antihiàtica.

Quan per oblit o destrucció de l'original hi mancava alguna lletra o lletres, ho hem restituït tot indicant-ho amb claudàtors [ ]. Si hem afegit algun mot obvi, oblidat per l'autor, a més de posar-ho entre claudàtors, ho hem indicat en nota. Per últim, totes les possibles particularitats gràfiques (errades, passatges ratllats, etc.), les hem assenyalat a les notes a peu de pàgina. Amb més, per tal d'ampliar la informació de tota la sèrie de determinacions i el gran nombre de notícies que s'hi recullen, hem intentat anotar tots aquells fets històrics i els personatges de major renom i

vinculació a la història de la ciutat, Xàtiva —que llavors passà a anomenar-se Sant Felip—; i de la resta de l'antic regne de València, i també d'aquells que són pertanyents al nou Estat creat per l'absolutista Felip V.

En l'apartat de la bibliografia aportem un extens llistat que hem pogut emprar a l'hora d'elaborar aquest treball. En molts casos, són estudis que amplien, de manera més detallada, els aspectes treballats concrets i diversos -històrics, literaris, lingüístics i administratius-, als quals nosaltres fem referència.

Per una altra banda, cal que tinguem present l'apartat de l'apèndix. Les *Actes Capitulars* de la col·legiata de Xàtiva, algunes d'elles redactades amb una bella prosa (quasi mostrant l'herència de l'estil cancelleresc i, sense dubte, recollint les fórmules habituals de la prosa burocràtica), ofereixen tot un conjunt de mots, d'expressions i d'accepcions d'interés lèxic que, sovint relacionades amb el llenguatge administratiu, hem estudiat, també, de manera més detallada. I, així, en l'apèndix destinat al lèxic de les *Actes capitulars* de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, oferim un glossari lexicogràfic dels mots que hem considerat que tenen interès i que, en molts casos, no havien estat recollits encara en un treball d'aquestes característiques. Tot i l'aparició d'una sèrie de paraules que poden semblar òbvies, hem de dir que les hem incorporat al nostre llistat per la seua relació directa amb el món eclesiàstic i religió i l'ampli camp semàntic que es tracta a les *Actes capitulars*. Així, per exemple, recollim tot els noms referents als càrrecs eclesiàstics i els diferents actes de la litúrgia, molts d'ells, com podrem observar, no recollits ni documentats a les diferents obres lexicogràfiques de referència: *DCVB (Diccionari Català-Valencià-Balear)* i *DECLC (Diccionari Etimològic Complementari de la Llengua Catalana)*.

Per cloure aquest treball, en un altre apèndix, aportem un índex onomàstic que completa la nostra edició, que de ben segur que resultarà útil per localitzar aquells topònims i antropònims relacionats d'una manera directa o indirecta amb l'administració de la col·legiata de Xàtiva, però no només això, sinó per poder esbrinar quina relació hi mantenia l'Església amb els habitants de la que anava a ser la nova colònia de Sant Felip.

No podem acabar aquestes línies sense deixar constància de les persones i «amics», que en un moment o un altre, han accedit a orientar-nos o a facilitar-nos el treball. Entre els qui han col·laborat d'una manera més directa, figuren la meua dona,

Amparo, qui de manera pacient ha seguit el procés de les diverses fases —amb una lectura atenta i les corresponents consideracions, sempre profitoses. A mon pare i el meu germà, Paco, homònim de l'anterior, que han sabut prestar la seua assistència en la recerca del material bibliogràfic; i d'una manera ben especial a ma mare Conxín —a qui la memòria li ha jugat una molt mala passada—, i que, igual que els meus sogres, Herminia i Juan, han ajudat en l'atenció dels meus fill Joan i Andreu, i han col·laborat a què aquest projecte de tesi doctoral haja arribat a bon port. Amb tot, en aquesta sèrie d'agraïments especialíssims, trobe que mereixen un apartat destacat tots els amics i amigues, la llista dels quals seria massa extensa d'anomenar ara i ací, i que d'una manera o altra han tingut la paciència d'escoltar i d'orientar-me, en els moments més difícils: a tots ells el meu agraïment més sincer. Voldria també agrair a la Conselleria d'Educació i Ciència, la concessió de les beques dins del pla d'Estudis del Valencià Actual (EVA), de l'any 1998, treball realitzat conjuntament amb l'equip d'investigació format per V. J. Escartí, J. E. Estrela i R. Fresquet, i posteriorment, de manera individual, en 1999, 2000 i 2001; i a l'Acadèmia Valenciana de la Llengua per la concessió de les beques d'investigació lingüística sobre el valencià del segle XVIII, en els anys 2003, 2004, 2005 i 2006; unes beques que han permés que aquesta tesi doctoral anara gestant-se amb l'elaboració dels diferents treballs específics.

També vull regraciar especialment —a banda d'aquells que ja apareixen en les notes— l'amabilitat, l'ajut i l'assessorament del senyor abat de la col·legiata —ara canonge de la catedral de València—, N'Arturo Climent Bonafé; dels arxivers de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, mossén Vicent Pons Alòs —antic director de l'arxiu i ara canonge arxiver de la Seu de València—, i En Juan Ignacio Pérez Giménez; dels sagristans En Joaquín Martínez Martínez i N'Antonio Corts Conejero; de l'arxiver municipal de Xàtiva, N'Isaïes Blesa Duet, i de l'amic En Juli Verger Garrigós; de l'exdirector del Museu Municipal de Xàtiva, En Marià González Baldoví; del director de la Biblioteca Municipal de Xàtiva, En Vicent Orquín López; del cronista de Xàtiva, N'Agustí Ventura Conejero; dels professors, i amics, Josep Vicent Martínez Martínez i Vicent F. Roselló Rodríguez, per la seua atenta lectura i valuós assessorament i recomanacions; de l'amic En Xavier Sellés Santos, pel seu auxili en els aspectes del disseny i alguns aspectes tipogràfics; de Josep G. Mateu Lluch, continuador de la tasca tipogràfica de Blai Bellver, per la seua amistat i l'ajut en els aspectes

d'impressió. Finalment, hem de deixar constància de la nostra més sincera gratitud al director d'aquest treball, Vicent Josep Escartí i Soriano, el qual, d'una manera pacient, ens exhortà a iniciar-lo, a continuar-lo, i a acabar-lo, i que en tot moment ha estat disposat a orientar-nos i a realitzar aquelles consideracions i indicacions que sempre han sigut del tot interessants i de profit.

Xàtiva, setembre 1997 – octubre 2015

3.- Fonts

Per tal de realitzar la nostra tesi doctoral hem pres com a base el *Llibre d'actes capitulars* (1708-1748) de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, que són la documentació eclesiàstica on es mostra una relació detallada de tots els actes realitzats al capítol general, i que ara pertany a l'Arxiu Històric de la Col·legiata de Xàtiva. Els documents utilitzats en el present estudi són:

- AHCX, *Llibre d'acords capitulars, 28 març 1708- 27 abril 1738*, Xàtiva, Llibre 72, 321 fulls;
- AHCX, *Llibre d'acords capitulars, 2 maig 1735- 21 abril 1745*, Xàtiva, Llibre 73, 201 fulls.

Encara que aquests volums han estat la font bàsica de la nostra transcripció i del seu estudi, hem de tenir present que hem consultat també la següent documentació, tant de l'Arxiu Històric de la Col·legiata de Xàtiva (AHCX), com de l'Arxiu Històric Municipal de Xàtiva (AHMX), amb la voluntat de completar, matisar o

contrastar la informació de què disposàvem:

ACTES CAPITULARS

- AHCX, *Llibre de determinacions capitulars antigues i inventaris de sagristia*, 25 maig 1470 – 14 setembre 1766, Xàtiva, Llibre 66;
- AHMX, *Actes capitulars 1570 – 1628*, Xàtiva, Llibre núm. 1326;
- AHCX, *Llibre de determinacions capitulars*, 1 juny 1594 – 2 desembre 1650, Xàtiva, Llibre 67;
- AHCX, *Llibre d'actes capitulars per a l'elecció d'oficis, celebrades anualment després de la festa d'Epifania i després de Pentecostes. Capitula acta post Epiphaniam et festum Pentecostes*, 8 gener 1629 – 7 gener 1784, Xàtiva, Llibre 68;
- AHCX, *Llibre d'acords i actes capitulars*, 2 maig 1651 – 20 abril 1672, Xàtiva, Llibre 69; AHCX, *Llibre d'acords i actes capitulars*, 6 maig 1672 – 2 maig 1692, Xàtiva, Llibre 70;
- AHCX, *Llibre d'acords i actes capitulars*, 20 maig 1692 – 8 desembre 1704, Xàtiva, Llibre 71;

D'ALTRES DOCUMENTS

- AHCX, «Edicte de convocatòria per a cobrir una plaça», finals del segle XVIII principis del segle XIX. Documentació impresa, núm. 118;
- AHCX, *Certificats de clàusules testamentàries*, segle XVIII, caixa 186 i ss.;
- AHCX, *Índice promptuario de las obligaciones respectivas que están impuestas a los individuos de esta ynsigne colegial yglésia de Santa Maria de la ciudad de San Felipe, para su mejor gobierno*, caixa, sig. 21;
- AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries comensant en 20 de agost 1678 fins 1573, 28 desembre*, llibre 201;
- AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202;
- AHCX, *Llibre de possessions de dignitats y canonicats ab la entrada eo rebuda de diners de capes*, Govern i acció pastoral. Nomenaments i

ordinacions, caixa, sig. 21;

- AHCX, *Quinke libri (1730-1745): Llibre de batejos*, vol. 8;
- AHCX: *Llibres de visites pastorals*, tom 0;
- AHCX: *Llibres de visites pastorals*, tom 1;
- AHCX: *Llibres de visites pastorals*, tom 2;
- AHCX: *Llibres de visites pastorals*, tom 3;
- AHCX: *Llibres de visites pastorals*, tom 5;
- AHMX, *Llibre de testaments*, sig. 1797.

II.- Una aproximació a la situació
històrica i administrativa dels segles
XVI-XVIII

1.- Consideracions historicoculturals generals

Al llarg dels segles XVI i XVII, la Corona d'Aragó es veié vinculada al projecte de la monarquia hispànica gestat per la unió d'Isabel de Castella i Ferran d'Aragó (1479–1516); i, així, els Àustria imposaren la seua concepció unitarista d'Espanya, des del punt de vista politicoadministratiu, religiós i cultural. Hem de tenir present, doncs, que la situació sociocultural del segle XVI reflecteix una clara submissió al poder i a la voluntat absolutista dels Àustria.¹¹ Una voluntat que sobretot a partir de Felip II, i la seua ideologia cesarista, va impedir la difusió dels nous corrents ideològics europeus, fent-se servir de l'Església i la Inquisició¹² per transmetre els valors de l'espiritualitat dogmàtica repressiva confirmada pel Concili de Trento

---

¹¹ BELCHI NAVARRO, M. P.: *Felipe II y el Reino de Valencia.(1567-1578). La tecnificación del virreinato*, Valencia, Universitat de Valencia, 2000; BERENQUER CEBRIÀ, E.: *La Corona de Aragón en la época de Felipe II*, Valladolid, Universidad de Valladolid, 1986; CASEY, J.: *El Reino de Valencia en el siglo XVII*, Madrid, Siglo XXI, 1983; FELIPO ORTS, A.: «Control monárquico y oligarquía municipal en la Valencia de Felipe II», *Felipe II y el Mediterráneo*, Madrid, Sociedad estatal para la conmemoración de los Centenarios de Felipe II y Carlos V, 1999; FERNÁNDEZ ÁLVAREZ, M.: *Felipe II y su tiempo*, Madrid, Espasa-Calpe, 1998.

¹² Sobre la inquisició, vegeu ÁLVAREZ DE MORALES, A.: *Inquisición e Ilustración*, Madrid, Fundación Universitaria Española, 1982; ELORZA, A.: «La Inquisición y el pensamiento ilustrado», dins *Historia* 16, extra Núm. 1 (dedicat a la Inquisició), 1986, pp.81-92; GARCÍA CÁRCCEL, R.: *Orígenes de la Inquisición española. El Tribunal de Valencia (1478-1530)*, Barcelona, Península, —: *Herejía y sociedad en el siglo XVI: la Inquisición en Valencia. 1530-1609*, Barcelona, Península, 1980; MARTÍNEZ MILLÁN, J.: *La Inquisición española*, Madrid, Alianza editorial, 2007; MORES ROS, C.: «La actividad del Tribunal de la Inquisición en Barcelona entre 1759 y 1786; las proposiciones erróneas», en *Pedralbes. Revista d'història moderna*, núm. 8 (2), 1988, pp. 503-512; PÉREZ DE COLOSIA RODRÍGUEZ, M. I. i GIL SANJUAN, J.: «Los métodos disuasivos de la Inquisición», dins *Jábega*, núm. 34, 1981, pp. 41-50; PÉREZ, J.: *La Inquisición española. Crónica negra del Santo Oficio*, Madrid, ediciones Martínez Roca, 2002.

(1545–1563), amb el qual les directrius contrareformistes s'aplicaran al conjunt de la vida social, política i cultural d'arreu de l'Europa catòlica.¹³

Durant aquest període, altrament, la desatenció política constant dels territoris de la nostra llengua féu que esdevingueren quasi meres províncies de l'Imperi espanyol governades per la figura del virrei —càrrec de confiança del monarca escollit entre les famílies aristocràtiques hispàniques—, els militars d'alta graduació o prelats de l'Església. Aquesta pèrdua de sobirania política, juntament amb les noves disposicions legals, a més dels problemes amb el comerç marítim, agreujat per la pirateria al Mediterrani i el protagonisme comercial de l'Atlàntic —a partir del descobriment d'Amèrica— féu que la distància augmentara entre el poble i la noblesa, un distanciament i malestar social que a casa nostra va provocar la revolta de les Germanies (1519–1522).¹⁴ Els agermanats intentaren instaurar un règim burgès per tal de combatre els abusos nobiliaris, però la noblesa, amb l'ajut de les tropes castellanques, va aconseguir derrotar-los. Amb aquesta victòria, l'aristocràcia urbana i la noblesa terratinent aturà aquest intent de revolució social dels petits burgesos i del camperolat. A més, el fracàs agermanat va suposar una forta repressió econòmica, social i política contra les classes populars.

Un altre fet històric de cabdal importància per a l'economia del nostre país fou l'expulsió dels moriscos (1609).¹⁵ L'expulsió d'aquests cristians nous, ordenada

---

¹³ BALLESTEROS ARRANZ, E.: *Carlos V. Reforma y Contrarreforma*, Madrid 1984; BENÍTEZ SÁNCHEZ BLANCO, R.: «La Contrarreforma», dins *La Iglesia valentina en su historia*, vol. I, Generalitat Valenciana, 1999, pp. 197-229; CADENAS Y VICENT, V.: *El Concilio de Trento en la época del emperador Carlos V*, Madrid 1990; JEDIN, H.: *Reforma, Reforma Católica y Contrarreforma* (Manual de Historia de la Iglesia V), Barcelona 1972; JONES, M. D. W.: *La contrarreforma: religión y sociedad en la Europa moderna*, Madrid 2003; LUTZ, H.: *Reforma y Contrarreforma*, Madrid 1992; MATA DE LA CRUZ, S.: *Tarragona y el Concilio de Trento: las construcciones religiosas de las diócesis tarraconenses entre 1560 y 1603*, Tarragona 1995; MARTÍNEZ ROJAS, F. J.: «Trento: encrucijada de reformas», *Studia philológica valentina*, 2007, Núm. 10: pp. 201-239; ROVIRA BELLOSO, J. M.: *Trento: una interpretación teológica*, Barcelona, 1979; XAVIER, A.: *Diego Laínez: la Europa de Trento*, Barcelona 1994.

¹⁴ BALLESTER JULBE, C.: *Las Germanías de Játiva*, Madrid, 1909; DURAN, E.: *Les Germanies als Països Catalans*, Curial, Barcelona, 1982; —: «Aspectes ideològics de les Germanies»; *Pedralbes*, 2, 1982, pp. 53-67; GARCÍA CÁRCCEL, R.: *Las Germanías de Valencia*, Ed. Península, 2a ed., Barcelona, 1982; MATEU I LLOPIS, F.: «Aspectos económicos de la Germanía», *Actas del VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, vol. III, València, 1973, pp. 71-95; PILES, L.: «Aspectos sociales de las Germanías», *Estudios de Historia Social de España*, II, 1952.

¹⁵ ARDIT, M.: «Expulsió dels moriscos i creixement agrari al País Valencià», *Afers*, 5-6, 1987, pp. 273-316; BENÍTEZ SÁNCHEZ-BLANCO, R.: «Carlos V, la Inquisición y la conversión de los moriscos valencianos», dins *Carlos V. Europeísmo y Universalidad. Actas del congreso internacional, Granada, mayo 2000*, Madrid, 2001, pp. 45-75; BUNES, M. Á. de: *Los moriscos en el pensamiento histórico*, Madrid, 1983; BORONAT BORRACHINA, P.: *Los moriscos españoles y su expulsión. Estudio histórico-crítico*, Granada, Universidad de Granada, 1992; DOMÍNGUEZ ORTIZ, A.: *Historia de los moriscos. Vida y tragedia de una minoría*, Madrid, Alianza, 1979; ESCARTÍ, V. J.: *Jaume Bleda i l'expulsió dels moriscos*, València, Bancaixa, 2009, pp. 11-48; GARCÍA CÁRCCEL, R.; CISCAR PALLARÉS, E.: *Moriscos i agermanats*, València, 1974; GARCÍA MARTÍNEZ, S.: *Bandolers, pirates i moriscos*, València, 1980; HALPERÍN, T.: *Un conflicto nacional. Moriscos y cristianos viejos en Valencia*, València, 1980; MOSCARDÓ CERDÀ, M.: «Aproximació a l'estudi de l'expulsió dels moriscos a Xàtiva: el problema de la terra», *Papers de la Costera*, 7-8, Xàtiva, Associació d'Amics de la Costera, pp. 73-82.

per Felip III, comportà la pèrdua d'una tercera part de la població de les terres valencianes, amb la subsegüent crisi agrícola i el despoblament demogràfic de moltes comarques. D'altra banda, aquesta expulsió afavorí, encara més, la bipolarització entre les capes oligàrquiques i el camperolat, i es van incrementar de bell nou les tensions entre aquests dos estaments. Les capes més baixes de la societat es van veure immerses en diverses revoltes contra les classes dominants. La més remarcable fou la Segona Germania (1693),¹⁶ un intent d'alliberar-se de les fortes càrregues i pressions imposades sobre els llauradors després de l'expulsió dels moriscos.

Hem de destacar que dins d'aquests enfrontaments socials, la llengua intervingué com un recurs de classe: així, l'alta noblesa accentuà la seua castellanització cultural i la pèrdua de consciència nacional al llarg dels segles XVI i XVII, afavorida ja des del principi per l'activitat cultural i l'actitud lingüística del virregnat del duc de Calàbria i la seua cort,¹⁷ ja que aquesta cort dels virreis va focalitzar l'activitat cultural i la vida de la noblesa, tot seguint el model de les corts

---

¹⁶ ARDIT, M.: «Crisi i transformacions després de l'expulsió dels moriscos», *Segona Germania*, pp. 25-41; CASEY, J.: *El regne de Valencia al segle XVII*, Barcelona, 1981; —: «La Segona Germania: perfil d'una revolta camperola», dins AA. DD., *La Segona Germania. Col·loqui internacional*, Diputació de València, 1994, pp. 133-160; DANTÍ I RIU, J.: *Aixecaments populars als Països Catalans*, Barcelona, 1990, pp. 42-86; ESPINO LÓPEZ, A.: «La situación militar en el Reino de Valencia durante la Segunda Germanía (1693)», *Pedralbes*, 24, 2004, pp. 233-284; GARCÍA MARTÍNEZ, S.: «En torno a los problemas del campo en el sur del Reino de Valencia», dins *VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, Vol. III, *La Corona de Aragón en el siglo XVI*, València, 1973, pp. 215-236; —: «Francesc Garcia y la Segunda Germanía en la Marina Alta», dins *1r Congrés d'Estudis de la Marina Alta*, Alacant, 1986, pp. 13-104; —: *Els fonaments del País Valencià modern*, Valencia, 1968; —: *Valencia bajo Carlos II*, Villena, 1991; —: *La Segona Germania. Col·loqui internacional*, Diputació de València, 1994; KAMEN, H.: «Nueva luz sobre la Segunda Germanía de Valencia en 1693», *Homenaje al dr. D. Juan Reglá Campistol*, València, 1975, pp. 647-659; MOMBLANCH, P.: *La segunda germanía del Reino de Valencia*, Alacant, 1957; PLA ALBEROLA, P. J.: «El context de la Segona Germania: el quarter de la Marina i les Muntanyes en la segona meitat del Sis-cents», *La Segona Germania. Col·loqui internacional*, Diputació de València, 1994, pp. 93-160; TORRÓ, LI.: «Implicacions i conseqüències de la Segona Germania», dins AA.DD.: *La Segona Germania. Col·loqui internacional*, València, 1994, pp. 161-196.

¹⁷ MARTI FERRANDO, J.: «El primer virreinato de Germana de Foix (agosto-octubre de 1507)», dins Franch Benavent, R. i Benítez Sánchez-Blanco, R. (eds.): *Estudios de Historia moderna en homenaje a la profesora Emilia Salvador Esteban*, Volum 1, València, Departament d'Història Moderna, Universitat de València, 2008, pp. 323-344; PINILLA PÉREZ DE TUDELA, R.: *El Virreinato conjunto de Doña Germana de Foix y don Fernando de Aragón. (1526-1536). Fin de una revuelta y principio de un conflicto*, Tesis doctoral inédita, Universitat de Valencia, 1982; —: *Valencia y doña Germana*, Valencia, Consell Valencià de Cultura, 1994; —: *Valencia y Doña Germana: castigo de agermanados y problemas religiosos*, València, Consell Valencià de Cultura, 1994; RÍOS LLORET, R. E.: *Germana de Foix: una mujer, una reina, una corte*, València: Biblioteca Valenciana, 2003; —: «Doña Germana de Foix», *Historia de las mujeres en España y América Latina*, coord. per Isabel Morant, Vol. 1, 2005, dins *De la Prehistoria a la Edad Media*, (coord. per Asunción Lavrin, María Angeles Querol Fernández), Madrid, Càtedra, pp. 615-634; —: «Doña Germana de Foix. Última reina de Aragón y virreina de Valencia», *Actas de la VIII Reunión Científica de la Fundación Española de Historia Moderna*, (Madrid, 2-4 de junio de 2004), Vol. 1, 2005, dins *La reina Isabel y las reinas de España: realidad, modelos e imagen historiográfica*, (coord. per María Victoria López-Cordón Cortezo, Gloria Ángeles Franco Rubio), pp. 77-96; —: «Germana de Foix y Mencía de Mendoza: del matrimonio en la Edad Moderna», dins *Dones i literatura: entre l'Edat Mitjana i el Renaixement*, València, 2012, pp. 213-240.

italianes renaixentistes, permetent, però, una excel·lent concentració de mostres de cultura literària, musical, arquitectònica i plàstica.¹⁸

El 1700, amb la mort sense descendència de l'últim monarca de la Casa dels Àustria, Carles II, es va obrir el conflicte successori que va provocar la Guerra de Successió, on es van enfrontar els partidaris de Felip d'Anjou (anomenats «botiflers» —per la flor de lis, flor de *beauté*—, amb el suport de França i Castella) i els simpatitzants de l'arxiduc Carles d'Àustria (anomenats «maulets» —“esclau, en morisc”—, amb el suport d'Anglaterra, Holanda, Àustria i les terres de l'antiga Corona d'Aragó). La Guerra de Successió, a més de disputar-se l'hegemonia que representava el poder dels Borbó a Europa enfront de les altres potències, a casa nostra catalitzà les aspiracions populars per alliberar-se de les càrregues feudalitzants i d'aconseguir privilegis per poder prendre part en les decisions polítiques i econòmiques. La victòria de Felip V s'inicià en la batalla d'Almansa (25 d'abril de 1707), després de la qual les tropes «botifleres» assetjaren i incendiaren Xàtiva, on s'havien fet fortes les armes dels «maulets». Immediatament, el 29 de juny, Felip V abolia els Furs valencians, va decretar l'annexió del regne de València al de Castella i va establir una nova estructura de poder, com faria també a l'Aragó (1707), i, anys després, a les Illes (1715) i al Principat (1716).¹⁹

---

¹⁸ SOLERVICENS, J.: «*El cortesano de Lluís del Milà i el cortegiano de Castiglione: notes per a una reinterpretació*», dins Solervicens, J.: *El diàleg renaixentista: Joan Lluís Vives, Cristòfor Despuig, Lluís del Milà, Antoni Agustí, Montserrat*, 1997; MILÀ, L. del: *El cortesano*, a cura de V. J. Escartí; pròlegs de V. J. Escartí i A. Tordera, 2 vols., València, 2001.

¹⁹ Per tal de tenir una visió de la batalla d'Almansa i del setge i incendi de la ciutat de Xàtiva, vegeu BERNAT, J.; BADENES, M. A.: *Crecimiento de la población valenciana (1609-1857)*, València, IVEI, 1994; BLESÀ DUET, I.: *El municipi borbònic en l'Antic Règim: Xàtiva (1700-1723)*, Xàtiva, Ajuntament, 1994; —: *Un nuevo municipio para la nueva monarquía. Oligarquías y poder local. Xàtiva, 1707-1808*, Universitat de València, 2005; BOIX, V.: *Xàtiva. Memorias, recuerdos y tradiciones de esta antigua ciudad*, Xàtiva, Impremta de B. Bellver, 1857; BORULL I VILANOVA, F. X.: *Fidelidad de la ciudad y reino de Valencia en tiempo de las guerras civiles que empezaron en el año de 1705*, València, 1810; CASTAÑEDA, fra C.: *Fundación del convento de carmelitas de Játiva y vicisitudes que padeció en las guerras de Sucesión*, [any 1789], Biblioteca Nacional de Madrid, Ms. 21.042, 65 pàgs.; ESCARTÍ, V. J.: *El diario (1700-1715) de Josep Vicent Ortí i Major. Estudi i Edició*, Bancaixa, València, 2007; ESTEVAN, J.; SICULA, R.: «*La ciutat de Xàtiva i la seua arquitectura vista per Van den Wijngaerde*», dins *Les vistes valencianes d'Anthoni Van den Wijngaerde [1563]*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1990, pp. 259-301; ; GANDIA, M.: «*Sobre Ventura Pasqual. El pare Castañeda i la Guerra de Successió a Xàtiva*», dins *Josep Marco i la Guerra de Successió. Actes de les VII Jornades d'Estudi. Algemesí, 2-4 de maig de 2007*, Algemesí 2012, pp. 265-315; GARCIA ALMIÑANA, E.: «*Foralismo i fiscalitat: la reconstrucció del sistema impositiu, arran de la Guerra de Successió*», *Papers de la Costera*, núm. 5 (octubre 1987), pp. 73-96; GARCIA MONERRIS: *La monarquía absoluta y el municipio borbónico. La reorganización de la oligarquía urbana en el Ayuntamiento de Valencia (1707-1800)*, Madrid 1991; GASCÓN PELEGRÍ, V.: *La región valenciana en la Guerra de Sucesión*, València, 1956; GIMÉNEZ LÓPEZ, E.: «*El exilio de los borbónicos valencianos*», dins *Revista de Historia Moderna*, núm. 25, 2007, pp. 11-5; GONZÁLEZ BALDOVÍ, M.: «*Xàtiva*», dins *Catálogo de monumentos y conjuntos de la comunidad valenciana*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1983, vol. II, pp. 911-982; —: «*El trasllat del Crist del Carme en la Guerra de Successió (A propòsit del 275 aniversari de la Crema de Xàtiva)*», dins *Llibre Fira d'Agost, 1982*, Xàtiva, pp. 75-81; KAMEN, H.: *La Guerra de Sucesión en España, 1700-1715*, Barcelona, Grijalbo, 1974; LAFUENTE, M.: *Historia de España*, Barcelona, Montaner y Simón, 1930, Tom XIII; MARTÍN GAITE, C.: *El proceso de Macanaz. Historia de un empapelamiento*, Madrid, Moneda y Crédito, 1970; MERCADER I RIBA, J.: *Felip V i Catalunya*, Barcelona, Ed. 62,

El nou règim jurídicopolític que naixia amb la Nova Planta abolí les lleis i les institucions polítiques i administratives de la Corona d'Aragó,²⁰ a més de suprimir

---

1968; MIÑANA, J. M.: *La Guerra de Sucesión en Valencia (De bello rustico Valentino)*, ed. original de 1752, edició a cura de F. J. Pérez Duà i J. M. Estellés, València, IVEI, 1985; PASCUAL BELTRÁN, V.: *Curiosidades setabenses. Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, Xàtiva, Tip. Virgen de la Seo, 1925 (edició facsímil de 2006, ed. Amics de la Costera); PERALES, J. B.: *Historia general de Valencia*, València-Madrid, Terraza Aliena, ed., 1880, vol. III; PÉREZ APARICIO, C.: *De l'alçament maulet al triomf botifler*, València, Ed. 3i4, 1981; —: «Reivindicaciones antiseñoriales en el País Valenciano. De la Segunda Germanía a la Guerra de Sucesión», dins *Estudis* 24, 1988, pp. 247-279. —: «La Guerra de Sucesión en España», dins *La transición del siglo XVII al XVIII*, vol. XXVIII de la *Historia de España*, dirigida per Menéndez Pidal, Madrid, Espasa-Calpe, 1993, pp. 301-503; —: *Canvi de dinastia i Guerra de Successió. La fi del Regne de València*, 2 volums, València, Edicions 3i4, 2008; PRADELLS NADAL, J.: *Del foralismo al centralismo. Alicante 1700-1725*, Alacant, Universitat i Caja de Ahorros Provincial, 1984; RAMÍREZ ALEDÓN, G.: «La crema de Xàtiva en 1707», *Llibre Fira d'Agost*, 1996, Xàtiva, pp. 51-68; SAN FELIPE, Marqués de: *Comentarios de la Guerra de España e Historia de su rey Felipe V, el Animoso, 1725*, Madrid, Ed. Atlas, 1957; SARTHOU CARRERES, C.: *Datos para la historia de Játiva*, Xàtiva, 1933-35, 2a Ed. 1978, fasc. 10; VILA MORENO, A.: «La destrucción de Xàtiva (Aportación documental)», *Llibre Fira d'Agost*, 1987, Xàtiva, pp. 31-36; VOLTES BOU, P.: *El archiduque Carlos de Austria, rey de los catalanes*, Barcelona, Aedos, 1953; —: *La Guerra de Sucesión en Valencia*, València, Institut Alfons el Magnànim, 1964; —: *La Guerra de Sucesión*, Barcelona, Planeta, 1990.

²⁰ ALBAREDA, J.: *Els catalans i Felip V. De la conspiració a la revolta (1700-1705)*. Vicens Vives, Barcelona, 1993; ALBERT, R. y GASSIOT, J. (eds.): *Parlaments a les Corts catalanes*, Ed. Barcino, Barcelona, 1988; ALCOBERRIO, A. (dir.) *Catalunya durant la Guerra de Successió*, 3 vols, Ara Llibres, Barcelona; 2006; ÀLVAREZ OSSORIO, A.: «Fueros, cortes y clientelas: el mito de Sobrarbe, Juan José de Austria y el reino paccionado de Aragón (1667-1678)», *Pedralbes* 12, 1992, pp. 239-292; ARMILLAS, J.A.; SOLANO CAMÓN, E.: «Proyección del poder real sobre Aragón en la construcción del Absolutismo (1495-1645)», en *La Corona de Aragón y el Mediterráneo: siglos XV-XVI*, 1997, pp. 333-368; ARRIETA ALBERDI, J.: *El Consejo Supremo de la Corona de Aragón (1494-1707)*, Institución «Fernando el Católico», Zaragoza, 1994; BELENGUER, E.: *La Corona d'Aragó en la época de Felipe II*, Universidad de Valladolid, Valladolid, 1986; —: «La Monarquía Hispánica i la Corona d'Aragó: el progressiu qüestionament del pactisme a Catalunya», en *Pedralbes*, 13-I, 1993, pp. 207-215; —: *La Corona de Aragón en la Monarquía Hispánica. Del apogeo del siglo XV a la crisis del siglo XVII*, Barcelona, 2001; —: *El imperio de Carlos V. Las coronas y sus territorios*, Barcelona, Ed. Península, 2001; BELENGUER, E.; BUYREU, J.: «Carlos V y la Corona de Aragón: de la inestabilidad real al potencial conflicto», en *Carlos V. Europeísmo y Universalidad. Los escenarios del Imperio*, vol. 3, Madrid, 2001, pp. 47-74; BLANCO, L.: *La actuación parlamentaria de Aragón en el siglo XVI. Estructura y funcionamiento de las Cortes aragonesas*, Zaragoza, 1996; BUYREU, J.: *La Corona de Aragón de Carlos V a Felipe II. Las instrucciones a los virreyes bajo la regencia de la princesa Juana (1554-1559)*, Madrid, 2000; —: *Instituciones i conflictes a la Catalunya moderna. Entre el greuge i la pragmàtica (1542-1564)*, Rafael Dalmau, Editor, Barcelona, 2005; CANET, T.: «Entre la visita y la sucesión. La resistencia a la virreinalización administrativa en Valencia entre Carlos V y Felipe II», dins *Estudis*, 28, 1986, pp. 205-240; —: *La Audiencia valenciana en la época foral moderna*, València, 1986; —: «Las Audiencias reales en la Corona de Aragón: de la unidad medieval al pluralismo moderno», dins *Estudis*, 32, 2006, pp. 133-174; CASEY, J.: *El Regne de València al segle XVII*, 2a ed., València, 2006; COLÁS, G.: *La Corona de Aragón en la Edad Moderna*, Madrid, 1998; CORONA MARZOL, C.: «El pretendido neoforalismo de la Corona de Aragón: de los Reinos de Aragón y Valencia al Principado de Cataluña», dins ALCALÁ-ZAMORA i BELENGUER (Coords.). *Calderón de la Barca y la España del Barroco*. Vol. I. Sociedad Estatal España Nuevo Milenio. Madrid, 2001, pp. 1027-1061; —: «El pretendido neoforalismo, la excepcionalidad de las cortes del Reino de Aragón y de la sucesión a la Corona de España», dins BELENGUER CEBRIÁ, E.; GARIN LLOMBART, F., (Ed.). *La corona de Aragón. Siglos XII-XVIII*. Sociedad Estatal para la Acción Cultural Exterior, S.A. Madrid, 2006, pp. 321-336; —: «Las instituciones políticas en la Corona de Aragón desde sus orígenes al reinado de Carlos II», *Millars: Espai i història*, UJI, Castelló, núm. 32, 2009, págs. 97-122; ESPINO, A.: *Insaculación y élites de poder en la ciudad de Valencia*, València, 1996; —: *Guerra, fisco y fueros. La defensa de la Corona de Aragón en tiempos de Carlos II, 1665-1700*, 2a ed., València, 2007; FERRERO, R.: «Greuges presentados en las cortes valencianas que se celebraron en el siglo XVI», dins *Ius Fugit*, Zaragoza, núm. 10-11, 2003, pp.935- 961; FERRO, V.: *El Dret Públic Català. Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta*, Eumo, Vic, 1987; GANDIA ÀLVAREZ, E.: «De Xàtiva Foral a ciudad de San Felipe», dins *Xàtiva, història breu*, Ontinyent, Caixa d'Estalvis d'Ontinyent, pp. 99-151; GIL, X.: «Las Cortes de Aragón en la Edad Moderna: Comparación y reevaluación», dins *Revista de las Cortes Generales*, núm. 22, 1991, pp.79-122; —: «La Corona de Aragón a finales de siglo XVII: a vueltas con el neoforalismo», dins P. Fernández Albaladejo (ed.), *Los Borbones: dinastía y memoria de nación en la España del siglo XVIII*, Madrid, 2002, pp. 97-116; GONZÁLEZ ANTÓN, L.: «Cortes de Aragón y Cortes de Castilla en el Antiguo Régimen», dins *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna*, Valladolid, 1989, pp.635-670; GUÍA, LI.: *Cortes del reinado de Felipe IV, II, Cortes Valencianas de 1645*, València, 1984; —: «Les Corts Valencianes a l'Edat Moderna. Les Corts de 1645», dins *Actes del Congrés, Les Corts a Catalunya*. Barcelona, 1984, pp. 282-289; MOLAS, P.: «Reactivación económica y cambios sociales en los países de la Corona de Aragón», dins *La transición del siglo XVII al XVIII. Historia de España Menéndez Pidal*, vol. XXVIII, Madrid, 1993, pp. 553-599; PÉREZ APARICIO,

l'ús oficial de la nostra llengua dels tribunals de justícia i de l'àmbit educatiu.²¹ Aquestes transformacions polítiques iniciaren l'establiment de l'estat modern basat en el despotisme il·lustrat, impulsat per la unificació cultural i lingüística, el centralisme politicoadministratiu i el desenvolupament de les forces productives. Al llarg del segle XVIII en les nostres terres s'afermà la represa econòmica i l'expansió demogràfica a partir, sobretot, de la producció agrícola amb la corresponent intensificació dels conreus i el perfeccionament de les tècniques d'explotació, així com la millora en la producció artesanal i industrial, a més de l'autorització de comercialitzar amb Amèrica.²²

2.- Una aproximació a la llengua de l'administració a l'època foral: segles XVI-XVII

Un dels períodes de la història de la nostra llengua que fins fa ben poc havia estat menystingut pels estudiosos és el que comprén els segles XVI al XVIII. Aquests tres segles, en els quals tingué lloc l'inici i la progressió de la situació de diglòssia que hui patim als nostres territoris, havien restat oblidats en tant que la bibliografia que s'havia

---

C.: «El proceso de consolidación de la monarquía autoritaria y la reacción foral valenciana. La Junta de Contrafurs», dins *Mayans y la Ilustración*, 2 vols., València, 1982, pp.131-151; —: «Foralismo i centralismo al País Valencià Modern», en *Actes del I Congrés d'Administració Valenciana: de la Història a la modernitat*, València, 1992, p.137-147; —: «Centralismo monàrquic i desposta estamental: l'ambaixada valenciana del senyor de Cortes (1667-1668)», dins *Pedralbes*, 13-1, 1993, pp. 327-340; —: «Cataluña y Valencia en las postrimerías del sistema pactista (1665—1714)», BERENQUER, E.; MARÍN, F.V. (eds.), *La Corona de Aragón (siglos XVI-XVIII)*, València, 2006, pp.337-369; REGLÀ, J.: «La Corona de Aragón dentro de la Monarquía Hispánica de los Habsburgo», dins *VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón: la Corona de Aragón en el siglo XVI*, vol. II, València, 1973, pp. 131-164; SALVADOR, E.: «Las Cortes de Valencia», dins *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna*, Valladolid, 1989, pp. 735-821; SANZ CAMAÑES, P.: «Absolutismo y constitucionalismo en la ideología política en Aragón durante el siglo XVII», dins de *Homenaje a don Antonio Durán Gudiol*, 1995, pp.763-778.

²¹ Vegeu FERRER I GIRONÉS, F.: *La persecució política de la llengua catalana. Història de les mesures preses contra el seu ús des de la Nova Planta fins avui*, Ed. 62, 1985; —: «La llengua catalana i els intel·lectuals espanyols (I)»; i «La llengua catalana i els intel·lectuals espanyols (II)». *Serra d'Or* (1986), núm. 316 i 317.—: «La repressió de la llengua catalana» *Serra d'Or*, novembre de 2002, pp.18-21;

²² CERVERA FERRI, P.: *El pensamiento económico de la Ilustración valenciana*, Biblioteca Valenciana, Valencia, 2003; FRANCH BENAVENT, R.: *Crecimiento comercial y enriquecimiento burgués en la Valencia del siglo XVIII*, 1986, Edicions Alfons el Magnànim, València, 1986; —: «La burguesia comercial valenciana en el siglo XVIII», *Serie histórica*, Núm. 4, Acadèmia de Cultura Valenciana, València, 1989, págs. 33-58; —: «La producción de seda en el País Valenciano durante el siglo XVIII: distribución geográfica y evolución», *Noticario de Historia Agraria*, núm. 8, 1994, pp. 67-98; —: «La diversidad de los modelos de crecimiento: el contraste entre la evolución económica y el marco social de Cataluña y Valencia en el siglo XVIII», *Pedralbes*, 28, Revista d'història moderna, 2008, pp. 303-336; —: *La sedería valenciana y el reformismo borbónico*, Institució Alfons el Magnànim, Diputació de València, Valencia, 2000; PÉREZ ARDIT, J. M.: «Bases del crecimiento de la población valenciana en la Edad Moderna», dins *Estudis sobre la població del País Valencià*, València, 1988, I, pp. 199-228; RIBES, V.: *La industrialització de la zona de Xàtiva en el context valencià (1710-1900)*, Col·lecció Gramalla, Delegació de Cultura, Ajuntament de Xàtiva; RUIZ TORRES, P.: *Señores y propietarios. Cambio social en el sur del País Valenciano, 1650-1850*, València, 1981; —: «El País Valenciano en el siglo XVIII: la transformación de una Sociedad agrària en la época del absolutisme», dins Fernández, R. (ed.): *España en el siglo XVIII. Homenaje a Pierre Villar*, Barcelona, 1985, pp. 132-248.

ocupat del tema, des del segle XIX ençà, s'hi havia apropiat amb uns paràmetres inadequats. Hom parlava, en qüestions de llengua, d'uns segles on la depauperació i la defecció eren la tònica dominant. Era, l'època moderna valenciana, l'anomenada —o mal anomenada— «Decadència».²³

Sortosament, a hores d'ara, podem comptar amb un conjunt d'aportacions de diversa índole amb una voluntat revisionista de la qüestió que ens indiquen que durant el temps del Renaixement i del Barroc, i, si bé a escala literària ens trobem amb un relativament marcat descens d'aportacions escrites i de qualitat en la nostra llengua, en la resta d'àmbits aquesta seguia mantenint una vitalitat en l'ús significativa. Així, A. Ferrando i M. Nicolàs, en apropar-s'hi a la qüestió, conclouen:

«En efecte, si hom compara la trajectòria de les lletres catalanes en aquest període amb la dels segles XIV i XV, l'evidència d'un decandiment literari és irrefutable. Però la vitalitat d'una llengua no es calibra exclusivament per la producció literària culta... Però en conjunt, malgrat la pobresa de les manifestacions literàries i les pressions externes, que determinaren una situació de diglòssia progressiva en favor del castellà, la continuïtat amb el període anterior no s'havia escapat encara, almenys quant als usos col·loquials de l'idioma i la literatura popular.

Vist això, sembla lògic que l'anàlisi de la Decadència del català durant els segles XVI, XVII i XVIII no haja assolit conclusions unànimes, entre d'altres raons perquè la llengua pròpia no deixà de ser vehicle únic d'expressió de la immensa majoria de la població i fins i tot l'habitual de la major part dels individus culturalment castellanitzats. En tot cas, cal insistir que el terme és una designació convencional, aplicable més aviat a la història literària».²⁴

---

²³ Per tenir una visió aprofundida sobre els treballs al voltant de la «Decadència» i les consideracions sobre el període, vegeu: ESCARTÍ, V. J.: «Joan Fuster i la Decadència», dins *Fuster entre nosaltres*, València, 1993, pp. 109-113; —: «Nota sobre la decadència», dins MARTÍNEZ, T. (ed.) *Les lletres hispàniques als segles XVI, XVII i XVIII*, Universitat Jaume I, Castelló, pp.59-69; ROSSICH, A.: «Renaixement, Manierisme i Barroc en la literatura catalana», dins *Actes del Vuité Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, II, Barcelona, PAM, 1989, pp. 149-179; — «Decadència i Renaixença: una visió pragamàtica de la literatura catalana. La literatura del XVI i del XVII vista des de la Renaixença», dins *Actes del Col·loqui Internacional sobre la Renaixença*, vol. II, Barcelona, 1994, pp. 33-50; FERRANDO, A.: «La literatura popularista al País Valencià durant la Decadència», dins R. Alemany (ed.), *Estudis de literatura catalana al País Valencià*, Benidorm/Alacant, Universitat d'Alacant / Ajuntament de Benidorm, 1987, pp. 55-74; FERRER I MAYANS, V.: «Literatura inexistent i literatura marginada. El parany filològic de la Decadència», *Revista de Catalunya*, 101, 1995, pp. 105-113. Les reflexions fusterianes al voltant del període i del concepte «Decadència» prenen un punt destacat, vegeu: FUSTER, J.: *Poetes, moriscos i capellans*, Barcelona, 1962; —: *Heretgies, revoltes i sermons*, Barcelona, 1968; —: *La Decadència al País Valencià*, Barcelona, 1976; —: «Decadència i castellanització», *Caplletra*, 1 (1986), pp. 29-36; —: *Llibres i problemes del Renaixement*, València-Barcelona, 1989.

²⁴ FERRANDO, A.; NICOLÀS, M.: *Panorama de la Història de la Llengua*, València, 1993, p. 113.

De les paraules de Ferrando i Nicolàs es desprén que cal dedicar-se, en parlar de la nostra llengua i durant l'època moderna, a aportar estudis filològics que, deixant de banda la qualitat estilística dels documents que ens han pervingut, aporten dades sobre l'ús i l'estatus social de la nostra llengua en un moment especialment complex com ho foren aquells anys. De fet, hom havia parat esment que hi havia tota una producció literària: la poesia popular i popularista en la nostra llengua que circulava de manera normal i que contribuïa a enriquir el panorama literari del moment.²⁵ I, encara, altres investigacions apuntaven que una de les vessants on el valencià romangué com a vehicle d'expressió escrita fou, per exemple, en els usos privats, i un cas ben exemplificador és l'àmbit de la memorialística.²⁶

Evidentment, aquestes aportacions vénen a suplir en part la manca d'estudis que Ferrando i Nicolàs demanaven implícitament per a poder apropar-se a la història lingüística valenciana durant l'època moderna. Ara bé, al costat d'aquella producció n'hi havia tota una altra de caire ben diferent, atés que hi havia un altre àmbit on la nostra llengua tenia —o mantenia— una producció del tot digna i interessant:²⁷ la burocràcia del regne que encara s'expressava en valencià, tot seguint molt sovint models antics que es podian remuntar, fin si tot, a l'època del funcionament de la Cancelleria reial. I ve a corroborar això tota una documentació de caire juridicoadministratiu —en el nostre cas, de l'administració eclesiàstica— i que restava zelosament servada als arxius.

2.1. El llenguatge jurídic i administratiu de l'època moderna: una producció en un temps i un espai concrets

És precisament dins l'àmbit administratiu o judicial, on té sentit l'estudi de la llengua i del lèxic administrativoeclesiàstics, i és per aquest fet que cal presentar, doncs, un breu esbós d'aquest llenguatge i de la seua importància. Cal començar dient que els processos judicials i la documentació administrativa —tant civil com eclesiàstica— de diversa índole, que ens ha pervingut, reflecteixen la manera de parlar

---

²⁵ FERRANDO, A.: «La literatura popularista al País Valencià durant la Decadència. El segle XVII» dins *Estudis de literatura catalana al País Valencià*, Benidorm-Alacant, 1993, pp. 55-73.

²⁶ Vegeu ESCARTÍ, V.: *Memòria privada. Literatura memorialística valenciana dels segles xv al xviii*, València, 1998; MIRALLES, E.: «La literatura memorialística. La imatge de Barcelona en els segles xvi-xviii», dins Miralles, E. (ed.). *Del Cinccents al Setcents. Tres-cents anys de literatura catalana*, Belcaire d'Empordà, Edicions ViteHa, 2010, pp. 179-221.

²⁷ Vegeu: FERRANDO, A.; NICOLÀS, P.: *op. cit.*, p. 117.

de la majoria dels components de la societat d'aquells anys. Perquè, hem de tenir present que, tot i que hi ha una part de la noblesa que durant aquesta època s'adhereix al procés de castellanització, i ha d'altres components i estaments -com són els clergues, metges, escrivans, notaris, mercaders, llauradors, sastres, obrers...- que continuen emprant el català com a llengua d'expressió continuada.

En aquest sentit, convé remarcar que hi trobem el registre cancelleresc, la prosa que els escrivans feien servir per a redactar documents administratius i que durant l'època medieval serví de model per establir unes normes gràfiques de les més unificades a l'Europa del moment.²⁸ Aquest model de prosa fou resseguit pels secretaris, regents i escrivans de la cúria durant els darrers segles de l'època foral, la qual cosa demostrava, una vegada més, que la nostra llengua, i per tant la seua escriptura, no havia estat tan bandejada com hom havia pensat fins fa ben poc.

Ara bé, la documentació juridicoadministrativa contenia una pluralitat de registres. I és veritat: els processos que ens han pervingut, la documentació de la cort de justícia, la qual s'encarregava dels plets civils i criminals, suposen tot un tresor per al filòleg en tant que contenen les informacions que els inculpats o els testimonis referien de viva veu i que l'escrivà, amb més o menys destresa, tendia a reproduir. Amb això, aquesta mena de documentació esdevé, també, una eina preciosa per a establir l'estat de la llengua en aquells anys i, per analitzar com es desenvolupà la introducció progressiva de girs i expressions impròpies en la nostra llengua.

Aquestes mateixes raons que hem exposat fins ara, ja havien portat a alguns investigadors a fer algunes incursions en aquesta mena de material. Tot i que, en un principi, hom s'hi havia apropiat de manera tangencial. Així, una de les primeres veus valencianes que parà esment a l'interés que havia despertat la llengua juridicoadministrativa als investigadors fou Emili Casanova, qui refereix que la causa de la manca d'estudis en aquest camp:

«ha estat, a banda de la fretura d'estudis sobre el català en qualsevol camp, la tradició ja antiga de no prendre com a testimoni lingüístic d'una època més que els escriptors, sense adonar-se que al seu costat vivia la llengua

---

²⁸ GARCIA EDO, V.: «Una aproximació al llibre jurídic valencià d'època foral», dins *El llibre de dret valencià a l'època foral*, Biblioteca Valenciana, València, 2002, pp. 15-38; GRAULLERA, V.: «Els juristes valencians i els llibres de dret», dins *El llibre de dret valencià a l'època foral*, Biblioteca Valenciana, València, 2002, pp. 40-63; CANET APARISI, T.: «L'audiència i l'administració de justícia en el regne de València», dins *El llibre de dret valencià a l'època foral*, Biblioteca Valenciana, València, 2002, pp. 84-105.

juridicoadministrativa i científica, amb un interès semblant».²⁹

I recomanava que aquesta mena d'estudis era imprescindible, i a hores d'ara per més d'una causa:

«Actualment, a més a més, la necessitat del seu estudi és més imperiosa perquè vivim en un moment de redreçament i d'establiment del llenguatge administratiu català, i si volem fer açò bé i amb encert, i entroncar amb la tradició catalana, hem d'estudiar aquest llenguatge: seleccionar els mots i construccions aprofitables, veure en l'evolució d'aquesta prosa què hi ha d'extern i què hi ha d'evolutiu, delimitar els mots d'abast geogràfic dialectal, precisar els significats de vocables antics i estudiar l'estil dels formularis».³⁰

És a dir, que la documentació juridicoadministrativa, a banda de facilitar-nos tot un conjunt d'informació històrica, té també una gran vàlua per a l'establiment de l'anomenat llenguatge administratiu actual,³¹ atés que des del decret de Nova Planta la nostra llengua havia estat bandejada dels usos, diguem-ne «oficials». I aquesta documentació, a banda, del que apuntava Casanova, interessava encara per diversos motius.

Podem dir, en primer lloc, que als documents jurídics i administratius no hi ha un trencament amb els models —literaris o semiliteraris— que els escrivans i notaris feien servir a l'hora de redactar en la seua llengua. I la causa rau, en primera instància, en una constatació de base històrica: des de finals del segle xv la tendència general, a Europa, era la d'aconseguir —o preparar— la unitat política del que més avant esdevindrien els estats moderns. Un procés que, com no podia ser d'altra manera, tingué el seu parangó des del punt idiomàtic: la inclinació era, al capdavant, la d'assolir la unificació lingüística en aquells estats embrionaris que es desenvoluparien durant els segles xvi, xvii i xviii. La llengua esdevenia exponent del poder de la monarquia, i com a conseqüència el seu ús en reflectia l'adhesió. Seria un exponent més del que s'ha anomenat la monarquia autoritària. I, al cap i a la fi, la unificació lingüística, si més no,

---

²⁹ CASANOVA, E.: «Els estudis lingüístics sobre documentació administrativa d'èpoques diverses en el País Valencià», *Tradició i modernitat en el llenguatge administratiu. Actes del Cicle de conferències sobre Tradició i Modernitat en l'establiment del llenguatge administratiu*, Barcelona, 1986, p. 76.

³⁰ *Ibidem*.

³¹ BELTRAN, A.: *El valencià al segle xviii. Edició i estudi de textos administratius de les comarques del nord de Castelló*, Castelló de la Plana, Societat Castellonenca de Cultura, 1998.

venia a pal·liar les necessitats pràctiques de la monarquia, la qual, atenent al fet que els interessos de l'aristocràcia no podien ser satisfets des de les limitacions que implicava la política feudal, assajava, com hem indicat, una altra dinàmica del poder.

Ara bé, si la força unificadora que emanava dels cercles àulics i les seues pràctiques —d'un caire inevitablement centralitzant— duia implícites unes característiques lingüístiques, cal tenir en compte, a més, —cenyint-nos al cas de la nostra llengua— que per a la monarquia hispànica l'afer va resultar una mica difícil de conjugar amb els interessos que el nou orde polític recomanava. La monarquia hispànica, encetada amb la unió en matrimoni dels Reis Catòlics i resseguida pels Àustria, es fonamentava, per al cas de la confederació catalanoaragonesa, en una sobirania circumscrita i limitada a les mesures preses en les corts, i, d'altra banda, mantenia uns furs i uns ordenaments constitucionals que tenien el seu origen en la tradició medieval, una tradició que, també, incloïa la llengua. És a bastament conegut per tothom el paper que desenvolupà la Cancelleria Reial durant l'edat mitjana com a centre difusor del que podríem anomenar la «norma» d'escriptura.³²

Evidentment, l'ideal de l'imperi cesarista propugnà, en el cas dels territoris hispànics, l'aparició de nous òrgans politicoadministratius al servei de la monarquia, i, a la vegada, fomentà l'aparició d'uns nous representants de la corona allà on el monarca ho considerava oportú, atés que la cort deixà de banda aleshores el seu caràcter itinerant. De fet, la innovació de més envergadura fou la creació del Consell Suprem d'Aragó: l'eina de govern, des de la mateixa cort, dels estats que formaven la Corona d'Aragó, i que servia de lligam amb el monarca mitjançant la figura del virrei o lloctinent general, en el qual, en un principi i transitòriament, el rei delegava la seua potestat.

De ben segur, aquests personatges —d'una o altra manera— havien d'inspirar la confiança dels sobirans; i potser, aquesta siga la raó per la qual, en el cas valencià, la major part dels virreis formaven part de l'aristocràcia castellana, amb què s'entén la raó per la qual empraren el castellà en aquelles activitats que necessitaven ser formulades per escrit. El castellà era la llengua del poder i com a tal la feien servir —i la

---

³² FERRANDO, A.; NICOLÀS, M.: «La Cancelleria Reial, factor d'unitat idiomàtica», dins *Panorama d'història de la llengua*, Ed. Tàndem, València, 1993, pp. 77-78; FERRANDO, A.: «El paper dels primers editors (1473-1523) en la fixació del català modern», *Caplletra* 27 (Tardor 1999), València, pp. 109-136; NADAL, J. M.; PRATS, M.: *Història de la llengua catalana*, vol. II, Barcelona, Edicions 62, 1996.

farien fer servir.³³ És, doncs, un dels diversos punts de vista que hom ha remarcat a l'hora de raonar el procés de castellanització que patiren les nostres terres des de principis del segle XVI.

Ara bé, al marge de la fidelitat lingüística dels virreis, i, conseqüentment, de les possibles «deslleialtats» mimètiques dels nobles i cortesans que els envoltaven —pensem per un moment en el focus de castellanització lingüística i cultural que esdevingué la cort de Germana de Foix—, interessa remarcar que els Habsburg respectaren les institucions politicoadministratives que des de la conformació com a regne tenien compte del regim de la cosa pública valenciana. És a dir que, per exemple, qualsevol decisió del virrei necessitava del coneixement i assessorament de l'Audiència, que vetllava per les garanties i el respecte als furs i privilegis. I, encara, també cal parar esment que l'arxiduc Carles va mantenir dos institucions valencianes ben representatives: les corts i la generalitat.

Un exemple de l'ús de llengua segons la classe social es pot observar a la documentació de l'Arxiu Municipal d'Albalat de la Ribera on les cartes que li enviava la vila al Duc de Gandia, senyor de la vila, eren redactades en valencià, mentre que les respostes d'aquest es troben escrites en castellà.³⁴

Quines implicacions lingüístiques tingué allò? Les paraules de Joan Fuster al respecte ens ho aclareixen:

«La llengua continuava tenint —fins 1707— una plataforma segura: l'administració pública del regne de València. De les altures de la Generalitat a l'últim racó del país, la burocràcia emprava sistemàticament el català... En aquesta àrea sí que existia un "mòdul" lingüístic, al qual eren fidels els escriptors. La llengua de les lleis antigues —llemosí?— havia de fer-se viva cada dia als tribunals, a les notaries, a les recaptacions d'impostos, a una qualsevol oportunitat legislativa... No ha de sorprendre'ns que, en ple desgavell idiomàtic, apareguin unes dinasties de professionals que, entre altres mèrits, podien aduir el de saber escriure un "bon català"».³⁵

---

³³ FERRER VALLS, T.: «Corte virreinal, humanismo y cultura nobiliaria en la Valencia del siglo XVI», dins E. Berenguer (coord.), *Reino y ciudad. Valencia en su historia*, Madrid, Fundación Caja Madrid, 2007, pp. 185-200.

³⁴ Podeu trobar dues cartes del Duc de Gandia a FRESQUET FAYOS, R.: *Vint processos criminals d'Albalat de la Ribera*, Albalat de la Ribera, 1998, p. 169.

³⁵ FUSTER, J.: *La Decadència al País Valencià*, Barcelona, 1985, pp. 126-127.

Una síntesi certament breu però gens desencertada, la de Fuster, perquè a l'hora d'apropar-nos a textos com els documents que han suscitat el present estudi, hem de tenir en compte que, malgrat que estèticament no arriben —o no poden arribar— a un tipus d'elaboració com la literària, testimonien de manera febaent l'adhesió del poble valencià a la seua llengua —ja ho hem dit—, amb la qual cosa cobren, ara sí, davant els ulls de qualsevol estudiós, el valor que els pertoca. Un valor que ve donat, en primer lloc, pel fet que aquesta mena de documents administratius i eclesiàstics gaudien d'una tradició consolidada arreu del domini lingüístic. Una tradició, doncs, que els ha estat donada als nostres documents junt als documents del lèxic juridicoadministratiu a través dels escrits de la Cancelleria de la Corona d'Aragó; els quals, al capdavant, serviren per a unificar els usos escrits de la nostra llengua durant l'època medieval, però servien encara de model per als escrivans de l'època moderna, amb què les seues aptituds a l'hora d'escriure eren les d'un professional de l'escriptura.³⁶

Uns professionals que, a causa potser de la seua habitud a escriure en la llengua autòctona encara conservaven una concepció del que podríem anomenar «literatura jurídica». Això, per exemple, porta a concloure, segons Sebastià Solé, que:

«En general, l'ortografia dels documents notariais és regular, uniforme i senzilla, encara que sovint es troben documents amb grafies enrevessades, vacil·lants i de difícil lectura, a causa de les circumstàncies personals de l'escrient material del document (temperament, intel·ligència, experiència, etc.). Això mateix passa amb la cal·ligrafia dels documents: sol ésser molt acurada, amb lletra regular; però en molts casos no és així, i hi podem trobar lletres irregulars i fins i tot il·legibles».³⁷

I, encara, el mateix autor repara en la següent qüestió:

«Aquesta regularitat i historicitat ortogràfica l'hem d'atribuir al manteniment ininterromput de la tradició notarial de la llengua escrita durant set segles o més».³⁸

---

³⁶ Sobre aquest aspecte vegeu: SOLÉ, S.: «La llengua dels documents notarial catalans en el període de la Decadència» dins *Recerques*, núm. 12, Barcelona, 1982, pp. 39-56.

³⁷ *Ibidem*, pp. 47-48.

³⁸ *Ibidem*, pp. 49.

A més a més, atés que els càrrecs eren hereditaris, hi trobem vertaderes nissagues de funcionaris de la cancelleria, com és el cas dels Ortí, a València.³⁹ Aquesta nissaga ja havia centrat l'interés dels investigadors, sobretot, el cas de Marc Antoni Ortí, que és conegut per la seua «apologia» de la llengua.⁴⁰ Ortí, igual com Viciano, Escolano, Almodóver o, al Principat, Despuig, redactà a mitjan segle XVII un escrit en defensa de la llengua.⁴¹ I segons Fuster, Ortí, amb el contacte constant amb textos antics, sabia com calia actuar per tal d'actualitzar l'idioma escrit: amb «prudència» i «equilibri».⁴² Queda, doncs, demostrat amb aquestes ratlles anteriors que encara que no fóra en un àmbit on l'elaboració estètica podia assolir la mateixa volada que en el camp literari, sí que hi havia, almenys, un nombre de professionals capaços de saber escriure en bon valencià als segles XVI i XVII, i allò més important als nostres ulls, en una varietat de prestigi com ho era la del llenguatge dels tecnòcrates del poder.

Aquells personatges, a tenor de la documentació que ens ha pervingut, entre d'altres coses eren, o podien ser, encara, conscients que les seues habituds idiomàtiques seguien unes normes de correcció i una tradició lingüística coherents en aquella època. Nogensmenys, des del punt de vista del llenguatge administratiu, i sense abandonar el cas dels Ortí, les darreres investigacions s'han centrat en la producció que es conreà al si d'aquell llinatge.⁴³ Així, per exemple, Joaquim Martí, va fer un estudi acurat de les *Ordinacions de la Costa Marítima del Regne de València*, un exemple de model de prosa cancelleresca del segle XVII i que, segons Martí, fou redactat pel fill de Marc Antoni, Josep Ortí i Moles, atés que era ell, i no altre, qui tenia l'afer de redactar un escrit com aquell, que regulava les mesures decretades per a la defensa de la costa valenciana, un càrrec que abans ja havia ostentat el seu pare.⁴⁴

Ara bé, per al cas que ens ocupa, també resultava interessant fer-se ressò de fins a quin punt aquells personatges, avesats a l'ús necessari de la llengua pròpia en els seus afers quotidians, podien mantenir una sèrie de contactes o rebre influxos —ni que fóra a nivell professional— entre ells, i, encara, escatir el seu ideari lingüístic en un moment en què, com hem apuntat, s'encetava el procés de diglòssia en els nostres territoris. Així, per exemple, Escartí i López, troben que la correcció i la pulcritud són la

---

³⁹ ESTRELA, J. E.: *op. cit.*, pàg. 23.

⁴⁰ Es tracta del *Siglo Quarto de la Conquista de Valencia... por Marco Antonio Ortí*, València, 1640.

⁴¹ *Ibidem*.

⁴² FUSTER, J.: *La Decadència al País Valencià*, *op. cit.*, Barcelona, 1985, p. 129.

⁴³ MARTÍ, J.: *Les ordinacions de la costa marítima del regne de València (1673)*, Barcelona, 1991.

⁴⁴ MARTÍ, J.: *Idem*, pp. 29-33

tònica general de l'escrit de Joan Baptista de Valda, el qual al seu *Llibre de les assistències i funcions*⁴⁵ mostra encara una llengua del tot correcta i conservadora. Aquest autor, que temptava de compilar tot el ritual propi de la representació ciutadana en les festivitats de la ciutat de València:

«S'ocupà també de fixar les formes i usos socials del justícia i dels jurats i altres càrrecs municipals. Per portar endavant aquella tasca va prendre com a model el treball d'Ortí, com ell mateix assenyala, i segurament el seu objectiu en fou l'actualització, posar al dia allò que contenia el text ara perdut del seu antecessor».⁴⁶

Amb això, les dues constants que l'autor va tindre presents a l'hora de confeir aquella obra venien determinades, entre d'altres coses, perquè el model de redacció que va tindre més a prop fou un escrit de Marc Antoni Ortí, atés que aquest havia estat el seu predecessor en el càrrec, amb la qual cosa se'ns presenta així, un exemple ben clar d'influx directe. El cas de Marc Antoni Ortí, un home «preocupat» per l'actualització i la modernització de la seua llengua, encara podia fer escola a finals del XVII, com ho ve a corroborar el cas del seu fill Josep Ortí i de Valda.

Tot i això, podem qüestionar-nos quin era l'ideari lingüístic de personatges com els Ortí o els Valda, els quals, malgrat que podien i sabien fer un ús digne de la seua llengua, per la seua mateixa professió estaven en contacte directe amb els cercles del poder, els quals, al capdavall eren els introductors de les modes castellanques —on la llengua cobrava, ja, gran relleu. És curiós veure com, per exemple, Joan Baptista de Valda i el mateix Ortí coincideixen en una acadèmia literària de les que estaven de moda en aquells anys. Es tractava de *Sol de Academias o Academia de Soles*, i sobre aquest fet i coincidència, apunta el professor Escartí:

«Paga la pena destacar que en aquella acadèmia també hi acudí don Marc Antoni Ortí—el fill del qual, uns anys després, tutelaria Valda—, i que es presentà amb una composició en valencià. És de sobres coneguda l'apologia de la llengua que féu aquell secretari de la ciutat, però no ho és tant l'opinió que li va merèixer a Valda aquells versos i la llengua que també era la seua:

---

⁴⁵ VALDA, J. B. de: *Llibres de les assistències i funcions*, a cura de V. J. Escartí i A. López, València, 1998.

⁴⁶ *Ibidem*, pp. 24 - 25.

“Acudió don Marco Antonio Ortí, muy de fino patricio, dando fe de sus papeles y lengua de donde era natural, y conocí que era dulcíssima valenciana, bien nacida, mas no hermosa”».⁴⁷

Tenim doncs, en el cas de Valda, la que acabaria sent l'actitud dominant envers la llengua pròpia: la d'un «llemosí» que no era apte per a les noves exigències estètiques que emanaven des dels cercles del poder. I com, dos personatges amb afinitats professionals i fins a cert punt literàries també, podien tenir una visió discordant respecte la llengua materna. Un contrast que, si més no, esdevé una mostra més de com el procés de castellanització anava forjant-se i dimanant des de les capes més altes de la societat. I és que el cas d'aquests personatges —funcionaris de la cúria— igual com havia fet la gent principal ciutadana a la cort virregnal de donya Germana, per exemple, si volien sentir-se realment integrats dins la cort que els mantenia també havien d'adreçar-se amb la llengua del seu monarca per demostrar la seua adhesió. I aquesta era el castellà, i, per tant, en castellà emanaren els seus efluvis literaris cortesans. D'aquesta manera, escriure en castellà esdevenia una «moda», una moda que en un principi gaudia d'una gran capacitat d'atracció. I la raó és òbvia, el canvi de llengua tenia el seu origen en una decisió de modernitat i de prestigi, també si es vol. Encara que, només, en un principi.

Tanmateix, aquella moda que arribava a determinats cercles de la noblesa i l'oligarquia, no transcendia -o, no podia transcendir- a l'administració burocràtica, on calia seguir uns models ja fixats i on havia de ser relativament difícil fer el canvi lingüístic, sense una llei que el propiciara. Cosa que sí que passaria, després del 1707.

---

⁴⁷ *Ibidem.* p. 21.

III.- Els llibres d'actes de la col·legiata de santa Maria de Xàtiva (la Seu)

1.- LA COL·LEGIATA DE SANTA MARIA DE XÀTIVA

1.1. La col·legiata de Santa Maria de Xàtiva. Una institució centenària

El naixement de les col·legiades ve associat al desig de celebrar, amb tota la sumptuositat, els oficis divins en les ciutats populoses en què no hi havia catedral. Així, ens trobem, doncs, amb l'aparició de capítols de canonges que hi viuen seguint la mateixa manera i forma de les catedrals. No obstant, cal tenir en compte que en determinats casos, després de traslladar una catedral a una altra ciutat es deixava una col·legiata en el seu lloc; amb tot, hi havia d'altres col·legiades que naixien atenent al fet de no poder restablir una catedral destruïda, on n'hi havia hagut una altra anteriorment. Un altre motiu de naixement venia associat a la dignificació i a l'atorgament de major dignitat a una determinada església, tenint-hi present la devoció dels fidels.⁴⁸

---

⁴⁸ ALONSO PERUJO, N.; PÉREZ ANGULO, J.: *Diccionario de ciencias eclesíasticas, teología dogmática y moral, sagrada escritura, derecho canónico y civil, patrología, liturgia, disciplina antigua y moderna, historia eclesíastica, papas, concilios, santos, órdenes religiosas, cismas y herejías, escritores, personajes célebres, arqueología, oratoria*

Possiblement, en la creació de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva per la butlla concedida per Benet XIII el 13 de desembre de 1413,⁴⁹ hi concorregueren un poc de cadascun d'aquests aspectes que determinen històricament el naixement d'una col·legiata. Però cal parar esment, i principalment, al fet que Xàtiva havia estat antiga seu bisbal en època visigòtica.⁵⁰ Amb tot, l'atorgament del títol de col·legiata no està exempt del privilegi i distinció que implicava el d'antiga parròquia major de la ciutat, atès que el propi Benet XIII es refereix a l'església com *ecclesia notabilis et populosa*.⁵¹

Cal tenir en compte, però, que abans de la constitució de la col·legiata el 1413, a Xàtiva, hi hagueren uns precedents que fomentaven la seua erecció i distinció. En l'any 1248, a Xàtiva, es constituí un ardiaconat del qual depenien les esglésies del sud de la diòcesi; així com l'assignació de les primícies de la ciutat, a més de l'onzena part dels delmes del seu àmbit de govern, rendes que anys després dotaran el capítol i la fàbrica de la col·legiata. Uns anys més tard, a finals del segle XIV, el 1396, Benet XIII concedí l'onzè a la parròquia major de Santa Maria de Xàtiva, i quinze anys després, el 25 d'agost de 1411, aquest papa li concedirà diversos privilegis, que el 1413 seran permutats per diferents prerrogatives.

Amb tot, i tenint present la nova concessió i revisió d'aquestes noves dotacions a l'església major de Xàtiva, el 5 d'agost de 1413, Joan Borrell, notari síndic de Xàtiva, compareixerà davant del bisbe de València, Hug de Llupià-Bages (1397-1427),⁵² en representació dels jurats de la ciutat, sol·licitant del papa l'erecció de l'església de Santa Maria de Xàtiva en col·legiata, adduint la importància de la ciutat dins de la diòcesi, el fet de ser la segona església del

---

sagrada, polémica, crítica, misiones, mitología, errores modernos, etc., etc., y principalmente cuanto se refiere a nuestra España, X volums, València, Impremta de Domènech, 1883-1890.

⁴⁹ AHCX: *Butlla de Benet XIII erigint en col·legiata l'església de Santa Maria de Xàtiva amb un capítol de 15 canonges*, Pergamins, Butllari, 126 bis.

⁵⁰ CERDÀ PÉREZ, J. M.: «De Saiti a Saetabis visigoda», dins *Xàtiva. Història breu*, Caixa d'Ontinyent, pp. 27-51; VELASCO, A.: «Los primeros pasos. La iglesia de Xàtiva en la época paleocristiana», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. Libro de estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 83-103.

⁵¹ Podem trobar una transcripció completa de la Butlla de Benet XIII, dins BOIX, V.: *Xàtiva. Memorias, recuerdos y tradiciones de esta antigua ciudad*, Xàtiva, Impremta de B. Bellver, 1857, pp. 349-351.

⁵² Hug de Llupià o de Bages, bisbe de Tortosa (1379-1397) i després de València (1397-1427). Pertanyia a una família noble rossellonesa i era germà de Ramon de Llupià o Bages. Exercí gran influència i tingué una presència gairebé constant prop del rei des del començament del regnat. Vegeu FERRER I MALLOL, M. T.: «El consell reial durant el regnat de Martí l'Humà», dins *El poder real de la Corona de Aragón*, tom I, vol. 2, Saragossa, Govern d'Aragó, 1996, p. 176.

Regne, després de la capital —tant en nombre d'eclesiàstics com en benifets—, a més de ser una església major amb vicari perpetu i dues esglésies —Sant Pere i Santa Tecla—, quatre monestirs de frares i dos de monges, quatre grans confraries i diversos hospitals, i pel fet de tenir en compte la dotació que tenia la parròquia major, per concessió papal, de 100 florins anuals per a la fàbrica i una renda anual de 500 florins d'or, a més dels béns derivats de l'arrendament del delme de l'ardiaconat —uns 1.200 sous, i uns 5.000 sous d'aniversaris i d'altres rendes.⁵³

La Butlla *Officii nobis comisi*, expedida *ex motu proprio*, constitueix en la col·legiata un capítol de 15 canonges els quals estan obligats a participar diàriament en el cor amb hàbits corals, capes a l'hivern i a l'estiu mussetes amb sobrepellís, segons s'observa a la província Tarraconense. La distribució dels quinze canonges quedava repartida en els següents càrrecs: degà, que presideix el capítol, sagristà, xantre o cabiscol, dos hebdomaris o domers, dos soxantres, un diaca i un subdiaca, als qual dota amb diverses rendes que constitueixen la mensa canonical i entre les quals destaquen els 100 florins que passen de la fàbrica a la mensa. A més, es disposa i mana que la Vicaria perpètua i els beneficis i les capellanies de Santa Tecla (Sant Llorenç, Sant Esperit, Sant Gregori, l'anomenat Alba o de Santa Tecla i el de Santa Maria), i el de Sant Felip (Sant Narcís), se suprimesquen per aplicar-se les seues rendes a la nova matriu.

Podem trobar, a més, dades sobre l'erecció de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, i la designació dels diferents càrrecs i dignitats, de per part de Benet XIII a la *Crónica de la ínclita y coronada ciudad de Valencia* de Martí de Viciàna, el qual, en la part que hi dedica a les esglésies de Xàtiva, ens diu, entre d'altres coses que:

«Esta yglesia fue heregida y decorada en yglesia collegial por papa Benedicto décimo tercio, según parece con bulla apostólica, dada en Paníscola a XIII de diziembre año de MCCCCXIII, en la qual bulla su sanctidad ordenó, que en la dicha yglesia huviese quinze dignidades, es a saber: un dehán, un sacristán, un chanfre i doze canónigos; y más dos

---

⁵³ Vegeu PONS ALÒS, V.: «Bula de Benedicto XIII erigiendo en colegiata la iglesia de Santa María de Xàtiva», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Catàleg de l'exposició*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 842-843.

ebdomadarios, dos subchantres, un subsacristán, un diácono, y un subdiácono, conforme y según están ordenadas las dignidades en la metropolitana yglesia de Valencia. Y los que poseen estas dignidades trahen insignias ymitando con ellas a las dignidades de Valencia. Después papa Calixto tercero, con bulla apostólica dada en sant Pedro de Roma, año de MCCCCLVII,⁵⁴ considerando que fue nascido en Xativa y que fue bautizado en la yglesia collegial de aquella, por honra de las dichas dignidades, concedió a los canónigos y a otros poseedores d'ellas, gracia especial, que siempre que alguno d'ellos se hallare en la yglesia de Valencia, o en qualquier otra yglesia cathedral o colegial, puedan entrar en el coro y andar en la processión con sus insignias, y tomar el assiento o lugar más propinco y segundo a los canónigos de aquella yglesia, sin contradicción ni embargo alguno que en este caso se les pueda oponer.

En esta mesma ylglesia collegial hay instituidos sesenta dos beneficios⁵⁵ o capellanias, y residen ordinariamente en ella, sin los de las dignidades, cincuenta clérigos, y d'ellos hay cinco theólogos predicadores. Y por esta clerecía los officios divinos, diurnos, y nocturnos son celebrados con mucha atención y orden, y con buena capilla de cantoria, y predicación ordinaria en toda la Quaresma, y en todos los domingos y fiestas del año. Y para dar y repartir las distribuciones a las dignidades y clérigos que asisten en la yglesia tienen de renta ordinaria más de tres mil escudos, sin quarenta anuales y muchas doblas y aniversarios».⁵⁶

---

⁵⁴ Es tracta de la Butlla donada per Calixt III el 18 de febrer de 1457, on es concedia als canonges de la col·legiata de Xàtiva que empraren els mateixos hàbits que els de la catedral de València, als quals anomena «*almutia de varis grisís, sirve dosis*», vegeu VILLANUEVA, J.L.: *Viaje literario a las Iglesias de España. La publica con algunas observaciones don Joaquin Lorenzo Villanueva, capellán de honor y predicador de S.M. y rector de los Reales Hospitales General y de la Pasión de Madrid. Tomo I. Madrid, en la imprenta de Fortanet, impresor de la Real Academia de la Historia, Año MDCCCII [reimpresió de 1803]*, pp. 1-24. També trobem referències a aquesta butlla dins PONS ALÒS, V.: «Libro bulario de la Colegiata de Xàtiva», dins *La llum de les imatges, op. cit.*, pp. 848-849.

⁵⁵ En la visita pastoral feta el 1402 realitzada, entre els dies 9-12 de gener, per Guillem Dulcis, doctor en dret, rector de Llucena i visitador, vicari general per manament de Lluc de Lúpia i Bagès (1398-1427), bisbe de València, conservada en la secció de visites Pastoral de l'Arxiu Diocesà de València, mostra un esquema complet en què es documenten el benifets eclesiàstics —en total 68— en l'etapa prèvia a aconseguir la categoria de col·legiata, amb la descripció de l'advocació, fundador, altar o capella, patró i dotació, de cadascun dels benifets. Vegeu CÀRCEL ORTÍ, M.; PONS ALÒS, V.: «La època de Xàtiva en la època medieval», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 111-114. Respecte a les visites pastorals vegeu PONS ALÒS, V.: «Les visites pastorals de Xàtiva: institucions eclesiàstiques i religioses», *Papers de la Costera*, núm. 3-4, Xàtiva, Associació d'Amics de la Costera, 1986, pp. 39-52.

⁵⁶ VICIANA, Martí de: *Crónica de la ínclita y coronada ciudad de Valencia* de Martí de Viciana, III, València, 1563 (ed. Fascímil, 1972), pp. 371.

Per altra banda, hem de tenir en compte que les col·legiades poden ser seculars o regulars, exemptes o subjectes a la jurisdicció del bisbe, lliures o de patronat reial o particular, numerades o no numerades. També ens trobem amb col·legiades que reben el nom d'insignes i no insignes, atenent a la seua antiguitat, o a les tradicions i els privilegis més o menys honrosos. Atenent a la gran quantitat de col·legiades i a la diferent denominació d'aquestes, el papa Urbà VIII (1623-44) reservà a la Santa Seu la declaració de col·legiades que havien de ser insignes. Uns segles després, en l'any 1851, el Concordat, atenent al gran nombre de col·legiades existents a l'Estat espanyol determinarà que

«se conservarán las colegiadas sitas en capitales de provincia donde no exista Silla Episcopal. Las de patronato cuyos patronos aseguren el exceso de gasto que ocasionará la colegiata sobre el de la iglesia parroquial [...]. Las catedrales de las Sillas Episcopales que se agregaran a otras en virtud de las disposiciones del presente Concordato, se consevaran como colegiadas. Todas las demás colegiadas, cualquiera que sea su origen, antigüedad y fundación, quedaran reducidas cuando las circunstancias locales no lo impidan, a iglesias parroquiales, con el número de beneficios que además del párroco se conceptúen necesarios, tanto para el servicio parroquial como para el decoro del culto [...]. Las iglesia colegiadas serán siempre parroquiales y se distinguiran con el nombre de parroquia mayor si en el pueblo hubiese otra u otras».

Així, en el moment de la supressió de la col·legiata, a partir de les reduccions efectuades arran del Concordat de 1851, Santa Maria de Xàtiva hi tenia un degà, dos dignitats i dotze canonges, amb 62 benifets, segons apunta Sanchis Sivera al seu *Nomenclator geográfico-eclesiástico*:

«La yglesia mayor, que fue mezquita y fundó don Jaime, como ya hemos dicho, la declaró colegial Benedicto XIII por bula de 13 de diciembre

de 1408,⁵⁷ cuya categoria subsistió hasta el último Concordato, contando entonces un deán, dos dignidades y doce canónigos, con 62 beneficios que tenían instituidos: en 1909 se restituyó la colegiatura, por decreto de la Congregación Consistorial, de 6 de marzo,⁵⁸ teniendo además la categoría de parroquia de término de segunda y arcipestrazgo».⁵⁹

Amb tot, cal dir que tot i la primera rescissió de la dignitat de col·legiata, en l'any 1909,⁶⁰ la basílica de Santa Maria de Xàtiva la hi torna a recuperar, després que el futur abat Pla Ballester, en nom propi i del clergat de Xàtiva, demanara en l'any 1908 a sant Pius X la restauració de la col·legiata suprimida i la concessió dels consegüents privilegis.⁶¹ Aquesta petició fou recomanada per l'arquebisbe de València, Victoriano Guisasola (1904-1914).⁶² D'aquesta manera, la Santa Seu l'estudià, i, atenent a les indicacions del nunci Antoni Vico, el 16 de març de 1909 fou emès el decret de la Sagrada Congregació Consistorial pel qual es restaurava la col·legiata en la parròquia de Santa Maria la Major de la Assumpció, de la ciutat de Xàtiva.⁶³ Un títol que anà annex junt a l'adjudicació de 10 canonges, que d'una manera progressiva anirà reduint-se a 8, 6 i 5, que són els que hi queden en l'actualitat, junt a la figura de l'abat⁶⁴ —antic degà—, que també hi exercirà de rector-arxiprest.⁶⁵

---

⁵⁷ Hem de remarcar que la butlla de Benet XIII, és de 1413.

⁵⁸ Cal tenir en compte que el decret emès per la Sagrada Corporació fou dictat el dia 16 de març de 1909.

⁵⁹ Vegeu SANCHIS SIVERA, J.: *Nomenclator geográfico-eclesiástico de los pueblos de la diócesis de Valencia*, València, 1922, pp. 261.

⁶⁰ Per ampliar la informació de la col·legiata al llarg dels segles XIX-XX i tenir en compte quins són els abats que hi haurà a Santa Maria de Xàtiva després de la restitució de la col·legiata, vegeu CÀRCEL, V.: «La col·legiata de Xàtiva durante los siglos XIX y XX», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 193-203.

⁶¹ ASV, *Arx. Nunz.*, Madrid 705: «Petición del párroco de Santa María de Xàtiva al papa san Pío X pidiendo la restauración del título de col·legiata para dicha iglesia».

⁶² CÀRCEL ORTÍ, V.: «La Iglesia contemporània en la Comunidad Valenciana», dins *La Iglesia valentina en su historia*, vol. I, Generalitat Valenciana, 1999, pp. 285-325.

⁶³ Aquest decret hi fou publicat en el Butlletí Oficial de l'Arquebisbat de València, València, 1909, pp. 813-817.

⁶⁴ Després de la restitució de la col·legiata els abats que ocuparan el càrrec fins als nostres dies són: José Pla Ballester (1909- †1914), Francisco Albiñana Andani (1914-1919), Pascual Bru Ferreres (1920), Vicente Mas Picó (1920-1928), Francisco Ibáñez Ibáñez (1928- †1936); abats mitrats (Pau VI concedí l'any 1965 el privilegi de portar mitra i bàcul a l'abat de Xàtiva): Juan Vayá Bonet (1939-1967), Francisco Vicedo Gil (1967-1975), José Aliaga Girbés (1975-1980), Manuel Soler Espí (1980-1996), Arturo Climent Bonafé (1996- [...]). Per a més informació, vegeu PÉREZ GIMÉNEZ, J. I.: «Breves de Pablo VI concediendo al abat de Xàtiva el uso de mitra [1965] y erigiendo en a la col·legiata en basílica menor [1973]», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. Catàleg de l'exposició*, op. cit., pp. 898-899.

⁶⁵ Vegeu: *Almanaque eclesiástico para la diócesis de Valencia*, València, Tipografía Moderna, 1910, p. 287.

1.2.- Capítol, dignitats, canonges i d'altres càrrecs

1.2.1. El capítol

La paraula capítol deriva del mot llatí *capítulum*, mot que té diferents significats. Una de les accepcions fa referència al lloc on es reuneixen les corporacions a deliberar sobre assumptes de la seua competència; l'altre dels significats remet a la corporació o col·legi de persones, i aquest sentit és el que li dóna sentit als capítol metropolità, capítol catedralici...

Entre les diverses definicions que donen de capítol, sembla que la més completa és aquella que ens diu que és: «*collegium clericorum ab ecclesia institutum ad auxiliandum et supplendum Episcopo in dioecesis suae regine*»,⁶⁶ atés que per ella es diferencien els capítols d'altres corporacions eclesiàstiques, i es determina d'una manera clara la fi i l'objectiu amb que foren creats, que és ajudar el prelat en vida, i suplir-lo després en la seua mort.

Els capítols es troben dividits en catedralicis i col·legials. Els catedralicis són els que estan addictes a les esglésies catedrals amb l'objectiu d'ajudar el prelat en el govern de la diòcesi; mentre que els col·legials són els que estan addictes a una església inferior amb l'objectiu de resar l'ofici diví. Si té un número fix i invariable de canonges, se'ls anomena numerats, i si de manera contrària el número és indeterminat, se'ls coneix amb el nom de no numerats. Si gaudeixen d'algun tipus de privilegi se'ls anomena exempts, mentre que si no en tenen cap no exempts.⁶⁷ I últimament, si l'església només hi té un únic capítol se l'anomena simple, mentre que si té més d'un capítol constituït en dos catedrals diferents formant un únic cos, se'ls anomena doble. Així, podem concloure que el capítol de Santa Maria de Xàtiva és, per tant, un capítol col·legial numerat no exempt i simple.

El primer capítol de la col·legiata de Xàtiva estigué constituït per Pere Figuerola, degà; Joan Bertran, sagristà, Martí Martínez, cabiscol, Ramon Constantí i Ramon Peralta, hebdomaris; Joan Blesa i Bernat Pujol, soxantres; Maties Marata, diaca; Nicolau Avellà, sotsdiaca; Bernat Boluda, Bartomeu Dezvalls, Andreu Colombi,

---

⁶⁶ BOUIX, *Tractatus de capiulis*, sec. 1a, cap. II, par. 2.

⁶⁷ Cal tenir en compte que en l'Estat espanyol tots els capítols són numerats, atés que el Concordat de 1851 hi determina el número de capitulars de cadascuna de les diferents esglésies i no exempts, atés que l'article 15 del Concordat suprimeix tota immunitat, exempció, ús o abús que perjudicara l'autoritat dels prelats.

Pere Simó, Lluís Saranyana, Pere de Guerola, Pere d'Arenys, Nicolau Saranyana, Francesc Bosch, Joan Palomar i Joan Gavet, com a la resta dels canonges.⁶⁸

Respecte a la creació del capítol, cal dir que és d'exclusiva competència del Pontífex de Roma, atés que està relacionat d'una manera directa amb l'interés de l'Església.⁶⁹ Un cop ha estat escollit el capítol, el bisbe pot, amb consentiment del papa, crear noves dignitats o canongies; exceptuant els casos de la canongia i dignitat que es pretenguen crear de les anomenades *insuetes*, és a dir, que no són de costum ni de llei comuna, i a més, quan són de les que es coneixen amb el nom de numerades.

Quant a la constitució dels capítols, cal tenir present que en l'època en què s'ubiquen les nostres *Actes capitulars* (primera meitat del segle XVIII), solament hi pertanyien els canonges, mentre que el degà i la resta de dignitats no s'inclouïen al capítol, excepte si tenien alguna canongia —com és el cas de les dignitats de Santa Maria de Xàtiva—, o que els estatuts i costums de l'església disposara el contrari. Actualment, encara que es diferencien les dignitats dels simples canonges, en realitat no és més que en el nombre i la procedència, atés que no conserven res de l'antic poder, i es consideren del mateix del capítol.⁷⁰ Les dignitats són seguides dels canonges, els quals componen d'una manera exclusiva el capítol. Però a més de les dignitats i els canonges, dins de la col·legiata de Xàtiva, igual que d'altres esglésies, ens trobem amb els beneficiats o capellans assistents, el nombre dels quals es determina de maneres ben diferents.

Pel que respecta a ls deures dels capítols, cal dir estan obligats a fer professió de fe, com ho disposa el Concili Tridentí, i resar en corporació l'ofici diví. Per altra banda, els capitulars que no guarden la reverència i el respecte deguts, que suprimeixen part de les hores canòniques, que alteren l'orde de l'ofici diví, que no canten o reciten amb veu clara i intel·ligible, o que no assisteixen personalment al cor, pequen, i en la major part dels casos perden les distribucions ordinàries;⁷¹ així mateix, estan obligats a la celebració de la missa conventual, atés que en forma part

---

⁶⁸ Vegeu PONS, V.: «Bula de Benedicto XIII erigiendo en colegiata la iglesia de Santa María de Xàtiva», *op. cit.*, pp. 842-843.

⁶⁹ Cal tenir en compte que no hi ha una disposició expressa per escollir els capítols de les col·legials.

⁷⁰ Cal tenir present, a més que modernament, els seus privilegis han esdevingut més honorífics que efectius i les seues funcions han quedat força restringides pel Codi del Dret Canònic de 1983.

⁷¹ Hi ha algun cas, però, que queden excusats de la seua assistència al cor, sense falta alguna, i fins i tot guanyant les distribucions.

de l'ofici diví, encara que no estiga inclosa entre les hores canòniques.⁷²

Les reunions o capítols han de celebrar-se en l'església i en lloc indicat per a tal efecte, que en el nostre cas serà l'aula capitular. Al capítol han de ser convocats tots els membres que hi tenen veu, seguint les indicacions tridentines. La citació i convocatòria al capítol, dels anomenats ordinaris, s'entén realitzada pel fet d'estar fixats de bestreta el dia, l'hora i el lloc; però, quan es tracta de capítols extraordinaris, ha de fer-se per citació *ante diem*, la qual ha de fer-se extensible a tots els membres, sempre que s'hi hagen de tractar temes de gran importància i valor. Un altre aspecte a tenir en compte és qui té la facultat de convocar els capítols. Segons alguns autors, és l'ardiaca, qui per dret és superior a la resta; mentre que d'altres defensen el càrrec de degà. Hem de remarcar, però, que a les *Actes capitulars* de Santa Maria de Xàtiva, en el període que hem estudiat, la facultat de convocar a sessió capitular requeia en la figura del "pertiguer". D'altra banda, s'ha de tenir en compte que els assumptes tractats al capítol han de posar-se per orde de preferència, anant dels més importants a aquells que hi tenen menys valor; un tractament que ha de mirar pel màxim bé de la religió i de l'Església.

Respecte dels drets dels capítols, cal remarcar que aquests varien segons que la Seu estiga vacant o ocupada. En Seu plena o ocupada els capítols poden fer regles o estatuts per al règim interior de la corporació, independentment dels bisbes, encara que solament es pugui tractar d'allò propi i exclusiu a cada capítol. Un altre dret dels capítols és que els bisbes demanen el seu consell o consentiment, tot i que el prelat no hi té obligació de seguir les seues indicacions, sinó solament escoltar-lo. Quant al consentiment i a les opinions en què intervenen els canonges, a més dels determinats d'una manera directa en el dret, tenen la creació i disminució de les prebendes i els beneficis, l'elecció de prebendats, la unió de parròquies..., a més de tots aquells afers greus que poden afectar de manera directa a l'església i als seus successors. D'altra banda, en Seu vacant, el capítol hereta la jurisdicció i el dret d'administrar la diòcesi des del moment en què té notícia segura i oficial de qualsevol dels diferents modes pels quals pot quedar vacant la Cadira episcopal.⁷³

---

⁷² No obstant, tot i tenir en compte aquestes obligacions que ha de seguir el capítol respecte a l'Església, hem de tenir en compte els estatuts particulars de cadascuna de les esglésies, atés que són a aquests als quals ens hem d'atenir a l'hora de les obligacions del capítol.

⁷³ ALONSO PERUJO, N.; PÉREZ ANGULO, J.: *Diccionario de ciencias eclesiásticas, teología dogmática y moral, sagrada ...*, op. cit.

1.2.2. El degà

El 9 de desembre 1413, data en què Benet XIII erigia en col·legiata l'església de Santa Maria de Xàtiva i, en ella, un capítol de quinze canonges, presidits per un degà, més dues dignitats —sagristà i cabiscol—,⁷⁴ a més de set oficis, és la primera data que ens trobem de l'aparició de la figura del degà relacionada amb la nostra col·legial. Càrrec que perdurarà fins al 1851, any del Concordat en què s'abolirà el títol de col·legiata. Tot i que aquesta dignitat, com veurem més avant, es restituirà a partir de 1903, la figura del degà ja tornarà a emprar-se, passant ara el càrrec a assumir-lo la figura de l'abat.⁷⁵

Des de 1413 fins a 1851 ens trobem a 21 degans en la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, tit seguint "l'aproximació a una cronologia dels degans de Xàtiva" feta per Vicent Pons i Alòs,⁷⁶ amb les modificacions que aporta l'article del mateix autor, junt a María Milagros Cárcel a «La iglesia de Xàtiva en la época medieval»:⁷⁷

Pere Figuerola (1413–1440), Bartomeu Rovira (1440–1450), Berenguer de Sos (... 1454–1455), Roderic de Borja (1456–1458) > Alexandre VI, papa, Lluís Joan del Milà > Cardenal (1458–1496), Alfons del Milà (1496/± 1504), Lluís del Milà (1504/± 1519), Diego del Milà (1519–1524), Nicolau Cerdà (1525–1549), Bernat Garcia (1550–1574), Francesc Serra (... 1583 ...), doctor Jeroni Soler (13 de març 1593 – † 30 gener 1601), doctor Miquel Joan Gil (7 de setembre 1601 – 1636), doctor Antoni Menor (2 febrer 1636 – † 26 de novembre 1653), doctor Gabriel Huguet (16 octubre – † 3 abril 1672), **doctor Vicent Piquer (25 març 1673 – † 12 abril 1712)** —no ens trobem cap referència en què exercesca el càrrec de degà a la col·legiata, i possiblement després de l'assetjament de la ciutat no tornara a exercir el càrrec a Xàtiva.

El degà Piquer rebé la possessió del seu càrrec el 25 de març de 1673, la qual fou rebuda pel canonge Joan Audivert, en nom de procurador seu, en virtut de la procura que el doctor Piquer li féu, amb acte per Sebastià Estella, notari de Roma,

---

⁷⁴ S'ha de remarcar que en absència dels degans, eren altres les dignitats —sagristà i cabiscol— els qui presidien el capítol.

⁷⁵ Vegeu CÁRCCEL, V.: «La col·legiata de Xàtiva durante los siglos XIX i XX», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 193-203.

⁷⁶ PONS ALÒS, V.: «Instituciones eclesiásticas de Xàtiva: el deanato», dins *Caminem junts*, núm. 39, maig/juny 1999, pp. 33-36.

⁷⁷ Vegeu CÁRCCEL, Mª M.; PONS, V.: «La iglesia de Xàtiva en la época medieval», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 105-123.

en 17 de gener de 1673, en virtut d'unes lletres apostòliques donades a Roma el 22 de desembre de 1672, i en execució de les lletres donades per Honorat Grutari, comissari apostòlic. El degà Piquer pagà 54 lliures 4 sous per a capes, les quals foren depositades en l'armari en presència dels canonges que tenien les claus: 40 lliures als síndics del capítol, i per l'acte de possessió 10 lliures, al pertiguer 2 lliures 2 sous, als escolans 2 lliures 2 sous. El degà Piquer serà succeït en el deganat pel **doctor Diego Eugeni de la Viña (21 octubre 1713 – † 6 setembre 1765)**.⁷⁸ Diego Eugeni la Viña i Tournier, natural de Saragossa, degà de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva entre el 21 d'octubre de 1713, dia en què prengué el càrrec:

«avent fet relació los senyors don Felis Ros y don Felis Jordà de aver vist y regonegut los despaixs per a la poseció del senyor deà don Diego Eugenio de la Viña, y estar en totes les circumstàcies degudes per a concedir-li la poseció, determinaren donar-la, axí en virtud de dita relació, como atenent al *mandato demitendo in possessionem* despachat per lo canonge Luís Fuentes, de la metropolitana iglésia de València, comisari appostòlich per a dit efecte, en 13 de present mes de octubre, signat y rubricat per Felip Amorós, escrivà y archiver de la cúria de València. Incertes les letres y bula de Roma *datís apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominica 1712, quarta idus decembris*. Prengé la posseció don Chochim Guillot, de nació francés, y canonge de la colegial església de Tribun, diòcesis de Leon, ab procura de substitució de mossén Pere Cerdà, beneficiat en la Seu de València, procurador de dit deà de la Viña. Consta en la escritura de poder que passà davant de Juan Antonio Rodrigues, escrivà de Madrid, en 21 de febrer de 1713. Y de la substitució ab escritura que passà davant de Felip Amorós, escrivà de València y archiver de la cúria, en 27 de febrer de 1713. Y altra escritura que passà davant dit Amorós en 17 de octubre de 1713, en què consta aver prestat, dit canonge Guillot, lo jurament necessari per a dita posseció, davant dit comisari, canonge Fuentes».⁷⁹

⁷⁸ Vegeu AHCX, *Posessions de dignitats y canonicats ab la entrada eo rebuda de diners de capes, Govern i acció pastoral. Nomenaments i ordinacions*, caixa 21, f. 47.

⁷⁹ Vegeu determinació [84] de 21 d'octubre de 1713, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 28 març 1708-27 abril 1735, Xàtiva, Llibre 72, f. 39r.

Hem de remarcar que a Diego Eugeni de la Viña, després de pràcticament cinquanta-tres anys en el càrrec de degà, un dels més llargs des de l'ocupació del primer càrrec per Pere Figuerola (1413-1440); el substituirà Fèlix Mollà (18 de gener 1766 – 6 de setembre 1802).⁸⁰ Després trobarem José Ortiz Sanz (29 desembre 1802 – † 21 desembre de 1822), Francisco Maria Tentori (15 març 1824 – † 1826), José Rico (18 abril 1826 – 1827), Pedro Castillo (12 juny 1827 – † 3 gener de 1834), Vicente Yrles Llácer (26 març 1834 – † 22 desembre de 1835), José Cebrian (17 març 1836 – 1843), i, finalment, José Cirujeda (... – 1851).⁸¹

Amb tot, hem de tenir present que l'origen dels degans, tant els rurals com els catedralicis, es deriva dels ordes monàstics, la constitució dels quals i les seues regles procuraren imitar les corporacions eclesiàstiques seculares. Antigament les diòcesis estaven dividides en regions o districtes, i els sacerdots enclavats dins del seu territori formaven una espècie de societat a part, per al govern del qual escollien un president al qual anomenaven degà, designat per la paraula *decanicae*, que significava els deu títols o parròquies de què es composava cada regió. El mateix hi feren els capítols de catedrals, que copiant la figura dels abats de les comunitats religioses, escolliren un president i degà que els dirigira. Els primers s'anomenaren degans rurals, i els de les catedrals, degans capitulars. Tant uns com els altres assoliren gran importància, perquè tenien drets de visita, i intervenien en les causes criminals i matrimonials, ocasionant diverses perturbacions en l'administració diocesana. El Concili Tridentí va respectar el dret de visita, allí on s'havia introduït, encara que va imposar grans limitacions per a constituir-los sota l'obediència de l'arquebisbe, a més de manar que foren els degans directament els qui realitzaren les visites i no pogueren delegar; això sí, acompanyats d'un notari, aprovat pel prelat, i que li donaren compte de totes les actuacions realitzades, i que no se li impedira a l'arquebisbe o el seu vicari visitar aquelles esglésies. El que no respectà el Concili fou que els degans intervingueren en les causes criminals i matrimonials, ni en el moment de les visites —drets que no tingueren mai els degans de Xàtiva, per estar vinculats a l'oficial de la ciutat.⁸² Hem de remarcar que en el cas de les visites

⁸⁰ Vegeu PONS ALÒS, V.: «Instituciones eclesiásticas de Xàtiva: el deanato», *op. cit.*, pp. 33-36.

⁸¹ Hem posat en negreta els degans que exerceixen el càrrec durant el període que hem transcrit de les nostres *Actes capitulars*.

⁸² ALONSO PERUJO, N.; PÉREZ ANGULO, J.: *Diccionario de ciencias eclesiásticas, teología dogmática y moral...*, *Op. cit.*

pastorals, la ciutat de Xàtiva solament podia ser visitada pel propi ordinari de la diòcesi i no per algun dels seus auxiliars o vicari general, privilegi que va ocasionar nombrosos plets en l'època moderna.

Amb aquestes treves i prohibicions, doncs, l'autoritat dels degans va decreïxer, en part perquè els arquebisbes no perdien ocasió en limitar-los els poders. Així, dels degans depenia el dret de la presidència o reunions, la vigilància sobre els rectors i la inspecció de les esglésies del territori de la seua demarcació, però no podien prendre resolucions greus —de no ser en casos de reconeguda urgència—, limitant-se per tant a donar compte a l'arquebisbe o el seu vicari perquè en determinen el més convenient.

Les obligacions i els drets dels degans catedralicis estan marcats en els estatuts dels capítols. Així, de manera general, els pertany la presidència en tots els actes capitulars i gaudeixen de cert poder coercitiu que exerceixen d'una manera discrecional per a obligar al compliment de les normes. Per tant, poden reprendre, multar i imposar d'altres tipus de penes. Tenen també alguns drets honorífics, com són: portar el viàtic, fer els seus funerals sense que li ho puga impedir el rector, celebrar les funcions en els dies més solemnes, quan no assisteix el prelat, i d'altres drets semblants. Un altre dret és ser nomenat expressament i d'una manera distinta en les actes i els documents.⁸³ Els canonistes han discutit si pertanyen o no al capítol, atenent al fet de si eren o no canonges.⁸⁴ Aquesta disputa després del Concordat de 1851 ja no existeix, atés que els degans i les diferents dignitats eclesiàstiques són tots canonges a totes les catedrals de l'Estat.

El deganat, des de l'època medieval fins al segle XVIII, és un càrrec d'elecció entre el capítol o de denominació episcopal, que amb el despotisme il·lustrat es convertirà en una prebenda de nomenament reial.⁸⁵ Així, el capítol de canonges comunicava al secretari de Gràcia i Justícia del Consell Reial la vacant i la certificació de la defunció del degà i, abans de procedir a la presa de possessió del nou degà, sempre es demanarà la presentació de les credencials: la Reial Cèdula de nomenament, el despatx de col·lació i el certificat de l'escriptura d'obligació de pagar

---

⁸³ Ibidem.

⁸⁴ Hem de remarcar que en cas de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva el degà Diego Eugeni de la Viña era també canonge, atés que el càrrec de degà de Xàtiva portava annexa una canongia i la cura de les ànimes, pròpia de la parròquia major de la ciutat. Vegeu Pons Alòs, V.: «Instituciones eclesiásticas de Xàtiva: el deanato», *op. cit.*

⁸⁵ ALONSO PERUJO, N.; PÉREZ ANGULO, J.: *Diccionario de ciencias eclesiásticas, teología dogmática y moral...*, *Op. cit.*

l'annualitat.⁸⁶ A partir de 1796, i des de 1801, el capítol de Xàtiva inclourà diverses prebendes d'ofici: la de doctoral, la de magistral i la de penitenciari. Totes aquestes, excepte la del degà —que era de patronat reial—, eren de patronat eclesiàstic.

En l'any 1909, després de la recuperació de la dignitat de col·legiata, la figura del degà serà assumida per la d'abat, quedant el títol de degà exclusivament per a les catedrals.

1.2.3. Els canonges

El mot «canonge»,⁸⁷ etimològicament, hi ha estudiosos que troben el seu origen a partir del mot 'cànon' o 'matrícula' als quals s'adscriuen antigament tots els clergues d'una església. Hi ha qui pensa, d'altra banda, que prové del terme 'cànon' o 'regla', a la qual estaven subjectes en la seua manera de ser; mentre que d'altres defensen que l'etimologia deriva del 'cànon' o 'renda' que perceben aquests representants clericals; amb tot, i tenint en compte l'obligació que aquests tenien de cantar en el cor eclesiàstic, una última explicació ens relaciona el terme amb el llatí 'canere': 'cantar'.⁸⁸

Pel que respecta als orígens dels canonges, hem de tenir present que en els primitius temps del cristianisme no hi hagué una divisió dels oficis divins. Així l'exercici del culte i de les diverses funcions eclesiàstiques estaven sotmeses a la immediata autoritat de l'arquebisbe, el qual es valia del presbiteri per a donar a cadascun dels canonges el ministeri que millor li pareixia, segons l'orde en què estava constituït. A partir de la introducció per sant Agustí de la vida comuna del clergat, que passarà a reunir-se en un mateix edifici, es promulgaran tota una sèrie de regles perquè aquesta vida en comú fomenta les virtuts del clergat. Unes virtuts, però, que no seran seguides per tots de la mateixa manera. Per intentar acabar amb aquesta situació, no alterant la nova situació que havien instaurat en els capítols eclesiàstics, on s'establia la diferència entre les dignitats, els canonges i la resta de càrrecs, es restituí la vida en comú i el vot de pobresa. Unes determinacions que foren les causes fonamentals de la separació dels canonges en 'seculars' i 'regulars',

---

⁸⁶ Vegeu determinació [83], de 20 d'octubre de 1713 en què «avent rebut un despaixs, incertes unes letres apostòliques, per a què donaren posició en propietat a don Diego de la Viña, de la dignitat de deà, determinaren que se entregassen a dos senyors capitulars per a què es vessen y feren relació de lo contengut en elles», AHGX, *Llibre d'acords capitulars, 28 març 1708-27 abril 1735*, Xàtiva, Llibre 72, f. 39r.

⁸⁷ Etim.: del llatí *canonicus* > Membre del capítol d'una església catedral o col·legiata. DCVB (II: 921-922)

⁸⁸ ALONSO PERUJO, N.; PÉREZ ANGULO, J.: *Diccionario de ciencias eclesiásticas, teología dogmática y moral...*, Op. cit.

sent aquests últims quasi una comunitat religiosa, i els canonges seculars els pertanyents a capítols catedralicis i col·legials.⁸⁹

Respecte a la composició dels capítols eclesiàstics, l'article 13 del Concordat de 1851, organitzà els diferents oficis de les esglésies col·legials, disposant que els capítols de totes es composarien de degà, que serà sempre la primera cadira *post pontificalem*; de quatre o sis dignitats, i el corresponent número de canonges, atenent a la població i a la importància de les esglésies.⁹⁰

En el cas de Xàtiva, ja des del 9 de desembre 1413, data en què Benet XIII erigia en col·legiata l'església de Santa Maria, s'establiren en ella un capítol de quinze canonges, presidits per una degà, més dues dignitats —sagristà i cabiscol—, a més de set oficis, entre els quals destacaven dos hebdomaris, dos succentors, un diaca, un subdiaca i un subsagristà; mentre que la resta ocupava diferents funcions junt a l'ajuda dels beneficiats: arxiver, racional, clauers... Cal remarcar, a més, que una de les canongies estava vinculada a la Catedral de València i l'altra, des de mitjans del segle xv a l'oficial de la Inquisició. Disposició que perviurà des de la concessió de desembre de 1413 per part de Benet XIII fins al Concordat de 1851 en què es rebaixarà de la dignitat de col·legiata al de parròquia. Amb tot, un cop restituït el títol de col·legiata en 1909, el nombre de canonges anirà reduint-se; els quals, a poc a poc, passaran de deu a huit, després a sis, fins a quedar-se en cinc, més la figura de l'abat, nombre que s'ha mantingut fins hui dia.⁹¹

Dins de les diferents classes de canonges, hem de tenir en compte que aquests es divideixen entre seculars i regulars. Els 'regulars', com és sabut, són els que viuen sota una regla monàstica i fan solemne professió dels tres vots de pobresa, castedat i obediència; mentre que els 'seculars' no estan regits per cap regla monàstica, sinó que tan solament ho estan pel dret comú i els estatuts particulars de les seues esglésies, no fent, per tant, un vot de pobresa. Dins de la denominació dels canonges també ens trobem amb la classificació que parla de 'numerats' (aquells que estan dins d'un número assignat a una catedral), 'supernumeraris' (els que excedeixen d'aqueix número), i 'honoraris' (aquells que solament gaudeixen de

---

⁸⁹ Ibidem.

⁹⁰ *Concordat de 1851, celebrat entre la Santedat de Piu IX i la Majestat Catòlica de donya Isabel II.*

⁹¹ Vegeu PONS, V.: «Los canónigos de Seu», dins *Caminem junts*, núm. 30, setembre/octubre 1997, pp. 4-5.

l'honor unit al títol, podien ser ocupats per gent llegal o eclesiàstica).⁹²

Antigament no hi havia un nombre determinat de canonges a les catedrals. Cadascuna, doncs, tenia els que creia convenientes. I si les rendes no eren suficients es repartien les porcions en dos o més parts, aquest fet motivà la disminució del prestigi dels capítols, atés que havent-hi més gent que el que els béns eclesiàstics permetien no podien assolir un tipus de vida amb el decòrum corresponent a la seua classe. Amb tot, i atenent a la diversitat de criteris per tal d'establir el nombre de components de cada capítol, acabà determinant-se que el Summe Pontífex és l'únic que té potestat de l'erecció dels capítols catedralicis. Així doncs, un cop determinat el nombre dels canonges dins d'un capítol catedralic, solament el papa pot alterar-lo, anomenant 'supernumeraris'; mentre que l'arquebisbe, d'acord amb el capítol pot designar un nou canonicat amb assignació particular.

No obstant, pel que respecta als diferents tipus de canonges, també ens trobem amb els canonges 'expectants' i canonges '*ad effectum*'. Els canonges expectants eren els que el papa anomenava amb la clàusula *sub expectatione praebendae* —amb el dret, doncs, d'ocupar la primera vacant—, a més aquest tipus de canonges gaudien del títol i la dignitat d'aquests prebendats, i tenien per tant seient en el cor i veu i vot als capítols.⁹³ Mentre que els canonges *ad effectum* per tal d'obtenir alguna de les dignitats que exigia la qualitat de canonge eren nomenats pel papa, sense cap tipus de prebenda determinada, motiu pel qual els anomenaren amb la clàusula *ad effectum obtinendi aut retinendi dignitatem*, d'on prengueren el nom.

La resta del canonges que es coneixen, com per exemple el canonge 'hebdomadari' o 'setmaner', canonge 'apuntador'..., podem dir que —més que diferents tipus de canonges— són sobrenoms presos a partir de l'ofici o càrrec que desenvolupaven, de l'estat en què estaven constituïts o dels honors que gaudien. Cal tenir present que actualment a les esglésies no ens trobem amb cap classe de canonges regulars, així com tampoc de supernumeraris, honoraris, *in minoribus*, diaconals i subdiaconals, atés que des del Concordat de 1851 totes les esglésies són numerades. I, per tant, els representants dels seus capítols són tots numeraris,

---

⁹² Els canonges honoraris també s'anomenaven hereditaris, són els seglars als qui se'ls donava el títol de canonges *ad honores*. Mentre que els sacerdots eren els qui rebien la distinció d'emprar hàbits corals a les seues respectives esglésies.

⁹³ Cal remarcar, però, que el Concili Tridentí abolí aquest tipus de canonges.

amb la qual cosa, tots tenen veu i vot en les deliberacions capitulars, tots gaudeixen de les assignacions que han substituït les prebendes i a tots se'ls exigeix la condició del sacerdoti.⁹⁴

Respecte a les qualitats dels canonges, a banda dels requisits que el dret exigeix a tots els beneficiats, els canonges necessiten reunir especials condicions de moralitat i virtut, de manera que brillen per la seua pietat, servesquen d'exemple als altres, i ajuden els arquebisbes en l'ofici del seu càrrec. Antigament sobrava amb l'edat de 14 anys per a aconseguir una canongia, però el Concili de Trento (1545-1563)⁹⁵ exigeix 25 anys per a les dignitats que porten principalment aliena la cura de les ànimes, i 22 anys per a la resta de canonges. Una altra de les qualitats dels canonges ha de ser la seua ciència suficient per a exercir el seu càrrec, el Concili tridentí disposa que totes les dignitats, i la meitat dels canonges de les catedrals, siguen doctors o llicenciats en teologia i dret canònic.

Quant als deures dels canonges, ens trobem que el primer i més important és la residència, a la qual no poden faltar més que el temps precís i necessari que els canonges determinen. Solament podran absentar-se tres mesos, sense que l'arquebisbe pugua augmentar aquesta durada, encara que hi ha casos en què els estatuts interns de cada catedral pot arribar a concedir fins a nou mesos de permís. Tot i això, cal tenir en compte que en cap cas s'absentaran, al mateix temps, més de la tercera part dels capitulars, segons declaracions de la Sagrada Congregació del Concili de 12 de juliol de 1631. Així, el canonge que falta a la seua residència, incorre en penes més o menys greus, segons la seua major o menor absència. En el primer any perd la meitat dels fruits de la seua prebenda, en el segon tots, i passat eixe temps es procedeix a la privació del càrrec. Cal tenir present, però, que no totes les absències estan penades, atés que hi ha algunes que són justificades, que no solament no estan exemptes de càstig sinó que són mereixedores de recompenses. Pel que respecta als canonges de la col·legiata de Santa Maria, igual que els altres canonges, se'ls obligava a residència i assistència a cor diari, excepte un període de

---

⁹⁴ A més el Dret Canònic de 1917 estableix que totes les canongies són de gràcies o per designació directa de l'arquebisbe, qui les designava atenent al criteri del capítol, a més d'assignar els oficis d'organista, sotscabiscol o mestre de cerimònies, quedant la resta dels oficis capitulars —racioner de culte, apuntador, secretari-arxiver, racioner de misses, síndic, clauer, sagristà, ... —, anuals o triennals, per a acord propi del capítol. Vegeu PONS ALÓS, V.: «Instituciones eclesiásticas de Xàtiva: el deanato», *op. cit.*

⁹⁵ Sobretot en el seu tercer període (1562-1563), sent papa Pius IV, on s'estableixen decrets doctrinals sobre la comunió, el sacrifici de la missa, els sacraments de l'orde i el matrimoni, el purgatori, els sants i les indulgències. A més de tractar-se els decrets de reforma sobre seminaris, sínodes i predicació.

permís, anomenat solaç, que no podia coincidir amb els temps litúrgics de la col·legiata o amb les festes pròpies de la institució. A més els canonges presidien tots els actes eclesiàstics de la ciutat, sense que cap autoritat poguera interposar-se entre el degà – després abat– i el capítol, i amb l'únic orde de dignitat i d'antiguitat en el càrrec. Després del nou Dret Canònic de 1983, els estatuts de la insigne col·legiata han estat actualitzats, sense que això implique la pèrdua dels seus privilegis històrics, atés que s'estableix que queden fora de perill les lleis fundacionals i es respecten els costums locals, entre els quals estan l'ús d'hàbits corals morats i roquets amb mànegues, com s'usaven abans del Concordat de 1851 i segons nova concessió pontifícia de 12 d'abril de 1911, capes en hivern i mussetes amb sobrepellís en l'estiu, els mateixos hàbits que en la catedral de València, per exprés desig del papa Lluna des de la seua fundació.⁹⁶

Un altre dels deures més importants dels canonges, i que respon a la seua institució, és el rés de l'ofici diví, el qual ha de fer-se en el cor destinat a l'efecte, amb sant respecte i la veneració pròpies; i guardant totes les rúbriques i cerimònies. Aquell que no assisteix al cor, o encara que hi assisteix i no hi resa i canta l'ofici diví com està ordenat, incorre en una falta greu. Així mateix, els canonges estan obligats a celebrar diàriament missa conventual, aplicant-la pels benefactors de l'Església, una obligació que va unida als rendiments del canonicat. L'última de les seues obligacions ve determinada per la seua professió de fe, tant davant de l'arquebisbe com del capítol; a més d'acomplir els estatuts.

Respecte als drets dels canonges, a més d'aquells que els corresponen d'una manera col·lectiva a les corporacions capitulars, els canonges gaudeixen personalment d'altres, com és el dret a què se'ls assistesca amb tots els profits, fruits i obvencions que pertocquen a la prebenda. Tenen també el privilegi d'utilitzar hàbits corals, el distintiu dels quals és una gràcia pontifícia, en aquest cas per Calixt III,⁹⁷ que no pot concedir l'arquebisbe. Un altre dels drets que posseeixen els canonges és el dret de precedència entre la resta dels eclesiàstics que són de classe inferior, atés que l'Església té ben establerts els seus ordes i les seues jerarquies. Quant a l'orde de la precedència en les esglésies catedrals de l'Estat, el Concordat

---

⁹⁶ Vegeu PONS ALÒS, V.: «Instituciones eclesiásticas de Xàtiva: el deanato», *op. cit.*

⁹⁷ En la qual s'atorga al degà i capítol de la col·legiata de Xàtiva on s'establia que puguen portar insígnies i hàbits corals com en la catedral de València i en totes les esglésies catedrals. Vegeu PONS ALÒS, V.: «Libro bulario de la colegiata de Xàtiva», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. Catàleg de l'exposició, op. cit.*, pp. 848-849.

de 1851 ho determina clarament en el seu article 13, així el degà serà sempre la primera cadira *post pontificalem*, a la qual seguiran les dignitats d'arxiprest, ardiaca, cabiscol, mestrescola, tresorer. Respecte als canonges, l'orde de precedència s'adquireix a partir de l'antiguitat de possessió.

Un cop vistos els drets, els deures i les funcions dels canonges, hi reproduïm un edicte de convocatòria de canongia a la col·legiata de Santa Maria.⁹⁸ Aquest document variaria poc dels que hi hauria en el període estudiat (1708-1741), per la qual cosa creiem oportú mostrar-lo per tenir-ne present un model.

«Nos, el deán, y cabildo de la Santa Iglesia Insigne de Santa María de la ciudad de San Felipe, antes Xàtiva, el Arzobispado de Valencia. Por tenor de las presentes, hacemos saber a todos en común, y a cada uno en particular, que por [...] se halla vacante en ella [...] que se ha de proveer en persona hábil, de buena disposición, y loables costumbres; y es plaza congrua, y título de órdenes, con la obligación de asistir siempre a los ejercicios de su oficio: de cuyo cumplimiento personal, no podrá dispensarse sin permiso nuestro; y porqué debe preceder concurso, y examen a su provisión, mandamos expedir el presente, por el que citamos, y llamamos a todos los que quisieren hacer oposición a dich_ [...] para que dentro de [...] días de su publicación, que les damos por término peremptorio, comparezcan con los papeles de su naturaleza a firmarla ante nuestro infraescrito secretario; pues pasado dicho término, y precediendo el debido examen [...] en uso de nuestras facultades para el obtento de dich_ [...] al más apto, idóneo, y suficiente al servicio de Dios, y de dicha Santa Iglesia. Y para que venga a noticia de todos, mandamos publicar, y fixar el presente en los lugares acostumbrados; dado en la aula capitular de esta ciudad de San Felipe a [...] de [...] de [...]

Por mandato de dicho ilustre cabildo

Edicto con término de [...] días para [...] de la colegial de San Felipe».

---

⁹⁸ AHGX, «Edicte de convocatòria per a cobrir una plaça», finals del segle XVIII principis del segle XIX. Documentació impresa, núm. 118.

1.2.4. D'altres càrrecs

EL CABISCOL

Les obligacions i els deures del càrrec de cabiscol no estan definides clarament i perfecta entre els canonistes. Segons uns, és de la seua incumbència dirigir l'escola de cantors anomenada *schola cantorum*, que estava presidida per un cap que es coneixia amb el nom de *caput scholae*, d'on li ve el títol de cabiscol. Segons uns altres, el cabiscol estava encarregat d'educar els jóvens que es dedicaven a la carrera eclesiàstica i buscar professors que l'ajudaren en aquesta tasca, els quals estaven tots sota la seua autoritat, essent per tant el cap de l'ensenyament i de les escoles de cant, *caput scholarum*, d'on prengué el nom. D'altres asseguren que la seua missió principal consistia a tenir cura que en el cor s'observaren amb exactitud totes les cerimònies relacionades amb l'ofici diví, sent en conseqüència l'encarregat superior, *caput chori*, la qual cosa motivaria el títol de cabiscol. A la col·legiata el càrrec de cabiscol de Santa Maria de Xàtiva ja apareix en la butlla d'erecció atorgada per Benet XIII.⁹⁹

EL XANTRE

És una dignitat que hi ha als capítols, que antigament tenia per ofici dirigir el cant. Sembla que ve des de ben antic l'ús del cant a les esglésies que procedeix de les antigues sinagogues. A aquest ofici es dedicaven certs clergues escollits, la veu dels quals era la més delicada, sense intervenció de l'arquebisbe, sinó per elecció d'un prevere, al qual posteriorment se l'anomenà xantre o perfet del cant. En la seua elecció es pretenia evitar que s'escolliren cantors de veu ingrata i desagradable, i que no s'apartaren molt de la modulació de la veu, de manera que introduïren a l'Església la música i l'art teatral. Prompte es començaren a escollir els de millors condicions, instituint-se l'escola de cant, que es posà sota l'orde i direcció del xantre, al

---

⁹⁹ Per tal tenir una visió més ampliada de les dignitats i dels càrrecs dels de la col·legiata relacionats amb la música, vegeu: ALONSO LLORCA, J.; BOLUDA PELEGERO, A.: «La música a Xàtiva (segles XIV-XIX)», dins *Cendres de juny*, núm. 2, 1995, Institut d'Estudis Germans Villanueva, Xàtiva, pp. 9-21; ALBEROLA, J. A.: «Expressions musicals en la història de Xàtiva», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. Libro de Estudios, op. cit.*, pp. 625-635; Ros, V.: «Órganos y organistas de La Seo de Xàtiva», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. Libro de Estudios, op. cit.*, pp. 639-651.

qual se'l féu dignitat perquè exercira una certa jurisdicció sobre els clergues destinats a dit ofici.

Com les funcions del xantre no estan ben definides en el dret, sinó que es confonen amb les del primicier i del cabiscol, s'ha discutit si aquestes dignitats eren una de sola, o si cadascuna ho era en ella mateixa, amb atribucions pròpies i diferents de les altres. Aquest fet no era massa important, atés que des de la Reial Orde de 16 de maig de 1852 es disposa que en les esglésies hi haja sis benifets annexes als oficis de tenor, contralt, soxantre, salmista, organista i mestre de capella; en les sufragànies quatre, sent la designació dels oficis a voluntat dels prelats; i en les col·legiades dos, soxantre i organista. El xantre, conseqüentment, és una dignitat sense un ofici vertader. Es conserva, no obstant, en els capítols, atés que és la quarta cadira *post pontificalem*.

EL SAGRISTÀ

La dignitat de sagristà formà part dels antics capítols catedralicis. A més de custodiar els ornaments i usos dels vasos sagrats, tenia sota la seua dependència tots els auxiliars de la seua església.

L'HEBDOMARI O SETMANER

El càrrec d'hebdomari està relacionat amb la persona, que dins dels capítols eclesiàstics i de les comunitats religioses, es destinava cada setmana per a oficiar en el cor o en l'altar; també se'l coneix amb el nom de *septimarius* o setmaner. En determinats capítols té el seu suplent que s'anomena vicari de cor. Antigament tenia l'obligació dels resos i dejunis especials, al llarg de la setmana que ocupava el càrrec, a més de rebre més honors i avantatges dels que realment li pertocaven.

1.2.5. El racional de capítol

Dins dels càrrecs que ens trobem al capítol de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, pren un relleu especial la figura del racional del capítol, atés que són ells els qui ens han possibilitat apropar-nos als models lingüístics de la primera meitat del segle XVIII, a més d'aproximar-nos als fets històrics que anaren anotant, ja que mostraren la voluntat de deixar memòria escrita d'aquells. Una memòria de la qual eren ben conscients els racionals, els quals generaren una sèrie d'anotacions amb interès administratiu i, també, "exemplar", ja que pretenien la finalitat d'esdevenir testimoni d'uns actes o determinacions i volien deixar-ne constància en temps esdevenidors. A més de constatar els fets i hàbits del funcionament de l'administració eclesiàstica, la qual era consultada i referida amb certa freqüència i assiduïtat dins de les pròpies actes.

Les funcions pròpies del racional eren les de rebre i comprovar els comptes de la comunitat religiosa. A més de ser qui actuava com a secretari del capítol eclesiàstic, amb la qual cosa era l'encarregat d'estendre les actes, de donar fe dels acords, de custodiar els documents i d'escriure la correspondència. Hem d'apuntar, que la denominació de la figura del racional a les nostres *Actes capitulars* ens la trobem alternant diverses vegades amb la de vicari capitular; en concret ens trobem amb 54 casos on apareix la figura del «vicari capitular» substituint l'habitual denominació del «racional de capítol», que és qui signa les actes, rubricades pel doctor Estanislau Vicent Soler entre el 30 de maig de 1728 i el 30 d'abril de 1729.¹⁰⁰ A partir de la determinació de 7 de maig de 1729 signada per Pere Mora, ens tornarem a trobar amb l'habitual designació de «racional de capítol».¹⁰¹ Una designació que canviarà novament a les determinacions datades entre el 4 de maig de 1730 i el 5 de juny de 1730, signades per Josep Gavilà.¹⁰²

Cal tenir en compte que el càrrec de vicari capitular és un terme que és recollit pel *Diccionario de ciencias eclesiásticas, 1833-1890*,¹⁰³ dels doctors Niceto Alonso Perujo i Juan Pérez Angulo. Amb tot, i tenint en compte que no són «del tot» la mateixa figura, atés que com hem vist suara el racional del capítol era l'«encarregat de rebre

¹⁰⁰ Vegeu determinacions [721-766], signades pel doctor Estanislau Vicent Soler. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, ff. 230r-250r.

¹⁰¹ Determinació [767]. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 250v.

¹⁰² Determinacions [804-811]. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 260r-260v.

¹⁰³ ALONSO PERUJO, N.; PÉREZ ANGULO, J.: *Diccionario de ciencias eclesiásticas...*, *Op. cit.*

i comprovar els comptes de la comunitat religiosa, a més d'actuar com a secretari del capítol eclesiàstic, essent així l'encarregat d'estendre les actes, donar fe dels acords, custodiar els documents i escriure la correspondència», entrarem a veure quines eren les característiques dels vicaris capitulars.

Respecte a les qualitats i els trets que ha de tenir el vicari capítular cal tenir en compte que el vicari ha de ser membre del *corpore capituli*; així essent canonge hi té molts avantatges, com el d'assistir al capítol, prendre decisions i deliberacions. A més pel respecte que es mereixen els capítols, aquest càrrec l'atorguen als components de major dignitat i importància quant als altres clergues o beneficiats menors. La segona de les qualitats del vicari capítular és que ha de ser doctor o llicenciat en dret canònic. Amb tot, dins de les col·legiades, tot i tenir jurisdicció ordinària i drets episcopals, com és el nostre cas, el vicari capítular no necessitava ser graduat, atés que no ho necessita tampoc el prelat inferior. El tercer requisit és que el vicari capítular ha de ser ordenat en *sacris*. Els antics canonistes, però, s'acontentaven en què només fóra tonsurat.

Els drets i les obligacions dels vicaris capitulars vénen donats per la total jurisdicció del capítol que tenen. Així poden donar llicències de confessar, predicar i dir missa, i conseqüentment retira-les a aquells que no en siguen mereixedors. Hem de tenir en compte, com ja havíem apuntat suara, que tot i la contínua referència que es fa a les *Actes capitulars* entre la voluntat d'assimilar el càrrec de racional al de vicari capítular, en determinades ocasions, pensem que no es tracta del mateix, un cop hem analitzat els trets i les qualitats, les obligacions i els drets que han de tenir cadascun dels càrrecs.

Així mateix, igual que s'esdevenia amb la resta dels càrrecs, el racional de capítol estava regulat per una sèrie d'obligacions que es troben recollides al *Índice promptuario de las obligaciones respectivas que están impuestas a los individuos de esta ynsigne colegial yglésia de Santa Maria de la ciudad de San Felipe, para su mejor gobierno*.¹⁰⁴ Així, al present document, ens trobem recollides les observacions referents al racional que van des de 1607, apuntades en la visita de l'arquebisbe Joan de Ribera, fins a 1797.¹⁰⁵

---

¹⁰⁴ AHCX, *Índice promptuario de las obligaciones respectivas que están impuestas a los individuos de esta ynsigne colegial yglésia de Santa Maria de la ciudad de San Felipe, para su mejor gobierno*, caixa, sig. 21, sense foliar.

¹⁰⁵ Encara que moltes d'altres observacions referents al càrrec es troben dins del les *Actes capitulars*, 1708-1741 transcrites al nostre estudi.

«RACIONAL DE CABILDO

Que haga un extracto de los mandatos pasados i presentes, y de todos los que hai latae sententiae, y ponga lo substancial de cada uno de ellos, i todos ellos en una tablilla en la sacristía, porque de otra manera el ignorar dichas censuras se tendrá por ignorancia afectada.¹⁰⁶

En 26 de octubre de 1666 se acordó se pueda abrir todas las cartas que vengan al cabildo por ser contingentes a la yglesia i que haya peligro en la tardanza.

En 2 de julio de 1668, que no pueda mandar sé convoque a cabildo hasta concluidos los oficios, sino que convenga por alguna urgencia, y que se tenga de quinze en quinze días.¹⁰⁷

En 30 de junio de 1751, que se reconozca los memoriales hantes de presentarlos al cabildo; y en caso de contener alguna expresión que no sea arreglada lo debuelva a la parte que le mejore.

En 30 de abril de 1753, que asista a la custodia de la reliquia de san Vicente Ferrer en su urna, juntamente con los señores corregidors i regidor decano, por ser los tres señores los que tienen las llaves de dicha urna dónde está reservada.

En 22 de abril de 1757, lo mismo.

En 17 de abril de 1758, que se convoque todos los primeros de mes, cómo no sea impedido, para tratar las cosas pertenecientes al coro y divinos oficios.

En 8 de enero de 1762, que concluido el libro de acuerdos lo entregue al señor archivero para que lo custodie en su oficina.

En 16 de diciembre de 1766, que no se permita se presenten ornamentos preciosos, ni alajas, a comunidades, ni a otra parte, i que las arañas i otras cosas de qualquier especie que sean, no se presten para funciones profanas».

En 19 de abril de 1770 se acordó que los acuerdos sean firmados por el señor racional.

---

¹⁰⁶ Al marge: «Visita del beato Juan de Ribera, 1607».

¹⁰⁷ Al marge: «En 2 de julio de 1668».

En 6 de junio de 1770, que mande poner un papel en la sacristía para que todos los residentes estén a lo [que] prevenga¹⁰⁸ el maestro de ceremonias.

En 7 de agosto de 1770, que se convoque a cabildo durante los oficios, si hubiera alguna cosa urgente.

En 11 de mayo de 177[...]109, que fixe un papel en la sacristía prohibiendo los corrillos en ella i en la yglesia, durante los oficios.

En 13 de febrero de 1779, que no dexa su asiento quando entre el predicador de Quaresma, ni en ningun otro lance, en el aula capitular.

En 27 de enero de 1780, que no reciba memorial alguno sobre cartas de gracia.

En 22 de abril de 1784, que no mande convocar a cabildo durante los oficios baxo las penas establecidas en las visitas el año 1643, al folio 966.¹¹⁰

En 11 de setiembre de 1786, que firme los certificados de vino, aseyte i demás cosas de consumo para los eclesiásticos.

En 17 de setiembre de 1794, que procure que el trastero disponga no se diga mas que una misa durante los oficios, y que los ornamentos de los demás altares se quiten para impedir el abuso de que se celebre dos o mas misas a un tiempo; y el que la diga haya de ser convocado por el trastero.

En 4 de febrero de 1795, que no permita se celebre misa resada en los domingos de minerva durante la procesión del Santísimo Sacramento.

En 7 de junio de 1797, que tenga cuidado de pedirle quantas al racional de misas de las cantidades que para este fin á percibido en su tiempo».¹¹¹

A més de les obligacions dels principals càrrecs del capítol de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, hem de tenir present que d'altres càrrecs i oficis vénen

---

¹⁰⁸ Al ms. «pregenga».

¹⁰⁹ Al ms. apareix en blanc.

¹¹⁰ Al ms. aquesta anotació apareix després de l'11 de setiembre de 1786, però atenent a l'orde cronològic hem cregut oportú de col·locar-la abans.

¹¹¹ AHCX, *Índice promptuario de las obligaciones respectivas...*, op. cit.

recollits a l'Índice promtuarío de las obligaciones respectivas que estan impuestas a los individuos de esta ynsigne colegial yglesia de Santa María de la ciudad de San Felipe, para su mejor gobierno.¹¹² Entre els quals cal fer esment a les indicacions que es realitzen sobre el racional de misses, els capellans, els oficis, els ajudants, els residents, el pagador de setmanes, el mestre de cerimònies, l'animer i el zelador, el credencier i el subsagristà. Els quals al llarg dels anys han estat sotmesos a obligacions, tant emanades des del propi capítol xativí, com des de la metropolitana de València, a partir de les diverses instàncies i visites realitzades pels diferents arquebisbes, així com pels seus visitadors.

Un cop vists els diferents deures, obligacions i atribucions dels principals membres del capítol eclesiàstic de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, hem de tenir en compte que per tal de fer efectives les possessions, tant els canonges com les dignitats havien de pagar una sèrie de diners per dret de capes i d'altres conceptes, com se'n desprén de les possessions de drets realitzades l'any 1595, corresponents a la presa de càrrecs realitzada entre 1576 —Miquel Real, canonge— i 1595 —Cristòfol Colon, canonge—, dins del *Llibre de possessions de dignitats y canonicats ab la entrada eo rebuda de diners de capes*:¹¹³

«Tots els sobreescrits canonges i dignitats, per constitucions antigues han pagat lo dia de la posessió lo drets de capa y altres coses ab lo orde següent:

La dignitat de la degania pagà vint lliures al capítol per obs de capes de brocat,¹¹⁴ als scrivans de capítol cinch lliures —per lo acte de posessió—, al vedell dos ducats, als scolans dos ducats.¹¹⁵

La dignitat de cabiscol pagà quinze lliures al capítol per obs de capes de brocat,¹¹⁶ als scrivans de capítol cinch lliures —també per lo acte de posessió—, al vedell dos ducats, als scolans dos ducats.¹¹⁷

---

¹¹² *Ibidem*.

¹¹³ AHCX, *Llibre de possessions de dignitats y canonicats ab la entrada eo rebuda de diners de capes*, Govern i acció pastoral. Nomenaments i ordinacions, caixa, sig. 21, [f. 2, 3, 4].

¹¹⁴ Es tracta de la posessió de Jeroni Soler, degà, (13 de març 1593 – † 30 gener 1601): «Geroni Soler, doctor en cascun dret, degà y canonge, ab posessió rebuda per Berthomeu Cruanyes, notari a 13 de març 1593», al marge ens trobem la nota «Obiit en 30 de gener 1601), *Ibidem*, f. 2.

¹¹⁵ Al marge: «Degania paga».

¹¹⁶ Es tracta de Jaume Seurina, cabiscol, 31 d'agost 1577.

¹¹⁷ Al marge: «Cabiscolia pagà».

Cadahú dels canonges pagà deu lliures al capítol per obs de capes de brocat,¹¹⁸ als scrivans de capítol dos lliures deus sous per lo acte de la possessió, al vedell un ducat, als scolans un ducat.¹¹⁹

Lo sobredit sach de capes és estat regonegut per los damunt scrits canonges en lo dit any 1595, après de la possessió de l'últim de aquells, en lo qual són estades atrobades tres-centes dos lliures deu sous set dinés; produhides axí de les possessions dels sobredits, com de altres antesors y estants, de gastos de capes que se ha fet y adobs de aquelles, dieh fe, hui lo sach, a xviii de setembre 1595».¹²⁰

Dins d'aquest seguit de diners que paguen, tant les dignitats com els canonges, per la presa dels càrrecs, ens trobem amb les possessions de drets de l'any 1605, dins del mateix volum intitulat *Llibre de possessions de dignitats y canonicats ab la entrada eo rebuda de diners de capes*, on es fa una modificació de les quantitats establertes amb anterioritat, atenent a l'augment de la renda de la mensa capitular i dels fruits primicials aplicats a dita mensa:

«A 24 de octubre 1605 fonch feta constitució per lo capítol, augmentant lo dret de capa que solen pagar les dignitats y canonges, lo dia de la possessió, als scrivans de capítol, per respecte de l'augment de la renda de la mensa capitular ab los fruyts primicials aplicats a la dita mensa, y paguen conforme la dita contribució ab lo orde següent:¹²¹

La dignitat de la degania paga quaranta lliures al capítol per obs de capes de brocat; als scrivans de capítol per los salari de l'acte de possessió deu lliures; al vedell, dos ducats; als escolans, dos ducats.¹²²

La dignitat de la sacristia paga vint lliures per obs de capes de brocat;¹²³ als scrivans de capítol, set lliures; als scrivans de capítol, set

---

¹¹⁸ Es tracta de les possessions realitzades pels canonges Pere Miquel Real, 24 d'abril de 1576; Don Anton Sans, 17 de març de 1578; Geroni Vazerra, 13 de maig de 1579; Antoni Joan Borrell, 29 de febrer de 1589; Vicent Albero, 13 de novembre de 1591; Jaume Conellillos, sagristà i canonge, 2 de juny de 1592; Cristòfol Colon, 14 agost de 1595. AHCX, *Llibre de possessions de dignitats y canonicats...*, op. cit., f. 2.

¹¹⁹ Al marge: «Canonges paguen».

¹²⁰ AHCX, *Llibre de possessions de dignitats y canonicats...*, op. cit., f. 3, 4.

¹²¹ Al marge: «Memòria de lo que paguen les dignitats y canonges quan prenen possessió».

¹²² Al marge: «Degania paga».

¹²³ Es tracta de Joan Jeroni Leonart, sagristà, 5 de gener de 1596.

lliures deu sous per lo acte de la possessió; al vedell, dos ducats; als escolans, dos ducats.¹²⁴

La dignitat de la capiscolia paga vint lliures per obs de capes de brocat;¹²⁵ als escrivans de capítol, set lliures; als escrivans de capítol, set lliures deu sous, per lo acte de la possessió; al vedell, dos ducats; als escolans, dos ducats.¹²⁶

Cadahú dels canonges paga quinze lliures al capítol, per obs de capes de brocat;¹²⁷ als escrivans de capítol, per lo acte de possessió, cinch lliures; al vedell, un ducat; als escolans, un ducat¹²⁸». ¹²⁹

Dins de les preses de possessió i de les diferents quantitats que es paguen per tal de rebre algun càrrec o dignitat dins de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, és interessant ressaltar la figura del degà Vicent Piquer, el qual ostentà aquest càrrec entre el 25 de març de 1673 fins al dia de la seua mort, esdevinguda el 12 d'abril de 1712. A les nostres *Actes capitulars* no ens trobem cap referència en què exercesca el càrrec de degà a la col·legiata, ja que possiblement després de l'assetjament de la ciutat no tornara a exercir el càrrec a Xàtiva: «El degà Piquer rebé la possessió del seu càrrec el 25 de març de 1673, la qual fou rebuda pel canonge Joan Audivert, en nom de procurador seu, en virtut de la procura que el doctor Piquer li féu, amb acte per Sebastià Estella, notari de Roma, en 17 de gener de 1673, en virtut d'unes lletres apostòliques donades a Roma el 22 de desembre de 1672, i en execució de les lletres donades per Honorat Grutari, comissari apostòlic. El degà Piquer pagà 54 lliures 4 sous per a capes, les quals foren dipositades en l'armari en presència dels canonges que tenien les claus: 40 lliures als síndics del capítol, i per l'acte de possessió 10 lliures, al pertiguer 2 lliures 2 sous, als escolans 2 lliures 2 sous».¹³⁰ El degà Piquer serà succeït en el deganat per Diego Eugeni de la Viña.

---

¹²⁴ Al marge: «Sacristia paga».

¹²⁵ Es tracta de Pere Lagària, cabiscol, 22 d'abril de 1598.

¹²⁶ Al marge: «Sacristia paga».

¹²⁷ En la presa de possessió ens trobem amb un únic canonge: Joseph Ramos, canonge, que prengué el càrrec el 23 de maig de 1599.

¹²⁸ Al marge: «Canonges paguen. Ducat sentum de tretse reals cortellans».

¹²⁹ AHCX, *Llibre de possessions de dignitats y canonicats...*, op. cit., f. 9, 10.

¹³⁰ Vegeu AHCX, *Possessions de dignitats y canonicats ab la entrada eo rebuda de diners de capes*, Govern i acció pastoral. Nomenaments i ordinacions, caixa 21, f. 47.

Uns pagaments que continuaran realitzant-se en el període dels nostres racionals, durant la primera meitat del segle XVIII, com podem observar al llarg de les transcripcions de les *Actes capitulars*. A tall d'exemple, podem veure alguns casos de pagament per diferents preses de possessions i drets relacionats amb les canongies de la Seu i d'altres càrrecs, com es dona en la presa de possessió del degà Eugeni de la Viña, feta el 21 d'octubre de 1713,¹³¹ la possessió de percasos a mossén Vicent Guimerà, efectuada el dia 24 de desembre de 1713;¹³² la presa de possessió del conjunt del canonge Josep Cebrià, realitzada el 8 de setembre de 1715;¹³³ la presa de possessió de la plaça de coadjutor per part de Tomàs Jacint Borja, feta el 19 de gener de 1718;¹³⁴ la possessió de benifet per part de Diego Ortiç, realitzada el dia 7 de juliol de 1721;¹³⁵ la possessió per part de Marc Antoni Gavilà de la plaça de canonge, feta el 23 de desembre de 1721;¹³⁶ la possessió de conjunt a don Diego Ortiz, feta el 6 d'abril de 1722;¹³⁷ la possessió de conjunt al senyor doctor Ventura Soler, realitzada el 18 de març de 1731;¹³⁸ la possessió de conjunt de cabiscol i canonge al senyor don Dionís Ros, feta el dia 10 d'agost de 1732;¹³⁹ la possessió de conjunt al senyor sagristà Bru, feta el 14 de setembre de 1732;¹⁴⁰ la possessió de conjunt del senyor canonge doctor Josep Cebrià al senyor don Manuel Llinàs, feta el 25 de març de 1733;¹⁴¹ la possessió de conjunt al senyor Miquel Teixidor, feta el dia 8 de febrer de 1736;¹⁴² i la possessió del benifet al senyor vicari general, feta el 25 de gener.¹⁴³

---

¹³¹ Vegeu determinació [84], 1713, octubre, 21; f. 39v, f. 40r., AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 28 març 1708 - 27 abril 1735, Xàtiva, Llibre 72.

¹³² Vegeu determinació [90], 1713, desembre, 24; f. 42r., *Ibidem*.

¹³³ Vegeu determinació [179], 1715, setembre, 8; f. 70v., *Ibidem*.

¹³⁴ Vegeu determinació [260], 1718, gener, 19; f. 96v., *Ibidem*.

¹³⁵ Vegeu determinació [415], 1721, juliol, 7; f. 132r., *Ibidem*.

¹³⁶ Vegeu determinació [430], 1721, desembre, 23; f. 137v., f. 138r., *Ibidem*.

¹³⁷ Vegeu determinació [441], 1722, abril, 6; f. 142v., *Ibidem*.

¹³⁸ Vegeu determinació [859], 1731, març, 18; f. 272v., *Ibidem*.

¹³⁹ Vegeu determinació [932], 1732, agost, f. 10; f. 287r., *Ibidem*.

¹⁴⁰ Vegeu determinació [938], 1732, setembre, 14; f. 288r., *Ibidem*.

¹⁴¹ Vegeu determinació [963], 1733, març, 25; f. 293v, f. 294r., *Ibidem*.

¹⁴² Vegeu determinació [1094], 1736, febrer, 8; f. 17v., AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 2 maig 1735-21 abril 1745, Xàtiva, Llibre 73.

¹⁴³ Vegeu determinació [1199], 1739, gener, 25; f. 164r., *Ibidem*.

2.- UNA PERVIVÈNCIA DEL LLENGUATGE ADMINISTRATIU DEL SEGLE XVIII: L'ADMINISTRACIÓ ECLESIASTICA

És de sobres conegut que en el segle XVIII s'enceta una nova etapa en el procés de la castellanització de la nostra societat, iniciat en segles anteriors. Els canvis polítics generats arran de 1707 comporten la instauració del castellà dins de l'activitat burocràtica i administrativa, pràcticament el darrer recinte públic de la nostra llengua, com ja hem exposat en punts anteriors.

Pel que fa la pervivència del valencià en els àmbits jurídic i administratiu durant l'època moderna,¹⁴⁴ cal assenyalar que gaudia d'una certa vitalitat dins dels nivells eclesiàstics, on l'ús no fou interromput de manera dràstica l'endemà del decret de Nova Planta —que abolí els furs valencians— sinó que fou, més bé, un descens gradual i lent. Segons el parer de Solé:

«Tanmateix, fou a la segona meitat del XVIII, com he dit, que es posaren les bases que exclogueren de mica en mica la llengua catalana de la vida pública i social i que a llarg termini provocaren l'esllanguiment de la llengua».¹⁴⁵

---

¹⁴⁴ Per ampliar la visió de la llengua administrativa en el període estudiat, vegeu: CASANOVA, E.: «D'elements històrics per al restabliment del llenguatge administratiu català», *Revista de Llengua i Dret*, juny de 1985, pp. 61-73. —: «La comunicació administrativa castellà-valencià com a font de castellanismes al segle XVII», *Alba*, 13-14 (Homenatge a Alfredo Bernabeu), 1999, pp. 71-84; — (2003) «El lèxic de la Decadència en els estudis etimològics: El cas del DECat de Joan Coromines», dins Marie-Claire Zimmermann i Anne Charlon (eds.), *Actes del Dotzè Col·loqui Intenacional de Llengua i Literatura Catalanes-Universitat de París IV-Sorbonne, 2000*, vol. III, Barcelona, AILLC / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003, pp. 189-221; DUARTE I MONTSERRAT, C.: «El llenguatge jurídic i administratiu en la conformació de les llengües: el cas del llatí», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 4, novembre de 1984, pp. 73- 81; DUARTE, C.; FERRER, J.; TORRENTS, R.: «L'aprofitament de la documentació medieval en l'establiment del llenguatge administratiu català actual», *Revista de Llengua i Dret*, Núm. 4, novembre de 1984, pp. 3- 9; DUARTE, C. I TORRENTS, R.: «Notes sobre documents administratius dels segles XVI i XVII», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 7, juny de 1986, pp. 7-11; FABREGAT I COSME, F.; LÓPEZ I QUILES, A. I OLMOS I TAMARIT, V. S.: «Construccions de llenguatge administratiu municipal del segle XVII al País Valencià», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 11, juliol de 1988, pp. 157-190; MARTÍ MESTRE, J.: «Les Ordinacions de la costa marítima del regne de València (1673): una mostra de llengua administrativa en el segle XVII», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 13, desembre de 1989, pp. 77-89; —: «Unes ordenances del càrrec de sots-sagristà de la Seu de València dels segles XVI i XVII. Edició i notes lingüístiques», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 18, desembre de 1992, pp. 25-66; —: «El registre juridicoadministratiu català al segle XVII. L'obra de Josep Llop», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 47, juny de 2007, pp. 113-141; —: «El llenguatge juridicoadministratiu català del segle XVII», *Fontanellana. Estudis sobre l'època i l'obra de Francesc Fontanella (1622-1683/85)*, a cura de Gabriel Sansano i Pep Valsalobre, Girona, Documenta Universitària, 2009, pp. 69-85; SASTRE I TORRENTS, M. R.: «Formulisme jurídic i llenguatge popular en un llibre de censals del segle XVII», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 5, novembre de 1984, pp. 135-150; VENTURA I SUBIRATS, J.: «Sobre el llenguatge econòmic, legal i social als documents processals de finals del segle XV», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 15, juny de 1991, pp. 43-62.

¹⁴⁵ SOLÉ, S.: «La llengua dels documents notarials catalans en el període de la Decadència», dins *Recerques*, núm 12, Barcelona, 1982, p. 52.

Quant a l'àmbit administratiu general n'és bona prova, també, el fet que fins a la primera meitat del segle XVIII la llengua pròpia era emprada dins l'administració eclesiàstica. El tema de l'administració eclesiàstica i la llengua al Barroc tardà era una qüestió que havia preocupat ben poc els investigadors, tot i que la contribució al seu estudi esdevé important en tant que són una clara mostra de la força i pervivència lingüístiques en un període que tothom donava per castellanitzat.¹⁴⁶

2.1. Els llibres d'actes capitulars

Com ja hem explicat més amunt, el capítol exercia la jurisdicció eclesiàstica en absència del bisbe i s'encarregava de la provisió dels benifets i càrrecs diferents de les parròquies,¹⁴⁷ a més de l'organització i la gestió de tots els afers que els eren propis i és per això que, coma institució de govern, generava una sèrie de documents.¹⁴⁸

Les *Actes capitulars de la Seu de Xàtiva* són els documents de l'administració eclesiàstica formals on es mostren, amb una relació detallada, tots els actes realitzats i les determinacions preses al capítol general de la col·legiata xativina. Així podem veure com, el capítol es reunia periòdicament per a tractar temes molt diversos. Dels acords i de les disposicions que allí es discutien es redactava una acta per part del secretari, conegut amb el nom de racional de capítol. Quan aquest no hi podia assistir era suplert pel regent de racional de capítol. Aquestes disposicions eren passades posteriorment als *Llibres d'actes, acords i determinacions capitulars*.

Els documents utilitzats en el present estudi són: AHGX, *Llibre d'acords*

---

¹⁴⁶ GANDIA SILVESTRE, M.: «L'administració eclesiàstica i la llengua al barroc tardà, la col·legiata de santa Maria de Xàtiva», dins *Cabanilles i el Barroc valencià. Actes de les II Jornades Culturals, Algemesí, 6, 7 i 8 de novembre, 1996*, Ajuntament d'Algemesí, València, 1999, pp. 167-185.

¹⁴⁷ Els benifets que tenia l'església de Santa Maria de Xàtiva, abans de la seua erecció en col·legiata estaven constituïts per un total de 68 beneficis, i eren els següents: Sta Maria, Snt Pere i Snt Pau, Sta Maria, Corpus Christi, Esperit Sant, Esperit Sant, Esperit Sant, Snt Antoni, Snt Jaume, Snt Jaume, Sta Anna, Tots Sants, Tots Sants, Snt Antoni i Snt Benet, Snt Martí, Snt Joan Baptista, Snt Andreu, Sta Maria Magdalena, Sta Maria i Snt Llàcer, Snt Julià, Snt Bernabé, Snt Bertomeu, Snt Bertomeu, Sta Caterina, Snt Maties, Snt Cristòfol, Snt esteve, Santíssima Trinitat, Sta Maria de l'Anell, Sta Agnès, Sta Margarida, Snt Fabià i Snt Sebastià, Snt Salvador, Snt Bernat, Snt Joan Evangelista, Snt Francesc, Snt Jordi i Snt Miquel, Sta Bàrbera i Sta Lúcia, Snt Pere, Snt Pere, Snt Pere i Sta Paula, Snt Simó i Snt judes, Snt Tomàs, Assumpció de Sta Maria, Snt Honorat i Snt Agustí, Snt Lluç, Snt Nicolau, Snt Mateu, Mare de Déu de l'Esperança, Snt Miquel, Snt Marc, Snt Llorenç, Snt Llorenç, Snt Felip i Snt Jaume, Sta Eulàlia, Snt Gregori, Anunciació de Sta Maria, Purificació de Sta Maria, Santíssima Trinitat, Snt Pere i Snt Pau, Snt Jordi, Nativitat de Sta Maria, Snt Guillem i Sta Caterina, Snt Miquel i Sta Bàrbera, Snt Antoni i Snt Bernat, documentat a la visita pastoral feta en 1402. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, p. 113.

¹⁴⁸ Modernament, els seus privilegis han esdevingut més honorífics que efectius i les seues funcions han quedat força restringides pel Codi del Dret Canònic de 1983.

capitulars, 28 març 1708- 27 abril 1738, Xàtiva, Llibre 72, 321 fulls; AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 2 maig 1735- 21 abril 1745, Xàtiva, Llibre 73, 201 fulls. L'estat de conservació en què es troben els nostres volums és realment bo, atés que no estan quasi afectats pels agents bibliòfags, encara que algunes pàgines han estat afectades per l'òxid de la tinta. Els fulls enquadernats tenen una dimensió aproximada de 210 x 300 mm.

Hem de remarcar que al llarg de les 1.266 actes que hem transcrit en el present estudi, ens trobem que la seua distribució en anys és ben dispar, atenent sobretot a la importància dels afers tractats i a la periodicitat que requereixen.

En els primers anys de la represa administrativa eclesiàstica, després de la Guerra de Successió, podem observar que el nombre d'actes no és molt significatiu. Així, en l'any 1708 —recordem que les actes es reprenen el 28 de març d'aquest any, atés que havien quedat interrompudes per motius de la Guerra: «*que se avía suspendido desde el 26 de mayo de 1707, a causa del asedio y quema de esta ciudad*»¹⁴⁹ hi trobem solament 5 actes;¹⁵⁰ l'any 1709 solament s'anoten les determinacions del capítol en 9 ocasions, una quantitat que disminuirà a 3 en l'any 1710. L'any 1711 ens trobem amb 29 actes, mentre que l'any 1712 ja hi ha 20 actes. És a partir d'aquest any que aquesta quantitat de determinacions capitulars anirà incrementant-se d'una manera progressiva, fins a situar-se més o menys entre les 40 i 50 determinacions per any, i és precisament a partir d'aquest 1712 en què es torna a emprar el català d'una manera contínua a les *Actes capitulars de la Seu de Xàtiva*, perquè en els anys anteriors l'alternança lingüística entre el català i el castellà es produeix d'una manera constant i variada. Fins i tot, ens apareix, de vegades, l'encapçalament de les actes en castellà i les determinacions en català, intercalant-se, per tant, els models lingüístics; donant-se, doncs, un cert «bilingüisme». On té prioriat “el castellà” en la part més protocol·lària de

¹⁴⁹ AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 28 març 1708 - 27 abril 1735, Xàtiva, Llibre 72, f. 1r.

¹⁵⁰ Hem de remarcar que, aquest any de 1708, és quan es dona el RD de Felip V, de 24 de novembre, perquè es restituesquen les terres i propietats als religiosos a la col·legiata: «*...habiéndose manadado por mi Real Decreto que los que hubiesen sido fieles se volviesen a sus casas, y se les restituyesen sus haciendas, lo que se observase inviolablemente con las Iglesias... y que en su ejecución y cumplimiento se vuelvan sin dilación alguna a dicha Iglesia colegial de la referida ciudad de San Felipe, las tierras y propiedades que eran suyas, aunque se hayan adjudicado para el cumplimiento de cualquier merced que yo haya hecho sobre bienes confiscados ...*», vegeu «*Real Cédula de Felipe V para que restituyan al cabildo eclesiástico de Játiva sus tierra y propiedades. 24 de noviembre, 1708*», dins PASCUAL BELTRÁN, V.: *Curiosidades setabenses. Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, Xàtiva, Tip. Virgen de la Seo, 1925 (edició facsímil de 2006, ed. Amics de la Costera), pp. 138-139.

l'encapçalament, quedant la llengua pròpia per al desenvolupament de les determinacions i dels acords presos.

És, doncs, com hem apuntat suara, a partir de 1712 que anirà incrementant-se el nombre de determinacions per any, i ara sempre en la nostra llengua. En 1713 ens trobem amb 31 determinacions; en 1714 hi ha 50 anotacions capitulars; en l'any 1715, trobem 41; en l'any 1715, 36; en l'any 1717, 41; en l'any 1718, 54; en l'any 1719, 34; en l'any 1720, 37; en l'any 1721, 47; en l'any 1722, 50; en l'any 1723, 42; en l'any 1724, 39; en l'any 1725, 32; en l'any 1726, 37; en l'any 1727, 42.

És ben significatiu l'augment que es produeix en l'any 1728, atés que ens trobem amb 77 actes, la quantitat més elevada de determinacions que es produeixen en un any dins el conjunt de les *Actes capitulars*. Aquest fet és a causa de la successió d'actes que es realitzaran al llarg del mes d'abril i maig, on s'arriben a fer 31 anotacions capitulars —20 en abril i 11 en maig—, totes aquestes relacionades amb l'afer de obres de les voltes de l'església —la del papa, el cor i la sagristia— i tenint present «les ruïnes y perills eminents que amenaçaven en la iglèssia».¹⁵¹ Un fet que portarà a traslladar-se el capítol —l'únic cop que s'esdevé aquest fet durant els anys reportats pel conjunt d'actes transcrits—¹⁵² i les seues determinacions capitulars a l'església de Santa Tecla, a la qual es traslladà en processó a la Mare de Déu de la Seu el 19 d'abril de 1728:

«Y haver tornat dit senyor a la aula capitular en la resposta, es donà ordre de part del cabildo es tocasen les campanes al vol y hixqués la processó [*Processó de la Mare de Déu a Santa Tecla*]¹⁵³ y al mateix instant es començà a compondre per a eixir la processó».

A l'església de Santa Tecla es realitzaran les actes capitulars des del 21 d'abril

---

¹⁵¹ AHGX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 219r.

¹⁵² Hem de tenir en compte que en un parell d'ocasions atenent a la neteja de les sepultures sembla que l'ofici religiós de la col·legiata es trasllada a l'església de santa Tecla, però en cap cas es realitza cap capítol ni determinacions capitulars: «determinaren que es fassen venir els sotteradors de València per a netejar les sepultures que estan sumament plenes. Y que es componga la iglèssia de Santa Tecla per a pasar a oficiar en ella y que es reparen totes les roïnes; y que es pague el gasto de la fàbrica. Com se executà»; 1714, novembre, 10; vegeu determinació [134]. L'altra de les ocasions on ens diu que deixen de fer-se els oficis a la col·legiata, és el dia 26 de gener de 1715: «determinaren que el dilluns que ve, que contarem 28, que es vaixe a la iglèssia de Santa Tecla a celebrar tots los officis hasta que arreglen y se arrimen les sepultures de Ànimes y clero, que se à justat per 30 lliures y una lliura de arregar els ataüts de la sepultura capitular. Y es tornà a la present iglèssia, dia 1 de febrer»; 1715, febrer, 1, vegeu determinació [145].

¹⁵³ Rúbrica al marge.

de 1728:

«Ajuntats y congregats en la secrestia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, per lo motiu de haver-se treslladat la residència del cabildo y clero, y no haver en dita iglèssia puesto a hon poder-se congregar, ni celebrar els capítols, per esta rahó es celebren y congreguen en dita secrestia».¹⁵⁴

Unes actes que es faran fins al 26 de maig de 1728, dia en què es farà l'última de les determinacions a Santa Tecla i es trasllada, novament, a la Mare de Déu a la col·legiata:¹⁵⁵

«determinaren que havent embiat un recado el governador de esta ciutat, que els reparos de les arcades de la iglésia, és a saber, la del papa y la del cor, hasta la sacristia, estaven ya sens perill y així es podia fer la processó del Corpus eixint de la iglésia, celebrant per lo matí de dit dia del Corpus els oficis en Santa Tecla, assistint la Ciutat; y concluÿda *nona*, [no] se estorbara a Nostre Senyor, y en processó portar la Mare de Déu, nostra patrona, a la col·legial. En vista de lo qual disputaren a tres senyors, que són Ros, Conca y Roca, y que veren el estat dels reparos y trobant que estiguen segures dites dos arcades, se eixcutara en la forma referida. Y tornaren dits tres senyors y veren dites arcades que estaven segures sans ningun perill de ruÿna, y portaren certificat dels arquitectes y obrers. Y determinà el cabildo restituir-se altra vegada a la Seu, en dita forma. Y el dia del Corpus ya es celebraren vespres en ella, eixint de allí la processó, y en dit dia no hi hagué vel·les».¹⁵⁶

El dia 29 de maig de 1728, una vegada solucionats els problemes de les ruïnes de les voltes de la col·legiata -i després d'haver-hi traslladat la Mare de Déu a la col·legiata-, es restituí el funcionament normalitzat de les funcions administratives del capítol col·legial, i es tornen a celebrar allí les reunions capitulars:

---

¹⁵⁴ 1728, abril, 21, ff. 222v.; 223r. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72.

¹⁵⁵ Vegeu determinacions [703-718], 1728, abril, 21 - 1728, maig, 26. Fulls 222v. - 228v. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72.

¹⁵⁶ 1728, maig, 26, ff. 228r.; 228v. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72.

«Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la col·legial
iglésia de la ciutat de Sant Feliph, ans Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros,
capiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca,¹⁵⁷
don Estanislau Vicent Soler, don Josep Roca, don Francisco Vidal y don
Macià Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant
ser la major part dels senyors al present residents».¹⁵⁸

Des de l'any 1729 ens tornem a trobar amb la 'normalitat' del nombre d'actes
realitzades cada any, i, així, en 1729 hi trobem 41 determinacions; en l'any 1730,
54; en l'any 1731, 50; en l'any 1732, 57; en l'any 1733, 49; en l'any 1734, 39; en
l'any 1735, 53; en l'any 1736, 41; en l'any 1737, 28; en l'any 1738, 33; en l'any
1739, 41; en l'any 1740, 22; mentre que en l'any 1741 ens trobem solament amb
7 determinacions capitulars, atés que a partir del 24 de maig, amb Maties Jordà
exercint el càrrec de racional de capítol, es produeix el canvi de llengua, precisament
en l'acta de renovació de càrrec:

*«En dicho dia, ante omnia determinaron —los señores que abajo
se expresaran— en atención a que la lengua castellana es mas política e
yntelijible y que en diferentes cabildos de este reino —y con especialidad
el metropolitano— alargá la determinaciones, en dicho idioma, lo
practique así».*¹⁵⁹

Les *Actes capitulars* presenten majoritàriament la mateixa estructura.¹⁶⁰ Una
estructura que podem dividir en cinc apartats constituïts per les rúbriques —que
solen aparéixer al marge de cadascuna de les determinacions i funcionen com una
mena d'índex, o resum, fet en la major part pels propis racionals que ens indiquen
quina temàtica es tracta en cada cas—, la datació —en la majoria de casos ens

¹⁵⁷ Al ms. apareix ratllat el nom de «Pere Mora».

¹⁵⁸ 1728, maig, 26, ff. 228r.; 228v. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72.

¹⁵⁹ 1714, maig, 24, f. 99 v., AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 2 maig 1735-21 abril 1745, Xàtiva, Llibre 73.

¹⁶⁰ Per tenir una visió d'altres treballs realitzats sobre els *Llibres d'actes capitulars*, vegeu: AGUSTÍ FARRENY, A.: «Els llibres d'actes del Capítol de la Catedral de Lleida: una aproximació a la història de la llengua catalana dels segles XVI-XVIII», dins *Miscel·lània Joan Fuster*, VII, Abadia de Montserrat, 1993, pp. 81-139; —: *La llengua catalana a la diòcesi de Lleida (segles XVI-XVIII)*, Servei de publicacions de la UAB, Bellaterra, 1992; —: *Llengua i església a la Lleida del XVI al XVIII*, Lleida, Edicions de la universitat de Lleida, 1995; —: «L'ús del català a les publicacions eclesiàsticoreligioses editades a Lleida (segles XVI-XVIII)», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, XXX, (juny 1995), pp. 123-143.

apareix en llatí—, l'encapçalament, les determinacions i la signatura. Vegem-ne un exemple:¹⁶¹

a) Rúbriques

«Capítol general. Nominació de acòlit. Obligació de Gaspar Pellegrero. Que se amortice la minerva y hores de agost. Compra de censal de 300 lliures. Acte de quitament de Llinàs, no es féu asta 7 de setembre. Jubileu de l'añy sant. Que se exyecute als hereus de Ana Mollà»

b) Datació¹⁶²

Any (1726), mes (juny) i dia (12)

c) Encapçalament

«Ajustats y congregats en la present aula capitular de la present iglésia collegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, lo doctor don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació, a ço de campana, segons disposió y concessió de bul·les apostòliques consedides para la celebració del present capítol general, segons ús y costums de la present santa iglésia,»

---

¹⁶¹ *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708-27 abril 1735, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, pp. 191r-191v.*

¹⁶² En la majoria dels casos el mes ens apareix en llatí, i sol aparèixer primer el dia, després la data i al final l'any (die 12, iunius, 1726). Però hem seguit aquesta estructura, atés que és la que se sol emprar en les transcripcions per facilitar-ne la busqueda i localització.

d) Determinacions

«determinaren confirmar y aprovar tots los officiis que se eligiren en lo dia set de janer del present any, per a el govern de la iglésia; com consta ab acte per Juan Bautiste Sanchis, en lo present dia.

Etiam, determinaren proveir la plasa de acòlit que vacà per Manuel Antich a Jusep Llor.

Etiam, determinaren admetre la nova obligació que fa Gaspar Pellegrero, laurador, de les 345 lliures, que fermà son pare Jusep Pellegrero. Y perquè per la confiscació dels béns no tingué lloc la paga, se li donà altres plasos; y fermà obligació per Juan Bautiste Sanchis, en 24 de juliol 1726.

Etiam, determinaren que se admita la mortisació de la hora y minerva que dexaren lo doctor Gregori Fuster y Thomàs a Francisco Soler, canonges; y que es fera al malmesor carta de pago, y que el dit, ferme obligació de pagar dins dos anys la cantitat que importe; y fasa cada any la festa de hora y minerva en lo 3 dumenje de agost.

Etiam, determinaren que se admitixca un censal de 300 lliures que oferix don Antoni Llinàs y que en paga admeta 192 lliures que deu de talles de la acéquia de Benifurt; y a conte de les pencions, que esta deu de censals. Y les 62 lliures 10 sous dels arrendamens que deu de la terra, que té venuda a carta de gràcia, al cabildo; y les restans 45 lliures 10 sous, se li pagà en dinés del quitament del censal de 200 lliures que quità Miquel Mas.

Etiam, determinaren que es feren les estacions del jubileu de any sant, que ha concedit la santitat de Benet XIII, en los quatre dies, que per servir la bul·la; y es féu en los dies 14, 15, 17 y 18 del present mes y any.

Etiam, determinaren que si los hereus de Anna Mollà de Pellegrero no paguen una penció corrent y altra atraçada, que se'ls execute».

e) Signatura

«En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (Signat)».

Com es pot apreciar fàcilment, és en aquesta darrera part, la de les *determinacions*, on més informació interessant s'hi conté per a esbrinar dades sobre el nostre passat i, sobretot, sobre el funcionament de la col·legiata de Xàtiva. Però no només és important l'aportació de les actes des del punt de vista historicosocial, per saber què va esdevenir a la Xàtiva durant la primera meitat del segle XVIII; sinó també des del punt de vista de la nostra llengua.

Els llibres d'acords capitulars conservats a la col·legiata conformen una col·lecció que va des de la segona meitat del segle XV (1470) fins a pràcticament la segona meitat del segle XX (1948).¹⁶³ Nosaltres hem pres com a base del nostre estudi els volums 72-73, que ocupen els períodes compresos entre els anys 1705-1735 i 1735-1748 respectivament, atés que el nostre interès principal ha estat comprovar la pervivència del valencià com a llengua vehicular de l'administració eclesiàstica després del Decret de Nova Planta, sobretot en els escrits de màxim relleu administratiu, que són les actes del capítol.

Per altra banda, cal assenyalar que aquests volums presenten una gran diversitat de mans, d'acord amb els diferents racionals de capítol que trobem, un fet que aporta major qualitat de la mostra, atés que ens trobem amb autors que, de ben segur, són de procedència geogràfica diferent. Quant a l'aspecte lingüístic, és evident que les actes ofereixen una font riquíssima per tal d'analitzar diferents aspectes de la nostra llengua durant aquell període del segle XVIII. Tanmateix, ens ha sobtat sobretot la riquesa que ofereixen quant al lèxic, ja que hem de dir que estem davant

---

¹⁶³ Els llibres d'Actes i determinacions capitulars de la col·legiata des de la segona meitat del segle XV fins la segona meitat del segle XVIII, són: AHCX, *Llibre de determinacions capitulars antigues i inventaris de sagristia*, 25 maig 1470 - 14 setembre 1766, Xàtiva, Llibre 66; AHMX, *Actes capitulars 1570 - 1628*, Xàtiva, Llibre núm. 1326; AHCX, *Llibre de determinacions capitulars*, 1 juny 1594 - 2 desembre 1650, Xàtiva, Llibre 67; AHCX, *Llibre d'actes capitulars per a l'elecció d'oficis, celebrades anualment després de la festa d'Epifania i després de Pentecostes. Capitula acta post Epiphaniam et festum Pentecostes*, 8 gener 1629 - 7 gener 1784, Xàtiva, Llibre 68; AHCX, *Llibre d'acords i actes capitulars*, 2 maig 1651 - 20 abril 1672, Xàtiva, Llibre 69; AHCX, *Llibre d'acords i actes capitulars*, 6 maig 1672 - 2 maig 1692, Xàtiva, Llibre 70; AHCX, *Llibre d'acords i actes capitulars*, 20 maig 1692 - 8 desembre 1704, Xàtiva, Llibre 71.

d'uns materials extensos per configurar el llenguatge juridicoadministratiu, amb l'ús dels formulismes de l'administració eclesiàstica, el llenguatge referit a les oracions, pregàries, celebracions i els diferents actes religiosos, oficis i càrrecs vinculats a l'església... Però no només això, atés que també podem detectar a les actes tot un ventall de lèxic referit a d'altres àmbits: l'agricultura, el món jurídic, l'arquitectura, la meteorologia...; a més de ser una font impagable per descobrir la toponímia de primera mà, tant dels carrers i places de la ciutat, així com de les partides de l'horta de Xàtiva. És per això que, en definitiva, li hem dedicat els nostres esforços a les qüestions lèxiques, com es recull a l'apèndix.¹⁶⁴

2.2. Els racionals de capítol i els llibre d'Actes

La figura del racional del capítol, hi pren una importància especial dins dels càrrecs del capítol de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, atés que són ells els qui han possibilitat que ens apropem directament als models lingüístics de la primera meitat del segle XVIII; a més d'aproximar-nos als fets històrics, que podem copsar de la seua mà, a través de «l'obligació administrativa» i la voluntat de deixar memòria. Una memòria de la qual eren ben conscients els nostres racionals que, a més de constatar els fets d'una manera administrativa, la qual era consultada i referida amb certa freqüència i assiduitat, perquè els acords presos amb anterioritat eren considerats com a fets model, hi deixaven constància amb una relativa voluntat de d'acumular dades històriques. Però, en la mesura que eren documents d'ús que podia ser relativament freqüent, eren també documents de treball.

El racional de capítol era l'encarregat de rebre i comprovar els comptes de la comunitat religiosa. A més, és qui actua com a secretari del capítol eclesiàstic, essent així l'encarregat d'estendre les actes, de donar fe dels acords, de custodiar els documents i d'escriure la correspondència, com ja hem explicat més amunt.¹⁶⁵ A les nostres *Actes capitulars* ens trobem amb deu racionals exercint el càrrec entre 1708 i 1741, un càrrec que ocuparan de manera alterna i variada. Els racionals que reportaren les actes capitulars des de març de 1708 fins a maig de 1741 són: Fèlix

---

¹⁶⁴ Vegeu l'apartat de l'apèndix del present treball: «Glossari lexicogràfic», pàg. 1125.

¹⁶⁵ Vegeu l'apartat dedicat a la figura del racional de capítol dins del capítol «La col·legiata de Santa Maria de Xàtiva. Capítol, dignitats, canonges i d'altres càrrecs».

Cebrià, Fèlix Jordà, Fèlix Ros, Onofre Vicent Teixidor, Carles Conca, Estanislau Vicent Soler, Pere Mora, Josep Gavilà, Maties Jordà, Dídac Fèlix Ortís.

Hem de destacar que el nomenament del càrrec sol efectuar-se en la primera de les actes realitzades en l'inici de l'any –feta normalment al mes de gener–, en l'«elecció d'oficis en el capítol general», un càrrec que comença a exercir-se a partir de maig, després de la confirmació dels càrrecs, i que s'exerceix fins finals d'abril de l'any següent:

«determinaren fer la elecció de officis segons se acostuma per a el govern de la iglésia; y comensen a exercir en lo dia primer de maig, següent, fins lo últim de abril de l'altre any, quedan-se la confirmació eo revocació d'ells per a el altre dia de la Pasqua de Pentecostes».¹⁶⁶

En el període en què es trobem les determinacions transcrites en el nostre estudi i edició (1708-1741), són escrites pels següents racionals de capítol:¹⁶⁷

- Fèlix Cebrià (1708-1709).

Fèlix Cebrià Berenguer, natural de Xàtiva, fill del jurat de Xàtiva, síndic i racional de València, Fèlix Cebrià Aracil i Francisca Berenguer, fou soterrat el 15 d'abril de 1728.

L'última de les actes en què apareix el canonge Fèlix Cebrià, és la del 10 d'abril de 1728,¹⁶⁸ atés que fou soterrat el dia 15 d'abril: «Dijous a 15, soterrar general del canonge Fèlix Cebrià, prevere, morí *ab intestet decreta*».¹⁶⁹

---

¹⁶⁶ AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 43r.

¹⁶⁷ Hem intentat escatir més informació dels racionals de capítol, cercant les clàusules testamentàries, AHCX, *Certificats de clàusules testamentàries*, segle XVIII, caixa 186 i ss.; AHMX, *Llibre de testaments*, sig. 1797; però no hem sabut trobar cap dada que ens aportara més informació sobre els nostres racionals, referent a la seua procedència, formació, possessions... Tal volta en futures investigacions, cercant d'altres arxius i documents, hi tinguem més sort. Amb tot, hem d'agrair les dades biogràfiques dels diferents racionals de capítol a En Marià González Baldoví.

¹⁶⁸ Vegeu determinació [696] de 10 d'abril de 1728. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 220r.

¹⁶⁹ AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

- Fèlix Jordà (1709-1710, 1710-1711).

El canonge Fèlix Jordà morí en desembre de 1732. L'últim cop que ens apareix a les actes reunit i formant part del capítol és el dia 16 de juny de 1731:

«Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, don Fèlix Jordà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Jusep cebrià, don Jusep Garsia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, preceint convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren».¹⁷⁰

La següent acta en què trobem el seu nom és en el capítol general, on ens apareix en la nominació dels oficis, ara ocupant el càrrec de primicier. Després de la seua mort, la seua plaça l'ocuparà Maties Jordà, del qual era conjunt, el 20 de desembre de 1732:

«determinaren que havent fet el procura el senyor don Mathies Jordà al senyor doctor y canonge Jusep Cebrià, per a prendre posesció de principal, per haver mort don Fèlix Jordà, de qui era conjunt, que prenguera la possessió. Y la prengué este mateix matí. Y assistiren com a més antichs los senyors don Jusep Gavilà y Vicent Brotons; acte per Juan Baptista Sanchis».¹⁷¹

---

¹⁷⁰ Vegeu determinació [867] de 16 de juny de 1731. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 274r.

¹⁷¹ Vegeu determinació [951], 1732, desembre, 20. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 291r.

– Fèlix Ros (1711-1712).

Fèlix Ros Montoro, fill de Dionís Ros Castellví, doctor en dret, cavaller de l'orde de Montesa i senyor d'Almisera, i Francisca Montoro Malferit. Fou soterrat el 12 de juny de 1735, deixant per a bé de la seua ànima 300 lliures:

«Diumenge a 12, soterrar general de don Fèlix Ros y Montoro, cabiscol i canonge de dita colegial. Testament rebut per Luís Mollà, notari, en 8 de juñy de 1735. Deixàs per la ànima la quantitat de 300 lliures».¹⁷²

L'última de les determinacions en què apareix formant part del capítol col·legial és el 18 de setembre de 1734:

«Agustats y congregats en la aula capitular de la present siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrìà, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat».¹⁷³

La seua plaça serà ocupada per Dionís Ros, encara que la plaça de don Diego Fèlix Ortín, ho serà en qualitat d'apoderat:

«*Etiam*, determinaren donar-li poseció a l'infrascrit racional de cabildo de principal, com apoderat del senyor don Dionís Ros, conjunt del difunt don Fèlix Ros, chantre y canonge de esta iglésia.

¹⁷² AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

¹⁷³ Vegeu determinació [1021], 1734, setembre, 18. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 314r.

Y los senyors don Jusep Gavilà y Vicent Brotons lo acompanyaren a totes les solemnitats, com a més antichs senyors. De tot lo qual rebé escriptura pública Juan Baptista Sanchis, en este dia». ¹⁷⁴

- Onofre Vicent Teixidor (1712-1713, 1713-1714, 1720-1721, 1721-1722, 1722-1723).

Onofre Vicent Teixidor Sanç de Vallés, fill de Vicent Teixidor Bellvís, secretari de l'Acadèmia poètica de Xàtiva, i Anna Sanç de Vallés. Fou soterrat l'11 de maig de 1750, deixant per a bé de la seua ànima 300 lliures:

«Dilluns a 11, soterrar general de don Nofre Teixidor Sanz de Bellvís, prevere y canonge, *alma 300 libras. Testamento ante Estevan Juan, en 7 de dicho mes y año*». ¹⁷⁵

L'última de les actes en què ens apareix el doctor Teixidor és el 20 de març de 1714. Podem dir que Onofre Vicent Teixidor té presència pràcticament fins l'última de les actes:

«Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es solen juntar per a tratar ¹⁷⁶ los negosis que se oferixen per a el bon govern de dita iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Dyonís Ros, chantre, don Onofre Vicent Teyxidor, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents,». ¹⁷⁷

---

¹⁷⁴ Vegeu determinació [1058] de 18 de juny de 1735. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 73, f. 5r..

¹⁷⁵ AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

¹⁷⁶ Al ms. «tratàs».

¹⁷⁷ Vegeu la determinació [1263] de 20 de març de 1741, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 73, f. 97v.

- Carles Conca (1714-1715, 1727-1728).

Carles Conca, és un dels canonges que apareix formant part del capítol des de les primeres actes:

*«Juntos y congregados en la aula capitular, a donde para semejantes cosas se acostumbra juntar y congregar, presediendo convocación echa por Antonio del Villar, pertiguero, de orden del infraescrito racional, a quién hiso relación de aver convocado a todos estos señores residentes al presente en esta santa yglesia, a donde concurrieron don Félix Jordán, Félix Cebriá, don Carlos Conca y Pedro Mora, todos canónigos y prevendados, afirmando ser la mayor parte de los residentes».*¹⁷⁸

L'última acta en què el trobem formant part del capítol col·legial de Santa Maria de Xàtiva és el 7 de gener de 1730, en el nomenament del capítol general d'oficis:

*«Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial de sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Juseph Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, doctor Francisco Vidal, don Diego Ortiz, doctor Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació, feta a ço de campana, segons bul·les apostòliques consedides per a la celebració del present capítol general y nominació de oficiis per a el bon govern de la iglésia, en dit dia».*¹⁷⁹

---

¹⁷⁸ Vegeu determinació [4] de 6 de juny de 1708, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 2r.

¹⁷⁹ Vegeu determinació [794] de 7 de gener de 1730, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 257r.-257v.

La seua plaça de canonge serà ocupada el dia 3 de juny de 1730 per don Josep Garcia Ortega: «determinaren que el despaig y colasió que à presentat, el senyor don Jusep Garsia Ortega, del canonicat que poseïa el senyor don Carlos Conca, que el regonegeren los senyors canonges Pere Mora y don Jusep Roca, si venia conforme —es deu— per a poder-li dar la possessió».¹⁸⁰ Una adjudicació de plaça que prèviament havia ocasionat dubtes, atés que es consultà a València sobre la seua provisió: «*Etiam*, que es consulte en València y se li escriga a Devesa per a veure com nos avent de portar si el senyor arquebisbe proveís el canonicat del senyor Conca, no sent reynículo».¹⁸¹

Amb tot, l'últim cop que ens apareix és en el repartiment del boixart del 4 de juny de 1732, on solament se li pagaren 4 lliures 13 sous 10, perquè segons es desprén de la determinació capitular: «els senyors que àgien estat primisiers, y no àgien definit els quaderns dels anys que foren primisiers, no se'ls entregue la porsió que els toque, sinó que es deposite en lo almari fins tant difinixquen cascú els seus quaderns de la primísia», així en el cas de Fèlix Ros:

«Se advertix que de les 5 lliures 8 sous 8, que toca a cascú per 15 porcions es relleva als senyors don Fèlix Ros y don Diego Ortís 8 sous 3, per un mes, y set dinés de punts que tenien. Y al senyor don Carlos Conca, per dos mesos y güt dies de punts se li relleven 14 sous 10».¹⁸²

- Estanislau Vicent Soler (1715-1716, 1716-1717, 1726-1727, 1728-1729).

El primer cop que apareix el doctor Estanislau Vicent Soler és el 2 de maig de 1711:

«Ajustats y congregats en la aula capitular de la presén iglésia de San Felip, a hon solen y acostumen tenir y selebrar los capítols de

---

¹⁸⁰ Vegeu determinació [810] de 3 de juny de 1730, AHGX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 262r.

¹⁸¹ Vegeu determinació [800] de 24 de març de 1730, AHGX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 258v.

¹⁸² Vegeu determinació [921] de 4 de juny de 1732, AHGX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 285r.

dita iglésia, los senyors don Fèlix Ros, rasional, don Fèlix Jordà, el doctor don Onofre Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, don Estanislau Soler, tots canonches prebendats, y afirman ser la machor part de dits señors recidén, precidint convocasió feta per Antoni del Villar, perteguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relasió aver convocat a tots los damunt dits senyors al present residents».¹⁸³

L'última vegada que ens apareix a les actes capitulars, formant part del capítol, és el 25 d'octubre de 1740, celebrat per determinar la forma i manera de celebrar les exèquies de la reina Mariana de Neuburg, vídua de Carles II:

«Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar les dependènsies que ocuriixen per a el bon govern de esta dita iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teyxidor, don Estanislau Soler, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Pere Mora y don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents».¹⁸⁴

El canonge Onofre Vicent Teixidor fou soterrat el 22 abril de 1755, deixà per a bé de la seua ànima 220 lliures: «*Martes a 22, entierro general de don Estanislao Vicente Soler, canónigo, dexó para bién de sua alma 220 libras, según testamento ante Pedro Ferrer, escribano, en 19 de abril de 1754*».¹⁸⁵

---

¹⁸³ Vegeu determinació [15] de 2 de maig de 1711, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f.92r., f. 8r.

¹⁸⁴ Vegeu determinació [1254] de 25 d'octubre de 1740, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f.92r., f. 92v.

¹⁸⁵ AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

- Pere Mora (1717-1718, 1718-1719, 1719-1720, 1723-1724, 1724-1725, 1725-1726, 1729-1730).

Pere Mora Martí, fill de Pere Mora i Estàcia Martí. Nascut el 8 de novembre de 1678.

Pere Mora es troba en la primera de les *Actes capitulars* que es fan després de la suspensió que s'havia produït arran del problema successori i de l'assetjament de la ciutat per part de les tropes borbòniques. Ell és un dels cinc canonges que es troben a la ciutat després de la represa de l'activitat religiosa a la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva:

*«Juntos y congregados en la aula capitular de la presente yglesia de San Felipe, a donde para semejantes cosas se acostumbra juntar y congregar, presidiendo dicha por Antonio del Villar, pertiguero, de orden del infraescrito racional, a quién hiso relación de haver convocado a todos los señores residentes, los señores don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordán, don Onofre Vicente Texedor, Félix Cebriá y Pedro Mora, todos canónigos y prevendados, y afirmando ser la mayor parte al presente residentes».*¹⁸⁶

El dia 29 de maig de 1728 ens trobem amb l'aparició del seu nebot Pere Mora, menor; referit com a tal. El qual era conjunt seu, nascut el 10 d'agost de 1705, fill de Fèlix Mora Sanç i Feliciano Masip.¹⁸⁷ En aquest cas es tracta de la notificació que es fa arran del problema ocasionat alhora d'emparellar-se i col·locar-se en el moment d'estogiar el Santíssim, per tal d'evitar i causar «escàndalo al poble y desatenció en presència del Sacrament»:

«Y que esta resolució que sempre se ha observat hasta el present, se'ls fasa saber als senyors Jusep Cebrià, don Diego Ortí,

---

¹⁸⁶ Vegeu determinació [1] de 28 de març de 1708, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 1r.

¹⁸⁷ Agraïm les dades biogràfiques a Marià González Baldoví.

don Marcos Gavilà y Pere Mora, menor, per no tenir vot en cabildo, lo que els notificà el infraescrit racional de cabildo ans de exposar en Santíssim Sacrament de dit dia 29».¹⁸⁸

Amb tot, l'acta en què ens trobem amb la presa per part de Pere Mora, menor, de la possessió del conjunt de canonicat que posseïa el seu oncle Pere Mora, és del 30 de juny de 1726:

«Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part de tots los señors al present residents en dita santa iglésia, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havén presentat Pere Mora, clèrege, unes bul·les apostòliques despachades per sa santitat a favor de dit Pere Mora, clèrege, en què li fa la gràcia de congunt del canonicat que poseïx son tio, el senyor canonge Pere Mora; y havent-les examinades, los senyors deà y Teixidor, comissaris de l'il·lustre cabildo, li daren poseció de dit canonicat; ab acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en lo present dia».¹⁸⁹

No hem pogut trobar la data de la mort del canonge de Pere Mora Martí, tot i que dins el *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, ens apareix un Pere Mora, canonge, que fou soterrat el dijous 22 de desembre de 1785, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures: «Dicho día [jueves a 22], entierro general de

---

¹⁸⁸ Vegeu determinació [719] de 29 de maig de 1728, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 229r.

¹⁸⁹ Vegeu determinació [615] de 30 de juny de 1726, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 294v.

hermandad en la Seo de don Pedro Mora, canónigo, que fue de ésta. Testó ante Francisco Carrizo, escribano, en 17 de febrero de 76 [1776], bién de alma 100 libras» segons consta en el testament realitzat davant Francisco Carrizo, escrivà, en 17 de febrer de 1776.¹⁹⁰ Pensem, però, que fa referència al canonge Pere Mora, menor, (Pere Mora Masip). Tot i que en les altres documentacions que ens apareix Pere Mora, menor, sempre ens ho indica perfectament; mentre que en aquesta clàusula testamentària no ens ho indica. Amb tot hem de tenir en compte que Pere Mora Martí nasqué el 8 de novembre de 1678, i en la data en què mor haguera tingut prop de 107 anys, mentre que Pere Mora Masip nasqué el 10 d'agost de 1705, amb la qual cosa hi tindria 80 anys.

La darrera de les actes en què ens apareix la figura de Pere Mora, és l'última de les actes transcrites, la [1266]. No sabríem dir de quin dels dos Pere Mora es tracta, si de l'oncle o del nebot, atés que a partir d'un determinat moment de les actes no es fa cap mena de distinció de si es tracta d'un o de l'altre:

«Juntos y congregados en la sala capitular de esta santa yglesia de San Phelipe, antes Xàtiva, a donde tienen costumbre congregarse para tratar los negocios pertenesientes al buen gobierno de esta dicha iglesia, presidiendo convocación a tono de campana, según bulla pontífisia para selebrar el segundo capítulo general —que llamamos el de confirmación—, el que se deve selebrar todos los años el otro día de Pasqua de Pentecostés, se selebró el sobre dicho día, con asistencia de los señores don Diego Eugenio de la Viña, deán, don Eusebio Linás, sacristá, don Joseph Roca, don Mathías Jordán, don Marcos Gavilá, don Pedro Mora, don Visente Borja, don Ventura Soler y don Fructuoso Roca, todos canónigos

---

¹⁹⁰ AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

*prebendados en esta dicha yglesia y afirmando ser la maior parte de los señores, al presente residentes».*¹⁹¹

– Josep Gavilà (1730-1731, 1731-1732, 1732-1733).

El primer cop que ens trobem amb la figura del canonge Josep Gavilà a les actes capitulars és en la determinació del 31 de maig de 1721, on ens diu s'acordà «dar resposta a una carta que reberen del canonge don Josep Gavilà, des de Cerdeña, per mans de son nebot don March Antoni Gavilà, que tenia a espirar les bulles de la seua conjiunció, en la que el recomanava y suplicava tot favor».¹⁹² Fent referència a la gràcia del conjunt de la canongia que posseïa Josep Gavilà al seu nebot Marc Antoni Gavilà: «gràcia a l'altre nebot de don Jusep Gavilà, per a la conjiunció del dit don Jusep».¹⁹³ Un conjunt que semblava polèmic, atés que s'allargà en el temps i féu que s'examinaren les butlles que aportava el seu nebot, atenent a l'absència prolongada del canonge Gavilà de la ciutat de Xàtiva: «en vista de aver presentat don March Antoni Gavilà les sehues bulles de conjiunció del canonicat de son tio, don Jusep Gavilà, habitador al present en la isla de Cerdeña, resolgeren se escrigera al canonge Texidor, que està en València, se informara dels abogats si podia o devia excusar el cabildo el dar-li poseció; per quant el principal estava molt tems ausent y no tenir pres lo punt ni presència local per a considerar-se present».¹⁹⁴

L'obra de Ventura Pascual, *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, aporta un document de 15 de març de 1706, on: «*Nombra el archiduque administrador de los bienes del arzobispo de Valencia al canónigo de Játiva don José Gavilá y tesorero de los mismos a mossén Estanislao Ximeno, beneficiado de San Andrés de Valencia. 1706*»¹⁹⁵ en què Josep Gavilà, prevere doctor en sacra teologia en la Universitat de València, doctor teòleg del tribunal de la nunciatura de Espanya i canonge de la santa

¹⁹¹ Vegeu determinació [1266] de 24 de maig de 1741, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 73, f. 99v.

¹⁹² Vegeu determinació [410] de 31 de maig de 1721, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 129v.

¹⁹³ Vegeu determinació [351] de 9 de març de 1720, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 110v.

¹⁹⁴ Vegeu determinació [425] de 2 de desembre de 1721, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 135r., 135v.

¹⁹⁵ PASQUAL, Ventura: *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., pp. 72-75.

església col·legial de Xàtiva, és nomenat durant la Guerra de Successió com administrador de la jurisdicció temporal, fruits, rendes i emoluments en qualsevol manera pertanyents al reverendíssim Antoni Folch de Cardona-Borja i de Sotomayor arquebisbe de València entre 1699-1720. Tal volta aquesta implicació el féu residir durant un llarg temps a l'illa de Sardenya, després del seu exili forçat.

Junt a la possessió de conjunt del seu nebot, es determinà que a Josep Gavilà, tot i no ser present en el capítol eclesiàstic, se li remuneraren els beneficis que generava la canongia: «determinaren que per quant en virtut de la dispensa que obtingé don Jusep Gavilà, de sa santitat, de la recidència local per tems de tres añys, en virtud de la qual se li pogé donar la posseció al conjunt sens que lo principal tingera pres lo punt per a dita recidència eo presència local, que, passats los tres ans y no logra, dit don Josep, nova gràcia eo dispensa o ve a residir y pendre punt, no se li done distribució, fruyts, ni altres qualsevols emolumens al dit conjunt».¹⁹⁶ De fet, el 28 de març de 1722, en el primer repartiment del boixart, trobem la figura de Gavilà cobrant dit repartiment.

Uns mesos després, el 4 de juliol de 1722, hi ha una altra determinació on es reconeixen els poders atorgats a favor del seu nebot Marc Antoni per poder cobrar els beneficis i retribucions periòdiques del seu canonicat: «en vista de un poder otorgat per lo canonge Gavilà, des de Cerdeña, autorisat per Francisco Antoni Rias, notari de la ciutat de Càller, de dita isla, en 14 de desembre de 1721, a favor de son nebot, don Manuel Gavilà, ab poder de substituir, per a cobrar tots los fruits y emolumens del seu canonicat, recedit per son conjunt y nebot, don March Antoni Gavilà, que se li entregue tot lo produït de dit canonicat».¹⁹⁷

Uns anys després, el 7 de setembre de 1724, es presentà dispensa, per part de Marc Gavilà, on es reconeixien a Josep Gavilà els drets atorgats per residir dos anys més a l'illa de Sardenya. Amb la qual cosa es tornava a reconèixer els drets del seu nebot, Marc Gavilà, per poder cobrar novament els seus beneficis derivats de la seua canongia: «En dit dia presentà don

---

¹⁹⁶ Vegeu determinació [430] de 23 de desembre de 1721, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 138v.

¹⁹⁷ Vegeu determinació [459] de 4 de juliol de 1722, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 149v.

Marcos Gavilà una bul·la de dispensa consedín-li a son tio don Juseph Gavilà, resident en Serdeña, la residència local per dos anys, finint los tres primers. Despachada en Roma en 22 de juñy 1724 per Benedicto Dezimotèrcio». ¹⁹⁸ Encara que un mes després, el 29 de novembre de 1726, es determinà per part del capítol eclesiàstic que el canonge Marc Gavilà no cobrara els beneficis del canonicat, per haver caducat l'autorització atorgada per l'autoritat eclesiàstica: «*Etiam*, determinaren que se'ls fera saber a don Marc Antoni Gavilà, conjunt del canonje don Josep Gavilà, que des de 4 de octubre pròxim pasat complí la dispensa que dit principal obtingué; y que des de dit dia no cobraria distribucions, fruits y demés emoluments; y se li donà orde a l'infraescrit de racional per a què se lo y diga». ¹⁹⁹ Amb la qual cosa es decidí i determinà que se li llevaren els beneficis econòmics: «que per quant el senyor canonge Gavilà està fora de la presència local, que se li lleve les distribucions y fruits, y que el senyor deà li escriga». ²⁰⁰

Una determinació que generà la protesta per part del canonge Marc Gavilà i la contraprotesta per part de racional de capítol, atés que el 13 de desembre de 1726: «an determinat aprovar que el infraescrit racional contraprotestarà a la proposta que don Marcos Gavilà li à fet per los fruits y distribucions que pretén del canonicat de son tio don Josep, del que és coadjutor». ²⁰¹ Amb tot, hem de remarcar que tot i les negatives de fer-li bons els beneficis al canonge Gavilà, aquest continua apareixent en el repartiment de boixart realitzat el 20 de desembre de 1726. ²⁰²

Aquest afer del cobrament dels beneficis eclesiàstics no acabarà ací, perquè uns mesos després de l'última de les determinacions capitulars referides a aquest afer, el 22 de març de 1726, trobem que s'acorda que es tornaren a revisar a València unes butlles en què es concedia una nova dispensa per residir per tres anys més al canonge Josep Gavilà: «determinaren que havent portat a l'infraescrit racional una dispensa local a favor de don Josep Gavilà per don Marcos Gavilà, congunt per tems de tres anys, expedides

---

¹⁹⁸ Vegeu determinació [550] de 7 de setembre de 1724, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 178r.

¹⁹⁹ Vegeu determinació [626] de 29 de novembre de 1726, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 198r.

²⁰⁰ Vegeu determinació [627] de 7 de desembre de 1726, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 198r.

²⁰¹ Vegeu determinació [628] de 13 de desembre de 1726, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 198v.

²⁰² Vegeu determinació [629] de 20 de desembre de 1726, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 199r.

per sa santedat en 28 de janer 1727, que les imbien al senyor deà per a què en València els abogats veigen si tenen algun vici y lo que es dega fer».²⁰³ Una dispensa que hauria d'estar en perfecte estat perquè el 26 d'abril de 1727, s'acorda que se li donen novament les distribucions al canonge Marc Gavilà: «an determinat que al senyor Gavilà se li donen les distribucions y que se ajusten les que se li deguen y els fruits».²⁰⁴ Això, però, no acabarà amb aquesta última determinació.

Seguint amb els aspectes econòmics i els dubtes que generava el pagament dels beneficis al canonge Gavilà, es torna a determinar, uns mesos després, el 20 de setembre de 1726, que es consulte a València si el conjunt del canonge Gavilà guanyà les distribucions; així: «determinaren que es consulte a València si el canonge Gavilà pot persibir les distribucions per son principal que està en Serdeña, y ha finit la gràcia que el pontífise li havia concedit».²⁰⁵ Sembla, que sense tenir una determinació clara sobre si s'havien de pagar o no els beneficis del canonicat, el 24 de gener de 1728, el capítol de Santa Maria de Xàtiva prengué la determinació de vendre els «fruits» del canonge Gavilà. Per a la qual cosa: «determinaren que el senyor primicier, dels fruits que té en son poder, del canonicat de Gavilà, els venga; y, lo que es tragués, es repartisca entre els senyors que tinguen dret y part en dits fruits».²⁰⁶ Una decisió que no degué d'agradar al canonge Josep Gavilà atés que el 26 de febrer de 1728, just un mes després de la determinació del capítol, ens trobem que hi ha una determinació que fa esment d'un memorial posat per part del canonge Gavilà: «*Etiam*, determinaren dits senyors que se li escriga al senyor Soler sobre el memorial de Gavilà y que consulte lo que es deu fer».²⁰⁷

Un memorial que sembla que no tingué resposta, perquè de fet el 22 de setembre de 1728 ens trobem per primer cop la presència del canonge Josep Gavilà en la sessió del capítol, el qual tornarà a Xàtiva després del seu exili motivat per la Guerra de Successió i la seua vinculació amb l'arquebisbe

---

²⁰³ Vegeu determinació [640] de 22 de març de 1727, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 202v.

²⁰⁴ Vegeu determinació [643] de 26 d'abril de 1727, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 203v.

²⁰⁵ Vegeu determinació [659] de 20 de setembre de 1727, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 208v.

²⁰⁶ Vegeu determinació [675] de 24 de gener de 1728, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 213v.

²⁰⁷ Vegeu determinació [683] de 26 de febrer de 1728, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 216r.

Folch de Cardona: «Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors».²⁰⁸

Cal esmentar que els plets i les reclamacions entre el canonge Josep Gavilà i la col·legiata de Santa Maria no acabaran ací, atés que al llarg de les actes podem veure com el canonge Gavilà realitza diferents peticions sobre diversos drets, tant econòmics com socials, que havia anat perdent arran del seu exili de més de 20 anys.

L'última referència que ens trobem del canonge Josep Gavilà, és del 7 d'octubre de 1737, en què apareix formant part del capítol: «Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Mathias Jordà y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents»;²⁰⁹ i signant l'acta en qualitat de regent de racional: «En fe de lo qual la escriguí y fermí de la ma pròpria mà. Don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo».

Segurament morí entre els mesos d'octubre i desembre de 1737, perquè en el dia 27 de desembre trobem que els canonges de la col·legiata de Santa Maria «determinaren donar-li la poseció de principal al senyor Marco Antoni Gavilà, coadjutor que fonc del difunt senyor don Jusep Gavilà; com en efecte se li donà, en este dia. Y rebé la escriptura de poseció Jaume Lluís Mollà, notari y síndic de esta iglésia. Y pagà, dit senyor don Marcos, 17 lliures 10 sous, per la escriptura y arguilandos».²¹⁰

---

²⁰⁸ Vegeu determinació [738] de 22 de setembre de 1728, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 236v.

²⁰⁹ Vegeu determinació [1152] de 7 d'octubre 1737, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 73, f. 41r.

²¹⁰ Vegeu determinació [1157] de 30 de desembre de 1737, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 73, f. 42v.

- Maties Jordà (1733-1734, 1734-1735, 1739-1740, 1740-1741, 1741-1742).

La primera vegada que apareix Maties Jordà formant part del capítol col·legial és el 14 d'agost de 1729: «Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Josep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Juseph Roca, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià y don Mathies Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents».²¹¹

Encara que prengué la possessió del canonicat el 20 de desembre de 1732:

«*Etiam*, determinaren que havent fet el procura el senyor don Mathies Jordà al senyor doctor y canonge Jusep Cebrià, per a prendre posesió de principal, per haver mort don Fèlix Jordà, de qui era conjunt, que prenguera la possessió. Y la prengué este mateix matí. Y assistiren com a més antichs los senyors don Jusep Gavilà y Vicent Brotons; acte per Juan Baptista Sanchis».²¹²

L'última de les actes en què apareix Maties Jordà ho fa en qualitat de racional de capítol. A més, és ell el responsable del canvi lingüístic de les *Actes capitulars*, el qual ja serà irreversible:

«*Juntos y congregados en la sala capitular de esta santa yglesia de San Phelipe, antes Xàtiva, a donde tienen costumbre congregarse para tratar los negocios pertenesientes al buen gobierno de esta dicha iglesia, presidiendo convocación a tono de campana, según bulla pontifisia para selebrar el segundo capítulo*

---

²¹¹ Vegeu determinació [783] de 14 d'agost de 1729, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 254v.

²¹² Vegeu determinació [951], AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, 291r.

general —que llamamos el de confirmación—, el que se deve selebrar todos los años el otro día de Pasqua de Pentecostés, se selebró el sobre dicho día, con asistencia de los señores don Diego Eugenio de la Viña, deán, don Eusebio Linás, sacristá, don Joseph Roca, don Mathías Jordán, don Marcos Gavilá, don Pedro Mora, don Visente Borja, don Ventura Soler y don Fructuoso Roca, todos canónigos prebendados en esta dicha yglesia y afirmando ser la maior parte de los señores, al presente residentes».²¹³

- Dídac Fèlix Ortís (1735-1736, 1736-1737, 1737-1738, 1738-1739).

Dídac Fèlix Ortís Cebrià, nascut el 3 de novembre de 1702, fill de Joan Ortiz i Malferit, natural d'Oriola, i Isabel Cebrià Malferit. Prengué possessió de la seua canongia el 16 de març de 1728, després de la mort de Josep Vallterra, el seu principal. Tot i que la possessió fou presa per Fèlix Ros, cabiscol i canonge de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, en qualitat d'apoderat del senyor Ortís.

«Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglésia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglésia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió a don Diego Fèlix Ortiz, per la mort de son principal, el senyor Juseph Vallterra; la qual pcessió fonch presa per lo senyor don Fèlix Ros,

---

²¹³ Vegeu determinació [1266] de 24 de maig de 1741, AHGX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 73, f. 99v.

cabiscol y canonje de dita col·legial, com apoderat de dit señor Ortiz, acte rebut per Juan Bautista Sànychiz, notari, en 30 de janer. Y encara que esta poció no es devia possar així, per no estar esta determinació feta en lo dia que es prengué dita poció, que fonch el dia 30 de janer, la posse per a què conste avant y aja memòria del dia que es prengué».²¹⁴

Fou soterrat el 14 de febrer de 1778, deixant per a bé de la seua ànima 200 lliures:

*«Dicho día [sábado 14], entierro general de don Diego Félix Ortiz y Cebrián, presbítero canónigo de esta santa iglesia colegial. Bién de alma 200 libras, testó ante Francisco Josep Morrió, escribano, en 6 de abril de 1758».*²¹⁵

D'altra banda, quan per algun motiu el racional ha d'absentar-se, ens hi trobem amb la figura del regent de racional, el qual passa a assumir les tasques de redacció de les actes. Amb tot, hi ha casos en què sembla que l'acta es realitzada de la mà del racional i signada pel regent de racional, com es després de la pròpia anotació capitular: «En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia pròpia. Pere Mora, regent de racional».²¹⁶

Ens trobem amb 11 regents de racionals de capítol que ocupen el càrrec entre 1708-1741, aquests són: Pere Mora, Carles Conca, Fèlix Jordà, Estanislau Vicent Soler, Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Vicent Brotons, Dídac Fèlix Ortís, Josep Gavilà, Josep Bonaventura Soler, Josep Roca i Vicent Borja. Cal destacar, a més, que set d'ells ocuparan el càrrec de racional en aquest mateix període, mentre que la resta —quatre— no arribaren mai a exercir-hi: Vicent Brotons, Josep Bonaventura Soler, Josep Roca i Vicent Borja.

Període d'anys en què hi actuen com a regents de racional:

---

²¹⁴ Vegeu determinació [687] de 16 de març de 1728, AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 217v.

²¹⁵ AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

²¹⁶ AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 118r

- Pere Mora (1708, 1720, 1722, 1723, 1727);
- Carles Conca (1711, 1717, 1721, 1728);
- Fèlix Jordà (1713, 1716);
- Estanislau Vicent Soler (1714);
- Onofre Vicent Teixidor (1724, [1725], 1726, 1729, 1730);
- Vicent Brotons (1733);
- Dídac Fèlix Ortís (1733);
- Josep Gavilà (1736, 1737);
- Josep Bonaventura Soler (1738);
- Josep Roca (1739);
- Vicent Borja (1741).

Tot seguit, per tenir una visió de quan ocupen el càrrec els racionals i regents de racional, amb les successives alternances en els deures i les obligacions oferim un llistat complet dels racionals i regents, amb la designació del càrrec en l'elecció dels oficis feta en gener de cada any, i posterior presa del càrrec realitzada en maig del mateix any.

LLISTAT DELS RACIONALS DE CAPÍTOL I REGENTS DE RACIONAL
1708 - 1741²¹⁷

- **(1708): Fèlix Cebrià, racional de capítol (1708);**²¹⁸

- 1708, març, 28: Pedro Mora, regent de racional de capítol;²¹⁹

- 1708, juny, 6: Pedro Mora, regent de racional de capítol;²²⁰

- 1708, desembre, 26: Fèlix Cebrià, racional de capítol;²²¹

- [1709: elecció d'oficis] Fèlix Jordà, racional de capítol;²²²

- Fèlix Jordà, racional de capítol (22, desembre, 1709) [primera acta en català];²²³

- **[1710: elecció d'oficis] Fèlix Jordà, racional de capítol;**²²⁴

- 1710, gener, 8: Fèlix Jordà, racional de capítol;²²⁵

- Fèlix Ros, racional de capítol (2, maig, 1711);²²⁶

- **[1711: elecció d'oficis]. NO HI HA ELECCIÓ [Fèlix Ros, racional de capítol];**

- 1711, maig, 26: Carlos Conca, regent de racional de capítol;²²⁷

---

²¹⁷ En aquest llistat oferim la relació dels racionals de capítol i regents de racional que apareixen dins de les *Actes capitulars*, atenent a les actes en què apareixen. Hem posat en negreta el racional que exercirà el càrrec a partir de l'elecció d'oficis, tria que se solia relitzar en la primera acta de gener. Per copsar millor la designació dels càrrecs i el nomenament del racional de capítol, transcrivim l'acta.

²¹⁸ No tenim l'acta de nomenament del càrrec.

²¹⁹ AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 28 març 1708 - 27 abril 1735, Xàtiva, Llibre 72, f. 1r.

²²⁰ Idem, f. 2r.

²²¹ Ibidem.

²²² Idem, f. 2v.

²²³ Idem, f. 4r.

²²⁴ Sense data ni elecció

²²⁵ AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, f. 4v.

²²⁶ Idem, f. 8r.

²²⁷ Idem, f. 9r.

- 1711, maig, 27: Fèlix Ros, racional de capítol;²²⁸
- **[1712: elecció d'oficis] NO HI HA ELECCIÓ [Onofre Vicent Teixidor];**
- 1712, maig, 7: Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²²⁹
- **[1713: elecció d'oficis]: Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²³⁰**
- 1713, setembre, 3: Fèlix Jordà, regent de racional;²³¹
- 1713, setembre, 8: Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²³²
- **[1714, gener, 8: elecció d'oficis] Carlos Conca, racional de capítol;²³³**
- 1714, maig, 2: Carlos Conca, racional de capítol;²³⁴
- 1714, setembre, 1: Estanislau Soler, regent de racional;²³⁵
- **[1715: elecció d'oficis] Estanislau Soler, racional;²³⁶**
- Carlos Conca, racional de capítol (23, març, 1715);²³⁷
- 1715, maig, 4: Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de capítol;²³⁸
- **[1716: elecció d'oficis] Estanislau Soler, racional;²³⁹**

---

²²⁸ Idem, f. 9v-10r.

²²⁹ Idem, f. 21v-22r.

²³⁰ Idem, f. 30v-31r.

²³¹ Idem, f. 37r-37v.

²³² Idem, f. 37v-38r.

²³³ Idem, f. 43r-43v.

²³⁴ Idem, f. 50r-50v.

²³⁵ Idem, f. 53v.

²³⁶ Idem, f. 58r.

²³⁷ Idem, f. 61r.

²³⁸ Idem, f. 64r.

²³⁹ Idem, f. 73r.

- 1716, juny, 26: Fèlix Jordan, regent de racional de capítol;²⁴⁰
- 1716, agost, 13: Estanislau Vicent Soler, racional de capítol;²⁴¹
- 1716, octubre, 29: Fèlix Jordan, regent de racional de capítol; ²⁴²
- 1716, novembre, 7: Estanislau Vicent Soler, racional de capítol;²⁴³
- **[1717: elecció d'oficis] Pere Mora, racional;** ²⁴⁴
- 1717, febrer, 27: Don Carlos Conca, regent de racional de capítol;²⁴⁵
- 1717, març, 8: Estanislau Vicent Soler, racional de capítol;²⁴⁶
- 1717, abril, 10: Don Carlos Conca, regent de racional de capítol;²⁴⁷
- 1717, maig, 5: Pere Mora, racional de capítol;²⁴⁸
- **[1718: elecció d'oficis] Pere Mora, racional;**²⁴⁹
- **[1719: elecció d'oficis] Pere Mora, racional;** ²⁵⁰
- **[1720: elecció d'oficis] don Onofre Vicent Teixidor, racional;**²⁵¹
- 1720, maig, 22: Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²⁵²

---

²⁴⁰ Idem, f. 79r.

²⁴¹ Idem, f. 79v.

²⁴² Idem, f. 81r.

²⁴³ Idem, f. 81v.

²⁴⁴ Idem, f. 84v-85r.

²⁴⁵ Idem, f. 86r.

²⁴⁶ Idem, f. 86v-87r.

²⁴⁷ Idem, f. 88r-88v.

²⁴⁸ Idem, f. 89r.

²⁴⁹ Idem, f. 96r.

²⁵⁰ Idem, f. 104v.

²⁵¹ Idem, f. 110r.

²⁵² Idem, f. 113r.

- 1720, juliol, 20: Pere Mora, regent de racional;²⁵³
- 1720, setembre, 7: Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²⁵⁴
- 1720, octubre, 17: Pere Mora, regent de racional de capítol;²⁵⁵
- 1720, desembre, 7: Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²⁵⁶
- **[1721: elecció d'oficis] Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;**²⁵⁷
- 1721, setembre, 13: Carlos Conca, regent de racional de capítol;²⁵⁸
- 1721, desembre, 16: Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²⁵⁹
- **[1722: elecció d'oficis] Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;**²⁶⁰
- 1722, juny, 20: Pere Mora, regent de racional de capítol;²⁶¹
- 1722, juny, 22: N'Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²⁶²
- 1722, juliol, 30: Pere Mora, regent de racional de capítol;²⁶³
- 1722, agost, 8: N'Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²⁶⁴
- 1722, octubre, 3: Pere Mora, regent de racional;²⁶⁵

---

²⁵³ Idem, f. 115r.

²⁵⁴ Idem, f. 116r-116v.

²⁵⁵ Idem, f. 117v-118r.

²⁵⁶ Idem, f. 119r.

²⁵⁷ Idem, f. 120r-120v.

²⁵⁸ Idem, f. 133v.

²⁵⁹ Idem, f. 136r.

²⁶⁰ Idem, f. 138v-139r.

²⁶¹ Idem, f. 146v-147r.

²⁶² Idem, f. 147r-147v.

²⁶³ Idem, f. 151v.

²⁶⁴ Idem, f. 152r.

²⁶⁵ Idem, f. 155v.

- 1722, desembre, 23: N'Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²⁶⁶
- **[1723: elecció d'oficis] Pere Mora, racional de capítol;**²⁶⁷
- 1723, gener, 23: Pere Mora, regent de racional;²⁶⁸
- 1723, febrer, 6: N'Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²⁶⁹
- 1723, febrer, 20: Pere Mora, regent de racional;²⁷⁰
- 1723, març, 4: Onofre Vicent Teixidor, racional de capítol;²⁷¹
- 1723, abril, 29: Pere Mora, regent de racional de capítol;²⁷²
- 1723, maig, 8: Pere Mora, racional de capítol;²⁷³
- **[1724: elecció d'oficis] Pere Mora, racional de capítol;**²⁷⁴
- 1724, febrer, 24: don Onofre Teixidor, regent de racional;²⁷⁵
- 1724, març, 5: Pere Mora, racional de capítol;²⁷⁶
- 1724, agost, 25: (regent de racional);²⁷⁷
- 1724, setembre, 7: Pere Mora, racional de capítol;²⁷⁸

---

²⁶⁶ Idem, f. 159r-159v.

²⁶⁷ Idem, f. 160r-160v.

²⁶⁸ Idem, f. 161r-161v.

²⁶⁹ Idem, f. 161v-162r.

²⁷⁰ Idem, f. 162v-163r.

²⁷¹ Idem, f. 163r.

²⁷² Idem, f. 167r.

²⁷³ Idem, f. 167r-167v.

²⁷⁴ Idem, f. 172r.

²⁷⁵ Idem, f. 174v.

²⁷⁶ Idem, f. 174v-175r.

²⁷⁷ Idem, f. 177v.

²⁷⁸ Idem, f. 178r.

- **[1725: elecció d'oficis] Pere Mora, racional de capítol;**²⁷⁹

- 27 juliol i 31 de juliol, 1725 (regent de racional); se signà de mà aliena;²⁸⁰

- 1725, agost, 18: Pere Mora, racional de capítol;²⁸¹

- 1725, octubre, 20: (regent de racional);²⁸²

- 1725, octubre, 27: Pere Mora, racional de capítol;²⁸³

- **[1726: elecció d'oficis] Estanislau Vicent Soler, racional de capítol;**²⁸⁴

- 1726, febrer, 28: N'Onofre Vicent Teixidor, regent de racional;²⁸⁵

- 1726, març, 8: Pere Mora, racional de capítol;²⁸⁶

- 1726, maig, 9: N'Estanislau Vicent Soler, racional de capítol;²⁸⁷

- **[1727: elecció d'oficis] Carlos Conca, racional de capítol;**²⁸⁸

- 1727, febrer, 23: Pere Mora, regent de racional;²⁸⁹

- 1727, març, 8: Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de capítol;²⁹⁰

---

²⁷⁹ Idem, f. 180r.

²⁸⁰ Idem, f. 182r; f. 183v.

²⁸¹ Idem, f. 183v.

²⁸² Idem, f. 184v.

²⁸³ Idem, f. 184v.

²⁸⁴ Idem, f. 186r.

²⁸⁵ Idem, f. 187v.

²⁸⁶ Idem, f. 188r.

²⁸⁷ Idem, f. 190r-190v.

²⁸⁸ Idem, f. 199v-200r.

²⁸⁹ Idem, f. 201v.

²⁹⁰ Idem, f. 201v-202r.

- 1727, maig, 9: Carlos Conca, racional de capítol;²⁹¹

- **[1728: elecció d'oficis] Estanislau Vicent Soler, racional de capítol;**²⁹²

- 1728, maig, 1: Estanislau Vicent Soler, racional de capítol;²⁹³

- 1728, maig, 30: Carlos Conca, regent de racional de capítol;²⁹⁴

- 1728, maig, 30: Estanislau Vicent Soler, vicari capitular;²⁹⁵

- 1728, juliol, 8: (Carlos Conca) regent de vicari capitular;²⁹⁶

- 1728, juliol, 13: Doctor Estanislau Vicent Soler, vicari capitular;²⁹⁷

- **[1729: elecció d'oficis] Pere Mora, racional de capítol;**²⁹⁸

- 1729, maig, 7: Pere Mora, racional de capítol;²⁹⁹

- 1729, maig, 28: N'Onofre Vicent Teixidor, regent de racional;³⁰⁰

- 1729, juny, 11: Pere Mora, racional de capítol;³⁰¹

- **[1730: elecció d'oficis] don Josep Gavilà, racional de capítol;**³⁰²

- 1730, febrer, 18: don Onofre Teixidor, regent de racional del

---

²⁹¹ Idem, f. 203v-204r.

²⁹² Idem, f. 212v-213r.

²⁹³ Idem, f. 225r.

²⁹⁴ Idem, f. 229v.

²⁹⁵ Idem, f. 230r.

²⁹⁶ Idem, f. 232v-233r.

²⁹⁷ Idem, f. 233r-233v.

²⁹⁸ Idem, f. 243r-243v.

²⁹⁹ Idem, f. 250v.

³⁰⁰ Idem, f. 251r.

³⁰¹ Idem, f. 251v-252r.

³⁰² Idem, f. 257r-257v.

capítol;³⁰³

- 1730, març, 4: Pere Mora, racional de capítol;³⁰⁴
- 1730, maig, 4: En Josep Gavilà, vicari capitular;³⁰⁵
- 1730, juny, 6: doctor en Josep Gavilà racional de capítol;³⁰⁶
- **[1731: elecció d'oficis] don Josep Gavilà, racional de capítol;³⁰⁷**
- **[1732: elecció d'oficis] don Josep Gavilà, racional de capítol;³⁰⁸**
- 1732, maig, 24: racional de capítol és en Josep Gavilà;³⁰⁹
- **[1733: elecció d'oficis] don don Mathias Jordà, racional de capítol;³¹⁰**
- 1733, març, 14: En Vicent Brotons, regent de racional;³¹¹
- 1733, març, 23: Diego Fèlix Ortiz (regent de racional), per en Jusep Gavilà, racional de capítol;³¹²
- 1733, març, 28: En Josep Gavilà, racional de capítol;³¹³
- 1733, maig, 2: En Mathies Jordà, racional de capítol;³¹⁴

---

³⁰³ Idem, f. 258r.

³⁰⁴ Idem, f. 258r.

³⁰⁵ Idem, f. 260r.

³⁰⁶ Idem, f. 262v.

³⁰⁷ Idem, f. 269v-270r.

³⁰⁸ Idem, f. 280r.

³⁰⁹ Idem, f. 284v.

³¹⁰ Idem, f. 291v.

³¹¹ Idem, f. 292v-293r.

³¹² Idem, f. 293v.

³¹³ Idem, f. 294r.

³¹⁴ Idem, f. 295r.

- 1733, maig, 25: Mathias Jordan, racional de capítol;³¹⁵

- **[1734: elecció d'oficis] don don Mathias Jordà, racional de capítol;**³¹⁶

- **[1735: elecció d'oficis] don Diego Fèlix Ortís, racional de capítol;**³¹⁷

- 1735, maig, 2: Diego Fèlix Ortí;³¹⁸

- **[1736: elecció d'oficis] don Diego Fèlix Ortís, racional de capítol;**³¹⁹

- 1736, gener, 11: En Josep Gavilà, regent de racional de capítol;³²⁰

- 1736, febrer, 1: Josep Gavilà, regent de racional de capítol;³²¹

- 1736, gener, 6: Diego Fèlix Ortí, racional de capítol;³²²

- 1736, juliol, 20: (b) Josep Gavilà, regent de racional de capítol;³²³

- 1736, agost, 3: Diego Fèlix Ortí, racional de capítol;³²⁴

- **[1737: elecció d'oficis] don Diego Fèlix Ortín, racional de capítol;**³²⁵

- 1737, agost, 31: En Josep Gavilà, regent de racional de capítol;³²⁶

- 1737, novembre, 16: En Diego Fèlix Ortí, racional de capítol;³²⁷

---

³¹⁵ Idem, f. 299v.

³¹⁶ Idem, f. 308r-308v.

³¹⁷ Idem, f. 317v-318r.

³¹⁸ AHX, *Llibre d'acords capitulars, 2 maig 1735-21 abril 1745*, Xàtiva, Llibre 73, f. 1r.

³¹⁹ Idem, f. 14r-14v.

³²⁰ Idem, f. 13v-14r.

³²¹ Idem, f. 16r.

³²² Idem, f. 16v.

³²³ Idem, f. 25v-26r.

³²⁴ Idem, f. 26v.

³²⁵ Idem, f. 30v-31r.

³²⁶ Idem, f. 39v.

³²⁷ Idem, f. 41r.

- **[1738: elecció d'oficis] don Diego Fèlix Ortiz, racional de capítol;**³²⁸
- 10 juliol - juliol, 22 (Sense data) En Josep Bonaventura Soler, regent de racional;³²⁹
- 1738, agost, 17: Diego Fèlix Ortí, racional de capítol;³³⁰
- 1738, agost, 30: Josep Bonaventura Soler, regent de racional de capítol;³³¹
- 1738, setembre, 20: Diego Fèlix Ortí, racional de capítol;³³²
- **[1739: elecció d'oficis] NO IX CAP RACIONAL, racional de capítol;**³³³
- 1739, gener, 12: racional de capítol;³³⁴
- 1739, gener, 27: racional de capítol;³³⁵
- 1739, febrer, 7: Josep Roca, regent de racional;³³⁶
- 1739, març, 7: Diego Fèlix Ortí, racional de capítol;³³⁷
- 1739, maig, 2: Maties Jordà, racional de capítol;³³⁸
- **[1740: elecció d'oficis] Maties Jordà, racional de capítol;**³³⁹

---

³²⁸ Idem, f. 43r-43v.

³²⁹ Idem, f. 52r; 22 juliol: f. 52r-52v; 31 de juliol: 52v-53r-53v.

³³⁰ Idem, f. 53v-53r.

³³¹ Idem, f. 55v-56r.

³³² Idem, f. 56v-57r.

³³³ AHCX, *Llibre d'acords capitulars, 2 maig 1735-21 abril 1745*, Xàtiva, Llibre 73, f. 60r-60v-61r.

³³⁴ Idem, f. 62r-62v.

³³⁵ Idem, f. 64v-65r.

³³⁶ Idem, f. 65r-65v.

³³⁷ Idem, f. 66r-66v.

³³⁸ Idem, f. 72r.

³³⁹ Idem, f. 82r-82v.

- **[1741: elecció d'oficis] Maties Jordà, racional de capítol:**³⁴⁰

- 1741, maig, 17: En Vicent Borja, regent de racional de capítol;³⁴¹

- 1741, maig, 24: Maties Jordà, racional de capítol.³⁴²

2.3. La memòria administrativa

Precisament pel període cronològic en què trobem la documentació que transcrivim, és on desperten interès les *Actes capitulars* de la Seu de Xàtiva, atés que constitueixen uns textos que podem englobar-los en del terreny de la paraliteratura, sobretot algunes de les determinacions que vénen a mostrar una continuïtat i un desenvolupament temporal més extens.³⁴³ En certa manera, alguns dels fragments d'aquestes actes poden relacionar-se amb altres textos com la prosa administrativa civil, judicial, processal, legislativa, i, fins i tot, es troben pròxims a les anotacions que trobem en els llibres de memòries, el llibre de relacions, dietaris...³⁴⁴ De fet, aquesta nombrosa producció constitueix un fons que ens aproxima als usos literaris i lingüístics que en feren del català els nostres avantpassats.

Però a més a més, hem de tenir present que aquests documents ens aporten una visió de la història i del funcionament de l'administració eclesiàstica a partir d'uns fets contats pels seus protagonistes directes en molts casos. Atés que, tot i l'ús particular que realitzaran les diferents mans i institucions, sempre hi roman la voluntat de deixar memòria escrita, en aquest cas una memòria administrativa. Una memòria de la qual eren ben conscients els nostres interlocutors, els quals ho tenien present sovint, en realitzar les seues anotacions, ja que els racionals del capítol volien deixar constància i memòria d'uns fets que consideraven d'interès per als

---

³⁴⁰ Idem, f. 95r-95v.

³⁴¹ Idem, f. 98v-99r.

³⁴² Idem, f. 99v.

³⁴³ GANDIA SILVESTRE, M.: «L'administració eclesiàstica i la llengua al barroc tardà, la col·legiata de santa Maria de Xàtiva», dins *Cabanilles i el Barroc valencià. Actes de les II Jornades Culturals, Algemesí, 6, 7 i 8 de novembre, 1996*, Ajuntament d'Algemesí, València, 1999, pp. 167-185.

³⁴⁴ ESCARTÍ, V.: *Memòria privada, op. cit.*; —: "Unes consideracions sobre la dietarística valenciana del segle XVII", *Caplletra*, 9 (1990), pp. 119-127;

temps futurs; ahora que constataven la veracitat dels fets.³⁴⁵ Vegem-ne alguns casos:

«Entre los quales se repartió dicha cantidad por estar los demás ausentes. Y por la verdad hago la presente determinación»;³⁴⁶ «Por ser así verdad ago la presente determinación. Pedro Mora, regente de racional»;³⁴⁷ «Y por ser assí verdad ago la presente determinación. Félix Cebrià, racional de capítulo»;³⁴⁸ « Y por la verdad, Don Félix Ros, racional de cabildo»;³⁴⁹

«...Y encara que esta poció no es devia passar així, per no estar esta determinació feta en lo dia que es prengué dita poció, que fonch el dia 30 de janer, la posse per a què conste avant y aja memòria del dia que es prengué»;³⁵⁰

«En fe de lo qual continuí la present acta per a aver-ne memòria en lo esdevenidor. Don Mathias Jordà, racional de cabildo»;³⁵¹

«Tot lo qual se ha allargat en esta individuació per a haver-ne memòria en lo esdevenidor»;³⁵²

«La qual determinació fonc aprovada per dit senyor deà; y que per a memòria en losdevenidor es continuàs en esta»;³⁵³

---

³⁴⁵ GANDIA SILVESTRE, M.: «Memòria i literatura a la Seu de Xàtiva», dins *Arxius, Memòria i Literatura (Algemesí 3 i 4 d'abril de 2003)*. Ajuntament d'Algemesí, 2007, pp. 53-80.

³⁴⁶ Determinació [2]: 1708, abril, 1. Dins *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708-27 d'abril 1735*, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, f. 1v.

³⁴⁷ Determinació [4]: 1708, juny, 6. Dins *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708-27 d'abril 1735*, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, f. 2r.

³⁴⁸ Determinació [5]: 1708, desembre, 26. Dins *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708-27 d'abril 1735*, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, f. 2v.

³⁴⁹ Determinació [29]: 1711, agost, 31. Dins *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708-27 d'abril 1735*, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, f. 16v.

³⁵⁰ Determinació [687]: 1728, març, 16; Carlos Conca, racional de capítol. Dins *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708-27 d'abril 1735*, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, f. 217v.

³⁵¹ Determinació [974]: 1733, maig, 12; En Maties Jordà, racional de capítol. Dins *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708-27 d'abril 1735*, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, ff. 297v-299v.

³⁵² Determinació [996]: 1733, maig, 16; En Maties Jordà, racional de capítol. Dins *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708 - 27 d'abril 1735*, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, ff. 305v-307r.

³⁵³ Determinació [1014]: 1734, juny, 21; En Maties Jordà, racional de capítol. Dins *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708 - 27 d'abril 1735*, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, ff. 311v-312v.

«Y per a què quede en memòria, he escrit y firmat de la mia pròpia mà».³⁵⁴

A més de deixar memòria per a l'esdevenidor, els canonges del capítol de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva empraven les determinacions capitulars per poder constatar —atenent a l'administració eclesiàstica— quins acords havien pres i quins documents validaven les resolucions i els acords passats; per fer servir així els models emprats en d'altres ocasions, i poder resoldre determinats assumptes. La importància de l'arxiu, i la seua documentació, era tinguda en compte pels canonges partint de «la utilitat que representava per a l'església», així com de «la seua conveniència al servei de Déu».

Entre els molts casos on ens trobem aquestes referències a la consulta dels acords presos en documents anteriors, sobre els censals que es deuen a l'església, la celebració de misses, l'emissió de certificats, els pagaments anteriors de tèrcies, la recerca de notícies, intermedis i sindicals als llibres mestres, les oposicions celebrades amb anterioritat, les diferents celebracions, el reconeixement de les entrades i amortitzacions, les certificacions dels benifets, els acords i determinacions preses en ocasions excepcionals —com és el cas del trasllat del capítol col·legial a Santa Tecla, amb processó de la imatge de la Mare de Déu de la Seu—, la justificació de determinats acords, a més de la consulta de les butlles per a l'elecció d'oficis; podem veure:

«Que els censals que es dehuen a l'Hospital que se averiguen en lo archiu, sobre que es responen, y que els peu[s] del benifets, així mateix»;³⁵⁵
«Y donaren orde al senyor canonge Mora, archiver, vera de quales administracions eren dits censals y si es cobraven, y que en la relació donaren la deguda providència. Com també en què vera dit senyor canonge Mora sobre què estaven els peus dels benifets que paga la iglésia, per quant diferens beneficiats los demanen»;³⁵⁶

---

³⁵⁴ Determinació [1243]: 1740, abril, 26; En Maties Jordà, racional de capítol. Dins *Llibre d'acords capitulars*, 2 maig 1735-21 abril 1745, Xàtiva, AHGX, Llibre 73, ff. 85v-87v.

³⁵⁵ Determinació [43]: 1712, maig, 18; Onofre Vicent Texidor, racional de capítol. Dins *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, ff. 22r-22v.

³⁵⁶ *Ibidem*.

«Y avent fet representació dit mossén Martí Talens, així de estes 97 misses, en què se averiguara si estaven celebrades per lo dit mossén Aliaga, com de què el peu de este benifet en tenia, el devia pagar el il·lustre cabildo. Que feta la deguda averiguació se li atenguera en tot lo que calia de gràcia y aderint dits senyors a esta súplica, donaren orde a l'archiver reconegera les mans del racionalat de misses y les menses, y que fera relació de tot»;³⁵⁷

«determinaren que per quant don Alonso Sanchis, administrador de la confiscació de esta ciutat, vol justificació del censal y pencions devengades de la casa de la plasa de la Seu, dita de la Estrela, que al present à pres don Manuel Jordà. Han determinat dits senyors que el archiver fasa un certificat de lo sobredit; com se executà, en dita forma»;³⁵⁸

«*Et etiam*, determinaren que es traga de l'armari 24 lliures per a tornar a la fàbrica —les mateixes que pagà als officis per la tèrcia de agost pasat—; vide determinació die 17 novembris»;³⁵⁹

«Que es busquen les notícies, ut intus, de l'archiu»; «determinaren que el senyor canonge Mora, archiver, traga dels llibres mestres totes les notícies, intermedis y sindicats que es troben y se envie a València al senyor deà y doctor Pavia»;³⁶⁰

«*Etiam*, determinaren que per quant el archiu està sumament desordenat y confús y necessitar-se de persona ben intel·ligent per arreglar-lo, per ser molt convenient al servici de Déu y utilitat de la església, que el racional escriga a Gaspar Domingo Devesa, si vol servir de archiver. Se li darà de salari 180 lliures y si es fa eclesiàstic se li confinarà una porció y

³⁵⁷ Determinació [57]: 1712, novembre, 8. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, f. 28v.

³⁵⁸ Determinació [130]: 1714, octubre, 30. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, f. 55v.

³⁵⁹ Determinació [143]: 1715, gener, 19; En Estanislau Soler, regent de racional de capítol. Dins *Llibre d'acords capitulars*, 28 de març 1708–27 d'abril 1735, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, f. 58v. Fa referència a la determinació: 1714, novembre, 17.

³⁶⁰ Determinació [168]: 1715, juny, 15. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, f. 66v.

salari de 50 lliures»;³⁶¹

«Y tot lo de més se executà segons altres oposicions y particularment en les del dia 26 de abril 1687;³⁶² y consta en la determinació de dit dia y any de determinacions»;³⁶³

«Que els papers que ha presentat el senyor Cebrià, archiver, sobre lo que es celebra, que es miren de los llibres antichs per a resoldre»; «*Etiam*, que els papers que ha presentat el senyor Cebrià, archiver, sobre lo que es deu celebrar, que es regoneguen los llibres de entrades y amortitzacions, y que es mire en cuydado ans de la resolució»;³⁶⁴

«*Etiam*, determinaren permetre que el senyor archiver fasa un certificat al senyor Soler dels benifets que y à en la iglésia, segons les visites»;³⁶⁵

«De tot lo fet tocant a esta dependència, es trobarà en major extenció en un paper que està archivat dalt, en lo archiu de dita santa iglésia, en la caixeta a hon estan custodides i guardades les bulles apostòliques, per a què en qualsevol temps que importe es trobe allí»;³⁶⁶

«*Etiam*, determinaren que el senyor deà fasa diligència en lo archiu per a la justificació, de lo que demana el agent de Roma, contra el senyor sacrista Bru; y es responga el treball à tengut en València per lo de Roma»;³⁶⁷

«Y en consideració de no haver quedat canònica la elecció per lo que mira als empleos de racional, síndic y archiver; tots los sobredits senyors,

---

³⁶¹ Determinació [178]: 1715, setembre, 15. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, f. 70r.

³⁶² Es tracta de les *Determinacions capitulars de 1672 us que 1692*, AHCX, llibre 70, ff. 329r, 329v, 330r, 330v, 331r.

³⁶³ Determinació [399]: 1721, març, 31; Onofre Vicent Texidor, racional de capítol. Dins *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, ff. 124v-125r.

³⁶⁴ Determinació [446]: 1722, maig, 16. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, f. 144r-144v.

³⁶⁵ Determinació [489]: 1723, febrer, 13. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, f. 162v.

³⁶⁶ Determinació [710]: 1728, abril, 30. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, f. 224v.

³⁶⁷ Determinació [923]: 1732, juny, 21. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, f. 285v.

unànimes y conformes, en vista de la facultat que donen les bulles, que el senyor Soler abaixà de l'archiu, de poder continuar dos, y més dies, la votada, determinaren es diferira esta junta per a altre dia no impedit, encarregant a l'infraescrit racional de cabildo que per a assignar el dia en què es continue la nominació de dits empleos, conv[oc]às a cabildo el dia que li parega més a propòsit, y en este convocarà per paper a notícia de tots».³⁶⁸

Cal tenir en compte que aquesta voluntat de tenir presents els acords presos amb anterioritat, també la trobem en les referències que es fan a les consultes del mateix *Llibre d'actes capitulars*. Així, podem veure les constants cites i referències a la consulta de les possessions dels domers, el pagament de tèrcies, els pagaments dels quitaments, el mode i la manera d'assistir les visites i les conclusions, la possessió d'altars, així com la presa de canongies. Uns temes, uns acords i unes relacions on hi podem constatar, d'una manera notable, la voluntat de deixar testimoni escrit perquè en qualsevol moment se'n pugui fer ús —novament, doncs, la utilitat administrativa. Així en nombroses ocasions trobem que per veure quina determinació s'ha de prendre respecte a un fet concret s'hi fa referència a la consulta d'altres determinacions anteriors, per analitzar que es va fer anteriorment i tenir-ne constància i coneixement dels acords presos amb anterioritat, com hem apuntat suara. Vegem-ne algun cas:

«*Et etiam*, determinaren que es traga de l'armari 24 lliures per a tornar a la fàbrica —les mateixes que pagà als officis per la tèrcia de agost pasat—; *vide* determinació *die 17 novembris*.³⁶⁹ Y quant les pagarà el senyor canonge Cebrià es tornaran a l'armari»;³⁷⁰

«...segons determinació de 8 de febrer de 1716.³⁷¹ Se li donen a Jusep López, apotecari, a conte de son sogre, Atanàcio Galbis, serer, de lo que li deu la iglésia havent-li donat 30 lliures a don Manuel Jordà, per Timotheo Roger,

³⁶⁸ Determinació [1193]: 1739, gener, 7. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 73, *op. cit.*, f. 60v.

³⁶⁹ Vegeu determinació [135]: 1714, novembre, 17.

³⁷⁰ Determinació [143]: 1715, gener, 19. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, *op. cit.*, f. 58v.

³⁷¹ Vegeu determinació [187]: 1716, febrer, 8.

vide la determinació antecedent.³⁷²»;³⁷³

«Possessió del doctor Felis Jover. Este diner de *nata mortis* serví per a quitaments, vide la determinació de 2 de desembre 1730.»;³⁷⁴

«Este diner de *nata mortis* serví per a quitament de censals, vide la determinació de 2 desembre 1730.»³⁷⁵;³⁷⁶

«Estes 5 lliures serviren per a quitaments, vide la determinació 2 de desembre 1730.»³⁷⁷»;³⁷⁸

«Per a veure com se féu la altra vegada vide la determinació de 23 de maig 1705.»³⁷⁹

2.4. El funcionament de l'administració diària

A més de preservar la memòria de l'administració eclesiàstica a través de les referències a d'altres documents, i saber-ne així quines eren les determinacions que s'havien pres en cada ocasió, podem trobar tota una altra sèrie d'informació que ens mostra detalladament molt dels aspectes quotidians propis de l'administració eclesiàstica. Amb els quefers habituals, i extraordinaris, de la col·legiata, com són: el nomenament i la repartició d'oficis, els acords, les concòrdies entre estaments, els repartiments de censals, els estatuts, les vendes, compres, constitucions de salaris, els nomenaments i cessaments de càrrecs, les rogatives, festivitats diverses, a més de la celebració d'altres actes religiosos cíclics (Setmana Santa, Corpus, Nadal, Puríssima, Festivitats de la Mare de Déu: —patrona de la ciutat, la Mare de Déu de

---

³⁷² Vegeu determinació [203]: 1716, setembre, 14.

³⁷³ Determinació [204]: 1716, setembre, 24. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, op. cit., f. 80v.

³⁷⁴ Determinació [822]: 1730, juliol, 31; En Josep Gavilà, racional de capítol (al manuscrit no ens apareix la signatura del racional, però en aquest període ell és qui exerceix el càrrec). Dins *Llibre d'acords capitulars*, 28 de març 1708–27 d'abril 1735, Xàtiva, AHX, Llibre 72, f. 264v.

³⁷⁵ Vegeu determinació [847], quitaments de l'església.

³⁷⁶ Determinació [826]: 1730, agost, 18. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, op. cit., f. 267v.

³⁷⁷ Vegeu determinació 847, quitaments de l'església.

³⁷⁸ Determinació [836]: 1730, octubre, 28. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, op. cit., f. 265v.

³⁷⁹ Determinació [974]: 1733, maig, 12; En Maties Soler, racional de capítol. Dins *Llibre d'acords capitulars*, 28 de març 1708–27 d'abril 1735, Xàtiva, AHX, Llibre 72, ff. 297v-299v.

la Seu— Purificació, Anunciació, Assumpció, Nativitat i Concepció), el repartiment de porcions —boixart— per cadascuna de les funcions i tasques encarregades, la possessió de percaços —rendes o emoluments dels antics beneficiats—, les cartes de gràcia, la donació i concessió d'hàbits, d'oficis..., l'establiment de sepultures, el lliurament de permisos, els pagaments extraordinaris, l'acord sobre la realització de noves campanes, les sol·licituds de músics per a l'església, la realització d'oposicions per a mestre de capella... A més de les qüestions i gestions administratives pròpies de l'entitat eclesiàstica, dirigides tant al capítol de la ciutat, com al capítol eclesiàstic de la Seu de València- I també d'altres qüestions de caràcter intern que afecten els clergues regulars relacionats amb la col·legiata de santa Maria de Xàtiva, com poden ser els de les diferents comunitats religioses de la ciutat: dominics, franciscans, agustins, trinitaris, caputxins...

Encara, és interessant veure com són tractades les resolucions sobre fets diversos relacionats amb el finançament econòmic, les propietats territorials i els arrendaments de terres i cases, sobretot en el període concret en què es produeix el repartiment i l'arrendament de les terres confiscades per Felip V als partidaris austriacistes, i aquelles terres que es retornen als partidaris del Borbó, que prèviament els havien pres els partidaris de Carles d'Àustria.³⁸⁰ A més, també es poden detectar en molts casos les relacions amb la Ciutat, tant de caràcter econòmic —censos i rendes— com de caràcter social i estrictament religiós...

2.5.- El reflex local dels esdeveniments històrics

Les *Actes capitulars* de la Seu de Xàtiva, com ja hem esmentat, recullen tota una sèrie de determinacions acordades pel capítol i ens presenten uns testimonis directes sobre alguns esdeveniments històrics que ens poden mostrar la visió que tenien els membres de la col·legiata de la realitat quotidiana de Xàtiva, i que, sobretot, ens serveixen per veure -en molts casos a través de la religiositat popular i el control dels elements festius- com la pròpia església i els altres estaments de poder, com són el capítol municipal i la monarquia, participaven en el dia a dia de la gent de la Xàtiva del moment.

---

³⁸⁰ BLESÀ DUET, I.: *El municipi borbònic en l'Antic Règim: Xàtiva (1700-1723)*, Xàtiva, Ajuntament, 1994.

A partir dels diferents aspectes tractats a les actes, com celebracions, naixements, casaments, funerals, processons, etc. podem constatar, doncs, com l'espectacle del poder a través de les celebracions populars religioses i festives es convertirà en una de les constants de la monarquia absolutista que es pretén en aquell moment ideal.³⁸¹ És indubtable que l'escenografia desplegada a les cerimònies religioses era un mitjà del poder per fer verure el seu esplendor real o suposat. I la festa es converteix en un dels mecanismes més eficaços de difusió i d'expressió ideològica emprat per la monarquia, que en el transcórrer de l'edat moderna desenvolupa tot un procés que tindrà en l'església un dels seus millors referents i aliats.

D'aquesta manera, festa religiosa i poder aniran units durant el període del Barroc i encara després. Fins la punt que a partir d'aquest espai festiu la reialesa emprén el camí cap a la glorificació del poder absolut; un fet que es pot constatar en la celebració de les festes relacionades amb els naixements, vingudes, bodes i exèquies de reis i reines, prínceps i infants, així com commemoracions militars. També trobem aquesta espectacularitat festiva en les rogatives per assolir l'èxit en armes, i en les rogatives i processons per demanar pluges, fer passar les sequeres, allunyar pestes, celebrar canonitzacions...³⁸² Aquestes manifestacions devotes sempre es realitzaran per sollicitud de la pròpia monarquia o d'altres estructures de poder, bé polític —ciutat—, bé religiós —capítol eclesiàstic i comunitats religioses—; i, fins i tot, a petició de determinats estaments socials —nobles, gremis, llauradors. Amb que la festa és l'àmbit perfecte per a la sumptuositat i l'ostentació. Amb tot, aquest model festiu no solament anirà associat a l'àmbit religiós, sinó també al profà, i així ens trobem amb les celebracions festives que inclouen corregudes de bous, castells de focs d'artifici, representacions teatrals..., que reafirmen la voluntat de glorificació del poder polític.

El predomini d'informació de celebracions festives de caràcter religiós és ben palés a les *Actes capitulars*. Prenen especial significat els sermons de festes de relleu, els *Te deums*, les misses cantades, les processons il·luminades i engalanades, amb l'element destacable de la pompa pròpia de l'època del barroc per fer ostentació

---

³⁸¹ MONTEAGUDO ROBLEDO, Ma P.: «Fiesta y poder. Aportaciones historiográficas al estudio de las ceremonias políticas en su desarrollo histórico», *Pedralbes*, 15 (1995), pp. 173-204.

³⁸² GANDIA SILVESTRE, M.: «Trasllats i processons al llarg dels segles XVII i XVIII», dins la revista *Caminem junts*, juliol-agost, 2000, núm. 46, La Seu, Xàtiva, pp. 46-47.

de la religiositat i del poder establert.³⁸³ Hem de destacar, però, el caràcter popular d'aquestes manifestacions religioses que establiran en les processons el seu punt més àlgid de representació visible de religiositat,³⁸⁴ tant aquelles que són de caràcter regular, com la Setmana Santa, el Corpus Christi o la patrona de la ciutat, com en aquelles que tindran un caràcter més especial, com ara les rogatives per pluges, contra les sequeres o d'altres elements climatològics adversos.³⁸⁵

Més enllà de les celebracions de caire purament local, hi trobem, també una relativa quantitat d'efemèrides que que tenien llavors una transcendència a nivell de l'estat i que són mostra de les cerimònies de caràcter popular i religiós, que eren promocionades des de les diferents instàncies de poder. En aquest sentit, cal dir que ens trobem amb la presència de cartes reials que en sol·liciten la seua realització, i donen informació molt interessant sovint sobre aquells espectacles del poder.

Com a mostra de les festivitats, les devocions i el culte relebrats a instàncies reials, ens trobem amb la carta de Felip V, recollida a la determinació del 20 de març de 1711, on mana que se celebren i commemoren les victòries fetes a les batalles de Brihuega i Villaviciosa de Tajuña —municipis de la província de Guadalajara—, les quals s'esdevingueren els dies 9 i 10 de desembre de 1710. Un esdeveniment militar transcendent i clau en el desenvolupament de la Guerra de Successió. A més d'això, a la carta reial es mostra la voluntat de restablir els greuges fets contra les imatges religioses, així com dels greuges patits pel Santíssim per part de les tropes dels

---

³⁸³ MESTRE, A.: «Religión y cultura en el siglo XVIII», dins *Historia de la Iglesia en España*, Ricardo García-Villosalada (dir.), Vol. 4, 1979, pp. 586-745.

³⁸⁴ Per tenir una visió més àmplia de les “festes, rogatives, processons i cerimonial religiós” en el període del segle XVIII a la ciutat de Xàtiva, consulteu «De la Guerra de Sucesión a la recuperación de la colegial (1707-1909). Entre la ilustración i el liberalismo: la iglesia de Xàtiva en la encrucijada revolucionaria», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 144-191.

³⁸⁵ Per tenir una visió general de les diferents processons celebrades per la col·legiata de santa Maria de Xàtiva, vegeu AHCX, *Actes capitulars*, Llibre, 72: [139], 1714, desembre, 13, f. 57r.; [140], 1714, desembre, 19, f. 57r.; [139], 1714, desembre, 13, f. 57r.; [144], 1715, gener, 23, ff. 58v.-59r.; [145], 1715, gener, 26, f. 59r.; [164], 1715, maig, 25, f. 65r.; [182], 1715, desembre, 23, f. 73r.; [280], 1718, juny, 14, f. 99r.; [287], 1718, juliol, 9, f. 100v.; [288], 1718, juliol, 11, f. 100v.; [289], 1718, juliol, 14, f. 101r.; [320], 1719, març, 10, f. 105v.; [321], 1719, març, 11, f. 105v.-106r.; [326], 1719, abril, 29, f. 106v.; [442], 1722, abril, 18, f. 143v.; [446], 1722, maig, 16, f. 144r.; [467], 1722, agost, 24, f. 153v.; [501], 1723, maig, 19, f. 167v.; [560], 1724, desembre, 16, f. 179v.; [591], 1725, desembre, 4, f. 185v.; [602], 1726, febrer, 28, f. 187v.; [607], 1726, març, 17, f. 189r.; [643], 1727, abril, 26, f. 203v.; [659], 1722, abril, 20, ff. 208v.-209r.; [662], 1727, octubre, 18, ff. 209v.-201r.; [700], 1728, abril, 18, f. 221v.; [701], 1728, abril, 19, ff. 222r.-222v.; [706], 1728, abril, 24, ff. 223v.-224r.; [717], 1728, maig, 25, f. 227v.; [718], 1728, maig, 26, f. 228r.-228v.; [717], 1728, maig, 25, f. 227v.; [795], 1730, gener, 28, f. 257v.; [928], 1732, agost, 2, f. 286v.; [929], 1732, agost, 4, f. 286v.; AHCX, *Actes capitulars*, Llibre, 73: [1126], 1736, novembre, 24, f. 30r-30v.; [1145], 1737, agost, 3, f. 38r.; [1243], 1740, abril, 26, f. 86r-86v.

enemics. Tot això, encara, serví per instituir una nova celebració en honor del Santíssim Sagrament:

*«Los beneficios que la liberal mano de Dios se sirvió de concederme y a mis reynos en los días de nueve y diez de diciembre,³⁸⁶ próximo pasado, son tan grandes y tan gloriosos, que como su memoria será célebre en los siglos futuros, lo deve ser nuestro reconocimiento, y que se digan sucesivas expreciones que las acrediten. Y siendo este motivo bien urgente por las consideraciones solas de gratitud humilde y agradecida, se acompaña de otros de superior obligación, como lo es la de que del sagrado horror que ocasionaron las sacrílegas repetidas profanaciones con que los henemigos inculcaron los templos, despedazaron las imágenes de los santos, de María Santísima, de Jesucristo Señor Nuestro, y lo que mas estimula a dolor y religiosa irritación, su mismo Cuerpo Sacramentado arrojado y puesto en precio y almoneda, queden recuerdos. Que en la forma posible soliciten en cultos religiosos los desagrabios del mismo Cristo Señor Nuestro Sacramentado, a cuyo fin he resuelto que en todas las ciudades y villas y lugares de mis reynos y dominios se celebre todos los años, el domingo inmediato al día de la Concepción de María Santísima, una fiesta a los desagrabios del Santísimo Sacramento y en manifestación del dolor y sentimiento de las injurias y ultrajes que le fueron hechas por la barbaridad de los enemigos. Que esta fiesta se haga en la iglesia principal de cada lugar, patente el Santísimo Sacramento, y conmemoración de la Dominica y del misterio de la Concepción de Nuestra Señora y sermón del assumpto. Y para que se logre esta resolución, os ruego y encargo que por vuestra parte os apliquéis según mi intención a ejecutarlo y cumplirlo y que se observen en esa iglesia collejial».*³⁸⁷

---

³⁸⁶ Vegeu MATA, J.: «6 batalles decisives». *Especial 1714. Monogràfic de la Revista Sàpiens*, Barcelona, núm. 108, setembre 2011, p.32-37.

³⁸⁷ Determinació [14]: 1711, març, 20. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, op. cit., f. 7r.-7v.

L'any següent, i relacionada amb aquesta carta reial, ens trobem amb la determinació del 8 de novembre de 1712, on es parla de la celebració de la festa dels Desgreuges del Santíssim, amb la realització de lluminàries, campanes i sermó, a més de la música pertinent:

«*Etiam*, determinaren que se exploràs si els senyors reixidors pendrien a son càrrech fer la festa dels Desagravis de Cristo, en la *dominica infraoctava* de la Puríssima Concepció, que està festa instituïda y votada per nòstron rey Felip Quint, en orde y per carta real. Y avent aquel[*I*]s senyors admés dit encàrrec, imbià el il·lustre cabildo un recado, proposan-los la disposició de dita festa. Y convenint en ella, convingeren los dos cabildos en què per lo sicular correria tot lo gasto de lumenàries, campanes, sermó, música y qualsevol altre gasto que se oferira, y, per part de l'eclesiàstich, tan solament la assistència».³⁸⁸

Amb tot, la primera d'aquestes mostres de religiositat popular fou feta per les exèquies, el 30 de juliol de 1711, per la mort del delfí de França, Lluís de Borbó, fill de Lluís XIV. En aquest cas, el racional del capítols ens dóna nombrosos detalls de l'organització dels funerals, de les pregàries, les lluminàries, els assistents i la manera correcta de realitzar-les:

«*Se celebraron las exequias del señor delfín de Francia, Luís de Brobon, que murió antes de ser coronado por vivir su padre Luís 14. Y para dicha función, por parte de la Ciudad, se nombró un regidor, y por parte del cabildo, se nombró un canónigo, que fue don Félix Jordán, y el regidor fue don Pedro Belloch. Y a estos se les dio el omnímmodo de poder para disponer toda la función, suponiendo que el gasto todo lo hisso la Ciudad. Y se hiso un funeral sumtuoso, el qual costó 80 libras en la madera, manos del carpintero, liensos y pintura. Y por último, puesto en el puesto. Y la Ciudad dio a la iglesia, de distribución, 3 sueldos por cencillo y 6 sueldos por doble. Y la limosna de la missa de 4 sueldos a los*

---

³⁸⁸ Determinació [57]: 1712, novembre, 8. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, op. cit., f. 28v.

beneficiados. Y cuántos beneficiados y religiosos vinieron. Y dicho día 30 se entró en el coro a la ora sólita (por no haver comunidades que viniessen a responsar) de las 8 de la mañana, suponiendo que el día antes por la tarde se dixeron vísperas de difuntos solemnes, con todas las luces encendidas (y no asistió la Ciudad, por desir no lo estilava). Y después de haver dicho las oras del día y la misa conventual, se encendieron todas las luces y tocando la campanilla, como aniversario general, se empesó la missa de difuntos, como de cuerpo presente, con toda solemnpidad. Y fenesida esta, se predicó el sermón, que les predicó el padre reverendísimo [...]»³⁸⁹ Gascó, religioso dominico, el qual predicó mas de sinco quartos. Y fenesido éste, el preste se puso la capa pluvial y, viniendo por fuera al coro, entro por dentro, y siguiendo el coro a la crus subieron arriba el túmulo por la escalerita que avía a la parte del coro. Y estando arriba la comunidad circuyendo el féretro, se dixeron los tres responsos solemnemente. Y acabados estos, se baxaron por la escalera, que estava así, al presbiterio, y fueron a las espaldas del altar mayor y dixeron el último responso, como es costumbre en los aniversarios generales, siguiendo también la Ciudad. Y en esto se concluyó la función, suponiendo que tres días antes del presente tocó una ora —de las 11 a las 12— el simbalito, como si fuera muerte de canónigo; y los tres días tocaron a entierro general, al alva, al mediodía y a las oraciones. Todo lo qual fue a costas y expensas de la Ciudad».³⁹⁰

El 24 de setembre de 1713, ens trobem amb la determinació on es dona compte del naixement de l'infant que arribaria a ser Ferran VI, esdevingut el 23 de setembre de 1713, on, per a la celebració d'aquest, s'acordà fer dos nits de lluminàries i cantar *Te Deum*: «determinaren que avent donat la il·lustre Ciutat un recado ab la notícia de aver parit la reyna,³⁹¹ nostra senyora, un infant,³⁹² es feren dos nits luminàries y a l'altre dia es cantés *Te Deum*. Parí la reyna dia

---

³⁸⁹ Al ms. apareix en blanc.

³⁹⁰ AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 28 març 1708- 27 abril 1738, Xàtiva, Llibre 72, f. 12r., 12v, 13r.

³⁹¹ Maria Lluïsa Gabriela de Savoia, segona filla del duc de Savoia, Víctor Amadeu II de Savoia, i la seua esposa Anna Maria d'Orleans.

³⁹² Ferran VI d'Espanya, nascut a Madrid (23 de setembre de 1713), fou el tercer fill de Felip V i de la seua primera esposa. El qual arribarà a ser rei d'Espanya entre 1746-1749.

23 de matí».³⁹³

Del 28 de gener de 1714, i a partir de cartes reials on es demana la realització de rogatives per l'estat de salut de la reina Maria Lluïsa Gabriela de Savoia, primera esposa de Felip V, «avent tengut notícia certa —per u dels senyors del reial consell— que la reyna nostra senyora quedava sacramentada y en gran perill, determinaren fer rogatives a nostra patrona la Mare de Déu de la Seu, llevan-li la vidriera, dién-li al peu de l'altar lletania y salve, de matí; y de vesprada, en seguida dels officis, es convidà a la il·lustre Ciutat per a la assistència».³⁹⁴

Ens trobem que aquestes rogatives, a instància de carta i missatge de la Ciutat, es continuen uns dies més tard, concretament el 3 de febrer de 1714: «avent rebut una carta reial ab la notícia de la grave enfermetat de la reyna, nostra senyora, donya Luisa Maria Grabiela de Saboya, y al mateix temps un recado de la il·lustre Ciutat, en què manifestava aver-ne rebut altra carta reial del mateix assumpt y que representava a l'il·lustre cabildo, seria precís continuar les rogatives en major demostració y que esta fos a dispció de l'il·lustre cabildo, determinaren se abaxiés la Mare de Déu a l'altar, adornan-la dels Sants de plata, es cantàs missa canonical de a 4 sous de limosna, y de vesprada es digés al peu de l'altar lletania y salve, contribuint la il·lustre Ciutat en tot lo gasto».³⁹⁵

Després de rebre la notícia de la mort de la reina, des de les instàncies del poder municipal es manà al capítol eclesiàstic que s'encarregara de fer les honres i exèquies acostumades, i tas com les que s'havien fet en les morts de Maria Lluïsa d'Orleans i de Marianna d'Àustria, mortes en 1689 i 1696, respectivament:

«avent rebut una carta real de 20 de febrer pasat, en què sa magestad —que Déu garde—, donant notícia de aver mort la reyna, nostra senyora, el dia 12 del mateix, encarregava es feren les honrres y exèquies acostumades, y que se avien fet en les mors de les sereníssimes

---

³⁹³ Determinació [80]: 1713, setembre, 24. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, op. cit., f. 38r.

³⁹⁴ 1714, gener, 28. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 44r.

³⁹⁵ 1714, febrer, 3. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 44v.

reines donya Luïsa Maria de Borbon y donya Mariana de Àustria, determinaren es feren y se executassen segons la magestad ho manava y era raó, esperant per a este compliment el recado de la il·lustre Ciutat.

Etiam, determinaren posar-se dol els senyors capitulars, liurant per a cada u dels senyors actuals recidents dotse liures del sach del rey. En atenció del mateix capte de la iglésia, encara que per a els altres dols se donaren a 18 lliures y en altres a 24 lliures.

Etiam, determinaren donar 4 lliures a Joan Batiste Sanchis, síndich asalarat, per a ajuda del dol. Y que al pertiguer, acòlits y infantillos, se'ls fassen dols, com altres vegades, del mateix diner del sach del rey». ³⁹⁶

Dintre del capítol d'exèquies règies, són del tot destacables les que es varen fer en honor de Lluís I, fill de Felip V, que morí uns pocs mesos després d'haver sigut proclamat monarca: «*Etiam*, determinaren que es fassen les funeràries, segons mana sa majestat, per la mort del senyor don Luís Primer, rey de España; *Etiam*, determinaren que es done a cada senyor per a els dols, 12 lliures a cada senyor; y als síndichs y sirvens, lo mateyx que se'ls donà quan a la mort de la Saboyana». ³⁹⁷

D'altres rogatives referents als funerals les trobem en agost de 1740, per la mort de “la reina viuda” Marianna de Neuburg, casada en segones núpcies amb Carles II:

«determinaren, en virtud de aver —la il·lustre Siutat— partisipat al racional de cabildo, per medi de sos dos diputats, don Manuel de Lago y doctor Ferrer, la carta del rey, que baix plec del marquès de Quilus, capità general en este reine, avia rebut, donant la notísia de la mort de la reyna, viuda de Carlos Segon, donya Mariana de Hererburch, en la que manava es feren les demostracions públiques acostumades en semegants ocasions, per a lo qual la il·lustre Siutat els avia nomenat, ayxí per a partisipar esta notísia a este il·lustre cabildo com per a ydear lo que fos més conforme a la voluntat del rey. Y troban-se este cabildo, per lo mateyx condut, en altra carta en què el rey demanava lo mateyx, nomenaren, per a què es conferiren en los dos diputats de la Siutat, als senyors don

³⁹⁶ Determinació [104]: 1714, març, 3. *Llibre d'acords capitulars*, Llibre 72, op. cit., ff. 46v-47r.

³⁹⁷ 1724, setembre, 30; octubre, 4. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 178v.

Onofre Visent Teixidor y don Estanislau Soler, afiansant de l'asert de estos senyors un total desempeño, satisfent al rey, com és gust».³⁹⁸

La celebració d'altres tipus d'actes reials també els trobem a instàncies de la pròpia monarquia. Aquest és el cas de la festivació del casament en segones núpcies de Felip V amb Isabel de Farnese, princesa de Parma. Tot i que el matrimoni es féu el 24 de desembre de 1714, la primera determinació sobre la celebració i actes de l'enllaç la podem veure datada el 23 de gener de 1715:

«determinaren que avent imbiat recado de la Ciutat que el diumenge que contarem 3 de febrer, primer vinent, dia de sant Blay, volien fer una processó de gràcies y traure a la patrona nostra y a sant Jusep per la ciutat per haver-nos dat sereniat. Axí mateix per el felís arribó a la cort de Madrid [de] la senyora reyna donya Isabel de Farnèsio³⁹⁹ y celebrar dita festa en processó general, dos castells [f. 59r] y un arch triunfal. Es respongué que sí y per a tratar que diputaren un regidor per a tratar de acort en lo infraescrit regent de racional»;⁴⁰⁰

La celebració es féu durant tres dies de festa, com consta en la determinació del 2 de febrer de 1714, feta amb processó general, amb castells de focs d'artifici i arc triomfal. La festa s'inicià el dia d'abans amb lluminàries, disparant-se un gran castell en la plaça de sant Francesc, davant d'un sumptuós arc triomfal que es va fer per aquest efecte. Al matí següent es féu missa *post nonam* de la Mare de Déu, amb col·lecta per al rei. Acabada la missa, es féu processó de sant Blai i es cantà *Te deum laudamus*. De vesprada, acabades les completes, es va realitzar processó en què anava gran multitud del poble amb torxes; a més de l'ofici de fusters, els quals portaven la imatge de sant Josep. Després els seguien les comunitats, i, al final, el capítol religiós i civil, on anava la patrona, Maria Santíssima, en andes d'argent, portada per dotze beneficiats. La processó entrà en la col·legiata a les sis de la

³⁹⁸ 1740, agost, 13. AHCX, *Llibre d'acords capitulars capitulars*, Ll. 73, f. 90r - 90v - 91r.

³⁹⁹ Isabel Farnese de Parma (Parma 1692 – Madrid 1766). Reina d'Espanya i duquesa de Parma i de Piacenza. Filla dels prínceps Eduard de Parma i Dorotea Sofia del Palatinat. Es casà —en desembre de 1714— amb Felip V, amb el qual tingué els següents fills: Maria Anna Victòria, Carles (rei de Nàpols, primer, i d'Espanya després), Maria Teresa, Felip I (duc de Parma), Lluís (comte de Chinchón) i Maria Antonia.

⁴⁰⁰ 1715, gener, 23. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Ll. 72, ff. 58v-59r.

vesprada i per finalitzar es disparà un altre castell de focs d'artifici, i durant tota la nit es feren lluminàries. L'últim dia es cantà missa canonical *post nonam* de sant Josep, i un cop conclusa, en processó de capítol i ciutat, es pujà a l'ermita el sant, precedit per gran nombre de gent que portaven atxes.⁴⁰¹

Per celebrar les festivitats realitzades en el mes de febrer de 1724 per la proclamació de Lluís I, després de l'abdicació de Felip V, es feren rogatives, cant de *Te deums*, processons i disparades de castells de lluminàries. La primera de les determinacions que dóna compte de la renúncia al tron de Felip V, la veiem en l'acord del 8 de febrer de 1724:

«determinaren que, en vista de la carta del senyor Luís Primer, de la renúncia de la corona del senyor Felip, se escriga a València, com se porta la metropolitana».⁴⁰²

La disposició per a la proclamació del senyor don Luís Primer, ve acordada en les determinacions del 19 de febrer d'aqueix mateix any; així els canonges de la col·legiata de Santa Maria:

«determinaren que en vista de haver tingut carta de Gaspar Domingo Devesa, que el dumenje 20 de esta es celebrara en València la proressó general ab la Mare de Déu dels Desamparats, original, per la proclamació del senyor Luís Primer; y diferens demostracions de castell, lumenàries.

Etiam, resolgueren dits senyors nomenar al senyor canonge Texidor, diputat per a conferir en don Manuel de Lago per a tratar sobre la demostració que se ha de fer en esta funció, convenint el cabildo en què el dumenje 24 de este, últim de carnistoltes, es cante missa solebne, que es cante el *Te Deum laudamus*, a la vesprada proressó, assistint les comunitats; y a l'entrar en la iglésia la proressó, que se esperen les comunitats, com en lo dia del Corpus, segons se féu en lo dia 20 de febrer de 1702, quant al casament del senyor Fhelip Quint, portant les

---

⁴⁰¹ Vegeu determinació [146], 1715, febrer, 2. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Ll. 72, f. 59v.

⁴⁰² Vegeu determinació, 1724, febrer, 8. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Ll. 72, f. 172v.

comunitats tabernacles y cera, y ayxí mateyx els oficiis; que la proressó eyxiria per la porta de la Obra Nova y bayxaria per lo carrer dit de Salaçar —per les moltes ruïnes que y à en lo Mercat—, aniria a les monjes del Portal, per lo carrer del Barranc a les monjes de de Santa Clara, a on farà estació, y, tornan al carrer de Moncada, aniria a la plaça de Sant Jaume y per lo carrer del Pouets, per la Correcheria, asta tornar a la Seu, a la patrona, que la portaran güit o dotze capellans; donant la Ciutat 16 sous per cada hu, que són 9 lliures 12 sous, encara que no la porten, sinó quant acabada la funció, es dispararà el castell y es faran tres dies de lumenàries acostumades.

Etiam, determinaren es proposàs a la Ciutat si havia cabiment donar alguna distribució en dit dia de la funció o a la proressó per ser dia mol cansat y ser molta la pobrea dels beneficiats, y si a cas la Ciutat es negarà, que es possàs distribució repartida en lo dia a la proressó.

Etiam, determinaren que per quant en semejant funció de 20 de febrer es donaren 4 lliures del sach del rey a cada capitular, per a lumenàries, es paregué resoldre lo mateyx; y que es tragueren de l'almari 44 lliures per a els onze senyors actuals residents, excluint lo canonical de la Ynquisició, per no tocar-li ni tenir dret, no podent fer lumenàries»;

Per a aquestes celebracions, el dia 22 de febrer, es nomenà a Onofre Teixidor com a diputat per a disposar la manera de fer la festa de la proclamació del senyor don Luís I:

«*Etiam*, determinaren que el senyor don Onofre Teixidor, diputat, per a dispondre el modo de la festa que se ha de fer de la proclamació del rey, responga a la Ciutat, o diputat d'ella, que es toma la atenció el cabildo de dar porció als beneficiats; un real per porció, excluint als canonjes, y que considera tan atens als beneficiats que assistiran sens ningun interès». ⁴⁰³

Aquestes festes es veren contrarestades mesos després per la malaltia que

---

⁴⁰³ 1724, febrer, 19. AHGX, *Llibre d'acords capitulars*, Ll. 72, f. 173v.

patí el rei, concretament en el mes de setembre de 1724, la qual portà a què es feren nombroses pregàries, rogatives, misses i d'altres actes per a la seua milloria:

«en vista de la carta del senyor príncep de Campoflorido y recado de la Ciutat de la enfermetat del senyor Luís Primer, que es fassen rogatives en esta forma: que se abayxe a nostra patrona, que per lo matí es diga missa canonical, en missa y sermó, y per la vesprada vinga una comunitat»;⁴⁰⁴

Encara que no tingueren conseqüència, atés que uns dies després —el 30 de setembre— s'anul·len aquestes pregàries per haver mort el monarca:

«determinaren que no es continuen les rogatives per haver tengut la Ciutat carta del príncep de Campoflorido haver mort el rey Luís Primer»;⁴⁰⁵

Un cop mort el rei, i retornat Felip V al tron d'Espanya, el fill d'aquest, Ferran, va ser reconegut príncep d'Astúries, el qual, després de diversos intents fracassats de casar-lo, successivament amb una princesa francesa i una arxiduquessa austríaca, contragué matrimoni amb Bàrbara de Portugal. Aquest matrimoni també és celebrat pel capítol de Xàtiva a instàncies reials, fent-se les lluminàries que se solen fer per a aquest tipus d'enllaços; i després de tres dies es cantara *Te Deum laudamus*:

«determinaren que en vista de la carta que escriu el rey al cabildo, de 28 de janer, dant notícia dels cassaments que se han celebrat del sereníssim príncep y la sereníssima infanta, en vista de esta notícia, que es fassen luminàries, les que acostuma fer el cabildo en semejants llansos; y que al cap de tres dies es cante el *Te Deum laudamus*».⁴⁰⁶

Unes altres rogatives que es realitzaven a instàncies de la monarquia eren les que es feien perquè es demanara, mitjançant pregàries, per la intercessió divina

---

⁴⁰⁴ 1724, setembre, 7. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Ll. 72, f. 178r.

⁴⁰⁵ 1724, setembre, 11. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Ll. 72, f. 178r.

⁴⁰⁶ 1728, febrer, 19. AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Ll. 72, f. 215v.

davant de pestes, malalties i d'altres contagis; com és el cas de les rogatives que es feren perquè cesara la pesta anomenada "de Marsella", que era molt contagiosa, i que es demanava a la justícia divina que es preservaren aquests regnes. Així, es determinà que en la rogativa es fera commemoració a sant Miquel, sant Sebastià i sant Roc, a més de Maria Santíssima. Per a la qual cosa es descobrí la imatge de la Mare de Déu, dient missa amb gran solemnitat cada dia contra la pesta; i posant-se per a major devoció les imatges de la Mare de Déu i de sant Josep, bellament adornades. Unes rogatives que duraren tres dies: «Comensaren les rogatives el dia 9, 10 y 11 de dits».⁴⁰⁷ El cessament de les rogatives es féu en determinació de l'11 de setembre: «resolgueren que les rogatives fetes per la pesta en los 3 dies fins hui, es suspengen; y es saberà si en València se havia dispost altra demostració de rogatives per a què en esta iglésia es fera de la mateixa forma».⁴⁰⁸

Relacionat amb la pesta de Marsella és interessant veure com, a instàncies de la il·lustre Ciutat, el capítol de la col·legiata es fa càrrec de la custòdia d'un dels portals d'entrada a la ciutat, concretament el de Sant Francesc, per guardar la ciutat de la possible entrada de forasters infectats per la pesta. Atenent al fet que la ciutat es trobava sense muralles i eren necessàries moltes persones per guardar-la bé, assistiren els senyors capitulars i sis beneficiats, canviant-se cada tres dies:

«*Etiam*, determinaren que avent proposat la yllustre Ciutat lo molt que convenia guardar la ciutat en ocació de la pesta de Marcella y encontrar-se en diferents órdenes reals per a dita custòdia, y que la ciutat es trobara sens muralles y eren menester moltes persones per a guardar-la bé, si li pareixia a l'il·lustre cabildo encarregar-se de la custòdia de algú dels portals. Se admeta dita custòdia del portal de Sent Francés y que assistixquen los senyors capitulars y sis beneficiats, tots més antihcs per boxiart, mudan-se de tres a tres dies y repartir-se en lo dia a son modo la assistència del portal y per a dita disposició que el senyor racional convocara 4 u 5 beneficiats més antihcs y els ho fera saber.

El dia 14, dels dits, se convocaren cinch beneficiats y se'ls féu

⁴⁰⁷ 1720, setembre, 7. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 116r.; 116v.

⁴⁰⁸ 1720, setembre, 11. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 116v.

saber la proposta de la Ciutat y resolució de cabildo. Y resolgueren estava tot lo clero promte a assistir a l'illustre cabildo y Ciutat en cosa tan important. Y luego es convocà a cabildo y es juntaren los senyors don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià y Pere Mora. Y avent-los participat la resposta dels cinhc beneficiats més antihcs per tot lo clero, como també que el governador y Ciutat oferien per assistir 4 paysants en armes, a disposició dels senyors que guardaven y que un sarjento tendria el cuydado de obrir y tancar dit portal, resolgueren, dits senyors canonges, que els senyors que estigueren de guàrdia, convocats per lo pertiguer, inviaren per este en recado a sis beneficiats per boxiart per a què els assistiren a la guarda del portal. Y que encara que creien que ningú se excusaria, però si cas se excusara algú per algun motiu polític, es convocara a altre beneficiat. Y que la guàrdia fóra des de les 6 del matí fins que el portal se tancàs, que seria a les 8 u 9 de la nit. Quedant a càrrec del sargento, obrir y tancar y dar la clau al governador y que els 4 paysants estigueren al portal per a avisar els que entraven y pendre els bolletins de sanitat».⁴⁰⁹

Per a la qual cosa es regulà la guàrdia del portal, atés que semblava que era un afer llarg: «*Etiam*, determinaren que conciderant que la guàrdia que està en lo portal de Sant Francés, per la pesta, és cosa llarga y treballosa, es regule a dos senyors capitulars y 4 beneficiats cada dia, repartín-se les ores del dia a sa disposició y conveniència. Y que el gasto que se oferixca fer en la casa que estan junt al portal es pague de [...]».⁴¹⁰

Per una altra banda, convé ara fer esment de com, al llarg del segle XVIII, es constaten a la ciutat de Xàtiva freqüents epidèmies causades per febres tercianes motivades pel conreu de l'arròs en aquesta comarca, atenent a la nombrosa quantitat d'aigua estancada i al fet de sobrepassar els límits destinats per al seu conreu. La qual cosa, pel que ara ens interessa, suscita rogatives i actes

---

⁴⁰⁹ 1720, setembre, 11. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 117r.

⁴¹⁰ 1720, setembre, 23 AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 117v. Aquest afer de la guàrdia del portal de Sant Francisc es tracta a d'altres actes: [379], 1720, desembre, 7; [399], 1721, març, 31; [401], 1721, abril, 4; [405], 1721, maig, 2; [407], 1721, maig, 10; [411], 1721, juny, 4.

processionals de pregàries i d'acció de gràcies. A les *Actes capitulars* trobem que els anys 1727,⁴¹¹ 1730,⁴¹² 1735,⁴¹³ 1737,⁴¹⁴ 1740⁴¹⁵ són anys d'aquests tipus d'epidèmies a la ciutat de Xàtiva i se'n feren, en cada cas, manifestacions religioses per demanar la sanitat i, en alguns casos, per agrair el guariment de la ciutat.

Però no solament es produeixen pregàries i processons contra les epidèmies, sinó també per causa de les sequeres, l'excés de les pluges, la neu,⁴¹⁶ i d'altres adversitats climatològiques. Cal que destaquem els processos de rogatives realitzats en els anys 1718,⁴¹⁷ 1719,⁴¹⁸ 1723,⁴¹⁹ 1726,⁴²⁰ 1730,⁴²¹ 1732,⁴²² 1736,⁴²³ 1737,⁴²⁴ i 1740⁴²⁵ per aquestes causes.

En referència a la celebració de festes i pregàries de gràcies en relació a les campanyes militars, ens trobem amb les rogatives per la Guerra de Ceuta, i diversos *Te deums* per les victòries que es produïren.⁴²⁶ Aquesta guerra fou, en efecte, un llarg setge sota el qual mantingué les terres de Ceuta el soldà Muley Ismail entre 1694-1720:

«determinaren en vista de una carta de sa magestat en la qual encarregava es fesen rogatives per los bons sucesos de les armes españols en Àfrica contra els moros que tenien sitiada a Ceuta, que es

⁴¹¹ Vegeu: [660], 1727, octubre, 10, f. 209r.

⁴¹² Vegeu: [801], 1730, abril, 15, f. 259r; [803], 1730, abril, 29, f. 259v.

⁴¹³ Vegeu: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 73, [1052], 1735, maig, 30, f. 3v-4r.

⁴¹⁴ Vegeu: [1149], 1737, setembre, 13, f. 40r.

⁴¹⁵ Vegeu: [1255], 1740, novembre, 12, ff. 93v-94r.

⁴¹⁶ Vegeu: [396], 1721, març, 22, f. 124r.

⁴¹⁷ Vegeu les determinacions: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72: [303], 1718, octubre, 29, f. 103r.; [305], 1718, novembre, 15, f. 103r.

⁴¹⁸ Vegeu les determinacions: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72: [318], 1719, febrer, 27, f. 105v.; [320], 1719, març, 10, f. 105v.; [321], 1719, març, 11, f. 105v.-106r.; [339], 1719, octubre, 26, f. 108v.; [341], 1719, novembre, 7, f. 109r.

⁴¹⁹ Vegeu les determinacions: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72: [496], 1723, abril, 10, f. 166r.; [497], 1723, abril, 17, f. 166v.

⁴²⁰ Vegeu les determinacions: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72: [596], 1726, gener, 21, f. 186v.; [597], 1726, gener, 24, f. 186v.; [599], 1726, febrer, 9, f. 187r.; [600], 1726, febrer, 20, f. 187r.; [603], 1726, març, 2, f. 188r.; [607], 1726, març, 17, f. 189r.

⁴²¹ Vegeu les determinacions: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72: [795], 1730, gener, 28, f. 257v.

⁴²² Vegeu les determinacions: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72: [928], 1732, agost, 2, f. 286v.; [929], 1732, agost, 4, f. 286v.

⁴²³ Vegeu les determinacions: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 73: [1126]: 1736, novembre, 24, ff. 30r-30v.

⁴²⁴ Vegeu les determinacions: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 73: [1145], 1737, agost, 3, f. 38r.

⁴²⁵ Vegeu les determinacions: AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 73: [1243], 1740, abril, 26, ff. 86r.-86v.

⁴²⁶ 1720, novembre, 9; 11; desembre, 14; 1721, gener, 11. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, ff. 118r.; 118v.; 119r; 119v.; 121r.

feren tres dies de rogatives, segons se acostuma en semejants oracions. Y que se escriga al senyor canonge Texidor que està en València, per a què diga si en València es fa una altra demostració y se exiecute també en esta iglésia». ⁴²⁷ Unes rogatives que es continuaren l'11 de novembre: «determinaren se executassen rogatives segons cartes reals per los bons susesos de nostres armes contra les del moro en Zeuta. Y que es feren per tres dies de 14, 15 y 16, que són dijous, divendres y disapte, segens. Y es feren tres prosesons generals y estacions al Santíssim Chrysto del Carme, sant Roch —en la Mercè— y a la Santíssima Trinitat, posant 98 diners per porció sensilla en les prosesons». ⁴²⁸

Unes rogatives que es tancaren amb el *Te Deum* i lluminàries per la victòria, acordat el 14 de desembre:

«determinaren que, en vista de una carta del rey, Déu lo garde, en què participà la victòria en Zeuta contra el moro, de nostres armes y encarregà es cante *Te Deum* en gràcies. Passe el senyor Conca, síndich, a veure's en lo senyor regidor de messada a conferir el dia del *Te Deum* y lluminàries». ⁴²⁹

La determinació que es ratificà l'11 de gener de 1714, atés que:

«en vista de dos cartes de sa majestat, la una de 27 de desembre passat y la altra de 1 de janer present, en les que donava notícia al cabildo de dos victòries que les nostres armes avien guanyat contra el moro en Zeuta, determinaren es cantàs *Te Deum* en aximent de gràcies y que el síndich passàs la notícia a regidor de messada per a què la Ciutat assistira y convidara a les comunitats».

Les pregàries pels territoris africans continuen, en l'any 1732, a instàncies reials. Cal tenir present que l'expedició d'Orà de 1732 —o la conquesta d'Orà i Mers

---

⁴²⁷ 1732, novembre, 9. AHCX, *Llibre d'acords...*, LI. 72, f. 118v.

⁴²⁸ 1732, novembre, 11. AHCX, *Llibre d'acords...*, LI. 72, f. 118v.

⁴²⁹ 1732, desembre, 14. AHCX, *Llibre d'acords...*, LI. 72, f. 119v.

el-Kebir—, va ser una campanya militar duta a terme del 15 de juny al 2 de juliol de 1732 pel regne d'Espanya contra el protectorat otomà d'Alger. L'expedició, encapçalada per José Carrillo de Albornoz, duc de Montemar, i Francisco Javier Cornejo va derrotar les tropes otomanes sota el comandament del Bey Hassan, conquistant les fortaleses de les ciutats d'Orà i Mers el-Kebir, ciutats governades i administrades des de 1708 per l'imperi Otomà, quan ambdues ciutats, prèviament governades per Espanya, van caure en mans otomanes durant la guerra de Successió Espanyola.⁴³⁰ Vegem-ne la determinació en què es fa referència a aquest fet a les actes capitulars:

«havent tengut una real carta en què manava sa majestat, Déu lo guarde, per a què es fesen rogatives per a què la divina majestat donara feliç èxit a les armes espanyoles en la expedició que se à fet per a recuperar la plaça de Orà, havent també presehit recado de la il·lustre Ciutat, determinaren tres dies de rogatives, de esta manera: que después dels officis es cantàs una missa a la Mare de Déu y, concluïda la missa, es cantasen en lo cor les letanies de la Mare de Déu y es llevàs la vidriera».⁴³¹

L'última de les notícies referents al conflicte amb Ceuta és del 27 d'octubre de 1732, on es rebé una carta del rei on s'indicava que havien derrotat definitivament els assetjants de la plaça de Ceuta, per la qual cosa es determinà que es voltejaren les campanes, i que, a l'endemà, dia dels apòstols sant Simó i sant Judes, es cantara el *Te Deum laudamus*; i que es fera ban perquè hi haguera tres dies de lluminàries:

«En 27 de octubre vingué don Manuel Jordà ab una carta, orde de sa majestat, que manifestava haver derrotat totalment los de la plaça de Zeuta, tot lo cam dels moros. Y havent convocat a estos senyors, que són: don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons,

---

⁴³⁰ Vegeu ALBEROLA ROMÀ, A.: «La expedición contra Orán del año 1732. El embarque de tropas por el puerto de Alicante», dins *LQNT. Patrimonio cultural de la Ciudad de Alicante*, núm. 1, Ajuntament d'Alacant, 1993, pp. 191-199.

⁴³¹ AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, Ll. 72: [925], 1732, juliol, 8, f. 286r.

doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y don Mathies Jordà, determinaren que es voltegiaren les campanes; y demà, dia dels apòstols san Simó i Judes, es cante el *Te Deum laudamus*. Y es faria un bando de tres dies de Iluminàries». ⁴³²

Un altre esdeveniment de caire religiós on també hi participa la reialesa son les rogatives que es manen fer per la celebració del misteri de la Puríssima Concepció. A més de la petició directa del rei, tot demanant que s'enviaren cartes al papa, des de diferents instàncies de tots els regnes de la monarquia -ciutats, arquebisbes, bisbes, esglésies, universitats, religions...-, per aconseguir aquest objectiu de part del Pontífex. A requeriments reials ja s'havia sol·licitat al papat la determinació definitiva del sagrat misteri de la Puríssima Concepció; a més d'haver-se demanat, ja de manera explícita, per part dels ministres reials en la ciutat de Roma. I, per a obtenir aquesta finalitat, calia, doncs, la més humil i reverent súplica perquè el papa es dignara a definir i concloure aquesta causa. ⁴³³

També són de destacar les rogatives manades realitzar a instàncies reials per tal de mantenir la presència de la fe catòlica en territoris asiàtics, atenent la manca de devoció que hi havia a aquells indrets:

«determinaren, en vista de una carta que escrigué el rey dant notícia de la infelicitat y aflicció en què està la fee catòlica en la China, el que es fasen rogatives per a què es tinga bon susés en dita aflicció»; ⁴³⁴ «determinaren que per no haver-se pogut fer les rogatives, que sa magestad escrigué, per lo sucés de la China, per ser dies tan solemnes y ocupats, es fasen dilluns, dimarts y dimecres, después de les festes [Nadal]». ⁴³⁵

Dins de les rogatives de caràcter més eclesiàstic, ens trobem amb les realitzades per l'elecció del papa. En el període transcrit hi ha dues eleccions de

---

⁴³² 1732, octubre, 27. AHCX, *Llibre d'acords...*, LI. 72, f. 289v.

⁴³³ 1732, octubre, 11. AHCX, *Llibre d'acords...*, LI. 72, f. 288v.; 289r.

⁴³⁴ 1727, novembre, 29, f. 211r.

⁴³⁵ 1727, desembre, 13, f. 212r.

pontificies. A la primera, l'escollit fou Michelangiolo Conti, papa Innocenci XIII, triat el 8 de maig de 1721, morí el 7 de març de 1724:

«determinaren que en vista de una carta reial en què sa majestat encarregava es fessen rogatives públiques per lo bon asert en la elecció que se havia de fer de Sumo Pontífice, es fessen dites rogatives el dimecres següent, comensant de matí per missa solemne y que després de esta es cantàs la lletania de la Verge des de el cor y demás corresponent. Y que dites rogatives durassen tres dies consecutius y que els senyors canonjes, que cantasssen les misses, sols tinguessen 4 sous de limosna, pagats del quadern de gestos».⁴³⁶

La segona de les eleccions de pontífex és la de Pietro Francesco Orsini (29 de maig de 1724 – 21 de febrer de 1730), qui fou escollit papa, i va prendre el nom de Benet XIII:

«determinaren que en les rogatives per la elecció de sumo pontífice, es fassen com en la elecció passada [*Rogatives per la elecció de pontífice, segons se feren el dia 6 de maig de 1721*]».⁴³⁷

Amb tot, a més d'aquests actes de manifestació de religiositat popular acoblant-se a les directrius que provenien de la monarquia, a les *Actes capitulars* també ens trobem nombroses referències a d'altres esdeveniments que podem remarcar i que donen mostra de la vida quotidiana de la Xàtiva setcentista, i que esmentem, encara que siga de passada, per deixar-ne constància.⁴³⁸ Així ens trobem, amb dades sobre els plets que manté la col·legiata amb d'altres organismes, tant entitats religioses com municipals, pel control de censals i interessos econòmics vinculats als impostos sobre la neu,⁴³⁹ la carn⁴⁴⁰ i d'altres productes que constitueixen de manera directa una font d'ingressos per als eclesiàstics de la col·legiata.

---

⁴³⁶ [406], 1721, maig, 6, f. 128r.

⁴³⁷ [536], 1724, abril, 8, f. 75v.

⁴³⁸ Per ampliar la visió del període setcentista a la ciutat de Xàtiva vegeu (Sarhou 1933-35 11-145).

⁴³⁹ 1722, setembre, 4. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 154v., 155r.

⁴⁴⁰ 1713, març, 30. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 87v.; 88r.

Una altra font d'ingressos, però ara amb una informació de caire festiu, ens trobem amb la celebració de corregudes de bous. Hem de dir que abans de 1716 no tenim dades sobre la celebració de bous a Sant Felip, però a partir d'aquest any es realitzaran d'entre dos i tres corregudes anuals, organitzades per confraries, parròquies o convents, amb la finalitat de traure diners per a alguna causa. Així, l'ajuntament cedia les places de la Seu, Sant Jaume, plaça de les Cols (actual plaça del Mercat) i la plaça de Sant Pere:

«Y que el dit regent de racional escriga al dit canonge Conca, per a què done providència de la cantitat sobredita, y de la seda de la Mare de Déu, y del cadafal de la Lloncheta y finestres de la casa de don Agustí Sans, que se han llogat per a els bous del present any»;⁴⁴¹ «Y axí mateix, que el senyor don Carlos Conca, canonge, done de les finestres que arrendà el any pasat, de la casa de la plasa de la Seu, quant als bous, 28 lliures»;⁴⁴² « Etiam, determinaren que es feren vaia per a veure els bous, com ans es fea»;⁴⁴³ «*Etiam*, determinaren que el senyor primicier, quan se fasa festa de toros, li done al racional de cabildo, per aguda de costa 16 lliures, y no de altra forma»;⁴⁴⁴ «determinaren que no es fasa maya este any per a la festa de toros»;⁴⁴⁵ «determinaren que el senyor deà proposara a la Ciutat si liuraria la plasa de la Seu eo la correguda de toros per a què dels efectes es depositara per a ajuda en una campana»;⁴⁴⁶ «determinaren per los motius ben vists a l'il·lustre cabildo que per a la funció y festa de toros, no es fasa vaya com se solia fer»;⁴⁴⁷ «Y lo que es traga de la correguda de toros y taulat de la Lloncheta, per a dit orgue, menys 16 lliures 8 sous 7, que de dit taulat se ha de entregar a l'administrador del plat de les Ànimes per a pagar a mossén Richart 14 lliures 9 sous 11, que era cobrador de la altra administració dels trats y se les restara la dita administració de Ànimes, que era també

⁴⁴¹ Determinació [122]. 1714, setembre, 10. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 54r.

⁴⁴² Determinació [168]. 1715, juny, 15. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 66v.

⁴⁴³ Determinació [177]. 1715, juliol, 13. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 68r.

⁴⁴⁴ Determinació [256]. 1717, desembre, 15. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 95v.

⁴⁴⁵ Determinació [334]. 1719, agost, 9. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 108r.

⁴⁴⁶ Determinació [363]. 1720, juny, 10. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 114r.

⁴⁴⁷ Determinació [369]. 1720, agost, 2. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 116r.

administrador y alcansat les 16 lliures 18 sous 7, en lo any 1717 en 1718»;⁴⁴⁸ « determinaren que el senyor Carlos Conca, síndich capitular, responga al prior de l'Hospital y comendador de la Merced, que, sobre correguda de toros, la iglésia en vol saber alguna cosa»;⁴⁴⁹ «determinaren que esta segona correguda de bous que es farà el mes que ve de setembre, per quant corre per los senyors elets de la obra, que donen de la Longeta 25 lliures per a els trats; y lo demás que es beneficie per a la fàbrica»;⁴⁵⁰ « determinaren que la Llongeta o el dret a ella, per a esta coreguda de toros, es disponga a acsió de la administració de la obra de Nostra Senyora; tornant dita administració sixtyanta lliures per a subvenir, lo que es necessita de ornaments en los trasts, sent esta porsió ygal a la que es donà en any antesedent»;⁴⁵¹ «Que en los dies dels bous no se òbriga la finestra de l'archiu; determinaren no convidàs el infrascrit racional a la finestra de l'archiu, ni se obrira en los tres dies de la festa de toros, com és costum en los demás anys, per estar recient la mort del senyor canonge Vicent Brotons».⁴⁵²

Amb tot el que hem exposat, cal tenir en compte que, tot i la informació de caràcter religiós i festiu que ens trobem a la nostra documentació —a més de la d'administració pròpia de la vida eclesiàstica de la col·legial—, les *Actes capitulars* constitueixen una font impagable per copsar de manera directa tota sèrie de qüestions i de fenòmens d'índole ben diversa, tant històrica i social com cultural. Per la qual cosa han de ser tingudes en compte en l'anàlisi de la història de la ciutat de Xàtiva, i no només des del punt de vista lingüístic o "literari" —on també prenen una especial importància i significat.

---

⁴⁴⁸ Determinació [373]. 1720, setembre, 23. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 117v.

⁴⁴⁹ Determinació [571]. 1725, maig, 20. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 181v.

⁴⁵⁰ Determinació [934]. 1732, agost, 26. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 287v.

⁴⁵¹ Determinació [981]. 1733, juliol, 9. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 72, f. 301v.

⁴⁵² Determinació [1181]. 1738, agost, 15. AHCX, *Llibre d'acords...*, Ll. 73, f. 55r.

2.6. Elements paraliteraris i models de prosa de l'administració eclesiàstica

Les *Actes capitulars* de la Seu de Xàtiva, que editem en aquest treball, podem ubicar-les, en part, també, no sols com exemplars de documentació administrativiva sinó, per la riquesa d'elles dades que es recullen, a la vora de la historiografia menor, junt amb d'altres produccions d'aquesta índole, atenent al caràcter i la voluntat explícita de relatar-nos les efemèrides i els esdeveniments més destacats amb detalls descriptius i no sols enunciatius. A més a més, les determinacions ens mostren exemples que presenten un component —en molts casos— de voluntat pròxima als llibres de memòries, per exemple. Hem de tenir present que les actes capitulars, igual que les relacions, ens presenten successos particulars, molts d'ells situats en un període de temps relativament breu, amb un caràcter que en molts casos, i depenent del de la qüestió tractada, arribaran a ser monotemàtics i que poden tenir fins i tot un seguiment diari. Com és el cas de les determinacions realitzades al llarg del mes d'abril de 1728, on hi trobem una trentena de determinacions, en relació a les «runes que pateix l'església»,⁴⁵³ la qual cosa converteix aquelles pàgines en un testimoni acurat i quasi diari de les actuacions que se'n feren, respecte a aquell afer.

D'altra banda, també cal que considerem les actes, igual que els llibres de memòries —com ara el *Llibre d'Antiquitats de la Seu de València*,⁴⁵⁴ com uns documents oficials manats redactar pel capítol de l'església per preservar els acords i les disposicions presos en les reunions en la memòria col·lectiva de la Seu de Xàtiva. Una memòria que, com hem vist més amunt, d'una manera constant s'hi té ben present, perquè al llarg de les actes hi podem veure les contínues referències que es fan a la consulta dels documents de l'arxiu. En molts casos, la documentació servada podia esdevenir de profit i ser model per orientar les decisions que calia prendre i, així, resultava d'interés veure quins acords s'havien adoptat amb anterioritat.

---

⁴⁵³ Vegeu determinacions: [689], 1728, març, 30; [690], 1728, març, 31; [691], 1728, abril, 1; [692], 1728, abril, 2; [693], 1728, abril, 3; [694], 1728, abril, 7; [695], 1728, abril, 9; [696], 1728, abril, 10; [697], 1728, abril, 15; [698], 1728, abril, 16; [699], 1728, abril, 17; [700], 1728, abril, 18; [701], 1728, abril, 19; [702], 1728, abril, 20; [703], 1728, abril, 21; [704], 1728, abril, 22; [705], 1728, abril, 23; [706], 1728, abril, 24; [707], 1728, abril, 25; [708], 1728, abril, 27; [709], 1728, abril, 29; [710], 1728, abril, 30; [711], 1728, maig, 1; [712], 1728, maig, 2; [713], 1728, maig, 7; [714], 1728, maig, 19; [715], 1728, maig, 21; [716], 1728, maig, 22; [717], 1728, maig, 25; [718], 1728, maig, 26. Actes que es troben entre els folis 218r-228v.

⁴⁵⁴ MARTÍ, J.: *El Llibre de Antiquitats de la Seu de València. Estudi i edició*, 2 volums, València / Barcelona, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994.

Per una altra banda, respecte als models de prosa que presenten les actes capitulars, cal tenir en compte les aportacions realitzades per M. Prats i A. Rossich per tal de delimitar els diferents models que varen conviure durant l'edat moderna i, especialment, la prosa tradicional i la prosa anomenada barroca, on es combinaran elements tradicionals i moderns, cultes i populars.⁴⁵⁵ Així, a partir de l'anàlisi dels aspectes relacionats amb el to, l'estil i els hàbits retòrics propis de llengua escrita que trobem a les nostres Actes, podem dir, de manera general, que el model que predomina és el de la prosa tradicional. I concretament la prosa juridicoadministrativa, que segueix l'estil d'una prosa relativament arcaïtzant, on hi ha presència de la repetició de fórmules heretades i recursos estilístics fixos, que es donen més en els encapçalaments dels documents i en l'exposició de les diferents temàtiques tractades, sobretot quan els aspectes anotats tenen una extensió més bé breu.

Amb tot, però, atenant a la gran quantitat de documentació conservada i l'heterogeneïtat temàtica, a més de la diversitat de mans -els racionals de capítol i regents de racional que realment eren els redactors dels textos ara transcrits-, ens trobem una gran varietat d'estils. Així, podem observar que en determinades ocasions les actes ens mostren models de prosa tradicional més culta, sobretot a l'interior de les determinacions on els assumptes són més extensos i de major relleu, on la llengua té un clar valor instrumental i la voluntat de l'estil se subordina als valors de claredat i precisió, mostrant en tal cas una prosa funcional i experimentada que continua els valors de la tradició de la prosa administrativa de segles anteriors, plasmant en determinats moments una certa solemnitat i, fins i tot, una relativa elegància. Uns fragments que conviuen i alternen amb expressions més pròximes a la prosa popular, sense cultismes ni ornaments retòrics, i amb castellanismes, on es presenta un tractament senzill, elemental i més simplista i amb un llenguatge més directe i amb períodes sintàctics breus.

S'ha de remarcar que l'encapçalament de les nostres determinacions —que no deixen de ser uns textos administrativoeclesiàstics, on es presenta una prosa

---

⁴⁵⁵ Seguim, en aquesta aproximació al models de prosa presents en la documentació analitzada, les directrius de PRATS, M.; ROSSICH, A.: «El llibre de secrets d'agricultura i la prosa catalana a l'època del Barroc», dintre AGUSTÍ, M.: *Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril*, Barcelona, 1988, pp. 21-38.

juridicoadministrativa—⁴⁵⁶ podem trobar uns models lingüístics més recargolats, propis de l'administració de l'època moderna, amb un llenguatge solemne i elegant, amb períodes sintàctics llargs i fórmules llatinitzats. A més, cal tenir en compte que aquests encapçalaments de les actes presenten un formulisme repetitiu propi i característic, que en veuran variada la forma en lleus elements i ocasions. Vegem-ne algun model:

1712, maig, 7:

«Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se acostúment celebrar los capítols de la referida iglésia, feta convocació per Antoni del Villar, pertiger, de orde del racional de capítol infrafermat, a qui féu relació aver convocat a tots los señors, al present recidens, y d'el[l]s sols foren atrobats los següens: don Fèlix Jordà, senyor don Nofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèliç Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats, afermant ser la major [de]⁴⁵⁷ dits senyors recidents, determinaren,...».⁴⁵⁸

1717, gener, 7:

«Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia colegial de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presidint convocació general, a ço de campana, segons disposició y concessió de bul·les apostòliques concedides per a la celebració

---

⁴⁵⁶ S'ha de tenir en compte que aquests textos administrativoeclesiàstics, a l'igual que d'altres models administratius del període, beuen directament dels models heretats de la prosa cancelleresca.

⁴⁵⁷ Afegim la preposició per complementar el significat.

⁴⁵⁸ *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708-27 abril 1735, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, p. 21r.*

del present capítol general, y segons ús y costum invelerat en dita santa iglésia, per a la elecció de officiis per a el govern de ella —comensant a exercir en lo primer de maig de este present any y finint en lo últim de abril de l'añy vinent de 1718—, quedant la confirmació o revocació de ells per a el altre dia *imediato* de les tres festes de Pasqua de Pentecostes, foren nomenats en este present capítol general lo sigüents...».⁴⁵⁹

1736, abril, 26:

«Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebio Llinàs, sacrista, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Marcos Gavilà y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present resident[s], feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren...»⁴⁶⁰

D'altra banda, a les *Actes capitulars* ens trobem amb models de prosa tradicional culta, que es mostra desenvolupada a les determinacions. Sobretot, es pot detectar quan l'escrivà tracta assumptes més extensos i de més relleu, on la mà del racional de capítol necessita explicar-se més, i fa servir la llengua tradicional, mostrant així una prosa més formal i elegant, però amb una forta voluntat de plasmar amb claredat i precisió els fets exposats, una voluntat que és necessària i inevitable, tenint en compte la finalitat del text. Ens trobem així, a mena d'exemple, amb casos com els següents:

---

⁴⁵⁹ *Idem*, p. 84v.

⁴⁶⁰ *Llibre d'acords capitulars, 2 de maig 1735- 21 abril 1745*, Xàtiva, AHGX, Llibre 73, p. 20v.

1720, setembre, 11:

«...resolgueren que les rogatives fetes per la pesta en los 3 dies fins hui, es suspengen; y es saberà si en València se havia dispost altra demostració de rogatives per a què en esta iglésia es fera de la mateixa forma.

Etiam, determinaren que avent proposat la yllustre Ciutat lo molt que convenia guardar la ciutat en ocació de la pesta de Marcella y encontrar-se en diferents órdenes reals per a dita custòdia, y que la ciutat es trobara sens muralles y eren menester moltes persones per a guardar-la bé, si li pareixia a l'illustre cabildo encarregar-se de la custòdia de algú dels portals. Se admeta dita custòdia del portal de Sent Francés y que assistixquen los senyors capitulars y sis beneficiats, tots més antihcs per boxiart, mudan-se de tres a tres dies y repartir-se en lo dia a son modo la assistència del portal y per a dita disposició que el senyor racional convocara 4 u 5 beneficiats més antihcs y els ho fera saber.

El dia 14, dels dits, se convocaren cinch beneficiats y se'ls féu saber la proposta de la Ciutat y resolució de cabildo. Y resolgueren estava tot lo clero promte a assistir a l'illustre cabildo y Ciutat en cosa tan important. Y luego es convocà a cabildo y es juntaren los senyors don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià y Pere Mora. Y avent-los participat la resposta dels cinhc beneficiats més antihcs per tot lo clero, como també que el governador y Ciutat oferien per assistir 4 paysants en armes, a disposició dels senyors que guardaven y que un sarjento tendria el cuydado de obrir y tancar dit portal, resolgueren, dits senyors canonges, que els senyors que estigueren de guàrdia, convocats per lo pertiguer, inviaren per este en recado a sis beneficiats per boxiart per a què els assistiren a la guarda del portal. Y que encara que creien que ningú se escusaria, però si cas se escusara algú per algun motiu polític, es convocara a altre beneficiat. Y que la guàrdia fóra des de les 6 del matí fins que el portal se tancàs, que seria a les 8 u 9 de la nit. Quedant a càrrec del sarjento, obrir y tancar y dar la clau al governador y que els 4 paysants estigueren al portal per a avisar els que entraven y pendre els bolletins de

sanitat»,⁴⁶¹

1728, abril, 18:

«...a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors y havent vist la relació y certificat que havien fet los architectes, mestres de obres y carpinteria, determinaren que el dilluns, que contaren dè nau, es passàs la Mare de Déu en processó, en assistència del cabildo y clero, a celebrar els oficis divins a Santa Tecla, capella de la iglèssia; y que esta determinació se'ls digués a sis capellans més antichs per a què estos o participaren a tot lo restant del clero; y al senyor don Fèlix Ros se li suplicà fera el gust de dir-li al governador y als comissaris de la Ciutat lo que el cabildo havia determinat y deliberat. Y havent-se'n anat dit senyor don Fèlix Ros a posar en execució el recado que el cabildo li havia recomanat, de allí a poch rato tornà dit senyor a la aula capitular, a hon estaven esperant los senyors la resposta, y digué com havia posat en execució lo que el cabildo li havia encarregat, y que este mateix recado lo y havia participat a don Manuel de Lago, per un procurador general de la Ciutat.

De esta diligència que es va fer, resultà que este mateix dia, entre quatre i sinch de la vesprada, anà Juan Guerau, secretari de la Ciutat, acompanyat de un verguer, a casa don Carlos Conca, com a racional que és de cabildo, y li digué que la Ciutat tenia un recado que donar-li. A lo que respongué, dit don Carlos, que estava prompte a esperar-los en cassa. Y de allí a cosa de una hora anaren don Manuel Jordà, don Antonio Juseph Cebrià, regidors, acompanyats de Juan Guerau, secretari de la ciutat, y un maser. Y digueren que havien rebut de matí un recado que don Fèlix Ros els havia donat de part del cabildo, com havia resolt el passar-se'n a Santa Tecla, emportan-se la Mare de Déu. Y que això no podia executar-o el cabildo sense consentiment de la Ciutat, però, si el cabildo volgués, que es fera una altra visura de architectes, mestres de obres y carpinteria, y que de esta relació es reberen actes públichs perquè

---

⁴⁶¹ *Idem*, pp. 116v, 117r.

clarament es vera y constara els perills que es trobaran en dita iglèssia. Y que esperaven la resposta del cabildo en la Cassa de la Ciutat hasta les nou hores de la nit.

Y havent ajuntat cabildo per a dir el recado que de part de la Ciutat, per los sobredits regidors, se havia donat, resolgueren que anara el mestre de seremònies acompanyat del pertiguer a la Cassa de la Ciutat y que demanàs per los dits senyors y els digués que tenia el cabildo que dar-los la resposta del recado que havien donat els dits al racional de cabildo. Y respongueren que estaven promptes a esperar dita resposta allí o en cassa de don Manuel Jordà. Y ohint dits senyors la resposta del mestre en seremònies, resolgueren el que els senyors don Fèlix Ros y don Francisco Vidal, quan anaren a cassa don Manuel Jordà. Y, havent anat, encontraren a don Manuel Jordà y don Antoni Juseph Cebrià y Juan Guerau, que estaven esperant la resposta del cabildo. Y, havent-los dit la resolució que havia pres el cabildo de anar a Santa Tecla y portar-se'n a la Mare de Déu en processó y allí celebrar els oficis divins, resolgueren dits regidors que això el cabildo no ho podia fer sens consentiment de la Ciutat, perquè la Mare de Déu no era del cabildo, sí de la Ciutat. Y en esta resposta tornaren dits senyors a la aula capitular y cada hu se n'anà a sa cassa. Y estant en sa cassa don Carlos Conca, a les nou hores de la nit anaren a dita cassa don Manuel Jordà, don Antoni Juseph Cebrià, regidors, acompanyats de Juan Guerau, secretari de la Ciutat, y es queixaren de la resolució que el cabildo havia pres, dient que dita resolució era molt agra y seca y que la Ciutat no volia assistir a la funció per semejant resolució que havia pres el cabildo. A lo que dit don Carlos Conca respongué no parlaren de esta manera, que la resolució que el cabildo havia pres era molt rasonada, molt predemeditada, madura y religiosa, y que el cabildo sentiria entranyablement el que la Ciutat no hacompanyàs a la Mare de Déu. Y entonces los regidors, vent la resposta que se'ls havia donat, li demanaren a Juan Guerau, que estava allí, o donàs per testimoni. Y que demà de matí la Ciutat enbiaria persona o persones per a rebre escriptures y actes que foren convenientes y consernents a dita

funció»,⁴⁶²

1733, maig, 16:

«...determinaren, en atenció de haver vengut a esta ciutat, el present dia, el senyor don Juan Francisco Navarro y Gilabete, obispo de Albarrasín, a el consuelo spiritual que tant se necesitava del Sacrament de la Confirmació, complimentar a dit señor obispo; lo que se eixcutà. Havent nomenat primer, per a dit compliment, al senyor don Fèlix Ros, cabiscol, en la forma següent.

Dit dia, el senyor don Fèlix Ros y el senyor don Onofre Vicent Texidor ixqueren en un furló a encontrar a dit senyor bisbe. Y havent-lo encontrat al riu, aparearen; y així mateix, el senyor bisbe. Y fet el degut compliment, tornaren a pendre els coches; y tots de comitiva se'n vingueren a la ciutat. Y havent aplegat al convent del Carme entonaren les campanes; y, sens detenció, aplegaren a la casa de don Jusep Llinàs, la que tenia la Ciutat prevenguda per a el hospedaje, a on esperaren y reberen a la porta el senyor deà y don Mathias Jordà; y acompanyant-lo asta la sala, después de molts compliments, lo acompanyaren asta la quadra última, donant-li lloch per a descan-[f. 306r]sar. Es despediren y dit señor bisbe acompanyà a dits senyors asta el cap de la escala, a hon se'ls deixaren.

Dia 18, el mestre de sermònies, acompanyat de dos acòlits, en un coche anà a les 3 hores de la vesprada a casa el senyor bisbe, de orde de el cabildo, a donar recado y pendre ora per a complimentar-lo. Y havent-lo admés en gran gust, nunca volgué señalar-li ora; dient seria la del seu gust la que fos de la conveniència del cabildo. Per lo que fos precís a dit mestre de cerimònies señalar, en lo beneplàsit del senyor bisbe, a les 4 hores de la vesprada del mateix dia. Y havent tornat la resposta, així com tocaren dites quatre hores, el senyor cabiscol, en companyia del senyor canonje Roca, síndich capitular, en un coche, y

---

⁴⁶² *Idem*, pp. 221v-222r.

oficis, y dos acòlits; els senyors capitulars, en un coche, y oficis, y acòlits, en altre; anaren a casa el senyor bisbe. Y el senyor cabiscol, com a comisari nomenat per lo cabildo, li donà la ambaixada; de lo que es manifestà el senyor bisbe molt agraït de el compliment y oferiment que de part de el cabildo se li féu. Y avent mogut els senyors capitulars, ixqué acompanyant-los asta el cap de la escala y féu la major forsa per a abaixar, asta que prengueren los coches; y el senyor cabiscol nunca o permeté. Y havent tornat a esta iglésia, esperava el cabildo en la aula capitular, a qui féu relació el senyor cabiscol de tot lo sobredit .

Dia 22, per lo matí prop de les deu ores, vingué el mestre de patjes amb un recado del senyor bisbe, demanant hora per a tornar la visita. Y el racional de cabildo, qui prengué este recado, deixà a l'arbitre del senyor bisbe dita ora. Nunca o permeté, asta que dit racional señalà les quatre de la vesprada, pareixent-li la més proporcionada; la que admeté dit imbiat. Y per a dita hora esperà el cabildo en àbits de cor al senyor bisbe. Y havent aplegat a la [f. 306v] plaza de la Seu, ixqué el cabildo a la Longeta, en esta forma:

El senyor deà y el senyor cabiscol, asta la portilla del coche, y els demás senyors capitulars, per sa antiguetat, a dos ales esperaren. Y prenint-lo enmig de les dos dignitats, después de molts compliments, lo acompanyaren asta la aula capitular, y parant-se el senyor bisbe a la porta, féu la major forsa, volent que el cabildo entrara primer, lo que es reusà, obligant-lo a entrar; y el cabildo en seguida. Y, sentant-se el senyor bisbe en el puesto de el senyor deà, el cabildo, a dos ales, prengué asiento. Y el senyor bisbe manifestà en una oració, molt larga y més ben dita, quant gustós estava de haver vengut a esta ciutat; y quant agraït al cabildo per la gran assistència li havia degut. A lo que el senyor deà respongué en igual energia y li oferí novament tot quant fos en obsequi y de la voluntat del senyor bisbe. Y en sa resposta manifestà nou motiu de agraïment. Y movent el senyor bisbe, mogué també el cabildo. Y eixint-se'n per la porta de la Longeta, lo acompanyà asta que prengué el coche. Y, después de molts compliments, se n'anà; y al mateix temps el cabildo, en forma de comunitat,

se'n tornà a la aula capitular...»,⁴⁶³

Aquesta prosa tradicional culta seguia en bona mesura els models que els escriptors de la col·legial de Xàtiva podien trobar sense cap esforç en la documentació que servava el seu arxiu i que, sovint, feien servir.⁴⁶⁴ Tanmateix, de vegades els usos lingüístics variaven, atenent les modes del moment i, més encara, la legalitat vigent. Fins al punt que no deixa de cridar l'atenció el fet que el capítol, que disposava de models epistolars al seu abast en català -com els encara conservats i que hem detectat en alguns casos-, no feia servir la llengua de les Actes per tal d'enviar lletres missives, ni tan sols quan els receptors eren altres institucions valencianes. En tals casos, s'emprava el castellà. O el llatí, inclús, en alguna ocasió, quan el destinatari era el papa.⁴⁶⁵ Cal tenir en compte que després de la Nova Planta la llengua en l'àmbit civil quedarà bandejada, per la qual cosa les relacions que s'establiran amb l'administració civil, era preceptiu que es realitzen en castellà, encara que a l'interior de les actes no en trobem cap model; igual que s'esdevé amb la relació epistolar que ve adreçada al capítol eclesiàstic des d'instàncies reials i oficials —que sí que ens apareixen en castellà, copiades fidelment dins les Actes.

En d'altres avinenteses, però, aquestes lletres no apareixen transcrits dins

---

⁴⁶³ *Idem*, pp. 305v, 306r, 306v.

⁴⁶⁴ AHMX, *Actes capitulars 1570-1628*, Xàtiva, Llibre núm. 1326, pàg. 52r, 52v. Un altre exemple, més tardà, el trobem a AHMX, *Actes capitulars 1570-1628*, *Op. cit.*, pàgs. 62r, 62v. Es tracta d'una carta tramesa per la Catedral de València al capítol col·legial, en resposta a la petició dels canonges xatvins de la deducció d'impostos referent al beneficis eclesiàstics, i que s'inclou a les Actes corresponents:

1567, juliol, 2:

Molt reverents e magnífics senyors:

La carta de vostres mercés ab la recerca del senyor canonge Blasco, havén rebut. Per lo qual entengueren la pretensió de vostres mercés acerca de la tarha y/e xanció del subsidi ab la qual se tenen per agreujats, perquè estant los canonges de aqueixa sglésia en tarha de setze lliures y mija, no aurién de pagar sinnó a rahó de hun sou per lliura, conforme a la tarha dels beneficis de menor suma de vint lliures, et jatsia que a la dita pretensió estaria la resposta en l'altra; perquè los dits canoniatats tenen altra renda y tals emoluments que poden suportar lo pretés excés y la gràcia que se ha fet en dita retenció. Tant solament ha tengut respecte als benifets simples, los quals són molt ténues. E també perquè la maior part de aquells han disminuït de la renda y estan pagats en maior tarha del que valen. Emperò, tota volta, gràcia, folgat del dit advertiment, perquè ja que en lo present subsidi, per estar axí feta la repartició, almenys per al present any no si puga tocar. Emperò per al devenidor, maiorment ara que n'han intimat l'altra subsidi, ho mirarem y procurarem ques farà la repartició ab tota justícia y equitat. Y servir a vostres mercés y puix lo senyor canonge Blasco, rebut és lo mateix de parada.

Nons allarguem més de suplicar, a Nostre Senyor guarde los molts reverents e magnífiques persones.

De nostres mercés, de València a XXVIII de juny MDLXVII.

A la ordinació de vostres mercés.

Los canonges y capítol de la Santa sglésia de València.

⁴⁶⁵ Així s'esdevé amb una lletra en llatí adreçada al pontífex, datada el 16 d'octubre de 1732. *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708-27 abril 1735*, Xàtiva, AHGX, Llibre 72, p. 288v, 289r. (Vegeu GANDIA SILEVSTRE, M.: «Memòria i literatura a la Seu de Xàtiva», dins *Arxius, Memòria i Literatura (Algemesí 3 i 4 d'abril de 2003)*. Ajuntament d'Algemesí, 2007, pp. 71-72).

les determinacions, sinó que se'ns diu que una carta ha donat inici a una disposició, o fins i tot se'ns indica en la pròpia resolució que una determinada epístola ha estat tramesa. Dins d'aquests casos ens trobem amb indicacions del següent tipus:

1712, juny, 18:

«...determinaren respondre a la carta que don Juan Milà, secretari del rey nostre senyor, de orde del qual escrigé demanant les 100 lliures del donatiu que es determinà donar a sa magestad, de qui també es tingué carta en què es suplicava es fera un esforç, ha data de 18 de abril, proposat, que quedà archívada y senyalant la tesoreria real a hon se avien de depositar. Y es donà orde al canonge Fèlix Cebrià, síndihc y procurador, les fera donar y depositar en dita secretaria real de Madrid»;⁴⁶⁶

1714, febrer, 3:

«...avent rebut una carta reial ab la notícia de la grave enfermetat de la reyna, nostra senyora, donya Luisa Maria Grabiela de Saboya, y al mateix temps un recado de la il·lustre Ciutat, en què manifestava aver-ne rebut altra carta reial del mateix assumpt y que representava a l'il·lustre cabildo,⁴⁶⁷ seria precís continuar les rogatives en major demostració y que esta fos a disposició de l'il·lustre cabildo, determinaren se abaxiés la Mare de Déu a l'altar, adornan-la dels Sants de plata, es cantàs missa canonical de a 4 sous de limosna, y de vesprada es digés al peu de l'altar lletania y salve, contribuint la il·lustre Ciutat en tot lo gasto».⁴⁶⁸

Tanmateix, és ben segur que aquestes cartes degueren ser, també, en

---

⁴⁶⁶ AHCX, *Llibre d'acords capitulars, 28 març 1708-27 abril 1735*, Xàtiva, AHCX, Llibre 72, pàg. 25v.

⁴⁶⁷ «El Rey. Conzejo, justicia y Reximiento de la fiel y amada ciudad de San Felipe: Haviendose agravado la indisposición de la Reyna mi mui chara y mui amada mujer hasta aora en que por la Divina Misericordia se ha reconocido alguna mejoría; para impetrar de Dios por la intercesion de Maria Santissima, que se continue el alivio hasta recobrar la salud, he resuelto se hagan en todo el reino publicas rogativas, como se han hecho y hazen en esta Corte a este fin, os mando se ejecuten en esa ciudad con la mayor brevedad, en que ademas de ser tan propio de vuestro zelo y amor a mi servicio y a la utilidad pública, me tendré de vos por bien servido. De Madrid veinticuatro de mil setecientos y catorze. Yo el Rey. Por mandado del Rey Ntro. Señor: D. Lorenzo de Vivanco Angulo», dins SARTHOU, C.: *Datos para la historia de Játiva*, op. cit., pp. 428-9.

⁴⁶⁸ Idem, p. 45v.

castellà.

A banda d'aquestes mostres de prosa tradicional més culta, podem dir que la major part de les actes capitulars presenten un model de prosa més popular on hi predomina una base de llengua tradicional, sense cultismes ni ornaments retòrics, amb l'aparició de castellanismes que derivarien de les lectures dels escriptors i que, potser, no eren usades a nivell col·loquial. També hi trobem expressions castisses i algunes fórmules llatines, però, sense arribar a ser excessives. Aquest model el trobem en la major part de les determinacions capitulars de la col·legiata de Santa Maria, on s'hi solen resoldre els fets d'una manera més senzilla i on predomina un llenguatge més directe i uns períodes sintàctics més breus. Entre les nombroses determinacions, podem oferir alguns exemples:

1710, (sense data):

«... determinaren que qualsevol que vulga fer alguna festa en la iglésia a la Mare de Déu de la Ceu, que aga de donar de limosna un dobló de a güit per a la festivitats; y ci li parés que és molt que aga de fer la festa després de l'ofici com si fóra miça matinal, y de q[u]è modo assistiran los senyors rescidens, los que tindran devoció de assistir»;⁴⁶⁹

1711, novembre, 21:

«... determinaren que mossén Carlos Martí, ajudant de archiver, per quant este deixà les claus de l'archiu en poder del racional y digué que no volia puchar més a l'archiu, que se li invie un recado en lo perteguer, dient-li que si no pucha, que no se li pagarà la distribució; y que es donàs orde al boser que si no estant dalt que no se li pague la distribució, y que es posàs en determinació. Y la mateixa, que servixca per a tots los demás oficis que no vullguen servir, nomenats una vegada per lo capítol»;⁴⁷⁰

---

⁴⁶⁹ Idem, p. 4v.

⁴⁷⁰ Idem, p. 19r.

1714, gener, 28:

«... , a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent tengut notícia certa —per u dels senyors del reial consell— que la reyna nostra senyora quedava sacramentada y en gran perill, determinaren fer rogatives a nostra patrona la Mare de Déu de la Seu, llevant-li la vidriera, dién-li al peu de l'altar lletania y salve, de matí; y de vesprada, en seguida dels officis, es convidà a la il·lustre Ciutat per a la assistència»;⁴⁷¹

1714, novembre, 24:

«... determinaren que per quant la Ciutat ha imbiat recado que es fassen rogatives implorant el patrocini de la Mare de Déu, nostra patrona, per a què e[n]s consedixca son fill preciós una serenitat tan desigada en tan contínues pluges, es resolgé el fer dites rogatives y se obrí la vidriera de la Verge Santíssima. Es digé missa canonical⁴⁷² per lo matí y de vesprada la salve y lletania; y pagà el gasto la Ciutat y es donà de limosna per la missa 4 sous».⁴⁷³

2.7. Sobre la pervivència del valencià a la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva

Abans d'endinsar-nos en quina és la situació lingüística de la nostra llengua després del Decret de Nova Planta a la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, volem donar unes pinzellades sobre quina havia estat la posició de l'Església quant als usos de les diferents llengües.⁴⁷⁴ I hem de tenir present que, fins l'edat mitjana, el llatí fou la llengua habitual de l'Església romana. Amb el naixement i la consolidació de les

---

⁴⁷¹ Idem, p. 44v.

⁴⁷² Al ms. segueix, ratllat: «de la gran».

⁴⁷³ Idem, p. 56v.

⁴⁷⁴ Per ampliar els usos de la llengua pròpia a casa nostra vegeu, JUNTA DIOCESANA D'ACCIÓ CATÒLICA DE VALÈNCIA: *L'ús de la llengua vernacla en la diòcesi de la Província Eclesiàstica Valentina-País Valencià, Illes Balears*, Circular núm. 3 de la Comissió Pro Litúrgia en llengua vernacla (9 d'octubre), València; MIQUEL I DIEGO, V.: *L'Església valentina i l'ús de la llengua vernacla*, València, l'Estel, 1965.

llengües romàniques, començà a generar-se la problemàtica lingüística ja que els fidels de les diferents diòcesis començaren a parlar una llengua diferent a la llatina, mentre que la llengua litúrgica, bíblica i administrativa continuarà sent el llatí.

Aquesta separació entre llengua eclesial i llengua popular es va anar agreujant durant els segles, i fou un dels motius esgrimits pels moviments reformistes, que volien emprar les llengües vulgars en la divulgació dels seus missatges; a la qual cosa des de la jerarquia eclesiàstica es va iniciar l'impuls de la literatura pietosa i els sermons en llengua vulgar. Tot i aquesta voluntat d'aproximació a la llengua del poble, els usos lingüístics de la llengua vulgar quedaven prohibits pel que respecta a la Bíblia, encara que en la nostra llengua tenim constància de l'edició de la Bíblia en català de Bonifaci Ferrer feta el 1478.⁴⁷⁵ Aquesta situació de prohibició lingüística es va agreujar durant el segle XVI, sobretot per la controvèrsia amb els reformats. Fet que motivà que el Concili de Trento (1545-1563) marcara unes severes limitacions a la lectura de la Bíblia en llengua vulgar, que a casa nostra es convertí en prohibició total a partir de 1564. Una situació que es va mantenir fins la promulgació de l'encíclica *Divino afflante* de Pius XII, l'any 1943.⁴⁷⁶ A aquestes prohibicions emanades des del Concili tridentí al voltant de la prohibició dels usos de les llengües vulgars, cal afegir la seua restricció en els sagraments, especialment en la celebració de la missa. Amb la qual cosa les llengües vulgars quedaran relegades als sermons i les catequesis.⁴⁷⁷ Una situació que es va mantenir fins el concili Vaticà II (1962-1965).⁴⁷⁸

El Concili de Trento va deixar, doncs, ben definits i delimitats els usos de les llengües vulgars dins de la vida clerical. Quedant consolidat l'ús del llatí per a la Sagrada Escripura i els sagraments, i, de manera especial, la missa. Amb tot, quedava ben clara la necessitat d'emprar, si era necessari, la llengua vulgar per transmetre el sentit dels sagraments de forma clara i entenedora; igual que s'esdevenia amb la resta de doctrines contingudes al catecisme. També calia emprar

---

⁴⁷⁵ CAMPS, G.: «Cinc-cents anys de la primera edició catalana de la Bíblia», dins *Revista Catalana de Teologia*, III, 1, Barcelona, 1978, pp. 3-16.

⁴⁷⁶ Cal dir que en l'any 1757 Benet XIV ja va promulgar un breu en què s'autoritzava la lectura de la Bíblia en llengua vulgar, del qual l'any 1783 es féu ressò la Inquisició espanyola. Amb tot, la lectura de la Bíblia per part dels fidels encara estava lluny de ser-ne habitual. Vegeu ARTOLA, A.M. i SÁNCHEZ CARO, J.M.: *Biblia y palabra de Dios*, Estella, Verbo Divino, 1995.

⁴⁷⁷ Vegeu Capítol VII, sessió XXIV del Concili: «Expliquen al poble els bisbes i pàrrocs la virtut dels sagraments abans d'administrar-los. Que s'expose la Sagrada Escripura en la missa major».

⁴⁷⁸ Vegeu CONCILI ECUMÈNIC VATICÀ II: *Constitucions, decrets, declaracions*, Barcelona, Claret, 1993.

les llengües vulgars per als sermons i per a l'administració parroquial.⁴⁷⁹

L'aplicació de les disposicions conciliars tridentines en el ritual del sagrament, respecte a l'ús de les llengües vulgars, tindran la seua consideració i materialització a partir dels manuals editats per Joan de Ribera l'any 1592, i Pere d'Urbina l'any 1654. En el *Manuale valentinum* de Joan de Ribera es feien les explicacions del catecisme romà a cada sagrament, tant en llatí com en valencià. El manual de Pere d'Urbina, *Abstractum valentini manualis*, continuava amb la presència del valencià a la litúrgia i la catequesi, a partir de les directrius i recomanacions de Trento. Una situació que començarà a canviar a partir de 1707, perquè s'introduirà en l'explicació dels sagraments el castellà, sobretot a partir de la publicació del primer ritual de sagrament del segle XVIII fet per Andrés Mayoral l'any 1746, juntament amb el valencià i el llatí.

Des del punt del punt de vista de la predicació, abans de 1707, hem de parlar d'esment —com ha apuntat Vicent Pitarch a la seua obra *Llengua i església durant el barroc valencià*— a la distinció entre la llengua dels sermons de «rutina» i de «gala». Així els sermons de rutina, que es produïen en el dia a dia i en la predicació ordinària, es farien en valencià.⁴⁸⁰ Mentre que els sermons d'encàrrec —de gala—, que arribaren a la impremta, es feren de manera majoritària en castellà.⁴⁸¹ A partir, però del Decret de Nova Planta, en la predicació, cada cop s'anirà introduint més el castellà com a llengua habitual, tant en la predicació de «rutina», com la de «gala».

Un altre àmbit important d'ús de les llengües vulgars dins de l'administració eclesiàstica, des d'època medieval fins al 1707,⁴⁸² era el dels llibres d'administració parroquial; és a dir, els *Quinque Libri* (batejos, confirmats, casats, estat d'ànimes i difunts). A més d'aquells volums que pertanyien a l'àmbit més purament administratiu: racionals, llibres de fàbrica, confraries, almoines...; o els econòmics:

---

⁴⁷⁹ Respecte als usos del valencià en l'administració eclesiàstica, vegeu GANDIA SILVESTRE, M.: «L'administració eclesiàstica i la llengua al barroc tardà, la col·legiata de santa Maria de Xàtiva», *op. cit.*, pp. 167-185; — «La pervivència del valencià a les *Actes capitulars* de la col·legiata de santa Maria de Xàtiva», *op. cit.*, pp. 295-302; — «Una mostra de fidelitat idiomàtica: Les *actes capitulars de la seu de Xàtiva al segle XVIII*», *op. cit.*, pp. 33-42; PITARCH, V.: «*La llengua en l'administració eclesiàstica (País Valencià, segles XVII-XVIII)*», *L'Espill*, 1980, núm. 6-7, pp. 41-76; *Llengua i Església durant el barroc valencià*, València-Barcelona, IIFV, 2002; VILA MORENO, A.: «La extinció del valencià en los archivos parroquiales de la Costera», *Papers de la Costera*, núm. 2, Xàtiva, 1982, pp. 47-54; —: *La llengua valenciana en la administració parroquial (Siglos XVII a XVIII)*, València, del Cenia al Segura, 1983.

⁴⁸⁰ PITARCH, V.: *Llengua i Església durant el barroc valencià*, *op. cit.*, p. 284.

⁴⁸¹ *Ibidem*, p. 340.

⁴⁸² Per veure quina situació tindrà la nostra llengua en l'Església després del Decret de Nova Planta, vegeu CANET I LLIDÓ, V.: «El valencià en l'església: 1707-2007», *Anuari de l'agrupació Borrionenca de cultura*, XVIII, pp. 93-110.

censos, capbreus, visites d'amortitzacions... On hem de dir que la llengua habitual era el valencià, i que perdurarà en el nostre cas fins pràcticament la segona meitat del segle XVIII a les *Actes capitulars* i d'altres llibres de l'administració interna. Aquesta situació de canvi, la trobem motivada en molts casos a partir de les indicacions, com veurem també en el nostre cas, realitzades en el pontificat de l'arquebisbe Andrés Mayoral (1737-1769), el qual en les visites pastorals solia incidir en què «*se escriban las partidas en lengua castellana*», sobretot, a partir dels anys 1745 a 1765.⁴⁸³ Amb la qual cosa ens trobem, que a partir de les imposicions de l'arquebisbe Andreu Mayoral, com apuntava Joan Fuster a la seua obra *Nosaltres els valencians*:

«El segle XVIII dóna un diguem-ne “estat legal” a la castellanització. En ésser abolits els Furs, el català deixa de ser la llengua oficial dels organismes polítics i administratius del regne: és expulsat, doncs de l'últim reducte “públic” que li quedava. L'Església ja no s'amaga d'accentuar la seva castellanització, i cap a mitjan segle l'arquebisbe Mayoral l'ordena taxativament pel que fa als documents eclesiàstics. “*El idioma castellano es el que en este tiempo se usa regularmente en todos los tribunales*”, diu, “*y para no dar lugar a interpretación de partida vertida en castellano, de bautismo, juzgamos por conveniente su uso; por tanto, mandamos que en adelante se escriban todas las partidas en lengua castellana*”».⁴⁸⁴

Així, doncs, la pervivència de la nostra llengua a la documentació administrativa a la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva és del tot ben significativa, atés que després del Decret de Nova Planta, realitzat a el 29 de juny de 1707 a Buen Retiro, sempre s'havia pensat que el canvi de llengua s'esdevingué d'una manera total en tots els àmbits de l'administració, tant civil —on serà definitiu—, com eclesiàstica. Amb tot, haurem de tenir en compte que encara que el Decret no prohibesca de manera explícita l'ús del català a l'administració civil, hem de tenir present que la voluntat de Felip V de reduir les lleis, ús i pràctica, sense cap diferència alguna hi era ben expressa:

---

⁴⁸³ Vegeu VILA MORENO, A.: *La lengua valenciana en la administración parroquial (Siglos XVII a XVIII)*, op. cit., pp. 122-132.

⁴⁸⁴ FUSTER, J.: *Nosaltres els valencians*, Edicions 62, Barcelona, 1994, p. 144.

*«... mi deseo de reducir todos mis reynos de España a la uniformidad de unas mismas leyes, usos, costumbres y tribunales, gobernándose igualmente todos por las leyes de Castilla, tan loables y plausibles en todo el universo, abolir y derogar enteramente como desde luego doy por abolidos y derogados todos los referidos fueros, privilegios, práctica y costumbres hasta aquí observadas en los referidos reynos de Aragón y Valencia; siendo mi voluntad que estos se reduzcan a las leyes de Castilla y al uso, práctica y forma de gobierno que se tiene y ha tenido en sus tribunales, sin diferencia alguna en nada, pudiendo obtener por esta razón igualmente mis fidelísimos vassallos castellanos...».*⁴⁸⁵

Però, hem de recordar, també, que aquesta voluntat de reducció de les lleis, ús i pràctica, deixarà de banda l'administració eclesiàstica —possiblement perquè l'estament eclesiàstic li havia estat fidel—, atés que en el mateix Decret hi podem constatar que hi ha una excepció que afectarà precisament a la jurisdicció eclesiàstica:

«... excepto en las controversias y puntos de jurisdicción eclesiástica, y modo de tratarla; que en esto se ha de observar la práctica y estilo que huviere avido hasta aquí, en consecuencia de las concordias ajustadas con la Sede Apostólica, en que no se debe variar,⁴⁸⁶ *de cuya resolución he querido participar al Consejo, para que lo tengan entendido».*⁴⁸⁷

És a partir d'aquesta inhibició respecte a la jurisdicció eclesiàstica que ens podrem explicar la pervivència «legal» de la nostra llengua dins les *Actes capitulars*

---

⁴⁸⁵ «Decret d'abolició dels furs valencians dictat per Felip V el 29 de juny de 1707. Autos acordados, antiguos y modernos, del Consejo, que salen a luz distribuidos en dos partes, Madrid, Juan de Ariztia, 1723, pp. 166-167. Biblioteca Universitària de València, sig. A-9/48. Citat dins *El diario (1700-1715) de Josep Vicent Ortí i Major. Estudi i edició*, a cura de Vicent Josep Escartí, Bancaixa, València, 2007, pp. 364-365. També podem trobar-lo: «Derogación de los fueros de Aragón y Valencia; y su reducción a las leyes y gobierno de Castilla», dins de *Novísima recopilación de las Leyes de España*, Tom II, llibre 3, p. 13.

⁴⁸⁶ La negreta és nostra.

⁴⁸⁷ «Decret d'abolició dels furs valencians dictat per Felip V el 29 de juny de 1707», *op. cit.*

de la Seu de Xàtiva.⁴⁸⁸ Una pervivència i una vitalitat que, a més, es veurà reforçada per la fidelitat idiomàtica dels diferents racionals de la col·legiata, que tot i les primeres vacil·lacions ocasionades després de la desfeta d'Almansa, es mantindran constants en l'ús del català, durant trenta-quatre anys, seguint uns models que havien heretat de la tradició. Segurament, els hauria resultat ben fàcil seguir el model d'altres administracions eclesiàstiques i civils del regne de València i haver deixat de banda la seua pròpia llengua, però, també, segurament per la major seguretat en l'hora d'expressar-se per escrit en una llengua determinada, optaren per continuar fent servir el català local que, sens dubte, tots ells parlaven i usaven a nivell oral.

No deixa de resultar també significatiu que la primera de les actes que ens trobem després de la desfeta d'Almansa, al llibre de *Determinacions capitulars*, datada el 28 de març de 1708, es trobe en llengua castellana, tant l'encapçalament com les determinacions. Aquesta és la primera acta feta després de la Guerra de Successió. En aquesta acta podem observar com es fa una clara referència a la represa d'aquestes funcions administratives: «*que se volviese a proseguir la celebración que se avia suspendido des de el dia 26 de mayo de 1704 a causa del asedio y quema de esta ciudad*».⁴⁸⁹ Cal esmentar que en aquesta acta apareix una errada en la data que ens dóna el racional de capítol, atés que el llibre d'actes anterior continuen fins al dia 24 de desembre de 1705.⁴⁹⁰

Això no obstant, hem de fer notar que a partir de les següents actes es produeix ja un canvi de llengua, on es passa a utilitzar el valencià d'una manera gradual. Pensem que l'aparició del castellà en aquesta primera acta es deuria a les ordres i imposicions promulgades amb el Decret de Nova Planta, que afecten d'una manera directa l'administració civil, a més de les pressions de l'alta jerarquia clerical, que degueren ser fortes, especialment a Xàtiva. Una ciutat que veié com el seu nom era canviat, passant a dir-se *Nueva ciudad de San Felipe*, perquè Felip V volia sotmetre aquesta ciutat —que li havia estat rebel— i acabar per sempre més amb el seu nom. Hem de dir, però, que la memòria del nom de l'antiga ciutat sempre hi roman entre els racionals de capítol, atés que en totes les actes capitulars —a partir

---

⁴⁸⁸ A més aquesta concessió a la jurisdicció eclesiàstica mantenia intacta la forma de solucionar els conflictes jurisdiccionals de l'església, conservant-se així la concòrdia establerta entre la reina Leonor i Gregori XI, confirmada per Pius V i Gregori XII, al *Fori Regni Valentiae*, 2 vols., 1547-1548, III, X, t. II, fol. 61-63.

⁴⁸⁹ AHCX, *Llibre d'acords capitulars, 28 març 1708 - 27 abril 1735*, Xàtiva, Llibre 72, pàg. 1r.

⁴⁹⁰ Vegeu: AHCX, *Llibre d'acords i actes capitulars*, 20 maig 1692-8 desembre 1704, Xàtiva, Llibre 71.

de la del 7 de maig de 1712— hi fan constar el nom, ans Xàtiva:

«Ajustats y congregats en la present Aula Capitular de la col·legial
iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se acostúment celebrar los capítols
de la referida iglésia, feta convocació per Antoni del Villar, pertiger, de orde
del racional de capítol infrafermat, a qui féu relació aver convocat a tots los
señors, al present recidens, y d'el[ls] sols foren atrobats los següens: don
Fèlix Jordà, senyor don Nofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèliç Cebrià,
don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislao Soler, tots canonges y
prebendats, afermant ser la major [de]⁴⁹¹ dits senyors recidents,
determinaren,...».⁴⁹²

En les primeres actes del nou període de la ciutat, de poca importància a causa
de l'escassetesa, podem constatar que hi ha una certa alternança entre ambdues
llengües —valencià i castellà. Aquest fet podria portar-nos a parlar d'un cert
«bilingüisme» motivat per la indecisió del racional a l'hora d'emprar o no la llengua
imposada, o la materna que representava l'ús tradicional, perquè totes les actes que
hi ha anteriors al 1707 es troben en català, des del canvi de llengua que s'efectuà
en les actes del llatí al vulgar al segle XV.⁴⁹³

Les primeres sis determinacions es troben escrites en castellà, i corresponen
les *Actes capitulars*: [1], 1711, setembre, 5;⁴⁹⁴ [2], 1708, abril, 1;⁴⁹⁵ [3], 1708, juny,
18;⁴⁹⁶ [4], 1708, juny, 6;⁴⁹⁷ [5], 1708, desembre, 26;⁴⁹⁸ [6], 1709, gener, 7.⁴⁹⁹

Les nou següents actes, les que comprenen entre el 22 de desembre de 1709
i 2 de maig de 1711, es troben ja en català: [7], 1709, desembre, 22; [8], 1710,

---

⁴⁹¹ Afegim la preposició per complementar el significat.

⁴⁹² Encapçalament de l'acta capitular [42] de 1712, maig, 7. AHCX, *Llibre d'acords capitulars, 28 de març 1708 – 27 d'abril 1738*, Xàtiva, Llibre 72, f. 21r. És el segon cas de les *Actes Capitulars* en què es fa referència al nom de Xàtiva.

⁴⁹³ El primer llibre d'actes que trobem a la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva que presenta la nostra llengua és el *Llibre de determinacions capitulars antigues i inventaris de sagristia*, 25 de maig 1470 – 14 de setembre 1766, Xàtiva, AHCX, llibre 66.

⁴⁹⁴ Pere Mora, regent de racional.

⁴⁹⁵ Sense signar.

⁴⁹⁶ Idem.

⁴⁹⁷ Pere Mora, regent de racional.

⁴⁹⁸ Fèlix Cebrià, racional de capítol.

⁴⁹⁹ Idem.

gener, 8; [9], (*Sense data*); [10], (*Sense data*); [11], 1710, desembre, 20; [12], (*Sense data*); [13], (*Sense data*);⁵⁰⁰ [14], 1711, març, 20;⁵⁰¹ [15], 1711, maig, 2.⁵⁰²

Les catorze actes següents, les que comprenen les determinacions fetes des del 2 de maig de 1711 fins al 31 d'agost de 1711, tornen a estar en castellà: [16], 1711, maig, 2;⁵⁰³ [17], 1711, maig, 3;⁵⁰⁴ [18], 1711, maig, 26;⁵⁰⁵ [19], 1711, maig, 27;⁵⁰⁶ [20], 1711, juny, 19; [21], 1711, juny, 26; [22], 1711, juliol, 18; [23], 1711, juliol, 20; [24], 1711, juliol, 30; [25], 1711, agost, 1; [26], 1711, agost, 8; [27], 1711, agost, 11; [28], 1711, agost, 22; [29], 1711, agost, 31.

A partir del 5 de setembre de 1711, podem constatar que aquest «bilingüisme» que s'ha mostrat fins ara als acords capitulars, passa a presentar-se dins de les actes. De fet les determinacions presenten els encapçalaments dels capítols en castellà, mentre que les determinacions es troben en català, aquest és el cas de les determinacions:⁵⁰⁷ [30], 1711, setembre, 5; [31], 1711, desembre, 7; [32], 1711, desembre, 12; [33], 1711, setembre, 19. Encara que les actes: [34], 1711, setembre, 26; [35], 1711, octubre, 3; [36], 1711, octubre, 17; tornen a estar en castellà. Novament, es reprèn aquest «bilingüisme» a les actes: [37], 1711, novembre, 7; [38], 1711, novembre, 21; [39], 1711, novembre, 28; [40], 1711, desembre, 19.

Una tradició que es tornarà a reprendre en la nostra llengua, de manera ininterrompuda, a partir del 15 de maig de l'any 1712, quan les actes tornen a aparéixer escrites completament en català, una llengua que es mantindrà fins a la fi d'aquest volum de *Determinacions capitulars*.⁵⁰⁸

El segon volum que hem tingut en consideració per a veure la pervivència del valencià a l'església és el *Llibre d'acords i actes capitulars de 1735-1748*.⁵⁰⁹ Aquest llibre, durant els primers sis anys emprà el valencià com única llengua d'administració. Però, a partir del 24 de maig de 1741, s'efectua un canvi de llengua

---

⁵⁰⁰ Fèlix Jordà, exerceix de racional de capítol des de la determinació [7] fins a la [13].

⁵⁰¹ Sense signar.

⁵⁰² Fèlix Ros, racional de capítol.

⁵⁰³ Sense signar.

⁵⁰⁴ Fèlix Ros, racional de capítol.

⁵⁰⁵ Carles Conca, regent de racional.

⁵⁰⁶ Fèlix Ros, exerceix de racional del capítol entre les actes [19] - [29].

⁵⁰⁷ Fèlix Ros, exerceix de racional del capítol entre les actes [30] - [33]; [34] - [36]; [37] - [40].

⁵⁰⁸ [42], 1712, maig, 15, ff. 20r-21r.

⁵⁰⁹ AHX, *Llibre d'acords capitulars, 2 de maig 1735- 21 abril 1745*, Xàtiva, Llibre 73.

que ja serà irreversible, atés que a partir d'ací ja ens apareixerà tota la documentació en llengua castellana. Aquest canvi però, «no fou fortuït», segons es dedueix en una determinació del mateix capítol:

*«determinaron los señores que abajo se expresarán, en atención a que la lengua castellana es más política e inteligible. Y que en diferentes cabildos de este reino y con especialidad el metropoiltano; a [la] larga, las determinaciones en dicho idioma lo practique así...».*⁵¹⁰

Tot i l'aparença «natural» que mostra aquesta determinació capitular, el canvi de perspectiva en l'ús de la llengua el veiem motivat per les contínues pressions i imposicions que realitzaven els diferents arquebisbes i l'alta jerarquia metropolitana.⁵¹¹ Unes imposicions que poden veure's clarament per part de l'arquebisbe Andrés Mayoral Alonso de Mella, el qual ordenà en una de les seues visites que els ítems dels *Quinque Libri* es redactaren en llengua castellana:

«Visitó [etc.] i mandó el ilustrísimo i reverendísimo señor don Andrés Mayoral por la gracia de Dios, i de la Santa Sede Apostólica Arzobispo de Valencia, del consejo de su majestat [etc.] que, mandó se continuen las partidas de los difuntos varones, se exprese con toda claridad, i distinción el estado de casados, víudos, o solteros, que tuvieron, quando vivían, poniendo en los primeros casos los nombres.

*Item, que se pongan todos los ítems en lengua castellana, que es la que regularmente se habla, i la que se practica en todos los tribunales».*⁵¹²

Aquestes imposicions i manaments demostren com, després del canvi de llengua efectuat a les actes -per vacil·lació o per no saber interpretar correctament el Decret de Nova Planta que era de recent aplicació-, a la col·legiata de Xàtiva es continuà fent servir la nostra llengua en l'administració a nivell escrit. Un ús que continuarà gairebé fins a finals del segle XVIII en els *Quinque libri*, perquè, tot i les

---

⁵¹⁰ AHCX, *Llibre d'acords...* 1735-1748, Llibre 73, *op. cit.*, p. 109 v.

⁵¹¹ Un fet que també es donarà en d'altres administracions eclesiàstiques del País Valencià, vegeu PITARCH, V.: *op. cit.*

⁵¹² AHCX, 14 de juliol de 1745, *Quinque libri (1730-1745): Llibre de batejos*, vol. 8, Xàtiva.

diverses imposicions dimanades des de l'arquebisbat, els escrivans es resistiren a efectuar el canvi de la que havia estat la llengua d'ús tradicional: el valencià.⁵¹³

En d'altres materials consultats a l'Arxiu Històric de la col·legiata de Xàtiva ens trobem que el valencià perviu fins a desembre de l'any 1752, com és el cas del *Llibre de clàusules testamentàries comensant en 20 de agost 1678 fins 1753, 28 desembre*.⁵¹⁴ Així a partir de gener de 1753 es realitza el canvi al castellà, que serà del tot irreversible també, almenys en la documentació que em pogut consultar.

En conclusió, el relleu de les Actes que hem transcrit i que configuren la nostra tesi doctoral, és evident, dins el procés de resistència del català a l'administració eclesiàstica xativina i valenciana i, encara, mostren clarament com va estar el procés de substitució de conduí a l'extensió del castellà en detriment de la nostra llengua.

---

⁵¹³ Per a la pervivència del català vegeu PITARCH, V.: «La llengua de l'administració eclesiàstica (País Valencià, segles XVII-XVIII)», *L'Espill*, 6/7, 1980, pp. 41-76.

⁵¹⁴ AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries comensant en 20 de agost 1678 fins 1753, 28 desembre*, llibre 201.

IV.- Edició

1.- Criteris d'edició

A l'hora de realitzar l'edició del text, tal com és habitual entre els editors de textos medievals i moderns, hem respectat escrupolosament les particularitats de l'original, tant gràfiques com morfològiques, sintàctiques i lèxiques. És a dir, ens hem decantat per fer servir els criteris del sistema diplomaticointerpretatiu,⁵¹⁵ també anomenat d'«Els Nostres Clàssics», de l'editorial Barcino.

A l'hora de realitzar l'edició, els canvis que hem introduït en la fixació del text —d'acord amb el sistema de regularització de les grafies—, són els següents:

- Regularització de l'ús de la u/v.
- Regularització de l'ús de la i/j.
- Regularització de la c/ç.
- Pel que respecta al dígraf *ny*, cal de dir que hem respectat les diferents accepcions en què ens apareixia a l'original *ñ*, *ñy*, *ny*, *ny*, quan els autors han escrit *yn*, ho hem respectat.
- La puntuació, la separació de mots i la regularització de l'ús de les majúscules i minúscules es fa seguint la normativa actual.

---

⁵¹⁵ Vegeu, MIRALLES, E.; VALSALOBRE, P.: «L'edició de textos catalans moderns», dins Víctor Martínez-Gil (coord.), *Models i criteris de l'edició de textos*, Barcelona, Editorial UOC, 2013, pp- 302, 303.

- Regularització dels accents d'acord amb la normativa actual. Cal remarcar que alhora de l'accentuació hem seguit les normes de l'estàndard general, amb tot, hem seguit les formes de la variant valenciana.
- Quant a l'ús de la dièresi per tal d'assenyalar un hiatus, l'hem utilitzada d'acord amb la normativa moderna, tret d'aquells casos en què ja hi havia una *h* antihàtica.
- Regularització de l'ús de l'apòstrof i del guinet amb la normativa actual.
- Ús del punt volat per indicar les elisions que hui no tenen representació gràfica.
- Transcripció de les // del manuscrit per // que tenen aquesta grafia en català modern normatiu.
- Resolució de les abreviatures sense indicar-ho al text.

Quan per oblit o destrucció de l'original, per algun problema d'humitat, de fongs, pèrdues de paper, tinta corrosiva..., hi mancava alguna lletra o lletres, ho hem restituit tot indicant-ho amb claudàtors [ ]. Si hem afegit algun mot obvi, oblidat per l'autor, a més de posar-ho entre claudàtors, ho hem indicat en nota. Per últim, totes les possibles particularitats gràfiques (errades, passatges ratllats, etc.), les hem assenyalat a les notes a peu de pàgina.

Quant a l'anotació a peu de pàgina del text, volem destacar que ens hem limitat a anotar alguns aspectes concrets, com són aclariments lingüístics, les referències a aspectes històrics, geogràfics i de persones concretes mencionades en el text. Per a la qual cosa hem emprat una àmplia bibliografia, sobretot històrica, anotada en cada cas.

Alhora de transcriure tot i que, a les *actes capitulars*, les dates apareixen en llatí, i seguint l'estructura de «dia, mes i any»: «*Die 22, desembris, 1709*», nosaltres hem seguit el model d'«any, mes, dia», per facilitar-ne el seguiment de la datació. A més hem de tenir en compte que a la documentació transcrita ens trobem amb contínues rúbriques que apareixen al marge de les *Actes*, nosaltres les hem transcrites al principi de cada acta atés que funcionen com una mena d'índex; en el cas què no hi havia hem fet una regesta de cada determinació que apareix entre claudàtors. Moltes d'aquestes rúbriques seran escrites per la mateixa mà que les

determinacions capitulars, amb tot hem de tenir en compte que hi ha casos on aquestes anotacions presenten una calligrafia diferent, segurament fetes amb posterioritat; en cada ocasió que hi canvia la mà ho anotem degudament.

La foliació que donem figura al manuscrit, encara que si en algun cas aquesta foliació s'ha vist alterada a l'original nosaltres la respectem, indicant-ho, això sí, amb la deguda anotació.

2.- Edició del Text

*[Llibre d'acords capitulars,
28 març 1708 - 27 abril 1735]*⁵¹⁶

---

⁵¹⁶ La rúbrica és nostra.

[1]

[f. 1r] 1708, març, 28⁵¹⁷*Que se prosiga la celebración.-*

Juntos y congregados en la aula capitular de la presente yglesia de San Felipe, a donde para semejantes cosas se acostumbran juntar y congregar, presidiendo dicha por Antonio del Villar, pertiguero, de orden del infraescrito racional, a quién hiso relación de haver convocado a todos los señores residentes, los señores don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordán, don Onofre Vicente Texedor, Félix Cebriá y Pedro Mora, todos canónigos y prevendados, y afirmando ser la mayor parte al presente residentes, determinaron que se volviese a proseguir la celebración (que se avía suspendido desde el 26 de mayo de 1707, a causa del asedio⁵¹⁸ y quema de esta ciudad),⁵¹⁹ dando por restricción un dinero cada hora,

⁵¹⁷ La transcripció d'aquests documents s'ha realitzat sobre els escrits de l'AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 28 març 1708 - 27 abril 1735, Xàtiva, Llibre 72.

⁵¹⁸ Respecte al setge i crema de la ciutat de Xàtiva hi ha certa disparitat en les dates. D'entrada ens trobem documentació que parla que l'assetjament s'inicià el 25 de maig, mentre que l'incendi s'efectuaria a partir del 19 de juny, tot i que hi ha autors que parlen que l'inici tingué lloc a partir del 17 de juny. Per poder tenir una visió més exacta i detallada de l'assetjament, destrucció i crema de Xàtiva, vegeu: GANDIA SILVESTRE, M.: «Sobre Ventura Pasqual. El pare Castañeda i la Guerra de Successió a Xàtiva», dins *Josep Marco i la Guerra de Successió. Actes de les VII Jornades d'Estudi. Algemesí, 2-4 de maig de 2007*, Algemesí 2012, pp. 265-315.

⁵¹⁹ Per tal de tenir una visió de la batalla d'Almansa i del setge i incendi de la ciutat de Xàtiva, vegeu BERNAT, J.; BADENES, M. A.: *Crecimiento de la población valenciana (1609-1857)*, València, IVEI, 1994; Blesa Duet, I.: *El municipi borbònic en l'Antic Règim: Xàtiva (1700-1723)*, Xàtiva, Ajuntament, 1994; —: *Un nuevo municipio para la nueva monarquía. Oligarquías y poder local. Xàtiva, 1707-1808*, Universitat de València, 2005; Boix, V.: *Xàtiva. Memorias, recuerdos y tradiciones de esta antigua ciudad*, Xàtiva, Impremta de B. Bellver, 1857; BORULL I VILANOVA, F. X.: *Fidelidad de la ciudad y reino de Valencia en tiempo de las guerras civiles que empezaron en el año de 1705*, València, 1810; CASTAÑEDA, fra C.: *Fundación del convento de carmelitas de Játiva y vicisitudes que padeció en las guerras de Sucesión*, [any 1789], Biblioteca Nacional de Madrid, Ms. 21.042, 65 pàgs.; ESCARTÍ, V. J.: *El diario (1700-1715) de Josep Vicent Ortí i Major. Estudi i Edició*, Bancaixa, València, 2007; ESTEVAN, J.; SICULA, R.: «La ciutat de Xàtiva i la seua arquitectura vista per Van den Wijngaerde», dins *Les vistes valencianes d'Anthoni Van den Wijngaerde [1563]*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1990, pp. 259-301; GANDIA SILVESTRE, M.: «Sobre Ventura Pasqual. El pare Castañeda i la Guerra de Successió a Xàtiva», *op. cit.*; GARCIA ALMIÑANA, E.: «Foralisme i fiscalitat: la reconstrucció del sistema impositiu, arran de la Guerra de Successió», *Papers de la Costera*, núm. 5 (octubre 1987), pp. 73-96; GASCÓN PELEGRÍ, V.: *La región valenciana en la Guerra de Sucesión*, València, 1956; GONZÁLEZ BALDOVÍ, M.: «Xàtiva», dins *Catálogo de monumentos y conjuntos de la*

dos a misa mayor, tres a vísperas y uno a completas; que vienen a ser seis dineros cada día por porción sencilla.

En fe de lo qual constituí la presente determinación. Pedro Mora, regente de racional. (Signat)

[2]

1708, abril, 1

[Celebració de la Setmana Santa].⁵²⁰ 56 libras y 9 sueldos de Carcagente que traxo el canónigo Texedor.-

Juntos y congregados en la aula capitular de la presente yglesia de San Felipe, a donde para semejantes cosas se acostumbra juntar y congregar, presediendo convocación hecha por Antonio del Villar, pertiguero, de orden del infraescrito racional, a quién hizo relación de aver convocado a todos los señores residentes de dicha yglesia, donde se halla[r]on presentes los señores don Félix Ros, capiscal, don Félix Jordán y Pedro Mora, todos canónigos y prevendados, y afirmando ser la mayor parte al presente residentes, determinaron el que se celebrara la Semana Santa [f. 1v] con la asistencia posible. Y para que hubiera asistencia y devoción, determinaron el que se hisiera la partición cómo distribución de las cinquenta y seys libras y nueve sueldos producidos de los frutos premiales de Carcagente, los quales se repartieron en la forma siguiente:⁵²¹

Cabiscal; Jordán; Victoria; Texedor; Cebriá; Mora; Inquisició.

---

comunidad valenciana, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1983, vol. II, pp. 911-982; —: «El trasllat del Crist del Carme en la Guerra de Successió (A propòsit del 275 aniversari de la Crema de Xàtiva)», dins *Llibre Fira d'Agost*, 1982, Xàtiva, pp. 75-81; KAMEN, H.: *La Guerra de Sucesión en España, 1700-1715*, Barcelona, Grijalbo, 1974; LAFUENTE, M.: *Història de España*, Barcelona, Montaner y Simón, 1930, Tom XIII; MARTÍN GAITE, C.: *El proceso de Macanaz. Historia de un empapelamiento*, Madrid, Moneda y Crédito, 1970; MERCADER I RIBA, J.: *Felip V i Catalunya*, Barcelona, Ed. 62, 1968; MIÑANA, J. M.: *La Guerra de Sucesión en Valencia (De bello rustico Valentino)*, ed. original de 1752, edició a cura de F. J. Pérez Duà i J. M. Estellés, València, IVEI, 1985; PASCUAL BELTRÁN, V.: *Curiosidades setabenses. Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, Xàtiva, Tip. Virgen de la Seo, 1925 (edició facsímil de 2006, ed. Amics de la Costera); PERALES, J. B.: *Historia general de Valencia*, València-Madrid, Terraza Aliena, ed., 1880, vol. III; PÉREZ APARICIO, C.: *De l'alçament maulet al triomf botifler*, València, Ed. 3i4, 1981; —: «La Guerra de Successió en España», dins *La transición del siglo XVII al XVIII*, vol. XXVIII de la *Historia de España*, dirigida per Menéndez Pidal, Madrid, Espasa-Calpe, 1993, pp. 301-503; PRADELLS NADAL, J.: *Del foralismo al centralismo. Alicante 1700-1725*, Alacant, Universitat i Caja de Ahorros Provincial, 1984; RAMÍREZ ALEDÓN, G.: «La crema de Xàtiva en 1707», *Llibre Fira d'Agost*, 1996, Xàtiva, pp. 51-68; SAN FELIPE, Marqués de: *Comentarios de la Guerra de España e Historia de su rey Felipe V, el Animoso, 1725*, Madrid, Ed. Atlas, 1957; SARTHOU CARRERES, C.: *Datos para la historia de Játiva*, Xàtiva, 1933-35, 2a Ed. 1978, fasc. 10; VILA MORENO, A.: «La destrucción de Xàtiva (Aportación documental)», *Llibre Fira d'Agost*, 1987, Xàtiva, pp. 31-36; VOLTES BOU, P.: *El archiduque Carlos de Austria, rey de los catalanes*, Barcelona, Aedos, 1953; —: *La Guerra de Sucesión en Valencia*, València, Institut Alfons el Magnànim, 1964; —: *La Guerra de Sucesión*, Barcelona, Planeta, 1990.

⁵²⁰ Afegim la rúbrica per donar major comprensió.

⁵²¹ Al ms. no se'ns diu la quantitat que correspon a cadascú.

Entre los quales se repartió dicha cantidad por estar los demás ausentes. Y por la verdad hago la presente determinación.

[3]

1708, juny, 18

No vale, equivocación.-

Juntos y congregados en la aula capitular a donde para semejantes cosas se acostumbran juntar y congregar...⁵²²

[4]

[f. 2r] 1708, juny, 6

Que la semana del Corpus se celebrase de la limosna de la seda.-⁵²³

Juntos y congregados en la aula capitular, a donde para semejantes cosas se acostumbran juntar y congregar, presediendo convocación echa por Antonio del Villar, pertiguero, de orden del infraescrito racional, a quién hizo relación de aver convocado a todos estos señores residentes al presente en esta santa yglesia, a donde concurrieron don Félix Jordán, Félix Cebriá, don Carlos Conca y Pedro Mora, todos canónigos y prevendados, afirmando ser la mayor parte de los residentes, determinaron el que se selebrara la Semana del Corpus con la solemnidad posible y no aviendo efectos, determinaron que se tomara de la seda que se recogió de la limosna de la Virgen.

*Por ser así verdad ago la presente determinación. Pedro Mora, regente de racional.
(Signat)*

[5]

[f. 2v] 1708, desembre, 26⁵²⁴

Poseció de Percasos a Bello y Fuentes.-

⁵²² Al davall d'aquestes línies introductòries hi ha unes ratlles que van fins el final de la pàgina, indicant l'equivocació.

⁵²³ Després d'aquesta acta, al marge apareix l'anotació següent: «Equivocación».

⁵²⁴ Hem de tenir en compte que el 24 de novembre de 1708 Felip V restituí al capítol de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, les seues terres i propietats que li havien estat usurpades després del setge i l'incendi de la ciutat: «en su ejecución y cumplimiento se devuelvan sin dilación alguna a la dicha iglesia colegial de la referida San Felipe, las tierras o propiedades que eran suyas», Real Cédula de Felipe V. Al cabildo eclesiástico de la ciudad de San Felipe para que se devuelvan sus tierras y propiedades, registrada en 12 de diciembre de 1708, Vegeu PASCUAL BELTRÁN, V.: *Curisidades setabenses*, op. cit., 138-139.

Juntos y congregados en la aula capitular, a donde para semejantes cosas se acostumbran juntar y congregar⁵²⁵ los señores canónigos don Félix Ros, capiscal, don Félix Jordán, don Onofre [Texidor], Visente Brotons, Félix Cebrián, Pedro Mora, todos canónigos y prebendados de esta santa yglesia colegial de San Phelipe, presidiendo convocación hecha por Antonio del Villar, pertiguero, de orden del infreescrito racional y afirmando estar la mayor parte de los residentes al presente en dicha colegial yglesia, determinaron se li admitiera a la posesión de percases a mosén Joseph Fuentes, en el oficio de sochantre, con auto que pasó ante Juan Bautista Sanchis, notario. Y de orden y consentimiento de dichos ilustres señores se li dió grasiosamente la porción de distribuciones y demás emolumentos, en esta primer Semana de Navidad, toda por entero.

Y por ser assí verdad ago la presente determinasi3n. Félix Cebrià, racional de capítulo. (Signat)

[6]

1709, gener, 7

Nominaci3n de oficios.-

Juntos y congregados en la aula capitular, donde para semejantes cosas se acostumbran juntar y congregar los señores canónigos don Félix Ros, don Félix Jordán, don Onofre Texidor, Visente Brotons, Félix Cebriá y Pedro Mora, todos canónigos y prebendados de esta santa yglesia colegial de San Felipe, antes Xàtiva,⁵²⁶ presediendo convocaci3n hecha a son de campana según bulla apost3lica y afirmando estos ser la mayor parte de los señores residentes en dicha yglesia, determinaron y nombraron en oficios para el a3o 1709 en 1710 en racional de cabildo a don Félix Jordán, en síndico a don Onofre Texedor, en primisiero a Félix Cebriá, en archivero a don Félix Ros, [f. 3r] en apuntador a Visente Brotons, en clavario del Santísimo a don Félix Ros, en racional de misas a mosén Joseph Rodrigues, en bolsero a don Visente Menor, en animero y trastero a mosén Joseph Abril.

En dicho día, dichos señores determinaron que al que hisiera la nona y a los asistentes de diácono y subdiácono se les diese la gruesa que dichos oficios tienen, que a mosén Joseph Bello, sochantre, se le diese subvensi3n (a más de los diés dineros de distribusi3n) dos sueldos cada día; a mosén Joseph Belloch que se le diese la gruesa de sochantre, en caso que resida. Y todo esto se entienda durante la voluntad del cabildo. Así

---

⁵²⁵ Al manuscrit apareix ratllat «para».

⁵²⁶ És el primer cas de les *Actes Capitulars* en què es fa referència al nom de Xàtiva. Tal volta aquesta voluntat de mantenir en la memòria el nom usurpat per Felip V, estiga relacionat amb la importància de l'acta atés que es fa la nominaci3 d'oficis.

mesmo, determinaron que se concediera sindicato para los pleytos a Juan Boria, escrivano de Valencia.

Y por ser assí verdad, hago la presente determinasi3n. Félix Cebrián, racional de cabildo.⁵²⁷ (*signat*)

[7]

[f. 4r] 1709, desembre, 22⁵²⁸

Semana de Nadal per al present any; Carcaixent 68 lliures.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglesia, a hon se solen y acostumen tenir y celebrar los capítulos de dita iglesia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, racional, el doctor don Onofre Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Onofre, tots congregats, prebendats y afermant ser la major part dels recidens, precidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde del racional, a qui féu relació aver convocat a tots los presents canonges recidents, determinaren que, per a què en major devoció acudixquen los recidents al cor en la çolemnitat de Nadal, es donà orde al procurador, Fèlix Cebrià, canonge, que entregara al bocer, don Vicent Menor, trecentes lliures. Y es distribuí en esta forma: que es done per a matines, a 15 reals per porció sensila, y als senyors canonges que ce'ls done tres lliures y que a quada ora que es done cet dinés per porció sensila; y els senyors canonges, a quatorçe dinés per cada ora; y lo que sobre de les trecentes liures, pagades les matines y ores, que don Vicent Menor, bolcer, que lo distribuísca des de la vespra de Nadal asta el dia dels Reis, en mices matutinals y dobles; y a missa magor y vespres y turn, tos los dies de festa.

Partició dels senyors canonges per a el dia de Nadal.

Don Fèlix Ros	.....	9 lliures 16 sous. Ros (<i>signat</i>)
Don Fèlix Jordà	.....	9 lliures 16 sous. Jordà (<i>signat</i>)
Don Onofre Teixidor	.....	9 lliures 16 sous. Teixidor (<i>signat</i>)
Vitòria	.....	9 lliures 16 sous.
Vicent Brotons	.....	9 lliures 16 sous. Brotons (<i>signat</i>)
Fèlix Cebrià	.....	9 lliures 16 sous. Cebrià (<i>signat</i>)
Pere Mora	.....	9 lliures 16 sous. Mora (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	4 lliures 12 sous. Menor (<i>signat</i>)

⁵²⁷ El full [3v] apareix en blanc.

⁵²⁸ Primera acta que ens apareix en valencià dins les *Actes capitulars*.

Don Fèlix Jordà, racional de capítol. (*Signat*)

[8]

[f. 4v] 1710, gener, 8

Determinació per a els dos acolis.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la precent iglésia de [Sant]⁵²⁹ Phelipe, a hon se solen y acostumen tenir y celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, racional, doctor don Onofre Texidor, Viscent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora, tots congregats, prebendats y afirmat ser la major part dels presents, precidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde del racional, a qui féu relació aver convocat a tots los senyors canonges recidens, determinaren que entraren en la iglésia els acolis per a magor acistenci del cor, que necessitava molt, y l'u es diu Vicent Jimerà y l'altre li diuen Crisòstomo Navarro; y determinaren estos senyors que se li done a cada u cis çous quada cemana, además de la distribució de cada dia.

Don Fèlix Jordà, racional de capítol. (*Signat*)

[9]

[1710] (*Sense data*)

Determinació del capítol, que dingú pugà fer festa en la iglésia, més que done de limosna un dobló de a güit.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la precent iglécia de [Sant] Phelipe, a hon se çolen y acostumen tenir y celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, racional, doctor don Onofre Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora, tots congregats, prebendats y afirmat ser la major part d'els recidens, precidit convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde del racional, a qui féu relació aver convocat a tots los senyors canonges recidens, determinaren que qualsevol que vulga fer dinguna festa en la iglécia a la Mare de Déu de la Ceu, que aga de donar de limosna un dobló de a güit per a la festivitatz; y ci li parés que és molt que aga de fer la festa després de l'ofici com si fóra miça matinal, y de q[u]è modo assistiran los senyors rescidens, los que tindran devoció de assistir.

Don Fèlix Jordà, racional de capítol. (*Signat*)

---

⁵²⁹ No es troba a l'acta, ho afegim per completar-ne el significat.

[10]

[f. 5r] [1710] (*Sense data*)*Semana Santa per a el precent any.-*

Ajustats y congregats en la aula capitular de la precent iglésia, a hon se çolen y acostumen tenir y celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, racional, el doctor don Onofre Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora, tots congregasts, prebendàs y afirmant ser la major part dels recidens, precidint convocasió feta per Antoni del Villar, perteguer, de orde del racional, a qui féu relasió aver convocat a tots los senyors canonges recidés, determinaren, que per a què en major devosió acudixquen los recidens al cor en la çolemnitat de la Cemana Çanta, es donà orde al procurador Fèlix Cebrià, canonge, que entregara al bocer don Vicent Menor docentes y cinquanta lliures; y es distribuí en esta forma: que es donen distribució per a matines a 15 sous per porció censila, y als senyors canonges, que ce'ls done 1 lliura 10 sous, y a cada ora que es done quatre dinés per porció sencilla, y als senyors canonges a güit dinés per cada ora, y lo que sobre de les docentes y cinquanta lliures, pagades les matines y ores, que don Vicent Menor, bolcer, que lo distribuïska des de la vespra de Dumenge de Rams asta el dia de cent Vicent, en mises matutinals y dobles, y a missa magor y vespres y torn, tos los dies de festa.

Don Fèlix Jordà, racional de capítol. (*Signat*)

[11]

[1710, desembre, 20]⁵³⁰*Determinació feta en 20 de dehembre de l'añ 1710, per a la Cemana de Nadal del precén añ.-*

Ajustats y congregats en la aula capitular de la precent iglésia, a hon se çolen y acostumen tenir y celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, racional, el doctor don Onofre Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Fèlix Cebrià, Pere Mora, tots congregàs, prebendats, y afermant ser la major part dels recidens, precidit convocasió feta per Antoni del Villar, perteguer, de orde del racional, a qui féu relasió aver convocat a tots los senyors canonges [f. 5v] recidens, determinaren, que per a què en magor devoció acudixquen los recidés al cor, en la çolemnitat de Nadal, es donà orde al procurador Fèlix Cebrià, canonge, que entregara al bocer, don Vicente Menor,

---

⁵³⁰ La data és nostra.

trecentres lliures; y es distribuí en esta forma: que es done distrubució per a matines a 15 reals per porció sencilla y als senyors canonges que ce'ls done a 3 lliures, y que a cada ora que es done a cet dinés per porció censilla, y als senyors canonges a quatorce dinés per cada ora; y lo que sobre de les trecentes lliures, pagades les matines y ores, que don Vicent Menor, bolcer, que lo distribuísca des de la vespra de Nadal asta el dia dels Reis, en mices matutinals y dobles, y a miça magor y vespres y turn, tos los dies de festa.

Don Fèlix Jordà, racional de capítol. (*Signat*)

[12]

(*Sense data*)⁵³¹

*Partició dels senyors canonges per a el dia de Semana Santa*⁵³² *de l'any 1711.*⁵³³
*[Repartiment de boixart de les 122 lliures i 7 sous entre les diferents festivitats].*⁵³⁴

Determinaren estos senyors que es fera la partisió d'esta forma: de les 122 lliures 17 sous que es cobraren de una paga en Tots Sants 1710, dels onsens de este delmari, y trenta-una lliura que portà el senyor don Fèlix Ros, primicier, en dit any 1710 en 1711, que tota esta cantitat fan suma de 153 lliures 17 sous, es partiren en esta forma: 45 lliures de canonical de la Cemana Santa de l'añ 1710, y 45 lliures en la festivat y Cemana del Corpus, dit any; 45 lliures en la cemana de Nadal segent, principi de l'añ 1711; 1 lliura 17 sous se li donaren a mossén Carlos Martí per a argilando; y les restans dèçat liures [se]⁵³⁵ entregàrent per la setena de les cent vint-i-dos liures dèçat çous.

Bogart de la partició dels senyors canonges, residés en la Semana Sant[a], damun dita, per los actuals residens.

Don Fèlix Ros	.....	7 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Don Fèlix Jordà	.....	7 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Don Onofre Texidor	.....	7 lliures.
Vicent Brotons	.....	7 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Fèlix Cebrià	.....	7 lliures. Cebrian, (<i>signat</i>)
Pere Mora	.....	7 lliures.
Inquisició	.....	3 lliures. Menor, (<i>signat</i>)

⁵³¹ El parèntesi és nostre. Aquesta determinació no presenta la datació.

⁵³² Al ms. apareix ratllat «Nadal», paraula que es troba substituïda per «Semana Santa».

⁵³³ Aquesta anotació no es troba al marge, sinó dins la caixa d'escriptura. No obstant trobem que la podem considerar com una rúbrica al marge, atés que ens fa una breu regesta del que conté la determinació.

⁵³⁴ Afegim la rúbrica per donar major comprensió.

⁵³⁵ La rúbrica és nostra.

Don Fèlix Jordà, racional. (*Signat*)

[f. 6r] Bogart de la partició del Corpus de l'any 1710, del[s] senyors canonges que es toparen residents en dita setmana.

Don Fèlix Ros	.....	6 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Don Fèlix Jordà	.....	6 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Don Onofre Texidor	.....	6 lliures.
Vicent Brotons	.....	6 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Don Carlos Conca	.....	6 lliures. Don Conca, (<i>signat</i>)
Fèlix Cebrià	.....	6 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Pere Mora	.....	6 lliures.
Inquisició	.....	3 lliures. Menor, (<i>signat</i>)

Don Fèlix Jordà, racional de capítol. (*Signat*)

Bogart de la partició de Nadal de l'any 1710, dels senyors canonges que es toparen residents en dita setmana. Per porció a cis lliures.

Don Fèlix Ros	.....	6 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Don Fèlix Jordà	.....	6 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Don Onofre Texidor	.....	6 lliures.
Vicent Brotons	.....	6 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Don Carlos Conca	.....	6 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Fèlix Cebrià	.....	6 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Pere Mora	.....	6 lliures.
Inquisició	.....	3 lliures. Menor, (<i>signat</i>)

Don Fèlix Jordà, racional de capítol. (*Signat*)

[13]

[1711] (*Sense data*)

[*Partició per a la Setmana Santa*].-⁵³⁶

Ajustats y congregats en la aula capitular de la precent iglésia, a hon se çolen y acostumen tenir y celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, racional, el doctor don Onofre Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor

⁵³⁶ Afegim la rúbrica per donar major comprensió.

Estanislau Çoler, tots congregàs, prebendats, y afermaren ser la major part d'el[ls] residents, precidint convocació feta per Antoni del Villar, perteger, de orde del racional, a qui féu relasió aver convocat a tots los senyors canonges recidens, determinaren que per a magor devosió acudixquen los recidens al cor, en què en magor devosió acudixquen en la çolemnitat de la Semana Çanta; es donà orde al procurador Fèlix Cebrià, canonge, que entregue al bocer, Vicent Menor, [f. 6v] trecentes y cinquanta liures. Y es distribuïren en esta forma: que es done distribució per a matines a 15 sous per porció sensilla, y als senyors canonges que se'ls done a 1 lliura 10 sous, y que a cada ora que es done cis dinés per porció cencila, y als senyors canonges un çou cada ora; y que lo que sobre de les trecentes y cinquanta liures, pagades les matines y ores, que don Vicent Menor, bolcer, que lo distribuïska des de la vespra de Dumenge de Rams asta el dia de cen Vicent, en mices matutinals y dobles, y a misa magor y a vespres y turn, tots los dies de festa.

Don Fèlix Jordà, racional de capítol. (*Signat*)

Partició dels senyors canonges per a la Semana Santa, per a el añ 1711.

Don Fèlix Ros	.....	5 lliures 5 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Don Fèlix Jordà	.....	5 lliures 5 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Don Onofre Texidor	.....	5 lliures 5 sous. Texidor, (<i>signat</i>)
Vicent Brotons	.....	5 lliures 5 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Fèlix Cebrià	.....	5 lliures 5 sous. Cebrian, (<i>signat</i>)
Pere Mora	.....	5 lliures 5 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	3 lliures. Menor, (<i>signat</i>)

[14]

[f. 7r] 1711, març, 20

Carta del rey, nostre senyor.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia, on se solen y acostumen tenir y celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors prebendats y canonjes suçodits, reberen y llisgeren una carta del rey, nostre senyor, que Déu guarde, del tenor sigüent:

El rey.

Venerados y amados, los deán y cavildo de la iglesia co-llejjal de la ciudad de San Felipe. Los beneficios que la liberal mano de Dios se sirvió de concederme y a mis reynos en

los días de nueve y diez de diciembre,⁵³⁷ próximo pasado, son tan grandes y tan gloriosos, que como su memoria será célebre en los siglos futuros, lo deve ser nuestro reconocimiento, y que se digan sucesivas expresiones que las acrediten. Y siendo este motivo bien urgente por las consideraciones solas de gratitud humilde y agradecida, se acompaña de otros de superior obligación, como lo es la de que del sagrado horror que ocasionaron las sacrílegas repetidas profanaciones con que los enemigos inculcaron los templos, despedazaron las imágenes de los santos, de María Santísima, de Jesucristo Señor Nuestro, y lo que mas estimula a dolor y religiosa irritación, su mismo Cuerpo Sacramentado arrojado y puesto en precio y almoneda, queden recuerdos. Que en la forma posible soliciten en cultos religiosos los desagrabios del mismo Cristo Señor Nuestro Sacramentado, a cuyo fin he resuelto que en todas las ciudades y villas y lugares de mis reynos y dominios se celebre todos los años, el domingo inmediato al día de la Concepción de María Santísima, una fiesta a los desagrabios del Santísimo Sacramento y en manifestación del dolor y sentimiento de las injurias y ultrajes que le fueron hechas por la barbaridad de los enemigos. Que esta fiesta se haga en la iglesia principal de cada lugar, patente el Santísimo Sacramento, y conmemoración de la Dominica y del misterio de la Concepción de Nuestra Señora y sermón del assumpto. Y para que se logre esta resolución, os ruego y encargo que por vuestra parte os apliquéis según mi intención a ejecutarlo y cumplirlo y que se obser-[f. 7v]ven en esa iglesia collejial, en que además de ser tan del servicio de Dios, me daré por servido d'ello.

De Zaragoza, veinte de marzo de mil setecientos y onze.

Yo el rey.

Por mandato del rey nuestro señor. Don Juan Milán de Aragón.

[15]

[f. 8r] 1711, maig, 2

Reparto de distribució en la Semana del Corpus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la presén iglesia de San Felip, a hon solen y acostumen⁵³⁸ tenir y selebrar los capítulos de dita iglesia, los señores don Fèlix Ros, rasonal, don Fèlix Jordà, el doctor don Onofre Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, don Estanislau Soler, tots canonches prebendats,

⁵³⁷ Fa referència a les Batalles de Brihuega i Villaviciosa de Tajuña, municipis de la província de Guadalajara, esdevingudes els dies dies 9-10 de desembre de 1710, respectivament; on la ciutat fou assaltada per les tropes de Felip V, comandades pel duc Lluís Josep de Borbó-Vendôme en un esdeveniment militar transcendent i clau en el desenvolupament de la Guerra de Successió. Un fet que canvià l'esdevenir de la guerra amb la victòria dels borbons i l'arribada al tro de Felip V, a més del mapa de les potències europees. Vegeu MATA, J.: «6 batalles decisives». *Especial 1714. Monogràfic de la Revista Sàpiens*, Barcelona, núm. 108, setembre 2011, p.32-37.

⁵³⁸ Al ms. «aconbren».

y afirman ser la machor part de dits señors recidén, precidint convocasió feta per Antoni del Villar, perteguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relasió aver convocat a tots los damunt dits senyors al present residents, determinaren que per a machor devoció y assistència al cor en la festivitat del Corpus, es donà orde al procurador Fèlix Cebrià, que entregue al boser, don Vicent Menor, dos-centes y quinse lliures; les quals se distribuïren d'esta forma: si[s] sous per porsió sensilla al maitines y dotse sous per porció canonical, quatre dinés de vespres per porsió sensilla y huit per porsió canonical y el restan diner en turn, tots los dies y distribucions, segons té el orde don Vicent Menor, boser, per a distribuir-o.

Fèlix Ros, racional de capítol. (*Signat*)

Partisió de Semana del Corpus, entre els señors canonches, de l'añ 1711.

Don Fèlix Ros	.....	5 lliures 5 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Don Fèlix Jordà	.....	5 lliures 5 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Don Onofre Teixidor	.....	5 lliures 5 sous. Texidor, (<i>signat</i>)
Vicent Brotons	.....	5 lliures 5 sous. Vicent Brotons, (<i>signat</i>)
Carlos Conca	.....	5 lliures 5 sous. Conca, (<i>signat</i>)
Fèlix Cebrià	.....	5 lliures 5 sous. Cebrian, (<i>signat</i>)
Pere Mora	.....	5 lliures 5 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Don Estanislau Soler	.....	5 lliures 5 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	3 lliures. Menor, (<i>signat</i>)

Don Fèlix Ros, racional de capítol. (*Signat*)

[16]

[f. 8v] 1711, maig, 2⁵³⁹

*Se li allarga la carta de gràcia a l'il·lustre Abat.*⁵⁴⁰

Juntos y congregados en la aula capítular de la presente yglesia de San Phelipe ha onde suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha yglecia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordán, don Onofre Texedor, Visente Brotons, Felis Cebrián, don Carlos Conca, Pedro Mora, todos canónigos, afirmando ser la maior parte de dichos señores

⁵³⁹ Al ms. es repeteix dues vegades aquesta data, vegeu més amunt.

⁵⁴⁰ L'anotació al marge es troba en català, mentre que la determinació està escrita en castellà. Possiblement, les anotacions al marge siguen d'una mà diferent, posterior.

residentes, presediendo convocación echa por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hiso relación haver convocado a todos los arriba, dichos señores al presente residentes, determinaron el que se le alargara la carta de grasia a Jusepe Abat y juntamente se le isiera arrendamiento; y lo recibió Juan Sanchis, notario.

[17]

1711, maig, 3

Admició de percasos del doctor Chricianto Galiana, rector de la Olleria. També donaren àbits al doctor Francisco Ortís, vicàrio.⁵⁴¹

Juntos y congregados en el aula capitular de la presente yglesia de San Pelipe ha donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha yglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordán, don Onofre Texedor, Felis Sebría, don Carlos Conca, Pedro Mora, todos canónigos, afirman-[f. 9r]do ser la mayor parte de dichos señores residentes, presediendo convocación echa por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hiso relación haver convocado a todos los harriba, dichos señores al presente recidentes, determinaron el dar hábitos al retor de la Olleria, doctor Grisanto Galiana, y que predicara el domingo —infraoctava del Corpus—; y assí mesmo, en dicho día determinaron el dar hábitos al doctor Francisco Ortís, vicario de esta yglecia, y que predicase el día de san Pedro.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[18]

1711, maig, 26

Presentació de l'ofici de domer de mossén Miguel Blasco, per renúncia de don Francisco Navarro.⁵⁴²

Juntos y congregados en el aula capitular de la presente yglesia de San Phelipe, ha donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha yglesia, los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordán, don Onofre Texedor, Vicente Brotons, Felis Sebría, don Carlos Conca, Pedro Mora, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores recidentes, presediendo convocación echa por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hiso relación haver convocado a todos los harriba, dichos señores al presente residentes, determinaron el presentar el ofisio [f. 9v] de domero a

---

⁵⁴¹ Vegeu la nota anterior.

⁵⁴² Idem.

mosén Miguel Blasco, beneficiado de la Alcudia de Carlet, por renuncia de don Francisco Navarro, hecha en Almansa, por Matías de Estuchoa. Y juntamente determinaron el que se le diese un calis al retor de Novelé, dando las señas de que es suyo y obligándose ha rrestituirle siempre que la iglesia se lo pida, para lo qual ha dado por fiadores.

Don Carlos Conca, regente de racional de capítol. (Signat)

[19]

1711, maig, 27

Cesión a Móxica. Carta de pago al duque de Gandia, por don Vicente Ferrer, de la Puebla. No tuvo efecto dicha carta de pago por falta de las fianzas. *Establint sepultura.-*

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se suelen y acostumbra tener los capítulos de dicha Iglesia, los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, don Onofre Texidor, Vicente Brotons, Félix Cebriá, don Carlos Conca y Pedro Mora, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infrascrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, dichos señores al precente recidentes, y determinaron que se hiciese sindicado al dicho canónigo Cebriá para el año de la procura de 1711 en 1712, y que pagase todas las mesadas a los señores canónigos. Y empesó a pagar en el primero de junio.

Assí mesmo, que el animero, que sea trastero, dándole su salario

[f. 10r] Y que digan todos los beneficiados missa en un altar, convocados por el trastero, que es mosén Mateo Satorre. Y que no diciendo en el altar de los beneficiados, que no les den la limosna de la missa. Y no aviéndola aquel día, que les quiten la primera del primer día que aya. Y que disponga el trastero que aya missa (los domingos y fiestas) a las onse, y que no pueda ningún beneficiado desir misa en traste de ningún señor canónigo ni otro alguno, sino en el señalado, con la misma pena.

Y assí mesmo, que a Juan Vera que se le dé algún agradecimiento de componer los quadernos de los cabreus de luismos.

Y assí mesmo, que se le haga cessión a Manuel Móxica de las 108 libras 3 sueldos que se le restan, deviendo de la sera que se tomó en los años 1708, 1709 y 1710, contra Joseph Abat, del arrendamiento de 33 libras 6 sueldos 8 cada año.

Y assí mesmo, determinaron que a don Vicente Ferrer se le admita la porción de las 600 libras por el duque de Gandia, en esta forma: que el cabildo le haga carta de pago al duque y que don Vicente Ferrer haga una obligación de pagar a plasos las dichas 600 libras, pero con la advertencia que el dicho Ferrer dé fianzas a satisfacción del cabildo.

Y assí mesmo, determinaron que se le establezca la sepultura de los «Dalmaus»⁵⁴³ a don Joseph Antonio Lumbier.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[20]

[f. 10v] 1711, juny, 19

Solicitador en Valencia. Guantes a don Manuel Menor. Paga a don Félix Rodrigo. Moriscos expulsos. Permiso al síndico para executar.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha Iglesia, los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, don Onofre Texedor, Vicente Brotons, Félix Cebriá, don Carlos Conca, Pedro Mora y el doctor Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infrascrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente recidentes, y determinaron se busque persona en Valencia para solicitar los pleitos, que no sea notario, sino hombre desocupado.

Y assí mesmo, que se dé a don Manuel Menor, aora por san Juan, 16 libras de guantes, por los grandes trabaxos que tiene de ver papeles y componer negocios del cabildo. Y que a Navidad será otra cosa en el agradecimiento respeto del trabaxo que tendrá.

Y assí mesmo que del dinero que se cobra del señor arzobispo se pague a don Félix Rodrigo una paga, y a Todos Santos otra, que es una corriente y otra atrasada.

Assí mesmo, que se vea cómo se podrá componer en la deuda de las retorías de moriscos expulsos respeto de la paga.

Y assí mismo dan permiso al procurador para que no pagando la villa de Carcaxente, que se execute si quiere.

Assí mesmo, que se [f. 11r] escriba al doctor Pavía dándole las gracias de lo que se aplica en la cobranza de las penciones del señor arzobispo, como en todos los demás negocios.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[21]

1711, juny, 26

Paga a sor Margarita Malferit.-

---

⁵⁴³ Les cometes són nostres. Fa referència a les sepultures de la família Dalmau.

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe en donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, don Onofre Texedor, Félix Cebriá, don Carlos Conca, Pedro Mora y el doctor Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaron en vista de las penciones que pide sor Margarita Malferit del censo de 20 libras que se le pague una corriente y otra atrasada.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[22]

1711, juliol, 18

Dinero para gastos en Valencia. Moriscos expulsos. Paga al convento de San Francisco y a ésta iglesia. El horno de Guyta. Campana de San Joseph. Cesión de mosén Carlos (no se pagó otro que el beneficio corriente). Porción muerta.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se suelen ajustar y tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, don Onofre Texedor, Vicente Brotons, Félix Cebriá, Pedro Mora y el doctor Estanislau Soler, [f. 11v] todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infrascrito racional, hizo relación de haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes⁵⁴⁴ y determinaron que el procurador ponga 50 libras en poder del doctor Pavía para fondo de gastos que se ocurren, y que en caso de no convenir el administrador de los retores de moriscos expulsos en tomar ahora las 395 libras que restan en Valencia de las 2.000 libras —que se an cobrado del señor arzobispo— y quiera dicho administrador todo el tercio de lo que deva el cabildo que se le pague.

Y assí mesmo dieron orden al procurador para que pague al convento de San Francisco la mitad de lo que se saca del horno dicho de Guaita, según es la voluntad del testador. Que la iglesia y el convento partan por mitad.

Y assí mesmo, aviendo dado un recado al señor canónigo Pedro Mora de que una persona ofrecía metal para haser una o dos campanas, con tal que hechas, le avían de

---

⁵⁴⁴ Al ms. es troba repetit el mot «recidentes», encara que el primer cop apareix amb «c».

entregar la que está, que es de San José, determinaron que sí, que la entregarán luego que la otra o otras estén hechas.

Y assí mesmo, determinaron que mosén Carlos Martí ajuste la cuenta de la obligación de las mismas del pié del beneficio y, si la cesión está acabada, que se le pague lo que se le deva.

Y assí mesmo, determinaron que para los gastos que se ofrecen en los pleitos, que se retire don Vicente Menor, bolsero, una porción canonical.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[23]

[f. 12r] 1711, juliol, 20

Solicitud al organista. Sábado, día de cabildo.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente ciudad de San Phelipe en donde se suelen y acostumbran juntar para tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, don Onofre Texedor, Vicente Brotons, Félix Cebriá, don Carlos Conca, Pedro Mora y el doctor Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores recidentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hiso relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente recidentes, determinaron que se escriba al doctor Pavía para que dé un recado al vicario general para que haga venir al organista, y, si no, que lo ponga por justicia.

Y assí mesmo, que todos los sábados sea día para tener capítulo y que entre semana que no convoque el racional, si no es alguna cosa que urja prisa. Y lo demás, de no tanta, que lo guarde para el sábado después del aniversario y, si no hubiesse, a las nueve de la mañana.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[24]

1711, juliol, 30

Exequias por el señor delfín de Francia.⁵⁴⁵

---

⁵⁴⁵ Lluís de Borbó, fill de Lluís XIV, conegut com el Gran Delfí, mort el 14 d'abril de 1711, fou Príncep del Regne de França amb el tractament d'altesa reial que des del seu naixement fins a la seva mort portà el títol de Delfí de Viennois corresponent als hereus al tron francès. Fou fill de Lluís XIV de França i Maria Teresa d'Àustria.

Se celebraron las exequias del señor delfín de Francia, Luís de Brobon, que murió [f. 12v] antes de ser coronado por vivir su padre Luís 14. Y para dicha función, por parte de la Ciudad, se nombró un regidor, y por parte del cabildo, se nombró un canónigo, que fue don Félix Jordán, y el regidor fue don Pedro Belloch. Y a estos se les dio el omnímodo de poder para disponer toda la función, suponiendo que el gasto todo lo hisso la Ciudad. Y se hiso un funeral sumtuoso, el qual costó 80 libras en la madera, manos del carpintero, liensos y pintura. Y por último, puesto en el puesto. Y la Ciudad dio a la iglesia, de distribución, 3 sueldos por cencillo y 6 sueldos por doble. Y la limosna de la missa de 4 sueldos a los beneficiados. Y cuántos beneficiados y religiosos vinieron. Y dicho día 30 se entró en el coro a la ora sólita (por no haver comunidades que viniessen a responsar) de las 8 de la mañana, suponiendo que el día antes por la tarde se dixeron vísperas de difuntos solemnes, con todas las luces encendidas (y no asistió la Ciudad, por desir no lo estilava). Y después de haver dicho las oras del día y la missa conventual, se encendieron todas las luces y tocando la campanilla, como aniversario general, se empesó la missa de difuntos, como de cuerpo presente, con toda solemnidad. Y fenesida esta, se predicó el sermón, que les predicó el padre reverendísimo [...] ⁵⁴⁶ Gascó, religioso dominico, el qual predicó mas de sinco quartos. Y fenesido éste, el preste se [f. 13r] puso la capa pluvial y, viniendo por fuera al coro, entro por dentro, y siguiendo el coro a la crus subieron arriba el túmulo por la escalerita que avía a la parte del coro. Y estando arriba la comunidad circuyendo el féretro, se dixeron los tres responsos solemnemente. Y acabados estos, se baxaron por la escalera, que estava así, al presbiterio, y fueron a las espaldas del altar mayor y dixeron el último responso, como es costumbre en los aniversarios generales, siguiendo también la Ciudad. Y en esto se concluyó la función, suponiendo que tres días antes del presente tocó una ora —de las 11 a las 12— el simbalito, como si fuera muerte de canónigo; y los tres días tocaron a entierro general, al alva, al mediodía y a las oraciones. Todo lo qual fue a costas y expensas de la Ciudad.

Y por ser assí, ago la presente determinación. Don Félix Ros, racional de cabildo.
(Signat)

[25]

1711, agost, 1

Pretención del beneficio de mosén Carlos Martí, para gasto vague.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos

---

⁵⁴⁶ Al ms. apareix en blanc.

don Félix Ros, cabiscol, don Onofre Texedor, Vicente Brotons, Félix Cebriá y el doctor Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de los señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, [f. 13v] de orden del infrascrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaron que un memorial puesto por caso de vacar el beneficio que posehe⁵⁴⁷ Carlos Martí, que el cabildo es patrón, que estimara se le atiende a cosas suyas por ser del linage que pide el fundador, dixerón que quando venga el caso, si es de justicia, que aya de ser presentado a los de su linage, que se le guardará justicia.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[26]

1711, agost, 8

Escrivano; Misa de 4 libras a mosén Jaime.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Texidor, Vicente Brotons, Félix Cebriá y el doctor Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaron que a la persona que el canónigo Cebriá buscase para escribir los luismos para irles averihuando para bolverles a cabrear, que se le dé algún alguinaldo, según el trabajo que tendrá.

Assí mesmo, que a mosén Jayme Sancho se le encargue [f. 14r] el que vaya por las huertas averihuando las tierras de los luismos de quién son y combinando los lindes antiguos con los nuevos. Y para esso, no pudiéndole dar presencia (para poder resistir) se le señala que se le dé todos los días missa de 4 sueldos, y, según lo ará, así se le agradecerá.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[27]

1711, agost, 11

Jus acresendi de la inquisició.-

---

⁵⁴⁷ A l'interliniat: que pide.

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Onofre Texedor, Vicente Brotons, Félix Cebriá y el doctor Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente recidentes, y determinaron que unas letras que se an intimado, del señor inquisidor don Diego Muñoz Baqueiyo, jués del breve, a cada uno en particular de dichos señores, por no haver querido dar lugar a que se intimasen al cabildo, por no ser del ordinario, que contienen el que dicho señor inquisidor embarga todos los frutos de la primisia, con autoridad propia, porque quiere el jus acresendi, y sita y emplasa al cabildo que dentro de seis días acuda a su tribunal a decir y allegar, respondieron a las letras que no discurrían ser jués competente [f. 14v], pero que en todo caso el cabildo tenía a Juan Boria, escrivano, por procurador, y que se aría lo que sería de justicia, requiriendo de que nos diese copia, y, dada, que se imbiase a Valencia al doctor Pavía para que viesse si devíamos hir al dicho tribunal del jués del breve. Y en el tribunal que fuesse, que lo defendiese por todos puntos y que el cabildo estava con el ánimo de defenderlo asta recurrir a Roma, por parecer cosa de justicia.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[28]

1711, agost, 22

Jus acresendi; que vaya el canonge Soler a Valencia. Partió el 24 de agosto. Sindicato a Roma. Pretensiones del cabildo en Roma. Época a Pavía. Señores que an de firmar las escrituras.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, don Onofre Texidor, Vicente Brotons, Félix Cebriá y el doctor Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente recidentes, y determinaron, en vista de la carta que escribe el doctor Pavía, de que, aviendo ablado al señor vicario general para que formase contención en el tribunal de la inquisición, por no ser este jués peculiar del cabildo, respondió el dicho señor vicario general que no quería de ningún modo. Por lo que determinaron que fuese el señor canónigo Soler presto a Valencia, a abocarse con el señor vicario general, [f. 15r] ha ver si le podría reducir a que

saliese a defender al cabildo, y, en caso que no, que consultase con el doctor Pavía lo que inportava haserse, defendiendo en todo caso el punto del cabildo y no dar el jus acresendi a la inquisición, por no haverse nunca estilado. Y si importara, enviar la causa a Roma. Partió a 24 de agosto.

Assí mesmo, determinaron, en dicho día, dichos señores, que se bolviese a remitir otra copia del sindicado a don Juan Bautista Jornet, a Roma, por haverse perdido la primera que se imbió; y que el señor canónigo Soler escribiesse a parte las pretenciones del cabildo (por no haver escrito este sino carta de cumplimiento), que son los conjúdises los hábitos, como el cabildo de Valencia; y las pretenciones de los oficios que vacaren en el mes de su santidad, que sea el cabildo, teniendo obligación de hir a Roma por bullas.

Y assí mesmo, determinaron se le otorgase época al doctor Pavía, de las 200 libras que cobró de los resagos del señor arçobispo, con poderes del cabildo, las quales se an cobrado de dicho Pavía por manos del procurador, la qual época fue en dicho día, mes y año, por Bartholomé Trobat.

Y assí mesmo, determinaron que, porque en las leyes de Castilla es menester firmar las épocas la persona o personas que la otorgan, an nombrado para que firmen quales quiera escrituras que otorgue el cabildo al racional y síndico del cabildo, que al presente es y por tiempo será; y, en caso de faltar alguno de los dichos, que firme el señor capitular mas antiguo.

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[29]

[f. 15v] 1711, agost, 31

Sobre el jus acresendi.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, don Nofre Texidor, Félix Cebriá y don Carlos Conca, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hiso relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaron, en vista de la carta que escribió el doctor Pavía y el canónigo Estanislao Soler, que era que el señor vicario general se avía cerrado en no querer salir a formar contención en el tribunal de la inquisición, ni de defendernos en cosa ninguna, y no hallando la firma de drecho que

sita el libro de determinaciones de los años 1672 asta el de 1692,⁵⁴⁸ ni tiene el cabildo instrumentos bastantes para defenderse, pues los libros de determinaciones antiguos van todos varios, y no exponerse a gastos y a pesadumbres; que se le escribiese a dichos canónigo Soler y doctor Pavía, disiéndoles que no allando instrumentos ni forma para defendernos, que vean si pueden componer un buen ajuste de estos dos años, que pidan del canonicato de dicho tribunal. Y esto fue de voto y parecer de don Manuel Menor, abogado del cabildo, que para el caso le hisieron venir dichos señores al [f. 16r] cabildo y aula capitular. Y por la verdad,

Don Félix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[30]

1711, setembre, 5⁵⁴⁹

Sobre el *jus acresendi*.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, don Nofre Texidor, Félix Cebriá y don Carlos Conca, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precidiendo relación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hiso relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaron en vista de la carta del doctor Pavía y del señor canónigo Soler, que era que en València se avia tengut una gunta en què concurriren el doctor Leonart, el doctor Dols y el doctor Pavia, y se resolgueren el que li estava millor al capítol el ajustar-se en la inquisició y no pleit, perquè, no tenint abrigo de l'ordinari —que se à negat a defensar al capítol—, tindria el capítol mala sentència; y que el capítol que convindria que escrigués al senyor inquisidor, demanant ajust y plaso per a pagar el augment d'estos dos años 1709-1710. Y en vista de lo dit, determinaren que se averiguàs lo conte de lo que importaria el *jus* [f. 16v] *acresendi* d'estos dos años, y que el dilluns vinent es convocàs per a resoldre lo més acertad.

Don Fèlix Ros, racional de capítol. (Signat)

---

⁵⁴⁸ Fa referència als documents de l'AHCX, *Llibre d'acords i actes capitulars*, 6 de maig 1672 – 2 de maig 1692, Xàtiva, Llibre 70.

⁵⁴⁹ En aquesta acta es produeix el canvi de llengua. Mentre l'encapçalament de l'acta es realitza en castellà, el text ja és en la nostra llengua. Aquesta actitud de vacil·lació, com veurem, és bastant comuna en les actes successives, fins arribar a un moment en què tant els encapçalaments com les determinacions i les anotacions als marges, s'escriuran en la nostra llengua.

[31]

1711, desembre, 7

Que es donàs les gràcies al doctor Pavia.-

*Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Nofre Texedor, Vicente Brotons, Félix Cebrià y don Carlos Conca, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación echa por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaron, en vista de la determinació antesedent, que se li escriga al doctor Pavia les gràcies per lo que se interesà en les coses de la iglésia, per quant este avia escrit al capítol, informant-lo de lo [que]⁵⁵⁰ en València pasava; y al senyor canonge Fèlix Cebrià li donaren orde per a què escrigués y digués que el capítol no volia escriure als senyors inquisidors, perquè d'estos no avien merexcut una carta ans de intimar les lletres, y que en cas de haver de pagar lo que importava el *jus acresendi* de estos dos anys per sanser, que no volien ajust, sinó que es corregués lo procés. Y en estar sentenciat, si hera en contra [f. 16r/a]⁵⁵¹ pagaria y no tindira que deure agasajo a ningú, y que de eixe modo es sabia que el capítol no avia innovat el llevar-li el *jus acresendi* tan llaugerament, sinó en molta justificació, y en avant se sabia que el vicari general, trobant-se a soles en València —per estar fora el senyor arçobispo—, no avia volgut eixir a la contenció que és tant de sa obligació.*

Don Fèlix Ros, racional de cabildo. (*Signat*)

[32]

1711, desembre, 12

Que se escriba a Valencia al señor Soler, sobre la venida de los oficial[e]s a recedir.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se suelen y acostumbran tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Nofre Texidor, Vicente Brotons, don Carlos Conca y Félix Cebrià, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación echa por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaren

---

⁵⁵⁰ La rúbrica és nostra.

⁵⁵¹ La numeració d'aquest full es troba repetida a les *Actes capitulars*. Nosaltres per seguir la foliació que es realitza respectem aquesta repetició en la numeració del mateix full [16], passant a anomenar-los [f. 16r/a]; [f. 16v/b].

dar orde al canonge Fèlix Cebrià per a què escrigués a València, al senyor canonge Soler, per a què parlàs al vicari general per a veure quin expedient se à de pendre per a què vinguen los beneficiats, que són oficis de la iglésia, per quant esta està molt mal assistida, faltant los oficis; y que es fassen totes les diligències pusibles per a veure com se à de lograr.

[f. 16v/b] Y així mateix, queda a càrrech del senyor don Nofre Texidor el veure si es podrà lograr el que el doctor Batiste Ximeno, domer, per trobar-se ya vell, renunciarà el ofici de domer per a provehir-lo el capítol en persona que la iglésia tinga assistència.

Així mateix, que s'averigüen los contes del senyor deà, de la setena, per anar-se cobrant el capítol de lo que deu de resagos.

Don Fèlix Ros, racional de cabildo. (*Signat*)

[33]

1711, setembre, 19

Nominació de greuges contadors.-

Ajustados y congregados en el aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde acostumbran y suelen tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscal, don Onofre Texedor, Félix Cebriá, don Carlos Conca y Pedro Mora, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, presidiendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaren nomenasen en jutges contadors per a prendre els contes de la primísia dels anys 1709 en 1710 y 1710 en 1711, y el conte de les procores de 1708 en 1709, 1709 en 1710, 1710 en 1711; y després de presos los contes, que es vagen fent les menses [f. 17r] dels anys estos, des de què se à tornat a la iglésia, que fonch en Quaresma de l'any 1708. Y que mossén Carlos Martí, ajudant de archiver, que baixe al racionalat per a què vaja fent les dites menses, que el capítol los satisfarà el treball. Y per això, donaren orde al procurador Fèlix Cebrià, canonge, que ara de present se li donàs 4 lliures a dit mossén Carlos Martí, y en avant serà altra cosa al tenor de treball.

Don Fèlix Ros, racional de cabildo. (*Signat*)

[34]

1711, setembre, 26

Ajús de contes sobre el jus acresendi del canonicat de la Inquisició.-

Ajustados y congregados en el aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se acostumbran y suelen tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Onofre Texedor, Vicente Brotons, Félix Cebriá, Pedro Mora y don Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, presediendo convocación echa por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaron aviendo pasado y difinido las cuentas del jus acresendi del canonicato de la inquisición entre don Joseph Marmaillo, por parte del santo oficio, y este cabildo, de lo que se le está deviendo a dicho canonicato por el jus acresendi de los años 8 en 9, 9 en 10 y 10 en 11, por haverse convenido el cabildo a darle el dicho jus acresendi (por causa que el señor vicario general no á querido salir a defender al cabildo y hallarse este sin reparo alguno a causa de no estar el señor [f. 17v] arçobispo en su dióssesi), y de los alcances de cuentas de dichos años asta el día último de abril [de] 1711 hisieron dichos señores hun albarán confesando dever la cantidad de 227 libras, ofreciéndolas pagar siempre que los señores inquisidores quisieren, confiando que dichos señores atendiendo a la necesidad del cabildo le concederá plasos competentes, para lo qual dicho señor don Joseph Marmanillo ofició el agenciarlo con los señores inquisidores, el que consediese a quatro yguales pagas.

Don Félix Ros, rasional de cabildo. (Signat)

[35]

1711, octubre, 3

Que se page a los señores inquisidores lo que se les deve.-

Ajustados y congregados en el aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se acostumbran y suelen tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Onofre Texedor, Vicente Brotons, Félix Cebriá, Pedro Mora y el doctor Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito racional, hizo relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaron en vista de la carta que escribió don Joseph Marmanillo sobre el ajuste del jus acresendi de la inquisición sobre los plasos que pende el cabildo, no queriendo convenir los señores inquisidores en los quatro plasos que el cabildo pedía, que heran el primero a Navidad —primero viniente—, el segundo a san Juan de junio, el tercero a la otra⁵⁵² Navidad y el quarto al otro san Juan; sino que consedían dichos señores inquisidores que el primero fuese ahora de prompto, el segundo a Na-[f. 18r]vidad, el tercero a san Juan y el

---

⁵⁵² Al ms. «al otro».

quarto a Navidad del otro año, determinaron dichos señores que a la postre el cabildo lo á de pagar, que lo pague todo aora y de esse modo no queda deviendo obligaciones ni atenciones, quedando mas ayroso; y para pagar dicho dinero se dé orden al canónigo Cebriá, procurador, que diese orden en Valencia le dé el señor Pavía, de las 395 libras que estan en su poder de lo cobrado del señor arçobispo, que tenía que pagar algo a los retores, y que siempre que estos lo pidan de aquí se dará disposición para imbiarlo, solo que aora de prompto se puedan dar en Valencia.

Don Félix Ros, rasional de cabildo. (Signat)

[36]

1711, octubre, 17

Salari a mossén Jaume Sancho (no se puso en execución).-

Ajustados y congregados en el aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde se acostumbran y suelen tener los capítulos de dicha iglesia los señores canónigos don Onofre Texedor, Vicente Brotons, Félix Cebriá, Pedro Mora y el doctor Estanislao Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infraescrito rasional, hiso relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaron que a mosén Jayme Sancho se le den 30 libras de guantes por manera de salario, por quanto no se le puede dar la quantía por estar impedido a la residencia, porque asista a las dependencias de la iglesia a modo de un substituto con obligación de aser todo lo que sea menester para el beneficio de la iglesia, y que a la porción canonical que cobra el canónigo Cebriá para gastos de pleitos, que [f. 18v] cobre otra pención sensilla de modo que sean tres porciones sensillas en todo, y de ay que subvenga las 30 libras a mosén Sancho.

Y assí mesmo, que se continue en haser las mensas y difinir las cuentas de primisias, procuras y racionalatos.

Don Félix Ros, rasional de cabildo. (Signat)

[37]

1711, novembre, 7

Papers sobre la visita de l'ordinari.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde acostumbran y suelen tener los capítulos de dicha iglesia, los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, Vicente Brotons, Félix Cebrià, don Carlos Conca, Pedro Mora y el

doctor Estanislao Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infra[escrito]to racional, hiso relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaren fer lo sindicat de abogat al doctor Gaspar Bo[i]ls del Castellar, y el rebé Juan Baptista Sanchis, dit dia y any. Y així mateix, que és donen al senyor canonge Conca y al senyor canonge Soler, un calis de la sachristia, a cada señor, per a poder dir missa en ses capelles, fent estos señors una confesió de tenir-los en son poder y restituir-los sempre y quant lo capítol els ho demane. Y així mateix que se imbie al doctor Pavia una còpia de les lletres que y à en lo archiu del cardenal, legat a *latere* sobre el punt de la visita, per a [què] el original que es tanque en lo armari del diner, junt en lo [f. 19r] procés de la ferma de dret, y que estiga ben custodiat.

Don Fèlix Ros, rasional de cabildo. (*Signat*)

[38]

1711, novembre, 21

Que no se li page a mossén Carles la distribució.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde acostumbra y suelen tener los capítulos de dicha iglesia, los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, Félix Cebrià, don Carlos Conca, Pedro Mora y el doctor Estanislao Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infra[escrito]to racional, hiso relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaren que mossén Carlos Martí, ajudant de archiver, per quant este deixà les claus de l'archiu en poder del racional y digué que no volia puchar més a l'archiu, que se li invie un recado en lo perteguer, dient-li que si no pucha, que no se li pagarà la distribució; y que es donàs orde al boser que si no estant dalt que no se li pague la distribució, y que es posàs en determinació. Y la mateixa, que servixca per a tots los demás oficis que no vullguen servir, nomenats una vegada per lo capítol.

Fèlix Ros, rasional de cabildo. (*Signat*)

[39]

1711, novembre, 28

Sermó de desagavis al doctor Júlio, de Gandia.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde acostumbran y suelen tener los capítulos de dicha iglesia, los [f. 19v] señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Cebrià, Pedro Mora y el doctor Estanislao Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, presediendo convocación hecha por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infrascrito racional, hiso relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaren que per quant la Ciutat, sense avisar al cabildo, à donat lo sermó y à dispost de la festa de la Dominica infraoctava de la Puríssima, que el cabildo disponga per si la festa. Y dispongué dar lo sermó al doctor Júlio, de Gandia, y que se li donen 12 lliures, que es disponga en distribució 20 lliures. Y que es despren algunas exides en lo campanar y llumenàries. Y que es convide a la Ciutat per a el dia de la funció, sense dar-se per entesos per lo que esta à fet.

Don Fèlix Ros, racional de cabildo. (Signat)

[40]

1711, desembre, 19

Paga de Nadal, 1711.-

Ajustados y congregados en la aula capitular de la presente iglesia de San Phelipe, en donde acostumbran y suelen tener los capítulos de dicha iglesia, los señores canónigos don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, Félix Cebrià, Vicente Brotons, Pedro Mora y el doctor Estanislao Soler, todos canónigos, afirmando ser la mayor parte de dichos señores residentes, precediendo convocación echa por Antonio del Villar, perteguer, de orden del infra[escri]to racional, hiso relación haver convocado a todos los arriba, señores al presente residentes, y determinaren que se'ls escriga al doctor Pavia, abogate del capítol en València, que sobre la paga de l'arcediano,⁵⁵³ [f. 20r] y de esta que pague a don Fèlix Rodrigo les 150 lliures de la penció; y a donya Margarita Malferit, religiosa del Portal,⁵⁵⁴ el censal de 20 lliures y el seu salari, y demés abogats y síndichs que té el capítol en València. Y així mateix, que a l'agent que el capítol à nomenat ara en Madrid, que de prompte se li imbien 10 lliures per a regal y que se li esperanse en lo agraïment. Y així mateix, que a Joseph Falcó, escolà, que per haver assistit al cor quatre mesos per enfermetats del[s] cabiscols, se li donen 2 lliures de agraïment per lo treball. Y així mateix, per a la Semana de Nadal que ve, que es

⁵⁵³ Ha de tractar-se de Carlos Coloma Borja, canonge i ardiaca de Xàtiva (1691, març, 31- † 1711, desembre, 14), encara que quan es produeix l'acta ja havia mort. El seu càrrec l'ocuparà el seu nebot José Castellví i Coloma. Vegeu PONS ALÓS, V.; CÁRCEL ORTÍ, M.: «Dignidades y canónigos de la catedral de València en el siglo XVIII», dins *La catedral ilustrada. Iglesia, Sociedad y cultura en la València del siglo XVIII*, vol. 1, València, Institució Alfons el Magnànim, p. 117.

⁵⁵⁴ Portal de València; Portal Fosc (Monges de la Consolació).

distribuïxca en maitines, mises matinals, turns dobles y ores la suma de 300 lliures; y per als senyors capitulars que es repartixca 3 lliures de canonical y tres de Carcaxent, per a lo qual que done el senyor primicier 45 lliures, y lo demás que o done el procurador de lo que cobre de Carcaxent.

Y donà el procurador les mateches quaranta-sin lliures, dic 45 lliures; y les repartiren entre els sen[y]or bax firmats

Partisió de Semana de Nadal entre els seners canonches.

Don Fèlix Ros	.....	11 lliures 5 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Don Fèlix Jordà	.....	11 lliures 5 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Don Onofre Texidor	.....	11 lliures 5 sous. Texidor, (<i>signat</i>)
Visent Brotons	.....	11 lliures 5 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Fèlix Cebrià	.....	11 lliures 5 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Pedro Mora	.....	11 lliures 5 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Dr. Estanislau Soler	.....	11 lliures 5 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	11 lliures 5 sous. Menor, (<i>signat</i>)

Don Fèlix Ros, rasional de cabildo. (*Signat*)

[41]

1712, març, 15

Que asistixquen los beneficiats més moderns en lloch dels oficis. Semana Santa. Semana Santa.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la present iglésia de San Felipe, en donde se acostumbran y suelen tener los capítulos de dicha iglesia, [f. 20v] los señores canónigos, don Félix Ros, cabiscol, don Félix Jordá, don Onofre Visente Tejedor, Visente Brotons, don Carlos Conca, Felis Sebría, Pedro Mora y el doctor Estanislau Soler, todos canónigos, afirmando ser la maior parte de los señores residentes, presidiendo dicha convocación por Antonio Villar, perteguer, de orden del infrafirmado rasional, iso relación aver convocado a todos los ariba, señores al presente recidentes, y determinaren, que per falta de sirvens en la iglésia, per no poder resedir los oficis, que tinga obligació el beneficiat o beneficiats més moderns de servir tots los oficis. Y així mateix, determinaren estos señores que per a què en machor devosió y assistència vinguen los beneficiats al cor en la festivat de Semana Santa, es donà orde al precurador, Felis Sebría, per a què entregue al boser, don Visent Menor, tresentes y quaranta lliures. Y es distribuïren en esta forma: que es done distribució per a

maitines, per porció sensilla 15 sous y per porció canonical 1 lliura i 10 sous; y que a cada ora es done sis dinés y per porció canonical un sou. Y lo que sobre de les tresentes y quaranta lliures, pagades les maitines y ores, que don Visent Menor, boser, los distribuïxca des de la vespra de Dumenche de Rams asta el dia de sen Visent, en mises matutinals i dobles, a misa machor y vespres [f. 21r] y turn, tots los dies de esta festa. Y per a els sen[y]ors capitulars que es repartixca 3 lliures de canonical y tres de Carcaxent. Per a lo qual, que done el señor primicier 45 lliures, y lo demés que o done el procurador de lo que cobra de Carcaxent. Y donà el [...]⁵⁵⁵ y les repartiren entre els señors bax fermats.

Don Fèlix Ros, cabiscol. Racional de capítol. (*Signat*)

Partició de Semana Santa, entre els señors canonches, de l'an[y] 1712.

Don Fèlix Ros	.....	10 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Don Fèlix Jordà	.....	10 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Don Onofre Texidor	.....	10 lliures. Texidor, (<i>signat</i>)
Visente Brotons	.....	10 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Felis Cebrià	.....	10 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Don Carlos Conca	.....	10 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Dr. Estanislau Soler	.....	10 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Pere Mora	.....	10 lliures. Mora, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	10 lliures. Menor, (<i>signat</i>)

[42]

1712, maig, 7⁵⁵⁶

Distribució dels quadernets de les administracions. Que es celebre a intenció de les Ànimes mentre àxia diners de elles. Celebració de minerves y ores. Que se li torne a mossén Carlos Martí el salari. Donatiu de 100 lliures al rey. Y que es responga a la carta real y a la de les funeràries. Porcions per a les 100 lliures del donatiu.-

Ajustats y congregats en la present Aula Capítular de la col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se acostúment celebrar los capítols de la referida i glésia, feta convocació per Antoni del Villar, pertiger, de orde del racional de capítol infrafermat, a qui féu relació aver convocat a tots los señors, al present recidens, y d'el[l]s sols foren atrobats los següens: don Fèlix Jordà, senyor don Nofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèliç Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats, afermant ser la

⁵⁵⁵ Al ms. ens apareix en blanc.

⁵⁵⁶ Amb el canvi del racional del capítol es torna a emprar en català en la totalitat de les actes.

major [de]⁵⁵⁷ dits senyors recidents, determinaren, *primo*, que tots los quaderns de les administracions y oficis que se entreguen als que les administren per a definir-se a son tems com [f. 21v] sempre se ha fet, y per quant y à meix⁵⁵⁸ que fer, se rebaixen los salaris, segons van en los mateixos quaderns.

2º, que per quant y à un gran rebals de diners del plat de les beneïtes Ànimes del Purgatori, es ce[le]bre⁵⁵⁹ tots los dies a intenció de dites Ànimes hasta acabar dit depòsit, excepto la semana del Corpus, que seran anuals.

3º, que es tornen a celebrar les minerves en los tersers dumenges de cada mes y les ores de les vesprades en dits dumenges. Y per quant sols n'i à de minerves amortisades quatre, que es busquen devots per a les altres. Y per quant los recidens que huy ya no poden consumir la dotació de cada minerva, en son dia que suplixca la amortisada per a dos minerves, pagan-se als assistens la porció que'ls toque. Y en les altres de devoció, siga per a pagar als assistens bastant —que es page— y si no que se a[s]jistixca de caritat. Però que els que tinguen el cuidado de la celebració de ores y minerves els tinguen de posar la cera per a el Sacrament, de matí y de vesprada, y per a acompanyar, y que el senyor apuntador done els sermons de entre any.

4º, que per quant mossén Carlos Martí, es veu té molt treball en lo racionalat y archiu, que se li done el salari que se li donava, com consta en lo quadern de les porcions y les estrenes a son tems.

5º, que es responga a la reial carta sobre el donatiu de 18 de abril pasat per a la qual determinaren que considerant a la iglésia tan meixcabada per les grans pèrdues —de què no està encara reintegrada—, sols se donen cent lliures; y que [f. 22r] per a estes se recobren y que es tornen a la persona que les darà. Que es posen dos porcions sensilles y que entren en poder del doctor Carlos Pelegero, administrador del quadern de les porcions, fins tant es replegen les 100 lliures sobredites. Y que a la altra carta de dit mes, sobre les funeràries dels sereníssims defins,⁵⁶⁰ que es faran quant la Ciutat ho dispondrà, que es responga també.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor don Nofre Vicent Teixidor, racional de cabildo. (*Signat*)

⁵⁵⁷ Afegim la preposició per complementar el significat.

⁵⁵⁸ Llegiu *menys*.

⁵⁵⁹ Afegim per complementar significat.

⁵⁶⁰ Es tracta de les morts dels delfins de França, expirats per rubèola als mesos de febrer i març de 1712. Concretament foren Lluís de França, fill del Gran Delfí i de la princesa Maria Anna de Baviera, el qual morí el 18 de febrer de 1712. L'altre dels delfins que morí, concretament el 8 de març de 1712, fou el seu fill primogènit Lluís de França (duc de Bretanya). Mentre que la seua mare, també delfina, Maria Adelaida de Savoia, finà uns dies abans que el seu marit, el 12 de febrer.

[43]

1712, maig, 18

Confirmació dels officis en la Feria 4 post Pentecostes. Revocaren a mossén Francisco Cortés de sacramenter y nomenaren a mossén March Antoni Sellés. Sobrepellís als escolars de la porció del curat y altre per a els acòlits. De la porció que cobre el racional que es facen robes per a la secrístia y se apañen els caixons y que es page de la fàbrica. Que els censals que es dehuen a l'Hospital que se averiguen en lo archiu, sobre que es responen, y que els peu[s] del benifets, així mateix. Deu reals en les porcions beneficiats per a els sotacabiscols. Missa de a 4 lliures a l'apuntador mossén Cortés.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, feta convocació per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infrafermat racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat a tots los senyors al present recidens, y sols foren atrobats los segens: don Fèlix Jorrdà, don Onofre Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats, afermant ser la major part los sobredits senyors, determinaren en lo present dia diputat per a confirmació dels officis de la dita present iglésia, per a lo qual se tocà la campana y se observà lo demás, segons bul·les apostòliques, y determinaren confirmar tots los officis nomenats en lo dia set de janer, que per no estar la deguda nominació posada ni allargada en este present libre ni lo determinat en aquell dia, és precís posar-se en esta present determinació *nominatim*. Y així, dihc que foren los nomenats los segens: en racional de cabildo, al senyor don Onofre Vicent Texidor, en síndihc al senyor Fèlix Cebrià, en primicier al senyor don Fèlix Jordà, en apuntador al senyor don Estanislao Soler, en archiver al senyor Pere Mora, canonge, en clavari del Santíssim Sacrament al senyor canonge don Fèlix Jordà, en clavari de la cera eo lluminària [f. 22v] al senyor Jusep Rico, en boser a don Vicent Menor, prevere y beneficiat, en racional de misses a mossén Pere Geroni Sancho, en clavari de les beneÿtes Ànimes a mossén Francisco Cortés, en transter y apuntador al dit mossén Cortés, en sacramenter al dit mossén Cortés —però en este present dia determinaren dits senyors, que considerant al dit mossén Cortés molt ocupat en los tres officis, desocupar-lo de l'offici de sacramenter y nomenaren a mossén Marhc Antoni Sellés—, y últimament nomenaren en clavari de les relíquies al sobredit don Vicent Menor. Donan-los a tots respective tot lo poder necessari segons consta, ab acte rebut per Juan Batiste Sanchis, notari, y allargat en lo libre de officis de este il·lustre cabildo. Així en lo dia set de janer que es nomenaren dits officis, com en lo dia de hui y de confirmació de aquells.

Etiam, determinaren dits senyors que de la porció que [hi ha]⁵⁶¹ del curat, es fasa un sobrepellís per a els sacristans y altre de la porció dels gastos, que una y altra para en poder de l'infraescrit racional.

Etiam, determinaren los sobredits senyors que es feren les robes que paregeren necessàries per a els trasts, així blanques com de color, y se apañaren les de la sacristia, com també els caxions de aquella. Y es pagara tot lo gasto de lo cobrat de la fàbrica, que para en poder de don Vicent Menor.

Etiam, determinaren los dits senyors que per quant per part dels aministradors y oficials de l'Hospital se avia representat que lo il·lustre cabildo devia, per algunes administracions, diferens sensals al dit Hospital, y estant este necessitant de diner per a les obres presises que al present està fent, estimarien se'ls socorregera en alguna porció. Y donaren orde al senyor canonge Mora, archiver, vera de quales administracions eren dits censals y si es cobraven, y que en la relació donaren la deguda providència. Com també en què vera dit senyor canonge Mora sobre què estaven els peus dels benifets que paga la iglésia, per quant diferens [f. 23r] beneficiats los demanen.

Etiam, determinaren els⁵⁶² dits senyors que en les posecions dels beneficiats que aniran entrant se afixga, als gastos y argilando dels sirviens, deu reals. Dihc 11 sous per a els dos sotacabiscols y que estos els amostren saber cantar al faristol tot lo que se oferixca.

Etiam, determinaren dits senyors que a l'apuntador dels trats que ara és mossén Francisco Cortés se li done tots los dies missa a 4 sous de les misses, amortisades de a 4 sous de la iglésia.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[44]

1712, maig, 24

Poseció de percasos a mossén Thomàs Mòxica, (en 14 de janer de 1714 entrada en lo almari).⁵⁶³ Sermó de sant Pere y hàbits al rector de Canals. Es donà posesió en 18 de juny 1712, per Juan Sanchis. Semana del Corpus. Dosentes quaranta lliures. De primícia 36 lliures, de Carcaixent, per 68 lliures 15 sous 10. En les 3 festivitats 3a part de les 206 lliures 8, toca en esta 22 lliures 1 sou 2 diners. Canonical fins les 45 lliures. Toca 31 lliures 4 sous 6. Partició 10 lliures. De Carcaixent per a la bosa 45 lliures 11 sous 1, 3a part de les 136 lliures 13 sous 4 per a les tres festivitats de Corpus, Nadal y Setmana Santa.-

⁵⁶¹ Afegim per arredonir el significat.

⁵⁶² Al ms. «en».

⁵⁶³ Posem entre parèntesis aquesta anotació atés que es troba en una cal·ligrafia diferent.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se acostumen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats, y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, y determinaren dar posesió de percasos, com ab efecte la i donaren, ab acte rebut per Juan Batiste Sanchis, dit dia, mes e any, a mossén Thomàs Mòxica,⁵⁶⁴ beneficiat del benifet de l'Esperit Sant, fundat en esta iglésia.⁵⁶⁵ Y pagà dit benifet, de *nata mortis* 4 lliures 6 sous 6, de augment de distribució 4 lliures de resago de misses per sis anys, so és, des de 1706 fins 1711, per 28 misses cadascun any, 25 lliures 4 sous.

Etiam, determinaren dits senyors donar el sermó de sant Pere al doctor Geroni Borillo, rector de la parrochial de Canal[s], y juntament li feren gràcia de hàbits admetín-lo als percasos de lo *adventis*.

[f. 23v] *Etiam*, determinaren dits senyors fer la Cemana del Corpus, que per a major assistència al cor dels residents donaren orde al procurador, Fèlix Cebrià, canonge, entregara al bolser, don Vicent Menor, 240 lliures, y que es destribuhiren en la forma segent: en 4 diners per porció sensilla a totes ores en matines, tots los dies; a 6 lliures per porció sensilla; y lo restant en missa, vespres, en turn, tots los dies y en lo demás. Que en dita semana es celebrà anar de primícia, donà el senyor canonge Brotons, 36 lliures y el senyor canonge Felis Cebrià, 54 lliures per lo de Carcaxient y canonical. Y tot són 90 lliures, les quals se repartiren entre els senyors davall fermats.

Boxiart de les sobredit es 90 lliures y senyors capitulars, en la Semana del Corpus.

Conca	.....	10 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	10 lliures. Texidor, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	10 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Mora	.....	10 lliures. Mora, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	10 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)

⁵⁶⁴ El 26 de gener de 1709 el rei Felip V manà que es restituïren de béns confiscats a Tomàs Mòxica, mercader de Sant Felip, 34.000 ducats que se li havien embargat, per haver-se mantingut fidel vassall seu. Vegeu PASCUAL BELTRÁN, V.: *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, p. 414.

⁵⁶⁵ El benifet de l'Esperit Sant fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Garcia de Belsa, adscrit a l'altar del mateix nom. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», dins *Papers de la Costera. 400 aniversari de l'inici de les obres de la Seu*, núm. 11, Associació d'amics de la Costera, Xàtiva, abril de 1998, pp. 148-153. Amb tot, ens trobem amb altres dos beneficis sota la invoació de l'Esperit Sant, un fundat per Ça Seguera, muller de Bernat Seguer; i un altre fundat per Pasqualeta, muller de Bernat de Clos, de Xàtiva. Vegeu CÁRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

Brotos	.....	10 lliures. Brotos, (<i>signat</i>)
Conca	.....	10 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Soler	.....	10 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Menor	.....	10 lliures. Menor, (<i>signat</i>)

De cada una de les sobredites 9 porcions es donà a mossén Carlos Martí, secretari, per arginaldo, 2 sous en 6, quedaren a 9 lliures 7 sous 6.

Doctor don Nofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[45]

1712, juny, 3

Ajust en la execució contra el[s] Xiorques, per lo deute de l'Arsidiano.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida col·legial iglésia, los senyors don Felis Jordà, [f. 24r] doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotos, Fèliç Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats, y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los senyors damunt escrits, determinaren que, avent-se despachat execució de València contra els Xiorques de Moxient, arrendadors y fiances dels delmes, tocant a l'Arcidiano de Xàtiva, del delmari de [...],⁵⁶⁶ avent fet consignació a este il·lustre cabildo per obs de pagar y a conte dels atrasos de la penció apostòlica, que se admeta per part dels dits Xiorques una obligació de la quantitat executada, fen-los el il·lustre cabildo àpoca als dits Xiorques. Però que és consulte de la siguritat de estos a don Manuel Menor⁵⁶⁷ y del modo de fer la obligació; y que se execute el seu parer.

En fe de lo qual la fermí y escrigí de la mia mà. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

⁵⁶⁶ Al ms. apareix en blanc.

⁵⁶⁷ Manuel Menor, advocat de la ciutat, fou el primer alcalde major de la ciutat de Sant Felip l'any 1709; també exercí el càrrec d'advocat de miserables en els anys 1703-1704. Per a més informació vegeu BLESÀ DUET, I.: *El municipi borbònic en l'Antic Règim (1700-1723)*, Xàtiva, Ajuntament, 1994, pp. 59-82; *Un nuevo municipio para la nueva monarquía. Oligarquías y poder local. XÀTIVA, 1707-1808*, Universitat de València, 2005, pp. 28, 30, 87, 152, 183, 184, 213, 236, 240, 356, 405.

[46]

1712, juny, 4

Procures al canonge Felis Cebrià. Que a mossén Sancho se li done la missa corrent. Que no es pose missa els disaptres.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida col·legial iglésia, los senyors don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats, y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta ab albarans per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat, deixant los albarans en ses cases y a boca después, a tots los senyors damunt dits senyors, determinaren confirmar y nomenar, novament, en procurador y síndich [f. 24v] al canonge Felis Cebrià,⁵⁶⁸ per a un any; començant del primer de maig proposat, fins lo últim de abril del segent any 1713, ab lo mateix salari de un sou pe[r] liura. Però en tal de aver de donar fiança a contento y de no cobrar el sou per liura de ninguna de les pages vensudes de les 3.000 lliures apostòliques, ni de quedar-se-les en son poder les atrasades, sinó que entren en lo armari del diner; com també les 200 lliures dels onsens atrasades, de què té feta obligació Felis Martí, a pagar-les de 40 a 40 liures. Y de les que es cobraren en València dels dits onsens, ni persones ni per altres se li dega lo sou per liura. Y per últim se'ls tinga lo dret de sou per liura de les pages recaents y que sigen en los anys que aurà estat procurador. Que les mesades del[s] senyors capitulars que continue pagar-les de así a Nadal vinent, de modo que en dit dia se finisca, pagan-les totes les resagades y corrents fins dit dia de Nadal. Ni tanpoch se entenga a cobrar sou per liura de la obligació de Domingo Quinto, per lo resago de l'arrendament de la terra de miser Grau, que tenia arrendada son germà Bertomeu Quinto. Però que quedarà a la consideració de l'il·lustre cabildo, agraiñ-li al canonge Cebrià totes les sobredit es cobrances, segons se cobrava y es treballava en la cobrança, donan-li un agraiñment.

Etiam, determinaren dits senyors que a mossén Jaume Sancho no se li continue a dar tots los dies la missa de a 4 sous, sinó que en la celebració tinga la mateixa missa eo limosna que tenen los demás residents en consideració, que a part té ya 30 lliures de salari segons se determinà en 8 de agost de 1711 y en 17 de octubre, dit any.⁵⁶⁹

Etiam, determinaren dits senyors que en los disaptres no es pose missa, sinó que quede per a celebrar les obligacions dels benifets.

---

⁵⁶⁸ Al manuscrit Cerdà.

⁵⁶⁹ Vegeu determinació [26] de 8 d'agost de 1711.

En fe de lo qual les fermí y escrigí de la mia mà. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[47]

[f. 25r] 1712, juny, 17

*Poseció de percasos a mossén Vicent Cerdà (entrada en lo almari en 14 de janer de 1714).*⁵⁷⁰ *Que es fassen les obres de Sant Pere. Que es celebren en Sant Pere les misses cantades amortisades en dita iglésia. Gràcia de hàbits al rector de Finestrat y al de Alcàntera. Se li féu el acte per Juan Batiste Sanchis, notari, en 4 d'agost 1712. Al doctor Monsó y a Albert, per dit Sanchis, en 8 de setembre, dit any.-*

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la present iglésia colegal de la referida ciutat, los senyors don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta sobredita iglésia, y afirmant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los senyors damunt dits senyors, determinaren dar poseció de percasos, com a efecte la i donaren, ab acte rebut per Juan Batista Sanchis, dit dia, mes e any, a mossén Vicent Cerdà, beneficiat del benifet de la Nativitat de Nostra Senyora, fundat en esta iglésia.⁵⁷¹ Y pagà dit beneficiat, de *nata mortis*, 1 lliura 4 sous 6; de augment de distribució, 5 lliures, y de resago de misses per set anys, a 27 misses cascú, des de el any 1705 fins 1711, que totes importen 28 lliures 7 sous, de les quals féu obligació rebuda per lo notari damunt nomenat, dit dia, ab lo plaso de messos.

Etiam, determinaren dits senyors que dels lloguers de la badia y casetes agregades a la iglésia de Sant Pere, que es fassen les obres que sien menester y remiendos en dita iglésia y cases, nomenant una persona de aquell bàrrio, a qui el canonge Felis Cebrià, que de lo produhit de dits arrendaments, entrege lo diner que sia menester, donant per conte lo nomenat en què es gasta.

Etiam, determinaren dits senyors que les misses cantades, amortisades en dita iglésia de Sant Pere, que es celebren en dita iglésia segons abans se celebraven.

⁵⁷⁰ El parèntesis és nostre, perquè mostra una calligrafia diferent.

⁵⁷¹ El benifet de la Nativitat de Santa Maria fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Arnau d'Arist, el 1351. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, p. 113.

Etiam, determinaren dits senyors dar hàbits de graduats per a predicar al doctor Roch Monsó, rector de Finestrat, y també al doctor Jusep Albert, rector de Alcàntara.

En fe de lo qual les fermí y escrigí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[48]

[f. 25v] 1712, juny, 18

Que es donen les 100 lliures, en Madrid, per lo donatiu del rey.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la present iglésia colegial de la referida ciutat, los senyors don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta sobredita iglésia, y afirmant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los senyors damunt dits senyors, determinaren respondre a la carta que don Juan Milà,⁵⁷² secretari del rey nostre senyor, de orde del qual escrigé demanant les 100 lliures del donatiu que es determinà donar a sa magestad, de qui també es tingué carta en què es suplicava es fera un esfors, ha data de 18 de abril, propasat, que quedà archuada y senyalant la tesoreria real a hon se avien de depositar. Y es donà orde al canonge Fèlix Cebrià, síndihc y procurador, les fera donar y depositar en dita secretaria real de Madrid.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[49]

1712, juliol, 14

Convocació en albarans per a dispondre la visita de amortisació. Descomunió contra els que tinguen robes de la iglésia furtades. Missa matinal admesa en un carregament de censal a Jaume Jusep Menor, per ànima de Leonarda Menor. Així mateix, altra missa matinal admesa en un carregament de censal a don Melchor Samit, per ànima de Leonardo Cebrià, canonge. Que es page dels diners de la mitra una penció al retors y altra a don Felis Rodrigo.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la present iglésia colegial de la referida ciutat,

---

⁵⁷² Joan Milà d'Aragó i Macip, fill dels barons d'Otos, secretari de la cambra reial de la Corona d'Aragó. Fou intitulat marquès de sant Josep el 3 de juliol de 1721 arran de la creació del marquesat per part de Felip V.

los señores don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta sobredita iglésia, y afirmant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que per aver de dispondre es fasa la visita de amortisació, es convoque en albarans per a el disapte primer vinent.

Etiam, determinaren dits senyors que se escriga a València per a què es traga una descomunió contra els que àxien furtat qualsevols robes [f. 26r] del servici de iglésia, així de esta como de altra qualsevol, que estaven depositades en esta iglésia y la segrestia. Com també qualsevols coses de or eo plata del servici de iglésia.

Etiam, determinaren dits senyors admetre un carregament de censal a mossén Jaume Juseph Menor, per obs de celebrar una missa matutinal cantada en lo dia y festa del patriarca sant Joseph, per ànima de Leonarda Menor.

Etiam, determinaren admetre altre carregament de censal, a don Melchior Samit, per obs de celebrar una missa matutinal cantada, per ànima del canonge Leonardo Cebrià, prevere.

Etiam, determinaren dits senyors que de les 340 lliures que se han cobrat en València dels resagos de la penció apostòlica sobre la missa arçobispal, que es done als retors una paga per los moriscos y una altra paga a don Fèlix Rodrigo de 140 lliures per la penció del sensal que el cabildo li deu.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[50]

1712, juliol, 16

*Vicita de amortisació feta per lo canonge Texidor y canonge Mora y mossén Carlos Martí. Que es donen los caxions del deà Piquer al canonge Texidor, per ser son tio. Hàbits al doctor Arnau. La sarta de àmbar en or esmaltat que es coloque en la mà de la Mare de Déu, perpètuament, que donà don Francisco Jusep Cebrià.*⁵⁷³

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la present iglésia colegial de la referida ciutat, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià,

---

⁵⁷³ Francesc Josep Cebrià i Roca, fou un dels primers regidors de l'Ajuntament de Sant Felip, el veiem ocupant el càrrec de regidor des del 9 d'octubre de 1709. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 30, 86, 131, 213, 236, 255, 256, 258, 299, 307, 355.

Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta sobredita y present iglésia, y afirmant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el canonge don Onofre Vicent Texidor, assistit del canonge Pere Mora, de mossén Carlos Martí y dels que sihen menester, facen la visita de amortisació.

Etiam, determinaren dits senyors que avent mort lo doctor don Vicent Piquer,⁵⁷⁴ deà, [a]⁵⁷⁵ València, deà de esta iglésia, y conciderant que els caxions [f. 26v] que tenia avien estat abans del sacriste y canonge don Onofre Texidor, feren gràcia y es donaren al canonge don Onofre Vicent Texidor, nebot de aquell.

Etiam, determinaren dits senyors fer gràcia de hàbits, com actualment se li donaren, al senyor Mariano Arnal, beneficiat en Santa Tecla, en una de les capellanies del frare canonge Ximeno y vicari en esta iglésia, ab acte rebut per Juan Batiste Sanchis, escrivà, en lo present dia, mes e any.

Etiam, determinaren dits senyors admetre una sarta de àmbar engastada en or esmaltat que conté cinquanta grams que donà don Francisco Jusep Cebrià y Roca a la Mare de Déu de l'altar major,⁵⁷⁶ dita de la Seu y de les Neus, suplicant a dits senyors que tingeren a bé de determinar que dita sarta es colocàs en la mà de dita image, perpètuament, sens que per motiu ningú es llevara de dit puesto sinó per a adorno de alguna custòdia, y acabada la funció que es torne al puesto; i concedint dits senyors en dita súplica, determinaren posar-o en la determinació. Y que si lo dit don Francisco volgués, es fera acte o qualsevol altre instrument que més afiansàs esta disposició, per a lo d'esvenidor. Conveniren que es fera.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁵⁷⁴ Vicent Piquer fou degà de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva entre el 25 de març de 1673 fins al dia de la seua mort, esdevinguda el 12 d'abril de 1712. A les nostres *Actes capitulars* no ens trobem cap referència en què exercesca el càrrec de degà a la col·legiata, possiblement després de l'assetjament de la ciutat no tornara a exercir el càrrec a Xàtiva. El degà Piquer rebé la possessió del seu càrrec el 25 de març de 1673, la qual fou rebuda pel canonge Joan Audivert, en nom de procurador seu, en virtud de la procura que el doctor Piquer li féu, amb acte per Sebastià Estella, notari de Roma, en 17 de gener de 1673, en virtud d'unes lletres apostòliques donades a Roma el 22 de desembre de 1672, i en execució de les lletres donades per Honorat Grutari, comissari apostòlic. El degà Piquer pagà 54 lliures 4 sous per a capes, les quals foren depositades en l'armari en presència dels canonges que tenien les claus: 40 lliures als síndics del capítol, i per l'acte de possessió 10 lliures, al pertiguer 2 lliures 2 sous, als escolans 2 lliures 2 sous. El degà Piquer serà succeït en el deganat per Diego Eugeni de la Viña. Vegeu AHCX, *Possessions de dignitats y canonicats ab la entrada eo rebuda de diners de capes*, Govern i acció pastoral. Nomenaments i ordinacions, caixa 21, f. 47. Per tenir més informació sobre el títol de degà de la col·legiata de Xàtiva, càrrec instituït per Benet XIII el 9 de desembre de 1413 amb la constitució del capítol amb 15 canonges, entre els quals es trobarà la dignitat de degà, vegeu PONS ALÒS, V.: «Instituciones eclesiásticas de Xàtiva: el deanato», *Caminen Junts*, núm. 39, maig/abril de 1999, pp. 33-39.

⁵⁷⁵ Afegim la preposició per complementar sentit.

⁵⁷⁶ Sobre les joies de la Mare de Déu de la Seu, vegeu VIÑES MASIP, G.: *La patrona de Játiva*, especialment els capítols «El tesoro de la virgen antes de la Guerra de Sucesión», «Alajas de la Virgen», «Relación de las Alajas que lleva la image de Nuestra Señora de la Seo de Játiva», pp. 73-85; 171-181; 210-213, Xàtiva, 1923. Citem d'una reedició que es féu l'any 1998.

[51]

1712, juliol, 22

Carregament de censal de Jusep Menor, de 162 lliures per a una missa matinal cantada, en lo dia de Sant Jusep, per ànima de Leonarda Menor, donsellà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la present iglésia colegial de la referida ciutat, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta present y sobredita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit assistent de racional [f. 27r] a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren admetre un carregament de censal per a la amortisació de la missa matinal cantada, que deixà Leonarda Menor, donsellà, celebradora en lo dia y festa del patriarca sant Jusep, de propietat de 162 lliures; encara que per a compliment de dita cantitat de 162 lliures, donà al procurador 13 lliures 4 sous, y les 162 lliures 6 sous, dit Menor. Y les posà sobre 26 fanecades de terra orta, en la partida dels Dotse, com més llargament es de veure en lo acte que rebé dit dia Juan Batiste Sanchis. Y prometé, dit Menor, donar dos pencions que tenia vensudes el dia y festa de sant Miquel primer vinent, y en donà tres de contado.

Lo qual escrigí y fermí com a asistent de racional. Pere Mora, assistent de racional.
(Signat)

[52]

1712, agost, 13

Sepultura de «Devesos» a Gaspar Domingo Devesa. Que qualsevol diner, que passe en poder dels senyors que el porten.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta iglésia de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta present y damunt dita iglésia, y afirmant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren fer gràcia a Gaspar

Domingo Devesa de la sepultura dels «Devesos», encara que estiga comisada, prometent dit Devesa complir les obligacions tengudes per dita sepultura.

Etiam, determinaren que mossén Vicent Cerdà assistisca en la credència.

Etiam, determinaren que tots los senyors capitulars que tinguen en son poder algun diner de la iglésia, que el porten a cabildo y se entre en lo armari.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo.

[53]

[1712, agost, 23]⁵⁷⁷

Soterrar de mossén Jusep Agulló.-

Dia 23 agosti 1712, se li féu soterrar a mossén Jusep Agulló, prevere.

[54]

1712, setembre, 6

Que es fasa la festa de la Esperança, segons demana la Ciutat. Que es cremen les robes velles de la sacristia. Que la Inquisició fasa poder per a cobrar les mesades del seu canonicat. Que es vena la ceda de la Mare de Déu; Que es córrega y se arrende la terra de misser Guerau.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta [f. 27v] ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida y present iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren concedir, en la proposta de la il·lustre Ciutat en voler fer la festa de Nostra Senyora de la Esperança, y donar la porció a cascú dels residents que ans tenia y pagar *ad extra* lo gasto que y agera. Y així mateix en les demás festes votives que dita il·lustre Ciutat tornara a fer.

Etiam, determinaren que totes les robes y demás de or y plata que en la sacristia y agués, de poch servir, que es cremen per a pagar el tern nou que es fa. Y si menester és,

---

⁵⁷⁷ La data és nostra.

que es venen totes les chucheries de plata y or; y si no y à, que qui fasa el Ninyo de la Mare de Déu de plata, de devoció, que de los darrere dit es fasa.

Etiam, determinaren que se escriviera a don Carlos Albornós, que per a cobrar les mesades de la iglésia, que fasen poder a alguna persona de así.

Etiam, determinaren que es fasa lo altre remat del bordó canonical.

Etiam, determinaren que es venera la ceda que es féu de limosna per a pagar lo tern y guarnició.

Etiam, determinaren que la terra de miser Guerau se corregera y se arrendara.

En fee de lo qual les fermí y escrigí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[55]

1712, setembre, 12

Embargo vers miscuïsió en la execució de Valero Quadrado contra Jusep Pelegero, ciudadà,⁵⁷⁸ per lo que dit Quadrado deu al cabildo. Lo mateix, en lo procés que porta el tribunal de Creuada contra Jusep Pelegero, laurador, per cobrar-se un arrendament que devia dit Pelegero per lo escotado. Y el dit Pelegero deu al cabildo 345 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora [f. 28r] y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta present y referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infrafermat racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que se escriviera a València, al doctor Pavia, imbian-li los instruments per a què embargara un censal que Valero Quadrado tenia contra Jusep Pelegero, ciudadà, a qui avia exiecutat; y cobrar-se el il·lustre cabildo, de dit Quadrado, lo alcans de les procures, que eren de 300 lliures 4 sous, y el préstamo que se li féu per mans de mossén Reginaldo Bosch.⁵⁷⁹

⁵⁷⁸ Josep Pelegero i Blesa, justícia major en el civil i criminal (1690), racional (1699) i jurat en cap de Xàtiva (1705). Fou partidari de Felip V, per la qual cosa fou depositat per afecte al rei, i fet pres en la ciutat de València. Un cop acabada la guerra fou nomenat regidor per Asfeld, càrrec que no arribà a exercir. Per saber-ne més sobre l'ascensió i l'ennobliment dels Pelegero', vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 263-274.

⁵⁷⁹ Regild Bosch, junt a d'altres eclesiàstics, fou un dels pocs pobladors que es quedaren en la ciutat després de l'asetjament de les tropes borbòniques. Vegeu PASCUAL Y BELTRAN, Ventura: *Datos para la historia del exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, el qual ens aporta documentació de *La historia del convento del carmen de Játiva*, de Carlos Castañeda, qui en la segona part «Destrucción del convento», ens diu que després de la crema de la ciutat de Xàtiva: «Por unas y otras razones, quedó la ciudad en el estado más infeliz, que decirse pueda, de modo que des de el día 19 de junio de 1707 en que empezó el incendio hasta el primero de marzo del siguiente año de 1708, en el que acabó el incendio y exterminio, quedó la ciudad absolutamente inhabitada: pues no

Etiam, determinaren es fera lo mateix en les 345 lliures que deu, de una obligació, Jusep Pelegero, laurador, mixcuín-se en lo prosés y exieució contra una terra que se avia pres lo doctor Gregori Fuster,⁵⁸⁰ de dit Pelegero, per altre crèdit. Y embargada y executada per lo tribunal de Crehuada, y escusar-o per a rrenovament que devia dit Pelegero.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[56]

1712, setembre, 17

Consulta al vicari general per a què resolga sobre lo dispost per mossén Jusep Agulló.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta present y referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren es fera un paper de informe al vicari general sobre lo dispós per mossén Agulló d'un diner de dit Martí, pués dient alguns testimonis que dit mossén Agulló digé que volia que del diner propi seu, que tenia en poder de dit Martí, serviria la mitat per a don Vicent Menor, per a la bosa y la altra mitat per a mossén Pere Geroni Sancho (este és racional de mises y a pard bolser) y pretenent la herea, a[!] no estar bastament explicada la voluntat, y el il·lustre cabildo, fent reparo en contra, es convingeren en informar al vicari general per a què resolgera lo més just.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

quedaron mas vecinos, que tres sacerdotes en la colegial, y a mas de estos mosén Reginaldo Bosch, mosén Inocencio Gil, y mosén Pablo Martí, y Antonio del Villar, perteguero de la iglesia», op. cit. p. 18.

⁵⁸⁰ Gregori Fuster és un dels primers regidors de l'Ajuntament de Sant Felip, el trobem en la presa de possessió al càrrec feta el 9 d'octubre de 1709. A l'obra d'Isaïes Blesa, *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., no hi trobem massa referències a aquest regidor. L'altra de les referències que hi trobem a les nostres *Actes capitulars* és l'amortització per unes misses en memòria d'ell i de la seua esposa: «determinaren fer la mortisació del tercer dumenje de agost, deixiat per lo doctor Gregori Fuster y Thomasa Francisca Soler, cònjuges difunts», vegeu determinació [616] de 7 de setembre de 1726.

[57]

[f. 28v] 1712, novembre, 8

Poseció de percasos a mossén Martí Talens, de Carcaxient. Entrada en lo almari en 14 de janer de 1714.⁵⁸¹ Les 97 mises que el beneficiat, mossén Aliaga,⁵⁸² devia celebrar es troben celebrades immediatament de la visita, en uns quaderns. Que es venen les terres dites del Llosero y, si no, que se arrenden. Lo mateix en los secans dels «Alosos». Avent fet explorasi[ó] la Ciutat faria la festa dels Desagravis de Cristo en la infraoctava de la Concepció; y avent admés la Ciutat dita festa, es determinà fer. Que es donen per a la campana nova de la hermita de Sant Josep los ferros que eren de la altra.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta present iglesia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglesia colegial, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta present y referida iglesia, y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehín convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren donar posesió de percasos a mossén Martí Talens, de Carcaxient, beneficiat en lo benifet de Nostra Senyora de la Esperança.⁵⁸³ Com ab efecte se li donà, ab acte per Juan Batista Sanchis, notari, dits dia, mes e any. Y pagà, dit beneficiat, 2 lliures 7 sous 6, per la *nata mortis*, 4 lliures per lo augment de distribució. Y per les 33 lliures 2 sous, del resago de huit anys de misses y 28 misses de obligació, cascun any, fins lo de 1712, inclusive. Féu Jusep Talens un albarà a pagar-les dins 4 mesos. Y 14 lliures 11 sous per 97 misses que en la visita es troben de resago, al tems que el posehia son antecesor, mossén Aliaga. Y avent fet representació dit mossén Martí Talens, així de estes 97 misses, en què se averiguara si estaven celebrades per lo dit mossén Aliaga, com de què el peu de este benifet en tenia, el devia pagar el il·lustre cabildo. Que feta la deguda averiguació se li atenguera en tot lo que calia de gràcia y aderint dits senyors a esta súplica, donaren orde a l'archiver reconegera les mans del racionalat de misses y les menses, y que fera relació de tot.

Etiam, determinaren que es vera si es trobaria qui compràs totes les terres de la orta de la Llosa, que eren de Jusep Vidal, dit lo Llosero, y devia a la administració de la obra de

---

⁵⁸¹ Aquesta frase, de mà posterior..

⁵⁸² Mossén Manuel Aliaga, prevere beneficiat de la col·lagiata de Santa Maria, fou soterrat el divendres 11 de febrer de 1774, deixant per a bé de la seua ànima 400 lliures, segons consta en el testament fet davant Francisco Carrió, escrivà, el 2 de febrer de 1774. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

⁵⁸³ El benifet de la Mare de Déu de l'Esperança fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Berenguer Bosch. Vegeu CÁRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglesia de Xàtiva en época medieval», *op. cit.*, p. 113.

la Seu. Y cas que no se encontrara comprador competent, que es corregessen y se arrendassen. Y lo mateix que es fera en los cecans de Bixquert, que eren de Antonio y Jusep Alòs.

Etiam, determinaren que se exploràs si els senyors reixidors pendrien [f.29r] a son càrrech fer la festa dels Desagravis de Cristo, en la *dominica infraoctava* de la Puríssima Concepció, que està festa instituïda y votada per nòstron rey Felip Quint, en orde y per carta real. Y avent aquel[ls] senyors admés dit encàrrec, imbià el il·lustre cabildo un recado, proposan-los la disposició de dita festa. Y convenint en ella, convingeren los dos cabildos en què per lo sicular correria tot lo gasto de lumenàries, campanes, sermó, música y qualsevol altre gasto que se oferira, y, per part de l'eclesiàstich, tan solament la assistència.

Etiam, determinaren que es donaren uns ferros que eren de la campana de Sant Josep per a posar-los en una altra nova, que els oficis de fusters y obrers de vila han fet.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[58]

1712, desembre, 4

Rogatives per aygua.-

Ajuntats y congregats en la aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta present y referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer, de ordre de l'infraescrit racional a qui féu relació aver convocat a tots los damunts dits senyors, tingeren un recado de la il·lustre Ciutat, proposant si era molt gust del cabildo il·lustre el fer rogatives, atenent a la gran falta de aygua que patim, implorant a la Mare de Déu de la Seu, nostra patrona, nos la alcansara de son fill presiós; y considerant ser pública manifesta la necessitat de aygua, determinaren fer rogatives assistint de matí y de vesprada los senyors capitulars y reverent clero y la il·lustre Ciutat, que administra tot lo gasto de la cera, cam-[f. 29v]panes y música.

Y la forma de executar-se fonch: abaxiar la Mare de Déu al peu de l'altar, adornat de tots los sans de plata y demás adornos, y posada a mà dreta. Traure y exposar patent Santíssim Sacrament, después de acabats los oficis del dia, com en la octava del Corpus. Y acabada, es cantà en lo cor la lletania del Sacrament y el preste al peu de l'altar. Dita⁵⁸⁴

---

⁵⁸⁴ Al ms. «diata».

oració del Sacrament de la Mare de Déu y *ad petendam pluviam* y les matèxies es deien en la missa. Y acabades dites oracions, se exia del cor a estochar. A la vesprada no se exposava el Sacrament, sinó que, acabats los oficis, se anava del cor al presbiteri y es cantava la salve y la lletania de la Mare de Déu. Y així es continuà cantant, los senyors capitulars, les misses per la limosna de 4 sous.

En fee de lo qual la fermí y escrigí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[59]

1712, desembre, 7

Semana de Nadal, que done el procurador 300 lliures. De Carcaixent, 22 lliures 18 sous 8. De primícia, 22 lliures 4 sous 6. De canonical, 45 lliures. De Carcaixent, per a la bosa, 45 lliures, 3ª part de les 136 lliures 15 sous 4, que resten per a les 3 festes, del Corpus, Nadal y Semana Santa. 100 lliures per a mossén Luís Sancho, albacea de Madalena Macip, per lo bé de ànima. Donat en 30 de juny 1707 en Carcaixent. Que es donen 48 lliures al canonge Texidor, al canonge Mora y a mossén Carlos Martí, per lo treball de la visita (hemos recibido dicha cantidad, Texedor, se pagaron del armario, en salida de 14 de enero de 1714).⁵⁸⁵ Que es busquen dos infantillos més.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta present y referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren fer la Semana de Nadal y assignaren 300 lliures per a tot lo gasto. Y que es repartiren de esta forma: 14 reals per porció sensilla per a matines en la Nit de Nadal; set diners per a cada ora diürna, turn, tots los dies de festa; y lo demás repartit a [f. 30r] missa y vespres, comensant de les primeres de Nadal fins les segones dels Reys, ab matines de Cap de Any y Reys. Y que de les 300 lliures es supliren les matines de Cap de Any y la distribució a la calenda, per quant la renda de u y altre està incobrible.

Etiam, determinaren que el procurador donàs 22 lliures 4 sous 6, tercera part de les 68 lliures 6 sous 6, que queden bones, per a les tres festivitats de Corpus, Nadal y Semana Santa, de les 204 lliures de l'arrendament de la primícia de Carcaixent. Y que a cumpliment hasta 45 lliures, donàs el primicier, don Felis Jordà, 22 lliures 4 sous 6 de lo produhit de la

⁵⁸⁵ Aquesta frase és de mà posterior.

primícia. Y que per a les 3 lliures de canonical, donàs, així mateix, el procurador, Felis Cebrià, canonge, 45 lliures. Que acumulades totes les tres partides fan la suma de 90 lliures que es repartiren entre los següents y davall fermats.⁵⁸⁶

Boxiart per a les sobredit es 90 lliures en la Semana de Nadal.

Cabiscol	.....	10 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	10 lliures. Texidor, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	10 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Mora	.....	10 lliures. Mora, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	10 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	10 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Conca	.....	10 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Soler	.....	10 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	10 lliures. Vicente Sanmartín, (<i>signat</i>)

Etiam, determinaren donar de l'almari 100 lliures a mossén Luís Sancho, albacea de Madalena Macip.

Etiam, determinaren donar 48 lliures al canonge Texidor, canonge Mora y a mossén Carlos Martí, per lo treball de fer la visita de amortisació, repartides entre els tres. Y que les pagara el procurador Felis Cebrià, canonge.⁵⁸⁷

Etiam, determinaren que per a major assistència en lo cor y en la música es busquen dos infantillos més y que se'ls fassen cotes y demás de vestir, segons los altres.

En fee de lo qual les fermí y escrigí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[60]

1712, desembre, 20

Recado de la Ciutat per a què es puche la Mare de Déu y que se li donen gràcies.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, y Pere Mora, tots canonges y prebendats de esta present y referida iglésia, y afermant ser la

⁵⁸⁶ Al marge esquerre: Porció, 10 lliures.

⁵⁸⁷ Al marge esquerre: Es pagaren de l'almari.

major part dels senyors al present residents, [f. 30v] presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent presehit recado de la il·lustre Ciutat, per a què es tornara la Mare de Déu a son nicho, fent una demostració de gràcies per la molta aygua que avia plogut. Determinaren que es posàs la Mare de Déu en les andes, per a el dia següent, 21, que es cantàs una missa de gràcies, después el *Te Deum laudamus* y que es portàs la Mare de Déu claustralment per la iglésia y que [a]⁵⁸⁸ la vesprada es puchàs.

Etiam, determinaren que al pertiger se li donassen 3 lliures per estrenes y a mossén Carlos 4 lliures, atenent que ya se li avien donat 16 lliures per lo treball de la vicita de amortisació.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[61]

1713, gener, 7

Elecció de oficis, ut intus, ab acte rebut per Juan Sanchis, notari, dicti. Consta en lo libre de oficis. Que els senyors capitulars se façen coes sençeres per a la adoració de la Vera Creu. Que es consulte sobre les rendes del Llosero, què es deu y què es pot fer de elles.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta present y referida iglésia, y afermant ser la major part de tots los senyors y al present ser tots los recidens, presihint convocació, a ço de campana, segons disposició de bul·les apostòliques consedides per a la celebració del capítol del present dia, determinaren fer la elecció de oficis —segons en semejant dia se acostuma— per a el govern de la iglésia, comensant a exercir-los en lo primer del mes de maig del present any fins lo últim de abril 1714, quedan-se la facultat de revocar eo confirmar per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes; y foren nomenats los següents: *primo*, per a jutge contador, al senyor Vicent Brotons; per a racional de cabildo, al senyor don Onofre Vicent Texidor; per a síndich capitu- [f. 31r]lar, al senyor don Felis Jordà; per a primicier, al senyor don Felis Ros, cabiscol; per a apuntador, al senyor canonge Vicent Brotons; per a archiver, al senyor canonge Pere Mora; per a clavari i depositari del Santíssim Sacrament, al senyor don Felis Ros, cabiscol; per a clavari y depositari de la cera, a mossén Jusep Rico; per a bolser, a don Vicent Menor; per a

⁵⁸⁸ Afegim la preposició per donar-li més sentit.

racional de misses, a don Carlos Pelegero; per a animer y depositari dels diners de les Ànimes, a mossén March Antoni Sellés; per a traster y apuntador, a dit Sellés; per a sacramenter y depositari dels diners del Sacrament, a mossén Vicent Cerdà; per a clavari de les relíquies, a dit don Vicent Menor. Tot ab acte rebut per Jusep Batiste Sanchis, notari *dictis*.

Etiam, determinaren que tots los senyors capitulars se façen coles sançeres per al Dijous Sant, a la adoració de la Vera Creu (+). Y que lo mateix se'ls diga a tots los que goçen de hàbits de graduats.

Etiam, determinaren que, avent entés que la renta de la herència de Jusep Vidal, dit lo Llosero, era disposta per a la obra de la Seu y que, acaban-se esta, es fera de lo produït un sant Jusep, es celebrara l'avessat en sufrachis per a la seua ànima, que el procurador, eo els procuradors que foren estat, des de què esta venta no es distribuïx en la obra de esta iglésia, que averigüen lo que se axa percebit fins hui y en avant. Y que es consulte, si en cas de estar parada la dita obra, si es deurà dispondre fer lo sant Jusep u si es celebrarà lo cobrat en mises u en lo demás dispost per dit Vidal.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[62]

1713, gener, 21

*Despach y orde real per a què la Ciutat asystixca y pague els sensals a la iglésia; la notificació fonch en 27 de dit janer.*⁵⁸⁹

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta present iglésia de Sent Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora,⁵⁹⁰ tots canonges y prebendats de esta present y referida iglésia, y afermant ser la major part de tots los senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el despahc y orde real que avien rebut de l'agent de Madrid, [f. 31v] en què manava sa magestat que la Ciutat assistira a esta iglésia en tot lo necessari —y segons assistia ans de estes tribulacions—, com també que pagara a dita iglésia tots los sensals que sobredita ciutat y son comú tenia la iglésia, que es dara un recado a la Ciutat y còpia de dit despahc, demanant ora per a notificar-

⁵⁸⁹ Al marge esquerre ens trobem la següent anotació: «*Dia quatre de febrer, Rosana Calabuig, muller de Balaguer de Castelló, presentà a la Mare de Déu un rosari de granats de 5 denes, en señals. Y tres patenes de plata*». La rúbrica ja es troba al [f. 31v].

⁵⁹⁰ Al ms. apareix ratllat «y lo doctor Estanislao Soler».

lo al corregidor⁵⁹¹ y regidors.⁵⁹² Y avén-se fet així y donada ora, es notificara al corregidor y regidors per Jusep Geroni, gran, escrivà de Ajuntament. Y respongueren dits senyors obeir dit orde real com és de veure al peu del dit despatx archivat.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[63]

1713, febrer, 11

Conveni per a justificar els censals de la Font de la Figuera entre el il·lustre cabildo i don Vicent Menor, beneficiat en la capellania de Francisco Monfort. Dia 1 de mars féu la vicita el lector Cerra, predicador dominico de la Quaresma; el reberen a la porta y obrí un senyor capitular.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscal, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part de tots los senyors al present residents, preseint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que en los prosesos que serà menester formar en lo censal de la Font de la Figuera, que deu a esta iglésia, y en lo benifet que al present és don Vicent Menor, del qual cobra també la iglésia la pensió per consignació que féu Francisco Monfort, també beneficiat, y en lo altre censal propi del beneficiat, per quant en gran part pendix la justificació [d']uns⁵⁹³ altres, admetre a dit don Vicent Menor, beneficiat, en la contribució dels gastos que es faran, juntament, en esta iglésia; perquè, fent un cos, seran menors els gastos, els quals administrarà el il·lustre cabildo en València, per son síndich. Per a lo qual, dit don Vicent Menor, anirà donant algunes

---

⁵⁹¹ El primer corregidor de Sant Felip fou Francesc Rocafull i Folch de Cardona, des de 1709 fins a 1723, càrrec que recaigué en ell per la seua fidelitat a la causa felipista. Francesc Rocafull i Folch de Cardona, nasqué a Bruselles en 1666, fill de Joan de Rocafull i Pedron de Pallàs. Seguí la carrera militar i havia servit a Flandes, Sardenya, Orà i Catalunya. Es casà amb donya Teresa Roís de Lihori, filla del senyor d'Alfarrasí, en 1697; un any després se li expedí el títol de governador de Xàtiva, amb l'alcaidia del castell, i continuà com a governador en 1705, quan fou destituït del càrrec i allunyat de la ciutat de Xàtiva. Es tornà a reincorporar al nou càrrec a finals de 1709, després que es fundara la *Nueva Colonia de San Felipe*. Vegeu Blesa Duert, I.: *Un nuevo municipio para la nueva monarquía. Oligarquías y poder local. Xàtiva, 1707-1808, op. cit.*, pp. 81, 87, 89, 93, 145, 151-153, 172, 183, 205, 367, 369, 377, 396, 415-416.

⁵⁹² Els primers regidors de la ciutat de Sant Felip foren els senyors Pere Belloch i Borja, Joan Ortiz i Malferit, Francesc Josep Cebrià i Roca, Gregori Fuster, i Antoni Josep Cebrià i Salvador, Onofre José Soler, els quals pengueren possessió del seu càrrec el 9 d'octubre de 1709. Cal remarcar que, tot i que, en un primer moment s'establia que la durada d'aquest càrrec era de tres anys, tots els regidors que ocuparen la plaça des dels inicis del municipi borbònic ho farien de manera indefinida. Vegeu Blesa Duert, I.: *Ibidem*, p. 213.

⁵⁹³ Afegim la preposició per donar-li més coherència al text.

cantitats. Y de promte dexiaria de cobrar salari de subsacriste interino y les tèrcies que de dit salari li devien.

En fe de lo qual la fermí y escrigí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[64]

[f. 32r] 1713, abril, 1

Determinaren en fer la estació en prosesó y assistència de la il·lustre Ciutat a Sant Jusep, com sempre se ha fet. Texidor. Que la dependència de Madalena Macip es consulte a don Manuel Menor. Que al mossén Sarrión se li donen 12 lliures, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que la dependència de la obligació de Madalena Macip, a qui se li dehuen 324 lliures —com més largament és de veure en dita obligació, rebuda per Jusep Geroni Guerau, en lo primer de juny de 1706—, que es consulte a don Manuel Menor y segons son parer es resoldrà.

Etiam, determinaren que a mossén Batiste Sarrió⁵⁹⁴ se li donen, en títol de domer —avén-se oferit exiersir lo que en este ofici sia menester—, 12 lliures. Les 8 lliures les ha de donar el procurador y les 4 lliures el senyor primicier, durant la voluntat de l'il·lustre cabildo.

En fe de lo qual les fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[65]

1713, abril, 6

*Poseció de percasos a mossén Antonio Vicent Peres. Entrada en lo almari en 14 de janer, 1714.*⁵⁹⁵

---

⁵⁹⁴ Baptiste Sarrió fou l'organista de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva des de 1703 fins a 1717, vegeu ALONSO LLORCA, J.; BOLUDA PELEGERO, A.: «*La música a Xàtiva (segles XIV-XIX)*», dins *Cendres de juny*, núm. 2, 1995, Institut d'Estudis Germans Villanueva, Xàtiva, pp. 9-21. Per ampliar la informació sobre els vincles entre l'església i la Ciutat, vegeu: ALBEROLA VERDÚ, J.A.: *Música, església i ciutat. La música a la col·legiata de Xàtiva al segle XVIII*, Xàtiva, 2001.

⁵⁹⁵ Aquesta frase, afegida posteriorment, per una mà diferent.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present residens, preseint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren dar poseció de percasos a mossén Antoni Vicent Peres, subdiaca, y fer-li gràcia de hàbits, com ab efecte es féu tot, ab acte rebut per Juan Batiste Sanchis, notari, dit dia, mes e any; beneficiat del benifet de sant Esteve,⁵⁹⁶ fundat en esta iglésia y vacant per mort del doctor Jusep Thomàs. Paga dit benifet, de *nata mortis*, 3 lliures 4 sous, de augment de distribució 4 lliures, y 10 lliures 6 sous per lo resago de les misses des de el any 1704 fins lo present de 1713, a 8 misses cascun any. Y totes són 72 misses.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[66]

1713, abril, 7

Semana Santa. De Carcaixent, 22 lliures 14 sous 5. De primícia 22 lliures 4 sous 6. De canonical 45 lliures. De Carcaixent, per a la bosa, 45 lliures 11 sous 1. 3ª part de les 136 lliures 3 sous 4, que resten per a les 3 festivitats de Corpus, Nadal y Semana Santa. Que a mossén Peres se li done sols lo amortisat y ordinari, y a matines 4 sous 6. Que es fasa el llavatori. Que els senyors capitulars no vellen sinó prenen les velles que li toque, bones y males. Que es torne el metall de la campana del Puich- Que la capella del sant Vicent, de la obra nova, la disponga don Pedro Belloch, per a posar el sant y celebrar missa.-

Agustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, [f. 32v] Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren fer y dispondre la Semana Santa y lliuraren 340 lliures per a tot lo gasto de ella, donant 5 dinés a totes les

---

⁵⁹⁶ El benifet de sant Esteve fou instituït a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Domènec Marqués, el 20 de gener de 1283. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 149.

obres diürnes, per porció sensilla y 14 lliures per a cada dia a les matines, en los tres dies de tiniebles, per porció sensilla. Y lo demás, repartits a missa major y vespres. Y lo amortisat, des de les vespres de Dumenge de Rams fins lo dia de sant Vicent, y turn tots los dies de festa y tiniebles. Aplicant, de Carcaixent, les 45 lliures 11 sous que toca a esta semana, per la 3ª part de les 136 lliures, que són los dos terços de les 204 lliures, que queden bones en lo arrendament de la primícia de Carcaixent; com lo altre ters restant, que són 68 lliures 6 sous, toque a la mensa capitular per a les tres festivitats de Corpus, Nadal y Semana Santa. Les dites 340 lliures donà a los senyors canonges, Felis Cebrià, procurador. Y per a els senyors capitulars, determinaren que es done 31 sous de canonical, que són 45 lliures; y de Carcaixent, 22 lliures 4 sous 6; y el senyor canonge Jordà, primicier, 22 lliures 4 sous 6, de lo de la primícia. Que, acumulat tot, fan 90 lliures, que es repartiren en los senyors capitulars davall fermats.

Boxiart per a les sobredit es 90 lliures en la Semana Santa (Porció de 10 lliures):⁵⁹⁷

Cabiscol	.....	10 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	10 lliures. Texidor, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	10 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Mora	.....	10 lliures. Mora, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	10 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Vicent Brotons	.....	10 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Conca	.....	10 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Inquisidor	.....	10 lliures. Vicente Sanmartín, (<i>signat</i>)

Etiam, determinaren que al beneficiat resén entrat, que és mossén Peres, que sols se li done la distribució amortisada y ordinària; y, a matines de tiniebles, 4 lliures 6.

Etiam, determinaren es continue fen la funció del llavatori en lo dia de Dichous Sant, a la ora acostumada. Y que les vel·les se observe que, el senyor capitular que vulla veïlar, dega admetre les vel·les bones y males; y el que no vullga les males, ço és, de les ores incòmodes, que no se li donen les bones y de ores còmodes, sinó que estiga tengut a totes u a ninguna.

[f. 33r] Determinaren que les 4 arroves 16 lliures de metall que don Pedro Belloch⁵⁹⁸ dexià per a fer la campana gran, que es busque y se li torne, que és de la ermita del Puch; y

⁵⁹⁷ Aquesta anotació apareix al marge, per aquest fet ho posem entre parèntesi.

⁵⁹⁸ Pere Belloch (Benlloch) de Borja, batle de Xàtiva en època foral i regidor de l'Ajuntament de Sant Felip, vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 28, 86, 213, 236-237, 257, 299, 351, 357.

que es recobre una campaneta que en dita ermita y à, que és de la iglésia, com ho sap dit don Pedro Belloch.

Etiam, determinaren que a don Pedro Belloch se li consedixca apañar y lluir la capella de sant Vicent Ferrer que està en la obra nova, en la que ya té establida la supultura. Y que luego que estiga desent y com àxia de estar, que es pase el sant Vicent que està en lo altar últim de les arcades velles. Y que, constituït en aquella, es benixca per a poder celebrar missa, perquè dit don Pedro Belloch à ofert amortisar la estació en lo dia del sant en dita capella y en aniversari general.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[67]

1713, abril, 8

Poseció de percasos al doctor Vicent Beneyto, diaca. Entrada en lo almari en 14 de janer 1714.-

Agustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren donar poseció de percasos al doctor Vicent Beneyto, diaca, y hàbits per graduat, com consta en los títols del grau que lo conferiren, de teologia, en la Universitat de Gandia, com ab efecte es féu, tot ab acte per Juan Batiste Sanchis, dit dia, mes e any, beneficiat del benifet fundat en esta iglésia en la invocació de sant Andreu y vacant per mort de mossén Thomàs Exiea.⁵⁹⁹ Pagà dit beneficiat 1 lliura 4 sous de *nata mortis*, 4 lliures de augment de distribució, y per lo resago de 324 misses, des de lo any 1704 fins lo present, hasta últim de agost de 1713 *inclusive*, per 36 misses cascadament any. Y que vensuts, féu obligació dit beneficiat y son pare, Bernat Beneyto, ab acte rebut per dit notari, en dit dia, mes e any, de pagar 48 lliures 2 sous, limosna de les 324 misses; en lo dia 18 de agost, primer vinent.

En fe de lo qual la fermí y escrigí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁵⁹⁹ El benifet de sant Andreu fou instituït a la collegial de Santa Maria de Xàtiva per Romeu Escrivà. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 149.

[68]

[f. 33v] 1713, abril, 26

Carta del duc de Gandia. Festa de sant Felip, per la Ciutat. Despedida del predicador de la Quaresma.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part del[s] senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren se escrigera al senyor duc de Gandia donan-li les gràcies sobre la dependència que avia corregut en lo reverent pare confesor del rey; y que esta anàs dins altra carta per a don Francisco Lopis, agent de Madrid.

Etiam, deterninaren fer la festa dia de sant Felip⁶⁰⁰ y sant Jago, a instància y representació de la il·lustre Ciutat, pagant esta tot lo gasto y distribució en lo cor; y que se àgia de continuar tots los anys en atenció de aver-li posat sa magestat lo seu nom a esta ciutat.

Este dia féu el lector Cerra, religiós dominico, la vicita de despedida. El recibiren dos senyors capitulars a la porta; y entran-lo dins, obrí un senyor capitular y se exejutà la despedida de la Quaresma.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Teixidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[69]

1713, maig, 20

Resposta de carta a la que [envià]⁶⁰¹ el rey, sobre el bisbe de Barcelona. Que es tragen de l'almari 64 lliures, 6 sous 8, per a el gasto y tot dret de la vicita de amortisació. Que es miren els censals que proposa el presbítero Rausell de don Manuel Jordà, per a el aniversari particular de Argeo Gitart. Sermó de sant Pere al senyor canonge Soler.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don

---

⁶⁰⁰ El dia de sant Felip és el 3 de maig.

⁶⁰¹ Afegim la forma verbal per complementar el significat.

Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, [f. 34r] determinaren respondre a la carta del rey, nostre senyor, que Déu guarde, sobre la real orde de no regonéixer al bisbe de Barcelona per cardenal, per los motius expressats en dita carta archivada en esta iglésia. Y la resposta fonch a don Juan Milà, secretari.

Etiam, determinaren que es trageren de l'almari 64 lliures 6 sous 8, per a pagar el gasto de la vicita de amortisació; salari de sentència per lo jutge y vicitador, don Manuel Menor; actes, notorietats, testimoni, registre, còpia y paper sellat, les quals se entregaren per mans de l'infraescrit racional a Carlos Gisbert, procurador fiscal de dita visita. Albarà seu de 22 de maig 1713.

Etiam, determinaren que per a la amortisació de l'aniversari particular de Argeo Gitart, que se ha de amortisar per lo reverent pare, presbítero, Jacinto Rausell,⁶⁰² marmesor, deixat per dit Gitart, es miren uns censals de don Manuel Jordà, que per a dit efecte proposà dit reverent pare Rausell, deguts a dita administració.

Etiam, determinaren donar el sermó de sant Pere apòstol al senyor canonge don Estanislau Soler.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (Signat)

[70]

1713, juny, 7

Confirmació de oficis. Hàbits al retor de la Font de la Figuera. Se li donaren en 18 de este, per lo notari Sanchis. Que es consulte sobre el cumpliment de les obres pies de don Felis Rodrigo. Que se escriga a Roma sobre les bulles dels oficis.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora

⁶⁰² Fa referència a fra Jacint Rausell i Vera, agustí, natural de Xàtiva. Segons Ventura Pascual, a la seua obra *Játiva biogràfica. Escritores. Eclesiàsticos. Religiosos. Mujeres célebres*, València, 1931, tom II, p. 239, fou fill de Jeroni i Maria, professà el 17 de gener de 1669. Fou creat lector per fra Llorenç de Segòvia, l'any 1674, i es graduà en el 1685. En aquest mateix any fou nomenat, en el capítol intermedi de Barcelona, prior d'Oriola, càrrec que no va acceptar. En canvi, després en el capítol de València fou elegit prior de Xàtiva. L'any 1702 prengué possessió de la presentatura per mort del pare mestre Talens, valencià. L'any 1705 fou elet per segona vegada prior del convent xativí. L'any 1708, en el capítol de València el confirmaren. L'any 1711 el tornaren a confirmar. Va morir en el convent de la nova Sant Felip, abans Xàtiva.

y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presihint convocació, a ço de campana, com en semejans capítols per bulles apostòliques se acostuma y es sol convocar, los sobredits senyors determinaren confirmar los oficis nomenats en lo dia 7 de janer, ab acte rebut per Juan Bautiste, notari; y per lo mateix notari quedà rebuda dita confirmació en lo dia de huy.

Etiam, determinaren fer gràcia de hàbits al senyor Jaume Luís Vidal, retor de la Font de la Figuera, que se li donaran per a el dia que àxia de [f. 34v] predicar.

Etiam, determinaren que sobre la celebració en lo amortisat per don Felis Rodrigo y misses de a 3 sous, seguida la sua mort; y avent ve[n]gut lo cas de morir, es consulte si avén-se carregat dit diner —que fonhc 3.000 lliures— sobre la Ciutat, u aquella porció que sols era menester per a 3 aniversaris particulars y 386 misses de a 4 sous de limosna, no pagant huy ningun censal dita Ciutat, si estarà tenguda la iglésia celebrar y cumplir dites celebracions.

Etiam, determinaren se escrigera a Roma, a l'agent, que se li darien 600 lliures y 40 lliures per a regalar, si imbiava la bulha per a poder el il·lustre cabildo presentar tots los 7 oficis que y à en dita iglésia, en qualsevol tems que vacaren.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[71]

1713, juny, 12

Semana del Corpus. Que done el procurador 260 lliures. De Carcaixent 45 lliures 11 sous 1. De primícia 84 lliures 5 sous 11. De Carcaixent 45 lliures. De la primícia 84 lliures 5 sous 1. De Carcaixent 22 lliures 14 sous 6. De 2 arroves⁶⁰³ y míxia de oli de la primícia, 3 lliures 14 sous, a 1 lliura 10 sous la arrova.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que per a major assistència en lo dia del Corpus

---

⁶⁰³ Al ms. representat amb el símbol «@».

y la octava donàs el procurador, Felis Cebrià, canonge, 260 lliures a don Vicent Menor, bolser, incluint les 45 lliures 11 sous de Carcaixent, tercera part de lo que toca a les 3 festivitats de l'añy. Donant, de tot, 4 diners a totes ores diürnes, per porció sencilla, y 6 sous a matines, tota la octava, per porció sencilla; y lo restant a missa, vespres, turn, [f. 35r] tots los dies de la octava; y en lo demás que, en dita octava, es celebrà amortisat de la primícia. Donà el senyor canonge don Felis Jordà, primicier, en lo any passat 67 lliures 3 sous, produït de les filloles de la primícia; y 18 lliures 2 sous 10, de lo que avia distribuït y gastat en replegar los fruits de la setena, que les dos partides fon cascuna de 84 lliures 4 sous 11.

El procurador per la mensa capitular que done 45 lliures; y de la primícia de Carcaixent, 22 lliures 14 sous 6, tercera part de lo que toca a les 3 festivitats de l'any. Donà també el senyor primicier 3 lliures 14 sous de dos arrobes de oli que vené y míxia de la primícia. Y acumulades totes les partides, fan la cantitat de 146 lliures 6 sous; la qual se repartiren, entre els senyors davall fermats; sols 22 sous 4 que es repartiren entre don Carlos Martí y el pertiger.

Boxiart de les sobredit es 146 lliures 6 sous y dels senyors capitulars en la Semana del Corpus. (Porció 17 lliures 6 sous).⁶⁰⁴

Cabiscbol	.....	17 lliures 6 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	17 lliures 6 sous. Texidor, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	17 lliures 6 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Mora	.....	17 lliures 6 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	17 lliures 6 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	17 lliures 6 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Conca	.....	17 lliures 6 sous. Conca, (<i>signat</i>)
Soler	.....	17 lliures 6 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	17 lliures 6 sous. Vicente Sanmartín, (<i>signat</i>)

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[72]

1713, juny, 24

Sobre la residència de mossén Richart.-

⁶⁰⁴ Entre parèntesi perquè és una anotació que es troba al marge.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que es responga a una carta que escrigé el senyor vicari general a l'il·lustre cabildo, [f. 35v] en què es demanava si avia algun embaràs per a què mossén Francisco Richart recidira en esta iglésia, pués no avén-lo, li daria permís per a recidir. A què el il·lustre cabildo respongé que nunca [ha] trobat embaràs en ningun beneficiat per a què recidira, ans bé desichava que se aumentara la assistència en lo cor y que no discurrira reparo algú en mossén Richart. Així que podia sa señoria dispondre dar-li permís com volgera.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[73]

1713, juliol, 8

Que es pagen les 4 arroves 16 lliures de metall de la campana del Puich. Que es pagen les contes y se arreglen les menses. Que es posen els enrexiats en la capella de la obra nova de sant Vicent. Que la bolsa page vi y òsties.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que les 4 arroves 16 lliures de metall que don Pedro Belloch prestà de la campana del Puch, que se li pagen a 4 sous la liura; y que per no malvendre la ceda de l'acapte de la Mare de Déu, done el diner el canonge don Felis Jordà, del més promte que tinga de la iglésia.

Etiam, determinaren que per quant estan los contes de les procures des de lo any 1706 en 7, sense arreglar en les menses, fins lo any present de 1713, es pasen dits contes y se arrenden les menses. Assistint dos senyors capitulars per la antigitat, per cascun any de

dits contes, y que el senyor que en aquell [any] fonc rector, comensant en lo primer any, el senyor don Felis Ros y el senyor don Felis Jordà.

[f. 36r] *Etiam*, que se arranca-se'n los enrexiats de ferro de les capelles de Nostra Senyora de la Asumpció y Sant Matheu per a acomodar-los en la capella de la obra nova que compon don Pedro Belloch per a sant Vicent.

Etiam, determinaren que per quant en tot este temps que se ha tornat a recedir, ha pagat lo plat de les Ànimes 10 diners cada dia per a òsties y la mitat de lo vi per a el consumo de la iglésia en los trast y altar major, y la bolsa sols dos diners per a òsties y la altra mitat del vi, que en avant ho page tot la bolsa, per estar la iglésia satisfeta en totes les amortisacions del dret de vi y òsties, y que el plat de les Ànimes sols page vi y òsties en los dies que es celebre per dites Ànimes.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[74]

1713, agost, 4

Poseció de percasos a mossén Antoni Monserrat (entrada en lo almari en 14 de janer 1714). Que no es done poseció a ningun beneficiat en la iglésia, que no se avise el racional.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu [relació] aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren donar poseció de percasos a mossén Antoni Monserrat, presbíter, com ab efecte se li donà dit dia, mes e any, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, beneficiat del benifet fundat en esta iglésia en la invocació de la Santíssima Trinitat y vacant per mort de mossén Berthomeu Colom.⁶⁰⁵ Pagà, dit beneficiat, 6 sous 9 per *nata mortis*; 4 lliures per augment de distribució; y per lo resago de 149 misses, de les 11 de obligació de cada any, devén-ne sols 6 misses de l'any 1700 fins lo present, *inclusive*. Se li n'admeteren 28 que tenia celebrades y per les restans 121, pagà 18 lliures 3 sous.

⁶⁰⁵ El benifet de la Santíssima Trinitat fou instituït a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Simona, la dona de Ramon Durà. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

Etiam, determinaren donar orde als escolars que no permetiren a ningú, beneficiat u altre en procura, prendre posició de ningun benifet, [f. 36v] que primer no avisaren al racional de cabildo u al síndich, per a què en dita posició, además de saber qui és lo beneficiat, page este la *nata mortis*.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[75]

1713, agost, 19

Procures al canonge Felis Cebrià. Que al manchador se li done 8 lliures per lo que ha servit fins huy y 3 lliures de salari en avant. Que se arrenden totes les terres de la iglésia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren donar les procures y cobransa de les rentes de esta iglésia, per tems de un any, comensant del primer de maig del corrent any fins lo últim dia de l'any vinent, com ab efecte se li féu poder per a lo dit, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, dit dia, mes e any.

Etiam, determinaren que a Josep Ros, manchador, se li donaren 8 lliures per tot lo temps que avia servit fins lo present any, *exclusive*. Y que en lo corrent —y en avant— se li donàs de salari 3 lliures.

Etiam, determinaren se arrendàssent totes les terres de la iglésia que se ageren acabat sos arrendaments y les que estaven a mígies, como la de miser Gerau. Y que en la terra de Gosalbo se averiguasen los crèdits que en dita herència tenia la iglésia, de ans que entrara en son poder, per lo interés de la carta de gràcia y sensals; y de estos, fins lo present any. Y en cas de estar cobra-[f. 37r]da la iglésia, se entregue la part restant de la terra que té comprada la iglésia als hereus de Vicent Gosalbo, dit lo Coixo, u a qui dret tinga.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[76]

1713, agost, 26

Que mossén Luís Sancho que assistixca a la doma les ores que puga. Que es responga a la carta del canonge Belvís, de València, sobre el susidi.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent proposat mossén Luís Sancho, domer interino, trobar-se cansat per sos anys y poca salud, se li permitira el descansar, determinaren dits senyors que si no podia assistir a totes les ores del cor, que assistira a les que li foren còmodes, y dispondrien nomenar persona per a dita doma, així en les ores que, dit mossén Luís, faltara, com per a en avant.

Etiam, determinaren respondre una carta de Vicent Belvís, canonge de València, en què de part del seu cabildo demanava el resago del subsidi, així de la mensa capitular com de tots los senyors capitulars, dién-li que donaven orde al doctor Pavia per a què luego cobrara les 118 lliures que tocaven a la mensa capitular; y que respecte dels capitulars procurarien donar la satisfació que podrien quant vindria el comisari de vereda.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[77]

1713, setembre, 3

Hàbits al cathedràtich, doctor Vicent Navarro.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de [f. 37v] Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren donar hàbits de graduats per a predicar al doctor Vicent Navarro,

beneficiat en la parròquia de Sant Juan de València y cathedràtic en la Universitat; com ab efecte se li donaren, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia, mes e any.

En fe de lo qual la escrigí⁶⁰⁶ de la⁶⁰⁷ mà de altre y la fermí de la mia, en ausència del racional. Don Fèlix Jordà, regent de racional. (*Signat*)

[78]

1713, setembre, 7

Posecions de domers y subsacriste, este (y els altres) en virtud de lletres apostòliques, datis Roma apud Santissima Mariam Mayorem, anno Incarnatione domini 1710, 6 kalendas novembris y de mandato demittendo in pocetionem de don Jeroni Frigola, comissari per datis inoprado de Jornent die 31 agusti 1713. Dels altres domers vide el dia de la posseció de percasos infra.-

Prengeren poseció de domadaris de esta iglésia mossén Vicent Gimerà y mossén Carlos Ferri; y lo doctor Francisco Ortís, de subsacriste. Tot ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, dit dia, mes e any.

[79]

1713, setembre, 8

Hàbits al doctor Vicent Pastor, de Benigànim. Poseció de percasos al doctor Ortís, de subsacriste (per mort de mossén Jusep Garcia). Que el doctor Ortís continue en la capella de vicari y don Vicent Menor en la sacristia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren donar hàbits de graduats per a predicar al doctor Vicent Pastor, de Benigànim.

Etiam, determinaren donar poseció de percasos de subsacriste al doctor Francisco Ortís, vicari; com ab efecte se donà, una y altra poseció, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, dit dia, mes e any.

---

⁶⁰⁶ Al ms. apareix ratllat «y fermí».

⁶⁰⁷ Al ms. apareix ratllat «mia».

[f. 38r] *Etiam*, determinaren que per quant dit doctor Ortís està a soles en la capella de la Comunió, no trobant per ara qui hi fasa de vicari, que continue dit vicari Ortís en la capella fins que àxia altre vicari; y que don Vicent Menor continue en la sacristia hasta altra orde.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[80]

1713, setembre, 27

Que es convoque en albarans per a el donatiu del rey. Te Deum al naximent de l'infant.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que avent rebut este il·lustre cabildo una carta real, de 13 dels correns, en què demanà sa magestad un donatiu graciós per a els gastos presens de la gerra de Catalunya y siti de Barcelona que es convoque en albarans.

Etiam, determinaren que avent donat la il·lustre Ciutat un recado ab la notícia de aver parit la reyna,⁶⁰⁸ nostra senyora, un infant,⁶⁰⁹ es feren dos nits luminàries y a l'altre dia es cantés *Te Deum*. Parí la reyna dia 23 de matí.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[81]

1713, octubre, 10

Que mossén Jaume Pont celebre les misses del peu del benifet que poseix al present mossén Francisco Llobregat. Que es consulte a don Manuel Menor sobre la terra de Goçalbo. Que pase Josep Portell a acòlit.-

---

⁶⁰⁸ Maria Lluïsa Gabriela de Savoia, segona filla del duc de Savoia, Víctor Amadeu II de Savoia, i la seua esposa Anna Maria d'Orleans.

⁶⁰⁹ Ferran VI d'Espanya, nascut a Madrid (23 de setembre de 1713), fou el tercer fill de Felip V i de la seua primera esposa. El qual arribarà a ser rei d'Espanya entre 1746-1749.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, preshint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determina-[f. 38v]ren, atenent a una súplica feta per mossén Jaume Pont, que celebre les misses de la obligació del peu del benifet de mossén Francisco Llobregat, y que use del caxió eo almari que ans tenia; y que respecte de les 10 lliures que demana, que se li oferiren quant fonch procurador, per cobrar los atrasos de l'any antecedent y de la procura del canonge Miguel Geroni Cebrià, que es vorà y se li atendrà.

Etiam, determinaren que en un memorial que ha posat Gabriel Fillol,⁶¹⁰ sobre aver donat dita en les 45 fanecades de terra en la orta de la Llosa, que eren de Vicent Goçalvo, dit lo Coixo, a 22 reals la fanecada, y aver-se-li liurat, demanà que les que són de reg no les deu pagar a 22 reals; que es consulte en don Manuel Menor.

Etiam, determinaren donar la cota de acòlit que vacà de Vicent Gimerà, se li done a Jusep Portells, diputat més antich.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[82]

1713, octubre, 14

Que es donen 40 lliures per lo donatiu que demana el rey. Que se ap[r]èmie a Juan Jordà, done finances per a la terra de Goçalbo. Que la casa que era de Timotheo Royo se li done a Jusep Goçalbo, plater. Que no es done licència als escolars per a anar fora.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, preshint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren sobre el donatiu de sa magestat, el donar cinquanta liures per tots los senyors, al present recidens; y que de promte es trageren dites 40 lliures del quadern

---

⁶¹⁰ Mestre d'obres.

de les porcions per a gastos, que administra don Carlos Pelegero, y que después de les particions de les tres festivitats, segons: de Nadal, Semana Santa y del Corpus, es relleve de lo que toca als senyors capitulars una tercera part de dites 40 lliures, y que se entregue al sobredit doctor Pelegero, fins tant estigen satisfetes dites 40 lliures, en dites tres festivitats y porcions.

[f. 39r] *Etiam*, determinaren que se aprèmie a Juan Jordà, a qui es liurà la terra de Vicent Goçalbo, per 22 reals la fanecada, a què done fiançes a contanto, y que es reben les actes de l'arrendament a son favor.

Etiam, determinaren que la casa que era de Thimoteo Royo, corredor, que hui està arroyñada, sobre la qual té la iglésia un censal de 260 lliures, que avén-la demanada Jusep Goçalbo, plater, per a cobrar, vista per dos experts y valuada, se li done en tal que si el solar no aplega son valor a 100 lliures, se obliga dit Goçalvo a fer un carregament de cent liures y si fos apreciat per més, farà el carregament de més quantitat. Y pareixent convenient y considerant que Josep Sans, té de la mateixa casa un tros, que paga 4 lliures cada any, y que lo restant de dita casa, de cada any se arruïna més, ho determinaren axí. Y que els actes convenients sien acordes de dit Goçalbo.

Etiam, determinaren que per quant els escolars solen anar-se'n molts dies fora y que la iglésia queda a soles y poch assistida, no se'ls done licència en avant per anar fora.

En fe de lo qual les fermí y escrigí de la mia mà pròpia. Doctor don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[83]

1713, octubre, 20

Despaixs del senyor deà la Viña, fill de Zaragoza. Se entregaren a dos senyors capitulars. Que qualsevol despaix de Roma que se entregue primer a dos senyors capitulars.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, avent rebut un despaixs, incertes unes letres appostòliques, per a què donaren poseció en propietat a don Diego Eugenio de la Viña, de la dignitat de deà, determinaren que se entregassen a dos senyors capitulars per a què es vessen y feren relació de lo contengut en elles. Y nomenaren per a dit efecte al senyor don Felis Ros, cabiscol y al senyor don Felis Jordà.

Etiam, determinaren que tots los despaixs que vinguen per a qualsevol posició del senyor capitular u beneficiat, que se axen de entregar primer a dos senyors capitulars per a què es reconegen y després fassen relació en cabildo.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[84]

[f. 39v] 1713, octubre, 21

Posseció del senyor deà don Diego Eugenio de la Viña; (Entrada en lo almari en 14 de janer de 1714).-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent fet relació los senyors don Felis Ros y don Felis Jordà de aver vist y regonegut los despaixs per a la posició del senyor deà don Diego Eugenio de la Viña,⁶¹¹ y estar en totes les circumstàncies degudes per a concedir-li la posició, determinaren donar-la, axí en virtud de dita relació, como atenant al *mandato demitendo in possessionem* despachat per lo canonge Luís Fuentes, de la metropolitana iglésia de València, comisari appostòlich per a dit efecte, en 13 de present mes de octubre, (*signat*) y rubricat per Felip Amorós, escrivà⁶¹² y archiver de la cúria de València. Incertes les letres y bula de Roma *dati apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominica 1712, quarta idus decembris*.

Prengé la posseció don Chochim Guillot, de nació francès, y canonge de la colegial església de Tribun, diòcesis de Leon, ab procura de substitució de mossén Pere Cerdà, beneficiat en la Seu de València, procurador de dit deà de la Viña. Consta en la escritura de poder que passà davant de Juan Antonio Rodrigues, escrivà de Madrid, en 21 de febrer de

---

⁶¹¹ Diego Eugeni la Viña i Tournier, natural de Saragossa, degà de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva entre 21 d'octubre de 1713 fins al 6 de setembre de 1765, data de la seua mort. Després de pràcticament cinquanta-tres anys en el càrrec de degà, un dels més llargs des de l'ocupació del primer càrrec per Pere Frígola (1413-1414), el substituirà Fèlix Mollà (18 de gener 1766 – 6 de setembre 1802). Vegeu PONS ALÒS, V.: «Instituciones eclesiásticas de Xàtiva: el deanato», *op. cit.*, pp. 33-36. Cal destacar que Diego Eugeni de la Viña fou qui sol·licità, a la Cort, la restitució d'algunes comunitats de religiosos als seus antics convents, a través del reverent pare Pedro Rovinet, de la companyia de Jesús, confessor del rei; el decret que permeté la restitució dels convents de Sant Domènec, Sant Francesc, La Mercè i les religioses de Santa Clara, eixí a finals d'abril de 1714, donant la facultat i llicència per al seu restabliment, reduint-se a 12 el número dels conventuals, en cada convent. Vegeu Ventura Pascual, *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, *op. cit.* 26.

⁶¹² Al ms. apareix ratllat «escrivà», atés que es troba repetit.

1713. Y de la substitució ab escritura que passà davant de Felip Amorós, escrivà de València y archiver de la cúria, en 27 de febrer de 1713. Y altra escritura que passà davant dit Amorós en 17 de octubre de 1713, en què consta aver prestat, dit canonge Guillot, lo jurament necessari per a dita posseció, davant dit comisari, canonge Fuentes. Asistiren y donaren dita posseció los senyors Felis Jordà y don Onofre Vicent Texidor, com a més antichs en los canonicats. Els quals posan-lo en mà a dit procurador, ixqueren de la aula capitular y anaren a l'altar major; desplegaren y tornaren a plegar tots los ornaments de dita missa. Digé la oració de la Verge Maria. [f. 40r] Després anaren al cor, se asentà en la cadira de la dignitat, després a la pila de bateix, se obligé y tancà; després a la porta principal de la iglésia, se obligé i tancà; després a la capella del papa, se obligé y tancà el sagrari; y després se'n tornaren a la aula capitular y es continuà la posseció *more solito*. Tot lo qual pasà davant de testimonis y escrivà Juan Bautiste Sanchis, notari real y apostòlich, en dit dia 21 mes e any. Pagà dit procurador don Chochim Guillot, 40 lliures de capes, 10 lliures als escrivans, 2 lliures 2 sous⁶¹³ al secretari de cabildo, 1 lliura al mestre de serimònies, 2 lliures 2 sous al pertiguer, 2 lliures 2 sous als escolars, 1 lliura 4 sous als acòlits, 18 sous als 3 infantillos, 6 sous al manchador y 2 lliures més al pertiguer, per la convocatòria.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[85]

1713, octubre, 23

Que se entregue al doctor Colom la mitat dels fruïts del deà y la altra mitat y canonicat que es deposite.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren es donàs orde al senyor canonge primicier per a què entregàs al doctor Juan Bautiste Colom, procurador del senyor deà, la mitat de tots los fruits tocans a la setena, y que la altra mitat y la de canonicat, de dit deà, que la tingés en depòsit asta altra orde.

⁶¹³ Al ms. al davall es torna a repetir la quantitat de «2 lliures 2 sous», possiblement perquè la quantitat de dalt no es llig massa clar.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[86]

1713, novembre, 28

Aniversari particular per Argeuo Guitart (Entrada en lo almari en 14 de janer 1714).-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren admetre la fundació d'un aniversari [f. 40v] particular dexiat per Argeuo Guitart, cavaller, per la sua ànima, celebrador en 24 de maig, perpètuament, que fon lo dia de la sua mort. Y la primera celebració en dit dia 24 de maig, primer vinent, de l'any 1714. Deixat en son últim testament, fet de la sua mà pròpia, en 8 de maig 1707, y entregat a Francesc Thomàs, notari, y per este publicat en 10 de juny, dit any 1707. Transportà fra Agustí Rausell, relichiós agustino,⁶¹⁴ ab poder del pare predicador fra Jacinto Rausell y de mossén Reginald Bosch, prevere beneficiat en esta iglésia, administradors y albacees, deixats per dit Guitart —per a dit y altres efectes, en dit son últim testament—, rebut per Gaspar Domingo Devesa, notari apostòlich, en 24 de agost 1713.

300 lliures per a la dotació de dit aniversari y 14 lliures per a la primera celebració; de este modo 130 lliures en propietat de un censal que respon Antoni Pastor, de Quatretonda, pagador en 21 de octubre ab 13 lliures 10 sous 10, de pensions, vensudes y porrata fins hui. 36 lliures en propietat de altre censal que respon Jusep Vidal, de Alfarrasí, pagador en 23 de abril, ab 6 lliures 6 sous 10, de pensions vensudes y porrata fins hui. Y 129 lliures 2 sous 4, a compliment de les 314 lliures. Tot lo qual fonch rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari apostòlich y racional, en dit dia, mes e any.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁶¹⁴ Fra Agustí Rausell i Vera, agustí, segons l'obra *Játiva biogràfica...* de Ventura Pascual, *op. cit.*, p. 239, fou germà de Jacint Rausell, va professar el 28 d'octubre de 1676. Per distingir-se en l'oratória fou condecorat amb el títol de predicador. En el capítol de València fou nomenat prior de Vinaròs, però l'any 1708 i obligat pels Miquelets va haver de renunciar. Temps després fou nomenat prior de Rocafort. Va morir l'11 de gener de 1717.

[87]

1713, desembre, 2

Que el procurador pague les misses en la sacristia. Coques de Nadal de la porció del curat. 8 lliures per a la distribució en la festa dels Desagravis, de les 16 lliures de mossén Boscà, y de les altres 8 lliures distribució a la calenda, y les sobres queden en la bolsa. Que lo diner de la ceda de la Mare de Déu es fasa un tern blanch.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el procurador de les rentes de la iglésia pague, com sempre, en la sacrestia, totes les misses, de anuals y diaris. Y que després axen de ser en son descàrrech.

Etiam, determinaren que per no haver vengut encara [f. 41r] el senyor deà, que es fassen les coques de Nadal de la porció que el infraescrit del racional cobra del curat.

Etiam, determinaren que de les 16 lliures que mossén Miquel Boscà llejà en son últim testament per a la bolsa, que les 8 lliures es repartixquen en distribució en la festa dels Desagravis, que es celebra en la dominica infraoctava de la Concepció, 2^a de advent. Y de les altres 8 lliures es done distribució a la calenda de Nadal, lo acostumat; y lo que sobre se garde en poder del bolser, per a lo que es disponrà.

Etiam, determinaren que del diner de la limosna de la ceda de la Mare de Déu se fasa un tern de domàs blanc.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (Signat)

[88]

1713, desembre, 20

Semana de Nadal, 300 lliures. 45 lliures de canonical. 22 lliures 15 sous 6 de Carcaixent. Don Felis Ros, primicier, 30 lliures de la primícia. El deà no té participació ni augment. Que el corneta de Nadal se li donen deu reals de matines y dia de Nadal.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don

Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren fer y dispondre la Semana de Nadal. Y que per a el gasto y distribucions de aquella, donàs el senyor canonge Cebrià, procurador, 300 lliures, que es deuran repartir de esta forma: a maytines 1 lliura 3 diners per cada ora y lo restant en turn, tots los dies de festa. Y en lo amortisat en dita semana, vespres y missa major, fins lo dia de Reys, *inclusive* matines de esta festa y de Cap de Añy; que el dit senyor procurador donàs a 45 lliures de canonical y 22 lliures 4 sous 6, per lo que toca de la primícia de Carcaixent; y que el senyor don Felis Ros, primicier, donàs de la primícia 30 lliures; que totes les tres partides fan la suma de 97 lliures 4 sous 6, les quals se repartiren en los senyors actuals recidens.

Etiam, determinaren que el senyor deà, don Diego Eugenio de la Viña, no se li done la partició de esta semana y que de la dis-[f. 41v]tribució del cor sols se li done per lo canonicat amortisat y a les matines de Nadal, Cap de Any y Reys, així mateix lo amortisat.

Boxiart dels senyors capitulars per a les dites 97 lliures 4 sous 6, en la Semana de Nadal (Porció 9 lliures 3 sous).⁶¹⁵

Cabiscol	.....	9 lliures 3 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	9 lliures 3 sous. Texidor, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	9 lliures 3 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Mora	.....	9 lliures 3 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	9 lliures 3 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	9 lliures 3 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Conca	.....	9 lliures 3 sous. Conca, (<i>signat</i>)
Soler	.....	9 lliures 3 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	9 lliures 3 sous. Vicente Sanmartín, (<i>signat</i>)

Esta porció de 9 lliures 3 sous, perquè de les 97 lliures 15 sous 6, es rebàxient 16 lliures 3 sous 4, tercera part de les 40 lliures que de orde dels sobredits senyors se donaren per lo donatiu del rey, nostre senyor, que Déu guarde, de les porcions de gastos. Y es depositaren en València en la tesoreria, com consta del recibo fet per don Fernando Verdés

⁶¹⁵ Ho posem entre parèntesi atés que és una anotació que es troba al marge.

Montenegro, tesorer, en 26 de octubre 1713. Y es tornaren dites 16 lliures 3 sous al quadern de dites porcions, com consta en rebuda de [-].⁶¹⁶ Y així, sols queden per a repartir 81 lliures 2 sous 2. (16 lliures 13 sous de les 97 lliures 15 sous 6 per a recobrar les 40 lliures del donatiu. Està en rebuda en lo quadern de les porcions en 11 de janer 1714).⁶¹⁷

Etiam, determinaren que les 28 lliures 2 sous que se han cobrat de la administració que tingé el canonge Texidor de la primícia de Carcaixent, que es fea càrrech de elles, rebaxiant 4 lliures, que devien pagar les monges de dita vila, per y resta de 4 cafissos de blat que se'ls avia venut. Y no avén-les pagades, queden 20 lliures 2 sous, les quals es repartiren en los señors segens.

Boxiart de les dites 20 lliures 2 sous de la primícia de Carcaixent.

Cabiscol	.....	2 lliures 4 sous 6. Ros, (signat)
Texidor	.....	2 lliures 4 sous 6. Texidor, (signat)
Cebrià	.....	2 lliures 4 sous 6. Cebrià, (signat)
Mora	.....	2 lliures 4 sous 6. Mora, (signat)
Jordà	.....	2 lliures 4 sous 6. Jordà, (signat)
Brotons	.....	2 lliures 4 sous 6. Brotons, (signat)
Conca	.....	2 lliures 4 sous 6. Conca, (signat)
Soler	.....	2 lliures 4 sous 6. Soler, (signat)
Inquisició	.....	2 lliures 4 sous 6. Sanmartín, (signat)

Etiam, determinaren que vinga el corneta de la Olleria y que se li donen 10 reals de matines.

En fe de lo qual les fermí y escrigí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (Signat)

[89]

1713, desembre, 22

Rogatives per a serenitat.-

[f. 42r] Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al

⁶¹⁶ Al ms. apareix ratllada la data: «24 de desembre 1713», segurament perquè no era la correcta.

⁶¹⁷ Ho posem entre parèntesi atés que és una anotació que es troba al marge i en aquest cas no es tracta d'una rúbrica que resumeix el contingut de l'acta sinó més bé d'una ampliació del que s'hi disposa.

present recidens, presehín convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren condesendir en proposta feta per la il·lustre Ciutat, per medi de son secretari, en què es feren rogatives a nostra patrona per serenitat; les que se executaren en la forma següent: que és obrir la vidriera, dir missa canonical, pagant la limosna la il·lustre Ciutat de a 4 sous y después anar tots los senyors y clero a l'altar major y dir la lletania y salve. Y lo mateix a la vesprada, lo que es féu 3 dies consecutives de 22, 23 y 24, en los que es logrà lo desichat.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[90]

1713, desembre, 24

*Posseció de percasos a mossén Francisco Soler. Entrada en lo almari en 14 de janer 1714.*⁶¹⁸ *Possessió de percasos a mossén Vicent Gimerà, de domer.-*

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge,⁶¹⁹ don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, preshint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren donar poseció de percasos a Francisco Soler, subdiaca, com ab efecte se li donà, dit dia, mes e any, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, beneficiat del benifet que ans tenia mossén Vicent Maragall; pagà dit beneficiat 1 lliura 4 sous 2 per *nata mortis*, de augment de distribució 4 lliures, y 14 lliures 4 sous per lo resago de misses des de el any 1707 fins lo present de 1713, *inclusive*, per 7 misses cada un any. Y totes són 49 misses.

Etiam, determinaren donar poseció de percasos a mossén Vicent Guimerà, [f. 42v] subdiaca, de l'offici de domer, en virtut de les letres apostòliques *datis Roma apud santissimus Petrum anno incarnationes domini 1712, tercio decima kalendas junie*, y de *mandato demittendo in possessionem* de don Jacinto Ortí, vicari general, comisari apostòlich

---

⁶¹⁸ Aquesta anotació va estar feta posteriorment.

⁶¹⁹ Aquesta és la primera acta en què ens apareix el nou degà, Diego Eugeni de la Viña, formant part del capítol eclesiàstic.

per a dit efecte, *datum in palatio archiepestral Valentino, die 31 augusti anno 1713*. Donan-li permís durant *voluntate capituli* de vestir hàbits de graduat, com ab efecte es féu; tot ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, dit dia, mes e any.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[91]

1713, desembre, 30

Posseció de percasos a mossén Carlos Ferri, de domer.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehnt convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren donar poseció de percasos a mossén Carlos Ferri, subdiaca, de l'offisi de domer, en virtut de letres appostòliques *datis Roma apud Santissimum Petrum anno incarnationis dominum 1712, septimo idus juny*. Y de *mandato demittendo in possessionem* de don Jacinto Ortí, canonge de València, vicari general, comisari apostòlich per a dit efecte. *Datum in p[a]latio archiepestral valentino, die 30 augusti anno 1713*. Donan-li permís *durante voluntate capituli* de vestir hàbits de graduats, com a ab efecte es féu; tot ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, dit dia, mes e any.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[92]

1714, gener, 4

Posseció de mossén Geroni Guerau del benifet de la càtedra de Sant Pere (entrada en lo almari en 14 de janer 1714).-

Prengué posseció mossén Geroni Guerau, clèrege, del benifet de la càtedra de Sant Pere,⁶²⁰ per permuta en mossén Jusep Marco, y este possehia per mort de mossén Juan Bru.

---

⁶²⁰ El benifet de sant Pere fou fundat a la collegial de Santa Maria de Xàtiva per Guillem Bosch. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

Pagà de *nata mortis* 4 lliures 6 sous 6. Fonch donada ab acte per Juan Bautiste Sanchis, *dictis*.

[93]

[f. 43r] 1714, gener, 8

Elecció de officis en lo capítol general, ut intus. Domers mossén Jusep Bru y mossén Francisco Vidal, cap a dit mossén Vidal; credencier mossén Chochim Bru; epistoler mossén Guimerà. Recado a la Ciutat per a què nomene elets per a la obra.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser tots los actuals recidens, presihint convocació, a ço de campana, segons disposció per bulles apostòliques concedides per a la celabració [del] present del capítol general en lo dia de huiy, determinaren fer la elecció de officis segons se acostuma per a el govern de la iglésia; y comensen a exercir en lo dia primer de maig, següent, fins lo últim de abril de l'altre any, quedan-se la confirmació eo revocació d'ells per a el altre dia de la Pasqua de Pentecostes. Y foren nomenats los següens: primo, en jutge contador de impossicions, al senyor canonge Felis Cebrià; en racional de cabildo, el senyor canonge Carlos Conca; en síndich capitular, el senyor canonge don Felis Jordà; en primicier, el senyor cabiscol y canonge don Felis Ros; en apuntador, el senyor canonge Vicent Brotons; en archiver, el senyor doctor y canonge, Estanislau Soler; en clavari del Santíssim Sacrament, el dit senyor don Felis Ros; en clavari de la cera, mossén Christòfol Piquer; en bolser, don Vicent Menor; en racional de misses, mossén Rechinaldo Bosch, major; en clavari y acaptador de les Ànimes, mossén March Antoni Sellés; en traster, dit mossén Sellés; en apuntador dels trats, dit mossén Sellés; en sacramenter, mossén Jusep Pons; en clavari de les relíquies, dit don Vicent Menor; en subsíndich, el senyor mossén Francisco Pastor. Tot lo qual se féu ab acte per Juan Bautiste Sanchis, escrivà, dit dia, mes e any.

Etiam, determinaren nomenar domers a mossén Jusep Bru⁶²¹ y a mossén Francisco Vidal, ab la prosa y salari de dit offici; y dit mossén Vidal que es pose la capa en les misses canonicals, en 2 lliures de salari.

---

⁶²¹ El prevere Josep Bru, fill de Vicent Bru, fou nomanat canonge el 27 de febrer de 1671, en l'acte rebut per Domingo Trobat, notari, del canonicat que vacà per mort de Tomàs Gacet, del qual era coadjutor. AHGX, *Posessions de dignitats y canonicats ab la entrada eo rebuda de diners de capes*, Govern i acció pastoral. Nomenaments i ordinacions, caixa 21, f. 46.

Etiam, determinaren nomenar per a credencier a mossén Chochim Bru y en epistoler a mossén Vicent Guimerà.

Etiam, determinaren que el senyor síndich donàs un recado a la il·lustre Ciutat per a què nomene alets per a la obra de la Ceu; que el il·lustre capítol està [f. 43v] promte a nomenar els que li toquen, que és cosa molt important per quant dependíxien moltes administracions, tocans a dits elets.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[94]

1714, gener, 10

Que es fasa ajust en lo procurador del rector de Alcoy, en los resagos y convent. Posseció de mossén Pere Llor del benifet de la Santíssima Trinitat. Entrada en lo almari en 14 de janer 1714.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren se escrigera al senyor canonge Felis Cebrià, que està en València, que juntament en lo doctor Pavia, conferira en los procuradors e interesats del rector de Alcoy; y tenint presents los embargos que per part de l'il·lustre cabildo es trageren —contra els arrendadors dels fruits de dit rector la forsa que estos tenien—, el fondo de lo produït de dits fruits y tota la justificació que a l'il·lustre cabildo assistia, ajustaren lo vensut y corrent en la forma més favorable a la iglésia.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

Dit dia prengé posseció mossén Pedro Llor, clèrege, del benifet de la Santíssima Trinitat, per permuta en lo doctor Felis Lorens, rector de Ana; y este en mossén Antoni Monserrat. Pagà dit benifet 6 sous 9, *nata mortis*. Rebé dita posseció Juan Bautiste Sanchis, dit dia, mes e any.

Idem, Texidor. (*Signat*)

[95]

1714, gener, 13

Celebració de aniversari y misses matinals en la semana. Celebració de misses anuals y diaris. Es nomenà racional de misses en lo capítol general, després de Pentecostes.-

622

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida [f. 44r] iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que en la semana sols se celebraren tres aniversaris y una o dos misses matinals, y encara no tans, si per altra part y agera alguna distribució que equivalgera per aniversari eo missa matinal, per quant és molt corrent, devén-se averiguar les aplicacions de les rentes. Y que no es celebre lo que no es cobra. Y lo mateix es fasa en les misses resades de anuals y diaris, celebren-se sols en la semana tres anuals y dos diaris.

Etiam, determinaren, avent proposat mossén Reginaldo Bosch, major, no poder servir el empleo y ofici de racional de misses, per a què fonc nomenat el dia 7 de janer passat —per sos molts anys y accident de la mà, que no pot escriure—, determinaren suspendre la resolució per a el dia de Pasqua de l'Esperit Sant, en la confirmació de oficis.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[96]

1714, gener, 22

Que es compre a carta de gràcia la terra de don Melchior Samit. Que mossén Trobat pase a València.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser

---

⁶²² Al marge ens apareix la següent rúbrica: «En 14 de janer es féu, entre altres, eixida de l'almari de 48 lliures per el que feren la vicita de amortisació».- Aquesta rúbrica ja es troba en el [f. 44r].

la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren admetre la venda de terra, a carta de gràcia, que se ha proposat per part de don Melchior Samit, per 1.000 lliures y més, si es troba diner en lo almari; advertint se li diga a dit don Melchior Samit que cumplisca la amortisació de la missa matinal dexiada per lo canonge Leonardo Cebrià y les 4 bulles de difunts.

Etiam, determinaren que mossén Domingo Trobat vaxa a València a sollicitar diferens negocis que y à pendens.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[97]

[f. 44v] 1714, gener, 24

Missa de 3 sous per a el traster. Que assistisca un diputat als trats. Que es derroque lo que amenasca ruïna en les 3 casetes de la porta dels Graons.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el traster prenga 3 sous del plat de les Ànimes y diga missa a intenció de elles, el dia que la iglésia no done intenció, exepcto el disapte, que ningú en té.

Etiam, determinaren que assistisca un diputat als trats per semanas.

Etiam, determinaren que es derroque tot lo que amenasca ruïna en les 3 casetes davant la porta dels Graons.

En fe de lo que les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[98]

1714, gener, 28

Rogatives per la enfermetat per la reyna Saboyana. Que el hermano Juan, de Sent Onofre, agrane la iglésia y se li donen de limosna 3 lliures.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià y don Carlos Conca, tots canonges y prebendats de la iglésia referida, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent tengut notícia certa —per u dels senyors del reial consell— que la reyna nostra senyora quedava sacramentada y en gran perill, determinaren fer rogatives a nostra patrona la Mare de Déu de la Seu, llevant-li la vidriera, dién-li al peu de l'altar lletania y salve, de matí; y de vesprada, en seguida dels officis, es convidà a la il·lustre Ciutat per a la assistència.

Etiam, determinaren que se li digera a l'hermano Juan, de Sant Onofre, que se encarregàs de agranar tota la iglésia, de 8 a 8 dies. Y que se li donasen 3 lliures de la fàbrica per limosna.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[99]

[f. 45r] 1714, febrer, 1

El doctor Beneyto, vicari de Santa Tecla. Que digen missa en dita iglésia, alguns. Que mossén Piquer diga missa en Sant Pere, y els diners de les Ànimes es porten a esta iglésia. Que es fassen tirar mil estampes. Que el senyor primicier done 3 lliures per a una peluca al pertiguer y que de la primícia es pague el import del pom dels bordons. Vicita al marquès de Villadàries que passà per capità general a València.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, y considerant la gran falta que avia y fea un vicari en Santa Tecla y el que abans assistia, no apareixia, determinaren dits senyors nomenar al doctor Vicent Beneyto en vicari y assistent en dita parròquia de Santa Tecla, per a consuelo de sos parroquians; y que pogessen dir missa, en esta, alguns beneficiats béns vists a l'il·lustre cabildo, y señaladament el senyor canonge Soler.

Etiam, determinaren que en Sant Pere diga missa mossén Christòfol Piquer. Y que els diners que es replegen per a les Ànimes del Purgatori, es depositen en la caxieta dita de les Ànimes, de dita parroquial de Sant Pere, per a què después se pase el diner a esta iglésia per a misses a les Ànimes.

Etiam, determinaren que es fassen tirar mil estampes en València, de la Mare de Déu de la Seu,⁶²³ per a repartir als devots en lo acapte del capell y seda.

Etiam, determinaren que el import del pom dels bordons dels senyors capitulars el page el senyor primicier de la primícia. Y també, de lo mateix, es pagen tres liures de una cabellera per a Antonio del Villar, pertiguer.

Etiam, determinaren que mossén Sellés, traster, compre un tonell per a posar vi per a les misses de la iglésia.

Etiam, determinaren que el senyor deà y el senyor canonge Jordà, síndich, cumplimenten a l'excel·lentíssim senyor marquès de Villadaries,⁶²⁴ que passà a València, per governador y capità general, que vingé a parar a casa el governador. Anaren els dos senyors en coche, dos oficials y dos acòlits, avent preseït exploró per a la ora per mossén Carles Martí, per no estar así el mestre de seremònies.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[100]

1714, febrer, 3

Continuen les rogatives a instància de la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia [f. 45v] de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent rebut una carta reial ab la notícia de la grave enfermetat de la reyna, nostra senyora, donya Luisa Maria Grabiela de Saboya, y al mateix temps un recado

⁶²³ Possiblement aquestes estampes siguen les de la imatge de Nostra Senyora de la Seu de la ciutat de Sant Felip, obra realitzada en burí sobre coure, de 123x92 cm, impreses a València, d'autor anònim, atés que aquesta obra està datada entre finals del segle XVII i principis del XVIII. Per a més informació sobre les imatges de la Mare de Déu de la Seu, vegeu CATALÁN MARTÍ, J. I.: «Nuestra señora de la Seo de Xàtiva», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Catàleg de l'exposició*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 886-887.

⁶²⁴ Francisco del Castillo Fajardo y Muñoz, segon marquès de Villadaries. En l'any 1713 fou nomenat Capità General de València, succint en el càrrec al general d'Asfeld, i es traslladà a la capitania de la ciutat. Als pocs mesos de l'arribada a València abandonà el càrrec per assumir el lloc de Capità General dels Reials Exèrcits.

de la il·lustre Ciutat, en què manifestava aver-ne rebut altra carta reial del mateix assumpt y que representava a l'il·lustre cabildo,⁶²⁵ seria precis continuar les rogatives en major demostració y que esta fos a disposició de l'il·lustre cabildo, determinaren se abaxiés la Mare de Déu a l'altar, adornan-la dels Sants de plata, es cantàs missa canonical de a 4 sous de limosna, y de vesprada es digés al peu de l'altar lletania y salve, contribuint la il·lustre Ciutat en tot lo gasto.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (Signat)

[101]

1714, febrer, 4

Fundació de una missa matinal cantada, per lo canonge Leonardo Cebrià, y 4 bul·les, ut intus. Celebració de la missa y bul·les per a el 1714. Compra de la terra de dit canonge Cebrià. Arrendament de dita terra a don Melchior Samit. Que el doctor Pavia regale a Enriques 20 lliures y, així mateix, page 2 lliures 7 sous, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren admetre la fundació de una missa matinal cantada, en lo dia de Nostra Senyora del Carme, deixada per lo canonge Leonardo Cebrià, prevere, per la sua ànima y dels seus; 4 bul·les amortisades per la sua ànima, per la de son pare, Constantí; per la de sa mare, donya Elena Arazil, y per la de sa muller, Jacinta Adarro; per 12 lliures 10 sous 7, de tot dret de cada bul·la. Y la missa matinal per 16 lliures 10 sous 2, de tot dret; com ab efecte se amortissà tot per don Melchor Samit, altre dels albaçees de dit canonge Leonardo. Fent carregament de censal sobre la terra de dit canonge, en lo Pughc; així en nom propi, com de son fill, don Antonio Samit, hereu de dit canonge Leonardo, son

---

⁶²⁵ «El Rey. Conzejo, justicia y Reximiento de la fiel y amada ciudad de San Felipe: Haviendose agravado la indisposición de la Reyna mi mui chara y mui amada mujer hasta aora en que por la Divina Misericordia se ha reconocido alguna mejoría; para impetrar de Dios por la intercesion de Maria Santissima, que se continue el alivio hasta recobrar la salud, he resuelto se hagan en todo el reino publicas rogativas, como se han hecho y hazen en esta Corte a este fin, os mando se ejecuten en esa ciudad con la mayor brevedad, en que ademas de ser tan propio de vuestro zelo y amor a mi servicio y a la utilidad pública, me tendré de vos por bien servido. De Madrid veinticuatro de mil setecientos y catorze. Yo el Rey. Por mandado del Rey Ntro. Señor: D. Lorenzo de Vivanco Angulo», dins SARTHOU, C.: *Datos para la historia de Játiva*, op. cit., pp. 428-9.

agüelo. Consta del poder que posà davant de Manuel Villar, notari de València, [f. 46r] en 31 de janer de 1714 (comensant la primera celebració lo any 1714).⁶²⁶

Etiam, determinaren admetre dita terra y comprar-la, a carta de gràcia, donant per ella 1.140 lliures, en los càrrechs dels censals que el il·lustre cabildo té sobre ella, en setembre, de 30 lliures, lo u y de 45 lliures 4 sous, lo altre. Y de 211 lliures 2 sous 6, per la missa matinal cantada y les 4 bul·les, que tot lo preu de ella és de 1.702 lliures 7 sous 6. Féu la venda dit don Melchor, ab poder de dit don Antoni, que passà davant de dit Manuel Villar, en 16 de janer 1714. En après se li arrendà dita terra al dit don Melchor, tot lo qual fonch rebut en diferens actes per Juan Bautiste Sanchis, notari, dit dia, mes e any.

Etiam, determinaren se escrigera al doctor Pavia, regalàs a don Jusep Enriques, en València, en cinch doblons, per lo que se interessa en la cobrança dels atrasos de la penció del senyor arçobispo. Y que dels mateixos efectes satisfiera dos liures y dèsat sous, del tanto, en lo actuat davant del canonge Fuentes, comissari de la bul·la del deanat de esta iglésia.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[102]

1714, febrer, 10

Que don Antonio Sanchis done en paper lo que demana fasa la iglésia. Que a mossén Cerdà se li donen 4 lliures per credencier. Que a mossén Trobat se li donen 10 sous de dieta (No tingé efecte).-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afirmant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent proposat el senyor deà y dat recado de part de don Alonso Sanchis Marín,⁶²⁷ que el il·lustre cabildo fes un manifest de les rendes de esta iglésia y señaladament de les que per contratemp se avient perdut y fetes incobrables, pués es trobarà en orde real per a este

⁶²⁶ Aquesta frase, afegida postereiorment.

⁶²⁷ Alonso Sanchis Marín exercia el càrrec d'ajudant i representant a la ciutat de Melchor de Macanaz, delegat del rei per a la reconstrucció de Sant Felip. La seua funció principal era la de recaptar i ordenar els béns que havien estat confiscats i delimitar-ne quins estaven en poder de la ciutat i quins del Reial Patrimoni. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 26, 85, 93-94, 153, 367, 415-417.

efecte, determinaren se li respongera que per a executar conforme y en asert, lo que demanava, que posara en un paper la orde que suponia real y lo demés que demanava.

Etiam, determinaren se li donàs a mossén Vicent Cerdà, credencier, 4 lliures per lo que servix en dit ofici, lo últim de abril vinent.

Etiam, determinaren se li donen 10 sous a mossén Domingo Trobat, cada dia y la pre-[f. 46v]cència y que se'n vaxa luego a València a solicitar los pleys, segons està determinat.⁶²⁸

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[103]

1714, març, 2

Orde al doctor Pavia per a què diga en la terra de Jusep Pelegero, laurador, en València.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren es donàs orde al doctor Pavia que en la terra de Jusep Pelegero, laurador, que se avia corregut en esta ciutat a instància del tribunal de les tres gràcies per un crèdit que tenia contra el dit Pelegero y aver quedat molt bàxia, la dita, la aumentàs, si cas se corria en València, asta 90 lliures la fanecada de arrosar y 50 lliures la de moreral, per veure si podia cabre en la graduació dels crèdits el que esta iglésia té contra el dit Pelegero de 345 lliures.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[104]

1714, març, 3

Notícia de la mort de la reyna Saboyana. Dols en dia de mort. Dols als sirvens. 14 lliures de l'almari per als trats. Que es compren 12 vares de tafatà de color foch, per a els

---

⁶²⁸ Cal que recordem que aquesta determinació no tingué efecte, segons es dedueix de la indicació feta al marge pel racional de capítol.

bancs en lo monument, de la porció dels gastos. Costà a 11 lliures, a 6 lliures 2 sous. Que es pose sant Vicent a la capella de la obra nova de Belloch, estació en ella y aniversari general, per dit Belloch, a l'altre dia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent rebut una carta real de 20 de febrer pasat,⁶²⁹ en què sa magestad —que Déu guarde—, donant notícia de aver mort la reyna,⁶³⁰ nostra senyora, el dia 12 del mateix, encarregava es feren les honrres y exèquies acostumades, y que se avien fet en les mors de les sereníssimes reines donya Luïsa Maria de Borbon⁶³¹ y donya Mariana de Àustria,⁶³² deter-[f. 47r]minaren es feren y se executassen segons la magestad ho manava y era raó, esperant per a este compliment el recado de la il·lustre Ciutat.

Etiam, determinaren posar-se dol els senyors capitulars, liurant per a cada u dels senyors actuals recidents dotse liures del sach del rey. En atenció del mateix capte de la iglésia, encara que per a els altres dols se donaren a 18 lliures y en altres a 24 lliures.

Etiam, determinaren donar 4 lliures a Joan Batiste Sanchis, síndich asalarat, per a ajuda del dol. Y que al pertiguer, acòlits y infantillos, se'ls fassen dols, com altres vegades, del mateix diner del sach del rey.

Boixart dels senyors capitulars per a les 12 lliures, per a dols de la reyna.

⁶²⁹ «El Rey. Conzejo, justicia, Regidores, Escuderos, Oficiales y Hombres buenos de las fiel y amada ciudad de San Felipe: El triste lamentable suceso de, la temprana muerte de la serenísima Reina mi mui chara y mui amada mujer que fue el día catorze de este mes a las ocho y quarto de la mañana, después de haverse dispuesto con edificativo, fervoroso y devoto cristiano exemplo, tiene tan viva y penetrante herida en mi corazón, que para alivio de este justo dolor, solamente puede ser medio el de comunicar su pérdida y aflixión por ella a, mis vasallos para que, como igualmente interesados en tan funesto golpe, concorra su amor a ayudarme a sentirlo. En cuya manifestación os he querido advertir de él para qué como tan buenos y leales vasallos, dispongáis que en esa ciudad se hagan las demostraciones correspondientes en las honras y exequias que en caso como este se han practicado y se executaron por el fallecimiento de las serenísimas señoras las Reynas D^a. Maria Luisa de Borbón y D^a. Mariana de Austria, que en ello me serviréis. De Madrid a diecinuebe de febrero de mil setecientos y catorze. Yo el Rey. Por mandado del Rey Nuestro Señor: D. Lorenzo de Vivanco Angulo», dins SARTHOU, C.: Datos para la historia de Játiva, op. cit., pp. 429.

⁶³⁰ Maria Lluïsa Gabriela de Savoia (Torí 1688—Madrid 1714), morí el 2 de febrer de 1714. En aquest matrimoni amb Felip V tingué dos fills, tots dos ocuparien el tron d'Espanya: Lluís I (gener-agost 1724) i Ferran VI (1746-59).

⁶³¹ Trobem que deu fer referència a la reina Maria Lluïsa d'Orleans, casada amb Carles II, morta a Madrid l'any 1689.

⁶³² Va morir el 1696.

Deà	12 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	12 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Brotons	12 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Conca	12 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Soler	12 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Cabiscol	12 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Texidor	12 lliures. Texidor, (<i>signat</i>)
Cebrià	12 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Mora	12 lliures. Mora, (<i>signat</i>)
Doctor Josep Garix, mestre en seremònies	4 lliures
Juan Bautiste Sanchis, síndich secular	4 lliures. Juan Bautista Sànychiz, (<i>signat</i>)

- Per vint-i-huit vares de vaieta. Les 17 vares
2 pams a 1 lliura 2 sous; y les 10 vares 2 pams
a 18 sous, que tot fa la suma de ..... 28 lliures 4 sous.
- Per 8 vares de tela negra a 3 sous 10 ..... 1 lliura 20 sous 8.
- Per a 2 pams [de] tafatà negre, ceda
per a cosir y un quart per a traus y fil negre ..... 1 lliura 1 sou 5.
- Un sombrero per a colls y hombros;
y garnacha y trenilla per a els qëllos ..... 12 sous.
- De les mans de les 5 cotes dels
diputats y dos dels acòlits ..... 4 lliures.
- De les mans de la garnacha
del pertiguer ..... 1 lliura 20 sous.
- De les mans del vestit del pertiguer ..... 1 lliura 20 sous.
- De set dotsenes de traus ..... 7 sous.
- Per a sombrero, calses y
sabates, al pertiguer ..... 2 lliures 2 sous.⁶³³

⁶³³ Al marge: *Todo se pagó del quaderno de gastos, el exeso de 113 de capitulares; y Juan Sanchis. Que salieron de l'almario, vide el quaderno de 1713 en 1714.*

[f. 47v] Dit dia 3, *etiam*, determinaren que es tragessen de l'almari 14 lliures per a pagar los ornaments que se avien fet per a els trats, en desconte de un albarà que y à en dit armari, en lo sach morat del diner dels trats.

Etiam, determinaren es comprasen 12 vares de tafetà de color de foch per a posar en lo antepit, als bancs del monument, a hon se asenten en les veles els dits senyors capitulars y els beneficiats, dichous y divendres. Y es page de la porció per a gastos, que administra el senyor Carlos Pelegero.

Etiam, determinaren que se execute lo que proposa don Pedro Belloch en la traslació de sant Vicent Ferrer a la capella de la obra nova del dit don Pedro Belloch, en esta forma: que el dia del Sant, acabats los officis de la vesprada, es pose⁶³⁴ el Sant en unes andes y en forma de prosesó se exirà per la porta de la Plaça y per davall lo campanar se entrarà per la porta de la Obra Nova, es dexiarà el Sant en dita capella; es dirà la oració per modo de estació, que la pagarà y darà la distribució que importe dit don Pedro y es tornarà en dita forma a la iglésia; que a l'atre dia es celebrarà un aniversari general per don Pedro, ab tota solemnitat y distribució ordinària de aniversari general, el qual se continuarà tots los anys fins lo amortise. Es posarà la tumba en dita capella y els responsos se diran entre cor y consell, y si cas volgés que es digessen en la capella, ha de ser de modo que el il·lustre cabildo ni el presbiteri ixca de la porta de la iglésia, que està a la obra nova; encara que el clero y la creu es fermen des de dita porta hasta dita capella o asta a hon alcanse el número dels assistens. Que en altre dia, ben vist a dit don Pedro, es farà una festa en dita capella a la traslació del Sant, ab sermó, missa canonical y assistència de tots los beneficiats que vullgen, donant distribució competent a tots los assistens y pagant tot lo gasto que importe.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[105]

1714, març, 14

Que es prengen los contes al canonge Felis Cebrià, procurador. Que el senyor Felis Jordà es vexa en don Juan Ortí, sobre les funeràries de la reyna.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia [f. 48r] de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al

---

⁶³⁴ Al ms. «posa».

present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren es prengeren los contes al senyor canonge Felis Cebrià, dels 4 anys de les procures que ha portat de esta iglésia. Nomenaren per a dit efecte als senyors don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca y Pere Mora.

Etiam, determinaren que avent tengut un recado de la il·lustre Ciutat en què participava quedar nomenat don Juan Ortís,⁶³⁵ rexidor, per a dispondre les funeràries de la reyna, nostra senyora, y que el cabildo nomenara un senyor capitular per a conferir sobredita disposició. Nomenaren al senyor don Felis Jordà, síndich actual, per a dit efecte.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[106]

1714, març, 17

Aniversari general per a les Ànimes.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren condecendir en la proposta del senyor pare Rico, predicador de la Quaresma, guardià de Nostra Senyora de l'Oreto, en què el dichous de la Semana de Pació es celebràs un aniversari general per les Ànimes del Purgatori ab tota solemnitat de música y campanes, turn la vesprada abans, pagant la limosna acostumada dels aniversaris generals sens porció doble a l'oficis, ni porcions mortes y tot lo demás gasto de la limosna que en lo pòlpit encarregà, es demane a la [f. 48v] porta acabat lo sermó. Y de lo que sobre es digen en dit dia misses de a 4 sous per tots los sacerdots que es troben en la ciutat. Es féu un túmulo de dos grades ab moltes llums.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁶³⁵ Juan Ortiz y Malferit, regidor de l'Ajuntament de Sant Felip, és un dels primers a ocupar el càrrec de regidors, atés que ens el trobem en la presa de possessió realitzada el 9 d'octubre de 1709. vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 28, 30, 86, 213, 236, 261, 299, 355.

[107]

1714, març, 22

Semana Santa. De Carcaixent 22 lliures 15 sous 6. De canonical 45 lliures. De la primícia 40 lliures. 16 lliures 13 sous 4, per lo donatiu. Resta de porció 9 lliures 2 sous. De Domingo Quinto, que es prengen les 40 lliures de l'albarà del canonge Bru.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren dispondre la distribució per a la Semana Santa y lliuraren per a dit efecte 340 lliures per tot lo gasto de ella, per quant que és molt lo número dels recidens y molt poca la renta, assignant 2 diners per a cada ora diürna per porció sencilla, 10 sous a maytines els 3 dies de tiniebles, per porció sencilla; y lo demás repartit a missa y vespres, turn, tots los dies de festa y tiniebles. Y en lo amortisat, des de les vespres de Dumenge de Rams fins lo dia de sant Vicent, *inclusive*, aplicant de Carcaixent les 45 lliures 11 sous 1, que li toca a esta semana, per la tercera part dels fruits primicials. Les dites 340 lliures les donà el senyor canonge Felis Cebrià, síndich procurador, y per als senyors capitulars 45 lliures de canonical. Y de lo de Carcaixent, 22 lliures 4 sous 6, per la tercera part que de dits fruits toquen a la mensa capitular en esta semana. Y el senyor don Felis Ros, primicier, que done 40 lliures de la primícia. Que acomulades totes les partides fan la suma de 107 lliures 4 sous 6, de les quals se ha de rellevar 16 lliures 3 sous 4 per les 40 lliures del donatiu, segons determinació del 14 de octubre, 1713.⁶³⁶ Y sols queden per a repartir 91 lliura 2 sous 2.

Boixart de les 91 lliures 2 sous 2, dels senyors capitulars en la Semana Santa.

Deà	.....	9 lliures 2 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	9 lliures 2 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	9 lliures 2 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Conca	.....	9 lliures 2 sous. Conca, (<i>signat</i>)
Soler	.....	9 lliures 2 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	9 lliures 2 sous. Ros, (<i>signat</i>)

⁶³⁶ Vegeu determinació [82]: 1713, octubre, 14; on ens diu que aquestes 40 lliures són del donatiu que demana el rei.

Texidor	.....	9 lliures 2 sous. Texidor, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	9 lliures 2 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Mora	.....	9 lliures 2 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	9 lliures 2 sous. Vicente Sanmartín, (<i>signat</i>)

[f. 49r] Les 16 lliures 13 sous 4, per a recobro de les 40 lliures del donatiu, sobredit, se entregaren al doctor Carlos Pelegero, administrador del quadern de les porcions, en rebuda de 13 de abril 1714.

Etiam, determinaren que a Domingo Quinto se li admeten les 40 lliures que donà en un albarà del canonge Jaume Bru, racional de cabildo, en lo any 1706; fet dit albarà en 24 de dit any. Y dites 40 lliures les pagà Jusep San Juan, llaurador, per lo arrendament de la terra de miser Guerau.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[108]

1714, abril, 4

Que mossén Felis Peres pugà enviar a dir missa a Sant Josep. Que el doctor Ferrer, tutor, que done el interés de lo que importa el any general y missa resada de Blesa. Y pagada la distribució, lo demás que es done al quadern de gastos.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia col·legial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor y Pere Mora, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren fer gràcia a mossén Felis Peres, beneficiat del benifet fundat en Sant Jusep per lo doctor Garcia, que pugà una u altra vegada, sens fer abús ni servir de exemplar, imbiar altre beneficiat a dir missa a Sant Jusep els dies de festa, quedan-se dit mossén Peres a recedir en lo cor perquè el que púxia tinga presència.

Etiam, determinaren el convenir que el doctor Jusep Ferrer,⁶³⁷ tutor dels menors de Pere Luís Blesa, page 27 lliures 15 sous 10 per tot lo interés de l'import de l'any general,

---

⁶³⁷ Don Josep Ferrer, regidor de l'ajuntament de Sant Felip. Prengué possessió del seu càrrec de regidor el 15 de juny de 1716. En l'època foral ocupà càrrec en el consell. A l'igual que d'altres advocats accedí a la plaça de regidor, en classe de ciutadans. vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 28, 214, 216, 226, 238, 287, 299, 308-309, 370, 374, 380-381.

dexiat per dit Blesa y una missa resada, celebradors, el any general en lo dia 11 de abril y la missa en lo dia 21 de nobembre; fins tant tinga, dit tutor, replegat tota la propietat de aniversari y missa. Y que pagant la distribució ordinària en lo cor de l'any general y limosna de 4 sous per la missa resada, lo demás es pose en rebuda a l'administrador del quadern de les porcions, que és el doctor Pelegero, com ab efecte es féu en [...] ⁶³⁸ de abril 1714.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[109]

[f. 49v] 1714, abril, 12

Que del quadern de les porcions per a gastos es pagan los dols de la família y 4 lliures al mestre en seremònies.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que per quant no i avia diner en lo almari, es prengés del quadern de les porcions per a gastos y es pagassen los dols de pertiguer, acòlits e infantillos; y 4 lliures per a el doctor Garix, mestre en seremònies, per ajuda dels dols.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[110]

1714, abril, 14

Que es fasa el certificat de no aver-se pagat lo apuntat en lo any 1706. Que es fasa lo que demana el doctor Pavia per al pleyt de Alemany. Que el capsou se li lleve al Pertiguer y es done a mossén Vicent Navarro.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges

---

⁶³⁸ Al ms. ens apareix en blanc.

y prebendats de esta referida iglesia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent rebut una carta del doctor Jacinto Pavia, demanant un certificat de no aver-se pagat a ningun recident lo que se apuntà en lo cor, lo any 1706, per a lo alegat en lo prosés de mossén Amaro Cerdà, en què pretén dita distribució apuntada, determinaren el fera el racional de cabildo; y que el paper de les notícies, que dit doctor Pavia imbiava, se li administrassen per al pleyt de Alemany, se entregàs al senyor [f. 50r] canonge don Felis Jordà, síndich, per a què les averiguara y corregera segons se demanaven per a remitir-les a València.

Etiam, determinaren que al pertiguer Antonio Villar se li lleve el capsou dels soterrars y se li done a mossén Vicent Navarro, per a el mes de maig, primer vinent.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[111]

1714, maig, 2

Lumenàries de la reyna, nostra senyora, dona Luïsa Maria Grabiela de Savoia. Recado al deà per a què fera el ofisi.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la present iglesia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se sòlent selebrar los capítols de la referida iglesia colegal, los senyors don Diego Eugenio de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglesia, y afermant ser la major part dels senyors al present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avén de selebrar les obsèques de la reyna nostra senyora, dona Luïsa Maria Grabiela de Savoia, determinàrent que no es díguent vespres de difunts el dia ans de vesprada, com és sobint dir en altres ocasions, sí que el dia de la funció, primerament el ofici del dia y concluínt que es digés la lletania de la pròpia forma que es diu en un soterrar general; y, concluïda la lletania, es diga la missa com s'à observat en semegants funcions, y, concluïda la missa, que es predique —y predicà el pare Josep Llobregat,⁶³⁹ de la orde calçada de Nostra Senyora de la Mersè—, y finit lo sermó, el presde; y parà la capa per a responsar y es digérent tres responsos. Y finits, anaren en prosesó [f. 50v] darrere el altar magor y al[l]í digueren un

---

⁶³⁹ Fra Josep Llobregat, mercedari, fou un escriptor i cèlebre predicador, mestre en teologia, examinador sinodal de Sogorb i provincial del regne de València. Vegeu PASCUAL Y BELTRÁN, Ventura: *Játiva biogràfica. op.cit.*, p. 245.

respons com se acostuma en un aniversari general, y acompanyà la Ciutat asta el dit puesto. El ofisi el féu el senyor deà per aver-li imbiat un recado el racional, de part del cabildo per lo mestre en seremònies, fera el gust de ofisiar, per ser ofisi de boxar, i no tocava a dit senyor deà. A lo que respongé estava pronte a servir al cabildo.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.⁶⁴⁰ (*signat*)

[112]

1714, maig, 14

Gràcia de àbits al doctor Ybora de Benigani. Contes a mossén Reginaldo Bos, magor.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se sòlent celebrar los capítols de la referida iglésia colegal, los senyors don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la magor part dels senyors al present residens, convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relasió aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinàrent fer gràcia de àbits al doctor Juan Batiste Ybora, beneficiat en la parròquia de la vila de Benigani.

Etiam, determinàrent que es prengen los contes a mossén Reginaldo Bos, de la administrasió de la bosa de l'añ 1706, que fon bolser.

En fe de lo qual les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[113]

1714, maig, 16

Nominasió dels senyors que ténent les claus de l'almari. Contes al doctor Carlos Pelegero.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es çòlent çelebrar los capítols de la referida iglésia colegal, los senyors don Fèlix Jordà, [f. 51r] don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afirmant ser la magor part dels senyors al present residens, convocació feta per Antoni del Villar,

---

⁶⁴⁰ Encara que la confirmació dels oficis es realitza el dia 23 de maig, Carles Conca ja ens apareix des d'aquesta determinació com a racional de capítol.

pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinàrent que es donàrent les claus de l'almari als senyors capitulars, exeptant la clau primera que és del senyor deà y la segona és alternativa del senyor sachrista, a el senyor cabiscol. Los senyors que tinguen les claus, tinguen la obligació de obrir el almari per a fermar les entrades y exides, y axí mateix, fermar les cartes del capítol, que de hui en avant se escrigient. Y es féu nominació dels senyors don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y el doctor Estanislau Soler.

Etiam, determinàrent que es prengeren los contes de la administració de les porcions per a gastos a l'administrador, que és el doctor Carlos Pelegero. Y el alcans es posà en depòsit en lo almari.

En fe de lo qual les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[114]

1714, maig, 21

Lignum C[r]usis de Sant Pere.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es çolent selebrar los capítols de la referida iglésia colegal, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la magor part dels senyors al present residents, convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que es ves si la plata que y à de Sant Pere, custo-[f. 51v]di[a]da⁶⁴¹ en esta colegal, çe incontrarà una creu *Lixnum Crusis*; se li intregàs a mossén Christòfol Piquer, que és el que cuida de la parròquia de Sant Pere. Obligan-se los mateixos que se obligaren, quan se inportaren el càlix, y avén-la registrada no se encontrà dita creu.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[115]

1714, maig, 23

Confirmació de ofisis.-

---

⁶⁴¹ A la part superior del full apareix la data «die 24, maig, 1714».

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es sòlent celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la magor part dels senyors al present recidens, presidint convocasió, a so de campana, com en cemegants capítols, per bulles apostòliques que se acostuma y es sol convocar los çobre dits senyors, determinàrent confirmar tots los oficis de racional de mises, evangelister y credensier, per estar los que foren nomenats, en lo capítol general, impeditos y no poder assistir. Determinàrent fer nova nominació y nomenàrent per racional de mises a mossén Jaume Sancho, per epistoler a mossén Llorens Gisbert, per credencier a mossén Pasqual Pelegero.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[116]

[f. 52r] 1714, maig, 24

Semana del Corpus. Que done el procurador 312 lliures 11 sous 6. De Carcaixent 45 lliures 11 sous 1. Primisia 22 lliures 4 sous 6. De canonical 45 lliures de la primisia. De Carcaixent 22 lliures 14 sous 6.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es sòlent celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Fèlix Jordà, don Fèlix Cebrià, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant cer la magor part dels senyors al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relasió aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinàrent que per a magor assistència dels residens en lo dia del Corpus y la octava, donàs el procurador Felix Cebrià, canonge, 312 lliures 11 sous 6, a don Vicent Menor, bolser; incluint les 45 lliures 11 sous de lo de Carcaixent, tercera part de lo que toca a les tres festivitats de l'any. Donant, de tot, a dos dinés a totes les ores diürnes, per porció censilla y a 4 sous 6 a matines, tota la octava, per porció sensilla; y lo restant, a missa y vespres, turn, los dits dies de la octava; y lo demés, que en dita octava es celebra, amortisat de la primisia, donà 22 lliures 4 sous 6, el señor don Fèlix Ros, primicier. El procurador per la mensa capitular que done 45 lliures y de la primisia de Carcaixent 22

lliures 14 sous 6, tercera part de lo que toca⁶⁴² a les tres festivitats de l'any. Que o sumen lo de totes les partides, fan la suma de 90 lliures, la qual es repartí en los senyors davall firmats.

Boxar de les çobre dites 90 lliures, en la Semana del Corpus: (Porció 9 lliures).⁶⁴³

Deà	.....	9 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	9 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	9 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Conca	.....	9 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Soler	.....	9 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	9 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	9 lliures. Texidor, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	9 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	9 lliures. Sanmartín, (<i>signat</i>)

[f. 52v] De la qual probisió determinàrent se li donàs a mossén Carlos Martí 5 lliures.

En fe de lo qual les firmí y escrigí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[117]

1714, juny, 13

Edictes de les procures.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es sòlent selebrar los capítols de la referida iglésia colegal, los senyors deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de esta referida iglésia, y afermant ser la magor part dels senyors al present residents, convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinàrent que es ficàrent los cartells dels edictes, conforme es fea ans de l'extermi,⁶⁴⁴ per a arendar les procures.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

⁶⁴² Al ms. «toja». Possiblement aquesta «j» > «c», siga mostra de la confusió ortogràfica que es donava en la nostra llengua al pronunciar la «j» castellana: "Juan" > [kuán].

⁶⁴³ Entre parèntesi atés que es troba al marge.

⁶⁴⁴ Segurament, fa referència al canvi en la normativa de l'administració de Xàtiva: s'«extermià» un règim legislatiu i se n'implantà un altre.

[118]

1714, juny, 25

El procurador del clero de Ayora demana el quideni per la terra de Canet. Y se ajustà tot lo quideni per 16 lliures.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es sòlent selebrar los capítols de la referida iglésia colegal, los senyors deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de la referida iglésia, y afermant ser la major part [f. 53r] dels senyors al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relasió aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que es nomenàs a don Manuel Menor per a què resolguera si se devia pagar al clero de Ayora el quideni que demana per la terra de Canet.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[119]

1714, juliol, 5

Arrendament de procures, sia Jusep Noguera. Anada a València del canonje Soler.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se sòlent celebrar els capítols, els senyors deà don Diego Eugeni de la Viña, don Felis Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació haver convocat a tots los referits senyors, determinaren que es feren els actes de arrendament de les procures y collecta de totes les rendes de dita santa iglésia; com ab acte [es féu], en dit dia, mes e any, rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari. Se executà a favor de Jusep Noguera, torsedor y fianza de Berthomeu Bellver, per temps de dos anys; el primer de ferm y el segon de respit. Ab obligació de què si no vol continuar en lo segon, que dega avisar al racional de cabildo, dit. Y lo primer any per salari 200 lliures cada any, segons capítols. Y comensà a cobrar en lo primer de maig pasat del present any, y a pagar en lo primer de setembre primer vinent.

Etiam, determinaren dits senyors que vàgia a València el senyor canonge don Estanislau Soler per a saber el estat de les cobranses, y que el doctor Jacinto Pavia done contes. Y partí el dia 8 del present mes.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà. (*Signat*)

Et etiam, determinaren que es tornara a formar la administració de la obra de la Mare de Déu. Y es nomenà per elet al senyor canonge don Fèlix Jordà y pagador a mossén Domingo Trobat y que se embie recado a la Ciutat que nomene els seglars.

[120]

[f. 53v] 1714, juliol, 12

Carta y atestàs per a la conjunció del doctor Jusep Cebrià.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de la dita santa iglésia, los senyors don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges y prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de l'orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació haver convocat, determinaren se li donen la carta y atestats al canonge Fèlix Cebrià per a la conjunció del doctor Jusep Cebrià.

En fe lo qual la fermí de la mia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[121]

1714, setembre, 1

Vicent Roca, apotecari, y Menchor Camino, sombrerer, paguen pencions correns y el resago de les cases, es veuran. Que donen dos cases a don Manuel Jordà per los censals que corresponen a la iglésia, y al doctor Bosch se li done un solar, lo que prearen.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular, de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostúment celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats en dita santa iglésia colegial y afermant ser la major part al present dels senyors recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que Vicent Roca, apotecari y Menchor Camino, so[m]brerer, paguen les pencions de les cases que han pres en la plasa de la Seu y en lo carrer de Bayés, que eren de Gaspar Micó, ciutadà, des del dia que les poseïxen y les pencions atrasades. En terminar-se el pleyt que la iglésia té sobre esta dependència, en dit Micó, es resoldrà lo que ha de ser.

Etiam, determinaren que les cases que demana don Manuel Jordà, la una en la plasa de la Seu, dita la casa de la Estrada, que últimament era de Donís Sanchis, y la altra darrere de la obra nova, que era de la herència de Jusep Gil, ciutadà, se li establixca esta en lo censal, ab tal que si se apreia per major quantitat del censal, que dega pagar de l'aument les pensions vensudes y gastos. Y si no, solament lo que quede de principal; y el gasto mijerament entre dit Jordà e iglésia. Y la altra casa la demane al confiscador y se hadoçara el censal y pensions vensudes. Com se executà.

Etiam, que el solar de casa que demana el doctor Bosch, en la Corregeria ampla, que era de Jeroni Bernabeu, notari, se haprehe y per lo que valga que pague la penció. Com se executà.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[122]

1714, setembre, 10

Que de la fàbrica es pague els gastos dels embargos. Que se escriga als canonges Cebrià, y torne. Els hereus de Madalena Macip demanen les 324 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular, de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de dita santa iglésia colegial y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional [f. 54r] a qui féu relació haver convocat, determinaren que, per a gastos que se oferixquen y se oferiran en los embargos de don Tobias de Burgos⁶⁴⁵ y demás pleits, es prenga el diner de la fàbrica, y que després se tornen dels diners que paren en lo senyor canonge don Carlos Conca, de les porcions que cobrà el doctor Carlos Pelegero, els anys pasats. Y que el dit regent de racional escriga al dit canonge Conca, per a què done providència de la quantitat sobredita, y de la seda de la Mare de Déu, y del cadafal de la Lloncheta y finestres de la casa de don Agustí Sans, que se han llogat per a els bous del present any.

---

⁶⁴⁵ Tobias del Burgo o Bourck, noble titulat, d'origen irlandés, fou un dels regidors perpetus nomenats en 1714, recompensat a més amb 43.585 pesos. Hem de remarcar que a l'igual que s'esdevé amb els altres regidors perpetus no exerciren el càrrec, sinó que nomenaren tinents de regidors. En aquest cas, nomenà a José Jiménez (1719-1749), Francisco Exea (1750,?), Carlos Ruiz de Alarcón (1756-1787) i Carlos Fernando Ruiz de Alarcón (1787-?). Per a més informació, vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit.; sobre Tobias del Burgo, vegeu: pp. 27, 84, 206-210, 214, 216-217, 220, 235, 242, 281-282, 310, 322.

Etiam, que se escriga al canonge Fèlix Cebrià, que també done providència en retornar el préstamo que se li féu de 200 lliures y que pague ses mesades. Y lo que pertoca que ho torne a la iglésia y que done la satisfació als papers que se li posà deutes en lo conte de les sues procures. Tot lo qual se executà.

Et etiam, que per quant los hereus de Madalena Mancip demanen les 324 lliures de un préstamo que féu al cabildo, la dita, es determinà que el senyor canonge don Onofre Vicent Texidor, es conferixca en dits hereus per a el ajust.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[123]

1714, setembre, 22

El mestre de capella que vinga o renúncie; Nominació de acòlit a Masià del Villar; Mossén Jaume Sancho que pague el censal; Que es fasen draps per a el púlpit.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular, de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que se escriguera al mestre de capella mossén Sacarias Francisco Juan, per a què vinguera a recidir en esta santa iglésia o que renúncie; com se executà. Y axí mateix, féu la provició de la plaza de acòlit en Masià Villar, diputat.

Etiam, determinaren que mossén Jaume Sancho pague el censal que responia per el hort al camí de Dos Molins o que el dexie a la iglésia. Y el dit se convingué a pagar. Y el capítol li féu gràcia, de les pencions vensudes, a què pague micha penció cada any.

Etiam, que del diner de la Seda de la Mare de Déu, que es fasa draps per a el púlpit, de domàs carmesí, y frontal del mateix; y de domàs vert y morat, en franges de lo mateix color y or.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[124]

1714, setembre, 28

Repartició del canonicat del senyor deà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular, de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la santa col·legial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que es repartiren els fruits del canonicat del senyor deà, del temps que en lo any pasat avalat. Y portà el senyor don Fèlix Ros, primicier, vint-i-cinc lliures díuit sous y tres dinés, del valor de la dita part de fruits que vené. Y per nou porcions, pués als dits senyors se añadiren els senyors Fèlix Cebrià y don Carlos Conca, canonges, que estan fora. Y no se li donà al senyor deà, per no tocar-li. Tocà per porció 2 lliures 19 sous 9, que es repartiren en los senyors següents.

[f. 54v] Boxiart de les 25 lliures 18 sous 3; y dels senyors capitulars.

Cabiscol	.....	2 lliures 17 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	2 lliures 17 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	2 lliures 17 sous. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	2 lliures 17 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	2 lliures 17 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	2 lliures 17 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Conca	.....	2 lliures 17 sous. Conca, (<i>signat</i>)
Soler	.....	2 lliures 17 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	2 lliures 17 sous. Sanmartín, (<i>signat</i>)

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[125]

1714, octubre, 6

Salari del plat de les Ànimes que va per fora. Que se execute a Casiano Sanchis. El dia de festa que es repartixquen les mises. Que es fasen els arrendaments de terres y cases.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular, de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la santa col·legial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, doctor Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, lo doctor

Estanislau Soler, tots canonges y prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació de Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren dits senyors que a mossén Jusep Daeste, que acapta a les Ànimes del Purgatori per la ciutat, se li done de salari 5 lliures com del plat del Santíssim Sacrament, que també administra.

Etiam, determinaren que se executara a Casiano Sanchis, laurador, com a posehedor de un hort en la plaza de Sant Jaume, que respon dos censals. El u de 100 lliures y el altre de 28 lliures.

Etiam, determinaren que les misses en dia de festa que es repartixquen per a què el poble tenga son consuelo.

Et etiam, determinaren que es facen els arrendaments de totes les terres y cases arrendades per les quantitats y condicions que es lliuraren y que vagen en lo bandufari del procurador. Y axí mateix que es sàpia quant concluïxen els arrendaments o llogers de la casa y caseta de Gosalbo.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la pròpia mia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[126]

1714, octubre, 16

Tornà el préstamo el canonge Fèlix Cebrià.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de la santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que per quant el doctor canonge Fèlix Cebrià, ausent, imbià a son germà, lo doctor Jusep Cebrià, clergue, a tornar el préstamo que li avia fet el capítol de 220 lliures, per a la Semana del Corpus; que les admitira dit regent de racional y que li entregara el vale que dit canonge Cebrià havia fet y li fera el recibo al dorso deient quedava dita quantitat, de orde de l'il·lustre cabildo, satisfeta. Lo que se executà.

Y en fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[127]

1714, octubre, 17

Entrada en lo armari de 302 lliures 14 sous 6.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons [f. 55r] Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren dits senyors que es fasa entrada en almari del diner, que passava en poder de l'infraescrit regent de racional, com se executà, dit dia. Y es féu entrada de trecentes dos lliures catorse sous y sis dinés, procedits en esta forma: docentes vint lliures del préstamo del senyor canonge Fèlix Cebrià y noranta-quatre lliures deu sous, que donà el senyor canonge don Carlos Conca, de les que cobrà del doctor Carlos Pelegero, administrador de les porcions de gastos; que tot fa la cantitat de 314 lliures 10 sous. Y es quedaren onze lliures quinze sous y sis dinés, que es tornaren a la fàbrica, havent pres dita cantitat per a els gastos; com se determinà en 10 de setembre pasat.⁶⁴⁶

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la pròpia mia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[128]

1714, octubre, 18

Que se li done a Atanàcio Galbis 50 lliures a conte de la fàbrica.⁶⁴⁷ Que fesen a don Pere Belloch, soterrar general. Que assistisca el canonge Texidor als administradors.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols de la santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde del davall fermanat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que Atanàcio Galbis, serer, se li done de lo procedit de la fàbrica 50

⁶⁴⁶ Vegeu determinació [121], de 10 de setembre de 1714.

⁶⁴⁷ Atanasi Galbis, comerciant cerer. L'obra d'Isaïes Blesa, *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, recull l'inventari dels béns de Galbis: «*Inventario de los bienes de Atanasio Galbis, cerero, difunto. Casa en plaza de las Coles. San Felipe, 30 de enero de 1716*», per tal de fer una interessant comparació entre els béns dels comercinats i els regidors, pp. 344-345.

lliures, a conte —de lo que li deu la iglésia per a la sera que se à gastat—, hasta que es trobe [qu]antitat y modo de satisfacer lo que se li deu. Com se executà.

En fe de lo qual la escrigí de la mia mà y fermí. (*Signat*)

Etiam, que per quant els marmesors de la ànima de don Pere Belloch demanen que el soterrar siga general, se li concedí, com [és]⁶⁴⁸ estil en dita iglésia. Y per quant demanen els administradors que la major part de la herència y béns del dit don Pere Belloch, es deu fundar en obres pies y sufragis en esta santa iglésia; volen que assistisca un ecclesiàstic per a els inventaris y administrar dits béns. Determinaren que assistira assistirà als dits administradors el senyor canonge don Onofre Vicent Texidor.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[129]

1714, octubre, 27

Nomenació dels senyors per a els contes del doctor Pavia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que per quant el doctor Jacinto Pavia havia imbiat a Pere Meseguer per a dar contes de lo cobrat en València, determinaren que foren nomenats per a examinar y pagar els contes, els senyors don Diego Eugeni [f. 55v] de la Viña, deà, y lo doctor Estanislau Soler, canonges.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[130]

1714, octubre, 30

Que es fasa el archiver un certificat. Que vàgjen a Sant Pere, quatre o cinc beneficiats. Que es compren dos tasetes de plata.-

---

⁶⁴⁸ La rúbrica és nostra.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols de la santa collegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que per quant don Alonso Sanchis, administrador de la confiscació de esta ciutat, vol justificació del censal y pencions devengades de la casa de la plasa de la Seu, dita de la Estrela, que al present à pres don Manuel Jordà. Han determinat dits senyors que el archiver fasa un certificat de lo sobredit; com se executà, en dita forma.

Etiam, determinaren que vàgien a Sant Pere tres o quatre beneficiats per a celebrar vespre y misses el dia de Tots Sants y dia de la commemoració de difuns. Y que el racional de misses acapte per la ciutat misses per a sobredit dia.

Et etiam, que es compre dos tacetes de plata de la almoneda de don Pere Belloch, per a dar agua beneïta en les processons. Y que es paguen de la porció que cobra el doctor Carlos Pelegero, y pesaren.

En fe de lo qual la fermí y escrigí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[131]

1714, octubre, 31

Que es nomenara un administrador. Que es fasa diffinició dels contes al doctor Pavia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols de la santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional, a qui féu relació haver convocat, determinaren que per a les minerves y hores en los tercets dumenges del mes es nomenara un administrador.

Etiam, que vagen a visitar els senyors bisbes de Segorbe y Teruel, els canonges Texidor y Soler, com se à costumats en dites funcions.

Et etiam, que es fasa la diffinició de contes del doctor Jacinto Pavia, que no se li admitix el sou per lliura que pretén. Y que los ferme els dos senyors juges, deà, y Soler y

Jusep Geroni Grau. Y es faran dos còpies, una per a siguritat del dit doctor Pavia y altra archivada en lo capítol. Com se executà, en esta forma.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la pròpia mia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[132]

1714, novembre, 3

Que per justícia se li fasa dar contes a mossén Reginaldo Bosch de la administració de Gerònima Albero.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita santa colegial iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que se imixcuísca el procurador Juan Dòria, de València, en lo pleyt que es cursa en la cúria eclesiàstica contra mossén Reginaldo Bosch, major y menor, administrador de Gerònima Albero per a què donen conte de la dita administració.

[f. 56r]

Y que es pague de la fàbrica y que se bestraga mígia añada.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la pròpia mia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[133]

1714, novembre, 6

Pagades 324 lliures als hereus de Madalena Macip. També y àpoca per Juan Bautiste Sanchis.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de la dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que es pagaren les 324 lliures que demanen los hereus de Madalena Macip, en virtud de obligació

que fermaren els senyors canonges en dita quantitat, en lo 1 de juny de l'añy 1706, de prestasió, que la dita féu per a subvenció de la Semana del Corpus. Les què queden pagades en esta forma: 100 lliures que pagà de l'almari el senyor canonge Texidor, racional; consta en determinació de 17 de dehembre del 1712;⁶⁴⁹ y 24 lliures que perdonen dits hereus; tot ab àpoca rebuda per Juan Bautiste Sanchis, en este present dia; 60 lliures que es paguen de l'almari, ab àpoca, en dit dia, rebuda per dit Sanchis; 50 lliures que es deuran pagar en Sant Juan vinent de 1715, sogons conveni; y les remanens 52 lliures, de les 324 lliures, en arrendament de una terra de la iglésia, que prenen dits hereus. Y dita terra era de ellos, quedant 38 lliures per a la última paga de Nadal de l'añy 1715. Tot lo qual se executà dit dia.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la pròpia mia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[134]

1714, novembre, 10

Que es neteixen les sepultures. Al canonge Cebrià se li imbie recado. Que les terres de don Pere Belloch se arrenden per quatre añys.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendat[s] de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde del davall escrit regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que es fasen venir els sotteradors de València per a netegiar les sepultures que estan sumament plenes. Y que es componga la iglésia de Santa Tecla per a pasar a oficiar en ella y que es reparen totes les roïnes; y que es pague el gasto de la fàbrica. Com se executà.

Etiam, que se imbie recado per escrit al senyor canonge Cebrià, que pague les tèrcies als officis, que restibuisca a la iglésia la pernica de la Custòdia del Santíssim Sacrament y que done solució als deutes per a finir els contes y les procures.

Et etiam, que el capítol ve bé en què les terres del dit don Pere Belloch, se arrenden per temps de quatre añys per ser útil a la iglésia y que assistisca el senyor canonge Texidor.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

---

⁶⁴⁹ Vegeu determinació [59]: 1712, desembre, 7; on es fa donació de 100 lliures a mossén Lluís Sancho, marmessor de Magdalena Macip, per bé de la seua ànima.

[135]

1714, novembre, 17

Que es paguen les tèrcies de la fàbrica. Que se li done a l'hermano Juan, 20 sous de la fàbrica.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, *olim* Xàtiva, a on se celebren los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que se paguen les tèrcies a los officis de la fàbrica; y se consulte con don Manuel Menor *si tiene obligación* el senyor canonge Josep Cebrià de pagar en virtut del poder que se li conferí. Com se executà.

Etiam, que se li done a l'hermano Juan, 20 sous de la fàbrica per lo temps que à granat la iglésia.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[136]

[f. 56v] 1714, novembre, 21

Pocessió de percasos de mossén Pere Llor. Salari de capa 5 lliures. El organiste toque el orgue en hàbits de cor.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren dar poseció de percasos, com se executà, a mossén Pere Llor, diàcano, ab acte rebut per Berthomeu Trobat, notari, en títol de beneficiat, que és del benifet de la Santíssima Trinitat que poseïa mossén Antoni Monserrat. Pagà per el resago de misses 5 lliures de augment de distribució y

no pagà *nata mortis* per haver-la pagada en la pcessió de l'altar (*Vide* la determinació de 10 de janer de 1714).⁶⁵⁰

Etiam, determinaren que a mossén Francisco Vidal, que porta la capa en los canonicals, se li done 5 lliures de salari.

Et etiam, que mossén Batiste Sarrió, organiste, que toque el orgue en hàbits de cor y que vàgia al cor quant púgia.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[137]

1714, novembre, 24

Rogatives per serenitat.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que per quant la Ciutat ha imbiat recado que es fasen rogatives implorant el patrocini de la Mare de Déu, nostra patrona, per a què e[n]s consedixca son fill preciós una serenitat tan desigada en tan contínues pluges, es resolgé el fer dites rogatives y se obrí la vidriera de la Verge Santíssima. Es digé missa canonical⁶⁵¹ per lo matí y de vesprada la salve y lletania; y pagà el gasto la Ciutat y es donà de limosna per la missa 4 sous.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[138]

1714, desembre, 4

Es debaixà la Mare de Déu. Draps de púlpit y frontal carmesí. Juan Bueno que apañe els hornaments de la sacristia. 10 lliures de distribució per a la festa dels Desagravis.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego

⁶⁵⁰ Vegeu determinació [102]: 1714, febrer, 10; on es pagà per dit benifet 6 sous 9 de *nata mortis*.

⁶⁵¹ Al ms. segueix, ratllat: «de la gran».

Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Fèlix Cebrià, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que es continuen les rogatives y que es debaixe la Mare de Déu, nostra patrona, y es pose enmix de l'altar major.

Etiam, que ya que han portat totes les robes franges per a els draps de púlpits y frontal carmesí, que es fasa. Y axí mateix, que es mude la franga del drap blanc que es féu el any pasat de nara[n]gat,⁶⁵² en blanca⁶⁵³ y or. Y totes les robes que es feren de orde del capítol, com consta de determinació de 22 de setembre del present any,⁶⁵⁴ puga 161 lliura 12 sous 4, se[g]ons el conte de Thimoteo Roger, mercader de València. Y se han de pagar 60 lliures, que paren en lo infraescrit regent de racional, dels dinés que li deposità el senyor canonge don Carlos Conca.

[f. 57r] *Etiam*, determinaren que Juan Bueno,⁶⁵⁵ sastre, siga avisat per a remenda y apañe les robes de la sacristia.

Et etiam, que per a la festa dels Desagravis que manà el rei, que es pose 10 lliures per a distribució de les 38 lliures que imbià mossén Lluna, per a la bosa.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[139]

1714, desembre, 13

Continuen les rogatives, se exposà patent al Santíssim y el poble debaixà a sant Jusep.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren dits senyors que per quant la Ciutat ha imbiat recado de què el poble es troba molt afligit per tan copioses y continuades pluges, que en les rogatives se expose el Santíssim Sacrament.

---

⁶⁵² Afegim la consonant nasal per facilitar-ne la comprensió.

⁶⁵³ Al manuscrit planca.

⁶⁵⁴ Vegeu determinació [123]: 1714, setembre, 22.

⁶⁵⁵ Al ms. «Buena».

Y dit dia per la vesprada, debaixan el patriarca sant Jusep de la sua hermita, en gran multitud de lluminària y acompanyament de tot gènere de persones y cavallers. Y es col·locà en lo quèrno esquerre de l'altar, la nostra patrona al dret y el Santíssim enmix; que se exponia acabada la missa conventual y es cantava *nona* en orgue y després la missa de rogatives. Y finida esta, se extogiava el Sacramén y, a la vesprada, acabats els officis, se exponia el Santíssim en processó de cabildo y tot lo clero. Y es comensava el sermó de rogatives que féu el doctor Antoni Quadrado, vicari, y se li donà de limosna 20 sous de la porció que cobra el racional. Acabat el sermó, se extogiava el Sacrament després de cantar-li la lletania y oració, y axí es continuà hasta que vingueren totes les quatre comunitats⁶⁵⁶ que al present recidíxien. Per son turn, una cada vesprada y predicava. Y al dia immediat es conseguí una admirable serenitat.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la pròpia mà mia. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[140]

1714, desembre, 19

Es cantà el Te Deum per la serenitat. Mossén Lluís Yborra, el peu i benifet. Que es fassen els officis que falten en los llibres de cor.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació haver convocat, determinaren que per quant se à conseguit de la misericòrdia de Déu la desigada serenitat, que es col·loque en lo seu nincho la Verge Santíssima y el patriarca sant Jusep en lo altar del papa, esta vesprada, hasta que es fasa una solemníssima processó per gràcies; y este matí que es cante el *Te Deum*. Com se executà axí.

Etiam, determinaren que, per quant en la fundació del benifet que poseix mossén Lluís Yborra, se entrà la dotació del peu en dinés, se li done al sobredit beneficiat eo als presents, y después se agustarà tot lo resago.

Et etiam, que el senyor deà prenga a son càrrec el dispondre que es fassen tots los officis que falten en los llibres del cor, per a la més perfecta celebració dels officis divins.

---

⁶⁵⁶ Es tracta de les comunitats dels convents de franciscans, dominics, trinitaris i agustins de Xàtiva.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la pròpia mà mia. Don Estanislau Soler, regent de racional. (Signat)

[141]

[f. 57v] 1714, desembre, 22

Semana de Nadal. Que done el procurador 300 lliures. Que bestraga els dos dinés per hora de Vicent de València. De l'arrendament de la primícia de Carcaxent. De Carcaxent, 22 lliures 15 sous. Canonical, 45 lliures. Primícia, 40 lliures. Salari de credència, 5 lliures. Al pare Codina, 3 lliures. Admeten la mortisació de Belloch, com costum.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat regent de racional a qui féu relació haver convocat els sobredits senyors, determinaren que per a major solemnitat y assistència en lo cor en la Semana de Nadal es pose de distribució per a la Nit de Nadal, a matines 20 sous per porció sencilla y 40 sous per la doble, quatre dinés per hora y lo que càpia en vespres y missa major, hasta les trecentes lliures de tot gasto y turn en los dies de festa. Comprenint en dits quatre dinés de ores, dos de Vicent de València, que en deu dar el senyor deà; y els bestrau, al present, el procurador hasta que es cobre de Moxient, que se li refaran. Y deu durar dita distribució des de primeres vespres del dia de Nadal hasta segones de Reys. Y en les matines de Cap de Any y festa de Reys, la distribució de 4 sous 6, per porció sencilla y també compreses en les 300 lliures. Y a la calenda de la vesprada de Nadal, tres dinés per porció sencilla que es deu pagar del residuo de les 38 lliures que dotà la bosa mossén Lluna.

Etiam, determinaren que dit procurador done 8 lliures als músichs per lo cantat en dita festivitats y 20 sous al corneta de la Olleria, perquè toquen en la Nit de Nadal a les matines.

Etiam, determinaren que el procurador Jusep Noguera darà de canonical 45 lliures y de la tercera part de les 68 lliures 6 sous 6, que toquen en les tres festivitats de Nadal, Semana Santa y del Corpus, que toquen a 22 lliures 15 sous 6. Y el senyor don Fèlix Ros, primicier, de lo procedit de la primícia 40 lliures. Que tot suma 107 lliures 15 sous 6; y rebaxiant de esta cantitat 16 lliures 13 sous 4, tercera part del donatiu del rey, que es replasen al doctor Carlos Pelejero, com administrador de les porcions de gastos, de a on se trageren; y consta de la data del quadern del present any. Queda de sobredita cantitat 91 lliures 2 sous 2, que es repartiren entre els nou senyors davall fermats.

Boxiart per les 91 lliures 2 sous 2, en la Semana de Nadal.

Deà	.....	10 lliures 2 sous 5. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	10 lliures 2 sous 5. Brotons, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	10 lliures 2 sous 5. Cebrià, (<i>signat</i>)
Soler	.....	10 lliures 2 sous 5. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	10 lliures 2 sous 5. Sanmartín, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	10 lliures 2 sous 5. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	10 lliures 2 sous 5. Jordà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	10 lliures 2 sous 5. Teixidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	10 lliures 2 sous 5. Mora, (<i>signat</i>)

Etiam, determinaren dits senyors que a mossén Pasqual Pelejero se li done de salari 5 lliures per la credència.

Etiam, determinaren que al prevere mossén Marco Codina⁶⁵⁷ se li done de la porció de gastos 3 lliures de l'arguinaldo, per lo treball que ha tengut y lo bé que à-sistit en la iglésia.

Et etiam, que per quant els administradors de la ànima de don Pere Belloch estan promtes a amortisar les obres pies que devia en la iglésia y demanen se'ls admitixca [f. 58r] en lo privilegi de mortisació, atenent a lo que à beneficiat a la iglésia, que se'ls administra com és estil y costum.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[142]

1715, gener, 7

Elecció de officis en lo capítol general, ut intus. Credència y capa, 4 lliures per a el canonge Soler. Que no es done distribució als malalts que no sien visitats per lo mege. Demanda de una casa de Canals.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en esta santa colegial iglésia, y no havent comparegut més dels senyors sobredits, y afermant ser la major part de tots los

⁶⁵⁷ El pare fra Marco Antoni Codina, religiós franciscà, era el penitenciari del capítol de la col·legial. Vegeu PASCUAL BELTRÁN, V.: *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., p. 23.

senyors canonges prebendats, que al present recidixent en dita santa colegial, presidint convocació general, a ço de campana, segons concessió y disposició de bulles apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general, y segons ús y costum inveterat en dita santa iglésia per a la elecció dels officiis per a el govern de ella, que comensen a exercir en lo primer de maig següent, fins lo últim de abril de l'altre any, quedan-se la confirmació o revocació de ells per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes, foren en este present capítol nomenats los sigüens: *Primo*, en jutge contador, el senyor canonge don Carlos Conca; en racional de cabildo, el senyor doctor y canonge Estanislau Soler; en síndic capitular, el senyor canonge don Onofre Vicent Teixidor; en primicier, el senyor canonge don Fèlix Jordà; en apuntador, el senyor canonge doctor Estanislau Soler; en archiver, el senyor canonge Pere Mora; en clavari del Santíssim Sacrament, el senyor canonge don Fèlix Jordà; en clavari de la sera, a mossén Jusep Rico; en bolser, a don Vicent Menor; en racional de misses, a mossén Fèlix Thomàs Peres; en clavari y acaptador de les Ànimes y traster, a mossén Francisco Richart; en apuntador de les misses, al dit mossén Richart; en sacramenter y acaptador de les Ànimes per la ciutat, a mossén Marc Antoni Sellés; en clavari de les relíquies, a don Vicent Menor; en subsíndich, a mossén Eusebi Sines. Lo que es féu ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia y any.

Etiam, determinaren y nominaren per a la credència a mossén Cristòfol Piquer, y per a la capa, en los canonicals, a mossén Francisco Vidal. Cada u, de salari, 5 lliures. Y que el canonge Soler es cobre 4 lliures, les dos del sermó de la Concepció de l'any 1712; les dos de la còpia de la primícia de Alcoy.

Etiam, determinaren dits senyors que el bocer, de ninguna manera done distribució a ningun recident, siga prebendat, siga beneficiat, que estiga mal; que no conste de ser visitat del mege, per obviar tot abús y per ser conforme raó la dita determinació.

Etiam, determinaren que per quant y à qui vol una casa de Canals que respon un debitori a la iglésia, que se li darà com pague el gasto y les pencions —segons tinga dita casa el valor.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[143]

[f. 58v] 1715, gener, 19

Que escriga el senyor deà al senyor bisbe de Sogorb. Que se escriga a València per delmes. Que es tornen a la fàbrica les 24 lliures.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació de haver convocat sobredits senyors, determinaren dits senyors que el senyor deà escriga al senyor bisbe de Sogorb, que és jutge apostòlich de les pencions que obté la iglésia, per a saber si voldrà embargar o probeir execució contra el arçediano, per lo que deu. Y si fet este, este explor diu que sí; que sí escriurà el cabildo.

Etiam, determinaren que se escriga a València al doctor Pavia per a què sàpia si pot el cabildo y arrendador del delme posar pena; que ningú partixca els fruits sense avisar als delmes. Y que es fasa diligència en lo archiu de lo que se aga cobrat del sol de Novelè y se li done notícia al doctor Pavia.

Et etiam, determinaren que es traga de l'armari 24 lliures per a tornar a la fàbrica –les mateixes que pagà als officis per la tèrcia de agost pasat–; *vide* determinació *die 17 novembris*.⁶⁵⁸ Y quant les pagarà el senyor canonge Cebrià es tornaran a l'armari.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[144]

1715, gener, 23

Que se escriga a el doctor Pavia. Recado de la Ciutat per fer una processó de gràcies, ut intus. Cases de la orta de Alba y Gosalbo.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació de haver convocat als damunt dits senyors, determinaren que el infrafermat regent de racional escriga al doctor Pavia, dient-li que el agraïment que demana de 250 lliures per lo que à treballat en cobrar y pagar, en virtud del poder que li féu el cabildo, és molt excessiu; que se li donarà 100 lliures.

⁶⁵⁸ Vegeu determinació [135]: 1714, novembre, 17.

Etiam, determinaren que avent imbiat recado de la Ciutat que el diumenge que contarem 3 de febrer, primer vinent, dia de sant Blay, volien fer una processó de gràcies y traure a la patrona nostra y a sant Jusep per la ciutat per haver-nos dat sereniat. Axí mateix per el felís arribó a la cort de Madrid [de] la senyora reyna donya Isabel de Farnèsio⁶⁵⁹ y celebrar dita festa en processó general, dos castells [f. 59r] y un arch triunfal. Es respongué que sí y per a tratar que diputaren un regidor per a tratar de acort en lo infraescrit regent de racional.

Etiam, determinaren que es veurà com se podrà reparar les casetes de l'Orta de Alba y Goçalbo; y es darà providència.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Estanislau Soler, regent de racional. (*Signat*)

[145]

1715, gener, 26

Netègida de sepultures. Que se apañen els sirials y blandons.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació de haver convocat *more solito* als sobredits senyors, determinaren que el dilluns que ve, que contarem 28, que es vaixe a la iglésia de Santa Tecla a celebrar tots los officiis hasta que arreglen y se arrimen les sepultures de Ànimes y clero, que se à justat per 30 lliures y una lliura de arreplegar els ataüts de la sepultura capitular. Y es tornà a la present iglésia, dia 1 de febrer.

Etiam, determinaren que per quant els blandons de plata y els sirials estan descomposts, que se apañen.

Et etiam, determinaren que la processó que se ha de fer el dumenje, que contarem 3 de febrer, que per quant no y à prou capellans per a portar a la Mare de Déu y sant Jusep, que vaija sant Jusep en la comunitat de sant Domingo y que el porten seglars.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, regent de racional. (*Signat*)

---

⁶⁵⁹ Isabel Farnese de Parma (Parma 1692 — Madrid 1766). Reina d'Espanya i duquesa de Parma i de Piacenza. Filla dels prínceps Eduard de Parma i Dorotea Sofia del Palatinat. Es casà —en desembre de 1714— amb Felip V, amb el qual tingué els següents fills: Maria Anna Victòria, Carles (rei de Nàpols, primer, i d'Espanya després), Maria Teresa, Felip I (duc de Parma), Lluís (comte de Chinchón) i Maria Antonia.

[146]

1715, febrer, 2

Processó solemníssima per gràcies per cerimònia y venguda de reyna, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora, lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat regent de racional [f. 59v] a qui féu relació de haver convocat *more solito* als sobredits senyors, determinaren que al dia immediato, que fou dumenge a 3 del present, dia del gloriós sant Blay, que es fera la processó y festa de gràcies per la serenitat y per haver entrat en la cort de Madrid la senyora reyna donya Isabel de Farnàcio, filla del senyor duc de Parma. Y es celebrà en esta forma la festa: la vespra en la nit, lluminàries, y es desparà un gran castell en la plaza de Sant Francés, davant de un sumptuós arch triumpfal que es féu per a este efecte. En lo matí es digué la missa *post nonam* de la Mare de Déu, commemoració de sant Juseph, de sant Blay, de la Dominica y de l'Esperit Sant, ab collecta per lo rey; predicà el doctor Antonio Quadrado, vicari. Y, acabada la missa, es féu processó de sant Blay y es cantà el *Te Deum laudamus*. De vesprada, acabades completes, es féu la processó en què anava gran multitud de poble y el ofici de fusters, precedint a estos, els llauradors —en aches— y portàvent al gloriós patriarca sant Jusep. Después es seguien les comunitats, y últimament el clero y cabildo en què anava la nostra patrona Maria Santýssima —en les andes de plata— y la portaven dotze beneficiats. Entrà la processó a les 6 hores de la vesprada y després es desparà un sumtuós castell en la plaza de la Seu; y duraren les lluminàries aquella nit. Y a l'altre dia següent també assistí la Ciutat y es cantà missa canonical *post nonam* de sant Jusep; y conduïda, en processó de cabildo y Ciutat, es pugà a la hermita el sant; y també davant la processó anava gran número de poble en aches.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, regent de racional. (*Signat*)

[147]

1715, febrer, 5

Se escriga al vicari general. Agraïment al doctor Pavia. Que es pague lo remendo de candeleros de plata. Que es fassen siris.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la sobredita santa colegial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat regent de racional a qui féu relació de haver convocat als damunt dits senyors, determinaren que se escriga al vicari general, com a jutge apostòlic de les pencions apostòliques, per a què embargue les rendes de l'arcediano.

Etiam, que se li done agraïment al doctor Pavia per lo gran treball y molta aplicació en la cobransa y negocis de la iglésia, 100 lliures.

[f. 60r] *Etiam*, que es pague del quadern de gastos, 51 sous, per lo gasto de apañar els candeleros de plata. Y que se apañe la custòdia.

Et etiam, que es compre sera en pams y que es fasa per a el gasto de la iglésia.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, regent de racional. (*Signat*)

[148]

1715, febrer, 9

Anada a Carcaxent lo senyor canonge Mora. Resposta al doctor Pavia. Que es pasen els quaderns de la primícia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la sobredita santa colegial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita santa colegial y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional a qui féu relació de haver convocat als damunt dits senyors, determinaren que el senyor canonge Pere Mora, vàixa a Carcaxent per arrendar la primícia per haver-se finit el arrendament pasat.

Etiam, determinaren que se escriga al doctor Pavia que tente al vicari general si voldrà atendre en justícia, com a jutge que és de les pencions apostòliques, al capítol, contra el arcediano. Y si per ser este sumiller de cortina, el eximirà de esta jurisdicció. Y que se li

digja també, al doctor Pavia, que dels primers dinés que es cobren en València, se li donaran les 100 lliures de agraïment; y al doctor Marco una paga per los retors.

Etiam, determinaren que es pasen tots los anys de primícia y lo que se alcanse que se aplique a les añades vensudes dels moriscos expulsos.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, regent de racional. (*Signat*)

[149]

1715, febrer, 16

Resposta al doctor Pavia de les 300 lliures que cobrà, ut intus. Que el doctor Pavia conferixca en lo doctor Dolç sobre el 3 per 100 dels censals de Gandia. Que es componga el orgue y que es digja a la Ciutat si vol apañar les andes de plata.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la sobredita santa colegial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora, lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita santa colegial y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat regent de racional a qui féu relació de haver convocat als damunt dits senyors, determina-[f. 60v]ren que es responga al doctor Pavia que per quant este à cobrat de l'arcediano 300 lliures y se ha pagat a don Francisco Rodrigo 150 lliures. Que de les altres 150 lliures se paguen al doctor Marco, procurador dels retors del moriscos expulsos, 100 lliures. Y que les altres 50 lliures queden en poder del dit Pavia, per a gastos. Y que per quant al procurador se li deu una paga de les 300 lliures, que són 150 lliures, per la subvenció de la bosa y més gastos de la iglésia, que el senyor Fèlix Ros, primicier, li done lo que tinga de alcans a la primícia. Y per les 50 lliures de gastos que es queden en poder de Pavia, que es traguén de l'almari del diner, que entrà de la porció y quadern de gastos que sobrà el any passat.

Etiam determinaren que se li escriga al doctor Pavia que consulte en lo doctor Gaspar Dolç, perquè este, com asesor general del duc de Gandia, à escrit al procurador del dit duc, que no pague els censals sinó a 3 per cent. Y que li escriga al dit procurador que no es pot entendre el tres per cent en la iglésia, per quant obtingué la cèdula del rey, que la iglésia cobre com ans de l'extermi.

Et etiam, que havent qui compon el orgue, que es veurà si per quatre o cinc lliures el compondrà, y que se imbie recado a la Ciutat si vol compondre les andes de plata que estan algo descompostes.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia mà pròpia. Don Estanislau Vicent Soler, regent de racional. (*Signat*)

[150]

1715, febrer, 22

Que no se arrende la primícia de Carcaxent per 710 lliures.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part de tots los senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat regent de racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent imbiat un propi el senyor canonge Pere Mora de Carcaxent en què diu que havent corregut a veu de pregó, tres dies, la primícia de la dita vila, solament es trobà, de dita, 710 lliures. Y resolgueren els dits senyors que no la arrendara y quel sobredit senyor canonge se'n torne.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, regent de racional. (*Signat*)

[151]

[f. 61r] 1715, març, 2

Visita del predicador de la Quaresma y hàbits, ut intus. Resulta dels contes del senyor Cebrià.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat regent de racional a qui féu relació de haver convocat *more solito* als sobredits senyors, determinaren el que dit dia entrara el doctor Pedro Pablo Martínez, vicari de la Codoñera del

reyne de Aragó,⁶⁶⁰ predicador de la Quaresma del present any, a fer la visita a l'il·lustre cabildo y demanar el púlpit y se li concedí els hàbits doctorals. Y se li farà acte quant lo demane.

Etiam, determinaren que, havent fet els senyors canonges, Texidor y Mora la resulta dels contes dels cinc anys de les proccures del senyor canonge Cebrià, se li imbie el paper de resulta per a què se li dicte en ella; el diga y es definiran dits contes.

[pàg. 61r] En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Estanislau Vicent Soler, regent de racional. (*Signat*)

[152]

1715, març, 23

Que se li done al perrero 5 lliures de salari.-

Ajuntats y congregats en la aula capitular de la present yglécia de San Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler; canonges y prebendats d'esta referida iglésia y afermant ser la magor part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de l'orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relasió aver convocat a tots los senyors damunt dits, determinaren se li donàs al perrero 5 lliures de salari per tèrcies y que se li fes un vestit, segons vestia ans de l'extermi.

Etiam, determinaren que Falcó, cuidàs dels infantillos.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[153]

[f. 61v] 1715, març, 24

Nominació de elet de la obra y pagador de dita administració. Recado del capítol a la ciutat per a què nomene a elets.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present yglécia de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats d'esta

---

⁶⁶⁰ La Codonyera és un municipi de Terol de la franja d'Aragó.

referida yglécia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació aver convocat a tots los senyors damunt dits, determinaren que es nomenàs elet y pagador de la obra de la Mare de Déu de la Seu y nomenaren al senyor deà, per elet de dita administració de la obra. Y per cobrador, nomenaren a mossén Domingo Trobat, beneficiat d'esta iglésia.

Etiam, determinaren que dit deà donàs un recado a la Ciutat, de part del capítol, dient-los com el capítol avia nomenat elet y pagador de la administració de la obra de la Mare de Déu y així que la Ciutat nomenàs los elets, segons los nomenava ans de l'extermi.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia pròpria mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[154]

1715, març, 28

Que es torne la image del Santo Christo y la urna a la parròquia de Sant Pere. Recado del capítol a la Ciudad sobre el despach del rey, nostre senyor.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats d'esta referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació aver convocat a tots los senyors damunt dits, determinaren que la image del Christo de la Urna, [f. 62r] que estan depositades en esta iglésia y són de Sen Pere, que se entreguen a mossén Christòfol Piquer, que és qui cuyda de la iglésia de Sent Pere.

Etiam, determinaren que el senyor deà donàs un recado a la Ciutat de part del capítol sobre el despach que el capítol ha optés del rey, nostre senyor. Y els digués que posaren en execució lo contengut en dit despach.

En fee de lo qual les fermí y escriguí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[155]

1715, març, 30

Que es done residència en Santa Tecla per a celebrar los oficis contenguts en dita determinació.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats d'esta referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació aver convocat a tots los senyors damunt dits, determinaren que per a celebrar los oficis de Digous y Divendre[s] Sant, en Santa Tecla, anaren beneficiats de la iglésia, segons anaven ans de l'extermini.

Etiam, determinaren que es fera la diligència de buscar tres infantillos y que estos foren, si poguera ser, en habilitat en la música, encara que fóra añadint-los salari.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[156]

1715, abril, 4

Que es fasa la diligència de veure en poder de qui paraven les làmines de la Verge. Que el dit y la diadema de santa Tecla se li entregue a don Manuel Jordà.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present yglé- [f.62v]sia de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats d'esta referi[da] iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació aver convocat a tots los senyors damunt dits, determinaren que es fasa la diligència de veure en poder de qui paren les làmines de bronze de la Verge. Y si se encontraren, que el racional les tinguera depositades en lo capítol.

Etiam, determinaren que la diadema y el dit de santa Tecla, que està depositat en la sagristia de esta iglésia, se li entregue a don Manuel Jordà.

En fee de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[157]

1715, abril, 5

*Convocació per albarans. Permissió de dar sou per liura al canonge Cebrià.*⁶⁶¹

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats d'esta referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació aver convocat a tots los senyors damunt dits, determinaren que es convocàs per albarans per a prendre la resolució si se avia de donar el sou per liura al canon-[f. 63r]ge Sebríà de lo cobrat en València per Pavia.

Etiam, determinaren que se li escrigués a Pavia, que la làmina que té en son poder de nostra patrona, que la regonegués y vera si tenia necessitat de retocar-se. Que la manàs fer retocar y después entregar-la al fill de Juan Sanchis, escrivà de la ciutat de San Felip, per a tirar unes conclusions que ha dedicat a este cabildo.

En fee de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[158]

1715, abril, 6

Recado al canonge Sebríà, per lo racional del capítol. Que vaga el canonge Soler a València.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges y prebendats d'esta referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per albarans per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver anat a les cases y deixat los albarans en cada una de dits senyors; y, después aver-los convocat personalment a tots los senyors damunt dits, determinaren que el racional del capítol li parlàs al canonge Cebrià y vera la seua resolució, en lo tocant al sou per lliura de lo cobrat en València per lo doctor Pavia; si volia convenir en què se li donàs un agraïment per

---

⁶⁶¹ La darrera frase, escrita d'una altra mà.

lo treball que avia tengut en alguns viages que avia fet a València a informar a dos abogats que nomenaria el cabildo. Y que el senyor canonge Sebrià nomenara altres dos; y, lo que els quatre decretaren, se avia de fer. El senyor que fon nomenat per anar a València, per esta dependència, va ser el senyor canonge Soler.

En fee de lo qual el fermí y escriguí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[159]

[f. 63v] 1715, abril, 8

*Semana Santa. Que done el procurador 350 lliures. De Carcaixent 45 lliures. Canonical 45 lliures. Primícia de Carcaixent 31 lliures 17 sous 9. Primícia 23 lliures 2 sous 3. Porció 10 lliures- Nota, que en lo de Carcaixent està errada la suma, y està remedià en la determinació de la Semana Santa (Vide determinació de 4 de abril 1716).*⁶⁶²

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia colegial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats d'esta referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relasió aver convocat a tots los senyors damunt dits, determinaren el dispondre de la distribució de la Semana Santa. Y lliuraren per a dit efecte 350 lliures per a tots gastos y es distribuïren en esta forma: que es donàs per a cada ora diürna, dos diners per porció sencilla y deu sous a maytines, els tres dies de tiniebles, per porció sencilla, y lo demés que sobràs, repartit a missa y vespres, turn, tots los dies de festa y els tres dies de tiniebles. Y en lo amortisat des de les vespres del Dumenge de Rams fins lo dia de sant Vicent Ferrer, *inclusive*, aplicant per a este gasto la quarta part dels fruits premisials de Carcaixent, que li toque a esta semana. La qual quantitat és de 64 lliures 0 sous 6, la qual donà el procurador Joseph Noguera. Y per a els senyors capitulars, donà dit procurador, de canonical 45 lliures; y de lo de Carcaixent 31 lliures 17 sous 9, per la tersera part, que de dits fruits de Carcaixent toca a la mensa capitular en esta semana. Y que el senyor doctor Fèlix Ros, premicier, que done 23 lliures 2 sous 3, de la primícia, que acumulades totes les partides fan la suma de 100 lliures. Y es repartiren entre los senyors capitulars, en la forma següent.

⁶⁶² Vegeu la determinació [191], de 4 d'abril de 1716, on en la rúbrica ens indica que està «emendat el error».

[f. 64r] Boixart dels senyors que repartiren la porció de la Semana de Santa (Porció de 10 lliures).⁶⁶³

Deà	.....	10 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	10 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Sebria	.....	10 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Soler	.....	10 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	10 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	10 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	10 lliures. Teixidor, (<i>signat</i>)
Conca	.....	10 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	10 lliures. Mora, (<i>signat</i>)

Etiam, determinaren que a mossén Carlos Martí, ajudant de racional, se li donàs de cada porció un real de plata.

En fee de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[160]

1715, maig, 4

Que se escriga a València per a què es nomene malmesor, al difunt doctor Ribera. Que agrane la iglésia el perrero, salari 3 lliures.-

Ajuntats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa col·legial església, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de l'orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se escriga a València al doctor Pavia y se li imbiara la clàusula testamentària del bé de l'ànima, per no haver-se cumplit. Y que el senyor vicari general nomene marmesor a mossén Felis Thomàs Peres, racional de misses, per ser morts mossén Pau Martí⁶⁶⁴ y doctor Jusep Barberà, marmesors testamentaris. Lo que se executà.

⁶⁶³ Entre parèntesi atés que es troba al marge.

⁶⁶⁴ És un dels tres sacerdots que es quedaren en la ciutat després de l'assetjament i incendi, vegeu PASCUAL, Ventura: *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., p. 18.

Etiam, determinaren que se li done al perrero el agranar la iglésia y de salari 3 lliures cada any. Y llevar y posar les estores.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[161]

1715, maig, 7

Despedida del vicari de la Quaresma.-

Ajuntats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa collegial església, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo [f. 64v] don Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren el que entrara el doctor Pedro Pablo Martínez, vicari de la Codoñera, del reyne de Aragó, predicador de la Quaresma, pròxima pasada, a despedir-se. Com se executà.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[162]

1715, maig, 11

Que vaiga el senyor deà a València. Se n'anà a 15, tornà el 23. Que les 4 lliures de don Vicent Menor es posen en data en quadern de pleits. Que se li done a l'hermità de Sant Feliu 15 sous. Que no se li donen a mossén Jaume Pont els quaderns.-

Ajuntats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es proseguira en gran activitat la dependència de Roma per a suprimir les capellanies de

Santa Tecla. Y que entenguen en este negoci els senyors deà y Soler; y que el senyor deà vaiga a València a pulsar el senyor vicari general.

Etiam, que es fassen sobrepellissos als infantillos y acòlits. Y així mateix, que es fassen toalles per a cobrir les credències de l'altar major y que es paguen de la fàbrica, com dos toalles per a la sacristia.

Etiam, que les 4 lliures que ha depositat don Vicent Menor en poder de l'infraescrit racional, en virtud de la determinació de 11 de febrer de 1713,⁶⁶⁵ que se li posen en data al doctor Carlos Pelegero, administrador de la porció de gastos y pleits.

Etiam, que a l'hermità de Sant Feliu se li donen 15 sous de la fàbrica per haver agranat 3 messos.

Et etiam, que a mossén Jaume Pont que no se li pot dar los quaderns de la sua procura, que ya se li definiran.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[163]

[f. 65r] 1715, maig, 18

Nominació de sacramenter a mossén Juan Anton Olmet. En plat de Ànimes de fora a mossén Jusep Abril. Y en credencier a mossén Jusep Bru. Que se escriga a València per si es pot impedir el convent de sant Onofre, de front de Sant Pere. Que se execute a Vicent Roca y a Melchor Camero.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent nomenat, en lo capítol general del dia 7 de janer del present any, sacramenter y el plat de les Ànimes del Purgatori de fora de la iglésia a mossén Marc Antoni Sellés;⁶⁶⁶ y este, estan impedit, en este any se han nomenat en sacramenter a mossén Juan Anton de l'Olmet, y en lo plat de Ànimes a mossén Jusep Abril. Axí mateix, en credencier a mossén Jusep Bru.

⁶⁶⁵ Vegeu la determinació [63], 1713, febrer, 11.

⁶⁶⁶ Vegeu determinació [142]: 1715, gener, 7.

Etiam, que se escriga al senyor deà y doctor Pavia per a què consulten si la iglésia pot impedir als frares de Sant Onofre, de la religió de sant Francés, que volen fundar el convent en la plasa dels Porchens de la Fira, enfront de Sant Pere.

Et etiam, que el síndic execute a Vicent Roca, apotecari y a Melchor Camero, sombrero, per lo censal de les cases.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[164]

1715, maig, 25

Que es fassen les processons de les lletanies per fora, ut intus. Que es pose un sou y distribució a nona, ut intus. Que els frares de Sant Onofre puguen dir missa y oficiar en la capella de Sant Pere, ut intus. Que se arreglen les menses y que es fassen baldufaris. Que es previnguen els carregaments de la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en sobredita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació⁶⁶⁷ haver convocat als sobredits senyors, determinaren que les oracions y estacions de les rogatives pròximes de la Ascensió del Senyor, que es fasa processó per fora. El primer dia se anirà a la iglésia de l'Hospital, Sant Domingo, Sant Agustí y Santa Tecla, a on se celebrarà la missa. El segon dia a Sant Francés y a Sant Pere, a on se celebrarà la missa. Y el tercer dia per dins la Seu.

Etiam, determinaren que el dia de la Ascensió es pose un sou de distribució per a nona, dels dinés de la redistribució que es féu a bosa, per mossén Lluna.

Etiam, determinaren que es permita als frares de Sant Onofre —de la religió de sant Francés descalsos— que oficien y digen missa en la iglésia de Sant Pere, hasta que⁶⁶⁸ [f. 65v] obren la seua. Y que es fasa del deffinitori y providencial acte de què solament és dexada per temps de un any y totes les prevencions que convingen. Y axí mateix, que se'ls done la plata que y à en la sacristia del dit convent.

⁶⁶⁷ Al ms. «relo».

⁶⁶⁸ Al ms. segueix, ratllat: «es fasa».

Etiam, que se arreglen les menses y que es fassen baldufaris per a arreglar les pensions des de el any 1705 en 1706. Y per asò se apliquen els senyors deà, Conca y Mora.

Et etiam, que es previngen els carregaments de censals de la Ciutat per a què se embarguen les pensions que don Rodrigo Cavallero demana a les viles de la Olleria, Benigànim y Castelló.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[165]

1715, juny, 1

Anada a València del senyor deà. Partí dia 4, tornà dia 26. Que no es pague les mises que es diu fora la iglésia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en sobredita santa iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, y presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació de haver convocat als damunt escrits senyors, determinaren que el senyor deà se n'anara a València y se enportara vint-i-un carregaments de censals de la Ciutat, que fan de propietat la suma de 31.708 lliures 9 sous 10, per a travar embargos en les pensions que demana don Rodrigo Cavalero, a les viles de la Olleria, Benigànim y Castelló.

Etiam, determinaren que no es done la limosna de les misses a qui les celebre fora la iglésia.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[166]

1715, juny, 7

Carta del senyor deà y la resolució del capítol, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los senyors don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor

Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en sobredita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, y presidint [f. 66r] convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació de haver convocat als damunt dits senyors, determinaren que havent avisat el senyor deà, des de València, haver comensat a tratar el negosi de les pensions que reponien les viles de Benigànim, Olleria y Castelló; si se havia de emprendre per embargos en la Chansilleria o per lo tribunal del don Rodrigo Cavallero, es cridà al capitular don Manuel Menor, per a què donara son parer. Y havent-se dat per escrit —que era millor, més breu y més acertat, corrent este negoci per el tribunal del dit Cavallero—, se li digué al senyor deà lo mateix. Y que si per obtenir bon despachs era necessari regalar, que prometera 50 doblons; y que els carregamens que els presentara. Havent oferit, el dit tribunal, que vista la justificació els tornarien, per quant encara que no ls volgeren tornar, demanant que dejan copçar, en los processos es restituïren; no o poden negar. Tot lo qual se li escrigué.

En fe de la qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[167]

1715, juny, 12

Confirmació de officiis. Que se añadisca altra porció per a gastos. Que cuide de minerves y hores mossén Juan Anton. Sermó de sant Pere al doctor Chrisanto Galiano, rector de la Olleria.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la present ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de la sobredita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendat[s] en esta santa col·legial iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació general, a ço de campana segons conceció y disposició de bulles apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general, y segons ús y costum de la present santa iglésia, determinaren dits senyors confirmar tots los officiis que se elegiren y nomenaren en lo dia 7 de janer, pròxim passat, excepto els que nomenaren en la determinació del dia 18 de maig pasat.⁶⁶⁹

Etiam, determinaren que per quant els gastos dels pleits són molt grans que se añadira altra porció canonical a la dita administració.

⁶⁶⁹ Vegeu determinació [163]: 1715, maig, 18.

Etiam, determinaren que mossén Juan Anton cuide en les hores y minerves, tan amortisades com adventícies.

Etiam, determinaren dar el sermó del señor sent Pere al canonge don Estanislau Vicent Soler per a què busque predicador. Y el predicà el doctor Chrisanto Galiano, retor de la Olleria.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[168]

[f. 66v] 1715, juny, 15

*Semana del Corpus. Que done el procurador 323 lliures, compresa en esta cantitat 64 lliures 6, de la tercera part de Carcaxent. Y el senyor canonge Conca, 28 lliures, ut intus. 351 lliures. De Carcaxent, 31 lliures 17 sous 9. De canonical, 45 lliures. De primícia, 23 lliures 2 sous 3: 100 lliures.*⁶⁷⁰ *Pocessió de percasos de mossén Francisco Marqués. Queda evacuada dita obligació per mossén Francisco Marqués, com consta en los libres de benifets. Don Diego Fèlix Ortí. Racional de Cabildo.*⁶⁷¹ *Que es busquen les notícies, ut intus, de l'archiu. Claus de l'almari. Que es pague una penció a l'Hospital. Soterrar generalet de l'alcalde, de gratis.-*

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa collegial iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren per a major assistència en lo cor el dia del Corpus y la octava, donàs el procurador Jusep Noguera, la cantitat de 323 lliures [...] ⁶⁷² sous, a don Vicent Menor, bolser. Y axí mateix, que el senyor don Carlos Conca, canonge, done de les finestres que arrendà el any pasat, de la casa de la plasa de la Seu, quant als bous, 28 lliures. Que tot pren la suma de 351 lliures [...] ⁶⁷³ sous, la qual cantitat deu servir per a distribució en la sobredita solemne festivitats y octava, compreses les 64 lliures 6, tercera part dels fruits primicials de Carcaxent. Y es dehuen

---

⁶⁷⁰ Suma de la quantitat total. Apareix sota de les quantitats de les porcions de Carcaixent, de canonical i de primícia.

⁶⁷¹ Aquesta darrera anotació al marge és d'una altra mà. A més a més, es tracta d'un racional d'un altre període, atés que en aquesta determinació signa com a racional Estanislau Vicent Soleu.

⁶⁷² Al ms. apareix, simplement, una ratlla.

⁶⁷³ Al ms. apareix, novament, una ratlla.

distribuir en esta forma: tres dinés, per porció sencilla, en cada hora diürna; 4 sous 6, a matines, per porció sensilla, y lo demás en vespres y missa major tots los dies de la octava, turn. Y lo amortisat, el senyor don Fèlix Ros, cabiscol y primicier, que done de la primícia 23 lliures 2 sous 3; el procurador Jusep Noguera, done 45 lliures del canonical; y 31 lliures 17 sous 9, tercera part de la primícia de Carcaxent, per a les tres semanas de Corpus, Nadal y Santa. Que totes les tres partides prenen la suma de 100 lliures, que repartides entre en los 10 davall escrits señors toquen a 10 lliures.

Boixart de les 100 lliures en la Semana del Corpus.

Deà	.....	10 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	10 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	10 lliures. Villar, (<i>signat</i>)
Soler	.....	10 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	10 lliures. Sanmartín, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	10 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	10 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	10 lliures. Teixidor, (<i>signat</i>)
Conca	.....	10 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	10 lliures. Soler, (<i>signat</i>)

[f. 67r] *Etiam*, determinaren dar pcessió de percasos a mossén Francisco Marqués, prevere beneficiat del benifet de la gloriosa Santa Ana,⁶⁷⁴ ab acte rebut per Batiste Sanchis, notari, en este present dia. Y pagà de *nata mortis* 4 lliures 15 sous 3, y de augment de distribució 5 lliures. Y devén el benifet 31 any de misses, a 28 misses cada any, que importen 868 misses y fan la suma de 130 lliures 4 sous, feu una obligació per dit Sanchis, en quinse de dits, a pagar en dos anys y dexar a conte tots los dits anys de misses.

Etiam, determinaren que el senyor canonge Mora, archiver, traga dels llibres mestres totes les notícies, intermedis y sindicats que es troben y se envie a València al senyor deà y doctor Pavia. Y axí mateix, se enbiaren dos altres caregamens de 1.000 lliures, cada u, sobre la Ciutat; que els dos fan 2.000 lliures.

Etiam, determinaren que es repartiren les claus de l'armari en los senyors deà, cabiscol, Brotons, Cebrià y Conca.

Etiam, determinaren que es page una penció de 50 lliures a l'Hospital per lo llegat de miser Guerau.

⁶⁷⁴ El benifet de santa Anna fou instituit a la collegial de Santa Maria de Xàtiva per Sança, muller de Ramon d'Antist. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

Etiam, determinaren que, havent mort don Juan Suares Carvajal,⁶⁷⁵ alcalde major de esta ciutat,⁶⁷⁶ y sent molt pobre y moltíssim afecte a la iglésia, y havén fet molts servisiis, li feren soterrar generalet *gratis et pro Deo*; y que els senyors canonges, que aniran al dit soterrar, no els pase el boixart.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[169]

1715, juny, 19

Hàbits al doctor Jusep Bellmunt. Una vela per a el archiu.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació de haver convocat als damunt dits senyors, determinaren dar hàbits de graduats per a predicar al doctor Jusep Bellmunt, beneficiat de la parròquia de Benigànim. Com se executà ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en este present dia.

Etiam, determinaren que es fera una vela per a la finestra de l'archiu y que el gasto que es pose en quadern de pleits y gastos.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[170]

[f. 67v] 1715, juny, 28

Venguda de València del senyor deà y notificació de lletres a la Ciutat. Que es page a les monjes de la Olleria. Visita a les monjes de Santa Clara.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre

---

⁶⁷⁵ Al ms. «Jaravàs».

⁶⁷⁶ Don Juan Suárez de Carvajal, advocat dels Reials Consells fou alcalde major de la ciutat de Sant Felip entre 1709-1715. A Suárez de Carvajal el succeí en el càrrec don Gabriel Pérez, que ocuparà el càrrec entre 1715-1723. Per a més informació vegeu Blesa Duet, I.: *Un nuevo municipio...*, op. cit., pp. 86, 183, 184.

Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent vingut el senyor deà de València per lo negoci de les pensions de les villes de la Olleria, Benigànim y Castelló y estar en bon estat per a què se adjudiquen a la iglésia, en part dels censals que la Ciutat responia y havent portat lletres sitatòries per a què la present Ciutat nomenara procurador en València per a contradir, si tenen que dir en la justificació dels censals; se'ls entregaren dites lletres al senyor canonge Texidor, per a què com a síndic capitular les fasa notificar.

Etiam, determinaren que se ajusten les pensions del convent de les monjes de la Olleria y que el augment que dega la iglésia se li pagarà per agost.

Etiam, determinaren que havent vingut les senyores monjes de Santa Clara, de la present ciutat, el dia 26 del present en què entraren acompanyades del canonge don Vicen Bellvís, de València, comisari del capítol de València, en la present sede vacant per ausència del senyor don Antoni de Cardona, archebisbe,⁶⁷⁷ y del provincial y definatori de la religió del pare sant Francés; entraren en dretura al convent de Santa Clara. Y sent el dit convent y senyores de tanta estimació y garbo, resolgué el cabildo que anara el senyor canonje Texidor, síndic capitular, a fer-les visita, dar-les la benvenguda y offirir la iglésia en quant àxen de menester.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent, racional de cabildo. (*Signat*)

[171]

[f. 68r] 1715, juliol, 4

Tornen la visita les monjes de Santa Clara. Es traguen de l'almari 226 lliures 12 sous 6, ut intus. Etiam, determinaren que vaiga el senyor deà a València per lo pleit de les

---

⁶⁷⁷ Antoni de Cardona-Borja i de Sotomayor (València 1657 – Viena 1724), arquebisbe de València entre 1699-1720. Fill de l'almirall d'Aragó Felip de Cardona i de Palafox, marquès de Guadalest. Es traslladà de jove a la cort, a Madrid, i ingressà a l'eèrcit on arribà a capità. Més tard, entrà a l'orde franciscà, a Palència. Estudià a la Universitat d'Alcalà d'Henares i fou nomenat comissari general d'Índies. Arquebisbe de València el 1699, protegí artistes i literats i inicià la formació de la biblioteca episcopal. En esclatar la Guerra de Successió, es mantingué fidel a Felip de Borbó i, quan el general Basset ocupà València l'any 1705 es retirà al seu castell de Biar i després a Castella. De tornada el 1708, s'oposà a la repressió felipista, en particular a la duta per Melchor de Macanaz contra Xàtiva i els eclesiàstics valencians. El 1710, després de la ruptura entre Felip V i el papa, es mostrà partidari del rei-arxiduc Carles III i s'hagué d'exiliar. Passà a Viena, a la cort imperial, on es trobarà amb d'altres familiars seus, i fou nomenat conseller àulic i, el 1714, president del Consell d'Espanya, que presidí fins a la seua mort. Per tenir una visió més ampla de la vida i l'obra de l'arquebisbe Folch de Cardona, vegeu CALLADO ESTELA, E.: «La carrera episcopal de los preladados valentinos en el siglo XVIII (100-1795), dins *La catedral ilustrada. Iglesia, Sociedad y cultura en la València del siglo XVIII*, vol. 2, València, Institució Alfons el Magnànim, pp. 18-23.

pencions. Y se n'anà a 10 del present, tornà a 3 de setembre. Que es vena la seda de la Mare de Déu. Gràcia de hàbits al retor de Ayelo.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren rebre al pare jubilat fray Francisco Pujol, confessor de les monjes de Santa Clara, que vingué imbiat, de l'abadesa y monjes, a tornar la visita a l'il·lustre cabildo.

Etiam, determinaren obrir el armari per veure quant diners queden. Y es trobaren en or, plata y menuts. Y es trobaren en 226 lliures 12 sous 6, y es tragueren per a dar al senyor deà, 16 lliures que havia bestret en València en lo gasto del procés que la iglésia à mogut sobre les villes de Benigani, la Olleria y Castelló. Y consta del recibo de Miquel Calbo, escrivà del tribunal de Cavallero, en 24 de juny de 1715, 12 lliures 6, de una clàusula que trage per a un intermedi que faltava en un censal que se emportà; y 36 lliures que es quedaren en poder de l'infraescrit racional per a la paga de les 50 lliures de Jusep Ribera, segons determinació de 10 de setembre de 1714,⁶⁷⁸ y les cobrà, consta de albarà. Y les restans 174 lliures se entregaren al senyor deà per a el arginaldo que se ha oferit al jutge del sobredit tribunal de quantitat de 200 lliures.

Etiam, determinaren es venera la seda de la Mare de Déu, y es vené a dè nau reals y tres quartillos, y agé quaranta lliures quatre onces; importà 79 lliures 13 sous. Y de esta quantitat se li donà al senyor deà 26 lliures, per a suplir les 200 lliures sobredit es.

Etiam, determinaren fer gràcia de hàbits de graduats al prevere de Ayelo.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[172]

1715, juliol, 13

Anada a València del senyor deà. Anà el dia 10 de este, tornà el dia 3 de setembre. Carta del senyor deà. Que es fasa vaia per a veure els bous.-

---

⁶⁷⁸ Vegeu determinació [122]: 1714, setembre, 10.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa [f. 68v] iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació haver convocat als sobredit[s] senyors, determinaren que havent escrit de València el senyor deà, si prosiguiria la causa de les pencions per lo tribunal de don Rodrigo Cavallero, per haver-se'n anat a València, cridat de la cort. Y se li respongué que o consultara en lo doctor Pavia, que li pareixia, dient que si que continuara en dit tribunal.

Etiam, determinaren que es feren vaia per a veure els bous, com ans es fea.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[173]

1715, juliol, 27

Poder al senyor deà. Resposta el doctor Marco.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder al senyor doctor don Diego Eugenio de la Viña, deà, al present recident en València, de orde de l'il·lustre capítol, per a obligar-se —en nom del capítol— a la restitució en cas de obthenir entehedor més l·legítim sobre les pencions y atrasos de les villes de la Olleria, Benigànim y Castelló. Y axí mateix, per a cobrar les pencions de la Generalitat de València; y per quant no es pogué rebre el poder sinse paper sellat y segons les lleys de Castella, per quant ningun notari volgué dar en facultat als senyors canonges Jordà y Brotons, que fermaren.

Etiam, determinaren que es responga al doctor Marco que vol embargar les rendes de la iglésia. Que imediatament que es cobre, de les sobredites viles, se li pagarà. Y la carta la fermen dos senyors.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[174]

1715, agost, 3

Poder del senyor deà. Paga a l'hereu de Madalena Macip.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols [f. 69r] de dita santa iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa col·legial iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde del davall fermat racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder particular al senyor deà per a cobrar 260 lliures 10 sous dels albarans, que tragué mossén Francisco Micó, del censal de març y abril de 1695. Y també poder general per a cobrar tots los efectes que tinga la iglésia en València. Y el rebé Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren que se li pague lo que falta a l'hereu de Madalena Macip, de les 50 lliures vençudes en sant Juan, que són 14 lliures.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[175]

1715, agost, 14

Pocesió de mestre de capella mossén Francisco Sarrió, ab acte per Juan Sanchis, el dit dia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, feta convocació per Macià del Villar, acòlit, per enfermetat de Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar pocesió de percasos com als demás beneficiats, a mossén Francisco Sarrió,⁶⁷⁹ prevere, per a el empleo

---

⁶⁷⁹ Francisco Sarrió, exercirà de mestre de capella des del 14 de agost de 1715 fins a l'any 1717 en què entrarà a ocupar aquesta plaça Juan Serrat, 14 de maig de 1718. Cal remarcar que l'última referència que ens trobem a les actes capitulars dins del període que ocupà Francisco Sarrió com a mestre de capella és del 17 de gener de 1716 —vegeu determinació [185]—, això no obstant la nominació de Juan Serrat es realitzà el 14 d'abril de

de mestre de capella, com dels demás emoluments que tenien el mestre de capella pasat,⁶⁸⁰ atenant a la destrea e inteligència del dit mossén Sarrió.

Etiam, determinaren que se escriga al senyor deà, que si els negocis de la iglésia estan en estat de acomanar-los al doctor Pavia, que se'n vinga.

Et etiam, determinaren que el administrador de les porcions de gastos per a pleits cobre una porció sensilla y de ella done 3 sous de limosna al pertiguer. Y después no la cobre, estant el sobredit bo, pués se li done estant malalt.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[176]

[f. 69v] 1715, agost, 18

Hàbits al retor de Ayelo.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendat[s] en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Macià del Villar, acòlit, per enfermetat de Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar hàbits com usen los graduats de esta santa iglésia al doctor Patricio Ferrer, retor de Ayelo. Se executà en dit dia, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[177]

1715, agost, 27

Conclusions en la Seu, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la dita santa colegial iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia

---

1717 —vegeu determinació [231]—, encara que no ocuparà el càrrec fins al 14 de maig de 1718 —vegeu determinació [274].

⁶⁸⁰ Al ms. «pasats».

y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el dijous sigüent, que en contarem a 29, tinguera —en dita santa iglésia, en la arcada nova— conclusions, el fill del secretari del capítol, Juan Sanchis, per haver-les dedicades a l'il·lustre capítol—; el que assistí de matí y vesprada. Y vengué un senyor capitular de matí.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[178]

1715, setembre, 7

Entrega al doctor Cebrià un despachs per a prendre possessió del canonicat. Negoci de Roma, ut intus. Y venguda del senyor deà, dia 3 de este. Monjes de la Olleria. Administradors de don Pere Benlloch. Vicari de Santa Tecla a mossén Juan Anton.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, [f. 70r] don Fèlix Jordà, lo doctor Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent entregat el doctor Jusep Cebrià un mandato per a la pcessió de la conjunció de son germà, el canonge Fèlix Cebrià, y axí mateix demanà que se li donàs la pcessió. Y dits senyors daren lo despachs als señors Jordà y Texidor, per ausència del senyor cabiscol, segons determinació de 20 de octubre de 1713,⁶⁸¹ per a què el examinaren.

Etiam, determinaren que els senyors deà y Soler, entreguen en lo negoci de la suprició de benifets de Santa Tecla; y que els motivàs per a la consecució de la erecció de canonicats y escriure a Roma o fasen de per si. Y que el senyor deà portà la notícia de haver-se sentenciat el pleit de les viles de la Olleria y Benigànim, a favor de la iglésia.

Etiam, determinaren que dels primers efectes es pague a les monjes de la Olleria.

Etiam, determinaren que per quant los administradors dels béns de don Pere Benlloch, per les fundacions que deuen fundar y dret de amortisació de dites fundacions y

---

⁶⁸¹ Vegeu determinació [83]: 1713, octubre, 20; on es diu tots els despatxs que arriben a l'església per a la possessió de qualsevol càrrec, primer hagen de ser lliurats a dos senyors capitulars per tal que reconeguen la seua autenticitat; i després en donen relació al capítol.

de la capellania, que tot importa 1.619 lliures 6 sous 8. Transporten 27 fanecades, 139 braces 1/c2 de terra horta en la partida del Barranc de Carnicers; y mig gornal de secà per 464 lliures; y un censal de propietat de 300 lliures; y à una pensió de 400 sous; y lo remanent en dinés, per estar los censals tan dubiosos, si es pagaran a 3 per cent. Que el infraescrit racional se informe de don Manuel Menor, com se ha de fer la transportació respecte del censal —per ser este a set dinés— y en què prevenció, per si el rey decreta a 3.

Etiam, determinaren nomenar vicari de Santa Tecla a mossén Juan Anton de l'Oimet.

Etiam, determinaren que per quant el archiu està sumament desordenat y confús y necessitar-se de persona ben intel·ligent per arreglar-lo, per ser molt convenient al servici de Déu y utilitat de la església, que el racional escriga a Gaspar Domingo Devesa, si vol servir de archiver. Se li darà de salari 180 lliures y si es fa eclesiàstic se li confinarà una porció y salari de 50 lliures.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[179]

[f. 70v] 1715, setembre, 8

Posseció de congunt del canonge Cebrià.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar posseció al doctor Jusep Cebrià del conjunt del canonicat del canonge Fèlix Cebrià, en virtut de bul·les apostòliques que presentà y foren examinades per los senyors, en la determinació pròxima pasada, despachades en Roma *apud Santa Mariam Mayorem, anno incarnationis dominique millessimo septimo gentesimo quarto decimo tercio, kalendas octubris*; y en virtut de *mandato* expedit per lo doctor don Jacintho Ortí, vicari general y jutje apostòlic de dites bul·les, en 3 del present mes e any, fermat de dit comisari y de Felip Amorós, notari apostòlic. Y prengué posseció segon estil, costum y constitució de la present santa colegial iglésia. Pagà 15 lliures de dret de capes, que se entraren en lo armari; 1 lliura 1 sou a l'aiudant de racional; al síndic per lo acte de poseció en dit dia, y don Juan Bautiste Sanchis, 5 lliures; al mestre de cerimònies 1 lliura; als escolans 1 lliura 1 sou; al pertiguer 1 lliura 1 sou; al dit

pertiguer, per estrenes, 2 lliures; als tres diputats 18 sous; als dos acòlits, 18 sous; als escolans, per estrenes, 18 sous; al manchador, 6 sous. Que tot fa 29 lliures 3 sous.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo.(*signat*)

[180]

1715, setembre, 17

Se admeta a mossén Polache per depositari. Donaren los béns los administradors de don Pere Belloch. Nominació de archiver, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, [f. 71r] tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se aprobàs y es dara per bo a mossén Polache per depositari dels embargos de don Thobias del Burgo.

Determinaren que, per quant en los béns de la administració de don Pere Belloch, que els administradors volien transportar segons determinació de 7 del present mes y any,⁶⁸² se encontraven certs inconvenients, que darien un censal sobre el poble de Alfarrasí de 1.100 lliures; y les restans en dinés asta la cantitat de 1.619 lliures 6 sous 8, que és tota la mortisació y el dret de ella.

Etiam, determinaren dar a Gaspar Domingo Deveza, 180 lliures de salari perquè vinga a ser archiver durant la voluntad de l'il·lustre cabildo.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[181]

1715, octubre, 12

Pague a mossén Ricart, Juan Bòria. Dació de les obres pies que deixà don Pere Belloch. Terns, invocació de sant Vicent Ferrer; Lloació de dos lluïsmes. Compra de carta de

---

⁶⁸² Vegeu determinació [178]: 1715, setembre, 7.

gràcia, ut intus, de Pelegero. Que se li done al serer 39 lliures 9 sous. Que vaiga⁶⁸³ a la Olleria y Benigànim el senyor Texidor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder a mossén Jusep Rico, prevere, y a Juan Bòria, notari de València, per a traure el despaigs del jutje de confiscacions, sobre les pencions de les viles de Benigànim y Olleria.

Etiam, determinaren admetre la mortisació de don Pere Belloch y entraren els administradors don Juan Ortís y don Juan Francisco Jusep Cebrià, clergues; y es féu acte rebut per Jusep Geroni Grau, en dit dia, mes y any. Y entraren 1.619 lliures 6 sous 8, en esta forma: 1.100 lliures en un censal sobre [f. 71v] el comú del poble de Alfarrassí y 518 lliures 6 sous 8, en dinés; y es féu la amortisació de un aniversari general en música, y es dotà en la cantitat de 570 lliures cobrador a l'altre dia de sant Vicent Ferrer. Una missa matutinal cantada en lo dia de capitular de octava del dit sant Vicent; es dotà en 161 lliures 11 sous 2. Una missa cantada en lo dia de la commemoració del diffuns, un respons general, dos siris grans y dos chiquets, es dotà 34 lliures 8 sous. Una bul·la de diffuns, es dotà 12 lliures 10 sous. Minerva per tot dret, 150 lliures. Hora per tot dret, 90 lliures. Dret de amortisació de la capellania, de les 4.000 lliures; importa 600 lliures per vi y hòsties per les misses de la obligació de la capellania [...]⁶⁸⁴ lliures, 3 sous 4. Que totes les sumes importen 1.696 lliures 6 sous 8, la qual dotació acaptà dit il·lustre cabildo y es rebé per dit Grau, en dit dia y any.

Etiam, aprovaren y lloaren la transportació de les terres per a la capellania que dit don Pere Belloc deixà que es fundara, per estar tengudes, en part, les sobredites terres ab lluïsmes y fadiga; és a saber, les trenta-huit fanecades, cent y cinquanta-tres braces de terra de blat y arròs en la partida del Puig, que afronten en terra de donya Luciana Vidal, que ans era de Ana Mollà, viuda; en terra de don Patrícia Santes, que ans era del don Basílio Bru,⁶⁸⁵

⁶⁸³ A l'original: *viaga*.

⁶⁸⁴ En blanc, al ms.

⁶⁸⁵ Doctor en drets, gran partidari de l'arxiduc Carles d'Austria, per la qual cosa li estigueren confiscats els seus béns arran de la Guerra de Successió. L'obra de Ventura Pascual y Beltrán, *Curiosidades setabenses. Datos para la historia del exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., pp. 40-42, ens el mostra junt a d'altres austracistes en la presa del convent del Portal de València, donant-la als religiosos del convent de nostra senyora del Carme. De la confiscació del béns de Basílio Bru també en trobem notícia a l'obra de Ventura Pascual, *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, així en el document «*Otorga el rey Felipe V a doña Vicenta Maria de Borja, viuda de d. Joaquin Peris, partidario suyo, muerto en el suplicio, las heredades que fueron del dr.*

de la qual terra els tres quarts de fanecada estan tengudes a cens de sis dinés pagadors a Sant Juan y Nadal, migerament (Y à señoria directa de lluïsmes y fadiga ab benifet de sant Lluç, unit a mensa canonical). Y pagaren els administradors per lo dret sis lliures quinze sous. Com també lloaren y aprovaren atra transportació de la terra de Messes a la dita capellania, que consta de 21 fanecada y sixanta-dos brazes de blat y moreres, que afronta en terra de don Tobias de Burgo, ans Domingo Espí, senda enmig; com altra terra de dit don Tobias, ans Antonio Grau, ciutadà. La qual terra, les sis fanecades estan tengudes a cens de lluïsmes y fadiga de dotze sous anuals a Sant Juan y Nadal, migerament, al benifet de Sant Pau, de mensa canonical. Y pagaren per dit dret 30 sous que consta per acte rebut per Jusep Grau [f. 72r] en lo present dia y any. Els quals dos lluïsmes importen 36 lliures 15 sous y no es repartiren, sinó que el senyor don Fèlix Jordà, primicier, les cobrà per a pagar los deutes de la primícia.

Etiam, determinaren comprar, a carta de gràcia, una terra de blat y arròs en la partida de Benifurt, que afronta en terres de dit don Juan Ortís, que ans eren de Vicent Conejero, ciutadà, en lo camí dit de la Pedrera de Barcheta; y per altra part en terres del venedor, per preu de 500 lliures, la qual terra veneren Jusep Pelejero, el doctor Carlos Pelejero —prevere— y Pere Jacinto Pelejero,⁶⁸⁶ ab acte rebut per Juan Sanchis, notari, en 16 de octubre de 1715. Y en lo mateix dia, el senyor don Fèlix Jordà, en nom de síndic, arrendà als sobredits la dita terra per temps de nou anys, per preu de 33 lliures 6 sous 8, cada any comensant de primera paga en 16 de octubre de 1716.

Etiam, determinaren que el diner que quedà del cadafal de la Lloncheta, que és 25 lliures 14 sous y de la seda de la Mare de Déu, que és 13 lliures 13 sous, se li done a Atanàcio Galbis, serer, en conte de lo que se li deu; que tot fa 39 lliures 9 sous.

Et etiam, determinaren que el senyor don Onofre Vicent Texidor vaiga a la Olleria y Benigani, en Juan Sanchis, notari, per a notificar a la sentència y ajustar les pagues de les pensions anuals y atrasos que a dites viles à condenat lo jutge⁶⁸⁷ de confiscacions.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[182]

1715, desembre, 23

Semana de Nadal. Procurador 300 lliures. Senyor deà, de Vicent de València 48 lliures. 3 diners de calenda. 8 lliures als músichs. Canonical, 45 lliures. Carcaixent, 31 lliures

---

Basilio Bru, *de doña Margarita Portadora y d. Cristóbal de Chaves, calificados de rebeldes, y casa habitación en Valencia. Enero, 1708.*, op. cit., pp. 149-152.

⁶⁸⁶ Pere Jacint Pelejero i Sanchis, fill de Josep Pelejero i Silverina Cebrià, casat amb Faustina Sanchis.

⁶⁸⁷ Al ms. apareix ratllat «lo jutge».

19 sous 9. Primícia, 13 lliures 2 sous 3. Que se li done 3 lliures al prevere Codina. Processó de la Esperanza.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren [f. 72v] que, per a major solemnitat y assistència en lo cor en la semana pròxima de Nadal, es pose de distribució, a maitines, la Nit de Nadal, 20 sous per porció sensilla, 4 sous per la doble, quatre dinés per porció a les hores diürnes, 4 sous 6, per porció sensilla a les maitines de Cap de Añy; com axí mateix als Reys. Y lo demés, en vespres y en missa major, turn, els dies de festa. Y per a asò que el procurador done 300 lliures y el senyor deà, 48 lliures de Vicent de València. La qual distribució deu durar hasta el dia dels Reys, *inclusive*. Y en dites 348 lliures es deu comprendre tot lo que y à amortisat des de el dia de Nadal asta el dia dels Reys.

Etiam, determinaren que es posen tres dinés de distribució per porció sensilla en la kalenda de Nadal, del residuo de les 38 lliures de mossén Luna.

Etiam, determinaren que el procurador done 8 lliures als músihcs, per lo cantar en les festes, y una lliura al corneta; 1 lliura al triple de la Olleria. Y que es pague del quadern del mestre de capella.

Etiam, determinaren que si ve per a les festes el senyor canonge don Jusep Vallterra, que no se li done sinó lo mortisat.

Etiam, determinaren que el procurador done 45 lliures⁶⁸⁸ y de la primícia de Carcaixent⁶⁸⁹, tercera part de la dita primícia per a les tres festivitats —y nota que són 31 lliures 19 sous 9. Y la mateixa cantitat devia ser en la Semana Santa y Corpus pasades; y se repararà en la semana sigüent, Santa. Y el senyor canonge don Fèlix Jordà, primicier, que done de la primícia 13 lliures 2 sous 3, que les tres cantitats fan la suma de 90 lliures, que repartides entre 10 davall fermats senyors toquen a 9 lliures.

Boixart de les 90 lliures de la Semana de Nadal.

Deà ..... 9 lliures. La Viña, (*signat*)

⁶⁸⁸ Tot i que al ms. no ens diu res, trobem que es tracta de la part de canonical.

⁶⁸⁹ Al ms. apareix, ratllat, una quantitat il·legible.

Brotons	.....	9 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	9 lliures. Martí, (<i>signat</i>)
Soler	.....	9 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	9 lliures. Sanmartín, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	9 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	9 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	9 lliures. Teixidor, (<i>signat</i>)
Conca	.....	9 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	9 lliures. Mora, (<i>signat</i>)
Sacrista	.....	9 lliures. Tormes, (<i>signat</i>)

[f. 73r] *Etiam*, determinaren que se li done de estrenes al prevere mossén Mazias Codina, 3 lliures.

Etiam, que es fasa la processó de la Esperanza, vespra de Nadal, per lo dia que ploga.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[183]

1716, gener, 7

Don Jusep Vallterra. Capítol general de la elecció de officis, ut intus. Que es compre un brasser.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en esta santa col·legial iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació general, a ço de campana segons concessió y disposició de bul·les apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general, y segons ús y costum inveterat en dita santa iglésia per a la elecció de officis per a el govern de ella, que comensen a exersitar en lo primer de maig sigüent, fins lo últim de abril de l'atre any 1717, quedant la confirmació o revocació de ells per a el capítol general a l'altre dia de les Pasqües de Pentecostes, foren en este present capítol nomenats los sigüens: *Primo*, en jutje contador al senyor canonge Pere Mora; en racional de cabildo al senyor canonge doctor Estanislau Soler; en síndic capitular al senyor canonge doctor don Onofre Vicent Teixidor; en primicier al senyor canonge don Fèlix Jordà; en apuntador al senyor canonge Jusep Vallterra; en archiver al senyor

canonge Pere Mora; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor don Fèlix Jordà; en clavari de la sera y lluminària a mossén Jusep Rico; en bolser a Vicent Menor; en racional de misses a mossén Fèlix Thomàs Peres; en animer per dins la iglésia mossén Francisco Richart; en traster y apuntador de missa al sobredit mossén Francisco Richart; en sacramenter a mossén Gaspar Alcover; en animer per la ciutat a mossén Jusep Abril; en calvari de les santíssimes relíquies don Vicent Menor; en subsíndic a don Eusebi Lliteras; en epistoler a mossén Llorens Gisbert; en capa per a els canonicals a mossén Francisco Vidal; en credencier a mossén Jusep Bru. Tot consta ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, en dit dia.

Etiam, determinaren que es compre un brasser de metall per a el capítol; y costà 6 lliures.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[184]

[f. 73v] 1716, gener, 9

El senyor deà que escriga al doctor Pavia y senyor canonge Cebrià, ut intus. Que es busque dinés per a Roma. Que es busque cabiscol.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor deà escriga al doctor Pavia y al senyor canonge Fèlix Cebrià, que per lo treball y bé que se à portat en la procura se li darà de agraïment 313 lliures 2 sous 5, compressos els 12 doblons que li donà el doctor Pavia quant vingué de València; y si no ve bé, que es tinga consulta en València.

Etiam, determinaren que es busque dinés per a imbiar a Roma per la bul·la de la elecció dels officis y que també se li done de regal a Juan Bautiste Jornet 10 doblons, per lo treball que à tengut en esta dependència y demés negocis de la iglésia.

Etiam, determinaren que l'infraescrit racional escriga al mestre de capella que està en València, per a veure si es troba algun cabiscol que vinga y se li darà lo mateix que si fóra

en propietat. Y, cas que no es trobe, que se li confinarà una porció y se lo añadirà els demés emolumens.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[185]

1716, gener, 17

Que vinga el cabiscol.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on és costum celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent escrit el mestre de capella que y à una habilitat de sogantre en València que és bona per a el cor, que si li escriga que vinga y se oirà; y si és conforme se li darà la conveniència que es prometé en la sobre determinació de 9 del present any y mes.⁶⁹⁰

[f. 74r] *Etiam*, determinaren que per quant els hereus de Nofre Jusep Soler⁶⁹¹ an fet un peu de Calicanto, que és miger en la casa de Vicent Gosalbo, que és al present de la iglésia, de son dinés propi se li pagué un tros de corral, de tres pams y mig de cartabó, que demanen.

En fe de lo qual la escri[guí]⁶⁹² y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[186]

1716, gener, 28

Provisió de cabiscol, ut intus. Que es done el viril a Sant Francés. Que vaiga a València el senyor canonge Soler.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors

---

⁶⁹⁰ Vegeu determinació [184]: 1716, gener, 9.

⁶⁹¹ Onofre Josep Soler, regidor de l'Ajuntament de Sant Felip, fou un dels primers membres de la noblesa de la ciutat a ocupar el càrrec de regidor després del conflicte bèl·lic, a més fou un dels personatges que ja havien ocupat càrrecs en l'antic Consell.

⁶⁹² Inserim per donar-li sentit.

doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit fermat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre al licenciado Manuel Domingues per sochantre en ausència de mossén Andreu Maravall. Y se li donen tots los emolumens. Y se li confirirà la porció de mossén Amaro. Y que el infraescrit racional, que fasa que el dit mossén Amaro renuncie. Y que se admeta a les distribucions com als demés beneficiats.

Etiam, determinaren que es done el viril que demanen els frares de Sant Francés; y que fasen recibo.

Etiam, determinaren que el canonge doctor Estanislau Soler, que vaiga a València per a buscar el crèdit per a Roma per a veure si se li deu donar la primícia y distribucions al senyor sacriste Bru.⁶⁹³

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (Signat)

[187]

1716, febrer, 8

Que es deposite el diner del cadafal y de la seda, ut intus. Que vaiga a La Font de la Figuera don Vicent Menor, y Juan Sanchis. Que se li done a Fèlix Martí plaso asta sant Juan. Que els ministres cuiden del lilit de nostre senyor. Que el canonge Soler vaiga a València en Quaresma. Partí el 26 de febrer y tornà el 18 de mars. Que se li done la casa a Fèlix Soler. Que es donen el hàbits al doctor Oltra.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per

---

⁶⁹³ Es tracta de Francesc Antoni Bru, canonge i sacrista de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva des de 1702. Ventura Pascual, a la seua obra *Játiva biogràfica*, op. cit., p. 224, ens diu que l'il·lustríssim i reverendíssim doctor don Francesc Antoni Bru, canonge i sacrista de l'església col·legial de la ciutat de Xàtiva, ara Sant Felip, fou assistent a la ciutat de Monreal, regne de Sicília, de l'eminentíssim senyor cardenal Cienfuegos, vicari, jutge visitador i governador general de l'arquebisbat de l'església metropolitana d'aquesta ciutat. Uns anys més tard serà abat mitrat en Santa Maria de Tarara en Sicília, vegeu PASCUAL Y BELTRAN, Ventura: *Setabenses célebres en Sicilia*, València, 1954, p. 11. Cal remarcar que Francesc Bru apareix com a testimoni en el document «*Desmanes del ejército mandado por el conde de la Torres en la iglesia de la Merced. Junio, 1706*», dins l'obra de Ventura Pascual, *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., pp. 55-58.

Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que les 25 lliures 14 sous, que paren en lo infraescrit [f. 74v] racional, del cadafal de la Loncheta, en poder de don Vicent Menor, com així mateix les 20 lliures 3 sous 8. Que les dos partides fan la suma de 45 lliures 17 sous 8, les que queden depositades en dit Menor, per no haver-se entregades a Atanàcio Galbis, serer, segons determinació de 12 de octubre de l'any pasat,⁶⁹⁴ per haver-se mort.

Etiam, determinaren que don Vicent Menor vaiga a La Font de la Figuera, juntament en Juan Sanchis, notari, per a buscar les àpoques y justificació dels censals que respon al canonge y al dit beneficiat.

Etiam, determinaren que a Fèlix Martí, laurador, se li done de espera asta sant Juan, dels diners que tenia en dipòsit de mossén Jusep Agulló.

Etiam, determinaren que els ministres de justícia cuiden del llit de nostre senyor, en lo Dijous y Divendres Sant, com ans.

Etiam, determinaren que el viaje a València que devia fer el infraescrit racional, que se allarge asta la primera semana de Quaresma.

Etiam, determinaren que se li done a Fèlix Soler la casa que demana; y que pague tots los gastos.

Etiam, determinaren dar els hàbits de graduat al doctor don Vicent Oltra y Tudela, que demana el gust el president de la Chancelleria.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[188]

1716, febrer, 19

Se li conferí una porció a mossén Manuel Domingues. Que se li donen les que proven seu. Visita del predicador de la Quaresma. Que prenga el procurador els dinés de l'arròs. Que es finisquen els contes del canonge Cebrià.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren conferir y dar la porció que

---

⁶⁹⁴ Vegeu determinació [181]: 1715, octubre, 12.

vacà, per renúncia de mossén Amaro Cerdà, en 12 dels correns [f. 75r] del present any, a mossén Manuel Domínguez, clergue, ab acte rebut, de este present dia, per Juan Bautiste Sanchis.

Etiam, determinaren que se li done la plata que estiga en la sacristia al rector del Raval.⁶⁹⁵

Etiam, determinaren que els frares de la Trinitat que demanen la plata de dita iglésia, que se li done aquella que donen les señores.

Etiam, determinaren que entrara el pare Ximén Ruiz, dominico, a fer la visita al capítol y demanar el púlpit, per ser predicador de la Quaresma en lo present any.

Etiam, determinaren que els diners que se han tret de l'arròs embargat de don Tobias, que pasen al procurador Jusep Noguera.

Etiam, determinaren que es difinisquen los contes del senyor canonge Fèlix Cebrià y que se li excluïsquen del càrrech los dotze doblons de quant vingué de Madrid. Y que se li done, de agraïment, per lo molt treball que à tengut en dita procura, 300 lliures.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[189]

1716, març, 20

Que vegien els senyors deà y Soler lo que toca de fruits y distribucions al senyor sacrista. Que es tornen los carregaments de la Ciutat a l'archiu. Que el senyor deà escriga a València. Que la casa de la plaza de la Seu se li done a Jesualda Sans. Posessió de hàbits al senyor Vicent Oltra, vicari de Santa Catarina.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent vingut el senyor canonge Soler de València, a on se à consultat si se li devia al senyor sacriste don Antoni Agulló, les distribucions y tots los emuluments y fruits de la sua prebenda; an resolt tots los abogats que no y à ducte que se li deu dar en virtut de la bul·la que tenen los ministres del sant Offici. Per lo qual es nomen[en] al[s] senyors Deà y Soler,

---

⁶⁹⁵ Església dels Sants Joans.

que formen conte de lo que púgia y que li toca a cada senyor refer de mesades, particions y fruits. Y que a sant Juan se li daran a conte 400 lliures.

Etiam, an determinat que havent vingut el senyor canonge Soler de València y portat tots los carregaments que el senyor deà portà a València, per a lo pleit de les viles en lo tribunal de confiscacions, que es tornen a l'archiu y valgen per descarregats [f. 75v] del recibo que donà dit canonge Soler en València a favor de Juan Boir[a]. Y en este mateix dia es posaren en lo archiu.

Etiam, determinaren que el senyor deà escriga a Madrid per traure els resagos de la mitra que són 5.600 lliures, ya que se à tret els certificats que consten 4 lliures.

Etiam, determinaren que per quant consta que la casa de la plaza de la Seu no és de la iglésia, sí de donya Gesualda Sans, que se li done a la sobredita, pagant les obres que se an fet.

Etiam, determinaren dar els hàbits de graduats de esta santa iglésia al doctor Vicent Oltra, vicari de Santa Catarina Màrtir de València, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, en 25 del present.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[190]

[f. 76r] 1716, abril, 4

*Semana Santa. Emendat el error. 360 lliures, ut intus. Lloació de lluisme, ut intus. Nominació de mestre de cerimònies y ajudant de archiver. Que se impedisca als frares del Carme oratori públic. Dia 16 de este puijà Gaspar Devesa a l'archiu y comensà a cobrar porció doble, a conte del salari de 180 lliures anual.*⁶⁹⁶

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a major solemnitat y assistència al cor en la present Semana Santa done el procurador, Jusep Noguera, 360 lliures. De Carcaxent 63 lliures 3 sous 4, per haver tengut error en la suma des de la Semana Santa pasada, com al marge està notat y

---

⁶⁹⁶ La darrera frase és d'una mà diferent a les altres rúbriques.

deven ser 63 lliures 12 sous 4, se lleven 9 sous de les tres semanas pasades y queda solament en esta semana 63 lliures 3 sous 4. Y la restant quantitat de 296 lliures 6 sous 8, juntament en les 63 lliures 3 sous 4, prenen la suma de les 360 lliures. La qual quantitat es deu repartir en esta forma: 10 sous a maytines en los tres dies de tiniebles, per porció sensilla, dos dinés per hora diürna, lo amortisat y turn, els dies de festa y lo que càpia a vepres y missa major.

Etiam, determinaren que el sobredit procurador done del cant 45 lliures y de la primícia de Carcaxent, per les tres festivitats, 31 lliures 16 sous 3, que toca per la tercera part. Y per quant y à el mateix error sobredit, toca esta semana 31 lliures 11 sous 9. Que tot fa 76 lliures 11 sous 9 y repartides entre dotze señors toca a cada u dels dits a 6 lliures 7 sous 6.

Boixat de les 76 lliures 11 sous 9, en la present Semana Santa.

Deà	.....	6 lliures 7 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacrista	.....	6 lliures 7 sous 6. Agulló, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	6 lliures 7 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	6 lliures 7 sous 6. Cebrià, (<i>signat</i>)
Soler	.....	6 lliures 7 sous 6. Soler, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	6 lliures 7 sous 6. Cabiscol, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	6 lliures 7 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	6 lliures 7 sous 6. Texidor, (<i>signat</i>)
Conca	.....	6 lliures 7 sous 6. Conca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	6 lliures 7 sous 6. Mora, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	6 lliures 7 sous 6. Pérez, (<i>signat</i>)

Etiam, determinaren lloar y aprovar una venta de terra a favor de Juan Aliaga en la partida de la Senda de la Mala Càrrega. Afronta ab la terra de donya Luïsa Vidal, ans Gaspar Adàrio, ab terra de Pere Luïís Blesa; de la qual terra y à vensides, ab lluïisme y fadiga, de una fanecada y miga mensa vella. Y se à venut a 30 lliures la fanecada, y importa el dret 4 lliures 10 sous, que es daren a don Vicent Menor, bolser, que les repartirà. Y consta de la loació per acte rebut per Jusep Geroni Grau, en este dia.

[f. 76v] *Etiam*, determinaren nomenar mestre de cerimònies interino a Marc Antoni Sellés, si no ve el doctor Garix. Se li donaren propietats de ajudant de archiver a mossén Francisco Marqués, en 10 lliures de salari.

Etiam, determinaren que el canonge Soler done recado al prior y frares del Carme que no tinguen ni iglesia ni oratori públic, per lo perjuí a la iglesia de Santa Tecla, pués así o à suplicat la parròquia y el convent de Sant Agustí a l'il·lustre capítol.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[191]

1716, abril, 18

Poder a Gaspar Bru. Que el senyor deà escriga a Madrid. Edictes per a les procures. Que es pasen les menses.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa colegial iglesia de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglesia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglesia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als dits senyors, determinaren fer poder a Gaspar Bru, governador de Alberic, per a cabrevar la terra que té la Verge, Nostra Senyora, en Pajarella.

Etiam, determinaren que el senyor deà escriga a Madrid per a què si es pot cobrar el resago de la mitra, que [és]⁶⁹⁷ 5.600 lliures; y que se li donarà a l'agent un bon regal si es cobra el gasto.

Etiam, determinaren que es pose edictes per a la procura.

Etiam, determinaren que els senyors deà y Soler pasen les menses.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[192]

1716, abril, 23

Que se admita la dita de les procures a mossén Domingo Trobat. Memorial per a el rey. Que es pose altre pany y clau en lo almari del Santíssimo Christo del Carme.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglesia colegial de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglesia, los

---

⁶⁹⁷ La rúbrica és nostra.

senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació [f. 77r] feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre la dita que à dat mossén Domingo Trobat en les procures de 250 lliures, dant per fianza a Jusep Quinzà.

Etiam, determinaren que se imbie al pare confesor del rey un memorial que à fet el senyor deà per a el resago de la mitra.

Etiam, determinaren dar la casa que era de Jaume Andreu, ferrer, que ans era de Garix, a Jusep Fort, per los censals que respon a la iglésia.

Etiam, determinaren que en lo almari a on està custodiat la santa imaje del Christo del Carme, per quant i à dos claus, que es pose altre pañy y clau. Y que solament tinga el racional de cabildo la clau.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[193]

1716, maig, 4

Arrendament de procures, ut intus. Carta al secretari del rey, ut intus. Carta y memorial al confessor del rey, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia colegial de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en sobredita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren arrendar les procurres de dita santa iglésia a mossén Domingo Trobat, prevere, ab fianza de Jusep Quinzà, mercader, per 250 lliures de salari, ab los capítols y condicions en dit acte mencionats, rebut en este dia per Juan Bautiste Sanchis; y ab la condició y capítol que dits senyors determinaren. Que es posara en la determinació per no estar en acte y és que sempre que'l sobredit procurador àgia de menester fer un beneficiat per a què li assistisca, que se li done. Y axí mateix, que tot lo que cobrarà de les pencions atrassades dels lluiïmes, se li darà un agraïment a la proporció de lo que treballarà.

Etiam, determinaren escriure al secretari del rey per a què informe bé en la pretenció que tenen els capuchinos de tornar al seu convent y ser la restitució de dits religiosos del servici de Déu, com o à supeditat el provincial de dita religió.

Etiam, determinaren escriure y imbiar un memorial al confessor del rey per a què paguen a la iglésia el ressago de la mitra.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[194]

[f. 77v] 1716, maig, 16

Que se li done la casa de plasa de la Seu a don Pasqual Sans. 1 sou de distribució a nona de la Ascensió. Plata de Sant Juan.-

Ajustats y con[gre]gats en la present aula capitular de la santa colegial iglésia de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, lo doctor Estanislau Vicent Soler, Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per quant la casa de la plasa de la Seu, que féu obrar el il·lustre cabildo, no és pertenant a la herència del quòndam don Agustí Sans, sinó de donya Jesualda Sans, se li torne pagant la sobredita les obres y la iglésia lo que à tret de lloguer de dita casa.

Etiam, determinaren que es pose un sou de distribució a *nona* el dia de la Ascensió del Señor, del remanent de les 38 lliures que imbià mossén Francisco Lluna.

Etiam, determinaren que la plata que demana el retor de Anna, vol que fasa venir al retor antecessor per a saber quala és y se li entregarà.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[195]

1716, maig, 24

Carta del rey. El viril de la Trinitat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se acostumen celebrar los capítols de dita santa

iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren escriure al president de la Chansilleria, acusan-li el recibo de la carta del rey. Y axí mateix, al president de la Cruzada, que no y à en la iglésia renta per a els re[s]cat de cautivus; y la iglésia, que està sumament miserable, que no pot dar ninguna subvenció.

Etiam, determinaren que per quant els religiosos de la Santíssima Trinitat demanen un veril que y à en la sacristia, que té una creu de dita religió, se'ls done y que fasen recibo.

En fe de lo qual la escrigí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[196]

[f. 78r] 1716, juny, 3

Capítol general, confirmació de officis. Que se apañen les andes de plata. Que administre el racional la porció dels diputats. Que es donen als combregars a amore Dei.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los senyors don Diego Eugenio, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, precidint convocació feta a ço de campana, segons disposició y concessió de bul·les apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general y segons ús y costum de la present santa iglésia, determinaren confirmar y aprovar tots los officis que se eligiren en lo dia 7 de janer, pròxim pasat, meinyt lo ofici de credencier, que per estar malalt mossén Jusep Bru, es nomenà Jaume Pont.

Etiam, determinaren i[m]biar recado a la Ciutat per a què fasa apañar les andes de plata, perquè no poden servir el dia del Corpus.

Etiam, determinaren que el racional de cabildo administre la porció dels diputats.

Etiam, determinaren que de el plat del Santíssim Sacrament es tornen dinés a cada un dels asistent[s] dels combregars per amor de Déu.

En fe de lo qual la escrigí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[197]

1716, juny, 6

Anada a València del canonge Soler, tornà a 10 del present. Semana del Corpus, ut intus. Error corregit. Que se imbie 237 lliures a València, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia colegial de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanis[la] Vicent Soler, tots canonges prebendat[s] en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor canonge Soler vaiga a València per a cobrar lo que es púxia del magíster de la Seu de València, per la mortisació de mossén Francisco Navarro. Y se n'anà dit dia y portà 600 lliures, les que se li feren préstamo als procuradors en recibo fermat dels dits, en 10 de juñy del present any, ab obligació de restituir dita quantitat per tot lo present mes.

Etiam, determinaren que per a la major solemnitat y assistència al cor en la pròxima semana del Corpus, el procurador Jusep Noguera [f. 78v] done 330 lliures, compresa en dita quantitat les 63 lliures 12 sous 3, de la tercera part de la primícia de Carcaxent. Y esta quantitat es destribuí en esta forma: 4 sous 6, per a porció sencilla, a maytines dos dinés de hores, lo demés en vespres y missa major, turn, tots los dies comprés lo mixtissat.

Etiam, determinaren que el dit procurador done 45 lliures del canonical; 31 lliures 6 sous 3, de la primícia de Carcaxent; les quals dos partides fan la suma de 76 lliures 11 sous 3. Axí mateix, les 36 lliures 15 sous dels drets de lluísmes, segons determinació de 12 de octubre del 1715;⁶⁹⁸ les quals partides fan la suma de 113 lliures 11 sous 3, que repartides entre dotze senyors —davall escrits— toca a cada porció 9 lliures 9 sous 3.

Boxiart de les 113 lliures 11 sous 3, de la present Semana del Corpus.

Senyor Deà	.....	9 lliures 9 sous 3. La Viña, (<i>signat</i>)
Senyor Sacriste	.....	6 lliures 8 sous. Agulló, (<i>signat</i>)

(error, baix corregit) ⁶⁹⁹

⁶⁹⁸ Vegeu determinació [181]: 1715, octubre, 12.

⁶⁹⁹ Ens apareix en el marge d'aquesta determinació una nota que ens adverteix de l'existència d'una errada en la quantitat que ha de cobrar el senyor Vallterra. Un poc més abaix apareix una altra anotació que ens indica que l'errada ha estat corregida: «error corregit». Atenent al fet que al senyor Vallterra no li corresponen les 9 lliures 9 sous 9, sinó que li corresponen 6 lliures 8 sous, perquè no té el dret de la porció dels lluísmes.

Senyor Vallterra	.....	9 lliures 9 sous 3. Vallterra, (<i>signat</i>)
Senyor Cebrià	.....	9 lliures 9 sous 3. Cebrià, (<i>signat</i>)
Senyor Brotons	.....	9 lliures 9 sous 3. Brotons, (<i>signat</i>)
Senyor Soler	.....	9 lliures 9 sous 3. Soler, (<i>signat</i>)
Senyor Cabiscol	.....	9 lliures 9 sous 3. Ros, (<i>signat</i>)
Senyor Jordà	.....	9 lliures 9 sous 3. Jordà, (<i>signat</i>)
Senyor Texidor	.....	9 lliures 9 sous 3. Texidor, (<i>signat</i>)
Senyor Conca	.....	9 lliures 9 sous 3. Conca, (<i>signat</i>)
Senyor Mora	.....	9 lliures 9 sous 3. Mora, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	9 lliures 9 sous 3. ⁷⁰⁰

Està l'erro en què el senyor Vallterra no té porció dels drets dels lluiïsmes y així no li toca més que 6 lliures 8 sous. Y perquè la demás cantitat no es repartí —sí que es deposità per a la paga del senyor sacriste Agulló—, no es desfeu el boixart. Que les 3 lliures 1 sou 3, se li deu dar la onzena part al senyor sacriste.

Etiam, determinaren que el senyor canonge don Fèlix Jordà, primicier, done les 237 lliures que resten de primícia per a la paga dels retors y que imbien a València al doctor Pavia per a què pague y li done al dit senyor, el racional, recibo per a son descàrrech.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[198]

1716, juny, 19

Poseció de percasos de mossén Francisco Llobregat. Nominació de síndic a Gaspar Domingo Devesa. Anada a València del canonge Soler. Partí el dia 21 de present any, tornà dia 14 de juliol.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de [f. 79r] orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar poseció de percasos a mossén

⁷⁰⁰ La signatura apareix ratllatda: «Pérez».

Francisco Llobregat, subdiaca, beneficiat del benifet de Sant Matheu.⁷⁰¹ Pagà, de *nata mortis*, 5 lliures 6 sous 6; de augment de distribució, 5 lliures; de resago de misses 52 lliures 6 sous; y es celebraren. Consta de la mà del racional de misses. Tot lo qual consta ab acte, en dit dia, per Sanchis.

Etiam, determinaren nomenar síndic de cabildo a Jaspard Domingo Devesa; ab acte, per dit Juan Bautiste Sanchis, en dit dia.

Etiam, determinaren que el senyor canonge Soler vaiga a València. Partí el dia 21 del present per a pulsar a don Francisco Valàquez Zapata, jutje de confiscacions y demés negocis de la iglésia.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[199]

1716, juny, 26

Poseció de mossén Batiste Quadrado. Carta del senyor canonge Soler. Carta de l'agent a Madrid. Que es donen hàbits al retor de la Llosa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa colegial iglésia de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar poseció de percasos al mossén Batiste Quadrado, beneficiat del benifet de sant Felip y sant Jaume.⁷⁰² Pagà, de *nata mortis*, 2 lliures 17 sous 3 y 5 lliures de augment de distribució. Y li considiren el ús dels hàbits doctorals; ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, en sobredit dia.

Etiam, determinaren respondre a la carta del canonge Soler sobre el estat de les dependències y negocis de València.

Etiam, determinaren que el senyor deà continue, en lo agent de Madrid, les diligències sobre els atraços de la mitra.

---

⁷⁰¹ El benifet de sant Mateu fou instituït a la collegial de Santa Maria de Xàtiva per Bernat Despuig. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

⁷⁰² El benifet de sant Jaume fou fundat a la collegial de Santa Maria de Xàtiva per Bernat Despuig, el 30 de desembre de 1270, però no serà efectiu fins a 1334. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

Et etiam, determinaren que se li donen hàbits doctorals al doctor Francisco Rúbio, retor de la Llosa.

Don Fèlix Jordan, regent de cabildo. (*Signat*)

[200]

1716, juliol, 4

Poder a Pere Meseguer, notari de València.-

*En 4 de julio 1716 se nombró en síndico de esta iglesia a Pedro Meseguer, escrivano de Valencia, para los pleytos. Con escritura por Juan Baptista Sanchis, escrivano.*⁷⁰³

[201]

[f. 79v] 1716, agost, 13

Nominació de acòlit. Que se allargue la carta de gràcies de Patricio Santes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia colegial de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, preseint convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar en la plaza que vacà de acòlit, per ausència de Jusep Portell, a Juan Cabanes. Y se li donà de la porció de diputats 2 sous, cada semana, de augment perquè toque el orgue.

Etiam, determinaren prorrogar la carta de gràcia de la terra, que era de Felip Bru⁷⁰⁴ y ara de don Patricio Santes, per 9 anys, contant-se que finí en últim terme.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

⁷⁰³ Aquesta breu determinació ens apareix escrita en castellà, hem de remarcar que l'anotació que es fa al marge es troba en català —tal volta deguda a Estanislau Vicent Soler. Cal advertir a més, en aquesta anotació, un canvi de mà. Possiblement aquesta determinació siga de Fèlix Jordà, regent de racional, el qual realitza l'anotació capitular anterior, atés que presenta la mateixa cal·ligrafia. Tot i que en la determinació del dia 26 de juliol estiga en la nostra llengua.

⁷⁰⁴ Felip Bru, era justícia en les causes civils i criminals de la ciutat de Xàtiva. Apareix documentat dins l'obra de Ventura Pascual, *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., pp. 40-42.

[202]

1716, agost, 23

Modo de pagar els resagos dels moriscos expulsos, ut intus. El senyor deà escriga a València. Avís de Roma de suprimir les capellanies de Santa Tecla per a fundar dos canonicats de oposició. Que es suspenga la execució dels procuradors. Carafal de la Lloncheta. Carta y atestats per a conjunció del senyor Vallterra.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa cologial i glésia de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa i glésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havén escrit el doctor Marco, que havia desembargat la renta de la i glésia, per lo que havia tratat en València en lo senyor canonge Soler, sobre el resago de la penció dels moriscos espulsos, se li à fet un paper, firmat de cinc señors, en què se li daran en lo dia de Tots Sans 235 lliures y en Carnistoltes y en Tots Sans veniders 568 lliures 6 sous 8, migerament, asta que es tinguen pagades les 1.470 lliures de atrazos y penciions corrents. Y per a què tinga complement se li donà orde al senyor primicier —y als que en avant seran—, que es deixen fruits bastants per a pagar les penciions atrasades y correns, llevant a proporció els fruits als senyors canonges que devuen.

[f. 80r] *Etiam*, determinaren que el senyor deà escriga a València per a veure si es troba diner per a el desempeño de la bul·la de la eleció dels oficis al cabildo.

Etiam, llisgueren en gran alegria la carta que à tengut el senyor canonge Soler, de l'agent de Roma, que avisa de haver —sa magestat— fet gràcia de supremir les capellanies de Santa Tecla que fundà el canonge Ximeno, per a la fundació de dos canonicats de oposició doctoral y penitenciari.

Etiam, determinaren suspendre la execució que està presentada a Jusep Noguera y Berthomeu Bellver, procuradors, y que continuen este últim mes. Y el primer de setembre que porten els contes.

Etiam, determinaren que dels diners del cadafal de la Lloncheta que es fasa lo precís en los trats, y de lo restant que es fassen colejats diputats.

Et etiam, determinaren que havent demanat el senyor canonge Vallterra carta y atestats per a fer congunt a Thomàs Jacinto Borja, clergue, se'n va eixir fora. Y resolgueren dar lo sobredit.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[203]

1716, setembre, 14

Marca a mossén Alcover y mossén Guisbert, ut intus. Que se arrende el ort de Portell. Nominació de vicari de Sant Pere a mossén Marqués. Que es pague a Timotheo Roger, ut intus.-

Ajustats y congragats en la present aula capitular de la santa iglésia de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es lleve la distribució a mossén Gaspar Alcover y a mossén Llorens Guisbert per haver publicat en coples contra algunes determinacions capitulars y per diferents desaogós. Y axí mateix, que se'ls lleve a mossén Alcover el plat del Sacrament y se li done a mossén Jusep Frayle, y el ofici de epistoler que té mossén Gisbert a mossén Pasqual Pelegero. Y la marca que dure asta el dia de Tots Sans.

Etiam, determinaren que se arrende el ort de Portell per 5 lliures cada any.

[f. 80v] *Etiam*, determinaren nomenar vicari de Sent Pere a Francisco Marqués, que traga licències de confesar.

Etiam, determinaren que de les 45 lliures 17 sous 8, que el any pasat pagaren de la seda y de cadafal de la Lloncheta, y es depositaren en don Vicent Menor, per a pagar a Atàncio Galbis, es tragen per a pagar la mitat del que es deu a Timotheo Roger, segons determinació de 4 de desembre de 1714,⁷⁰⁵ per quant don Manuel Jordà pagà la altra mitat per les pencions de la casa de la plasa de la Seu.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁷⁰⁵ Vegeu determinació [138]: 1714, desembre, 4.

[204]

1716, setembre, 24

Poder al doctor Pavia. Que cuide de les misses testamentàries mossén Pelejero. Que se li donen a Jusep López les 15 lliures 17 sous 8. Que torne a cantar la epístola mossén Gisbert.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder al doctor Jacinto Pavia per a concordar en lo concurs de acrehedors que fa la villa de Carcaxent.

Etiam, determinaren dar el empleo de agenciar y fer celebrar les misses testamentàries a mossén Pasqual Pelejero.

Etiam, determinaren dar les 15 lliures 17 sous 8, que queden en poder de don Vicent Menor, de les 45 lliures 17 sous 8, que deposità el senyor canonge Soler, segons determinació de 8 de febrer de 1716.⁷⁰⁶ Se li donen a Jusep López, apotecari, a conte de son sogre, Atanàcio Galbis, serer, de lo que li deu la iglésia havent-li donat 30 lliures a don Manuel Jordà, per Timotheo Roger, *vide* la determinació antecedent.⁷⁰⁷

Et etiam, determinaren tornar-li la epístola a mossén Llorens Gisbert, per quant à provat no ser còmplice en lo que obrà mossén Alcover.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[205]

1716, octubre, 17

Soterrar de mossén Jusep Frayle.-

Soterrar general de mossén Jusep Frayle, morí air, que en contàvem 16. Es soterrà en la sepultura del reverent clero.

---

⁷⁰⁶ Vegeu determinació [187]: 1716, febrer, 8.

⁷⁰⁷ Vegeu determinació [203]: 1716, setembre, 14.

[206]

[f. 81r] 1716, octubre, 20

Soterrar general de mossén Luís Sancho.-

Soterrar general de mossén Luís Sancho, prevere. Morí en 19 y es soterràs en la sepultura dels seus.

[207]

1716, octubre, 29

Presentació de benifet a Gregorio Galiana. Que es donen totes les misses als que estan fora dels senyors canonges que tenen conjunt. Carta a don Rodrigo Cavallero.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present reciden[ts], presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren presentar el benifet que vacà, per mort de mossén Jusep Frayle, a favor de Gregori Galiana. Y es féu el poder per a presentar lo dit benifet al doctor Jacinto Pavia de València; ab acte per Berthomeu Trobat, notari, en lo present dia.

Etiam, determinaren que qualsevol resident de la iglésia, prevere, se li donen sempre les misses, encara que estiga lo temps que siga fora, com no mude domicilis. Se entén dels senyors canonges que tenen conjunt.

Et etiam, determinaren escriure a don Rodrigo Cavallero, dan-li gràcies y empreñan-lo per a la prompta paga dels atrazos de la mitra. Com à tingut decret del rey a favor de la iglésia.

En fe de lo qual la fermí de mia mà. Don Fèlix Jordan, regent de racional. (*Signat*)

[208]

1716, novembre, 3

Don Fèlix Ros, cabiscol; Poder per a presentà, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni

de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, y Pere Mora, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer altra vegada poder per a presentar lo benifet de la determinació damunt [dita] al sobredit Gregori Galiana y es féu el poder a Juan Bòria de València, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, en lo present dia.

En fe de lo qual la fermí de mia pròpia mà. Don Fèlix Jordan, regent de racional de cabildo. (Signat)

[209]

[f. 81v] 1716, novembre, 7

Carta del provincial del Carme, ut intus. Que es fasa àpoca a don Patricio Santes. Que se establixquen les sepultures, ut intus. Que el senyor deà escriga per a buscar qui pague la lletra de Madrid.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren respondre al provincial dels carmelites a la petició de què en lo convent de la present ciutat se'ls deixe, en los hospicis que tenen, obrir la porta per a celebrar públicament y que se'ls torne el Santo Christo. Que no pot ser per ara, que quant tinguen convent se'ls restituirà el Santo Christo.

Etiam, determinaren que se li fasa àpoca a don Diego Santes de lo que à pagat per lo que respon a la iglésia. Y axí mateix, que se li fasa nou arrendament per 10 anys.

Etiam determinaren establir les capelles y selputures sigüens: la de sant Andreu a Gregori Pérez, ciutadà, y la de la Assumpció de la Mare de Déu,⁷⁰⁸ al senyor canonge Pere Mora.

Et etiam, determinaren que el senyor deà escriga a València, a Clàudio Guillot, per a què pague la lletra a Roma.

---

⁷⁰⁸ El benifet de l'Assumpció de Santa Maria, associat a la capella de l'Assumpció, fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Alfons d'Alfaro de Xàtiva. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[210]

1716, novembre, 21

Subsidi. Que se añadisca una porció, ut intus. Memorial de Manuel Conejero.-

Ajustats y conragats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se añadisca una porció censilla per a la administració dels diputats perquè no aplega la ordinària per la curta distribució.

Etiam, determinaren que havent posat un memorial, Manuel Conejero, curador [f. 82r] dels fills de Atanàcio Galbis, serer, per lo que la iglésia li deu de la sera. Se li respongué que en havén dinés se li darà satisfacció.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[211]

1716, novembre, 27

Poseció del benifet de sant Sebastià per Gregori Galiana, pagà nata mortis, ut intus.-

En lo sobredit dia, Gregori Galiana, clergue, prengué possessió de altar del benifet de sant Sebastià, que vacà per mort de Jusep Frayle. Pagà, de *nata mortis*, 3 lliures 2 sous, ab acte rebut per Berthomeu Trobat. Y la *nata mortis* cobrà el procurador mossén Domingo Trobat.

[212]

1716, novembre, 28

Anada a València de Devesa. Partí en 30, tornà en 24 de desembre. Censals del siti de don Onofre, ut intus. Festa dels Desagravis. Nominació de sacramenter.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que Gaspar Domingo Devesa, ajudant de archiver y síndic del capítol, vaiga a València per a sollicitar diferens negocis de gran importància per a la iglésia. Y se li señalà de dieta 10 sous; y el carruage de anada y venguda pagat.

Etiam, determinaren que se'ls done als religiosos descalsos els solars que tenen censats de la iglésia, per lo valor que tinguen y que estan apreciats. Y els lloïsmes que es vèigia en València.

Etiam, determinaren posar 10 lliures de distribució en la dominica segona de advent, que esta festa de Desagravis que manà el rey, en l'any 1711. Y es posaren de lo que deixà a la bosa lo diffunt mossén Jusep Agulló.

Et etiam, determinaren nomenar sacramenter a mossén Pere Llor, per mort de mossén Jusep Frayle.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[213]

1716, desembre, 7

Arrendament de la terra de Agulló. Que se escriga al retor de Castalla. Resposta de la carta del senyor canonge Dolç. Censals del convent de Sant Onofre, ut intus. Poder per a arrendar al senyor Texidor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de⁷⁰⁹ la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don [f. 82v] Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren arrendar la terra de la iglésia que era de Agulló, per 84 lliures 7 sous 6, cada any, a Jusep Martínez, laurador, fiansà Luís

---

⁷⁰⁹ Al ms. apareix repetida la preposició «de».

Morales. Es féu paper, el senyor Fèlix Ros, cabiscol, en què abonà als sobredits arrendadors y se obligà a l'arrendament.

Etiam, determinaren que els senyors Vallterra y Soler escriguen al retor de Castalla per a què pague la pençió de la dita retoria al procurador per Nadal.

Etiam, determinaren respondre a la carta que à escrit el senyor canonge don Esteve Dolç,⁷¹⁰ dant notícia de com se ha restituit a sa casa en tots los honors.

Etiam, an determinat que els censals que estan en les cases a on se fundà el convent de Sant Onofre, de descalsos; que es pasaran, els dits censals, a l'hort de dit convent, fora els murs de la ciutat, enfront de la Balsa del Mercat,⁷¹¹ per especial de dits censals. Y que els lluïsmes es consulte en València lo que es pot fer.

Et etiam, an determinat fer poder al senyor don Onofre Texidor per arrendar les terres y demés béns de la iglésia; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, en lo present dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[214]

1716, desembre, 8

Soterrar quatret a donya Juana Texidor, y que la porten en ombros.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren [f. 83r] que havén suplicat el senyor don Onofre Texidor, marmesor de la ànima de donya Juana Texidor, sa tia, que si era gust del cabildo el que en lo soterrar quatret que se li fa a la dita, que la porten en ombros. An resolt, dits senyors, que atenent a la gran virtud de dita senyora, que se li concedixca.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

⁷¹⁰ Esteve Dolç rebé 23 de desembre de 1673 la possessió del canonicat que vacava per mort del canonge Josep Talens, del qual era coadjutor, amb acte rebut per Joan Vega. AHCX, *Possessions de dignitats y canonicats...*, op. cit., f. 47-48.

⁷¹¹ Fa referència al mercat de la plaça de Sant Pere.

[215]

1716, desembre, 12

Carta de Pavia, ut intus. Ajust del senyor de Novelè. Se escriga al doctor Marco.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent escrit el doctor Pavia y Gaspar Devesa, per a què es traguen els kalendaris dels actes de les procures de Valero Quadrado. Y axí mateix, els títols del censal que respon Jusep Pelejero, al dit Quadrado, per a què el cabildo per justícia el prenga per lo que deu dit Quadrado.

Etiam, determinaren aprovar el ajust que à fet el canonge Soler, en lo senyor de Novelè⁷¹² de què pague una pensió corrent y micha atrasada. Y à pagat al procurador en dita forma.

Et etiam, an determinat que el senyor Soler escriga al doctor Marco, administrador de les retorses del centenar, per a què la paga que se li havia de dar en lo dia de Tots Sans, segons ajust y determinació de 23 de agost, se li darà de la pensió de la mitra a Nadal, juntament en la paga de Carnistoltes. Y convingué el dit doctor Marco.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[216]

1716, desembre, 13

Anada a València dels senyors Ros y Soler.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per

---

⁷¹² Joan Josep Tallada Borja Llançol, senyor de Novetlè. Vegeu VILA MORENO, A.: *Novetlè: Apuntes històrics*, Ajuntament de Novetlè, 2010.

Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que els senyors cabiscol y Soler vaigen a València per a veure si podrà cobrar alguna porció de la mitra, tan dels atrasos com de la penció corrent per a poder posar distribució en la pròxima sema-[f. 83v]na de Nadal. Y axí mateix, que si es cobra alguna porció, que es satisfasa els 60 doblons que se li falten a dar al pare don Josep Barmanillo, procurador del senyor sacriste Agulló, per lo conveni fet de dar-li els 100 doblons.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[217]

1716, desembre, 24

Venguda dels senyors cabiscol y Soler. Semana de Nadal, ut intus. Partició dels senyors canonges.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa col·legial iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havén vengut de València los senyors cabiscol y Soler, y an portat 500 lliures, que han bestret una pensera, de València, per contes de la mitra, se apliquen en esta forma: cent lliures que es depositen en la sacristia per a suplir les 240 lliures que es resten a deure dels 100 doblons; les 400 lliures restans que es donen al procurador mossén Domingo Trobat, a conte de la penció corrent que li toca de la mitra, per a la subvenció de la semana de Nadal. Y así dits senyors, an determinat posar trecentes lliures per distribució y se han de repartir en esta forma: deu reals a maytines, porció censilla y 2 lliures per lo canonical, en la Nit de Nadal; dos dinés a ores diürnes; 4 sous 6, per porció censilla a les maytines de Cap de Añy y dels Reis, turn, tots los dies de festa; y lo demás a vespres y missa major, comprés lo amortisat. Comprehenint en dites 300 lliures la tercera part dels fruits de Carcaxent, que importa 63 lliures 12 sous 9, per a les tres festivitats.

Etiam, an determinat que el sobredit procurador done 45 lliures del canonical y 31 lliures 16 sous 3, per la tercera part que toca de Carcaxent. Y el senyor canonge don Fèlix Jordà, primicier, que done 23 lliures 3 sous 9, de la primícia. Que les tres partides prenen la

suma de 100 lliures y repartida esta suma, entre els dotze senyors davall escrits, a cada porció toca 8 lliures 6 sous 8.

Boxiart de les 100 lliures entre els 12 senyors.

Deà	.....	8 lliures 6 sous 8. La Viña, (<i>signat</i>)
Vallterra	.....	8 lliures 6 sous 8. Vallterra, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	8 lliures 6 sous 8. Brotons, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	8 lliures 6 sous 8. Cebrià, (<i>signat</i>)
Soler	.....	8 lliures 6 sous 8. Soler, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	8 lliures 6 sous 8. Soler, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	8 lliures 6 sous 8. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	8 lliures 6 sous 8. Jordà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	8 lliures 6 sous 8. Texidor, (<i>signat</i>)
Conca	.....	8 lliures 6 sous 8. Conca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	8 lliures 6 sous 8. Mora, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	8 lliures 6 sous 8. [...], ⁷¹³ (<i>signat</i>)

Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[218]

[f. 84r] 1717, gener, 2

*Paga del senyor sacriste Agulló, ut intus. Kalenda de Nadal, 3 lliures.*⁷¹⁴

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa col·legial i glésia, los senyors doctor Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa i glésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a la satisfacció dels 100, 60 doblons que se li resten a deure al senyor sacriste, se apliquen les reparticions de Semana Santa y Corpus pasades, de les quals, se li han donat a lo procurador don Jusep Marmanillo 40 doblons y els 60 que se li deuen se apliquen la participió present de esta semana de Nadal, llevant la del senyor sacriste y la del senyor Vallterra, com

⁷¹³ No legible.

⁷¹⁴ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «A 3 del present morí Jaume Sancho, prevere. Y es soterrà en la sepultura del clero». L'anotació es troba al foli [84v].

en les semanas pasades se han llevat del conte les porcions dels senyors deà y Vallterra, per haver-les cobrades. Y resten, de les 100 lliures de la dita porció: 83 lliures 6 sous 8, que unida esta partida en les 100 lliures de la determinació antecedent⁷¹⁵ fan 183 lliures 6 sous 8; y per a el complement de les 240 lliures que es vena el blat dels punts dels senyors Brotons y Conca. Y si no basta, de la part de cada canonicat, tot aquell blat que siga necessari asta fer la quantitat dels 60 doblons.

Y se han venut quatre cafisos de forment dels punts y faltes dels senyors canonges Brotons y Conca; y dels demés senyors, al present residents (llevant les parts dels senyors sacriste y Valleterra). Per cada part dels 6 cafisos de repartició es veneren sed barcelles y un almut, que [incl]oent deu senyors fan 6 cafisos de repartició y dos almuts; y junts estos, en los 4 cafisos 3 barcelles, fan 10 cafisos 3 barcelles y dos almuts, que se han venut a 5 lliures 11 sous 6; valen els 10 cafisos 3 barcelles: 57 lliures 2 sous 10. Y esta partida junta en les 100 lliures que estan depositades, de les 500 lliures de València y les 83 lliures 6 sous 8, de la partició, fan 240 lliures 9 sous 6. La qual quantitat se ha de entregar al senyor don Fèlix Ros per a què les pague en València.

Etiam, an determi[nat] que la kalenda de vespra de Nadal es pague dels dinés que deixà mossén Jusep Agulló per a la bosa.

Etiam, an determinat que es donen 10 lliures als senyors Ros y Soler, per lo gasto que han fet en lo viaje a València.

Etiam, an determinat que al pare Codina se li done de estrenes 3 lliures per lo ben vist al capítol y que el bocer li done porció en lo adventiisch.

En fe de lo qual la escrigí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[219]

[f. 84v] 1717, gener, 7

Capítol general. Nominació de altres oficis, ut intus. Misses als malats. Vale de arrendament y carta de gràcia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia colegial de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació

⁷¹⁵ Vegeu determinació [218]: 1716, desembre, 24.

general, a ço de campana, segons disposició y concessió de bul·les apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general, y segons ús y costum inveterat en dita santa iglésia, per a la elecció de officiis per a el govern de ella —comensant a exercir en lo primer de maig de este present any y finint en lo últim de abril de l'añy vinent de 1718—, quedant la confirmació o revocació de ells per a el altre dia *imediato* de les tres festes de Pasqua de Pentecostes, foren nomenats en este present capítol general lo sigüents: *primo*, en jutge contador de les imposicions el senyor canonge Estanislau Vicent Soler; en racional de cabildo al senyor canonge Pere Mora; en síndic capitular al senyor canonge doctor don Onofre Vicent Teixidor; en primicier, el sobredit senyor Soler; en apuntador al senyor canonge don Carlos Conca; en archiver al senyor canonge don Fèlix Jordà; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor don Fèlix Ros, cabiscol; en clavari de la cera, mossén Christòfol Piquer; en bolcer a don Vicent Menor; en racional de misses a mossén Fèlix Thomàs Pérez; en calavari de les Ànimes dins de la iglésia a mossén Francisco Richart; en traster a dit Richart; en apuntador de misses a dit mossén Richart; en sacramenter a mossén Francisco Vidal; en clavari de les relíquies, a sobredit, don Vicent Menor; en clavari de les Ànimes per la ciutat a mossén Jusep Abril; en susíndic a mossén Eusebi Llinàs. Tot acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, en este present dia; y consta en lo llibre officis.

Etiam, determinaren nomenar en la vacant de espistoler a mossén Llorés Gisbert; en credencier a mossén Jaume Pont; en assistent de capa per a els canonicals a mossén Francisco Vidal.

Etiam, an determinat nomenar als senyors deà y Cebrià per a arreglar les menses, des de el últim any que estan arreglades asta el present.

Etiam, an determinat que a tots los malalts se'ls donen les misses tant decenis com anuals y que celebren les dites misses els bons [f. 85r] per boxiart, comensant per lo senyor deà y proseguint tots los preveres recidens, per a suplir les obligacions de la iglésia; y que els malalts estiguen privats de este socorro.

Etiam, an determinat prolongar la carta de gràcia de la terra de don Patrício Santes, que ans era de Phelip Bru, segons determinació de 13 de agost,⁷¹⁶ per temps de nou añys, ab acte, en este present dia, per Juan Bautiste Sanchis. Y axí mateix se li féu el arrendament de dita terra per 40 lliures cada any al dit don Patrício, y obligan-se son germà, don Diego Santes, tot ab acte per dit Sanchis.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁷¹⁶ Vegeu determinació [202]: 1716, agost, 13.

[220]

1717, gener, 16

Petició per a misió. Encàrrech al senyor cabiscol. Devot que vol renovar el Santo Cristo del Cor. Nominació de ajudant de officis.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Fèlix Cebrià, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren consedir púlpit y altar, después dels officis, al pare Presentado Benavent, per a missió en esta pròxima Quaresma.

Etiam, an determinat que el senyor don Fèlix Ros se encarregue de incens, sera y oli, y axí mateix, de la cobranza dels deutes de la fàbrica y que córrega en estes incumbències.

Etiam, an determinat que es traga el Santo Cristo del Cor, que i à un devot que vol renovar-lo y donar la Creu.

Etiam, an determinat nomenar per ajudant de officis sinse ningú salari a mossén Pasqual Pelegero, asta que vinguent els demás officis.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de pròpia mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[221]

1717, febrer, 6

Hàbits al rector de la Llosa. Contes de Noguera. Contes de fàbrica.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa colegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar posició al doctor Francisco Rúbio, rector de la Llosa, com se determinà en 26 de juny de 1716.⁷¹⁷ Y es féu acte per Juan Sanchis, en

⁷¹⁷ Vegeu determinació [200]: 1716, juny, 26.

este present dia, dan-li facultat de poder vestir hàbits [f. 85v] que usen els graduats, durant la voluntat del cabildo.

Etiam, an determinat que els senyors deà y Marco pasen els contes de Jusep Noguera, procurador.

Etiam, an determinat que els senyors Mora y Soler prenguen contes de fàbrica a don Vicent Menor.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[222]

1717, febrer, 13

Contes de fàbrica, ut intus. Administració de fàbrica. Que es donen les llànties de plata a Santa Tecla. Anada a València del senyor Soler. Partí dia 14 de febrer, tornà dia 6 de maig.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent fet relació els senyors Mora y Soler dels contes presos a don Vicent Menor, de la fàbrica, que se li fasen diffinició de dita administració, que se li admiten en descàrrech les 17 lliures de dinés ruïns, y se li donen per los nou anys que à tengut la administració. Se li donen per via de salari 24 lliures de tot lo temps.

Etiam, an determinat que els dinés que es cobren de la fàbrica es depositen en lo racional de cabildo. Que cuide de la cobranza de mossén Vicent Navarro y don Vicent Menor. Que ferme els recibos. Y an señalat de salari 8 dinés per lliura de lo que es cobre al dit mossén Vicent Navarro y 4 dinés per lliura al dit don Vicent Menor, per lo treball que han tingut y tindran.

Etiam, an determinat que es donen les llànties de plata que estan en la sacristia, que són de Santa Tecla, al vicari de dita parròquia, per a què les pose en dita iglésia.

Etiam, an determinat que el senyor Soler vaiga a València per la cobranza de la mitra y altres dependències.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[223]

[f. 86r] 1717, febrer, 27

Carta al confesor del rey. Resposta a la carta del don canonge Dols.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se sòlent celebrar los capítols de la dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, don Joseph Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels senyors al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació de aver convocat als sobredits senyors, determinaren que se escrigés al confesor del rey, aplicant la sua autoritat a facilitar la cobransa de la mitra.

Etiam, determinàrent que es responga a la carta que escrigé el canonge Dols, demanant los fruits del temps que en la Universitat de València estigé per son habilitat.⁷¹⁸ Y se li respongé que no tenia ningunt dret a lo que demanava.

En fe de lo qual les fermí y escrigí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[224]

1717, març, 2

Posesió a don Francisco Cebrià en nom de procurador de Fenollet. Arrendament de tera a dona Francisca Llinàs.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de San Felip, ans Xàtiva, a on se çòlent selebrar los capítols de la dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, don Juseph Vallterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant cer la magor part dels senyors al present residents, convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació [f. 86v] haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer a don Francisco Cebrià, en nom de

---

⁷¹⁸ Al manuscrit *hapilitat*.

procurador de don Pasqual Fenollet,⁷¹⁹ se li donàs poseció del benifet que posseïa mossén Jaime Sancho y pagà la *nata mortis*, que foren 8 lliures 6. La qual quantitat se li intregà al procurador.

Etiam, determinàrent que la tera que el capítol posseïa de Tomàs Agulló,⁷²⁰ generós, se li arendàs a dona Francisca Llinàs, viuda de dit Agulló, per preu de 66 lliures 13 sous 4, per temps de nou anys. Y concluín-se estos, ci a cas dita, o consercens, demanàrent, ce'ls fasa la gràsia de nou arendament, sígent atesos.

En fe de lo qual les fermí y escrigí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[225]

1717, març, 8

Venguda del senyor Soler de València, ut intus. Les dietes les pague el procurador. Recado de don Manuel Jordà y a Gregori Pérez.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia colegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se sòlent celebrar los capítols de la dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent vingut de València el senyor Soler, digué que havia fet firmar el lliurament de les 6.550 lliures de atrazos y penció corrent de la mitra. Però que al present, no havia pogut cobrar ningun diner per no haver-ne en lo depòsit, que hasta Pasqua no seria possible cobrar diner algú y que per este motiu se havia vengut asta temps proporcionat. Y así an determinat que pasat Pasqua se torne a València y també se à justat que el arçediano pagarà per a dumenje de Rams 300 lliures y anirà pagant tot lo resago asta posar les pagues correns.

Etiam, an determinat que les dietes les pague el procurador per no haver dinés en les porcions de gastos.

Etiam, an determinat que se li despache propi al retor de Castalla per a què pague la penció per a la Semana Santa y, cas que no, se [f. 87r] execute.

---

⁷¹⁹ Pasqual Vicent de Fenollet Vilaragut de Togores, governador d'Oriola, senyor de Lloc Nou i Genovés, comte d'Olocau i marquès de Llanera. Fill de Diego de Fenollet i Vilaragut i Leonor de Togores, nascut a Oriola 8-III-1673, mort al Genovés el 2-XII-1730.

⁷²⁰ Tomàs Agulló fou conseller general de Xàtiva. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio...*, op. cit., p. 352.

Etiam, han determinat que el senyor Texidor done recado a don Manuel Jordà y Gregori Peres,⁷²¹ per a què aquell entenga que la casa, que al present viu, la dexià el canonge Bru a la iglésia y, axí, que si vol, sinse pleit, convenir a lo que és de raó, se li admetrà ajust. Y a Peres, que està tingut a la venta que féu al cabildo de la casa que tenia en lo Mercat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[226]

1717, març, 13

Que se escriga al doctor Pavia per a què defense al cabildo contra les lletres de l'hereu del deà Piquer.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa colegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscal, don Fèlix Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per quant à tret lletres per a notificar al cabildo, a instància de donya Jusepa Piquer —hereua del deà Piquer—, suponen que el cabildo se ha ocupat dels fruits pertinens al dit deà. Y se ha determinat que se escriga al doctor Pavia per a què es valga de remey, asta que se ajusti el conte; y se han nomenat per a pasar els contes los senyors Texidor y Cebrià.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[227]

1717, març, 20

Semana Santa, ut intus. Arrendament de la terra de Agulló. Resposta de la carta del senyor Dolç. Lletres per a què els ecclesiàstics no paguen el dret de tall. Que el senyor Soler vàgia a València.-

---

⁷²¹ Gregori Peres, (1714-1725) tinent de regidor de l'Ajuntament de Sant Felip de Patríci Laules. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit, pp. 209, 226, 238, 405.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a major solemnitat de la present Semana Santa y major assistència en lo cor, es posen tres dinés de ores diürnes per porció sensilla y sis per la doble y 1 lliura 3, a missa major y vespres, per porció sensilla y 2 sous per la doble, turn, els dies de festa. Y lo amortisat de maytines de tiniebles 10 sous per porció sensilla y 20 sous per la doble. Per dita distribució es comprén 63 lliures 12 sous 7, de la tercera part de la primícia de Carcaxent, per les tres festivitats de Nadal, Semana Santa y Corpus.

Etiam, han determinat que el procurador done 45 lliures del canonical [f. 87v] y 31 lliures 16 sous 3, per tercera part de la primícia de Carcaxent. Que les dos partides fan 76 lliures 16 sous 3, [més] la quantitat de 19 lliures 3 sous 9 que donà el senyor don Fèlix Jordà, primicier, prenen la suma de 96 lliures. Y repartides entre dits señors, toquen a 8 lliures a cada u.

Boi[x]art de les 96 lliures entre 12 señors.

Deà	.....	8 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	8 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Vallterra	.....	8 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	8 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	8 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Soler	.....	8 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	8 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	8 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	8 lliures. Texidor, (<i>signat</i>)
Conca	.....	8 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	8 lliures. Mora, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	8 lliures. Pérez, (<i>signat</i>)

Etiam, an determinat que es fasa el arrendament de la terra de Agulló a don Francisco Llinàs, consignant la paga de dita terra sobre don Fèlix Ros, cabiscol.

Etiam, an determinat respondre a la carta del senyor canonge don Esteve Dolç, dié-li que els abogats no donen raó, que sufrague la pretenció de què li toquen fruits ni distribucions de temps que à estat fora.

Etiam, ha determinat que el gasto que à fet en València el doctor Pavia per traure lletres contra Vicent Polache, taulejer, que volia que els ecclesiàstics pagaren el dret, que el pague la iglésia y que se li notifiquen.

Etiam, an determinat que el gasto dels desembargos del senyor sacrista y viaje del senyor cabiscol, quant anà a València, per este efecte, es pague de la primícia.

Et etiam, an determinat que el senyor Soler vàgia a València en estes festes de Pasqua per a sollicitar la cobranza de la mitra.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[228]

1717, març, 30

Recado per escrit a la Ciutat, ut intus. Anada a València del senyor Soler, partí el dia 31 del present.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia colegial de Xàtiva, ara Sant Felip, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep [f. 88r] Vallterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als damunt dits senyors, determinaren que per quant la Ciutat deu més de dos tèrcies de l'impost de la carn y no y à forma de pagar-les, se li imbie recado per escrit, en paper fermat per lo síndic capitular, que les satisfaga. Y que donen la resposta per escrit. Y si no complixs, se traguen lletres contra la Ciutat y después es pendrà resolució sobre els dos dinés que queden de sissa.

Etiam, an determinat que el senyor Soler vàgia a València per a sollicitar la cobranza de la mitra.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[229]

1717, abril, 10

Lletres contra la Ciutat per la imposició. Carta al confesor del rey y a l'agent per la cobrança de la mitra.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia de Xàtiva, ara Sant Felip, a on se solen celebrar los capítols de la dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Josep Valtera, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels senyors al present residents, convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent, a qui féu relació de aver convocat als damunt dits senyors, determinaren que se li escriga al senyor doctor Estanislau Soler, en vista de la resposta que donà la Ciutat [f. 88v] per escrit, que tragés lletres de l'ordinari per a què pagaren les dos tèrsies y per a lo que deuen de la imposició de la carn.

Etiam, determinaren que se li escriga al confesor del rey y a l'agén per a què pose un memorial al rey sobre la cobrança de la mitra.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

[230]

1717, abril, 14

Nominació de mestre de capella. Lletres de l'ordinari contra l'administrador de la retoria de Alcoy.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa colegial de Xàtiva, ara Sant Felip, a on se solen celebrà los capítols de la dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Josep Valtera, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià y don Carlos Conca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels senyors al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar mestre de capella al lisenziado Juan Serat y Dolç, los senyors concorriren en la nominació, el senyor canonge Fèlix Cebrià.

Etiam, determinàrent que se imbiasen les lletres a la Ciutat que avia imbiat el senyor canonge Soler.

Etiam, determinàrent que se escrigés al senyor Soler per a què tragés de l'ordinari unes lletres per a el administrador de la retoria de Alcoy.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

[231]

[f. 89r] 1717, abril, 23

Nominació dels senyors deà y cabiscol per a la dependència del sacriste. Execusió del retor de Castalla.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa colegial de Xàtiva, ara Sant Felip, a on se çolen celebrà los capítols de la dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Josep Valtera, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià y don Carlos Conca, tots canonges y prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar per ajustar les dependències del senyor sacriste, als senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, y lo senyor don Fèlix Ros, cabiscol.

Etiam, determinaren que se executar[a] al retor de Castalla per les dos pages que deu y que anara en les lletres Gaspar Devesa.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de mia pròpia mà. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

[232]

1717, maig, 5

Possesió de àbits al Matheu Bladon rector de Vinaleza.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa collegial⁷²² de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Antoni Agulló, sacriste, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part [f. 89v] dels senyors al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer,

⁷²² A partir d'ací la paraula *collegial* apareix en forma abreujada. Hem optat desenvolupar-la seguint la normativa actual, és a dir, amb la geminació.

de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren dar àbits —com usen los graduats de esta santa iglésia— al doctor Matheu Baldon, retor de Vinalesa, com se executà en dit dia, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari.

En fe de lo qual la escrigí y la fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[233]

1717, maig, 8

Que se envien a Madrid 200 lliures de lo que es cobre de l'atràs de la mitra per les agències de dita cobransa. Que no es publiquen les amonestacions y semanas de la celebració en el púlpit, sinó en la capella de la cumunió.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que, dels primers efectes que es cobren de la mitra, se li envien a Madrid a don Blas Jusep Carceller y Luna, 200 lliures per les agències de dita cobransa.

Etiam, determinaren que no es publiquen les amonestacions y semanas de la celebració per paréiser cosa indesent que el preste moltes ocasions estiga esperant que se acabe la publicació.

En fe de lo qual les escrigí y les fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[234]

1717, maig, 15

Anada de Devesa a Castalla; Que el senyor Soler convinga en Cavallero. Que el traster apunte y se li lleve la missa al que no diga en la iglésia els dumenges u dies de festa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los [f. 90r] capítols de la dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor,

Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que Gaspar Devesa passe a Castalla a intimar-li les lletres de executori al senyor Agustí Mora, retor de dita vila.

Etiam, determinaren que el senyor Soler convinga en el senyor Rodrigo Cavallero sobre la cobrança de l'atràs de la mitra, ço és, 50 lliures, disapte. Y lo restant el dia de sant Juan.

Etiam, determinaren que apunte el traster y no li done la limosna de la missa al que no diga missa en la iglésia en los dumenjes y festes, per fer notable falta les misses en dita iglésia, en dits dies.

En fe de lo qual les escrigí y les fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[235]

1717, maig, 19

Capítol general, confirmació de officis.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presedint convocació feta a ço de campana, segons disposició y consesió de bul·les apostòliques consedides per a la celebració del present capítol general, y segons ús y costum de la present iglésia, determinaren confirmar y aprovar tots los officis que se elegiren en lo dia 7 de janer, pròxim passat.

Etiam, determinaren que es pose celebració y que [f. 90v] se apunte. Ço és, tres anys una missa matutinal y dos annuals cada semana.

En fe de lo qual les escriguí y la fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[236]

1717, maig, 22

Semana del Corpus, ut intus. Partrició dels senyors: canonical, 45 lliures. Carcaxent, 31 lliures 16 sous 3. Senyor primicier, 27 lliures 3 sous (Donà el senyor primicier de les 27

lliures 3 sous 9, sols 19 lliures 3 sous 9). Les 5 lliures 5 sous 9 diners, que importen les 9 porcions dels senyors que han cobrat a 7 lliures 8 sous 3 diners, estan abonades en lo conte del senyor sacriste Agulló. Sermó del senyor sant Pere al doctor Vicent Beneyto.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa collegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Antoni Agulló, sacriste, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que, per a la major solemnitat y assistència al cor en la pròxima semana del Corpus, es posse per porció sensilla cada dia 2 sous 6 y, a maytines, 5 sous, les quals se han de apuntar a tot lo amortisat.

Etiam, determinaren que el procurador done 45 lliures del canonical; 31 lliures 16 sous 3, per tercera part de la primícia de Carcaxent y 27 lliures 3 sous 9, que donà el senyor Fèlix Jordà, primicier; prenen la suma de 104 lliures. Y repartides entre els senyors sigüens, toquen 8 lliures a cada hu.

Boixart de les 104 lliures entre els 13 señors.

Deà	.....	8 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)	
Sacriste	.....	8 lliures. Ros, (<i>signat</i>)	
Dolç	.....	8 lliures.	
Jordà	.....	8 lliures. Jordà, (<i>signat</i>) (7 lliures 8 sous 3). ⁷²³	
Teixidor	.....	8 lliures. Texidor, (<i>signat</i>) (7 lliures 8	sous 3). ⁷²⁴
Vallterra	.....	8 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)	
Brotons	.....	8 lliures. Brotons, (<i>signat</i>) (7 lliures 8	sous 3). ⁷²⁵
Cabiscol	.....	8 lliures. Ros, (<i>signat</i>) (7 lliures 8 sous 3). ⁷²⁶	
Cebrià	.....	8 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>) (7 lliures 8 sous 3). ⁷²⁷	
Conca	.....	8 lliures. Conca, (<i>signat</i>) (7 lliures 8 sous 3). ⁷²⁸	

⁷²³ Entre parèntesi posem la porció que fa referència a un altre repartiment que ens figura al marge en la rúbrica.

⁷²⁴ Idem.

⁷²⁵ Idem.

⁷²⁶ Idem.

⁷²⁷ Idem.

⁷²⁸ Idem.

Mora	.....	8 lliures. Mora, (<i>signat</i>) (7 lliures 8 sous 3). ⁷²⁹
Soler	.....	8 lliures. Soler, (<i>signat</i>) (7 lliures 8 sous 3). ⁷³⁰
Ynquisició	.....	8 lliures. Pérez, (<i>signat</i>) (7 lliures 8 sous 3). ⁷³¹

Etiam, determinaren dar-li el sermó del senyor sant Pere a el doctor Vicent Beneyto.
En fe de lo qual les fermí. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[237]

[f. 91r] 1717, maig, 31

Promessa al senyor sacriste y confirmació de lo fet per el senyor Gosalbo.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Antoni Agulló, sacriste, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, don Jusep Vallterra, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que se li fera un paper al senyor sacrista prometent complir lo ajustat per lo senyor Gosalbo, fermat de quatre senyors y altre que féu el senyor sacriste, confirmant y ratificant lo fet per dit senyor Gosalbo.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[238]

1717, juny, 5

Junta de Asienda: senyor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca y Pere Mora.
Visitadors: mossén Vicent Navarro y mossén Francisco Vidal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Antoni Agulló, sacriste, don Fèlix Ros, capiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos

---

⁷²⁹ Idem.

⁷³⁰ Idem.

⁷³¹ Idem.

Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que encara que de no encontrar-se procurador y encara que se encontrara, pareis ser no ser convenient ni benefici de la iglésia. Nomenaren una junta de asienda de tres senyors, que són los sigüens: senyor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca y Pere Mora; y dos solicitadors, que són mossén Vicent Navarro y mossén Francisco Vidal, en salari de 25 lliures cada hu; y que no puguen dar ninguna cautela que no siga rubricada de mossén Carlos Martí. Y que el diner que es cobre se entregue en continent als sobredits senyors de asienda y que el depositen en una cayxa y cada hu tinga una clau; y ayxí com se encuentre porció que es fasa entrada en el almari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[239]

[f. 91v] 1717, juny, 12

Que es fasa poder per a les cobranses de la iglésia a mossén Vicent Navarro y a mossén Francisco Vidal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se sòlent celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que demà dia 13 se'ls fasa poder per a les cobranses de dita iglésia a mossén Vicent Navarro y a mossén Francisco Vidal, donan-los de salari 25 lliures a cada hu.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[240]

1717, juny, 13

Poder a mossén Vicent Navarro y a mossén Francisco Vidal per a fer les cobranses de la iglésia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder a mossén Vicent Navarro y a Francisco Vidal per a les cobranses de dita iglésia en salari de 25 lliures cada hu, com en tot efecte se executà, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[241]

1717, juny, 19

Elecció de organiste y arpiste a Francisco Quilis, clèrege.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, [f. 92r] don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, don Jusep Vallterra, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren fer elecxió, com en efecte es féu, de organiste y arpiste a Francisco Quilis,⁷³² clèrege, durant la mera voluntat de l'il·lustre cabildo.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[242]

1717, juliol, 3

Que com los mateyxos que tenen arrendades les terres vulguen proseguir, se'ls fasa el arrendament sinse correr-se, sols la terra de misser Grau y de Barberà. Que passen los contes del senyor Soler los senyors capiscol[s], Jordà y Mora. Que es córrega el cadafal de la Longeta.-

---

⁷³² Francesc Quiles serà nomenat en el càrrec d'organista de la col·legial des de 1717 fins a 1721. No obstant, no ocuparà la plaça fins el 21 de març de 1718, vegeu determinació [269].

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que els arrendaments de les terres de esta iglésia que es tenen de fer este anñy, com los mateyxos que acaben vullgen proseguir en lo arrendament, pagant lo mateyx; que se'ls fasa el arrendament sinse córrer-se, sols la de misser Grau y la de Fèlix Barberà.

Etiam, determinaren que difinixquen los contes del senyor Soler, de dos añys de racionalat y administració de les porcions dels acòlits y diputats, los senyors capiscol Jordà y Mora.

Etiam, determinaren que es córrega el cadafal de la Longeta.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[243]

1717, juliol, 10

Que se envien los actes de arrendamens de les sises de la Ciutat a València, al senyor deà, per a què es consulte sobre quins arrendamens estan gravat el estat eclesiàstic. Que se envien los actes originals sobre la causa de don Thobias, al senyor deà, a València per a solisitar execusió contra el dit.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Fèlix Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present [f. 92v] residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que se envien los actes de arrendamens de la Ciutat sobre les sises y el paper, que per nostra part se alega té obligació la Ciutat restituir-nos, a València —al senyor deà— per a què es consulte. Y si el senyor deà té alguna raó a favor nostre que la añadisca al paper que se li ha enviat.

Etiam, determinaren que no es difinisquen los contes de el senyor fins que no estiguen tots los senyors capitulars.

Etiam, determinaren que se envien al senyor deà, a València, los actes originals de don Thobias del Burgo per a solisitar la execusió contra el dit. Y el senyor síndic capitular li fasa recibo a Berthomeu Trobat de dits originals.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[244]

1717, juliol, 17

Orde al doctor pavia per a què entregue el liurament de la mitra al senyor deà y que el dit senyor deyxen a persona segura perquè solisite la cobransa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Valterra, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que se escriga al doctor Pavia per a què entregue el lliurament de la mitra al senyor deà y que el dit senyor el deyxen en persona a qui li pareyxa de confiança per a què solisite la cobransa.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[245]

1717, juliol, 27

Que se entreguen les 300 lliures de la mitra a mossén Domingo Trobat, procurador, per a pagar lo apuntat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, [f. 93r] tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver

convocat als sobredits senyors, determinaren que les 300 lliures que ha entregat el senyor deà de la cobrança de la mitra, se li donen a mossén Domingo Trobat, procurador, a conte de la penció del senyor arçobispo y que es distribuïsquen en lo apuntat, ço és, 150 lliures per a misses y 150 lliures per a distribucions.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[246]

1717, juliol, 31

Que es pique el arròs de la primícia y se invie lo que importe al doctor Marco. Que escriga el senyor deà al canonge Pichó, sobre el subcidi. Que el senyor Soler entregue la seda de limosnes de l'añy passat al canonge Mora. Que es liure el caradalper 50 lliures, sols es tragué 48 lliures 13 sous. Que no es vena la seda de este añy y del passat asta el dia de Tots Sans.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part dels senyors residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que el primicier pique el arròs y que se envie el diner al doctor Marco.

Etiam, determinaren escriga el senyor deà al canonge Pichó, que es farà lo possible per a dar-se alguna porció a conte de lo que es deu de el subsidi.

Etiam, determinaren que el senyor Soler entregue la seda de la Verge de l'añy passat al canonge Mora.

Etiam, determinaren que es liure el carafal de la Longeta per les 50 lliures que donen de dita.

Etiam, determinaren que la seda de la limosna de este añy y de el passat no es vena asta el dia de Tots Sans.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[247]

1717, agost, 21

Que si li entreguen les 219 lliures, al procurador, restans de les 550 lliures de la cobransa de la mitra. Y pague la partició de Semana Santa, ço de canonical y de Carcaxent. Que el racional de cabildo entregue les 43 lliures 10 sous del carafal de la Longeta al senyor deà, com lo restans se ha gastat en les robes dels diputats.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols [f. 93v] de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren se li entreguen al procurador les 219 lliures restans, de les 550 lliures cobrades de la mitra, advertint que les 31 lliures que falten sa han enviat a l'agent de Madrid. Així mateix, determinaren que [de] les dites 219 lliures, pague el procurador la partició de Semana Santa. Ço és, de canonical 45 lliures y de Carcagent 31 lliures 16 sous 3, que les dos partides sumen 76 lliures 16 sous 3 y lo restant que es pague lo que càpia de lo apuntat.

Etiam, determinaren que les 43 lliures 10 sous que se han tret de el carafal de la Longeta y així mateix, lo que es cobrarà de el[s] beneficiats que han estat en lo carafal, se li entreguen al senyor deà y lo que li parega més nesesari en los trasts. Y que es fasa lo més presís. Y de lo restant se fasen dos capes negres.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[248]

1717, agost, 30

Que es trauen dinés de la cayxa per a el gasto ordinari de la bolsa. Que el augment que y à en la terra de Agulló siga partible en la mensa nova y la primícia. Que se arrende la terra y casses de mossén Pere Gosalbo a Vicent Gosalbo, son nebot, per 55 lliures. Ab acte rebut per Juan Batiste Sanchis, en dit dia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià,

Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren es traguen dinés de la cayxa de el depòsit de la bosa.

Etiam, determinaren que el augment que y à en la compra de terres de Agulló siga partible en la mensa nova y la primícia, per tenir cada una de dites 500 lliures, en dita compra.

Etiam, determinaren que se arrende la terra y casses de mossén Pere Gosalbo, a son nebot Vicent Gosalbo, per 55 lliures. Tenint la obligació la iglésia de pagar tots los crèdits de dita terra y vençuts, y que tinga obligació de paggar en les cases 2 lliures tots los anys.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mi[a] pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[249]

[f. 94r] 1717, agost, 31

Que es done el préstamo de 331 lliures 10 sous a Francisco Torres.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, capiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, doctor don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que es torne el préstamo de 331 lliures 10 sous a Francisco Torres, d'esta forma: el senyor primicier que done 140 lliures y les restans 191 lliures 19 sous que es traguen de la cayxa de el depòsit.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[250]

1717, setembre, 12

Que es pague a Margarita Malferit 15 lliures que se li déguent. E a mossén Carlos Martí se li pague la mitat del peu del benifet, que són 22 lliures 10 sous. A Antoni se li done algo a conte del salari. Que el colegi de serers comense a pagar la pensió de censal. Ayxí

com se torne a formar dit colegi. Que el racional de cabildo es cobre de el general lo que deguen los beneficiats que estigueren en lo carafal de la Longeta.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren es paguen quinse liures que se li queden a deure a Margarita Malferit y a mossén Carlos se li pague la mitat de el peu del benifet y a [...],⁷³³ pertiguer, se li done algo al conte del salari.

Determinaren que el colegi de serers comense a pagar la penció de sensal que repon a esta iglésia; ayxí com estiga format altra vegada dit colegi. Y que de el atràs no tinga obligació.

Etiam, determinaren que el racional de cabildo es reture de el general lo que deguen los beneficiats que estigueren en lo carafal de la Longeta.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[251]

1717, setembre, 25

Que a mossén Piquer y a mossén Domínguez se'ls done 3 lliures a cada hu per estar mals y altres tres al senyor Pastor. Que el senyor primicier entregue a don Mathias Jordà set barselles de lo blat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora [f. 94v] y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren se li done a mossén Cristòfol Piquer y a Manuel Domínguez tres liures

---

⁷³³ Al ms. apareix ratllat, la qual cosa en dificulta la lectura. Però tractant-se del pertiguer, podem pensar que és Antoni del Villar.

a cada hu, per estar desganats y en lo llit; y que siga a conte de lo que se'ls deu apuntar. Y altres tres al senyor Francisco Pastor.

Etiam, determinaren que el senyor canonje Soler, primicier, done a don Mathias Jordà, canonge, set barselles de blat, de la primícia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[252]

1717, octubre, 13

Que mossén Ausebi fasa la diligència quals crèdits són més cobrables dels que ha entregat Cavallero, de la mitra. Y se li daren per el gasto 6 lliures. Que se envien los papers de Gandia a València, per a executar. Que el senyor deà compre roba per a tres capes negres dels dinés del carafat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que mossén Ausebi fasa la diligència de els deutes que ha entregat Cavallero al senyor deà, quals són més promtes de cobrar y més segurs per a préndrer-los en pago de lo que deu la mitra a esta iglésia. Y se li daren, per a el gasto, 6 lliures.

Etiam, determinaren se envien los papers de Gandia a València, per a què se execute, en vista de la sentència a favor que obtengué don Francisco Ruís, [de] condenar a Gandia. Deu pagar a 16 diners per liura; y també per ser sentir de el doctor Pavia.

Etiam, determinaren que el senyor deà compre la roba per a les capes, segons la mostra que ha enviat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[253]

1717, octubre, 19

Que es prenguen en conte de els arrendamens els gastos que se han fet en la casa de mossén Pere Gosalbo, forn de Guayta y en la caseta de Alba. Etiam, que se li donen a l'organiste 3 lliures per estar mal en lo llit.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que es prenguen en conte de els arrendamens los gastos que se han fet en la casa de mossén Pere Gosalbo, en lo forn de Guayta y en la caseta de Alba; y que a l'arpiste se li donen 3 lliures per estar mal.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[254]

[f. 95r] 1717, octubre, 23

Que es despache propi a València a Cavallero. Que se li paguen los papers que ha tret el senyor deà en València per a l'archiu. Que se li done algo de lo apuntat al mestre de capella. Que se'ls done a conte de lo apuntat tres liures a cada hu: a mossén Guimerà y a l'organiste.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que es despache propi a Cavallero, en carta del senyor deà, que se admeten los atrasos de Quart, en tal que es consicne la paga de Tots Sans. De la mateixa forma, los atrasos y paga de Tots Sans de mossén Batiste Soler, los atrasos de Renart, de Sueca, y la paga de Tots Sans de el delmari de esta Ciutat.

Etiam, determinaren se li pague al senyor deà lo que han costat de traure els papers de València per a el archiu y el paper y plomes que ha portat.

Etiam, determinaren se li done algo de lo apuntat al mestre de capella del quadern de què administra, perquè en lo corrent no té bastant per a subvenir als diputats.

Etiam, determinaren se'ls done a conte de lo apuntat a mossén Guimerà y a el organiste, tres liures a cada hu, per estar mals.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[255]

1717, novembre, 13

Que dels primers efectes que entren en la iglésia se li donen al senyor Soler 200 lliures. Y les restans a Carnistoltes. Que se entregue el lliurament de la mitra a Llop, donan vale de lo que es resta pagar a la iglésia. Que el canonge Mora despache la seda de la Verge quan li parega que es tems y ocasió.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat a dits senyors, determinaren dels primers efectes que entren en la iglésia de lo produït de la mitra se li entreguen al canonge Soler, per a Roma, 200 lliures y les restans a Carnistoltes.

Etiam, determinaren escriga el senyor deà, a València, per a què se li entregue el lliurament de la mitra a Llop, donan vale de lo que resta a pagar a la iglésia.

Etiam, que se'ls done als músics dotse lliures per dos abusos de lo que tenen guañat.

Etiam, determinaren en què estiga a mon cuydado el despachar la seda de este any y la del senyor Soler, de la forma y quan me parega.⁷³⁴

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[256]

[f. 95v] 1717, desembre, 15

Posecció de percasos al doctor Manuel de las Heras. En 7 de desembre comprà la iglésia, de Vicent Vidal, una casa y terres a carta de gràcia per 870 lliures; y respon cada any una penció 356 lliures per tems de 9 anys, que comensàrent a 7 de desembre de 1717.⁷³⁵ Que se li fasa un vestit a Antonio, el pertiguer, de lo produït de la primícia. Que se

---

⁷³⁴ Hem de comentar que en aquesta determinació és el primer cop que ens apareix esmentat d'una manera directa el racional del capítol. És a dir que amb la presència del pronom personal possessiu «mon» i de la forma plena «me», hi ha una referència al jo discursiu d'aquestes actes capitulars: «mon cuydado» i «me parega», que fa referència al propi Pere Mora, racional del capítol.

⁷³⁵ Aquesta frase, de mà diferent.

li done de la primícia al racional de cabildo 16 lliures, quan se fasa festa de toros. Que se li done a mossén Pelegero 2 lliures y a Falcó 3 lliures de la tèrcia de mossén Bello.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren dar poseció de percasos, com se executà, a el doctor Manuel de las Heras, diàcono, y també li feren gràcia que poguera vestir los àbits que usen lo graduats en esta iglésia, per aver presentat el grau de la Universitat de Oriola, ab acte per Gaspar Domingo Devesa, notari, en dit dia, en títol de beneficiat del benifet de Sant Agustí y Sant Honorat.⁷³⁶ Pagà, de augment de distribució, 5 lliures; la *annata mortis* no la pagà, per aver-la satisfet quan prengué posesió del benifet, la qual entrà en poder de Noguera, com consta per los contes de dit. De la obligació de les misses el ordinari el absolgué per constar no té peu dit benifet.

Etiam, determinaren que de la primícia se li fasa un vestit a Antonio, el pertiguer.

Etiam, determinaren que el senyor primicier, de la tèrcia de mossén Bello, done al dit 3 lliures, a mossén Pelegero 2 lliures y a Falcó⁷³⁷ 3 lliures, per aver dit assistit també al cor.

Etiam, determinaren que el senyor primicier, quan se fasa festa de toros, li done al racional de cabildo, per aguda de costa 16 lliures, y no de altra forma.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[257]

1717, desembre, 19

Semana de Nadal, ut intus. Partició dels senyors: canonical, 45 lliures. Carcayxent, 31 lliures 16 sous 3. Senyor primicier, 19 lliures 9 sous 9. Poder a Juan Boira.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor

⁷³⁶ El benifet de sant Agustí i sant Honorat fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Francesc Carbonell. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

⁷³⁷ Josep Falcó, marit de Narcisa Forés, fou soterrat el 4 de novembre de 1753, amb el càrrec de sacrista de la col·legiata, sense fer testament. AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a major solemnitat de la present semana de Nadal y major assistència en lo cor es posen 4 diners per les oracions diürnes, per porció sensilla, y 8 per la doble. Ço és, en tot lo dia 3 sous 8, per porció sensilla, y tot lo amortisat y turn en los dies de festa. En los dies de Nadal 1 lliura 10 sous per sensillo y les de Circunsisió y Reis 4 sous 6 per porció sensilla. Y en dita distribució es comprén 63 lliures 12 sous 4, de la tercera part de la primícia de Carcayxent per a les tres festivitats.

Etiam, determinaren que de cayxa es donen 45 lliures del canonicat y 31 lliures 16 sous 3, per la tersera part de la primícia de Carcayxent; que les dos partides fan 46 lliures 16 sous 3. Y repartides entre tots los davall escrits señors, agregant a la dita quantitat de 46 lliures 16 sous 9, 19 lliures 3 sous 9, que donà el senyor doctor Estanislau Vicent Soler, primicier, prenen la suma de 96 lliures y repartides entre dits senyors toquen a cada u, 8 lliures.

Boixart de les 96 lliures entre 12 señors.

[f. 96r] Deà	.....	8 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	8 lliures. Vidal, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	8 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	8 lliures. Teixidor, (<i>signat</i>)
Vallterra	.....	8 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	8 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	8 lliures. Vidal, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	8 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Conca	.....	8 lliures. Vidal, (<i>signat</i>)
Mora	.....	8 lliures. Mora, (<i>signat</i>)
Soler	.....	8 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	8 lliures.

Etiam, determinaren otorgar poder a favor de Juan Boira. Concordaren en los acreedors de Corbera en lo que determinaren la major part dels interesats.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[258]

1718, gener, 7

Capítol general. Gràcia de hàbits al doctor Antoni Peres, vicari de l'Hospital de Misericòrdia. Que se li pague a Lopes les medecines dels diputats. Que els músics canten en totes les festes y funció de la iglésia. Que el senyor primicier pague els gastos de dita primícia de les filloles y si no de les mesades dels senyors.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítol de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Juseph Valterra, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major dels senyors al present recidens, presidint convocació general a ço de campana, segons disposició y concessió de bul·les apostòliques consedides per a la celebració del present capítol general y segons ús y costum inveterat en dita santa iglésia per a la elecció de oficiis per a el govern de ella, comensan a exersir en lo primer de maig del present any y finint en lo últim de abril de l'any vinent de 1719, quedant la confirmació o revocació de ells per a l'altre dia *inmediato* de les festes de Pasqua de Pentecostes, foren nomenats en este present capítol, los sigüens: *Primo*, en juje contador de les imposicions al senyor don Diego Eugeni de la Viña, deà; en racional de cabildo al senyor canonge Pere Mora; en síndic capitular al senyor doctor don Onofre Vicent Teixidor; en primicier al canonge Felis Cebrià; en apuntador a don Felis Jordà; en archiver al senyor canonge don Carlos Conca; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor don Felis Ros, cabiscol; en clavari de la cera a mossén Francisco Richart; en bolser a don Vicent Menor; en racional de misses a mossén Francisco Marqués; en clavari de les Ànimes dins la iglésia a mossén Christòfol Piquer; en apuntador de les misses al dit mossén Piquer; en sacramenter a mossén Francisco Vidal; en clavari de les relíquies al dit don Vicent Menor; en clavari de les Ànimes per fora a mossén Jusep Abril; en subsíndic a mossén Eusebio Linàs; en credencier a mossén Jaume Pont. Tot ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en este present dia y consta en lo libre de oficiis.

Etiam, determinaren en asistent de capa, per a els canonicals, a mossén Francisco Vidal.

Etiam, determinaren fer gràcia de àbits que visten los graduats en esta iglésia al doctor Antònio Peres, vicari de l'Hospital de Misericòrdia.

Etiam, determinaren que se li pague a Lopes les medesines dels diputats.

Etiam, determinaren que els músics que vulguen cantar y tenir porció en la capella, tinguen obligació de cantar en totes les festes y funcions de la iglésia. Quedant al cuidado del cabildo en buscar albitre per a què en les festes que paga la Ciutat y assistix en les destribucions, se'ls done alguna cosa.

Etiam, determinaren que el senyor primicer no vena fruits per a els gastos de la primícia, sí que es paguen de les filloles y si no basten que es paguen de les messades dels senyors canonges.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[259]

[f. 96v] 1718, gener, 15

Que es convenga en la proposta de don Pasqual Fenollet. Que se entreguen les bulles de Thomàs Jacinto Borja als jutjes nomenats.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Jusep Valtera, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als dits senyors, determinaren que es convé en la proposta de don Pasqual Fenollet, en nomenasen dos abogats per a què averiguen si la iglésia deu pagar los peus dels benifets de la casa de dit Pasqual.

Etiam, determinaren que les bulles que ha presentat el senyor deà com ha apoderat de don Thomàs Borja se entreguen als jutjes nomenats per a la revista de dites bulles.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[260]

1718, gener, 19

Possesió de coadjutor de Thomàs Jaciento Borja.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre

Vicent Teixidor, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat a dits senyors, determinaren dar possessió al senyor don Diego Eugeni de la Viña, deà, com a apoderat de Thomàs Jacinto Borja, clèregue, segons poder rebut per Gaspar Domingo Devesa, notari, en 13 de janer 1718, de coajutor del canonical de don Jusep Valterra, en virtud de bul·les apostòliques que presentà. Y foren examinades per los senyors don Felis Ros, cabiscol, y don Felis Jordà, jutjes nomenats segons determinació de 7 de setembre de 1715,⁷³⁸ despachades en Roma, *apud Santissima Mariam Mayorem, anno incarnationis dominice millesimo septitengessimo sexto dessimo seoniis octubris*, en virtud de mandato expedit per don Francisco Mercader y Cervellon, jutge apostòlic de dites bul·les, en lo primer de janer de 1718; fermat de dit comissari y de Felip Amorós, notari apostòlic. Y prengué possessió segons estil, costum y constitució de la present iglésia, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia. Pagà de dret de capes 15 lliures als escolars, a l'ajudant de racional 1 lliura 1 sou, al síndic, per lo acte de la possessió 5 lliures; al mestre de cerimònies 1 lliura 1 sou; als escolars 1 lliura 1 sou; al pertiguer 1 lliura 1 sou; al dit pertiguer, per estrenes, 2 lliures; als dits escolars, per estrenes, 18 sous; als acòlits 18 sous; als quatre diputats, 1 lliura 4 sous, al manchador, 16 sous. Que tot fa 29 lliures 10 sous.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[261]

1718, gener, 22

Poder a don Blas Josep Carceler y Luna, agent de Madrid. Que se li done a Andrés 20 lliures a conte de l'oli que darà a la iglésia. Que el canonge Mora done a el senyor deà els dinés que demane de lo produït de la ceda de la Verge.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, capiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Teixidor, Vicent Brotons, don Jusep Valterra, don Carlos Conca, Pere Mora y [-],⁷³⁹ tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional,

⁷³⁸ Vegeu determinació [178]: 1715, setembre, 7.

⁷³⁹ Al ms. apareix ratllat: «lo doctor Estanislau Vicent Soler».

a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder per a els plets a don Blas Josep Carceler y Luna, agent de Madrid.

Determinaren que se li done 20 lliures a Andrés, a conte de l'oli que darà a la iglésia, que està ajustat a 1 lliura 2 sous tot lo any.

Etiam, determinaren que el canonge Mora entregue el diner que demane el senyor deà per a compondre la sacristia y roba dels servens de lo produït de la seda de la Mare de Déu.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[262]

[f. 97r] 1718, febrer, 1

Possesió de percasos a les salves al senyor Luís Peres y gràcia de àbits.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat al[s] sobredits senyors, determinaren dar possessió de percasos a les salves adventícies y fer gràcia de hàbits com usen los graduats de esta present iglésia, com se executà, al senyor Luís Peres, capellà major de la Casa de Misericòrdia de València, ab acte rebut per Gaspar Domingo Devesa, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[263]

1718, febrer, 5

Que escriga el senyor deà al canonge Pichó. Que a Manuel Mòxica se li donen 25 lliures. Que se li donen al senyor cabiscol 50 lliures. Que la música no puga admetre ni despedir algun músic sins consentiment del cabildo. A mossén Llorens se li pague la tèrcia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la present santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor,

Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor deà escriga al canonge Pichó, que si don Thobias no es dóna satisfet y fa donar libertat a Francisco Torres, la iglésia no convindrà en ningun ajust.

Etiam, determinaren que se li donen a Manuel Mòxica 25 lliures a cos de lo que se li deu.

Etiam, que se li done a el senyor cabiscol 50 lliures a conte de lo que se li deu de la sera.

Etiam, que la música no pugá llevar ni posar ningun músic que no siga en consintiment y consultant a l'ihlustre cabildo.

Etiam, que se li done a mossén Lorens Gisbert, a conte de la tèrcia, quatre liures.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[264]

1718, febrer, 12

Que es proseïsquen dos execusions de don Thobias. Que es regonega y pague els gastos Roca, Camero y també mossén Pastor de Benigànim.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que les execusions y causes de don Thobias es proseguiren. Y per a dit efecte pase a València el senyor Cebrià.

Determinaren convenir en lo sensal de Roca y Camero, paguen les pensions des de què poseïssen les cases, y que paguen los gastos y cabreven el sensal.

Etiam, determinaren que mossén Pere Vicent Pastor, cabreve el sensal y pague els gastos y la pensió corrent y micha atrasada.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[265]

1718, febrer, 19

Marca del mestre de capella y de mossén Domingues.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que es marque al mestre de capella, asta el dia de el senyor sant Jusep, a mossén Domingues, asta el primer dia de Quaresma. Y a saber, lleven los 6 dinés de la bolsa per aver admés a mossén Alcover en la capella y el dit no tinga porció en dita capella per ningun tems, ni ofici en la iglésia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[266]

[f. 97v] 1718, març, 5

Que es vena el blat de la primícia. Féu la visita el senyor Cendra, religiós descals, predicador de la Quaresma, en lo present any, dia 26 de febrer.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y aferman ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor primicier vena el blat de la primícia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[267]

1718, març, 12

Que el ajust de don Thobias no es componga fins que presedisca el sentir del doctor Pavia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que en les causes de don Thobias per a compondre's el ajust, se espera el sentir del doctor Pavia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[268]

1718, març, 21

Distribució de percasos a mossén Francisco Quiles. Que el senyor Cebrià es componga en el arçidiano, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre a mossén Francisco Quiles a títol de harpiste y horganiste als percasos de dita iglésia. En tot efecte se admeté, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren que el senyor Cebrià convinga en el arçidiano, perdonant lo que deu a la iglésia, sols que envie els deutors per a què es vegia si és convenient.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[269]

1718, abril, 9

Semana Santa. Canonical, 45 lliures. Carcaxent, 31 lliures 16 sous 3. Primicier, 19 lliures 3 sous 9.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que, per a major solemnitat de la present Semana Santa y major assistència en lo cor, es posson 2 dinés en les ores diürnes per porció sensilla y 4 per la doble. Ço és, 2 sous per porció sensilla, tot lo amortisat y turn; a maytines 10 sous per porció sensilla. Y en dita distribució es comprén 63 lliures 12 sous 4, de la tersera part de la primícia de Carcaxent, per les tres festivitats.

Etiam, determinaren que de la cayxa es donen 45 lliures del canonicat y 31 lliures 16 sous 3, per tersera part de la primícia de Carcaxent. Que les dos partides fan 46 lliures 16 sous 3 y 19 lliures 3 sous 9, que donà el senyor doctor Estanislau Vicent Soler, primicier, prenen la suma de 96 lliures. Y repartides entre dits senyors toquen a cada u 8 lliures.

Boixart de les 96 lliures entre 12 señors.

[f. 98r] Deà	.....	8 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	8 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	8 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	8 lliures. Teixidor, (<i>signat</i>)
Valterra	.....	8 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	8 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	8 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	8 lliures. Cebrià, (<i>signat</i>)
Conca	.....	8 lliures. Conca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	8 lliures. Mora, (<i>signat</i>)
Soler	.....	8 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	8 lliures. Sanmartín, (<i>signat</i>)

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[270]

1718, abril, 11

Possesió de percasos a mossén Gregori Galiana.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, don Felis Ros, cabiscol y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possesió de percasos, com se executà, a mossén Gregori Galiana, beneficiat del benifet de santa Fàbia y sant Sebastià, per mort de mossén Jusep Mestre. Pagà, de augment de distribució, 5 lliures, de *annata mortis*, 3 lliures 2 sous, obligan-se a pagar el atràs de les misses, quedan-se la iglésia tot lo que guañarà asta estar tot pagat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[271]

1718, abril, 23

Que es pague el repartiment de Nadal de la caixa. A demés de les 14 lliures 15 sous 10, que portà el senyor primicier Jordà, per dita partició, portà a demés 35 lliures de alcans, que es repartiren a 2 lliures 8 sous 4 dinés, entre dits senyors.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que el repartiment es pague de dinés de la cayxa, que és el de Nadal. El senyor Jordà portà 14 lliures 15 sous 10 y ara en la partició de Semana Santa portà 35 lliures, resto de el alcans de la primícia. Lo qual es repartí y tocà a cada señor 2 lliures 8 sous 4.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[272]

1718, maig, 7

Que se envie recado a Bellver y Noguera a què donen satisfació de l'alcans de les procures. Que el senyor deà y Mora passen los contes de les procures de mossén Domingo Trobat. Que el senyor Cebrià torne a València.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren se envie recado a Berthomeu Bellver y a Jusep Noguera, que donen satisfació a l'alcans de les procures o si no que es proseguisca la execusió.

Etiam, que el senyor deà solicite als administradors de don Pedro Benlloch, per a què es fasa la fundació eo obres pies del quòndam Benlloch.

Etiam, determinaren que el senyor deà y Mora passen los contes de mossén Domingo Trobat, procurador.

Etiam, que es reba àpoca de lo que deu Pere Messeguer, del sensal que respon a la iglésia per los salaris y pagos diferens que li deu la iglésia.

Etiam, que el senyor Cebrià torne a València per les dependències de la iglésia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[273]

[f. 98v] 1718, maig, 14

Que ajustats los contes de Atanàsio Galbis es done satisfació als recurs. Que els vicaris de cor no estiguen sinó gūit dies per a què no aixà falta y que si falta algun se li lleve 8 dies de distribució. Admició a mossén Juan Serrat, mestre de capella.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor

don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista dels contes dels hereus de Atanàcio Galbis, se'ls done satisfació.

Etiam, determinaren que per a major assistència al cor els senyors capitulars sols estiguen en la cadira güit dies. Y que tinguen obligació, si tenen alguna ocupasió de acompanyar a altre senyor, la assistència de vicari de cor, que si algun senyor no volguera assistir se li lleve la distribució de tota la semana y sols estiga exent el racional de cabildo.

Etiam, determinaren fer la gràcia a don Mathias Jordà, de les misses que es celebren en la iglésia.

Etiam, se admeté en percasos de la iglésia a mossén Juan Serrat,⁷⁴⁰ mestre de capella, natural de la ciutat de Vig; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[274]

1718, maig, 19

*Visita al senyor duque de San Pedro.*⁷⁴¹

Es visità al senyor duque de San Pedro; d'est[a] forma, presedint recado del mestre de cerimònies per a prendre ora, la que fonc a les 6 ores de la vesprada. Desenpeñà la funció el senyor deà, acompanyat del canonge Felis Jordà; 4 oficiis, que foren: mossén Manuel Ribera, mossén Carlos Ferri, mossén Manuel Domingues y mossén Gregori Galiana; els dos síndics seculares que foren Juan Bautiste Sanchis, notari, Berthomeu Trobat; els dos acòlits y el pertiguer.

⁷⁴⁰ Juan Serrat, mestre de capella entre el 14 de maig de 1718 i el 9 d'octubre de 1722. Per veure més informació sobre els mestre de capella de la col·legiata de Xàtiva, vegeu ALONSO LLORCA, J.; BOLUDA PELEGERO, A.: «*La música a Xàtiva (segles XIV-XIX)*», *op. cit.*

⁷⁴¹ Francesc Maria Spínola i Spínola (1660-1727), III duc de San Pietro Galatina i de Sabbioneta, capità general del Regne de València entre 1719-1724. El ducat de San Pietro in Galatina fou fundat en la primera creació per concessió de Ferran I de Nàpols en el 1485, el qual fou ostentat pels llinatges de Castriota i Sanseverí. La segona concessió fou donada per Felip IV d'Espanya en l'any 1921.

[275]

1718, maig, 21

Lletres del beneficiat de la capellania de don Pedro Benlloch. Que la distribució de la hora de la Asenció la pague la bolsa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que en les lletres que se han inbiat al síndic capitular, del beneficiat de la capellania de don Pedro Benlloch, se'ls diga a 4 administradors que si nesesiten del nom de cabildo es prestarà, però que el il·lustre cabildo no costejarà el pleit.

Etiam, que la distribució de la ora del dia de la Asenció es pague de la bolsa, per no aver altres efectes.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. *(Signat)*

[276]

1718, maig, 27

Que es pique el arròs de la primícia y se acabe de pagar la letra de Roma.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el [f. 99r] infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que es pique el arròs de la primícia y pague el senyor Soler la letra de Roma.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. *(Signat)*

[277]

1718, maig, 28

Que torne a València el senyor Cebrià.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que torne a València el senyor Cebrià ha finir y conpondre les dependències pendens.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[278]

1718, juny, 8

Capítol general, confirmació de oficiis. Àbits al doctor Mira, retor de Canals y sermó del senyor sant Pere. Que se li done la mitat de la tèrcia a mossén Jusep Bello.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia col·legial y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del villar, pertiguer, y de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que se li done el sermó de sant Pere al doctor Francisco Mira, rector de Canals, fen-li la gràcia de àbits.

Etiam, determinaren se li done la mitat de la tèrcia a mossén Bello, per via de limosna. Es confirmaren los oficiis nomenats en 4 de janer de 1718.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[279]

1718, juny, 11

Que es proseïsquen les excusions de don Thobias.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren es proseïsquen les excusions de don Thobias del Burgo, en vista de la proposta que ha fet per a el ajust.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[280]

1718, juny, 14

Que el senyor Texidor que conserisca en don Manuel Menor sobre lo de la fulla. Que el dia 15 es fasa la proessesó de la traslació del Santíssim Christo al convent de Nostra Senyora del Càrment.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor Texidor es consernisca en don Manuel Menor sobre lo de la fulla.

Etiam, determinaren que el dia 15 es fasa la proessesó de la traslació de la santa ymaje del Santíssim Christo del Carme. Y a l'altre dia fasa la festa el yllustre cabildo; y es donà el sermó al senyor Soler.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[281]

[f. 99v] 1718, juny, 15

Semana del Corpus, ut intus. Donà el senyor primicier 21 lliures de la primícia y es repartiren entre els fermants. Que se li done la carta a don Alexandre Gavilà per a la conjunció de son tio.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a major solemnitat de la present semana del Corpus y major assistència en lo cor, es possen per porció sensilla 2 sous y 4 sous per doble y turn, en lo dia del Corpus, dominica y octava. Y també que es paguen les veles, maytines 4 sous 6, per porció sensilla, y que se apunten. Y en dita distribució es comprén 63 lliures 12 sous 4, de la tersera part de la primícia de Carcagent per a les tres festivitats.

Etiam, determinaren que es done de cayxa 45 lliures del canonical, 31 lliures 16 sous 3, per tersera part de la primícia de Carcagent y 19 lliures 3 sous 9, que donà el senyor don Estanislau Vicent Soler, primicier. Y les tres partides prenen la suma de 96 lliures. Y repartides toquen a cada senyor a 8 lliures.

Boixart de dites 96 lliures entre dotse senyors

Deà	.....	8 lliures 1 sou 10. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	8 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	8 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	8 lliures. Texidor, (<i>signat</i>)
Valterra	.....	8 lliures 1 sou 10. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	8 lliures. Brotons, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	8 lliures 1 sou 10. Ros, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	8 lliures 1 sou 10. Cebrià, (<i>signat</i>)
Conca	.....	8 lliures 1 sou 10. Conca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	8 lliures 1 sou 10.
Soler	.....	8 lliures 1 sou 10. Soler, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	8 lliures 1 sou 10. Sanmartín, (<i>signat</i>)

Etiam, determinaren se li fasa la gràcia de dar-li a don Alexandre Gavilà de la carta de l'il·lustre cabildo per a la conijunció de son tio canonge.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[282]

1718, juny, 18

Gràcia de àbits y possessió a les salves adventícies al senyor Felip Erbàs, retor de Catarroja. Àpoca de 220 lliures 19 sous 3, a favor de donya Lusiana Vidal, ut intus. Que se admeta la consicnació que fa la Séquia de Benifurt contra Antoni Linàs.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que se admeta a les salves adventícies, fe[n]-li gràcia de àbits, al senyor Felip Erbàs, retor de Catarroja. Ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren es reba àpoca de 220 lliures 19 sous 3, a favor de donya Luciana Vidal, per les pencions consegudes en dita àpoca rebuda per dit Sanchis, en dit dia.

Etiam, determinaren se admeta la consicnació que fa a la iglésia la céquia de Benifurt, de Antoni Linàs contra Pere Mollà, laurador.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[283]

1718, juny, 20

Que la dependència de don Thobias es deixa en mans del senyor canonge Pichó. Que el senyor Cebrià es conponga, com puga, en el doctor Marco.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, [f. 100r] tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que la composició de don Thobias en la iglésia es deya en mans del canonge Pichó.

Etiam, determinaren que el senyor Cebrià conponga com se puga en el doctor Marco.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[284]

1718, juny, 28

Sesió al doctor Marco de lo que deu el arcediano.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni de el Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer sesió al doctor Marco de lo que deu el senyor arçidiano; ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[285]

1718, juny, 29

Possesió a les salves adventícies y gràcia de àbits al doctor Francisco Mira, retor de Canals.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió a les salves adventícies y gràcia de hàbits al doctor Francisco Mira, retor de Canals; ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[286]

1718, juliol, 6

Que es suspenga la execusió de mossén Soler.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren es suspenga la execusió de mossén Soler, avent ajustat el que per a Nostra Senyora de Agost darà 100 lliures; per a Nadal primer vinent, 100 lliures, y restant a Semana Santa, també primer vinent.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[287]

[f. 100v] 1718, juliol, 9

Que es convinga en lo ajust que proposà el procurador del retor de Alcoy. Que el mestre de capella propose quan se funden, qui són los que no volen cantar, quan assistís el religiós de Sant Agustí. Que es fasa sesió al doctor Marco contra el retor de Castalla.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que es convinga en lo ajust, que proposà el procurador del retor de Alcoy, com se fasa sesió contra els arrendadors.

Etiam, que el mestre de capella propose —quan se funden los músics— qui són los que no volen cantar, quan assistís el religiós de Sant Agustí.

Etiam, que en la traslació del Santíssimo Christo al convent de Nostra Senyora del Carmen, en la prossesó es posse, de distribució, 1 sou 6, per porció sensilla, y lo mateix en la missa.

Etiam, que a don Luís Cerdà⁷⁴² se li responga que no y à explor. Que el yllustre cabildo rebayxe el dret de luïisme que li toquen.

Etiam, determinaren que es paguen les messades deyxan-ne una per el senyor sacriste, els que toque pagar-li y que es cabreve lo que deu cada senyor.

Etiam, determinaren es fasa sesió al doctor Marco contra el retor de Castalla. Com se executà, ab acte per Gaspar Domingo Devesa, notari, en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[288]

1718, juliol, 11

Que en vista de l'atentat que han fet los músics es suplique a la illustre Ciutat se'ls lleve el salari a mossén Domingues, al corneta y tenor. Y al senyor governador que mortifique als seculars y els lleve la distribució a mossén Domingues y mossén Guimerà, y també la missa. Que el senyor síndich convide a la Ciutat y mestre de cerimònies a les comunitats.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la resposta que daren los músics que es conformaven en tot al gust de l'yllustre cabildo y haver fet al contrari, el senyor síndic capitular represente a la yllustre Ciutat y suplique en nom del cabildo se'ls lleve el salari a mossén Manuel Domingues, el corneta y tenor. Y al senyor governador, mortifique als seculars. Y que el vicari de cor marque y lleve la missa a mossén Guimerà y a mossén Domingues. Y el mestre de capella funde els músics que queden y que exiscisquen en tota forma als dits de la capella.

Etiam, determinaren que el mestre de cerimònies convide a les comunitats per a la proessedó del sagrado Christo.

Etiam, determinaren que el senyor síndic capitular convide a la Ciutat per la proessedó y missa y que se envien sis sirials y que es donen al convent de limosna.

---

⁷⁴² Lluís Cerdà i Rotlà Escrivà, regidor de Sant Felip des de l'11 d'abril de 1724, senyor de Cerdà. Cal remarcar que va compaginar el seu treball de regidor amb el càrrec de síndic procurador general. Per a més informació vegeu BLESÀ DUET, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía...*, op. cit., pp. 216-218, 222, 225, 235, 241, 246, 257, 259, 288, 299, 305, 307-308, 327, 370, 374, 379, 380-381, 388.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[289]

[f. 101r] 1718, juliol, 14

Que se li done la distribució a mossén Domingues. Que es done a la música 6 lliures per a la festa en lo Carme. Festa de la traslació del Santíssim Christo al convent de Nostra Senyora del Carme. Predicà el senyor Soler.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de aver-se regonegut mossén Manuel y demanar misericòrdia, se done la distribució de la iglésia, y que en la capella se abtinga de cantar —en la capella— asta que o determine el yllustre cabildo.

Etiam, determinaren que a la música se'ls done per a la festa del Carme, per aver alguns músics forasters, 6 lliures.

Dit dia, a les 6 de la vesprada, es féu la prossesó de la traslació del Santíssim Christo al convent de Nostra Senyora del Carmen, avent assistit la yllustre Ciutat y totes les comunitats.

Dia 15 tornà el cabildo, clero y Ciutat. Cantà la missa don Diego Eugeni de la Viña, deà, que fon en solemnitat de música y predicà el senyor canonge Estanislau Vicent Soler. Y avent determinat el cabildo 6 lliures de limosna, no volgué cosa alguna.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[290]

1718, juliol, 16

Recado a la Ciutat per a què se'ls done llibertat al tenor y corneta.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor

Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de aver-se preguntat en la pressó al tenor y corneta, se envie recado al senyor governador y Ciutat, que alsen la mà y se'ls done libertat, pués el yllustre cabildo es dóna per satisfet.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[291]

1718, juliol, 20

Que se li torne la distribució a mossén Guimerà. Que el senyor Cebrià es dedique a difinir los quadern de la primícia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que a mossén Vicent Guimerà se li torne la distribució.

Etiam, que el senyor Cebrià es dedique a difinir los quaderns de la primícia.

Etiam, que mossén Galiana munte a l'archiu y se li darà 10 lliures de salari y se li atindrà.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[292]

[f. 101v] 1718, juliol, 23

Que se admeta a les distribucions a mossén Damaseno Esbrí. Que se admeta la sesió a favor de la iglésia de la vídua de Navarro.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo

doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se admeta la yubilació de mossén Jusep Bello, per estar impossibilitat de servir y que quede el dit Bello sols en la distribució, si resedís y que no se li done la grossa.

Etiam, determinaren que se admeta a les distribucions a mossén Juan Damaseno Esbrí, en la circumstància que comvinga mossén Maragall, o es resolga a resedir mossén Benlloch; no serà menester en la iglésia, sols no convingue el senyor Soler.

Etiam, determinaren se admeta la sesió a favor de la iglésia de la vídua de Navarro, de 55 lliures sobre les cases de la Plasa, a conte de lo que deu y respon a la iglésia. Rebuda per Sanchis en 8 de agost 1718.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[293]

1718, agost, 3

Que el senyor Cebrià, primicier, es conserisca en don Manuel Menor, sobre el cobrar de l'arrendador de la llavor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor canonge Cebrià, primicier, es consernisca en don Manuel Menor, sobre el cobrar el arrendador de la llavor 11 sous 6, per onsa. Y que se escriga al senyor deà a València.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[294]

1718, agost, 29

Que se li pague la tèrcia de la dicnitat al senyor sacriste. Que el senyor primicier vena els fruits que no es poden repartir. Que se li lleve la distribució y no exersisca el ofici el mestre de capella. Que el senyor Cebrià no es vista estan mal el conjunt y que el senyor deà o consulte en València.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se li pague la tèrcia de la dicnitat al senyor sacriste.

Etiam, que el senyor primicier vena els fruits que no es poden repartir; ço és, els legums.

Etiam, determinaren que al mestre de capella se li lleve la distribució y que exersisca el ofici de mestre de capella, que entregue el quadern de la administració dels infantillos y que el arpiste cuyde de dar-los lisó.

Etiam, determinaren en què mossén Guimerà suspenga el cantar y fer de la música asta que determine altra cosa el yllustre cabildo.

Etiam, determinaren que el senyor Cebrià no es vista estan mal el conjunt y ayxí mateix tots los principals. Y que el senyor deà o consulte en València, per la determinació aprovada de l'ordinari.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[295]

[f. 102r] 1718, setembre, 1

Que el mestre de capella continue en enseñar als infantillos.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren torne a exersir el ofici de mestre mossén Serrat y continue en enseñar als infantillos y se li darà salari, sols que la administració de quadernt no se li done.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[296]

1718, setembre, 3

Que el senyor síndic passe recado a la Ciutat per los molins. Y de lo produït y de lo de la terra del Llozero es fasa un pasadís en la secrestia de la obra nova. Que el senyor deà veja la plata que no servisca y que desfasa la làntia gran y es fassen dos blandons grans.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor síndic passe un recado a la Ciutat per los molins y de lo produït de ells y de lo de la terra del Llozero, es fasa un passadís de la capella de Sant Juan asta la secrestia vella.

Etiam, determinaren que el senyor deà veja la plata que no servisca y que es fassen dos blandons y que es desfasa la làntia gran. Y, en tems, es solicite el dret de l'ordinari.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[297]

1718, setembre, 10

Gràcia de àbits al rector de Tous. Que el senyor deà disponga difinir el conte de Manuel Mòxica. Que es possen cada semana tres aniversaris y que es paguen les messades.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer gràcia de àbits al retor de Tous.

Etiam, determinaren que el senyor deà disponga el definir-li el conte a Manuel Mòxica de tot lo que se li deu.

Etiam, determinaren que es possen tres aniversaris cada semana y que es paguen les messades.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[298]

1718, setembre, 17

Possesió a les salves adventícies y gràcia de àbits al senyor Jusep Garcia, retor de Tous. Que es responga a la carta del provincial dels carmelites.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afer-[f. 102v]mant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió de percasos a les salves adventícies, com en tot efecte se executà, al senyor Jusep Garcia, retor de Tous, y gràcia de àbits, ab acte rebut per Gaspar Domingo Devesa, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren es responga a la carta de el provincial dels carmelites.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[299]

1718, octubre, 1

Que se envien a València els carregamens de sensals de Macanaz per a presentar-se en lo san tribunal de la inquisició.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors,

determinaren se envien a València los carregamens de censals de les terres de don Melchor Macanaz⁷⁴³ per a presentar-se en lo san tribunal de la Inquisició.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[300]

1718, octubre, 8

Que se li done la distribució corrent a mossén Damaseno Esbrí. Que mossén Guimerà no cante en la música, en la iglésia ni fora de ella.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se li done la distribució corrent a mossén Damaseno Esbrí; sols no convingué el senyor Soler.

Etiam, que mossén Vicent Guimerà no cante en la música, en la iglésia ni fora de ella.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[301]

1718, octubre, 15

Que en les juntes de la música assistisca el senyor deà.-

---

⁷⁴³ Melchor Rafael de Macanaz (Hellín, Múrcia 1670 — 1760). Fou jurista i polític. Estudià a València i Salamanca, on es doctorà en ambdós drets. Partidari de Felip V de Castella, en iniciar-se la Guerra de Successió fou nomenat per aquest successor del virrei d'Aragó. El 1707 en caure València en mans de Felip V, hi fou enviat en qualitat de jutge de confiscacions, per tal d'establir-hi un govern igual al de Castella. Intervingué en la reconstrucció —de l'antiga Xàtiva— com a delegat del rei per a la reconstrucció de Sant Felip, i aplicà els principis regalistes en les confiscacions, fet pel qual l'arquebisbe de València, Antoni de Cardona-Borja i de Sotomayor, l'excomunicà, cosa que provocà un *Manifiesto* de Macanaz com a rèplica. Cal remarcar que dins de les recompenses que Felip V atorgà als seus partidaris ens hi trobem que a Macanaz li tocaren 20.625 pesos, en valor de terres. Amb tot hem de destacar la importància que hi tindrà sobre la nova Sant Felip, la qual es veu reflectida en què Melchor de Macanaz en els primers nomenament de càrrecs, tant de corregidor, alcalde major i regidors, ell n'era l'encarregat, encara que amb el posterior vistiplau d'Asfeld, i posterior ratificació del monarca. Vegeu BLESÀ DUET, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit. Per a més informació sobre la figura de Rafael Melchor de Macanaz, podeu veure, KAMEN, H.: *La Guerra de Sucesión en España (1705-1714)*, op. cit.; MARTÍN GAITE, C.: *Macanaz, otro paciente de la Inquisición*, Barcelona, Destino, 1982; MARTÍN GAITE, C.: *El proceso de Macanaz*, Barcelona, Anagrama, 1988.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en les juntes de la música assistixa el senyor deà per a compondre als músics y que estiguen en pau.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[302]

1718, octubre, 21

Que el doctor Pavia del primers efectes done satisfació de la porrata que demana don Francisco Rodrigo.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats [f. 103r] en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es responga a don Francisco Rodrigo que, dels primers efetes que cobrarà el doctor Pavia, se li darà satisfació de la porrata que se li deu.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[303]

1718, octubre, 29

Rogatives per aygua.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni

del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es fasa rogativa a Nostra Senyora per aygua, avent presedit recado de la Ciutat costejant la dita tot lo gasto.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[304]

1718, novembre, 12

Recado a la Ciutat. Que es posse la mà o on obrar el solar de Blasco, dins 15 dies y si no es darà a altre. Que es done la casa de Canals.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de aver-se fet güit dies de rogativa, a Nostra Senyora, per aygua, y no haver plogut, passe recado a la Ciutat per el senyor síndich capitular, que proseïsquen les comunitats la rogativa. Y si no ploguera, es farà en més eficàsia la rogativa, acabant de fer-la les comunitats.

Etiam, determinaren que se li fasa la gràcia a don Jusep Albero⁷⁴⁴ de admetre una pensió corrent y altra atrasada de lo que deu a la iglésia del sensal que respon. Y si se li ha de fer àpoca de l'atràs, ha de fermar obligació a favor de la iglésia.

Etiam, determinaren se li diga a Julià, el aladrer de la plasa de Sant Jaume, no posse la mà en obrar lo solar que era de Francés Blasco. Dins quinse dies es darà a altre el solar.

Etiam, determinaren es done la casa de Canals que antes era de Ortís, per lo que prearan los experts.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

---

⁷⁴⁴ Josep Albero, fou fill de Josep Aparici —era partidari de l'arxiduc Carles, el qual morí en l'any 1707, a la batalla d'Almansa, sense poder fer inventari dels seus béns. Sembla que Josep Albero fou un dels partidaris austracistes que no volgueren atènyer-se a les capitulacions realitzades pel general d'Asfeld, perquè baixaren del castell i obtenir així l'indult reial, atès que segons justifica el seu fill Jacint Aparici (qui prendrà el cognom de la seua mare, possiblement per deixar enrera les petges austracistes), es trobava malalt i en gran perill de la seua vida. Amb tot hem de considerar que Josep Albero seria castigat per la seua tendència asutracista atès que des de 1707 fins a 1716, la família es trobava sotmesa a la més miserable pobresa, fins que el Reial Fisc reintegrà els seus diners i l'augment foral. Vegeu PASCUAL Y BELTÁN, V.: *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., pp. 70-71.

[305]

1718, novembre, 15

Recado a la Ciutat per a rogatives per aygua.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor síndich capitular passe recado a la yllustre Ciutat que, avén-se finit la rogativa de les comunitats, si se ha de proseguir per part de la iglésia y de quina forma.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[306]

[f. 103v] 1718, novembre, 19

Gràcies a Nostra Senyora per la aygua.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Antoni Agulló, sacriste, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de aver-nos consolat Nostra patrona en dar-nos la aygua tan desigada y tan a tems; presedint recado de la Ciutat, dexan-ho a la disposició de l'yllustre cabildo, que es donen gràcies a Nostra Senyora. Lo que se executà dia 20 d'esta forma: después de tots los oficis es digé la missa canonical de gràcies, en grandíssima solemnitat de música, avent assistit totes les comunitats es cantà *Te Deum*. No es pogué lograr que aguera sermó, per no haver temps. És per ser dit dia de minerva molt ocupat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[307]

1718, novembre, 25

Que se escriga al senyor inquisidor. Gastos de la caseta de Alba. Que se li abonarà a don Thobias lo que alcanse a Berthomeu Pons, en la causa que seguissen.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Antoni Agulló, sacriste, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se escriga al senyor inquisidor sobre els censals de la terra de Macanaz, que si se han de seguir per tela de justícia, rigorosament, importaran més los passos que lo que importarà lo que pot cobrar la iglésia. Y ayxí, que el doctor Pavia suspenga esta dependència asta que responga el senyor inquisidor.

Etiam, determinaren que es vegem los gastos que y à fets en la caseta de Alba.

Etiam, determinaren que, en cas de lograr sentència a favor a don Thobias del Burgo en la causa que seguís contra Berthomeu Pons, se li pendrà en conte a dit don Thobias, de lo que deu a la iglésia, y se li darà algunes tregües a dit Pons.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[308]

1718, desembre, 3

Repartiment de 12 lliures del luisme de don Luís Cerdà, de vella. Que se admetrà la proposta de Noguera, com vena la terra a carta de gràcia a la iglésia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Antoni Agulló, sacriste, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en la festa dels

Desagravis es passen 12 lliures del luïsmo de la terra que ha venut don Luís Cerdà a Jusep Quinçà y les restans 6 lliures en la calenda. Y que siga per via de repartiment.

Etiam, determinaren que se admetrà la proposta de Noguera, com siga venent la terra a carta de gràcia a la iglésia, per lo resago en les procures, quedant al cuydado del senyor Texidor, com està la terra.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[309]

[f. 104r] 1718, desembre

Àpoca a favor de Juan Bautista, plater. Que es done la casa que era de Duarte a Francisco Adam.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de [']infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren otorgar àpoca a favor de Juan Bautista, plater, de 50 lliures per les pencions rebudes de diferens procuradors, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren se apresie el solar que era de Duarte y se li done a Francisco Adam, obrer de vila.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[310]

1718, desembre, 16

Que se escriga a don Felis Rodrigo, per a què se li pague. Que el senyor Texidor fasa una diligència en Carcagent sobre la pretenció de el colegii.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges

prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se escriga a don Felis Rodrigo, que se li darà satisfacció dels primers efectes que es cobren en València y que se li done orde al doctor Pavia per a què execute lo dit.

Etiam, determinaren que el senyor Texidor escriga a Carcaxent, sobre el que pretén el colegi del Sant Patriarca.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[311]

1718, desembre, 23

Semana de Nadal. Canonical, 45 lliures. Carcagent, 31 lliures 16 sous 3. Primícia, 19 lliures 3 sous 9. Que el senyor cabiscol està fora del solaç.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a major solemnitat de la present semana de Nadal y major assistència en lo cor, es possen per porció sensilla 2 sous cada dia; maytines de Nadal, 1 lliura; y les restans maytines, de Circuncisió y Reys, a 4 sous 6; y en los dies de festa, turn; y que se apunte. Y en dita distribució es comprén 63 lliures 12 sous 3, de la tersera part de la primícia de Carcaxent, per les tres festivitats.

Etiam, determinaren que es done de la cayxa 45 lliures de canonical; 31 lliures 16 sous 3, per la tersera part de la primícia de Carcaxent y 19 lliures 3 sous 9, que donà el senyor canonge Cebrià, primicier. Y les tres partides prenen la suma de 96 lliures y repartides toquen a cada señor a 8 lliures.

Boixart de dites 96 lliures entre dotse señors.

Deà	.....	8 lliures.
Sacriste	.....	8 lliures.
Teixidor	.....	8 lliures.
Brotons	.....	8 lliures.

Cebrià	.....	8 lliures.
Conca	.....	8 lliures.
Cabiscol	.....	8 lliures.
Jordà	.....	8 lliures.
Valterra	.....	8 lliures.
Mora	.....	8 lliures.
Soler	.....	8 lliures.
Inquisició	.....	8 lliures.

Etiam, determinaren que per quan el senyor Cabiscol està fora del solàs, se li lleven les particions y messades que se li deguen llevar y que no tinga els *yus acresendi*.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[313]

[f. 104v] 1719, gener, 7

Capítol general. Que se'ls done als músics 8 lliures per lo treball de la Nit de Nadal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió general, a ço de campana, segons disposició y conssesió de bul·les apostòliques consedides per a la celebració del present capítol general y segons ús i costum inveterat en dita i glésia per a la elecció de oficiis per a el govern de ella, comensan a exercir en lo primer de maig del present any y finint en lo últim de abril de l'any vinent, de 1720, quedant la confirmació o revocasió d'ells per a altre dia *inmediato* de les festes de Pasqua de Pentecostes, foren nomenats en este present capítol general los sigüens: *Primo*, en jutje contador de les inposicions al senyor doctor don Antoni Agulló, secrista; en racional de cabildo al senyor canonge Pere Mora; en síndic capitular al senyor canonge don Onofre Vicent Texidor; en primicier al senyor canonge Felis Cebrià; apuntador al senyor canonge Felis Jordà; en archiver al senyor canonge don Carlos Conca; ⁷⁴⁵ en clavari del Santíssim al senyor don Felis Jordà; en clavari de la sera a mossén Christòfol Piquer; en bolser a don Vicent Menor; en racional de misses a mossén Francisco Riarque; en clavari de les Ànimes dins de la i glésia

⁷⁴⁵ Al ms. es troba repetit el nomenament del càrrec d'archiver: «en archiver al senyor canonge Carlos Conca».

a mossén Christòfol Piquer; en apuntador de les misses, al dit; en sacramenter a mossén Pasqual Pellegrero; en calavari de les relíquies, al dit Vicent Menor; en clavari de les Ànimes per fora a mossén Jusep abril; en subsíndic a mossén Eusebi Linàs; en credencier a mossén Francisco Lobregat. Tot ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en este present dia y consta en lo libre de oficiis.

Etiam, determinaren se'ls done de arginaldo als músics 8 lliures per les maytines de Nadal.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[314]

1719, gener, 28

Sols li queda al doctor Pavia, de salari 15 lliures. Nominació de agent a Gaspar Devesa, en 20 lliures de salari. Que es compren moreres per a les terres de la iglésia. Beneplàsit a la música per a admetre a mossén Alcover. Que es solisite el liurament de la mitra.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de ser tantes les ocupacions del doctor Pavia, se li exonera la agència de la iglésia quedan-li sols de salari 15 lliures. Y es nomenarà, per agent, a Gaspar Domingo Devesa, en salari de 20 lliures 10. Y no convingué el senyor Soler en dita determinació.

Etiam, determinaren que es compren trenta dotsenes de moreres y que es planten en les terres que tinguen més nesesitats.

Etiam, determinaren dar el beneplàcit a la música, per a què admeten a mossén Gaspar Alcover, en vista de diferens recados y súplices de la Ciutat. Y no convingué el senyor canonge Brotons y el senyor Soler.

Etiam, determinaren que es solisite el que es traga el liurament de la mitra y que no se admeten ningunes pagues de ninguns arrendadors.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[315]

[f. 105r] 1719, febrer, 4

Que escriga el senyor deà a lo general per a el galó de les capes. Que passe a Carcagent el senyor Texidor per a arrendar la primícia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se escriga a València al doctor Pavia, si és possible el traure la paga de la Font de la Figuera y lo restant dels arrendadors, de este delmàrit.

Etiam, determinaren escriga el senyor deà a Roger per a el gasto de les capes capitulars y també que es desfasa la sacra vella y que es fasa les tarimes y atril.

Etiam, determinaren passe a Carcaxent el senyor Texidor a arrendar la primícia.

Etiam, determinaren que respecte a la pretenció del senyor secriste de demanar la presència, que es vega la bulla.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[316]

1719, febrer, 15

Admició de percasos a mossén Miquel Agulló. Arrendament de la primícia de Carcagent.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió de percasos, com se li donà, a mossén Miquel Agulló y se li féu gràcia de àbits davant la voluntat de l'ylustre cabildo; ab acte per Juan Bautiste

Sanchis, notari, en dit dia. Pagà, de *annata mortis*, 3 lliures 12 sous 6, y de augment de distribució, 5 lliures. Y féu albarà a favor de la iglésia de l'atràs de les misses.

Tornà el senyor Texidor de Carcaxent y arrendà la primícia a Miquel Vallo, dit Maella, per 785 lliures pagadores en sant Juan y Nadal. Y queda a la iglésia, per cada paga, líquid, 170 lliures 3 sous 10.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[317]

1719, febrer, 18

Que se admeta la terra de Jusep Sanz Francés, ut intus. Visita del predicador de Quaresma.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren de lo que ha cobrat el doctor Pavia se li pague a don Francisco Rodrigo la prorrata que li deu la iglésia.

Etiam, determinaren se admeta la terra de Jusep Sans Francés per lo luïsmo y penció que deu a la iglésia.

Etiam, determinaren se admeta als hereus de Pere Luís Blesa terra per a la fundació de l'aniversari general. També, que de les pensions atrasades es pague una corrent altra atra[sa]da, sesionant a la iglésia dels seus arrendadors.

Dit dia visità al cabildo el mestre Garcia, religiós de Santíssima Trinitat, predicador de la Quaresma, demanant la gràcia del púlpit y assistència de l'yl·lustre cabildo.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[318]

[f. 105v] 1719, febrer, 27

Que en vista del recado de la Ciutat y la nessesitat de aygua que tenim, es fasen rogatives a Nostra Senyora, y que comensen el dimecres.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la nessesitat tan gran que té tot lo Regne de aygua y del recado de la Ciutat, es fasen rogatives a Nostra Senyora, d'esta forma: que después dels oficis es cante missa ab solemnitat de música a nostra patrona y a la vesprada *Letania*. Y que la Ciutat convide a les comuniatats per a què fasen també rogatives. Y que si Nostre Senyor, per intersesió de nostra patrona, no es consola, es faran rogatives en més eficàcia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[319]

1719, març, 4

Que se ajusten los contes a cada senyor y que es paguen les messades que es deguen. Que se admeta a una penció corrén. Altra al governador de Alsira.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se ajuste a cada senyor el conte y que es paguen les set messades que es deguen y els repartimens de Semana Santa y Corpus.

Etiam, determinaren que en lo que demana el governador de Alsira,⁷⁴⁶ se li responga al canonge Pichó, convindrà el cabildo sols en què pague una penció corrent, altra atrasada.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁷⁴⁶ Diego O'Ronan, governador militar d'Alzira. Vegeu HERNANDO SERRA, M.P.: «El municipio borbónico de Alzira (1707-1811)», dins *Estudis. Revista de Història Moderna*, 39, 2013, pp. 193-213.

[320]

1719, març, 10

Recado a la Ciutat. Distribució en los dies de rogatives.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es continue la rogativa y que el síndich capitular passe en recado a la Ciutat, que el cabildo té per convenient se abayxe al senyor sant Jusep. Y que el dumenje es fasa prossesó de Nostra Senyora y el senyor sant Jusep, a fer estació a la santa ymaje del Santíssimo Christo del Carme; y que el predicador de la Quaresma, el de Santa Tecla, prediquen de missió 8 dies o asta que Nostre Senyor aplague la sua ira y nos console en dar-nos la aygua que tant nessesitam.

Etiam, determinaren que en estos dies de rogatives es posse distribució en la missa de rogativa per porció sensilla 9 dinés y a completes 6 dinés, comensant el dumenje.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[321]

1719, març, 11

Prossesó de rogatives per aygua ab la Mare de Déu de la Seu. Que se escriga al senyor Mergelina.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se abayise al senyor sant [f. 106r] Jusep, assistint el cabildo, per lo Portal de la Albella⁷⁴⁷ a Sant Agustí, al carrer de

---

⁷⁴⁷ Aquesta porta actualment es coneguda amb el nom de Portal de l'Ametla. Es troba situada a les muralles de ponent.

Perpiñà, al carrer de Soler, a la plasa per la Neveteria y a la iglésia. Y la prossesó que eisca per la porta de la obra de la plaseta de Olomar a les monges del Portal, a Santa Clara, per lo Leó al Carme a fer estació a la santa ymaje del Santíssimo Christo. Tornar per lo Leó al carrer de Moncada, a la plasa de set Jaume a Santa Tecla y a la iglésia. Tot se executà en dita forma, avent portat comunitats y tots cera.

Etiam, determinaren se escriga al senyor Mergelina,⁷⁴⁸ carta capitular, representan-li la misèria de esta iglésia y que nos fasa el gust de dar-nos el liurament.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[322]

1719, març, 20

Fundació de la festa de la Sanch de Jesuchrist, per lo sacriste Agulló.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Antoni Agulló, sacriste, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fundar eo amortisar la festa de la Sanch de Jesuchrist, per el sacriste y els seus; com se efectuà. Dotà a la iglésia en 460 lliures, ço és, 400 lliures per a la festa y 60 lliures per a dret de colecta, vi, òsties, etcètera. Com més largament, consta ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[323]

1719, març, 24

Que sese la rogativa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor

---

⁷⁴⁸ Luis Antonio de Mergelina y Mota, intendent general dels regnes de València i Múrcia; corregidor i justícia major de la ciutat de València.

don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde del infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, havén-se de cubrir los atars, sese la rogativa asta que passen estos dies⁷⁴⁹ y es torne a son nincho a nostra patrona y al senyor Sant Jusep es passe a la capella de la Comunió.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[324]

1719, abril, 1

Semana Santa, ut intus. Canonical, 45 lliures. Carcaxent, 38 lliures 9 sous 8.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, per a major solemnitat de la present Semana Santa y major assistència en lo cor, es posse per porció sensilla, de distribució, 2 lliures cada dia a maytines; per porció sensilla, 10 lliures en lo dia de Rams, Dimecres, Dijous, Divendres; els tres dies de Pasqua y dia de sant Vicent, turn.

Etiam, determinaren es pague el repartiment que han determinat dits senyors de la cayxa, ço és, 45 lliures de canonical y la tersera part de Carcaxent, [f. 106v] que són 38 lliures, 9 sous 8 diners. Y lo que toca portar al senyor primicier, es queden en son poder per a pagar los càrrecs de la primícia. Y acumulades les dos partides fan la suma de 83 lliures 9 sous 8 diners y repartides toquen a cada senyor a 6 lliures 19 sous 2.

Boixart de dites 83 lliures 9 sous 8 diners entre dotse senyors.

Deà	.....	7 lliures 5 sous 6.
Sacriste	.....	7 lliures 5 sous 6.
Teixidor	.....	7 lliures 5 sous 6.
Brotons	.....	7 lliures 5 sous 6.

⁷⁴⁹ Fa referència a la Setmana Santa.

Cebrià	.....	7 lliures 5 sous 6.
Conca	.....	7 lliures 5 sous 6.
Cabiscol	.....	7 lliures 5 sous 6.
Jordà	.....	7 lliures 5 sous 6.
Valterra	.....	3 lliures 9 sous 4.
Mora	.....	7 lliures 5 sous 6.
Soler	.....	7 lliures 5 sous 6.
Inquisició	.....	7 lliures 5 sous 6.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[325]

1719, abril, 15

Se li alarga el dret de carta de gràcia de la terra que era de Abat a Vicent Sentmartí.

Dit dia es despedí el mestre Garia, predicador de la Quaresma.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Valterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se li alargue el dret de la carta de gràcia a Vicent Sentmartí, que comprà de Jusep Abat.

Dit dia es despedí de l'ylustre cabildo el mestre Garcia, predicador de la Quaresma.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[326]

1719, abril, 29

Prossesó de gràcies en la mateyxa forma que en la de rogativa per la aygua tan desigada. Que es guarnisquen totes les capes de galó.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor

don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Valterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de haver tengut recado de la yllustre Ciutat per a què es donen gràcies a Nostra Senyora y al senyor sant Juseph per aver-nos aconsolat en dar-nos aygua en tanta abundància y tan desijada, que es donen en esta forma: que es fasa la processó en lo mateix modo que en la rogativa.⁷⁵⁰ Y per quan ocurrissen sans clàsihs, que es fasa dita processó dia de sant Felip y senyor Thiago,⁷⁵¹ y la missa que es diga el dijous y en la vesprada que es torne al sant Juseph a la sua armita.

Etiam, determinaren se li done doble al mestre de cerimònies en tot lo que no siga amortisat y tanbé les festes de taula de la ciutat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[327]

1719, maig, 13

Que es convoque en albarans.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, [f. 107r] presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es convoque en albarans per a concluir la dependència dels religiosos descalsos.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[328]

1719, maig, 22

Que se'ls condonen les pencions vensudes als religiosos descalsos. Recado a don Pasqual Fenollet. Que es possen edictes per a les procures.-

---

⁷⁵⁰ Vegeu determinació [321], 1719, març, 11.

⁷⁵¹ Aquesta processó possiblement es realitzara el dia 3 de maig, dia de sant Felip.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor deà y el senyor Texidor es conferisquen en el padre Quevedo y en los abogats de la iglésia y es conponguen y queden en ajustats y que se'ls condonen les pencions vensudes.

Etiam, determinaren se li envie recado a don Pasqual Fenollet demanan-li el llegat que deyxà a la iglésia eo a Nostra Senyora, de uns espills, donya Ygnés Sans.

Etiam, determinaren es possen edictes per a les procures.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[329]

1719, maig, 31

Capítol general, confirmació de oficiis. Sermó de sant Pere al doctor Antoni Quadrado.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta a ço de campana, segons disposició y consesió de bulles apostòliques consedides per a la celebració del present capítol general y segons ús y costum de la present iglésia, determinaren confirmar y aprovar tots los oficiis que se eligiren en lo dia 7 de janer, pròxim passat.

Etiam, determinaren dar el sermó de sant Pere al doctor Antoni Quadrado.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[330]

1719, juny, 7

Semana del Corpus, ut intus. Canonical, 45 lliures. Carcaxent, 38 lliures 9 sous 8.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a major solemnitat de la present sema-⁷⁵² [f. 107v]na del Corpus y major assistència en lo cor es posse per porció sensilla 2 lliures de distribució a cada dia; y maytines 4 sous 6, per sensilla y turn, en lo dia *dominica* y infraoctava.

Etiam, determinaren es pague el repartiment que han determinat dits senyors de la cayxa. Ço és, 45 lliures de canonical y la tercera part de Carcaxent, que són 38 lliures 9 sous 8. Y lo que toca portar al senyor primicier, que es quede en son poder per a pagar los càrrehcs de la primícia. Y acumulades les dos partides fan la suma de 83 lliures 9 sous 8 y repartides toquen a cada señor 6 lliures 19 sous 2.

Boixart de dites 83 lliures 9 sous 8, repartides entre 12 señors.

Deà	.....	[...] lliures [...] sous. ⁷⁵³
Sacriste	.....	[...] lliures [...] sous.
Teixidor	.....	[...] lliures [...] sous.
Brotons	.....	[...] lliures [...] sous.
Cebrià	.....	[...] lliures [...] sous.
Conca	.....	[...] lliures [...] sous.
Cabiscol	.....	[...] lliures [...] sous.
Jordà	.....	[...] lliures [...] sous.
Vallterra	.....	[...] lliures [...] sous.
Mora	.....	[...] lliures [...] sous.
Soler	.....	[...] lliures [...] sous.
Inquisició	.....	[...] lliures [...] sous.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

⁷⁵² Al foli 107r hi apareix la síl·laba «na» i després torna a aparèixer al foli següent.

⁷⁵³ No ens apareix, com en d'altres ocasions, la quantitat que toca a cadascú. Encara que dalt ens diu que toquen a 6 lliures 19 sous 2.

[331]

1719, juliol, 3

Poder al canonge Benito Pichon. Condonació de 30 lliures a don Manuel Jordà per la ruïna que tingué en la casa de front la obra nova, antes de fer-se els actes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat al[s] sobredits senyors, determinaren fer poder al canonge Benito Pichon, com se executà, per concordar en lo ajust de la iglésia en don Thobias. Ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren que a don Manuel Jordà se li condonen 30 lliures del preu del solar de front la obra nova, que antes era de Gil, per la ruïna que tingué en dita casa antes de fer-se els actes.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[332]

1719, juliol, 15

Que el senyor deà escriga al canonge Pichon sobre el embargo del subsidi. Que es suspenga la celebració.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor deà escriga al canonge Pichon sobre el embargo que se li ha fet al primicier per lo subsidi.

Etiam, determinaren que en la festa de la Sanch se li done a la música 1 lliura 10 sous y a les canpanes 1 lliura 10 sous.

Etiam, determinaren es suspenga la celebració dels aniversaris; plogué.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[333]

[f. 108r] 1719, juliol, 17

Recado al senyor cabiscol don Felis Ros.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se li envie recado al senyor cabiscol Ros, que presente el descàrrech dels anys que ha estat primicier y, si no, que es difiniran.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[334]

1719, agost, 9

Que no es fasa maya per a veure la festa de toros. De l'alcans del quadern del Santíssim es fasa una capeta per a el Dijous Sant.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que no es fasa maya este any per a la festa de toros.

Etiam, determinaren que de l'alcans del quadern del Santíssim, que són 26 lliures, es fasa una capeta per a el Dijous Sant. Quedant a càrrech del senyor deà.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[335]

1719, agost, 16

Que es despedixca a Antonio.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinàrent se li lleve el oficii a Antonio del Villar, en vista de haver respost tan mal al senyor canonge Soler, vicari de cor.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[336]

1719, agost, 18

Que se admeta a Antonio, ut intus.-⁷⁵⁴

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se admeta y torne a l'ofici Antonio del Villar, en vista de tantes y tan grans súpriques del senyor Soler, el dilluns sigüent.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[337]

[f. 108v] 1719, setembre, 11

Que se escriga al canonge Pichon.-

---

⁷⁵⁴ Tot i que en la determinació anterior, Antoni del Villar —pertiguer—, queda suspés —«acomiatat»— del seu càrrec, aquesta determinació és convocada per orde d'ell.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se escriga al canonge Pichon, se enpeñe en compondre lo de el subsidi, dant, de promte, 62 lliures, repartides respectivament al deute.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[338]

1719, setembre, 26

Que en vista de la resposta del canonge Pichon, se li tornà a escriure. Loació y aprovació de la venda de terra que comprà Juan Aliaga dels hereus de Pere Luís Blesa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la resposta del canonge Pichó, se li torne a escriure. Y darà, per tots los senyors, 100 lliures y, si no convenen y es contenen en dita cantitat, cada senyor es conponga com se puga.

Etiam, lloaren y aprovaren la venda de terra que comprà Juan Aliaga, que era dels hereus de Pere Luís Blesa. Y féu la venda el senyor Ferrer, com a tutor, y el doctor Aliaga; inportà el dret de luïsme 16 lliures 4 sous y de mesada vella. Y tot ab acte per Jusep Botella, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[339]

1719, octubre, 26

Rogatives a nostra patrona per a aygua.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista del recado de la Ciutat y haver tanta nessesitat de aygua es recurrisca a nostra patrona, fent rogatives; comensant en missa cantada en solemnitat de música y la *letania* a la vesprada. Y la Ciutat que convoque a les comunitats.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[340]

1719, novembre, 4

Que se li fasa àpoca a Caetano Sanchis, de la paga de Gandia, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se li fasa àpoca a Caetano Sanchis de les 90 lliures que respon Gandia, vensudes, y que el dit otorgue obligació a favor de la iglésia, dant per fiador a mossén Antoni Benavent, de Quatretonda. Com se efectuà ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[341]

[f. 109r] 1719, novembre, 7

Gràcies a Nostra Senyora per aver-nos dat l'aygua tan desijada.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la

major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se envie recado a la Ciutat que se han suspés les rogatives en vista de haver-nos consolat tan de ple nostra patrona, en haver-nos dat la aygua en tanta abundància, pués no se ha vist en tanc poch tems ploure tant y tan a son temps. Que el dumenje, que per ser dia de patrocini, es donen gràcies a Nostra Senyora y, entretant, es diga missa canonical en solemnitat de música; y a la vesprada salve.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[342]

1719, novembre, 25

Que se li done el solar que era de Sara, el sastre, a Francisco Navarro. Que el mestre de capella no se'n vaja fora sins licència del cabiscol. Que les terres de Duart se li passen a Cosme Benavent.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se li done a Francisco Navarro, laurador, el solar que antes era de Juan Sara, sastre.

Etiam, determinaren que el mestre de capella no puga anar-se'n fora sins licència del racional del cabildo.

Etiam, determinaren que les terres que se [ha] adjudicat a la iglésia, dels hereus de Gaspar Duart, ayxí com se prenga possessió, se li passen y alarguen a Cosme Benavent, en lo mateix preu que les té la iglésia, per quant el dit Benavent se obliga a pagar lo que devien dits hereus a la iglésia, costegan los gastos y decret el dit Benavent.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[343]

1719, desembre, 3

Que se atenga a la súplica de Pasqual Darder. Possesió a les salves adventícies y gràcia de àbits al senyor Jusep Barceló.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se atenga a la súplica de don Pasqual Darder y que convé la iglésia en què se amortisen los responsos en la capella de les Febres y de Nostra Senyora de la Armada, y que acudisca dit, suplicant a don Onofre Texidor.

Etiam, determinaren dar possessió, com se executà, al doctor Jusep Barceló, y admetre a les salves adventícies, fen-li gràcia de àbits, davant la voluntat de l'yl·lustre capítol. Ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[344]

1719, desembre, 8

Possesió de pecasos al doctor Jeroni Guerau. Distribució de els Desagravis. Partició de dret de luïsmes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora [f. 109v] y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió de pecasos, com se executà, al doctor Jeroni Guerau. Y li féu gràcia el cabildo que el atràs de les misses, que importa 81 lliures, passe de present quatre diaris. Y lo restant, que es detenga la iglésia, les distribusions y misses que vaga guañant dit beneficiat. Ayxí mateix se li féu gràcia de àbits, avent presentat el Grau de Gandia, davant la voluntat del

cabildo. Pagà el augment de distribució 5 lliures, la *annata mortis* la tenia pagada des de el dia de la possessió del benifet. Tot ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren es posse de distribució en lo dia dels Desagravis 10 lliures, produïdes de la sesió que féu don Miquel Bellví contra Antoni Linàs.

Etiam, determinaren que es repartixca el dret de luïsmes de la terra que veneren los hereus de Pere Luís Blesa a Juan Aliaga; y és de vella, el dit luïsmes.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[345]

1719, desembre, 20

*Semana de Nadal. Que es pague el subsidi. Distribució en la calenda. Canonical, 45 lliures. Carcagent, 38 lliures 9 sous 8.*⁷⁵⁵

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a major solemnitat de la present semana de Nadal y major assistència al cor es posse per porció sensilla 2 sous cada dia y turn en lo dia de Nadal, Cap de Añy y Reys. La partisió, com en les antedens, de Semana Santa y Corpus, quedan-se lo de el primicier en son poder, per a gastos y obligacions de la primícia.

Etiam, determinaren es posse lo acostumat en la calenda, de la sesió de don Miquel Bellví contra Linàs.

Etiam, determinaren que es pague el subsidi que deu la mensa capitular.

Etiam, determinaren es pague el repartiment que han determinat dits senyors. Ço és, 45 lliures de canonical y la terçera part de Carcegent, que són 38 lliures 9 sous 8. Y juntes les dos partides sumen la cantitat de 83 lliures 9 sous 8 y repartides toquen a cada señor 6 lliures 19 sous 2.

Boixart de dites 83 lliures 9 sous 8, repartides entre dotse senyors.

Deà ..... [...] lliures [...] sous.⁷⁵⁶

⁷⁵⁵ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «Dia 29 de desembre 1719, soterraren el sacriste Agulló».

⁷⁵⁶ No ens apareix, com en d'altres ocasions, la quantitat que toca a cadascú. Encara que dalt ens diu que toquen a 6 lliures 19 sous 2.

Sacriste	.....	[...] lliures [...] sous.
Teixidor	.....	[...] lliures [...] sous.
Brotons	.....	[...] lliures [...] sous.
Cebrià	.....	[...] lliures [...] sous.
Conca	.....	[...] lliures [...] sous.
Cabiscol	.....	[...] lliures [...] sous.
Jordà	.....	[...] lliures [...] sous.
Vallterra	.....	[...] lliures [...] sous.
Mora	.....	[...] lliures [...] sous.
Soler	.....	[...] lliures [...] sous.
Inquisició	.....	[...] lliures [...] sous.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[346]

1719, desembre, 31

Possesió de percasos a les salves adventícies y gràcia de àbits al doctor Berthomeu Guimerà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre [f. 110r] Vicent Teixidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió a les salves adventícies y fer gràcia de àbits al doctor Berthomeu Guimerà. Ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[347]

1720, gener, 8

Capítol general, ut intus. Que se'ls done als músics 8 lliures de arguinaldo.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió general a ço de canpana, segons disposisió y consseisió de bul·les apostòliques consedides per a la celebració del present capítol general, y segons ús y costum inveterat en dita i glésia per a la elecxió de oficiis per a el govern de ella, comensant a exersir en lo primer de maig del present any y finint en lo últim de abril de l'any vinent de 1721, quedant la confirmació o revocasió d'ells per a⁷⁵⁷ l'altre dia *inmediato* de les festes de Pasqua de Pentecostes, foren nomenats en este present capítol general, los sigües: *Primo*, en jutje contador de les impossissions al senyor don Felis Jordà; en racional de cabildo al senyor don Onofre Vicent Texidor; en síndihc capitular al senyor canonge don Carlos Conca; en primicier al senyor canonge Felis Cebrià; en apuntador al senyor don Jusep Vallterra; en archiver al senyor canonge Pere Mora; y es votà en vot secret, segons determinació de dits senyors, en dit dia, en clavari del Santíssim Sacrament al senyor canonge don Felis Jordà; en clavari de la sera a mossén Christòfol Piquer; en bolser a don Vicent Menor; en racional de misses a Francisco Marqués; en clavari de les Ànimes dins la i glésia a mossén Christòfol Piquer; en apuntador de les misses, al dit; en sacramenter a mossén Pasqual Pellegrero; en clavari de les relíquies al dit don Vicent Menor; en clavari de les Ànimes per fora a mossén Jusep Abril; en subsíndic a mossén Eusebi Linàs; en credencier a mossén Batiste Mompó; tot ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en este present dia; y consta en lo libre de oficiis.

Etiam, es nomenà per abogad de esta i glésia, en lo futur, a Gaspar Cebrià.

Etiam, determinaren se'ls done de arguinaldo als músics 8 lliures per les maytines de Nadal.

Etiam, que no es paguen menses de distribució al doctor Garix.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[348]

1720, gener, 10

Que ajuste el senyor deà el orgue.-

---

⁷⁵⁷ Al ms. la preposició «a» està repetida.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor deà ajuste el orgue en la mateixa forma que ha presentat el mestre la planta y que se apliquen de la iglésia tot lo que siga arbitrari de poder-se aplicar per a dit efecte y que es comense per la cadireta.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[349]

[f. 110v] 1720, gener, 27

Poder a don Onofre Vicent Texidor y don Carlos Conca, per a pendre posecions de cases y terra. Depòsit en lo almari de 44 lliures 19 sous 10. Carta de recomendació per a el senyor datari.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder a don Onofre Vicent Texidor y don Carlos Conca per a prendre possessió de terres y cases de la iglésia en general. Ab acte per Juan Bautiste Sanchis, en dit dia.

Etiam, determinaren es dispose en el almari lo produït de la por[ció] que administra don Vicent Menor⁷⁵⁸ per a pagar el deute del sacriste.

Etiam, se li féu la gràcia de dar-li carta de recomendació al doctor Jusep Tortosa per a el senyor cardenal datari don Jusep Sacripanti.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁷⁵⁸ Al ms. és Vicent Benor qui ostenta el càrrec de bolser.

[350]

1720, febrer, 10

Visita del predicador de la Quaresma.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar permís al pare Francesc Beamont, predicador de la Quaresma, per a fer la visita al cabildo, com se executà, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[351]

1720, març, 9

Carta per a coadjuntar a don Diego Ortiz. Carta per a el mateyx efecte al nebot de don Jusep Gavilà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer la gràcia de dar carta a don Diego Ortiz per a la conjunció de don Jusep Vallterra.

Etiam, determinaren fer la mateyxa gràcia a l'altre nebot de don Jusep Gavilà,⁷⁵⁹ per a la conjunció del dit don Jusep.

---

⁷⁵⁹ L'obra de Ventura Pascual, *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., pp. 72-75, aporta un document en què Josep Gavilà, prevere doctor en sacra teologia en la Universitat de València, doctor teòleg del tribunal de la nunciatura de Espanya i canonge de la santa església col·legial de Xàtiva, és nomenat durant la Guerra de Successió com administrador de la jurisdicció temporal, fruits, rendes i emoluments en qualsevol manera pertanyents al reverendíssim arquebisbe de València. Tal volta aquesta implicació el féu residir durant un llarg temps a l'illa de Sardenya.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[352]

1720, març, 16

Que de totes les lànties se'n fassen dos y que corra per mans del senyor deà, pagant les mans los administradors de don Pedro Benlloch. En la present determinació no asistí el canonge Soler. Que se admeta als percasos a mossén Damaseno Esbrí. Que a l'acòlit Macià se li done porció entera quan toque el violí.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler,⁷⁶⁰ tots canonges prebendats en dita santa iglésia [f. 111r] y afermant ser la major part al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es desfassen totes les lànties y de totes se'n conponguen dos; corrén per mans del senyor deà, pagant les mans los administradors de don Pedro Benlloch.

Etiam, determinaren se admeta als percasos a mossén Damaseno Esbrí.

Etiam, determinaren se li done a l'acòlit Macià, porció sensera, quan toque el violí en la música.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[353]

1720, març, 20⁷⁶¹

Carta al senyor vicari general, sobre el presos que se han refugiat a la iglésia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Carlos Conca, Pere Mora y

⁷⁶⁰ Al ms. apareix el nom del canonge ratllat: «lo doctor Estanislau Vicent Soler».

⁷⁶¹ Al ms. ens apareix «aprilis», ratllat i al damunt «martii».

lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, havén-se refugiat a la iglésia los presos que han fugit de la presó, volent el governador asegurar-los posant guardes de vista y ferrar-los, se ha respost que, sinse orde del vicari general, el cabido no permitiria tal cosa, per lo que se ha despachat propi al vicari general.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[354]

1720, març, 22

Semana Santa. Canonical, 45 lliures. Carcaxent, 38 lliures 9 sous 8. Carta al vicari general.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a major solemnitat de la present Semana Santa y major assistència al cor, es posse de distribució per porció sensilla 2 sous, maytines, porció sensilla 10 sous, en lo dia de Rams, Dijous, Divendres Sant, festes de Pasqua y dia de sant Vicent, turn.

Etiam, determinaren es posse repartiment. Ço és, 45 lliures de canonical y la tersera part de Carcaxent, que són 38 lliures 9 sous 8 y lo que toca portar al senyor primicier es quedà en son poder per a pagar los crèdits de la primícia. Y acumulades les dos partides sument 83 lliures 9 sous 8 y repartides toquen a cada senyor [...].⁷⁶²

Boixart de dites 83 lliures 9 sous 8, entre onse señors.⁷⁶³

Deà	.....	[...] lliures [...] sous. ⁷⁶⁴
Jordà	.....	[...] lliures [...] sous.

⁷⁶² En blanc a l'original.

⁷⁶³ Cal recordar que el repartiment, fins ara, es realitzava sobre dotze membres, però amb la mort del sagristà Agulló la distribució es realitza sobre onze representants de l'església i el seu capítol.

⁷⁶⁴ Al ms. en blanc, no ens apareix, com en d'altres ocasions, la quantitat que toca a cadascú.

Teixidor	.....	[...] lliures [...] sous.
Brotons	.....	[...] lliures [...] sous.
Cebrià	.....	[...] lliures [...] sous.
Conca	.....	[...] lliures [...] sous.
Cabiscol	.....	[...] lliures [...] sous.
Vallterra	.....	[...] lliures [...] sous.
Mora	.....	[...] lliures [...] sous.
Soler	.....	[...] lliures [...] sous.
Inquisició	.....	[...] lliures [...] sous.

Etiam, determinaren que avent tengut resposta del senyor vicari general, que no se entreguen los refugiats a la iglésia a la justícia, y avent el governador, [f. 111v] per forsa —per lo qual protestà el cabildo— posat grillons y guardes de vista dins la iglésia, se li done notícia de tot a dit senyor vicari general.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[355]

1720, abril, 6

*Concòrdia entre el governador de Alsira y la iglésia. Que se entreguen los pressos a la justícia, segons orde del vicari general.*⁷⁶⁵ *Que se li alargue el dret de carta de gràcia a Vicent Senmartí.-*

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren concordar en lo governador de Alsira sobre els sensals que respon a la iglésia, pagant una pensió corrén y altra atrasada, sesionan a la iglésia. Y es rebé la concòrdia, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren se li alargue el dret de la carta de gràcia a Vicent Santmartí, de la terra que era de Jusep Abat; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

⁷⁶⁵ Aquesta rúbrica no es troba desenvolupada dins de les Actes.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[356]

1720, abril, 11

Contes de Gaspar Domingo Devesa, que els difinisquen els senyor deà y Mora. Que se admeta en la música al músic de Gandia. Quedan fiador Vicent Vidal de Albayda, se li done libertat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, havent presentat los contes de lo que se ha cobrat en València, después que té els poders Gaspar Domingo Devesa, que els definisquen el senyor deà y el canonge Mora.

Etiam, determinaren se'ls done permís que al contract de Gandia el admeten los músics en la capella.

Etiam, determinaren quedant fiador Vicent Vidal de Albayda, que sempre que el demane la iglésia el restituïsquen a la presó o paguen la quantitat que deu. Se li donà libertat per un mes.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[357]

1720, abril, 24

Recado a la Ciutat. Que la iglésia no es mincuïisca entre els altres acreadors de la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, president convocació feta per Antoni

del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que avent tengut carta del doctor Francisco Arazil y de don Francisco Minuarte, en nom de tots los acreadors de la Ciutat, per a què entregue al cabildo, com a major interés a fer la representació a sa majestat, per a què pague els senyals la dita Ciutat, se li ha enviat recado, per lo síndic capitular, per a què contribuïska juntamén la iglésia en representar al rey; pague sols a la iglésia, per estar impossibilitada en pagar a tots los acreadors.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[358]

[f. 112r] 1720, abril, 27

Possesió de percasos al senyor Felis Mora y gràcia de àbits.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió al doctor Felis Mora del benifet que posehia mossén Manuel Barberà, ab invocació de sant Pere y sant Pau.⁷⁶⁶ Com se executà, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia. Pagà, de augment de distribució, 5 lliures, de *annata mortis*, 3 lliures 2 sous. Se li féu gràcia de àbits, avent presentat lo grau, durant la voluntat del cabildo.

Etiam, determinaren se admeta als percasos, com ha ajudant de oficiis, a mossén Damaseno Esbrí. Ab acte, per dit notari,⁷⁶⁷ en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

⁷⁶⁶ El benifet de sant Pere i sant Pau fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Na [...], beguina, muller d'En Fort. Hi ha una altre benifet de sant Pere i sant Pau, fundats per Pere d'Arenys. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

⁷⁶⁷ Joan Baptista Sanchis.

[359]

1720, maig, 11

Que es consulte en València y es mire en la cúria per què està desposeït el cabildo del patronat del benifet que ara té el doctor Tornier, y que per ara no se li done possessió. Àbits al doctor Baldoví, beneficiat en València. Els que han de dir missa en Santa Tecla.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, insigne col·legial, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de esta referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que ans de dar poseció al doctor Juan Batiste Tornier, prevere, de percasos, beneficiat del benifet de Nostra Senyora de la Asunció, en lo altar major, que es consulte en València y es mire en la cúria per què està desproveït el cabildo del patronat de este benifet. Y poder fer les diligències convenients a son favor.

Etiam, determinaren dar àbits de graduat al doctor Mathies Baldoví, beneficiat en Santa Catharina Màrtir, de València.

Etiam, determinaren que en Santa Tecla sols digen missa mossén Eusebi Ainàs, mossén Francisco Vidal y mossén Thomàs Mòxica y, si cas, mossén Juan Anton, vicari de dita iglésia. Que el concurs era molt els dies de festa, que anasen dos beneficiats més.

En fe de lo qual [f. 112v] les escriguý y fermí de la mia pròpia mà. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[360]

1720, maig, 18

Poseció als percasos al doctor Juan Batiste Tornier. Àbits al doctor Baldoví de València, dit dia y acte per Sanchis. Que passen els contes del senyor Mora.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, ha hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a

qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren en vista de una còpia de sentència dada per don Ramon Mascarell, canonge de València, vicari general, aconsellat de son assessor ajunpt, el doctor Nicolau Bas, als 24 de octubre de 1702, inbiada per Gaspar Domingo Devesa, agent del cabildo, en la qual excluïx al cabildo, este, del patronat de este benifet, el donar poseció als percasos al doctor Juan Batiste Janier, prebere beneficiat de dit benifet de Nostra Senyora de la Asumció, obtés per norma, a penció de 25 lliures, y per resigna del doctor Carlos Molner, prebere y beneficiat en València, Inmaculada Santíssima. Com ab efecte se li donà, dits dia, mes e any ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari. Y el permís de vestir hàbits de graduat, durant la voluntat de l'il·lustre cabildo, en vista del grau de lleys en Gandia. Pagà, dit beneficiat, 5 lliures de augment de distribució y 3 lliures 9 sous de *nata mortis*; y són 8 lliures 19 sous. Y per el atràs de misses, que són des de el any 1706 en 1707, que el tingé mossén Jayme Barberà, y des de 1707 en 1708, hasta 14 misses per la porrata hasta la resigna y any de misses de 1719 en 1720, que fan la suma de 554 misses y obligació de celebrar cascun any 41 y altre any 42. Se obligà a pagar el import y limosna de dites misses, el dia de sant Juan primer vinent, donan-li permís per a celebrar, per si, el últim [f. 113r] any de misses que són 42.

Etiam, determinaren admetre als percasos de les salves adventícies y fer gràcia de hàbits, per acte, al doctor Mathias Baldoví, beneficiat en Santa Catharina de València. El qual rebé Juan Bautiste Sanchis, notari, dit dia, mes e any.

Etiam, determinaren que los senyors Vicent Brotons y don Carlos Conca passen los contes del racionalat del senyor canonge Pere Mora.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[361]

1720, maig, 22

Confirmació de oficiis. Conjunció de don Diego Ortís.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de esta present col·legial iglésia de Xàtiva, ara de Sant Felip, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present⁷⁶⁸ recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren confirmar y de nou nomenar tots los

---

⁷⁶⁸ Al ms. «present».

oficis que en lo dia 8 de janer es nomenaren per a el bon govern de la iglésia, segons bulles apostòliques concedides per a dit efecte, rebén-ne acte de tot per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia, mes e any.

Etiam, determinaren donar carta, atestat y tot lo que fora menester per a la conjunció de don Diego Ortís, del señor Vallterra.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Teixidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[362]

1720, maig, 29

Semana del Corpus. Canonical, 45 lliures. De Carcaixent, 38 lliures 9 sous 8.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de esta present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego [f. 113v] Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que per a major ascistència al cor y per la solemnitat del dia del Corpus, es posen per porció sensilla, cada dia 2 sous; y, a matines, per dita porció 4 sous 6; y turn, lo dia y el dumenge de *infraoctava*. Y per a lo repartiment dels senyors capitulars es traga del depòsit 45 lliures per les 3 lliures de canonical. Y de la 3a part de lo de Carcaixent, que toca a cada una de les 3 semanas de l'any, de la tercera part del tot, que resta de la primícia de Carcaixent, que són 38 lliures 9 sous 8. Y tot fa 83 lliures 9 sous 8, que es repartixca entre els senyors del boxiart següent. Y lo que toca a repartir entre dits senyors, de les filloles de la primícia, que es quede en poder del senyor primicier, que és el senyor canonge Felis Cebrià, per a pagar els càrrechs de dita primícia.

Deà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Jordà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Vallterra	.....	7 lliures 11 sous 10.
Cebrià	.....	7 lliures 11 sous 10.
Mora	.....	7 lliures 11 sous 10.
Cabiscol	.....	7 lliures 11 sous 10.
Teixidor	.....	7 lliures 11 sous 10.

Brotons	.....	7 lliures 11 sous 10.
Conca	.....	7 lliures 11 sous 10.
Soler	.....	7 lliures 11 sous 10.
Inquisició	.....	7 lliures 11 sous 10.

Les quals 83 lliures 9 sous 8, repartides, tocaren als 11 senyors més antichs a 7 lliures 11 sous 10 y als 6 senyors altres a 7 lliures 11 sous 9.⁷⁶⁹

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[363]

1720, juny, 10

Que es veixa si la Ciutat darà la plasa eo correguda de toros per a fer una campana. Que es fasa el drap per a la sepultura dels canonges. Que el sermó de sant Pere el predique el doctor Quadrado. Que es fasa gràcia de hàbits al doctor Jusep Pérez. Com ab efecte es féu el dia 15 de juny, dit any, ab acte per Sanchis.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de esta present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, [f. 114r] los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el senyor deà proposara a la Ciutat si liuraria la plasa de la Seu eo la correguda de toros per a què dels efectes es depositara per a ajuda en una campana.

Etiam, determinaren que el dit senyor deà agencionara el fer-se un drap de difuns per a damunt la tumba dels senyors canonges, que el dia de les Ànimes es posa damunt la sepultura del cor.

Etiam, determinaren dar el sermó del senyor sant Pere al doctor Antoni Quadrado.

Etiam, determinaren fer gràcia de hàbits y admetre a les salves adventícies al doctor Jusep Pérez, beneficiat en la parròquia de Jarriente, en Aragón, obispado de Albarracín.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

⁷⁶⁹ En cap lloc de la determinació ens diu quins són aquests sis altres senyors.

[364]

1720, juny, 22

Que en juliol y agost no es celebren aniversaris, sinó misses matutinals. Banchs y gelocies a l'Ospital. Que el paper del mestre de cerimònies el examinen los senyors deà y Soler. Que si el evangelister eo epistoler no assistixien es marquen.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, precehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que, en vista de ser tan gran lo calor, que en los mesos de juliol y agost no es pose celebració de aniversaris, [f. 114v] sinó que es celebren tan solament misses matutinals; així les de dits mesos, com adelantant les dels mesos sigüens.

Etiam, determinaren que es préstent a l'Ospital les gelocies de l'archiu y dos banchs de la iglésia.

Etiam, determinaren que el senyor vicari de cor en cas de no assistir per a acompanyar a missa y vespres al domer, los oficis de evangelister y epistoler, els marque en la porció que per dit cas y empleo tenen diàriament y la done al beneficiat eo beneficiats que suplixient en dites oracions, com cantar lo evangeli eo epístola.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[365]

1720, juliol, 8

Que passen los estudiants a la obra nova. Que se escriga al senyor Galindo sobre lo enbaràs que possa en aquesta iglésia, cobre els censals sobre els solars establits.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, precehint convocació feta per

Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren permetre per representació de l'administrador de l'Hospital, que els estudiants passasen per dos u tres mesos a la sacristia de la obra nova.

Etiam, determinaren que se escrigera a don Thomàs Martines Galindo, juge de confiscacions y de la real audiència, informan-lo de la justícia y la forma a què la iglésia establia alguns solars hipotecants a diferents censals de la iglésia y lluïsmes, per haver, dit Galindo, enbarasats la cobransa de dits censals.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[366]

[f. 115r] 1720, juliol, 20

Carta al vicari general sobre mossén Damaseno. Recado al prior de Sant Domingo y demás comunitats sobre les inposicions de la Ciutat. Hàbits al doctor Servera de València. Que les 10 lliures que tenia Meseguer es donen a Devesa. Que es prenga ferro de la iglésia per a el balcó de l'orgue.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora⁷⁷⁰ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren dar carta de recomendació a mossén Juan Damaseno Esbrí per a el senyor vicari general, per quant repara el ordenar-lo en la admició als percasos que li té feta la iglésia.

Etiam, determinaren en vista de una representació que el prior de Sant Domingo, en nom de totes les comunitats, respecte dels molts gravàmens que experimentaven per les moltes inposicions que posava la Ciutat, que el senyor jutge de inposicions es conferixca en dit prior y comunitats y que es fasa representació a la Ciutat.

Etiam, determinaren fer gràcia de hàbits de graduat de esta iglésia al doctor Manuel Servera, de València.

Etiam, determinaren que per quant a Pere Meseguer, notari de València, se li avia donat deu lliures de salari per solicitador de les dependències de esta iglésia en València y al present no era menester este empleo, per estar nomenat en agent de esta iglésia Gaspar

⁷⁷⁰ Al ms. apareix subratllat. Açò és motivat perquè Pere Mora és regent de racional i és qui signa l'acta.

Domingo Devesa y sols tenir 20 lliures de salari, que se li lleven a dit Meseguer, apean-lo de l'empleo, y se li donen a dit Devesa.

Etiam, determinaren que per quant se ha de fer un balcó a les espalles de l'orge nou, que es prenga ferro de dins la iglésia, de a hon parega més convenient.

En fe de lo qual les escrigí de altra mà y fermí de la mia pròpia. Pedro Mora, regent de racional. (*Signat*)

[367]

1720, juliol, 24

Lluminàries y distribució en la festa de nostra patrona.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, [f. 115v] don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora,⁷⁷¹ tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren, en vista de un recado de la il·lustre Ciutat de aver resolt fer alguna demostració en lluïment del dia y festa de nostra patrona⁷⁷² y titular, la Mare de Déu de la Seo, que el il·lustre cabildo corresponga per sa part en posar lluminàries de farols en lo campanar, tots los que caberan. Y per a major assistència en lo cor, es posaren 16 lliures per a distribució, comensant de les primeres vespres, segones, missa conventual y ores.

En fe [de]⁷⁷³ lo qual la escrigí de altra y la fermí de la mia mà pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[368]

1720, juliol, 27

Que el deà passe a la Ciutat y reprecente el gravamen de la immunitat per los arrendamens.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, Vicent

---

⁷⁷¹ Idem.

⁷⁷² El dia de la patrona de la ciutat de Xàtiva és el 5 d'agost, dia de la Mare de Déu de la Seu.

⁷⁷³ Afegim la preposició per complementar el sentit.

Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora⁷⁷⁴ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que per quant en la junta del senyor jutge y comunitats se ha evidenciat estar la immunitat gravada per les impositcions de la Ciutat eo arrendamens, que el senyor deà fasa representació a la Ciutat per a què esta done satisfació a la immunitat.

En fe de lo qual la escrigí de altra mà y la fermí de la mia pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[369]

1720, agost, 2

Que es done plaso als hereus de Vidal de Albayda. Que no es fasa vaya per a veure els toros. Que mossén Gallego pague lo que guaña en la iglésia.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca, Pere Mora⁷⁷⁵ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats [f. 116r] de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren concedir als hereus de Vicent Vidal, de Albayda, per aver mort este, luego que ixqué de la presó, plaso hasta el dia de Nostra Senyora de Agost per a pagar lo que deu a la iglésia.

Etiam, determinaren per los motius ben vists a l'il·lustre cabildo que per a la funció y festa de toros, no es fasa vaya com se solia fer.

Etiam, determinaren fer gràcia a mossén Onofre Gallego que per a pagar les misses atrasades que deu per son benifet, es retire el racional de cabildo tot lo que guaña en la iglésia y es passen celebrar dites misses firmant obligació de l'import de elles.

En fe de lo qual les escrigí de mà altra y fermí de la mia pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

---

⁷⁷⁴ Al ms. apareix subratllat.

⁷⁷⁵ Idem.

[370]

1720, agost, 3

Posseció als senyors canonges a mossén Onofre Gallego.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora⁷⁷⁶ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, resolgueren dar posseció als percansos a mossén Onofre Gallego y hàbits de graduats per fill de ciutadà, beneficiat en lo benifet de Sant Geroni y Sant Vicent Màrtir,⁷⁷⁷ que ans posehia mossén Ynocèncio Gil.⁷⁷⁸ Pagà 4 lliures per lo augment de la distribució 11 lliures 7 sous 6 per la *anna mortis* y per lo resago de 1.069 misses y anys, des de 1704 en 1705 fins 1719 en 1720, per les 68 misses en un any y 69 misses en un altre, la limosna de les quals importa 164 lliures 8 sous. Féu obligació de pagar dita quantitat segons conté dita obligació que rebé Juan Bautiste Sanchis, notari, com també lo acte de la posseció en dit dia, mes e any.

En fee de lo qual les escrigí de mà altra y fermí de la mia pròpia. Pere Mora, regent de racional. (Signat)

[371]

1720, setembre, 7

Rogatives per la pesta de Marcella. Que es pose celebració de any y es pagen dobles y estacions correns.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present [f. 116v] collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part

---

⁷⁷⁶ Al ms. apareix subratllat.

⁷⁷⁷ El benifet de sant Gregori fou fundat a la collegial de Santa Maria de Xàtiva per Guillem Çaparra, l'any 1349. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

⁷⁷⁸ Inocenci Gil fou un dels tres eclesiàstics que Carlos Casteñeda ens diu que romangueren a Xàtiva després de l'asetjament de la ciutat, vegeu PASCUAL, Ventura: *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, *op. cit.*, p. 18.

dels senyors al present recidens, prechint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit⁷⁷⁹ racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, resolgeren en vista de una carta real en què sa magestat donava a saber al cabildo el gran estrago que la pesta fea en Marcella, part de França, y encarregant es feren rogatives per a aplacar la justícia divina y preservara a estos reynes de tal desgràcia; y que en la rogativa es fera commemoració de sant Miquel, sant Sebastià y sant Roch.⁷⁸⁰ Que es feren dites rogatives per tres dies descubrint a la Mare de Déu, dient cada dia missa contra la pesta ab gran solemnitat y en ella les commemoracions de dits Sants. Y per devoció es posà la de la Verge y de sant Jusep, el altar molt adornat. Y a la vesprada que es digera la *Letania* major. Comensaren les rogatives el dia 9, 10 y 11 de dits.

Etiam, determinaren que atinent que el calor ya no era tan gran que es tornaren a celebrar los aniversaris y que es posassen totes les dobles y estacions que es trobara estar corrén la renta.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[372]

1720, setembre, 11

Que es concluïxquen les rogatives. Que se admitixca la custòdia del portal de Sant Francés, per la pesta. Disposició de guardar senyors canonges y beneficiats.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, prechint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, resolgeren que les rogatives

⁷⁷⁹ Segueix, ratllat: «regent de».

⁷⁸⁰ Vegeu la carta que envià Felip V al consell, justícia i regiment de la ciutat de Xàtiva, on el rei demana a Xàtiva que faça rogatives perquè lliure a França i preserve l'Estat de l'epidèmia de mal contagiós que apesta a Marsella: «Conzejo, Justicia, regidores, caballeros, escuderos, oficiales y hombres buenos de la fiel y amada ciudad de San Felipe: Habiéndose recibido noticia de estar la ciudad de Marsella infeccionada de mal contagioso, he resuelto se hagan publicas rogativas a Dios, implorando el patrocinio de Maria Santísima y de los Santos Miguel y Sebastián y San Roque, para que pidan a Dios que libre a la Francia de tanto mal y preserve de él a mis dominios. Y así lo he querido advertir para que dispongáis su cumplimiento en la forma que se ha estilado en otras ocasiones, esperando con gran satisfacción mía y de vuestra lealtad y amor y celo al servicio de ambas Magestades lo haréis en esta ocasión con el afecto que hasta aquí lo hayáis manifestado y me aseguran otras grandes obligaciones. Dado en San Lorenzo el Real a 28 agosto de 1720. Yo el Rey. Por mandado del Rey Ntro. Señor: D. Juan Milán de Aragón.. (Sello real). Al Consejo, justicia y regimiento de la ciudad de San Felipe», dins SARTHOU, C.: *Datos para la historia de Játiva*, op. cit., pp. 428-9. Vegeu: AMX, 1119-11, 20.

fetes per la pesta en los 3 dies fins hui, es suspengen; y es saberà si en València se havia dispost altra demostració de rogatives per a què en esta iglésia es fera de la mateixa forma.

[f. 117r] *Etiam*, determinaren que avent proposat la yllustre Ciutat lo molt que convenia guardar la ciutat en ocació de la pesta de Marcella y encontrar-se en diferents òrdens reals per a dita custòdia, y que la ciutat es trobara sens muralles y eren menester moltes persones per a guardar-la bé, si li pareixia a l'illustre cabildo encarregar-se de la custòdia de algú dels portals. Se admeta dita custòdia del portal de Sent Francés y que assistixquen los senyors capitulars y sis beneficiats, tots més antihcs per boxiart, mudan-se de tres a tres dies y repartir-se en lo dia a son modo la assistència del portal y per a dita disposició que el senyor racional convocara 4 u 5 beneficiats més antihcs y els ho fera saber.

El dia 14, dels dits, se convocaren cinch beneficiats y se'ls féu saber la proposta de la Ciutat y resolució de cabildo. Y resolgueren estava tot lo clero promte a assistir a l'illustre cabildo y Ciutat en cosa tan important. Y luego es convocà a cabildo y es juntaren los senyors don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià y Pere Mora. Y avent-los participat la resposta dels cinhc beneficiats més antihcs per tot lo clero, como també que el governador y Ciutat oferien per assistir 4 paysants en armes, a disposició dels senyors que guardaven y que un sarjento tendria el cuydado de obrir y tancar dit portal, resolgueren, dits senyors canonges, que els senyors que estigueren de guàrdia, convocats per lo pertiguer, inviaren per este en recado a sis beneficiats per boxiart per a què els assistiren a la guarda del portal. Y que encara que creien que ningú se escusaria, però si cas se escusara algú per algun motiu polític, es convocara a altre beneficiat. Y que la guàrdia fóra des de les 6 del matí fins que el portal se tancàs, que seria a les 8 u 9 de la nit. Quedant a càrrec del sargento, obrir y tancar y dar la clau al governador y que els 4 paysants estigueren al portal per a avisar els que entraven y pendre els bolletins de sanitat.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[373]

1720, setembre, 23

Que se escriga al senyor regent sobre el punt de la zèdula real. Que es vena la ceda de la Mare de Déu a 18 reals y se entregé al senyor deà. Y lo que es traga dels toros y Llongeta, que de dita Llongeta es donen al quadern dels trastos per a pagar al quadern de les Ànimes el alcans de mossén Richart. Que la guàrdia del portal es regule. Que es demane decret per a allargar la carta de gràcia a Llinàs.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida i glésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita i glésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional [f. 117v] a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren en vista que de València se avisava que per part del jutgat de confiscacions se an demanat a la audiència se abstinera del coneiximent de causes sobre confiscats, instades per lo cabildo de Sant Felip, en virtud de zèdula real, perquè estava anulada, segons comicions posteriors donades als dits jujes Alzedo y Lindo. Y que este punt no es difinia, se escrigera al senyor regent per a què en brevetat se resolgera.

Etiam, determinaren que la ceda de la limosna de la Mare de Déu es vena al preu corrent de 18 reals y que el diner de ella se entregara al senyor deà per al gasto de l'orge y fer més cortines morades per a la adoració de la Vera Creu a l'altar major.

Y axí mateix, se entregue al dit senyor deà los arrendaments de la terra de Torrella que té Bolinches. Y lo que es traga de la correguda de toros y taulat de la Lloncheta, per a dit orgue, menys⁷⁸¹ 16 lliures 8 sous 7, que de dit taulat se ha de entregar a l'administrador del plat de les Ànimes per a pagar a mossén Richart 14 lliures 9 sous 11, que era cobrador de la altra administració dels trats y se les restara la dita administració de Ànimes, que era també administrador y alcanat les 16 lliures 18 sous 7, en lo any 1717 en 1718.

Etiam, determinaren que conciderant que la guàrdia que està en lo portal de Sant Francés, per la pesta, és cosa llarga y treballosa, es regule a dos senyors capitulars y 4 beneficiats cada dia, repartín-se les ores del dia a sa disposició y conveniència. Y que el gasto que se oferixca fer en la casa que estan junt al portal es pague de [...].⁷⁸²

Etiam, determinaren que es demane al senyor vicari general un decret per a poder prolongar la carta de gràcia a don Antoni Linàs, de la terra venuda a la i glésia eo cabildo, pagant dit Linàs tot lo gasto del decret.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁷⁸¹ A l'original: *meix*.

⁷⁸² Al ms. ens apareix en blanc.

[374]

1720, octubre, 17

Transportació del censal del rech nou. Hàbits al doctor Pere Rico. Es fa el orgue nou y que se celebre en la capella del papa.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora⁷⁸³ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, precehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, trataren sobre la proposta que feren los administradors de don Pedro Belloch, que són Juan Ortiz y Francisco Cebrià, dient que volien transportar lo [f. 118r] censal de 1.100 lliures que el dit don Pedro tenia sobre la heretat del rech nou, que ans era de donya Margarita Portadora y ara de donya Vicenta Maria de Borja,⁷⁸⁴ a l'il·lustre cabildo, per obs de celebrar de la propietat misses a 4 sous. Y que de les pencions vensudes es feren uns blandos de plata grans per a el presbiteri. Y es resolgé admetre dita transportació y amortisació per a dit efecte.

Etiam, determinaren fer gràcia de hàbits al doctor Pere Rico, de Montaverner.

Etiam, determinaren que per quant se ha de posar la caixa nova de l'orge y se ha de fer tot nou, no es podran celebrar los officis en lo cor. Y axí mateix, que es passe a la capella del papa a celebrar dits officis, o a Santa Tecla, si fos menester.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[375]

1720, novembre, 6

Amortisació de Darder, per a dia de les Ànimes. Edictes per a la plasa de cabiscol que tenia mossén Fuentes.-

---

⁷⁸³ Al ms. apareix subratllat, atés que Pere Mora exerceix de regent de racional.

⁷⁸⁴ Per a més informació sobre que se li donen unes heretats a donya Vicenta Maria de Borja, ens trobem amb el document reial donat a Madrid el 9 de gener de 1708, vegeu PASCUAL BELTRÁN, V.: *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., pp. 149-152, on se'ns indica, entre d'altres coses que «... he resuelto hacerle merced de las heredades que poseían los susodichos nombrados [doctor Basili Bru, donya Margarida Portadora i don Cristòfol Chaves], una La Marca, otra del partido de Riego nuevo [Rec nou] y otra de la Huerta de los Moros para que las posea y goce en recompensa de lo referido...».

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora⁷⁸⁵ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges y prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de una proposta que féu don Pasqual Darder, de amortisar en la capella de la Mare de Déu de les Febres, en una missa cantada y una resada, un respons general, cera —dos ciris grosos y dos chiquets— y en lo dia de la commemoració dels difunts y en lo altar de la Mare de Déu de la Armada, en dit dia, altra missa cantada y altra resada, en respons general —y dos siris chiquets—; y de carregament de censal sobre la argolecha de tot lo import, determinaren admetre dita amortisació y carregament.

Etiam, determinaren que avent mort mossén Jusep Fuentes, sochantre, es posen edictes per a provehir dit ofici per oposicions.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[376]

1720, novembre, 9

Rogatives per a la gerra de Zeuta. Hàbits al retor de Bañeres. Sepultura dels Reals al doctor Beneyto.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora⁷⁸⁶ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present [f. 118v] recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren en vista de una carta de sa magestat⁷⁸⁷ en la qual

⁷⁸⁵ Al ms. apareix subratllat, atés que Pere Mora exerceix de regent de racional.

⁷⁸⁶ Idem.

⁷⁸⁷ Vegeu la carta enviada per Felip V a la ciutat de Xàtiva en dóna mostra dels actes d'agraïment que han de realitzar-se pel "bons successos" de les seues tropes: «*Consejo, justicia, Regidores, Caballeros, oficiales y hombres buenos de la fiel y amada ciudad de San Felipe: Como el único y principal motivo que me ha movido en fuerza de mi celo y buenos deseos a prevenir y ordenar la expedición que mis armas mandadas por el capitán general Marqués de Lede van a hacer contra el Africa, ha sido el de dilatar y ensalzar la ley de xpto. más que el*

encarregava es fesen rogatives per los bons sucesos de les armes españoles en Àfrica contra els moros que tenien sitiada a Ceuta,⁷⁸⁸ que es feren tres dies de rogatives, segons se acostuma en semejants oracions. Y que se escriga al senyor canonge Texidor que està en València, per a què diga si en València es fa una altra demostració y se exiecuta també en esta iglésia.

Etiam, resolgueren fer gràcia de hàbits al doctor Mauro Aparisi, retor de Bañeres.

Etiam, determinaren donar y amortisar la sepultura dels Reals, que està al puchar del campanar, al doctor Vicent Beneyto, vicari, y a son pare, Bernat.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[377]

1720, novembre, 11

Rogatives per la gerra de Zeuta contra el moro.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Jusep Vallterra, Felis Cebrià y Pere Mora,⁷⁸⁹ tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren se executassen rogatives segons cartes reals per los bons sucesos de nostres armes contra les del moro en Zeuta. Y que es feren per tres dies de 14, 15 y 16, que són dijous, divendres y disapte, segens. Y es feren tres prosesons generals y estacions al Santíssim Chrysto del Carme, sant Roch —en la Mercè— y a la Santíssima Trinitat, posant 98 diners per porció sensilla en les prosesons.

---

de conquistar nuevos reinos; y el de restituir a la dominación de España, debajo de la cual estuvieron algunos mucho tiempo, siguiendo e imitando en esto a mis gloriosos progenitores, que tantas veces lo intentaron con las armas, repitiendo este derecho y no lo consiguieron; y con especialidad el de hacer levantar el sitio de Ceuta, libertando aquella plaza del porfiado asedio, que tantos años há, padece; y al mismo tiempo las costas de España de los continuos robos y piratería que hacen los moros; y considerando que en el más feliz logro de esta expedición se interesa la Religión Católica, la exaltación de nuestra Santa Fe y la gloria de mis armas; y para conseguirla debe ser lo primero el recurso a Dios señor de los ejércitos y de quien todo depende; he resuelto que para implorar sus auxilios y su divina, gracia y asistencia se hagan rogativas publicas en todos mis reinos con la mayor solemnidad y devoción que sea posible por el buen suceso de mis armas contra infieles y mejor logro de la referida expedición. Y así os lo he querido advertir (como lo hago) para que dispongáis su cumplimiento, que de efectuarlo así puntualmente, me daré por servido., De Balsaina 24 octubre de 1720. Yo el Rey. Por mandado del Rey Ntro. Señor: D. Juan Milán de Aragón», dins SARTHOU, C.: Datos para la historia de Játiva, op. cit., pp. 429. Vegeu: AMX, 1119-11, 30.

⁷⁸⁸ Aquesta guerra fa referència al llarg setge al qual mantingué les terres de Ceuta el soldà Muley Ismail entre 1694-1720, encara que des de 1580 formara part de la corona castellana per la seua incorporació per part de Felip II.

⁷⁸⁹ Al ms. apareix subratllat.

En fee de lo qual escrita de mà de altre la fermí de la mia pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[378]

1720, novembre, 19

Celebració dels oficis en la arcada del papa.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present iglésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, [f. 119r] don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Pere Mora⁷⁹⁰ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que la celebració dels oficis, no podén-se fer en lo cor, per estar treballant la caixa de l'orgue y la capella del papa —per chica—, que es celebren en lo altar de les Ànimes y en lo resto de la arcada es posàs lo cor, forman-se de banchs per a sentar-se.

En fee de lo qual escrita de mà de altre la fermí de la mia pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[379]

1720, desembre, 7

Anada a Albayda del senyor Conca y mossén Llinàs a fer alfarrasar les olives de les terres de Vicent Vidal. Distribució en la festa dels Desagravis. Gasto de la guàrdia del Portal de Sant Francesc.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Jusep Vallterra, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el senyor canonge Conca y mossén Eusebi Llinàs passassen a Albayda y feren alfarrasar les olives de tots los olivars que Vicent Vidal vené al cabildo, a carta de

---

⁷⁹⁰ Idem.

gràcia, per a què es puga saber el oli que y aurà y dispondre asigurar-lo, per a cobrar-se el cabildo lo que dit Vidal està devent, axí per la resta del liurament de la mitra, com per los arrendaments de dites terres.

Etiam, determinaren posar per a distribució, en lo dia y festa dels Desagravis, deu liures de la ceció que té feta don Miquel Belvís contra don Antoni Llinàs,⁷⁹¹ de 60 lliures.

Etiam, determinaren que el gasto que es fa en la guàrdia del portal de Sant Francés, per la pesta, es paga de la [...].⁷⁹²

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (Signat)

[380]

1720, desembre, 14

Transposició de les 1.100 lliures de lo censal del rech nou per los administradors de don Pedro Benlloch. Te Deum per la victòria de Zeuta. Ajust de l'oli que mossén Vidal de Albayda deu donar de totes les olives alfarrasades. Despaig del rey per a què la Ciutat page els censals y arginaldo a l'agent. Que es cobren los 6 mesos de la Generalitat de València. Que se ajuste el nogoci de mossén Pérez de Alcoy y es cobren 240 lliures; Edictes per a la plaça de sochantre.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació [f. 119v] feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en conseqüència de la proposta dels administradors dels béns de don Pedro Benlloch, feta en lo dia 17 de octubre passat del corrent any, se efectuà dita transportació del censal de 1.100 lliures sobre rech nou per a dit efecte, assistint en dita aula capitular don Juan Ortís y don Francisco Cebrià, administradors. Y es rebé acte en dit dia, mes y any, per Josep Geroni Guerau.

---

⁷⁹¹ Antoni Llinàs Aguiló, jurat i justícia major de Xàtiva. Fou nomenat en l'ofici de regidor de Sant Felip per Melcior de Macanaz, atés que havia estat partidari de la dinastia del borbons, a més de sofrir repressió, per part dels austracistes per aquesta fidelitat; no obstant tot i haver estat proposat en les primeres llistes de candidats per a exercir el càrrec de regidor al nou consistori fou rebutjat per la Càmera i no accedí a la plaça de regidor. Vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 205, 213, 288-290, 256; Blesa, I.: *El municipio borbónico en l'Antic Règim (1700-1723)*, op. cit., p. 66-67.

⁷⁹² Al ms. ens apareix en blanc.

Etiam, determinaren que, en vista de una carta del rey, Déu lo guarde, en què participà la victòria en Zeuta contra el moro, de nostres armes y encarregà es cante *Te Deum* en gràcies. Passe el senyor Conca, síndich, a veure's en lo senyor regidor de messada a conferir el dia del *Te Deum* y Iluminàries.

Etiam, determinaren en vista de aver fet relació el senyor Conca de lo vist y alfarrasat en los olivars de Vicent Vidal, dient que les olives que se han trobat y alfarrasat seran de més de 200 arroves de oli. Proposant mossén Vidal que ell se encarregaria de tot lo gasto y daria fiançes, per a fer bona la cantitat que paregera a l'il·lustre cabildo, es trauria de oli segons lo afarrasat y pagaria ell tots los gastos. Que donàs 180 arroves de oli o el valor de elles, franqueo de tot lo gasto; la mitat per a la Semana de Santa de 1721 y la altra mitat per a el Corpus següent. Y dit mossén Vidal donà per fiançes a Batiste Bella y Vicent Mompó de la Olleria; ab acte rebut, Juan Bautiste Sanchis.

Etiam, determinaren que el despaig del rey per a què la Ciutat page a la iglésia los censals que deu, que es consulte en València si ve ab totes les clàusules favorables per a què la Real Audiència, a qui ve com és, el puga posar en exiecució. Y que a l'agent de Madrid se li donen 40 lliures de regal per mans del senyor deà.

Etiam, determinaren que Devesa cobràs los 6 mesos que pagà la Generalitat de València, per corrent o atrasat, y que en la dependència de mossén Vicent Peres, de Alcoy, es consulte en lo doctor Pavia y es componga del millor modo que es puga. Y si no, que continue la demanda de què done contes cabals jurídics de la administració de la retoria de Alcoy, a on passe luego mossén Vicent Navarro per les 240 lliures de paga de Tots Sants passat.

Etiam, determinaren que es formen edictes y se imprimisquen per a les oposicions de sochantre, per mort de mossén Fuentes. Y quan ans, se inbien a les iglésies acostumades, per acabar-se el temps de la provició.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[381]

[f. 120r] 1720, desembre, 14

Àbits al rector de Montaverner.-

Junts los senyors deà, cabiscol, Jordà, Texidor, Vallterra y Conca, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, donaren hàbits de graduat y admitiren a les salves adventícies al doctor Pere Rico, rector de Montaverner.⁷⁹³

Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[382]

1720, desembre, 23

Semana de Nadal. Canonical, 45 lliures. Carcaxent, 38 lliures 9 sous 8.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons y don Carlos Conca, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren dispondre la distribució per a la semana de Nadal següent. Y que per a major assistència en lo cor, que es donen 2 sous per porció sensilla per a totes les ores, missa y vespres. Per a matines, 1 lliura per porció sensilla, y per a les de Cap de Any y Reys, a 4 sous 6, y turn, tots los dies de festa. Y per a el repartiment dels senyors capitulars es traga del depòsit 45 lliures de canonical, a 3 lliures per porció y de la 3ª part de lo de Carcaxent, 38 lliures 9 sous 8, que tot fa 83 lliures 9 sous 8, repartides en los senyors del boxiart següent. Y lo que toca a dits senyors de les filloles de la primícia, que es quede en poder del senyor primicier, que és el canonge Cebrià, per a pagar los càrrechs de dita primícia.

Boxiart dels senyors en lo repartiment de dites 83 lliures 9 sous 8.

Deà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Jordà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Vallterra	.....	7 lliures 11 sous 10.
Cebrià	.....	7 lliures 11 sous 10.
Mora	.....	7 lliures 11 sous 10.
Cabiscol	.....	7 lliures 11 sous 10.
Texidor	.....	7 lliures 11 sous 10.

---

⁷⁹³ És interessant remarcar com, en aquesta determinació solament ens apareix una breu introducció d'aquells que estaven presents en l'acte de presa de possessió dels hàbits del rector de Montaverner. Deixant de banda tota la sèrie de formulismes administratius que sí que ens apareixen en les altres actes.

Brotons	.....	7 lliures 11 sous 10.
Conca	.....	7 lliures 11 sous 10.
Soler	.....	7 lliures 11 sous 10.
Inquisició	.....	7 lliures 11 sous 10.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[383]

1721, gener, 7

Capítol general dels Reys y officis de la iglésia. Que el mestre de capella busque algun infantillo de abilitat. Que el síndich done notícia a la Ciutat del desagravi del rey per los censals. Que dit síndich diga a don Manuel de Lago la transportació del censal del rech nou.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia, afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, [f. 120v] presehín convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren celebrar lo capítol general, segons bul·les apostòliques per a dit dia y efecte, que és la elecció de tots los officis de la iglésia, per a el bon govern de ella, y en seguia, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, nomenaren en contador de les impositions al senyor canonge Texidor y en racional de cabildo al dit canonge Texidor; en síndich al canonge Conca, en primicier al senyor canonge Mora, en apuntador al senyor canonge Jordà, en archiver al canonge Cebrià, en clavari del Santíssim Sacrament al senyor canonge Jordà, en clavari de la cera y lluminària a mossén Christòfol Piquer, en bolser a don Vicent Menor, en racional de misses al doctor Carlos Pelejero, en animer, traster y apuntador de misses, al dit mossén Piquer, en sacramenter a mossén Pasqual Pelejero, en clavari de les relíquies, al dit don Vicent Menor, en animer per la ciutat a mossén Jusep Abril, en credencier a mossén Luís Yborra, en subcíndich a mossén Eusebi Linàs. Tots los quals officis foren elegits per a el any 1721 en 1722.

Etiam, determinaren que el mestre de capella fa la diligència de algun infantillo de abilitat y que se li done alguna porció per ajuda de costa.

Etiam, determinaren que el senyor síndich capitular passe notícia a la Ciutat de tenir la iglésia despaig del rey per a què page el censals a la iglésia.

Etiam, determinaren que el dit síndich li diga a don Manuel de Lago⁷⁹⁴ com los administradors dels béns de don Pedro Belloch han transportat a la iglésia lo censal de 1.100 lliures sobre el rech nou y que disponga el modo de satisfacer les pencions vençudes.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[384]

1721, gener, 8

Posceció de benifet a mossén Gaspar Marqués.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren y convingueren en dar posceció al[s] percasos y distribució a mossén Gaspar Marqués, prevere beneficiat en lo benifet, que ans poscehia mossén Josep Rico, de la invocació del Santíssim Sacrament. Y se li donaren hàbits de graduat per ser fill de lletrat y ciutadà. [f. 121r] Pagà per la *nata mortis* 81 sou 4 y per lo augment de distribució 4 lliures. Té de obligació de misses, 40 misses cada any y de resago, 14 misses a compliment de l'any 1708 en 1709. Y hasta lo any de 1720 en 1721, per les 40 misses anuals, 614 misses. Les que es suspén per ara fer-les pagar, per quant lo peu de dit benifet el pagava la Ciutat. Y fonch rebuda dita posceció per Juan Bautiste Sanchis, notari, dit dia, mes e any.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁷⁹⁴ Manuel de Lago i Ripoll, regidor de l'ajuntament de Sant Felip. Manuel de Lago serà, junt a Maties Bosch, Antoni Josep Cebrià, Lluís Cerdà, Josep Ferrer, Gregori Peres, Vicent Peris Borja, Fèlix Tomàs Sancho, Josep Ximénez, Marcelí Ximeno de Samper, a més del regidor degà Manuel Jordan, un dels regidors que a partir de 1720 accediran a l'ofici de regidor com a regidos de gràcia o tinents de regidors. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit, pp. 216, 220, 238, 240, 299, 321-322, 356, 370, 381, 405.

[385]

1721, gener, 11

Te Deum per dos victòries en Zeuta. En 21 de enero 1721 por Pedro Tarasona, notario de Alcoy, se autrisó el arrendamiento del retor eo su procurador Basílio Aparício de Alcoy, por pagar 700 libras al cabildo.⁷⁹⁵

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de dos cartes de sa majestat, la una de 27 de desembre passat y la altra de 1 de janer present,⁷⁹⁶ en les que donava notícia al cabildo de dos victòries que les nostres armes avien guanyat contra el moro en Zeuta, determinaren es cantàs *Te Deum* en aximent de gràcies y que el síndich passàs la notícia a regidor de messada per a què la Ciutat assistira y convidara a les comunitats.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (Signat)

[386]

1721, gener, 24

Bulla de la Santa Cruçada. Que se escriga al regent sobre la çèdula real. Que es responga al secretari Bibanco.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y

⁷⁹⁵ Aquesta frase es troba en castellà, encara que és de la mateixa mà que la resta de les anotacions al marge.

⁷⁹⁶ «El Rey. Consejo, justicia, regidores de la fiel y amada ciudad de San Felipe: Continuando, Ntro. Señor sus santas bendiciones a mis reales armas en el campo de Ceuta sobre los dos ventajosos sucesos que consiguieron contra los moros en los días 15 de noviembre y 9 de diciembre pasados, han logrado otro igualmente feliz en el día 21 de dicho mes de diciembre, en que, atacando los infieles con todo su poder a mis valerosas tropas en sus trincheras, por espacio de muchas horas, volvieron rechazados, quedando muertos en el campo, en las dos funciones últimas más de doce mil de los bárbaros; de que he querido noticiaros para que me ayudéis a dar gracias a Dios de esta felicidad, disponiendo que a este fin se cante el "Te Deum" con la solemnidad acostumbrada. Que de ello me serviréis. De Madrid a 1º enero de 1721. Yo el Rey. Por Mdo. del Rey Ntro. Señor: D. Juan Milán de Aragón. (Sello real y dirección)», dins SARTHOU, C.: Datos para la historia de Játiva, op. cit., pp. 429. Vegeu: AMX, 1119-11, 31.

lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de les cartes, la una de sa majestat, Déu guarde, y la altra del comisari general de la Cruçada, sobre el recibiment y predicació, determinaren que es fera lo acostumat recibiment, anant a Santa Tecla, per ella, y es predicara com altres vegades.

Etiam, determinaren que en vista que la audiència no resol sobre el punt de què si, sobre la çèdula real, per a cobrar la iglésia els censals en terres confiscades ha de conèixer la audiència a qui vinga comesa, o el juge de confiscació, per lo despaig que té posterior, pretenent anular dita çèdula, que se [f. 121v] escriga al regent, suplicant-li fasa resoldre sobre dit punt; y que es responga al secretari Bibanco⁷⁹⁷ sobre la carta que escriu del rey.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[387]

1721, febrer, 1

Que a l'infantillo que es busca se li done per a ajuda de costa 1 sou 3, o 1 sou 8, o més. Que es regonega la sepultura de les Ànimes.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el mestre de capella fera diligència per a buscar un infantillo de abilitat y que pogés cantar un paper. Que se li daria un diguste o vin diners cada dia per sos alimens, y més si fóra menester.

Etiam, determinaren que es regonega la sepultura de les Ànimes y es disponga apuntar los cosos mors, per a què es puga soterrar per ara.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁷⁹⁷ Lorenzo de Vivanco Angulo, abat de Vivanco, secretari de la secretaria d'Aragó de la Càmera de Castella.

[388]

1721, febrer, 14

Hàbits al retor de Bañeres. Carta del rey y bul·la de lactisinii per a els eclesiàstichs.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscor y canonge, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren admetre a les salves adventícies y donar hàbits de graduat al doctor Mauro Aparisi, retor de Banyeres, segons acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari.

Etiam, resolgueren posar en notícia de tots los eclesiàstichs como sa majestat avia escrit e inbiat juntament la bul·la *De lactisinii*⁷⁹⁸ que el papa novament avia concedit a l'estat eclesiàstich.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[389]

1721, febrer, 23

Vicita del pare mossén Sanchis, dominico, predicador de la Quaresma.-

Junts los senyors deà, Texidor, Vallterra, Brotons y Mora, reberen la visita del pare mossén Sanchis, dominico, predicador de la Quaresma.

[390]

[f. 122r] 1721, març, 1

Que el senyor deà parle als regidors sobre el salari de organiste. Que el senyor deà pase a València lo desig del rey sobre els censals de la Ciutat. Que el luïsmo de senyor Grau de Gandia, page 2 sous per liura.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego

---

⁷⁹⁸ Aquesta butlla permetia els eclesiàstics l'ús de lactinins en ocasions en què els estava prohibit. Lactinini < *lacticinium*. Nom genèric dels aliments derivats de la llet.

Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el senyor deà se encarregàs de parlar en los regidors y veure quin salari daria per a buscar un organiste de abilitat, que la iglésia, per sa part, buscaria altre⁷⁹⁹ per a donar-li una bona còngrua, pués, sent el orgue nou tan bo, demanava un bon organiste.

Etiam, determinaren que el dit senyor deà pasàs a València en lo depaig de rey per a què la Ciutat page els censals a la iglésia y es pose en execució per la Audiència, a qui ve com és.

Etiam, determinaren que a la proposta que fa Juan Grau de Gandia, de què està en venda, el[] y altres hereus, de la casa en Gandia, tenguda a 2 sous de cens, al cabildo y mensa nova; y que se li fera gràcia en lo dret de luïsme de alguna cosa, se li digera que el cabildo no fa gràcia alguna, sinó que sempre cobra a 2 sous per liura y que de exe modo la pot vendre.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[391]

1721, març, 8

Sobre el asiento en lo cor del mestre de capella que es sàpia de València. Examinadors, lo mestre de capella y mossén Domingues, per a los opositors de sochantre. Que Juan Cabanes, acòlit, se'n vacha o fasa lo que vullga. Y que es busque qui toque el orgue. Que les misses del senyor Casaña es vecha si se li ha oferit les celebràs en València y se li admetixquen.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que sobre la pretenció del mestre de capella sobre el asiento en

---

⁷⁹⁹ Al ms. «alitre».

lo cor, si ha de ser per antigetat en los que visten hàbits de graduats o se ha de asentar el últim de ells. Que es sàpia de València com se governa, respecte del mestre de capella, per a resoldre-u así.

Etiam, determinaren que, per a els exàmens dels opositors a la plaça de [f. 122v] sochantre, es nomenen al mestre de capella, mossén Juan Cerrat, y mossén Manuel Domingues, ajudant de oficis, per examinadors.

Etiam, determinaren respondre al requeriment que posà Juan Cabanes,⁸⁰⁰ acòlit y organiste interino, en què dia se'n volia anar a València a buscar convalidació, pués así no esperava que la donasen, que se n'anara sempre que bolgera, si li era convenient; si no, que es quedara. Y que en lo interim tocàs Macià del Villar, altre acòlit, o el organiste de Sant Domingo o Sant Francés.

Etiam, determinaren que les misses que pretendé mossén Salvador Casaña, doctor y beneficiat en esta iglésia, *recidente en Valencia, que ha selebrado según certificados que presenta y alega, se le tomen por las del pié de su beneficio que así se lo ofrecieron los señores canónigos en otra ocación. Se vea si es así y se le admitan.*⁸⁰¹

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[392]

1721, març, 10

Acòlit a Felip Arnau. Que es convoque en albarans sobre el organiste de Daroca.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, feren gràcia de la plaça de acòlit, per ausència de Juan Cabanes, a Felip Arnau, infantillo.

Etiam, determinaren que avent tengut carta de mossén Francisco Juan Burgete,⁸⁰² organiste en Daroca, dient que vindrà per organiste de esta iglésia, que es convoque per

⁸⁰⁰ Joan Cabanes ocuparà la plaça d'organiste interí després que ocupara la plaça Francesc Quiles.

⁸⁰¹ Aquest canvi de llengua ens apareix a la meitat de la determinació, sense cap motiu aparent.

⁸⁰² Francesc Joan Burguete, natural de Daroca, serà organista de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva 1721 a 1735. Per veure més informació sobre els mestre de capella de la col·legiata de Xàtiva, vegeu ALONSO LLORCA, J.; BOLUDA PELEGERO, A.: «*La música a Xàtiva (segles XIV-XIX)*», op. cit.

albarans per a el dia 13 y es tratarà del salari que se li ha de dar y pretén ell saber. Y entretant, que el senyor deà sàpia la última resolució del salari que la Ciutat ha de donar.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[393]

1721, març, 12

Soterrar de Francisca Comes, que es fasa 10 capellans. Que els sacristans no fassen señal⁸⁰³ de ningun soterrar que no sia abonat per persona coneguda o per lo cap souhuer.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, [f. 123r] don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, tenint certa notícia que inadvertidament donà un religiós orde, avent mort donya Francisca de Comes, muller de don Antoni Comes, capità invàlit, que la sacrestia que tocasen y feren señal de jeneralet sens notícia del marit y albases, pués estos sols volien soterrar de 10 capellans, determinaren que, no obstant se avia fet señal de jeneralet, que fos lo soterrar de 10 capellans. Y que es donàs orde als sacristans que no fesen señal ningú de soterrar o que no fos demanat per persona molt coneguda o abonada, o que no fos de orde del cap souhuer, pués que este se avia de assegurar del gasto.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[394]

1721, març, 13

Convocats per albarans per a assignar-li lo salari a l'organiste de 120 lliures la iglésia y 60 lliures la Ciutat. Àpoca al senyor de Novel·lè de les 4 lliures 18 sous 8 y ceció. Representació a la Ciutat per lo dany que causà en les arcades velles la aygua. Y que es fasa una sanja, que la iglésia darà alguna porció.-

---

⁸⁰³ Al ms. «señal».

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presidint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors per albarans, sobre el salari de l'organiste, axí de la Ciutat com de la iglésia, y avent parlat lo senyor deà en los senyors regidors, digeren que la Ciutat daria 60 lliures per sa part, y per quant dit organiste avia respost que vindria per 180 lliures, celebració de misses y lo adventís, y considerant també que tenia la abilitat de arpa, determinaren dar-li, per via de salari, 120 lliures, celebració de misses y lo adventís. Per a lo qual es posarà una porció canonical corrén en poder del doctor Carlos Pelejero; y per tèrcies se li pagàs, al dit organiste, del quadern de gastos que administra. Y si de cas, dit organiste, no volgés o no pogés venir, que es fasa diligència per altre organiste que sia abilitat.

Etiam, determinaren se otorgara carta de pago al senyor de Novel·lè, don Jusep Juan Tallada, de les 4 lliures 18 sous 8, de la ànua penció del censal de propietat [f. 123v] de [...] ⁸⁰⁴ sobre Novel·lè, reduït a [...], ⁸⁰⁵ per a la celebració de la minerva de juliol y primera paga de les dos cecionades per la corrent, ya atrasades, contra el administrador de dit poble, segons ceció rebuda per Gaspar Domingo Devesa, notari, en València, a 17 de juny de 1720. La qual carta després passà davant Jusep Geroni Sanchis, dits dia, mes y any.

Etiam, determinaren representar a la Ciutat el dañy que pateix la iglésia, en la part de les arcades velles, per la molta aygua que traspela de les sepultures y fonaments de aquella part. Y que es òbriga una sanja entorn aquella part, molt fonda, y es done escorredor per la plaça. Que la iglésia contribuirà en alguna porció de diners de la renta de les terres de Jusep Vidal, dit lo Llosero, deixada per a la obra.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[395]

1721, març, 19

Soterrar general del doctor Carlos Gisbert, beneficiat de la Seu de València. Y propi a València a los senyors deà sobre la dita mort y soterrar general.-

---

⁸⁰⁴ Al ms. apareix en blanc.

⁸⁰⁵ Idem.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver mort poques ores ans, casi de repent, el doctor Carlos Gisbert, beneficiat en la Seu de València, sens tenir notícia de aver dispost de sos béns, ni per la sua ànima, ni aver-se trobat paper en sa casa de tal cosa, y sent molt degut se li fera soterrar competent a l'estat y conveniències, pués de promte es sabé que tenia alàxies y crèdits en més de 400 lliures, determinaren fer-li a l'altre dia soterrar general en la sepultura del clero y que al senyor deà, que estava en València, se li fes en propi referín-li tot lo que pasava per a què ho posara en notícia del senyor vicari general; y que ho tingera a bé lo resolt y decretara cantitat, o dara comició, per a bé de ànima. Tenint present la necessitat de esta iglésia.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[396]

1721, març, 22

Rogatives per estar nevant. Llevada la vidriera. Que es suspenga pagar el soterrar del doctor Gisbert hasta que es tinga el propi de València.-

Ajustats y congregats en la sobredita aula capitular, *more solito*, els senyors don Felis Ros, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons y Pere Mora, tots [f. 124r] canonges, considerant que està nevant fortament y que perillen los fruyts de fulla, blat y demás de una crema, dispongeren que es llevara la vidriera de la Mare de Déu y es feren rogatives a esta Senyora, per a què no perillara ningun fruyt, cantant de matí una missa solemne y de vesprada la lletania y salve.

Etiam, resolgeren que per quant no se avia tengut resposta de València, sobre el soterrar del doctor Carlos Gisbert, ni lo que dispondria el senyor vicari general. Que es suspengera pagar-se dit soterrar, hasta que es tingés dit avís.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[397]

1721, març, 24

Vingé el propi, ut intus. Y es pagà dit soterrar. Nevà dit dia 22, 10 ores. Te Deum de gràcies per no aver fet dany la neu. Etcètera.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver tengut un carta del senyor deà y el decret del senyor vicari general, sobre la mort intestada del doctor Carlos Gisbert, nomenant en albacea y administrador de sos béns al doctor Vicent Beneyto, vicari, y aprobant el soterrar general y que la tercera part dels béns fos per al soterrar y misses, determinaren que es pagàs dit soterrar general conforme se avia dispost.

Etiam, determinaren es fera una demostració de gràcies a nostra patrona perquè avent nevat el dia 22 des de les 4 del matí fins les 3 de la vesprada, sens parar y estar totes les cerres encara nevades, no hagut desgràcia alguna en los fruyts. Y axí, el dia 27, que serà dijous, es cante missa solemne de gràcies; y ab assistència de Ciutat y comunitats, convidats per cabildo, es cante *Te Deum laudamus*.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[398]

1721, març, 29

Que es convoque per albarans tancats per a resoldre el dia de les oposicions. Que es vegén los inventaris de mossén Pelegero per a les 800 lliures y porcions que deu. Que es buiden les misses que el doctor Casaña ha celebrat per son benifet.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present [f. 124v] recidens, presehín convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver

convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver passat lo tems a(*signat*) per edictes per a les oposicions de la plaça de sochantre y sols aver firmat les opocions el licenciado Batiste Escrivà, tonsurat, sochantre de Oliva, de edad de 24 añs, natural de València, y el licenciado Manuel Micó, també tonsurat, asistent en lo colegi del senyor Patriarca, per a salmechar, de edat de 23 añs, natural de Cosentayna, determinaren que es convoque per albarans, en forma tancada, per a el dilluns següet, que contarem 31, per a resoldre el dia de les oposicions. No y agué més que dos opositors, que foren los sobredits Escrivà y Micó.

Etiam, determinaren que es veren los inventaris de la herència de mossén Pasqual Pelegero y demás cohereus; y se admeta la proposta de transportar a la iglésia —per a pago de les 800 lliures y pencions vensudes de la admició de percasos de dit mossén Pasqual— lo més sigur y cobrable dels béns de dita herència.

Etiam, determinaren se admeteren y buydaren les misses celebrades per lo doctor Salvador Casaña, en descàrrech de la obligació del seu benifet en lo libre de benifets.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[399]

1721, març, 31

Convocats per albarans. Que les oposicions de sotacabiscol siguen a la vesprada. Oposicions de sotacabiscol. Es donà als examinadors 3 lliures a cascú. A l'opositar 3 lliures y al provist no res. Al mestre de seremònies 3 lliures y al pertiguer 10 sous. 2 lliures 10 sous al pertiguer per assistir a la guàrdia.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehín convocació per albarans tancats, feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat y entregar los albarans —a tots los damunts dits senyors—, trataren del dia de les oposicions. Y avent vist que el temps a(*signat*) se avia concluït, que estaven en Semana de Paciό y en vespra de la Semana Santa —tems tan ocupat—, resolgeren que a la vesprada del dia de hui, dilluns a 31, comensasen les oposicions, [f. 125r] quedant dits senyors convocats per a dit efecte y puesto, y que les opocions feren entrar tots en lo cor a vespres; que els opositors entonaren los psalms cada hu a vista dels examinadors. Y acabades vespres y completes, se entraren

dits senyors en cabildo, en manteu y bonet. Y després, en forma de comunitat, y davant lo pertiguer y sirvens, entraren per lo cor als banchs dels sermons y a la part del precedent, que fonhc don Felis Jordà. Y els altres senyors Texidor, Brotons, Cebrià, Mora y Soler, es posà una taula ab son tapet, campaneta y rellonche de arena. Y a les espalles de lo recident, en un banquet, sentat, el mestre de cerimònies per a lo que se oferixca advertir. Y tot lo demás se executà segons altres oposicions, y particularment en les del dia 26 de abril 1687;⁸⁰⁶ y

⁸⁰⁶ AHCX, *Determinacions capitulars de 1672 us que 1692, llibre 70*, pp. 329r, 329v, 330r, 330v, 331r. Hem transcrit aquesta determinació atés que pensem que és un document interessant que reflecteix el funcionament intern de la col·legiata de Santa Maria, a més de descriure d'una manera detallada el procediment opositiu que és pres com a model en diferents processos de creació de places: «[f. 329r] 26, abril, 1687 Oposicions; Argilando als opositors, examinadors y altres.-

«Ajuntats y convocats, precehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, segons costum, es trobaren los senyors don Vicent Piquer, deà, don Geroni Malferit, cabiscol, Jusep Bru, misser Jusep Bru de Vicent, don Roch Sanz, Blay Peris, doctor don Vicent Jordà, Jusep Miquel, Vicent Garrigues, Leonardo Cebrian, tots canonges prebendats y afermant ser la major part d'ells recidens en dita iglésia, atenent que se avia de provehir el benifet que vacava per renúncia del mestre Veana en esta iglésia [f. 329v] iglésia, sos invocació de la Mare de Déu de la Armada, del qual és patrona la iglésia, afectat per vesita a sochantre y avent despachat edictes per tot lo Regne de València, conforme manà el senyor arquebisbe en la vesita en lo any 1681, sent lo dia peremptori en què se acabaven los dies de l'edecte —que foren 15 dies contadors des de el dia de la data, que fonch a 10 de abril fins 25 inclusive—; dia 26 disapte. Es trobaren opsats mossén Jusep Bru, prevere, natural de la Olleria y resident que fonch de la catedral de Teruel; mossén Jusep Xèrica, cabiscol de santa Catarina Màrtir, de València, mossén Jusep Navarro, clèrigue cabiscol de sant Lorens de València, Francisco Fuster, acòlit de la colegial de Gandia, Ignàcio Sirvent, acòlit que fonch de Xàtiva y Joan Bautista Carcases, natural de Vila-Real; y foren nomenats per examinadors en determinació antecedent [21, abril, 1687] a mossén Isidro Escorihuela, mestre de capella y mossén Vicent Albiniana, organiste —els dos recidens en dita iglésia. Y comensant lo examen disapte dia 26 per lo matí, regint lo cor y comensant per los més moderns, que foren Ignàcio Sirvent y Joan Bautista Carcaçes; y a la vesprada regiren lo cor Francisco Fuster, acòlit de Gandia y Jusep Navarro, fins acabades completes y nocturn. Y fenida esta funció es juntaren los señors canonges en lo capítol vestits de negre ab barrets y los oposats en la sacristia; hixqueren los señors canonges de el capítol en forma de comonitat acompanyats de perteguer, acòlits y deputats, y darrere el mestre cerimònies. Ixqueren de la capella del papa y entraren per la porta principal del cor, y fent humiliació al Santíssim Christo passaren hasta els banchs de fora el rextat y fent humiliació al Santíssim y Verge Santíssima es sentaren en dits banchs ha on havia una taula per a els examinadors ab un tapet tinter y arener y paper, un banch per a els oposats, y tot lo demás rodat de banchs, havent llevat lo rextat per a el poble. Posaren dos acòlits un bufetet ab son tapet y campaneta al costat del presedent, que fonch el doctor Vicent Piquer, deà de dita iglésia; y a les spalles del president en un banquet es sentà el mestre [f. 330r] de cerimònies per a advertir lo que convingués. Y asentats que foren, enbiaren lo perteguer ab dos diputats a la sacristia de fora ha on estaven los examinadors, que venguts ab la assistència de dit perteguer feren la deguda reverència a l'altar y después al capítol, y prengueren lo puesto que tenien señalat. Y fent pausa per breu temps féu señal el president ab la campaneta y anà el perteguer ab dos diputats a la sacristia de dins a hon estaven tancats los oposats. Hisqué el més modern que fonch Joan Bautista Carcaçes y acompanyat, ut supra, féu la humiliació a l'altar y después al capítol. Es sentà en un banquet de la credència, posat enfront dels examinadors a hon es féu la pausa que fonch menester per a què descansàs. Féu señal ab la campaneta el president y los examinadors li preguntaren diverses preguntes de theòrica de cam[p] pla y acabades puxà a l'orgue y cantà un vers ab la mateixa assistència que vingué de la sacristia; y fent les mateyses salutacions es sentà en lo banch que per a els oposats estava señalat; y axí mateix en la mateixa solemnitat proseguiren los demás oposats, concluint ab este examen lo dia de disapte. Y a l'altre dia que fonch segon y últim dia, de dumenge de matí, entraren a regir lo cor el senyor Jusep Peres y mossén Jusep Bru; y acabat lo ofici y nona entraren dits señors canonges a ajuntar-se en lo capítol i ixqueren en la damunt dita forma. Y guardant lo mateix orde que el dia antecedent se examinà de pràctica de cant pla, açò és, preguntes sobre les entonacions y fent-los entonar en la facistol, cascú per son orde —fins que tocaren les dotze del dia—; y finida dita funció se'n tornaren ab la mateixa forma al capítol. Y a la vesprada proseguint el regir el cor, dits Peres y Bru, fins lo nocturn, que es digué. Es tornaren a juntar ab lo mateix orde i ixqueren com és dit, al mateix puesto a hon se examinà de cant de orgue, cantant un salm que fonch *Laude dominum omnes gentes* y un villanset, ab tota la música, cascú dels oposats per son orde. Y acabada dita funció tornaren dits señors [f. 330v] canonges, que es trobaren en este dia últim que fonch 27 de abril 1687, doctor Vicent Piquer, deà, don Geroni Malferit, cabiscol, Jusep Bru, mossén Jusep Bru de Vicent, don Roch Sanz, Blay Peris, doctor don Vicent Jordà, Jusep Miquel, Vicent Garrigues, Leonardo Cebrian, al capítol y cridaren als examinadors els digueren que per a quina hora darien la relació y si era posible dar-la dins 2 hores, a què respongueren no hera posible la donassen fins a les 6 hores del dia 28, ab què resolgueren dits señors que es convoque en albarans per a dita hora, com ab tot efecte es convocà. Y en

consta en la determinació de dit dia y any de determinacions. Y arginaldo que es donà a tots, *ibidem*. Acabada la funció tornaren dits senyors en la mateixa forma y per lo mateix puesto a la aula capitular; y quedaren convocats per al dia següent de matí.

Etiam, determinaren que al pertiguer se li donen 2 lliures 10 sous per lo treball de assistir al Portal de Sant Francesc.

Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo.⁸⁰⁷

[400]

1721, abril, 1

Cantar diferens salms, misses, himnes, introits y altres coses. Provisió de sotacabiscol en lo licenciado Batiste Escrivà.-

Se ajustaren y congregaren dit dia de matí en la aula capitular, después de aver estat en lo cor, a les ores y missa convenient, com també els opositors a regentar lo cor y els examinadors, els senyors cabiscol Jordà, Texidor, Brotons, Cebrià, Conca, Mora y Soler, en manteus y bonet. Y en la mateixa forma que en la vesprada antecedent anaren als banchs dels sermons, y presehint lo señor cabiscol es féu la funció del ma[te]ix modo. Y feta sentir n'aren al capítol y pareixent a dits senyors que bastaven ya les opocions, avent regentat lo cor y avén-los fet les preguntes degudes, cridaren als examinadors y, venguts al capítol, se'ls digé que per a quant presentarien la consulta dels oposats, mèrits y ciència de cada hu. Y respongueren que per a les dos ores de la vesprada. Y entonses dits senyors determinaren fer la provisió aquella vesprada mateixa, quedant per a dita ora y puesto convocats, dits senyors; y els que faltaven es convocassen per a dit efecte y ora.

---

seguida a l'altre dia, que fonch 28, a les 6 hores del matí es trobaren los señors doctor Vicent Piquer, deà, Jusep Bru, mossén Jusep Bru de Vicent, doctor Roch Sanz, Blay Peris, doctor don Vicent Jordà, Jusep Miquel, Vicent Garrigues, Leonardo Cebrian, y havent convocat los examinadors portaren la relació escrita —que estava escrita de mà de altre y fermada de la sua, dels examinadors—, y vista la relació la qual costa en lo llibre de oficis, que per ser tan llarga no es continua assí, votaren y determinaren dits señors y donaren eo presentaren lo benifet damunt dit al senyor Jusep Peres, clèregue natural de Xèrica y cabiscol de santa Catarina màrtir, com consta ab acte rebut per Francesc Thomàs, notari, en dit dia de 28, ab pacte que no pogués faltar exés de 4 mesos, los quals passats, fos cas de expulsar y despedida. Y considerant dits señors el desconsuelo y pobresca dels demás oposats determinaren, dits señors, donar als 4 forasters que foren Bru, Carcaces, Navarro y Fuster, a quatre real de a huit a cada hu y a Ignàcio Sirvent, per ser de Xàtiva, 3 reals de a huit; y als examinadors 3 reals de a huit y al mestre de seremònies y perteguer un real de a quatre a cada hu, que tot fa la suma de 26 reals de a huit, els quals los à pagat el procurador y està en una determinació extraordinària [f. 331r] en la mensa nova.

Axí mateyx, dits señors, revocaren la determinació de 18 de janer 1687 ab la qual donaven poder al canonge Jusep Bru, misser, per a presentar en este benifet al doctor Oller, la qual revocaió fonch rebuda per Francés Thomàs, notari, en dit dia, mes y anny; y se à embiat a València a mossén Luís Soler.

Axí mateys, dits señors, determinaren que es fassen cotes als diputats per a el dia del Corpus si és possible, informant-se de quina calitat visten los de la seu de València y sabuda la calitat del drap que es done orde a mossén Luís Soler per a què el compre y remeta; y en cas que no hacha efectes de la administració dels diputats que es traga de l'armari allò que costarà».

⁸⁰⁷ En aquesta determinació falta la rúbrica que dóna fe de l'escriptura i la signatura per part del racional de capítol.

Dicto die, vespre

Se ajuntaren los senyors Jordà, Texidor, Brotons, Cebrià, Conca, Mora y Soler, avent-se també convidat los senyors que faltaven, en dita aula capitular, a on portaren los examinadors lo paper de les oposicions. Y vist per dits [f. 125v] senyors el paper de dits examinadors en lo tocant a la teòrica y pràctica a què foren examinats y en lo de les calitats de les veus, graduat en primer lloch en teòrica, pràctica y veu —al sorista—; y en les tres perfeccions que este tenia, de les 4 deu tenir la veu, faltan-li sols la de bastant cos, al licenciado Batiste Escrivà; y en segon lloch al licenciado Manuel Micó; resolgueren provehir dit ofici, dita vesprada del dit dia primer de abril, en dit Batista Escrivà, clèregue; com ab efecte es féu dita provició, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari *dictis*, present. Y acceptant lo dit Escrivà ab la circumstància de aver de acudir a Roma per bulles, per aver vacat en mes del papa,⁸⁰⁸ esta vegada.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[401]

1721, abril, 4

Semana Santa. Canonical, 45 lliures. Carcaixent, 38 lliures 9 sous 8. Guàrdia en lo portal, esta semana. Que mossén Escrivà es vista en lo cor y cobre.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren fer y dispondre la Semana Santa, señal·lant distribució per a major solemnitat. Y fonhc posar per a distribució de ores, missa y vespres 2 sous per porció sensilla, 10 sous per a matines, turn, los dies de Dimecres, Dijous y Divendres Sant, els tres dies de Pasqua y dia de Sant Vicent. Y per a el repartiment dels senyors canonges 45 lliures de canonical; 38 lliures 9 sous 8, de Carcaixent, de la tercera part que toca per a esta semana. Que acumulades dites 2 partides fan la suma de 83 lliures 9 sous 8. Y que lo que toca o puga tocar, a dits senyors, de les filloles de la primícia que es quede en poder del senyor primicier per a pagar los càrrehs de dita primícia.

⁸⁰⁸ Es tractat de Francesco Albani, qui prengué el nom de papa Climent XI. Ocupà el càrrec entre el 23 de novembre de 1700 i el 19 de març de 1721.

Boxiart dels senyors per a el repartiment de dites 83 lliures 9 sous 8.

Deà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Jordà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Vallterra	.....	7 lliures 11 sous 10.
Cebrià	.....	7 lliures 11 sous 10.
Cabiscol	.....	7 lliures 11 sous 10.
Teixidor	.....	7 lliures 11 sous 10.
Brotons	.....	7 lliures 11 sous 10.
Conca	.....	7 lliures 11 sous 10.
Mora	.....	7 lliures 11 sous 10.
Soler	.....	7 lliures 11 sous 10.
Inquisició	.....	7 lliures 11 sous 10.

[f. 126r] *Etiam*, determinaren que en assistència y guàrdia per la peste en lo portal de Sant Francesc sols asitixquen, en esta semana, mossén Eusebi Llinàs y mossén Vicent Navarro, repartín-se les ores a son modo.

Etiam, determinaren que el provist Batiste Escrivà, cabiscol de cor, que es vista hasta altre orde y cante en lo cor al faristol; y se li done tota la distribució per sancer, per ser menester estos dies.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Teixidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[402]

1721, abril, 14

Marca de un mes al mestre de cerimònies.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren es marcàs a mossén March Antoni Sellés, mestre de cerimònies, per temps de un mes per quant ha tengut osadia de parlar algunes paraules

desatentes al senyor canonge Jordà. Y que después entre en cabildo y davant de tots li done satisfacció al dit senyor canonge.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[403]

1721, abril, 19

Que es pose una missa matutinal cantada en los dies de minerva y que la missa de la minerva es diga en la capella de Sant Sebastià. Que el doctor Guerau celebre les misses que falten de la obligació del seu benifet. Que al rey se li diga la necessitat de la iglésia y que no pot donar donatiu. Que se li escriga a l'arçediano pague lo que deu. Que se li escriga al duch de San Pedro sobre la çèdula real. Que se alarguen 4 aña de carta de gràcia a Llinàs.-

Ajustats y congregats en la aula capituar de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscal y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en concideració de la inreverència que es veu y ser cotrarúbrica el celebrar missa resada ab diaca y subdiaca en lo altar major, en los dumenjes de minerva, a temps de [f. 126v] cantar-se les ores canòniques en lo cor, determinaren que el dit dia de la minerva es posse una missa racional cantada, anteposant-la si en lo dia no la y à. Y que en dita missa es consagre y que la missa resada de la minerva, ab diaca y subdiaca, es selebre en la capella de Sant Sebastià, a intenció del devot.

Etiam, determinaren concedir y fer gràcia al doctor Guerau, per a què celebre, per la obligació de les misses del seu benifet, les misses que resten de les que avia de satisfer; que són 22 a cumplet de les 27 de obligació per lo any 1718 en 1719; y per ser ya sacerdot que celebre també les 27 de l'any 1719 en 1720.

Etiam, determinaren que vista la real carta de 14 de mars passat en què sa magestat demanà un donatiu graciós per als gastos de la gerra contra els moros, se li responga no ser possible per la suma pobra de la iglésia.

Etiam, determinaren se li escriga a l'arçediano de Xàtiva, Castellví,⁸⁰⁹ estrechàndole per lo que deu de la penció apostòlica; y que si no se li demane per la justícia.

---

⁸⁰⁹ José de Castellví i Coloma, diaca, canonge, ardiaca de Xàtiva (1711, desembre, 24 † 1739, gener, 3). Per a més informació, vegeu: FELIPE ORTS, A.: «El canónigo don José de Castellví y Coloma (1677-1739). Entre el

Etiam, determinaren se li escriga al duch de San Pedro per a què fasa resoldre a la audiència el punt de la çèdula real, que està tant temps detengut.

Etiam, determinaren que, en vista del decret, per lo vicari general, per a poder-li alagar la carta de gràcia a don Antoni Llinàs de 11 fanecades, es fasa dita porrogació; y que es regoneguen els seus contes y posen en límpio.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[404]

1720, abril, 26

Que es lleve la marca al mestre de cerimònies. Carta del cabildo de València y del nuncio sobre el subcidi. Que es pose corrent la porció per a el salari de l'organiste. Que se escriga al cabildo de València sobre el subcidi.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, [f. 127r] deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de dar-se per satisfet el senyor Jordà del mestre de seremònies de la sehua desatenció y demanant dit senyor Jordà als senyors canonjes, en particular y en cabildo, se alsàs la marca posada en 14 de abril pasat,⁸¹⁰ determinaren dits senyors llevar dita marca y que el racional de cabildo li dixara del modo que es devia portar el dit mestre de seremònies.

Etiam, determinaren, en vista de aver tengut este cabildo una carta del de València ab una lista a part de tot lo que els senyors canonges y beneficiats dehuen al subcidi; y una còpia de carta del nuncio apostolical de Madrid encarregant el recobro y cobrança del subsidi a dit cabildo, y demanan este una promta satisfació, determinaren que el racional de cabildo convocàs 6 o 7 beneficiats y els digera la novetat per a què dispongeren dar alguna satisfació; y que els senyors canonges la daren també. Y per lo tocant al comú, se li escrigera a Devesa donara una porció.

---

ministerio eclesiástico y la defensa del patrimonio familiar», dins *La catedral ilustrada. Iglesia, Sociedad y cultura en la València del siglo XVIII*, vol. 1, València, Institució Alfons el Magnànim, pp. 127-154; PONS ALÓS, V.; CÀRCEL ORTÍ, M.: «Dignidades y canónigos de la catedral de València en el siglo XVIII», *op. cit.*, p. 117.

⁸¹⁰ Vegeu determinació [402]: 1720, abril, 14.

Etiam, determinaren que la porció que se ha posat en lo quadern de gastos per a el salari de l'organiste que es posse corrent des de el primer dia de maig y se li page per tèrcies eo mesades.

Etiam, determinaren que se li responga al cabildo de València dién les diligències fetes y ponderan-li la suma necessitat del clero; ab tratamiento sols de muy illustre Señor.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[405]

1721, maig, 2

Que se escriga a l'agent a Madrid, posse un memorial al comissari de Cruçada sobre el subcidi dels beneficiats. Que es done recado a la Ciutat per a què se entregue de la guàrdia del Portal y es retiren els eclesiàstics. Que el retor del Lloch Nou fasa celebrar les misses de la capellania del calvari en la iglésia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial [f. 127v] iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que en vista de què els beneficiats convocats per lo racional de cabildo el dia 26 del pasat⁸¹¹ y aver convingut en què per sa part es representa a hon convinga la pèrdua dels peus dels benifets, y es pretenga rebàjia del racional, costejant lo gasto que se oferixca, que se escriga a l'agent en Madrid, posse memorial al comisari de la Cruçada per a què done comició en València a on se justifique dita pretenció.

Et etiam, determinaren que el síndich capitular done recado a la Ciutat, per medi del regidor de mesada, dient que no presisant la guàrdia del portal per la pesta de Marsella, avent esta millorat, se ocupe la Ciutat o disponga de dita guàrdia y que els eclesiàstichs se retiren.

Etiam, determinaren que el racional de cabildo diga al retor de Lloch Nou, beneficiat de la capellania del calvari, que se ha sabut que fa celebrar les misses que té obligació a diferens preberes. Y que com dites misses es deguen celebrar en la iglésia col·legial, se abstinga de donar dites misses y que es celebren en la iglésia.

⁸¹¹ Vegeu determinació [404]: 1720, abril, 26.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[406]

1721, maig, 6

Que es fassen 3 dies de rogatives per la elecció del papa.⁸¹² Prolongació per 4 anys a Llinàs de carta de gràcia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos [f. 128r] Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, preheint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que en vista de una carta reial en què sa majestat encarregava es fessen rogatives públiques per lo bon asert en la elecció que se havia de fer de Sumo Pontífice, es fessen dites rogatives el dimecres següent, comensant de matí per missa solemne y que després de esta es cantàs la lletania de la Verge des de el cor y demás corresponent. Y que dites rogatives durassen tres dies consecutius y que els senyors canonjes, que cantassen les misses, sols tinguessen 4 sous de limosna, pagats del quadern de gastos.

Etiam, determinaren es prolongàs la carta de gràcia per 4 anys a don Antoni Llinàs de les 11 fanecades que vené al cabildo segons lo decret del vicari general de 1 de febrer 1721, registrat en la mà de decrets de dit any a foli 7.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[407]

1721, maig, 10

Que es responga al vicari general sobre les rogatives per a la elecció de papa, ut intus. Que es convinga en la proposta de l'arçediano. Ora de la Ascenció. De la guàrdia del Portal.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego

---

⁸¹² Michelangiolo Conti, papa Innocenci XIII, triat el 8 de maig de 1721, morí el 7 de març de 1724.

Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que a la carta que se avia rebut del senyor vicari general, acompanyada de un orde imprés, en què encarregava rogatives de orde de sa majestat per la encertada elecció dels senyors cardenals en papa, se li respongera que sa majestat en este y en altres assumps nos favoria en escriure-[f. 128v]nos, encarregant-nos qualsevol resolució real. Y que avent-nos escrit sobre la present urgència, se havien executat ya les rogatives.

Etiam, determinaren que, com el arçediano done una bona porció per a el Corpus y per a lo demás vensut y penció corrent, con siga en part duta y segura, se admeta la proposta dels administradors de don Pedro Belloch, en què es fasa la ora de la Ascenció de les 12 ores a la una, en tota solemnitat de música. Posant dos sous per porció sensilla, pagant-o tot dits administradors. Y que el senyor capitular que oficia aquell dia fasa la doma de dita ora nona; y en posar y estochar a nostre Amo, que ho fasa el senyor capitular que es seguix en lo boxiart. Y lo altar se adorne en la peaña nova, dosel, tarima y sants de plata. Y si cas no ho pagaren los administradors, es pagarà de lo de[ ] vicariat de València.

Etiam, determinaren que el guardar lo portal de Sant Francés per part de la iglésia, sols es continue hasta la vesprà del Corpus, si no y à novetat que presise altra cosa.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[408]

1721, maig, 11

No es permeta possar guàrdies de vista al soldat refugiat.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, oïda una resposta de

part del governador, [f. 129r] don Francisco Rocafull,⁸¹³ dient que volia assegurar un soldat que se avia refugiat en la iglésia per aver tirat una escopetada a altre soldat, en grillós, cadena y guardes de vista, segons orde tenia de l'excel·lentíssim duc de San Pedro, determinaren se li respongera que el cabildo no podria permetir de ningun modo es posaren guardes de vista a ningun refugiat, per ser contra la immunitat, sí sols posar-li grillons. Y majorment, troban-se el cabildo en carta del senyor vicari general, de 24 de mars de l'any passat, sobre lo mateix en altres refugiats;⁸¹⁴ dient que ni es podia y volia permetir que es posàrent guàrdies de vista en puesto sagrat, y axí que el cabildo no podia convenir en tal cosa.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[409]

1721, maig, 16

Resposta a un religiós gerònimo, sobre una creu de lignum cruci de esta iglésia. Gràcia de la futura de pertiguer a Macià del Villar.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de una carta del pare fra Juan Arnedo, religiós gerònimo, escrita de la ciutat de Benavent y acompanyada de altra del pare mossén Geroni Belvís, des de València, en la qual dia com en poder de una persona de dita ciutat, parava una creu de plata sobredorada ab una espina, o *lignum crucis*,⁸¹⁵ que certament era de esta iglésia; y la prengeren en lo saqueo de l'any 1707 de esta ciutat, tot lo qual li avia comunicat en confeció. Y, dit que la tenia enpeñada en dotse doblons, que si

---

⁸¹³ Francisco Rocafull y Folch de Cardona, militar, governador de Xàtiva i corregidor de Sant Felip, càrrec que ocupà entre 1709-1723. Hem de remarcar que ocupà des del 23 d'octubre de 1698 el càrrec de governador de Xàtiva, amb la alcaidia del castell. Rocafull continuà de governador en l'any 1705 fins que fou depositat del seu càrrec pels esdeveniments de la Guerra de Successió. Amb tot i això, la seua fidelitat a les tropes borbòniques feren que en la fundació de la *Nueva Colonia de San Felipe*, hi tornara a prendre possessió del seu càrrec a final del 1709. Per a més informació sobre els corregidors de Sant Felip, vegeu: BLESÀ DUET, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 150-156.

⁸¹⁴ A l'original: *refugiats*.

⁸¹⁵ Fa referència al *Lignum Crucis de Calixt III*, que fou robat en 1707 durant la Guerra de Successió, i que aparegué vint anys després a la ciutat de Benavente (Zamora). Vegeu GONZÁLEZ BALDOVÍ, M.: «Lignum Crucis de Calixto III», *La Llum de les Imatges. Lux Mundi. Xàtiva 2007. Catàleg*, op. cit., pp. 120-121.

la iglésia o cabildo els volia donar, faria una limosna, per necessitar la persona de ella, que la imbiaren. Determinaren se li respongera que de la iglésia esta faltaven diferens relíquies y altres coses de plata y or, y que seria presís veure-la y el [f. 129v] valor de ella. Y que en exie cas darien alguna limosna proporcionà a la prenda, però que donar els 12 doblons ans de veure-la no volien. Y que consideràs la persona que sabent certament la avien presa de la iglésia quan lo saqueo, que la retenien en mala fee; que se ajustaren a la consciència.

Etiam, determinaren, en vista de un memorial que possà Antoni del Villar, pertiguer, estant mal, suplicant que el seu ofici se li fera gràcia passar-lo en futura y ausències y enfermetats seues a son fill Macià, que se li fera la gràcia segons se demanava.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[410]

1721, maig, 31

Resposta al canonge Gavilà. Que es posen en València a la execució que Basilio Aparisi à instat contra els arrendaments de Alcoy. De la ceda de la Mare de Déu fasa el senyor deà domàs blanc per a capes per als cabiscols. Salari de perrero al foser.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren dar resposta a una carta que reberen del canonge don Josep Gavilà, des de Cerdeña, per mans de son nebot don March Antoni Gavilà, que tenia a espirar les bulles de la seua conjunció, en la que el recomanava y suplicava tot favor.

Etiam, determinaren, en vista que Basilio Aparisi, de València, procurador del retor de Alcoy, sobre enbargos que el coleji del senyor Patriarca y este cabildo y altres acrehedors tenien posats en les pages de la retoria; y aver quedat ajustat de paraula y en carta que de este cabildo cobraria 300 lliures a conte de les 434 lliures enbargades, avia executat dit Aparisi als arrendadors, y fet gastos en 42 lliures 2 sous 3, per la paga de carnestoltes pasades; que Gaspar Devesa es conferiria en lo síndich de dit coleji per a oposar-se a dita execució, liurant als arrendadors [f. 130r] y donar-li entendre com ya no tenia dret a la cobrança de dits arrendaments.

Etiam, determinaren que la ceda de la limosna de la Mare de Déu se entregara al senyor deà per a què es fera domàs blanc, per a dos capes als cabiscols del cor; y que es podia fer lo domàs en esta ciutat.

Etiam, determinaren que al foser se li donen cinch liures per salari de perrero, exercint dit ofici. Y que ab un memorial, que el dit farà, es presente a la Ciutat, li done un salari, com ans tenia per soterrar los pobres per quant se'n vol anar si no li donen dit salari.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (Signat)

[411]

1721, juny, 4

Capítol general de confirmació de officis. Loació del luïme, de Joan Grau de Gandia, sobre casa. Sermó de sant Pere a mossén Francisco Marqués. Que es regonegent los papers de l'establiment de les terres de la Font Quintana. Recado a la Ciutat sobre la guàrdia del Portal de Sant Francés. Arginaldo al pertiguer, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren en este dia de capítol general de confirmació de officis, confirmar y aprovar tots los officis y empleos per a el govern de la iglésia que foren nomenats y dats en lo dia 7 de janer passat. Y es rebé acte per Juan Bautiste Sanchis, en dit dia, mes e any.

Etiam, determinaren es fera loació y aprobació de la venta que feren los hereus de Juan Grau de Gandia de una casa en dita ciutat, censida a la iglésia, esta en penció de 20 sous units al benifet de Santa Maria de Març, a mensa nova, a favor de Andreu Fanals, sabater, per preu de 220 lliures; com ab efecte es rebé dita loació per dit Juan Bautiste Sanchis, dit dia, mes e any. Y tocà per dret de luïme 18 lliures que pagaren dits venedors, encara que estos posaren pacte de no retornar-se el comprador sinó 20 lliures per lo doble march. Es féu gràcia de les 20 lliures.

Etiam, determinaren donar el sermó del senyor sant Pere a mosén Fran-[f. 130v]cisco Marqués.

Etiam, determinaren en vista que el hermano Alonso de la Cierra, hermità de Nostra Senyora de la Seo y San Pedro, de la Fuente Quintana, propon que per part de la viuda de Luís Mollà, en qui recau el territori de la dita hermita, se li posen algunes dificultats en lo dret de acaptar y en la permanència en dita hermita. Y que el dit hermità vol saber lo que deu fer y si pot la viuda llevar-li la hermita. Que es regonegen los papers que la iglésia té sobre el establiment de dit territori y hermita per a respondre-li a dit hermità.

Etiam, determinanren que passe el senyor Conca, síndich capitular, un recado a la il·lustre Ciutat per a què disponga per a el dumenje següent de la guàrdia del portal de Sant Francés.

Etiam, determinaren se li donàs per arginaldo al pertiguer 2 lliures 10 sous per lo treball de assistir a lo que és menester en la guàrdia del portal.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[412]

1721, juny, 10

Semana del Corpus. Canonical, 45 lliures. Carcaixent, 38 lliures 9 sous 8. Repartiment de les 18 lliures del luïsmo de Joan Grau de Gandia. Que es tragen de l'almari els diners de la penció del sacriste.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, precehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que per a major assistència al cor y per la solemnitat del dia del Corpus y octava es posen cada dia 2 sous per porció sensilla, repartits en ores, missa y vespres. Y cada dia a matines, per porció sensilla 4 sous 6, y turn lo dia del Corpus y dumenje infra octava. Y per a el repartiment dels senyors capitulars donen los colectors 45 lliures per les 31 canonical; 38 lliures 9 sous 8, per la 3a part que toca de la primícia de Carcaixent, [f. 131r] del ters de dit arrendament. Que tot importa 83 lliures 9 sous 8, repartidores entre els senyors davall escrits; y lo que toca a repartir de les filloles de la primícia que es quede en poder del senyor canonge Mora, primicier, per a pagar els càrrechs de dita primícia.

Boixart dels senyors per a el repartiment de les dites 83 lliures 9 sous 8.

Deà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Jordà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Vallterra	.....	7 lliures 11 sous 10.
Cebrià	.....	7 lliures 11 sous 10.
Mora	.....	7 lliures 11 sous 10.
Capiscol	.....	7 lliures 11 sous 10.
Texedor	.....	7 lliures 11 sous 10.
Brotons	.....	7 lliures 11 sous 10.
Conca	.....	7 lliures 11 sous 10.
Soler	.....	7 lliures 11 sous 10.
Inquisició	.....	7 lliures 11 sous 10.

Etiam, determinaren que les 18 lliures del luïisme de Joan Grau, de Gandia, es repartisca entre tots los recidens y també els officis, donant porció doble als senyors capitulars, per ser de mensa nova.

Boixart de dites 18 lliures; y tocaren a 4 sous 10, per porció sensilla.

Deà, Vallterra, Jordà, Cebrià, Mora, Capiscol, Texidor, Brotons, Conca, Soler, Inquisició;⁸¹⁶ Ribera, evangelister; Ortís, subsacriste; Guimerà, domer; Escrivà, sochantre; Ferri, domer; Gisbert, epistoler; Bosch, Bru, Menor, Medina, Martí, Piquer, Sancho, Linàs, Quadrado, Pérez, Rodrigues, Richart, R. Bosch, Pont, Mòxica, Soler, Marqués,⁸¹⁷ R. Quadrado, Les Heres, Agulló, Gaspar Marqués, Navarro, Gaspar Bru, Pons, Trobat, Vidal, Joan Martí, Anton, Alcover, doctor Pellejero, Pastor, Belloch, Cortés, Sellés, Cerdà, Vicent Pérex, Beneyto, Llobregat, Galiana, Guerau, Mora, Tornier, Gallego.

Etiam, determinaren [f. 131v] que para pagar lo apuntat en esta semana, dels messos passats es traga de l'almari les 44 lliures 18 sous 10, que y à depositades de la porció que don Vicent Menor cobrà per a satisfer al sacriste Agulló eo a don Antoni Linàs per aquel.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁸¹⁶ A les actes capitulars hi ha una ratlla que separa entre els canonges residents a la col·legiata de Xàtiva, que solen ser els que cobren els boixarts dels repartiments ordinaris de l'església en els diferents festivitats i actes. A partir d'aquest punt i coma ens apareix tot un llistat dels diferents oficis i dels residents que, d'una manera o altra, depenen de Santa Maria de Xàtiva.

⁸¹⁷ Francisco Marqués.

[413]

1721, juny, 11

Que la custòdia del Corpus sols se pose en lo altar el dia y la vespra del cap de octava. Y el dosel y viril els altres dies. Posició als percasos a mossén Vicent Roig.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en consideració de què de estar la custòdia gran de plata en la altar major tota la octava del Corpus y aver de posar-se sobre la mesa de l'altar los domers en capes, per a exposar y estochar lo Santíssim, cosa que pareix molt indesent y embarasosa, resolgueren que dita custòdia gran sols se posarà en lo altar major lo dia del Corpus y la vesprada del cap de octava; y que tots los demás dies es compongera lo altar ab los sants de plata. Sobre les tarimes dorades es posarà el doçel bordat, sobre la tarima dorada y sobre esta la de plata, damunt la qual es posarà el viril del sagrari, que des de el peu de l'altar es pot posar sens puchar dalt.

Etiam, determinaren donar-li posseció als percasos a mossén Vicent Roig, del benifet que vacà per mort de mossén Luís Sancho, baix la invocació de Sant Simó y Judes.⁸¹⁸ Com ab efecte se li donà, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, dit dia. Pagà 4 lliures per lo augment de la distribució [f. 132r] y 12 sous 2, per la media *annata mortis* y les estrenes acostumades.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[414]

1721, juny, 21

Que mossén Pasqual Pelejero page lo que falta a la dotació de la seua admició. Que la terra de Alba se arrende a Thomàs Climent, de la Gra[n]ja, per 24 lliures.-

⁸¹⁸ El benifet de sant Simó i sant Judes fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Antoni Jovell. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pedro Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que a mossén Pasqual Pelejero se estrechàs per a què, com altre dels hereus de sa mare, transportara béns de dita herència a la iglésia, per a pago de les 800 lliures que falten, a compliment de les 1.200 lliures de la seua admició als percasos. Y si cas fos menester, se li demane per justícia hasta que ho complixca.

Etiam, determinaren que les 11 fanecades de terra y caseta que era de Alba, se li arrende a Thomàs Climent, de la Granga, per 24 lliures y 6 anys.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[415]

1721, juliol, 7

[*Possessió del benifet per Diego Ortiz*].⁻⁸¹⁹

Dia 7 de juliol, present, prengé posseció don Diego Ortiç, del benifet que tenia don Felis Jordà; acte per Juan Bautiste Sanchis. Y pagà 1 lliura 6 sous 9, de *annata mortis*.

[416]

1721, juliol, 12

Sobre la Il·luminària del Santíssim, en los combregars acapte música y campanes. Que don Antoni Comes obre en lo fosar.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit [f. 132v] racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent vist un despaix de l'ordinari eclesiàstic, per a què a instància de

---

⁸¹⁹ Inserim la rúbrica per donar més sentit.

diferents devots del Santíssim Sacrament, per a poder formar un gènere de germandat que cuidassen de què perenement acompanyaren dotse aches a tots los combregars y que per a concervació de elles es pogera demanar limosna; y avent proposat dits devots, a l'il·lustre cabildo, se'ls permitira acaptar el dilluns de totes les semanas per a dita lluminària, y que per a major lluíment, desència y devoció, anàs la música dels ministrils y baxions, en tots los combregars es tocassen les campanes; y, per a major conservació, nomenàs el il·lustre cabildo persones per al depòsit y demés que se oferira, determinaren, que respecte de l'acapte, depositaris y altres disposicions, que s'o arreglassen a son albitre, que el cabildo no volia saber cosa. Que la música, pagan-la, que anara y assistira; y que les campanes es tocassen sempre que les demanassen, pagan-les també, sols que no es tocassen al bol, sinó quan fos combregar per a ecclesiàstich.

Etiam, determinaren que avent demanat don Antoni Comes, capità de invàlits, que habita en lo hort de Padilla, se li permitira fer algunes obres en millora y augment de la capella y destrít del fosar y puesto per a soterrar-se, se li permetera fer aquelles obres que vullga gastar y obrar, en augment de dit sementeri y puesto per a soterrar-se.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[417]

1721, juliol, 24

*Gràcia de hàbits al doctor Guimerà. Berthomeu.*⁸²⁰

Estant en cabildo los senyors deà, don Diego Eugeni de la Viña, don Felis Cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler; feren gràcia de hàbits doctorals y admeteren a les salves adventí-[f. 133r]cies al doctor Pere Berthomeu Guimerà, de lo qual rebé acte Juan Bautiste Sanchis, en lo present dia de huy, 24 de juliol 1721.

En fee de lo qual ho escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[418]

1721, agost, 23

Que es busquen testimonis per a els censals de Macanàs eo don Felís Tàrrega, en lo tribunal de la Inquisició. Que don Manuel Menor mire els papers del censal del rech y se

---

⁸²⁰ De mà diferent.

estreche a don Manuel de Lago. Que mossén Pelejero entregue els papers de lo que ha de transportar.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida i glésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la referida i glésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de una carta de Gaspar Domingo Devesa, agent del cabildo en València, en què dia el estat de la demanda en lo tribunal de la Inquisició sobre les pencions vensudes dels censals sobre les terres que ocupava dit tribunal, agregades a don Melchor Macanàs, que ans eren de don Felis Tàrrega, y lo molt que importava donar bons testimonis per a provar la identitat de les hipoteques, donaren orde al senyor Conca, síndich capitular, per a què corregés esta dependència y diligència de testimonis.

Etiam, donaren orde a dit síndich per a què passàs los papers del censal de 1.100 lliures sobre el rech nou que transportaren [a] la i glésia los administradors de don Pere Belloch, a casa de don Manuel Menor, per a què els vera y digera a don Manuel de Lago la justificació que y avia, y que devia pagar les pencions transportades sens reparo algun. Feta esta diligència, se estrechàs per a la cobrança de elles.

Etiam, donaren orde a dit síndich digera a mossén Pasqual Pellejero entregue els papers dels censals y casa que ha de transportar a la i glésia; y, si no, que passe avant la demanda.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[419]

[f. 133v] 1721, agost, 30

Nomenació de abogats al doctor Tortosa y doctor Thomàs Sanchis.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present i glésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida i glésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià y don Carlos Conca, tots canonges prebendats de la dita i glésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los

damunt dits senyors, en seguida de les súpriques per part del doctor Jusep Tortosa y del doctor Thomàs Sanchis per a què el il·lustre cabildo els nomenara per sos abogats, determinaren nomenar-los, sols que en atenció als servicis fets a la iglésia per Juan Bautiste Sanchis, pare de dit doctor Sanchis. Nomenaren a este ab salari en la primera vacant dels abogats de esta siutat, que el tenen, y la futura; com ab efecte quedaren nomenats.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[420]

1721, setembre, 13

Nominació de abogats a don Thomàs Ros.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia collegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a ho se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca,⁸²¹ y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en seguida de una súplica per part de Thomàs Ros, doctor en drets, per a què el il·lustre cabildo el nomenàs son abogat en València, determinaren nomenar-lo y fer-li dita gràcia.

Etiam, determinaren fer gràcia y admició a les salves adventícies, per vestir los hàbits de graduat, al retor de Paterna.

En fe de lo qual les escrigí (de mà de altre)⁸²² y fermí de la mia mà pròpia. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

[421]

[f. 134r] 1721, setembre, 22

Que per los atrasos dels censals de casa Peris es page una penció corrent y miga atrasada. Les pencions y el censal dels serers se ajusten, com se puga les vensudes o que es perdonen.-

⁸²¹ Al ms. apareix subratllat, atés que actua com a regent de racional de capítol.

⁸²² Carlos Conca, regent del capítol, quan se n'adona que ha copiat el text que sol aparéixer a la fi de les determinacions, sens més, hi afegeix, posteriorment, aquest «de mà de altre», per ser més fidel a la realitat de l'acta.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca⁸²³ y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren fer gràcia a don Manuel de Lago, pagàs, per les pencions vensudes de tots los censans que deu la herència de Vicent Peris,⁸²⁴ una penció corrent y miga atrasada, en tal que haja de fer ceció contra algú dels correndadors de la casa y herència.

Etiam, determinaren que el senyor deà corregera la dependència del censal dels serers, que si cas fos menester en la ocasió present de crear-se novament colegi eo offici. Per a posar corrent, dit censal, puga perdonar y condonar totes les pencions vensudes eo que ho ajuste com millor puga.

En fe de lo qual escrites de altra mà, les fermí de la mia pròpia. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

[422]

1721, octubre, 4

Que don Juan Ortís òbriga finestra en la casa que té al costat de Santa Tecla. Que es pague a Manuel Mòxica o que es fasa ceció. Que la terra de miser Grau se arrende.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, Vicent Brotons, don Carlos Conca,⁸²⁵ Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en seguida de una súplica per part de Juan Ortís, demanant permís a l'il·lustre cabildo per a obrir una finestra en la casa que té immediata a la parròquia de Santa

---

⁸²³ Al ms. apareix subratllat, atés que actua com a regent de racional de capítol.

⁸²⁴ Vicent Peris Borja, regidor de l'Ajuntament de Sant Felip, aconseguí el títol de regidor perpetu el 5 d'abril de 1724. Vegeu BLESÀ, I.: *Una nueva ciudad para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 216, 218, 220, 222, 238-240, 300, 305, 313-318, 321-322, 356, 381, 399.

⁸²⁵ Al ms. apareix subratllat, atés que actua com a regent de racional de capítol.

Tecla, determinaren dits senyors fer-li dita gràcia y do-[f. 134v]nar-li permís per obrir dita finestra; en la forma però que es fasa y se convinga que no cause perjuí algú a dita iglésia.

Etiam, determinaren se li page a Manuel Mòxica lo que se li dega per la cera que donà a la iglésia, y si cas no y à efectes promptes, se li fasa ceció per a pagar-la.

Etiam, determinaren es fasa diligència per arrendar la terra de miser Grau.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia mà pròpia. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

[423]

1721, novembre, 15

Que el síndich capitular parle a don Manuel Jordà sobre la casa que té don Felip Bru. Que no se li responga al príncip de Campoflorido per no donar el tractament degut.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca,⁸²⁶ Pere Mora⁸²⁷ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en concideració que la casa que era de Felip Bru, ciutadà, que hui poseís, per gràcia de béns confiscats, don Manuel Jordà, perteneis al cabildo per a fundar aniversaris en la iglésia, determinaren li donàs el síndich capitular un recado, al dit Jordà, fen-lo sabedor de lo dit per a què disponga la forma més convenient per a què es posen per obra dites fundacions, per a lo qual se li evidenciara lo dret que el cabildo té per a dit efecte.

Etiam, determinaren, en vista de què el príncip de Campoflorido⁸²⁸ escriu al cabildo sens lo tractament que [de] tots los capitans generals que y à agut en València ha mereiscut, que no se li responga a la carta que se ha rebut.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia pròpia. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

---

⁸²⁶ Idem.

⁸²⁷ Al ms. «Moro».

⁸²⁸ Luigi Reggio e Branciforte, capità general de València durant 18 anys, quart príncep de Campoflorido. Vegeu IRLES VICENTE, M.C.: «italianos en la administración territorial espanyola del siglo XVIII», dins *Revista de Història Moderna*, núm. 16, Alacant, pp.157-176.

[424]

1721, novembre, 29

La sepultura de la capella de sant Pere se li establisca a Llinàs. Se li lleve a mossén Anton la administració de les minerves y que se li passe a mossén Pellegrero. Que a l'agent en Madrid se li donen dos doblons en agraïment al canó de bronse.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la [f. 135r] referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca⁸²⁹ y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recsidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de una súplica per part de don Manuel Llinàs, demanant a l'il·lustre cabildo la sepultura de la capela de Sant Pere, per a son enterro y els seus, determinaren se li fera dita gràcia y se li amortisara dita sepultura, per quant los dueños que tenia, molts anys ha que no cremaven en ella y dit cabildo la tenia comisada.

Etiam, determinaren, en vista de la mala conducta que mossén Juan Anton tenia en la administració de les minerves y ores, que se li privàs córrer en ella y se entregàs al cuidado de mossén Pasqual Pellegrero.

Etiam, determinaren que a l'agent en Madrid se li donassen dos doblons, en agraïment a què avia lograt la gràcia de sa majestat, del tros del canó de bronse que y avia en este castell per a la campana.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia pròpia. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

[425]

1721, desembre, 2

Bul·les de la conjunció de Gavilà. Que se escriga al canonge Texidor, consulte en los abogats sobredites bul·les. Que el traster no entregue el plat de les Ànimes a ningun sicular per a què acapte.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca⁸³⁰ y Pere

---

⁸²⁹ Al ms. apareix subratllat, atés que actua com a regent de racional de capítol.

⁸³⁰ Idem.

Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver presentat don March Antoni Gavilà les sehues bulles de conjunció del canonicat de son [f. 135v] tio, don Jusep Gavilà, habitador al present en la isla de Cerdeña, resolgeren se escrigera al canonge Texidor, que està en València, se informara dels abogats si podia o devia escusar el cabildo el dar-li poseció; per quant el principal estava molt tems ausent y no tenir pres lo punt ni presència local per a considerar-se present.

Etiam, determinaren es donàs orde a mossén Piquer, traster, per a què el plat de les Ànimes no el entregara a ningun sicular per a acaptar per la iglésia, ni no que acudira ell a acaptar, que és sa obligació, o altre beneficiat per ell.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia pròpia. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

[426]

1721, desembre, 6

10 lliures per a la festa dels Desagravis. Que la ceció de l'arçediano de 800 lliures no se admeta en vista de no poder-se cobrar.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca⁸³¹ y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que per a major assistència en lo dia que es celebràs la festa solemne dels Desagravis del Santíssimo Sacrament, es possaren 10 lliures per a distribució de la administració del sacriste Agulló. Si y à efectes; y, si no, de la de Vicent, de València.

Etiam, determinaren se escriga a l'arçediano de Xàtiva, que la ceció que féu a l'il·lustre cabildo de 800 lliures, no es pot cobrar ninguna cosa, per no tenir béns los deutors. Que sols se pendrà a conte lo que la iglésia, avent fet diferens diligències, ha pogut cobrar; y que si en les que ara novament se faran, es veu la mateixa impossibilitat, que absolutament se li diga que la ceció no la vol el cabildo.

---

⁸³¹ Idem.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia pròpia. Don Carlos Conca, regent de racional. (*Signat*)

[427]

[f. 136r] 1721, desembre, 16

Relació de la consulta y paper sobre les bulles del canonge Gavilà. Que a mossén Domingues se li donen 14 lliures de salari per tèrcies y les 30 lliures que oferixs la Ciutat, per a què torne a resedir.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver fet relació el sobredit e infraescrit canonge Texidor, que avent consultat en València, en lo doctor Pavia, les bulles de la conjunció del canonge Gavilà, habitant en Cerdeña, la presència local per tems de tres anys, que no encontrava repar algú per a negar-se el il·lustre cabildo a dar-li poseció y tots los emoluments durant los tres anys dispensats, els quals, finits sens traure nova dispensa de sa santitat o venint a habitar en esta ciutat lo canonge principal, li parexia que no tenia el conjunt dret ningú a la percepció de cosa alguna; y que respecte de pasar les bulles per lo consell racional li parexia, també, que avent sa magestat escrit a tots los cabildos com corria ya el negoci y correspondència entre la cort de España y la de Roma, no devia el il·lustre canonge reparar en això, sí que més devia reparar el jutje comisari que era el senyor deà, determinaren esperar la presentació del *mandato demitendo in possessionem* y en vista de ell resoldre lo més convenient.

Etiam, determinaren que per quant mossén Manuel Domingues, aju-[f. 136v]dant de officis en esta iglésia y ara cabiscol per oposició en lo col·legi del senyor Patriarca, proposà que si el il·lustre cabildo li dóna algun salari y la Ciutat li dóna 30 lliures, també se'n vindrà altra vegada a la iglésia a recidir, que se li donen 14 lliures y les 30 lliures que se ha lograt de la Ciutat, que fan 44 lliures, per tèrcies adelantades, per la molta falta que fa en lo cor y ser bona la abilitat.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[428]

1721, desembre, 21

Que es convoque per albarans sobre les bul·les y posseció del canonge Gavilà.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons y Felis Cebrià, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, precehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunts dits senyors, en vista de aver presentat don March Antoni Gavilà les sehues bul·les de conjunció y el *mandato demitendo in possetionem* expedit per lo senyor deà, com a jutje comisari, determinaren no resoldre cosa ninguna, per ser poch los senyors que es trobaven; sí que per a resoldre lo que es devia fer, que es convoque per a demà, 22, en albarans tancats, a tots los senyors canonges.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[429]

1721, desembre, 22

Que les bul·les del canonge Gavilà les miren los senyors Vallterra y Cebrià. Semana de Nadal. Canonical, 45 lliures. Carcaixent, 38 lliures 9 sous 8. Que al conjunt del senyor Gavilà no se li done la grosa ni particions.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, [f. 137r] Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia, y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, precehint convocació, per albarans tancats, feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver entregats los albarans —a tots los damunt dits senyors— de convocació, resolgueren sobre les bul·les presentades per lo canonge Gavilà que se entregaren als senyors canonges Vallterra y Cebrià, perquè les miren y veixen si tenen cosa en què reparar, y que fassen relació en lo primer cabildo que es celebre.

Etiam, determinaren que per a major assistència en lo cor en la festivitats de Nadal y demás festes següens, fins la Epifania, es donen cada dia per distribució y porció sensilla per a totes les ores, missa y vespres, 2 sous, turn, tots los dies de dumenge y festes. Y per matines de Nadal, 20 sous per porció sensilla, y per a les de principi de any y Reys, 4 sous 6. Y per a repartiment entre els senyors capitulars, entreguen los colectors, 45 lliures de canonical, a 3 lliures per cascú; y 38 lliures 9 sous 8, de la 3a part que toca a cada una de les tres semanas de l'any, de la 3a part de la primícia de Carcaixent. Que tot fa la suma de 83 lliures 9 sous 8, repartides en los senyors davall escrits. Y que lo que toca a dits senyors, de les filloles de la primícia, que es quede en poder del senyor canonge Mora, primicier, per a pagar los càrrechs de dita primícia.

Etiam, determinaren que en cas de donar possessió al senyor canonge Gavilà, en conjunt de son tio, per quant per a percebre la distribució grossa eo doble en les tres semanas de l'any: Semana Santa, Corpus y Nadal, y també los repartimens capitulars, es deu tenir la residència un mes ans de dites festivitats y lo senyor canonge Gavilà no la té àduc local, sinó des de el dia que per son conjunt serà presa possessió. Y per la dispensa de sa santitat per a la presència eo residència local per tems de 3 anys, que al dit conjunt no se li done més distribució que la amortisada en semejant festivitats, ni tampoc lo repartiment que es fa entre els senyors capitulars de canonical y ters de primícia, per ser axí lo practicat y més ajus-[f. 137v]tat a raó.

Boxiart dels senyors canonges en lo repartiment de les 83 lliures 9 sous 8

Deà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Jordà	.....	7 lliures 11 sous 10.
Vallterra	.....	7 lliures 11 sous 10.
Cebrià	.....	7 lliures 11 sous 10.
Mora	.....	7 lliures 11 sous 10.
Cabiscol	.....	7 lliures 11 sous 10.
Teixidor	.....	7 lliures 11 sous 10.
Brotons	.....	7 lliures 11 sous 10.
Conca	.....	7 lliures 11 sous 10.
Soler	.....	7 lliures 11 sous 10.
Inquisició	.....	7 lliures 11 sous 10.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Teixidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[430]

1721, desembre, 23

Relació de les bul·les del canonge Gavilà. Que a la vesprada es done posseció al canonge Gavilà.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent fet relació los senyors canonges Vallterra y Cebrià de aver vist y regonegut les bul·les presentades per don March Antoni Gavilà, per a la conjunció y futura de son principal y tio, juntament la dispensa de sa santitat en què li dispensa la recidència local, per quant molts anys que la té en la iglésia de Cerdeña, per tems de tres anys, les quals bul·les de conjunció y dispensa foren expedides en Roma, en quatre de octubre de l'añy 1721, y axí mateix, lo *mandato demitendo in possessionem* expedit en la present ciutat per lo jutje comisari, don Diego Eugeni de la Viña, [f. 138r] deà y canonge de esta iglésia, en lo dia dè nau de de hembre de 1721, y que en ninguna cosa encontraven reparo que pogera detenir a l'il·lustre cabildo per a no dar-li la posseció demanada per dit don March Antoni Gavilà, determinaren se li donàs posseció sens detenció alguna, sempre y quant la demanara. Y com la voluntat de dit conjunt sia en la suposició de no aver embaràs, se li done huy mateix. Resolgeren dits senyors, se li donàs a la vesprada.

*Ipsa die vespere*⁸³²

Posseció del conjunt de don March Antoni Gavilà del canonicat de son tio don Josep. Que els conjunts puguen assistir en cabildo al tems de les possecions canonicals. Que passats los 3 anys de la dispensa del canonge Gavilà, no se li done al conjunt cosa alguna.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, Los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots

---

⁸³² 23, desembre, 1721.

canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, y també a ço de campana, segons costum en semejans funcions, y de orde de infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, y aver fet tocar la campana, resolgeren donar-li posseció de conjunt a don March Antoni Gavilà, como ab efecte se li donà, ab totes les cerimònies y solemnitat acostumada, assistit dels senyors canonges més antichs: don Felis Jordà y don Onofre Vicent Texidor; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, escrivà, en dit dia y ora, al qual me referixc. Pagà, dit Gavilà, 15 lliures per capes y tots los demás arginaldos y estrenes acostumades, com també lo salari de la escritura de posseció.

Etiam, determinaren que per quant después de votar, dits senyors canonges, [f. 138v] donar dites possecions, no y à embaràs per a què els senyors canonges conjunts ordenats o per ordenar, *en sacris* assistixquen en cabildo a dites possecions per més compliment y assistència que es convoquen per a dit tems y pugen assistir en son puesto y segons la antiguitat de conjunt.

Etiam, determinaren que per quant en virtud de la dispensa que obtingé don Jusep Gavilà, de sa santitat, de la recidència local per tems de tres anys, en virtud de la qual se li pogé donar la posseció al conjunt sens que lo principal tingera pres lo punt per a dita recidència eo presència local, que, passats los tres ans y no logra, dit don Josep, nova gràcia eo dispensa o ve a residir y pendre punt, no se li done distribució, fruyts, ni altres qualsevols emolumens al dit conjunt.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[431]

1722, gener, 7

Capítol general. Officis nomenats. De la casa de Gosalbo, se obre lo cremat. Hàbits al doctor Calbet. Que es continue en córrer les primícies. Que es fasa la campana y que la chiqueta de Sant Jusep es page. Poder a Roma y que se insten los canonicats de oposició.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, com també han segut

convocats a ço de campana, segons disposicions per bul·les appostòliques, que ho prevenen, concedides per a la celebració del present capitular general, en lo [f. 139r] dia de huy, si no fos impedit per a elegir los officis dels senyors capitulars y beneficiats per a el bon govern de la iglésia; y que dehuen exercir-se des de el primer dia de maig que ve fins lo últim de abril de l'añ següent, quedan-se la confirmació eo revocació, per a el altre dia de la tercera festa de Pasqua de Pentecostes, de dits officis, los quals determinaren nomenar-los en los següens: *Primo*, en jutje de imposicions als senyor don Josep Vallterra; en racional de cabildo a don Onofre Vicent Texidor; en síndich capitular al senyor don Carlos Conca; en primicier al senyor Pere Mora; en apuntador al senyor don Felis Jordà; en archiver al senyor Felis Cebrià; en clavari del Santíssim Sacrament, al dit, senyor don Felis Jordà; en clavari de la cera y lluminària a mossén Christòfol Piquer; en bolser a Vicent Menor; en racional de misses al doctor Carlos Pelegero; en acptador de les Ànimes per la iglésia, al dit, mossén Piquer; en traster y apuntador, al dit, mossén Piquer; en sacramenter a mossén Pasqual Pelegero; en clavari de les relíquies, al dit, Vicent Menor; en acptador de les Ànimes per la ciutat a mossén Josep Abril; en credencier a mossén Luís Yborra; en subsíndich a mossén Eusebi Llinàs. Tot lo qual se féu ab acte per Juan Bautiste Sanchis.

Etiam, determinaren que avén-se cremat una andana en la casa gran de Vicent Gosalbo, que es regonega y se obre tot lo que sia menester per conte de la iglésia. Y que regonega, al cuydado del canonge Texidor.

Etiam, determinaren fer gràcia de hàbits y admició a les salves adventícies al doctor Agustí Calbet, habitador en casa el senyor Vallés; com ab efecte es féu, ab acte per dit Sanchis.

Etiam, determinaren que avén dit el senyor Mora no aver encara arrendadors des del més majors, per lo que no y à perçona que asistisca en estos arrendaments, que es continuen en córrer hasta que y àxia persona llexítima per part dels delmes.

Etiam, determinaren que el senyor deà execute la fundició de la campana; que sia de deu o onze quintals. Y que la campana chica de Sant Jusep, que es quede o es fonga si és menester, componén-se en los [f. 139v] oficials de la hermita sobre el valor de ella.

Etiam, determinaren que es continue la negociació en Roma per a la supreció de les capellanies de Santa Tecla y fundació de dos canonicats de oposició doctoral y penitenciari. Per a lo qual se otorge poder a don Josep Dachs, don Josep Bruni y don Batiste Fornet, agents en Roma; com ab efecte se otorgà y rebé per dit Sanchis.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[432]

1722, gener, 17

Gràcia de hàbits al doctor Calbet. Que els senyors que oficien tornen al cor y fenir la doma.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Joseph Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren fer la gràcia de àbits al doctor Agustí Calbet y admetre a les salves adventícies, com se executà, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren que els senyors que oficien tornen al cor, acabada la missa, per a finir el oficii.

En fee de lo qual les escriguí de mà agena y les fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[433]

1722, gener, 31

Bulla de la cruçada. La trahuen de l'Hospital. Que el gasto de la obra de la casa de Gosalbo el page la i glésia. Àpoca a Forner. Terres de la i glésia. Misses de mossén Agulló. No es lliuren els cuchs a Prats.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren que la bulla de la Santa Creu⁸³³ hisca este any de l'Hospital.

Etiam, que la obra de la casa de Gosalbo la costechi la i glésia, per lo augment que té la terra.

---

⁸³³ Al text la paraula apareix representada amb el símbol +; és a dir: «Santa +».

Etiam, que se otorgue carta de pago a don Jacinto Forner,⁸³⁴ satisfetes les 30 lliures 18 sous que resta de lo annual asta abril 1722.

Etiam, que es regoneguen les terres de la iglésia y que es planten moreres.

Etiam, que es suspenga la cobransa de mossén Agulló, per el atraso de misses, per respondre el peu el cabildo y estar sobre la Ciutat en censals transportats.

Etiam, que se li done a Jusep Exea, infantillo, 4 sous 6, per ser convenient a la capella.

[f. 140r] *Etiam*, determinaren que el arrendament dels cucs no se li liure a tal Prats, per convenir axí; ni a qui es sàpia fa companyia en dit Prats. Y si cas és menester, segons lo representat per lo senyor canonge Mora, primicier, es liure sense que es córrega en lo preu més convenient.

[434]

1722, febrer, 14

Carta de pago a Jacinto Forner pels atrasos. Cació de don Jacinto Forner en nom de sa mare, ut intus. Visita del predicador de la Quaresma. Carta reial per donatiu a ocació de la pesta de Marsella y resposta. 14 lliures a don Antoni Llinàs.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, resolgueren se otorgara la carta de pago a Jacinto Forner eo a la senyora donya Jusepa Sanç, sa mare, que el dia 31 del passat es determinà. Per a lo qual, entrà dit don Jacinto en cabildo y entregà 18 lliures 18 sous, efectives y un albarà de 12 lliures que el senyor canonge Cebrià confessà aver rebut, dels pobladors de Ayacor, sent

---

⁸³⁴ En Jacint Forner Sanz de la Llosa i Alboi, baró de Cotes, Arraval, Finestrat, Corts, Boxet, Roaya, senyor del castell de Chirel i dels llocs de Benasau, Benemejís, Senyera, Aiacor i Agost. Nascut a Alacant en 1677, era senyor de Corts i Agost pel seu matrimoni amb Josefa Pallàs de Vallebrera, però els senyoriu de Benemejís i Senyera li'ls va donar en contemplació de matrimoni la seva mare Na Josefa Sanz de la Llosa, Alboi, Senyera i Monsoriu. Aquesta, nascuda a Xàtiva en 1649, havia contret matrimoni amb D. Alejandro Forner i Talayero, membre d'una família que havia tingut un recent i ràpid ascens: el seu pare, En Jacinto Forner —fill d'un mercader— va nàixer en 1620, va ser nomenat cavaller en 1651, va obtenir el Privilegi de Noblesa amb vot en Corts en 1669, va adquirir primer el senyoriu de Benasau i, després, la baronia de Finestrat en 1674, de la qual va prendre possessió el 27 de desembre de 1675. Per tenir més informació sobre el senyor Forner Sanç de la Llosa, vegeu ARQUES JOVER, A.: *Nobiliario alicantino* (Ed. de Luis MAS y GIL y José M^o ESQUERDO RIBERA), Publicacions de la Comissió de Cultura de l'Excm. Ajuntament d'Alacant, Alacant, 1966, p. 52; MAS Y GIL, L.: *Toponimia alicantina en la nobiliaria espanyola*, Institut d'Estudis Alacantins, Alacant, 1976, pp. 107-108. FINESTRAT, Baró de: *Nobiliario alicantino*. Institut d'Estudis Alacantins, Alacant, 1983, pp. 139-144.

procurador. El qual albarà, vist per los senyors, coneguda la letra, digeren que com dit senyor Cebrià es fera càrrech de dites 12 lliures es pendria en conte. Y en esta condició se otorgà la carta de pago de les 30 lliures 18 sous a compliment de tot lo degut al cabildo, axí de les pensions vensudes de tots los censals que dit don Jacinto [f. 140v] eo la senyora donya Jusepa corresponen al cabildo, com de les pages correns fins lo mes de abril de este corrent any; que totes fan la anualitat de 107 lliures 16 sous 6. Y en seguida otorgà ceció per pagar dites 107 lliures 16 sous 6, anuals, que es venceran en avant contra Pere Martinis, arrendador de la heretat del Puig que té dit don Jacinto. Y contra els arrendadors que per tems seran, en les pages de Tots Sans y Pasqua de Resurrecció. Tot lo qual fonch rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia, mes e any.

En este dia reberen dits senyors la vicita del pare fra Antoni Benavent, guardià dels descalsos, com a predicador de la Quaresma de este any.

Etiam, determinaren, en vista de una carta que reberen de sa majestat, de 1 de febrer, en la que demanà un subsidi per a ajuda a pagar les tropes que estan ocupades en guardar el cordó per la pesta de Marsella, per quant és interés y conveniència de tots, que la iglésia és tant necessitada y en tan pochis medis, que no és posible poder servir a sa majestat en cosa alguna; y que la resposta se imbie al secretari Bibanco per medi del príncep de Campoflorido, que remití. Escrivín-li també el aver-la rebuda.

Etiam, determinaren que a don Antoni Linàs se li donen les 14 lliures que demana y que no se li donen més hasta que se ajusten los contes.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[435]

1722, febrer, 21

Que es sàpia si a València fan alguna demostració a la notícia de la boda del príncep de Astúries. Y es conferixca en lo regidor de semana, per a lo que se ha de fer. Que es compren moreres per a les terres de la iglésia. Lliurament de la mitra. Que se admeta la amortisació de Darder en lo dia de les Ànimes. Nominació de abogats.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, [f. 141r] don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver

convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de la carta real, de 8 de febrer, en què sa majestat es dignava dar raó al cabildo del casament del senyor príncep⁸³⁵ en la senyora princesa de Monpeslier, filla del duc de Orleans, y de aver manifestat la Ciutat tenir-ne altra, per medi de Manuel Jordà, regidor,⁸³⁶ que es sàpia de València quina demostració à fet el cabildo y la Ciutat, per a executar lo mateix.

Etiam, determinaren que el liurament de la mitra se entregue a Casamayor, per a què en done altre per a què pugam cobrar dels arrendadors.

Etiam, determinaren admitir la amortisació que fa Darder en lo dia de les Ànimes, en les capelles de les Febres y Armada. Rebé el acte Juan Bautiste Sanchis.

Etiam, determinaren es rebera el acte de nominació de abogats per dit Juan Bautiste Sanchis. Y foren nomenats el doctor Thomàs Sanchis, ab futura y salari dels que vinguen, y al doctor Josep Tortosa, doctor Gaspar Cebrià y don Thomàs Ros, de València, sols en abogats.

En fee de lo qual les escriguí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[436]

1722, febrer, 28

Carta reial per la boda del senyor príncep de Astúries. Que es córreguen les terres de Vidal, de Albayda. Que sàpia si la Ciutat fa llumenàries per dita boda.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent [f. 141v] Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que a la carta rebuda sobre la notícia de la boda del senyor príncep que es responga dan-li les gràcies a sa majestat, etcètera.

Etiam, determinaren que mossén Eusebi Linàs passe a Albayda a fer córrer les terres de Josep Vidal, per a arrendar-les.

⁸³⁵ Lluís I d'Espanya, primogènit de Felip V i Maria Lluïsa de Savoia. Príncep d'Astúries des de 1709. Aquest any 1722 es casà amb Lluïsa Elisabet d'Orleans, filla del regent de França.

⁸³⁶ Don Manuel Jordà i Sierra (1715-1751), tinent de regidor de don José Grimaldo, marquès de Grimaldo, en l'Ajuntament de Xàtiva. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 28, 209, 214, 216, 223, 238, 299, 334-337, 345-346, 405.

Etiam, determinaren que havent sabut que la ciutat de València avia fet dilluns y dimarts de Carnestoltes Iluminàries per la boda del senyor príncep y el cabildo no, es conferixca el racional en lo regidor Jordà y si cas la Ciutat determina fer Iluminàries que en fasa el cabildo. (*Signat*)

[437]

1722, març, 7

Que els llibres de cor de Santa Clara que se entreguen. Que se adelante la dependència de Navarro. Que mossén Vicent Pérez de Alcoy es fasa càrrec de l'arrendament del carnaje. Y es formen nous contes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren, que avén-se eviciat que dos llibres grans de cor no ser de la iglésia, sinó de les monges de Santa Clara, que se entreguen a la persona que de part de dites senyores y comunitat ve per ells.

[f. 142r] *Etiam*, determinaren se escrigera a Gaspar Domingo Devesa adelante la dependència del pleyt de don Francisco Navarro hasta dexiar-la finida del tot.

Etiam, determinaren que en vista dels contes que presentà mossén Vicent Peres, de Alcoy, de la administració que ha tengut dels drets retorals y que no fa menció de l'arrendament del carnaje, que es fassa càrrech de dit arrendament y es tornaran a veure, y se administraran totes les demás partides; ab tal que si dit mossén Vicent⁸³⁷ quedàs acrehedor no puga pretendre cobrar, fins tant estiga cobrat el cabildo de la ànua penció de 400 lliures appostòliques y atrasos de ella; no perturbar dita cobrança. Y que dits contes los passen y regonegen los senyors deà y Texidor.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁸³⁷ Mossén Antoni Vicent Pérez, fou soterrat el dimecres a 8 de febrer de 1769, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures, segons consta en el testament fet davant Joseph Ferranado Cambrils, en 7 de maig de 1748. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

[438]

1722, març, 14

Que se admeten les partides dels contes de mossén Peres de Alcoy, así y en València. Que el canonge Texidor passe a Carcaixent a parlar els deutors de l'arçediano.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent vist los contes, novament, fets de la administració de mossén Vicent Peres, ab los càrrechcs de l'arrendament del carnaje, determinaren se admetesen totes les partides de càrrehc y descàrrehc; y que se escrija a Devesa no les impugne en la reddició, de dits contes, jurídica, per la cúria ecclesiàstica.

Etiam, determinaren que el canonge Texidor passe a Carcaixent a parlar als deutors contra els quals féu l'añy 1712 consignació l'arçediano y averigüe si són crèdits sigurs o no, per a admetre-los o repudiar-los.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[439]

1722, març, 28

Semana Santa. Canonical, 45 lliures. Carcaixent, 38 lliures 9 sous 8. Que no es celebre la missa de Saurina el matí de Pasqua y que es celebre una missa Manuel Cerdà en son lloch. Marca de mossén Dominges. Que es posen edictes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren dispondre la Semana Santa y que per la solemnitat y millor assistència al cor que es donassen 2 sous per porció sensilla en ores, missa major y vespres; 10 sous de matines cada dia y turn, los dies

de Dimecres, Dijous, Divendres Sant, els tres dies de Pasqua y el de Sant Vicent Ferrer; y per a el repartiment dels senyors canonges es done al colector 45 lliures de canonical y 38 lliures 9 sous 8, de la tersera part de Carcaixent, que toca a esta semana, les quals dos partides fan la suma de 83 lliures 9 sous 8, y que lo que toque de la primícia per a repartir es quede en poder del senyor primicier per a pagar los càrrechs de ella.

Boxiart dels senyors canonges per a el repartiment de dites 83 lliures 9 sous 8.

Deà	.....	6 lliures 19 sous 2.
Jordà	.....	6 lliures 19 sous 2.
Gavilà	.....	6 lliures 19 sous 2.
Texidor	.....	6 lliures 19 sous 2.
Conca	.....	6 lliures 19 sous 2.
Mora	.....	6 lliures 19 sous 2.
Cabiscol	.....	6 lliures 19 sous 2.
Vallterra	.....	6 lliures 19 sous 2.
Brotons	.....	6 lliures 19 sous 2.
Cebrià	.....	6 lliures 19 sous 2.
Soler	.....	6 lliures 19 sous 2.
Inquisició	.....	6 lliures 19 sous 2.

Etiam, determinaren que per quant se ha averiguat que la renta per a la missa cantada de Saurina en lo matí de Pasqua de Resurrecció està sobre la Ciutat, que no es celebre; y en son lloc se en pose altra, a don Manuel Cerdà, ordinària; y que a la música que la canta es done les 7 lliures de les estrenes y les 3 de les matines cantades.

Etiam, determinaren que per quant mossén Manuel Domingues, ajudant de officis, se n'anat sens demanar licència y admés plaça per oposició en lo colegi del senyor Patriarca, y avent ell proposat tornar, si la Ciutat li añaadia salari y el cabildo li'n donava també, lo que se li concedí, com ab efecte vingé, y luego se'n tornà sens licència ni dar raó, que es marque en 10 sous cada dia y demés emolumens des de 20 de janer en avant.

Etiam, determinaren es posen edictes per a la plaça de sochantre per mort de mossén Batiste Escrivà, donant 40 dies de tems per a les oposicions.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[440]

1722, abril, 4

Bul·les de don Diego Ortíz. Comeses als senyors Jordà y Soler.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se sòlent celebrar los capítols de dita iglésia, [f. 143r] los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent presentat les bul·les de conjunció don Diego Ortiz, se entreguen per a què les registren y vejen si tenen algun inpediment per a dar-li la posseció a el senyor don Felis Jordà y al senyor Soler.

En fe de lo qual les escriguí de mà agena y fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[441]

1722, abril, 6

Posseció de don Diego Ortiz, conjunt de don Josep Vallterra. Que els conjunts puguen assistir en cabildo al tems de les posseccions canonicals.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors⁸³⁸ y tanbé, a ço de campana, segons costum en semeians funcions, determinaren dar possessió de conjunt a don Diego Ortiz, en vista de haver fet relació els senyors diputats per a registrar les bul·les de no encontrar reparo algú per a què se li done la possessió del canonicat del senyor Vallterra, segons bul·les expedides en Roma en 20 de desembre de 1721 y el *mandato dimitendo in possessionem* expedit per don Antoni de la Higuera, arçediano de Segorb, en 24 de mars 1722. Y se li donà en la forma acostumada assistit dels senyors don Felis Jordà y doctor don Onofre Vicent Texidor, senyors més antichs. Tot lo qual se féu ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en

---

⁸³⁸ Segueix, ratllat: «determinaren».

dit dia; al qual me referixs. Pagà dit senyor Ortiz 15 lliures per a capes y tots los demás arguinaldos y estrenes acostumades, com també de salari de escritura de possessió.

Etiam, determinaren que per quant después de votar dits senyors canonges donar dites possessions, no y à enbaràs per a què els senyors donen conjunt, ordenant o per ordenar en *sacris*, asistisquen en cabildo a dites possessions per més compliment y assistència que es convoquen per a dites possessions y puguen assistir en son puesto y segons la antiguitat de conjunt.

Etiam, determinaren que per quant en virtut de la dispensa que obtingué don Jusep Gavilà se li puga dar la possessió a son nebot, sin aver pres punt dit senyor don Josep.

En fe de lo qual se escrigueren de mà agena y les fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[442]

[f. 143v] 1722, abril, 18

Que no es fasa la ora este dumenge sinó y à devot per la proessesó del Santíssim. Que el despaix de Roma per a els 7 altars que se imbià a València, a la bàxia elecció dels dies y altars. Que el senyor síndich es conferisca en lo senyor regidor de semana sobre la inteligència de la alcabala del vent.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa collegial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que la ora del present mes, com no aga devot, que no es fassa, per quant en dit dia se ha de fer la processó [de] Déus Santíssim.

Etiam, determinaren que la consesió dels altars se envie a València per a què el ordinari nomene dies en los atessos y altars, que han de ser les capelles del Papa, les Santes, les Febres, Sant Pere, Sant Sebastià, les Ànimes y Nostra Senyora dels Dolors; en janer, Circuncisió; febrer, Purificació; mars, Encarnació; abril, sant Vicent Ferrer; maig, los sants Apòstols; juny, sant Pere; juliol, santa Anna; agost, el patró sant Feliu y nostra patrona de les Neus; setembre, la Nativitat de Nostra Señora; novembre, Tots Sants; dehembre, la Puríssima Concepció.

Etiam, que sobre la novetat de la alcabala el senyor síndich capitular es conferisca en lo regidor de semana, com se entén dita alcavala, y que es convoque en albarans.

En fe de lo qual se escrigueren de mà agena y les fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Teixidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[443]

1722, abril, 20

Que en vista de la resposta del senyor síndich sobre la alcavala, que el senyor Soler queda nomenat per a conferir en la persona que nomene la Ciutat. Bolser, el senyor Pelejero. Racional de misses, mossén Francisco Marqués. Subsacriste, mossén Monpó. Soterrar general de don Vicent Menor.⁻⁸³⁹

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar al senyor Soler per a què es conferisca en la persona que señale la Ciutat per a tratar sobre el nou impost de la alcavala.

Etiam, nomenaren bolser de esta iglésia a el doctor Carlos Pellejero; racional de misses a mossén Francisco Marqués, y subsacriste a mossén Batiste Monpó.

Etiam, que lo produït de l'oli de Vidal se aplique a les pencions vensudes.

En fe de lo qual se escrigueren de mà agena y fermaen de la pròpia. Don Onofre Vicent Teixidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[444]

1722, abril, 25

Se acuse el recibo, a la col·legiata de Calataiut, de la carta que ha escrit y es fasa lo que demana. Que es fassen les diligències per a cobrar lo con(signat) de l'arçediano. Turn en lo dia de sant March. Que el senyor Soler diga al senyor regidor en tot lo que es grava a l'ecclesiàstic. Que es nomene altre bolser.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, don Vicent Brotons,

---

⁸³⁹ Aquesta frase, de mà diferent.

don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, [f. 144r] tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es responga a la col·legiata de Calataiut, acusan el resibo, y que después es responderà, donan la notícia que demanen sobre els àbits canònics.

Etiam, es fassen les diligències per a cobrar los crèdits que ha enviat Aparisi del senyor Arçediano.

Etiam, que es posse de la mensa de turn, 3 dinés per porció, en lo dia de hui, per assistències y missa de sent March.

Etiam, que el senyor Soler passe al regidor de messada el punt que es pre[ce]dent graven a l'estat eclesiàstich en los nous impostos.

Etiam, que per quant el senyor Pellejero ha proposat no pot pendre l'oficci de bolser, per estar ocupat en la enfermetat de son pare. Que es pense en nomenar a altre per a dit empleo.

En fe de lo qual se escrivieren de mà agena y les fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[445]

1722, maig, 2

Bolser a mossén Felis Peres y a mossén Gaspar Marqués. Que el libre de los kiries del cor, el fasa compondre en València el senyor deà. Que es solicite la conclusió de l'orgue y cadireta. Y que la ceda de limosna se aplique a dit efecte.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenaren, com se efectuà, a mossén Felis Peres y a mossén Gaspar Marqués, bolsers; y que paguen un mes cada hu; y que els emolumens siguen iguals o que prenguen les misses dels soterrars y dexten los annuals.

Etiam, que el libre dels kiries del cor es componga quan el deà vaja a València.

Etiam, que es concluísca el orgue y que la limosna de la seda de nostra patrona servisca per a ajuda de la cadireta.

En fe de lo qual se escrigueren de mà agena y les fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[446]

1722, maig, 16

Que es publique el decret del papa per a què sia festa de precepte el dia del senyor sant Antoni, ut intus. Que se escriga a l'agent de Madrid demane al jutje general de confiscats, substitució a l'alcalde de esta ciutat per a les causes de la iglésia sobre béns confiscats. Nominació de examinadors per a la plaça de sochantre. Que la nit que celebren los preveres observans o decret de la festa del senyor sant Antoni, en prosesó, que es toquen les campanes. Que els papers que ha presentat el senyor Cebrià, archiver, sobre lo que es celebra, que es miren de los llibres antichs per a resoldre.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia [f. 144v] y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el decret que ha enviat sa majestat, inclús en la del senyor Campoflorido, que es publique, en què demana sa santidat en lo dia 24 de janer 1722, que siga de precepte el dia del senyor sant Antoni de Pàdua; y que es responga al senyor abat Vivanco, per el rey aver-se rebut y complit dit decret; y al senyor Campoflorido se alse el recibo.

Etiam, que es demane al jutje [de] confiscacions generals de Madrid, done facultat al senyor Galindo, substuaia en esta ciutat per a les causes de confiscats en esta iglésia.

Etiam, queden nomenats examinadors de la plaça vacant,⁸⁴⁰ el mestre de capella y el organiste.

Etiam, que el dia que porten per los carrers los senyors observant al senyor sant Antoni, que es toquen les campanes.

Etiam, que els papers que ha presentat el senyor Cebrià, archiver, sobre lo que es deu celebrar, que es regoneguen los llibres de entrades y amortitzacions, y que es mire en cuydado ans de la resolució.

En fe de lo qual se escrigueren de mà agena y les fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

⁸⁴⁰ Fa referència a la plaça de cabiscol, és a dir; de cantor.

[447]

1722, maig, 18

Que es convoque per albarans sobre la resposta de la Ciutat, per escrit, de alcabala.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es convoque en albarans sobre els papers que ha tingut el senyor Soler, de la Ciutat, sobre la alcavala.

En fe de lo qual se escrigué de mà agena y la fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[448]

1722, maig, 19

*Que sobre lo que respon la Ciutat per la alcabala y demás abasts, que es disponga posar carniceries y demás abasts. Y que es convoquen totes les comunitats.*⁸⁴¹

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista del paper de la Ciutat, el que diu en lo nou impost de la alcavala y demás abastos no està gravada la immunitat eclesiàstica, per quan [f. 145r] en tots està el capítol de poder entrar el eclesiàstich, lo que nessesite per a son

---

⁸⁴¹ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «El 21 de maig 1722 es donà possessió al senyor Diego Belda, viceretor de Bocayrent, del benifet vacant per mort de Vicent Menor en la capella de la Vera Creu. Segons mandato expedit del senyor nuncio de España, en 12 de maig de el present any. Pagà de nata mortis 8 lliures 10 sous 2. Ab acte per Grau». La rúbrica ja es troba al [f. 145r], no obstant l'hem posada després d'aquesta anotació atés que es troba a cavall entre totes dues determinacions, i atenent al criteri seguit fins ara posem totes les rúbriques que ens apareixen al marge seguint la data en què es troben inserides i no seguint el número de foli on es troben.

consumo; y que la Ciutat no està obligada a abastir a l'estat eclesiàstich, resolgueren en què es possen carniseries y tendes, convocant per a lo dit, primer, a les comunitats.

En fe de lo qual se escrigué de mà agena y la fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[449]

1722, maig, 23

Que es porroge el dia de les oposicions de sochantre per a el mes de juny y lo demás, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es prorroguen les oposicions al mes de juny y que se escriga a Carcagent y a Novelda; y a Aparisi y Pastor, que han firmat, si volen tornar-se a ses casses, se'ls ajuste el dia, però si volen mantenir-se, se'ls darà 3 sous per a mantenir-se cada dia.

En fe de lo qual se escrigué de mà agena y la fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[450]

1722, maig, 24

Capítol general de confirmació de officis y renovació de alguns. Que se escriga al senyor deà que consulte en València tots los punts sobre carniseries y tenderia.-

Ajustats y congregats en la col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Juseph Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonge prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta a ço de campana, segons disposició y consessió de bul·les apostòliques considides per a la celebració de dit capítol general, y segons ús y costum de la present iglésia, determinaren confirmar y aprovar los officis nomenats en lo dia 7 de janer del present any, sols que, per mort de don Vicent Menor, es donà la bolsa a mossén Felis Peres y a

mossén Gaspar Marqués, subsacriste; y clavari de les relíquies a mossén Batiste Monpó, també per mort de dit Vicent Menor; y en racional de misses, a mossén Francisco Marqués.

Etiam, que se escriga al senyor deà consulte en València tots los punts sobre carniseries, tendes, etcètera, per a què se execute lo més convenient per a salvar nostros drets y conveniències.

En fe de lo qual se escrivieren de mà agena y les fermí de la pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[451]

1722, maig, 30

Semana del Corpus. Canonical, 45 lliures. Carcaixent, 38 lliures 9 sous 8.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita iglésia [f. 145v] afermant ser la major part dels senyors al present residens, preshint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dispondre la semana del Corpus y que per la solemnitat y més assistència en lo cor que es donara 2 sous per porció sensilla, en ores, missa conventual y vespres; 4 sous 6, cada dia de matines y prosesons; y turn lo dia del Corpus, dominaca infraoctava y el cap de octava. Y que per a el repartiment dels senyors canonges, done el colector 45 lliures de canonical y 38 lliures 9 sous 8 de la tercera part de Carcaixent, que toca a esta semana, les quals partides fan la suma de 83 lliures 9 sous 8; y lo que toque de la primícia, per a este repartiment, es quede en poder del senyor primicier per a pagar los càrrech de ells.

Boxiart dels senyors canonges per a el repatiment de dites 83 lliures 9 sous 8.

Deà	.....	6 lliures 9 sous 2.
Jordà	.....	6 lliures 9 sous 2.
Gavilà	.....	6 lliures 9 sous 2.
Texidor	.....	6 lliures 9 sous 2.
Conca	.....	6 lliures 9 sous 2.
Mora	.....	6 lliures 9 sous 2.
Cabiscol	.....	6 lliures 9 sous 2.
Vallterra	.....	6 lliures 9 sous 2.

Brotons	.....	6 lliures 9 sous 2.
Cebrià	.....	6 lliures 9 sous 2.
Soler	.....	6 lliures 9 sous 2.
Inquisició	.....	6 lliures 9 sous 2.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[452]

1722, juny, 9

Reparo sobre el bando que volen publicar los arrendadors del delme. Que es tanque una de les capelles de la obra per a posar los trastos que serveixen en la iglésia. Que el hermità del fosar mentres va a Roma dexie un altre hermità en el seu lloch y que se li done atesta de lo que demana. Les primícies les passe el senyor Cebrià del senyor Soler luego que passe el Corpus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt senyors, en vista de un bando que el senyor canonge Mora, primicier, [f. 146r] ha mostrat del jutje de delmes, que els arrendadors de ells volen fer publicar y que en pena de 24 lliures se observe tot el que en aquell [hi ha]⁸⁴² contengut. Considerant que en dit bando es contenen diferens coses, no sols contra la costum, que no daña, sinó que, de observar-se, es seguiria gran perjuí als delmes y primícia per la regulació de pagar, així en les collites de sant Juan com en les de sant Miquel, resolgueren que el senyor primisier els fera evidència dels inconveniens y dañy y que no pensaren en fer-lo publicar, sinó en part de lo que contenia per a remediari alguns abusos perjudicials.

Etiam, determinaren avent proposat don Manuel Jordà, regidor, que per a tancar y guardar molts trastos que se'n dixer en la iglésia, que van per los racons de la obra nova, per tindre molts, que en una de les capelles de dita obra es fasa una paret que baste y es pose una porta per a què tot estiga tancat.

⁸⁴² Afegim la forma verbal per complementar-ne el sentit.

Etiam, determinaren que el hermano Monsó, hermità de les Ànimes en lo simentiri, pugua dexiar en dit simentiri un companyero seu —també hermità— y que acapte en títol de hermità de les Ànimes, tan solament mentres fa el viaje a Roma a traure un permís general per a demanar per les Ànimes del Purgatori, un breu per a fundar en dit simentiri una cofradia de les Ànimes, ab son jubileu y molts dies de indulgències; y que dits efectes se convertixquen en benefisi y disposició del cabildo. Y axí mateix, se li done el certificat que demana de ser hermità de dit simentiri, de sa bona vida y costums.

Etiam, determinaren que el quadern de la primícia del senyor Soler y tots los demás quaderns dels altres senyors primiciers els passe el senyor Cebrià, passada la octava del Corpus.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[453]

[f. 146v] 1722, juny, 12

Festa del senyor sant Pere. Sermó al doctor Domingo Marín y hàbits. Campanes en la festa primera de precepte del senyor sant Antoni de Pàdua. Dia a(signat) per a les oposicions de sochantre, en 2a convocatòria.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt senyors, determinaren que la festa del senyor sant Pere es fera ab la solemnitat acostumada y que el sermó es done al doctor Domingo Marín —vicari de l'Ospital de València— y se li fera gràcia de hàbits.

Etiam, determinaren que per solemnisar la festa del senyor sant Antoni de Pàdua, en lo primer any de precepte, es toquen les campanes al vol, a mix dia y a les Ànimes.

Etiam, determinaren que es señale novament dia per a les oposicions de sochantre, el 22 de este mes, per quant no pogueren ser el dia que primer se assignà per falta de opositors. Y que se avise als que es sàpia poden venir.

En fee de lo qual les escriguí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[454]

1722, juny, 20

Obra en lo palau de orde del cabildo de València. Paper dels abogats de València sobre els ductes proposats respecte de poder posar carniseries. Y que el senyor Soler comuniqui dit paper a les comunitats. Poder general a Devesa per a cobrar.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora⁸⁴³ y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y [f. 147r] afermant ser la major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit [regent de] racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt senyors, en vista de un paper del cabildo de València per a fer-se les obres que sien necessàries en lo palau, determinaren que el primicier, canonge Mora, fasa regonéxier les que sien presises y sàpia si també se ha de contribuir al gasto per part del ters delme y que a tot assistisca el senyor primicier.

Etiam, determinaren que el paper dels abogats de València en resposta als punts proposats sobre si el estat ecclesiàstich pot posar carniceria y tenda, per a tot lo abast necessari, per a els que gosen de dit estat sens que la Ciutat ho puga impedir, a lo qual han respost los dits abogats no tenir dificultat la pretensió del cabildo, que el senyor Soler comuniqui dit paper a les comunitats totes y que la resolució del cabildo és exiecutar lo dictamen dels abogats en tot lo que es puga.

Etiam, determinaren fer poder general a Devesa per a cobrar a Gaspar Domingo Devesa, com ab efecte se otorgà y rebé Juan Bautiste Sanchis, en lo dia, mes y any correns.

En fe de lo qual les escrigen de mà de altre y fermí de la mia mà pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[455]

1722, juny, 22

Oposicions de la plaça de sochantre. Mode y forma de estes oposicions. Que el gasto de la sacrestia es page de lo de les terres del Llosero. Que se añaдисca música en la cadireta de l'orgue.-

---

⁸⁴³ Al ms. apareix subratllat el nom i el cognom del regent de racional.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonje, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la [f. 147v] major part dels senyors al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt senyors, en vista de ser hui el dia a(*signat*) per a les oposicions de la plaça de sochantre y no haver paregut altres opositors que mossén Jusep Mira de Novelda, diàcano, determinaren que esta vesprada rejente el cor; y después, el mestre de capella Serrat y el organiste Burgete, examinadors nomenats per a dit efecte, li fassen entonar dins lo cor diferens himnes, psalms, misses y altres coses de pràctica; y lo mateix es farà demà de matí. Y per quant sols està el opositor, no pareix a dits senyors exir en públic, sinó que el racional de cabildo, y els senyors canonges que voldran, assistixquen después dels oficis a les preguntes y examen en lo cor; y que de matí y vesprada, assistint el racional y demás senyors que vullgen, dins del cabildo entren els examinadors y mossén Mira y lo examinen de teòrica; sobre lo qual faran dits examinadors en paper de lo àbil o inàbil de dit pretendent.

Etiam, determinaren que la obra que es fa en la sacrestia es page de la renta de les terres del Llosero, que dexià per a la obra de la Seu.

Etiam, determinaren que en la cadireta de l'orge se añadixca els rechistres y música que sia menester; y que se añadixca també al preu eo consert lo que parega prudent sobre lo capitulat.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[456]

1722, juny, 23

Relació del senyor Soler sobre la junta dels prelats per los prejuïns a l'estat ecclesiàstich en los arrendamens. Paper a la Ciutat sobre el ajustament.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere [f. 148r] Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presehint

convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt senyors, avent fet relació el senyor Soler de què totes les comunitats juntes han vist el paper consultat y papers dels abogats de València, tan favorables, concordant tots los prelats ser indubitat lo prejuí y gravàment que y à contra el estat ecclesiàstich, en los arrendaments de la Ciutat y alcavala novament imposada, y que convenien en la mateixa resolució de l'il·lustre cabildo y se oferien a contribuir cada comunitat per si y tots junts als gastos que la exiecució de tot lo proposat ocasionaria, determinaren es passara un paper a la Ciutat, manifestant el prejuí y gravàment de l'estat ecclesiàstich en los arrendaments de dita Ciutat y alcavala y el gran escrúpul de la tolerància, tot lo qual tenia consultat en València a diferens abogats, y avien firmat paper molt favorable a l'estat, per lo que estava el cabildo resolt, y les comunitats, a posar carniseria per son conte y tendes per a tots los demás abasts, lo que se exiecutaria en continent, si la Ciutat no disponia satisfacer a l'estat ecclesiàstic tots los gravàmens y perjuí que patia.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[457]

1722, juny, 24

Provisió de l'ofici de sochantre en mossén Mira. Suspensió de l'acte y que se li done la distribució corrent. Que se escriga a València sobre el modo e intel·ligència de la bul·la.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al pre-[f. 148v]sent residens, presedint convocació per albarans per a el present puesto, dia y ora, y per a efecte de lo que se ha de tratar, feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver entregat dits albarans a dits senyors y demás, avén-se presentat un paper fet per mossén Juan Serrat, mestre de capella, y per mossén Francisco Joan Burgete, organiste, examinadors nomenats, en què fehen relació de l'examen que havien fet, de mossén Josep Mira, opositor per a la plaça de sochantre —axí de pràctica com de teòrica—, y que en tot li avien encontrat bastant àbil y capàs per a dit empleo y que el consideraven digne, per a el [qual]⁸⁴⁴ opten, y més, no avent concurrir altre a la pretenció, pués mossén Felis Aparisi y mossén Josep Pastor, que firmaren les oposicions, no comparegeren en lo dia

---

⁸⁴⁴ La rúbrica és nostra.

a(*signat*) de les oposicions, determinaren provehir dita plaça en lo dit mossén Josep Mira, suspenent fer lo acte hasta que es sàpia de València, per ser esta la primera provició, después de la bulla que ha vacat en mes que no toca a Roma, que és lo mes de mars, si podria el cabildo conferir dit empleo eo ofici sens fer poder per a comparèxier *coram ordinari* per la colocació, per a lo qual se escriga a Devesa i imbie la bulla, y que ho consulte en persones inteligens; y que, en lo entretant, es vista en lo cor dit mossén Mira, y que, no sent sacerdot, se li done la distribució corrent per a poder alimentar.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[458]

1722, juny, 26

Resposta de la il·lustre Ciutat sobre los imposicions y prejuins de l'ecclesiàstichs. Sermó del senyor sant Pere al doctor Quadrado, per no venir el altre predicador.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residens, presehint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional a qui [f. 149r] féu relació aver convocat a tots los damunt senyors, es llisgé la resposta que la Ciutat donà al paper que per medi del senyor Soler se li imbià, dient que nunca la Ciutat à pensat provar a la immunitat ecclesiàstich en lo arrendaments que té fets y que entén no tenir perjuí ningú el estat ecclesiàstich en ningun arrendament, y que, pués es matèria molt grave y escrupulosa, demanant el cabildo se'ls fasa el gust de comunicar-los els papers de les consultes y parer dels abogats de València, per en més asert resoldre la dependència, y determinaren dits senyors que per a què la il·lustre Ciutat conega en quanta siguritat y fonament obra el cabildo, segons raó y dòlmines asentades, que el senyor Soler passe, per medi de un paper, al senyor regidor de mesada, Ximenes,⁸⁴⁵ els dictàmens y dotrines dels abogats de València, originals.

---

⁸⁴⁵ Josep Ximenes, tinent de regidor de don Tobias del Burgo en l'Anjuntament de Sant Felip (1719-1749). Sembla que Ximenes fou un home intel·ligent en les relacions polítiques personals, atés que a partir de la seua dedicació professional ascendí fins a ocupar càrrecs públics, una ocupació que no estigué exempta de crítiques per part dels seus coetanis, la qual considerava la seua condició laboral com a 'ofici vil i mecànic'. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 104, 131, 216-217, 219-220, 233, 238, 243-244, 247, 252, 257, 263, 280-284, 286-287, 300, 310-313, 336-337, 356, 370-371, 377, 379-382, 410.

Etiam, determinaren que per aver escrit el doctor Domingo Marín estar assistint a son tio —el senyor Marín, vicari [de] l'Ospital de València— en una enfermetat molt grave, quedant sacramentat, per lo que no era posible venir a predicar el sermó del senyor sant Pere, que se encarrega dit sermó al doctor Quadrado.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[459]

1722, juliol, 4

Que el senyor Soler escriga a la Ciutat, demanant els papers de València sobre les carniseries y demás abasts y sollicitant la resposta principal. Que mossén Ballester celebre les misses de son benifets, etcètera. Que Juan Bautiste Sanchis, notari, fasa arrendament de la terra de Barberà. Poder del canonge Gavilà per a cobrar los fruits del seu canonicat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, que per qua[n]t la il·lustre Ciutat no ha respost en tans dies als⁸⁴⁶ [f. 149v] papers imbiats per lo senyor canonge Soler, sobre el gran prejuí que té el estat ecclesiàstic per los arrendaments, ni tanpoch ha tornat els originals que se'ls comunicaren de les dotrines y papers dels abogats de València, determinaren que el senyor Soler escriga un paper al senyor regidor de mesada, demanant dits papers originals y solisitant la resposta de l'assumpt principal del gravàment dels arrendaments de carns y demás abasts.

Etiam, determinaren permetre a mossén Josep Ballester, prebere beneficiat de esta iglésia y resident en València, celebrar les misses de la obligació del seu benifet, que són 39, sens que sirvixca de exiemplar, per quant ha fet evidència no poder ni tenir justificació per a cobrar el peu de dit benifet, sols que les misses que celebre conste, per certificat feefaciens, de la iglésia a hon les celebre, y que es buiden en los llibres de les obligacions de benifets.

Etiam, determinaren que la terra que té arrendada de paraula Juan Bautiste Sanchis, de la iglésia, que era de Felis Barberà, que fasa arrendament per escrit o que la dexiés.

---

⁸⁴⁶ Al ms. apareix repetit «als», una vegada al final de la pàgina 149r i l'altra a l'inici de la pàgina 149v.

Etiam, determinaren en vista de un poder otorgat per lo canonge Gavilà, des de Cerdeña, autorisat per Francisco Antoni Rias, notari de la ciutat de Càller, de dita isla, en 14 de desembre de 1721, a favor de son nebot, don Manuel Gavilà, ab poder de substituir, per a cobrar tots los fruits y emolumens del seu canonicat, recedit per son conjunt y nebot, don March Antoni Gavilà, que se li entregue tot lo produït de dit canonicat.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (Signat)

[460]

1722, juliol, 11

Acòlit, Manuel Antihc. Se li donen a mossén Mira 3 sous el dia que valga més distribució. Y per a entrar en porció en la capella informen los examinadors si està apte. Que es celebren les misses de la capellania de don Vicent Menor. Y per les 46 lliures 12 sous que se ha cobrat de la bosa es restarà lo que la iglésia li deu, de apuntat suspensió de la celebració de aniversaris. Que les 24 lliures 4 sous que costa el libre del cor es pagen del quadern de gastos.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats [f. 150r] de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presehint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren ademetre per acòlit a Manuel Antihc.

Etiam, determinaren decretar los dos memorials posats per mossén Josep Mira, sochantre: lo u, en què demanava còngrua de 3 sous cada dia per a poder-se subvenir, que se li donen de lo ordinari de la bosa, los dies que la distribució no valga, 3 sous hasta que se ordene de sacerdot; y lo altre, en què demana porció en la música, que el mestre de capella y organiste informen de la suficiència y aptitud de dit mossén Mira per a millor resoldre's.

Etiam, determinaren que les misses que no ha celebrat don Vicent Menor, per la obligació de la capellania de Sant Antoni y Sant Vicent Ferrer, se [l]es fassen celebrar al que la poseïx; y se li retenga la cantitat que la iglésia deu a l'hereu de dit don Vicent, per la distribució apuntada y misses annuals, per quant dit don Vicent conferí paper de la sua mà, aver pres y cobra[n]t-se dels diners de la bosa, 46 lliures 12 sous 6; pretenent que la iglésia

li devia pagar 4 lliures cada un any per salari de subsacriste, lo que no consta en ningun libre de la iglésia, ni aver memorial de tal cosa.

Etiam, determinaren que les 24 lliures 4 que costa el remendo del libre del cor y resos afechits, se li entreguen al senyor deà del quadern de gastos que administra el doctor Pelejero.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[461]

1722, juliol, 18

Modo de repartir la distribució de la Sanch. Multa al músic que no assistira a les proves a casa el mestre, si és convocat, y al convocador si no convoca. Que el senyor Soler es conferixca en los diputats per a dispondre carniserias y demás.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capí-[f. 150v]tols de la referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los infraescrits senyors, don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, determinaren que la distribució dexiada per lo sacrista Agulló, amortisada en lo dia y festa de la Sanch de Cristo, Senyor Nostre, es repartixca entre els mateixos —y conforme se à tratat, en paper de don Vicent Menor—; y que es buide en lo libre de obligacions y celebracions.

Etiam, determinaren en vista de un memorial posat per lo mestre de capella, representant que per a les proves de diferens composicions noves, que es presís provar-se, ans de cantar-se, es convocà per a casa el mestre de capella; y que y à alguns que no acudixien, y después escusen que no els han convocats, que el que no acudirà a dites proves, convocat que sia, quede multat en 10 sous repartidors entre els assistents a la dita convocació, si no estant inpedit l·legítimament; y si és culpa del convocador, quede este multat en 20 sous, repartidors axí mateix.

Etiam, determinaren que en vista de el paper que respon la Ciutat o el regidor de messada y diputat per a les dependències occurrents entre els dos cabildos, de 14 de correns, en què diu que la il·lustre Ciutat ha resolt convocar per sa part la dependència en los seus abogats de València y que luego que tinga la resposta la passarà a notícia del cabildo —per

lo que es considera que la Ciutat tira a allargar esta matèria y dexiar-la en olvit—; que el senyor canonge Soler es conferixca en los diputats per part de les comunitats y vàchent disponent sobre carniseries, tendes y demás abastos. Y luego que estiga dispost, o en lo estat més adelantat [f. 151r] que es puga, que es convoque per albarans a cabildo per a pendre la última resolució.

[462]

1722, juliol, 19

Aniversari general per mossén Pere Geroni Sancho, que morí en Benigani air, en la forma ut intus. Distribució en los dies de sant Feliu y la Mare de Déu de la Seu, de Vicent de València, y turn.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se sòlent celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, tenint notícia que mossén Pere Geroni Sancho, prebere y beneficiat de esta iglésia, se havia mort en Benigani, a hon 8 dies hans se n'avia anat, y féu testament en poder de Luís Torres, notari de allí, el dia 26 del correns, y albacea a mossén Bosch, prebere, dexian-se per la sua ànima 200 lliures y a la bosa tot lo que la iglésia li devia de apuntat y misses, determinaren se li cantara missa y vespres de aniversari general, que és la forma del sufragi que sempre se ha fet als que moren fora la iglésia y no es sotarren en la ciutat.

Etiam, determinaren que el dia del senyor sant Feliu es posen 12 lliures de Vicent, de València, a primeres y segones vespres, missa major y ores; y el dia de la Mare de Déu de la Seu, de la dominica de Vicent, de València; y el un dia y el altre es pose turn.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[463]

[f. 151v] 1722, juliol, 30

Paper de la Ciutat sobre els jutjes compromisaris. Sobre la mateixa dependència. Que don Manuel de Lago page y cecione.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Pere Mora⁸⁴⁷ y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit asistent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de un paper de la il·lustre Ciutat, per medi del senyor regidor de mesada al senyor Soler, nunca aver segut ni ser la intenció de la Ciutat perjudicar a l'estat ecclesiàstic, y per a la major siguritat y asert en esta dependència, si pareix al cabildo, es podran nomenar dos abogats en València, per cada part, compromentent en estos la resolució de este negoci, determinaren convenir en dita proposta y que el senyor Soler encomane en lo seu paper, al dit regidor, la brevetat en tot; y que la il·lustre Ciutat nomena per a València un senyor regidor y el cabildo nomenarà un senyor canonge, en poder bastant per a què, en més brevetat, es puguen informar als abogats eo jutjes compromisaris y resoldre la dependència.

Etiam, determinaren que al senyor Soler y al diputat per les comunitats se'ls otorge poder especial per a esta dependència, als pleyts y demás que puga resultar de ella, quedant dit senyor Soler nomenat per a dit efecte y anar a València. Y per quant totes les comunitats estan enteses de este negoci y convenient en tot lo que el il·lustre Cabildo farà, si cas la dependència no es conpongés en la Ciutat y anaren allargant esta, com que se execute luego el posar carniseries y tendes per a els demás abast.

Etiam, determinaren que don Manuel de Lago, en la proposta que farà de què otorgarà ceció de penció ànua y la mitat de una per a Nadal que ve, se li responga que no y à cabiment al cap de tans anys, que lo més que es farà serà que done de contado la penció ànua y la mitat, y que fasa ceció per a sant Juan que ve. Y si no vol convenir en este ajust, que es continue la demanda de tots los censals que deu.

En fee de lo qual se escrigiren de mà de altre y fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[464]

[f. 152r] 1722, agost, 8

Paper de la Ciutat sobre jutjes en València, compromisaris y poders als diputats; Multa l'organiste de 8 sous. Memorial de Pere Viera per a admició. Que els gastos de la plega dels frutos de la primícia que es pagen ara y se'ls torne al primicier luego.-

⁸⁴⁷ Al ms. apareix subratllat (regent de racional).

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial i glésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida i glésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita i glésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de respondre a la il·lustre Ciutat que convé en què es nomenen abogats en València, jutjes compromisaris, y que té persona en València nomenada per a la dependència, a qui se li imbiaran els òrdens y poders necessaris, resolgueren es responga que el cabildo ya té nomenat al senyor Soler, ab los mateixos poders àmplios per a tot lo incident de este negoci; y que es convoque demà, per a otorgar dit poder, y el que el senyor Soler participe el estat de esta matèria a totes les comunitats y que fassen poder al diputat, per sa part.

Etiam, determinaren en vista de un memorial de Pere Viera pretenén plaça de ajudant de officis y de central en la capella, que es vera.

Etiam, determinaren que per quant el arrendador dels delmes no vol bestraure els gastos comuns de la plega dels fruits y no ser convenient vendre-los ara, que per lo que toquen a la primícia es paguen de lo més promte que es trobe y que es torne el senyor primicier, luego que tinga efectes de la primícia.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[465]

1722, agost, 10

Poder al senyor Soler per a la dependència de la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta i glésia [f. 152v] col·legial de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida i glésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita i glésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren otorgar el poder ya resolt al senyor canonge Soler per a nomenar jutjes compromisaris en la dependència en la Ciutat, sobre el pretest prejuí que té el estat

ecclesiàstihc en los arrendaments y alcabala de la Ciutat, y per a tot lo demás consernent; com ab efecte se otorgà en poder de Juan Bautiste Sanchis, notari, en lo present dia.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[466]

1722, agost, 14

Que el senyor Soler passe a València, luego.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que sent la dependència que al present se oferix en la Ciutat sobre el[s] gravàmens de les sises dels arrendaments y alcabala, de tanta importància y urgència, que el senyor Soler se passe a València —luego que passe la Mare de Déu de Agost— y que avise els abogats que voldran admetre [f. 153r] el compromís en dita dependència per a la aprovació del cabildo; y que no sien dels que han firmat els papers que es demanaren per a moure esta mateixa, en siguritat y fonament, per a què no entenga la Ciutat que busca el cabildo abogats apacionats y que ya han dit son sentir a favor de l'ecclesiàstihc; y que dit senyor Soler, ans de anar-se'n, participe el viatge a les comunitats y sàpia positivament si han de imbiar, per sa part, persona en poder bastant per a dit efecte.

Etiam, determinaren que per a major assistència en lo cor y per la solemnitat del dia de demà, que és la Mare de Déu, es posse turn.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[467]

1722, agost, 24

Partí el senyor Soler a València, dia 19. Poder a Devesa per a presentar el ofici de sochantre a mossén Mira. Acte per Sanchis, notari apostòlich. Que el organiste no page la multa posada per la capella y precident de ella, el senyor cabiscol. Carta del senyor Soler sobre la dependència de la Ciutat. Recado al regidor de semana.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Vicent Brotons y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver escrit Gaspar Domingo Devesa, que avent consultat la bul·la que el il·lustre cabildo té, en què sa santetat concedixs la facultat de poder presentar els set officis que la iglésia té, en qualsevol temps que vaguen, presedint oposicions, sols que els vacans en los mesos del papa són menester bul·les, que en totes les presentacions deu el cabildo otorgar poder per a representar *coram ordinario* per a la citació, determinaren donar poder a Gaspar Domingo Devesa, per a comparéixer cor am⁸⁴⁸ [f. 153v] ordinari per a la presentació de l'ofici de sochantre a mossén Josep Mira, diàcono de Novelda, ab acte per Juan Bautiste Sanchis.

Etiam, determinaren en vista del memorial que ha possat el organista mossén Juan Burgete, donant satisfació de la culpa y càrrech que en altre memorial li féu el mestre y tota la capella, de no aver assistit a cantar en la prosessó del senyor sant Domingo a la plaça de la Trinitat, dient, com diu, que és justícia; y concluint que no satisfeta la capella de la multa possada per lo il·lustre cabildo, el dia 8 de este,⁸⁴⁹ l'à multat la capella en 24 reals, per lo que es querellava de lo injusts que obrava, que el dit mossén Burgete queda absolt, no sols del 8 sous de la multa del cabildo, sinó dels 24 reals de la de la capella, apersibín-la que de no cumplir luego este decret, pendrà el cabildo altra resolució; y nomenaren al senyor cabiscol, president de la capella.

Etiam, determinaren en vista de què el senyor Soler escrivia de València se avia vist en don Eusebi de Benavides, síndich de la Ciutat y diputat per a la dependència present de cabildo y Ciutat, el qual dia no tenia encara el poder de la Ciutat, ni sabia a què se extenia la facultat, ni tampoc tenia els tantos dels arrendaments per a intruir-se e informar als abogats, que es passe un paper al regidor de semana, dién lo que passa, y que sent tan presisos el poder y els tantos dels arrendaments per a instruir als abogats, de una y altra part, que disponga la il·lustre Ciutat imbiar en brevetat la u y altre; y que el senyor Soler escriga lo que occurisca al racional de Cabildo.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁸⁴⁸ Al ms. repeteix «cor am» atés que es troba al revers de la pàgina.

⁸⁴⁹ Vegeu determinació [464]: 1722, agost, 8.

[468]

1722, agost, 29

*Nominació de abogats en València per la dependència en la Ciutat. Entraren en cabildo el mestre de capella y mossén Belloch, cridats del cabildo, sobre el memorial que posaren a la Ciutat, etcètera. Que mossén Belloch fasa la doma.*⁸⁵⁰

Ajustats y congregats en la present col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, [f. 154r] Vicent Brotons y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de les cartes del senyor Soler *proponiendo el estado* de la dependència, atrasats per esperar el poder y còpies dels arrendaments de la Ciutat y els abogats que té parlats per a jutjes compromisaris en esta dependència, resolgueren se li escrigera nomenàs al pavorde Domènech y al senyor Albert Esparça, encarregan-li la brevetat de la matèria y execució en tot lo més convenient.

Etiam, determinaren, en vista de un memorial que el mestre de capella, en nom de tots los que la compònent, avia possat a la Ciutat, recurrint per via de agravi, del que pretenien els avia fet el cabildo, de absoldre al mestre de capella, no sols de la multa dels 8 sous possada per lo cabildo, sinó també dels 24 reals posada per la capella; no entenent que el cabildo podia exercir tal jurisdicció en la capella, pués ella per si era absoluta y sols depenia de la Ciutat, per ser qui els pagava els salaris y posava la sua autoritat en esta dependència, etcètera, el qual memorial, juntament en lo que el cabildo avia decretat sobre la multa dels 24 reals, que havien presentat també a la Ciutat, els passà aquesta a les mans del cabildo: que el mestre de capella y mossén Josep Belloch entraren dins cabildo y se'ls digé lo que semexiant atreviment y poca vergoña merexia, culpan-los la desatenció que havien tengut al cabildo, y que entengeren que la Ciutat no tenia intervenció en la capella, encara que pagava els salaris, ni volia saber cosa ninguna de ella; y que si el cabildo hasta ara avia obrat en pietat, en tans motius com avien donat, que en avant els mortificaria segons raó; y el que no volgera experimentar-o, que es portara bé o dexiara la capella, y que si no restituïen a l'organiste lo que li devien de les festes, que el racional de cabildo lo y

---

⁸⁵⁰ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «Dia 3 de setembre prengé posseció del benifet de mossén Pere Jeroni Sancho, acte per Juan Grau, donat per lo nuncio, el licenciado Josep Costa. Pagà 4 lliures 9 sous per la annata mortis». La rúbrica ja es troba al f. 154v.

entregaria y es cobraria de lo que es [f. 154v] devia⁸⁵¹ a la capella per la celebració apuntada; y que el mestre cuyde més de sa obligació y enseñansa dels infantillos; y que mossén Belloch fasa la semana que ve la doma, com té obligació, per ajundant de officis.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[469]

1722, setembre, 4

Que es torne la celebració dels aniversaris. Que la Ciutat fasa el poder més cumplit y envie a València els tantos dels arrendaments de la carn, neu que falten. Que el lluíisme de Vallada y el de Dongo es compongen a 20 diners o a 18. Que a mossén Richart se li done algo de lluíisme de Vallada.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren es tornara ha posar corrent la celebració dels aniversaris per aver passat ya la força del calor.

Etiam, determinaren, en vista de la còpia del poder que la Ciutat avia otorgat a don Eusebi de Benavides, per a la dependència del compromís que el senyor Soler avia imbiat de València, la que era molt llimitada y no lo bastant per a el negosi y que facultaven les còpies dels arrendaments de la carn y neu, que es fasa paper al regidor de semana quexian-se de què la Ciutat vaixa tan diminuta en fer lo poder que es deu fer y en remetre les còpies de tots los arrendaments; encarregan-li al dit senyor regidor la brevetat de otorgar nou y bastant poder y la remesa dels dos dits arrendaments.

Etiam, determinaren que el lluíisme que el cabildo té sobre una casa que es ven en Vallada, com a senyor directe solament y la [f. 155r] ànua penció del benifet, que huy ho és [de] mossén Francisco Richart, y està per vendre's eo permutar, que es componga lo dret a 20 diners o a 18 per lliura y que quan se cobre que es satisfasen los gastos que ha bestret

---

⁸⁵¹ A l'original apareix «de devia». Aquesta repetició és deguda al fet que es troba en dues pàgines diferents: 154r, 154v.

el dit mossén Richart, per a justificar-o; y se li done alguna cosa per agraïment y axí mateix se ajuste el lluïisme sobre⁸⁵² la casa que es ven de Gaspar Domingo.

Etiam, determinaren que la ceda de la limosna de la Mare de Déu de la Seo, se entregue al senyor deà per a el gasto de l'orge.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[470]

1722, setembre, 12

*Arrendament de les terres y casa de Gosalbo. Que mossén Belloch fasa doma en falta de domers o cabiscols. Que a mossén Alcover se li refassen 2 aniversaris cada semana, per les que no se han celebrat. Recado a don Manuel Menor sobre els lluiïsmes en los solars que el rey establíys.-*⁸⁵³

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que avent dexiat Josep Gosalbo les cases y les terres de la iglésia, que ans eren de Vicent Gosalbo, que el cabildo li avia arrendat per 44 lliures y 2 lliures per a obres, en atenció que fonch de son agüelo, per no ser-li convenient, per quant li demanen alguns deutes de son agüelo y per pacte avia ell de satisfer, que la iglésia es torne a prendre les cases y terres y se arréndent les terres al que huy dóna 38 lliures; y les cases es déxient als que les tenen, la gran per 26 lliures y la chica per 7 lliures.

Etiam, determinaren que mossén Belloch dèxie de fer la doma contínua y sols la fasa en falta de algun domer eo cabiscol.

Etiam, determinaren que a mossén Gaspar Alcover, per quant [f. 155v] sols té per son benifet 2 aniversaris cada semana, per lo gran calor se ha suspés algun tems la celebració de aniversaris, que se li atenga a la súplica y que se li refassen 2 aniversaris per cada semana, de les que no se han celebrat en les que aniran celebren-se a 2 aniversaris cada semana, y si el pert serà per sa culpa.

---

⁸⁵² Al ms. «sobra».

⁸⁵³ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «*Tornà el senyor Soler, dia 18 de setembre*». La rúbrica es troba al [f. 155v].

Etiam, determinaren se li passe un recado per lo senyor síndich a don Manuel Menor a qui té encarregat el jutje de confiscacions el establir los solars per conte del rey, que el cabildo té diferens lluïsmes sobre diferens solars, que fasa el gust de proposar al jutje de confiscacions que el pretén tenir lo dret com a senyor directe de establir els solars lluïsmats o a lo menys pretén lo dret de lluïme de dits solars, en los dits establiments, que fa el jutje en nom del rey.

En fe de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[471]

1722, octubre, 3

Que Bernarda Gendre cabreve y consigne per a pagar. Salari a mossén Gallego per a justificar y cabrevar los lluïsmes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Carlos Conca y Pere Mora,⁸⁵⁴ tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presedint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren admetre la proposta de Bernarda Gendre de pagar una penció corrent y altra atrasada, consignant per a dita paga y regonexient el censal y lluïme sobre la terra.

Etiam, determinaren encarregar a mossén Onofre Gallego les dependències de tots los lluïsmes, averiguan les terres y afrontacions de totes les lluïsmades y títols concernens, per a què queden justificats y que els fasa [f. 156r] cabrevar; y el escrivà que sia Juan Bautiste Sanchis, y que se li done al dit mossén Gallego huit lliures de salari y agraïment segons lo que farà.

En fee de lo qual les escriguí de mà de altre y fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

---

⁸⁵⁴ Al ms. apareix subratllat (exerceix de regent de racional).

[472]

1722, octubre, 9

Que lo pediment que el mestre de capella y músichs seculars posaren al vicari general, contra el cabildo, es fasa paper a la Ciutat. Que el mestre de capella no vista hàbits ni cuide de els infantillos.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora,⁸⁵⁵ tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver sabut que el mestre de capella en nom propi y dels músichs seculars, tenor, corneta, el baxionista —son gendre—, avia posat impediment al vicari general contra el cabildo culpan-lo de atentat en voler entrometre's en les disposicions y resolucions de la capella per turbar-los les determinacions que fan per a el govern de ella, quant està per si pretén ser absoluta sens dependència alguna del cabildo, concluint que sa señoria mane al dit cabildo se abstinga de semejans exesos y mantinga al dit mestre y capella en la dita independència pretesa, determinaren es pasàs un paper a la Ciutat, notician-los de la dita temeritat y atreviment, y, en sa consideració, castigàs als músichs seculars y llevàs els salaris, perquè per part del cabildo queden ya despedits, de forma que no se'ls permetrà cantar en la capella en tems ningú.

Etiam, determinaren que al mestre de capella se li diga no use més dels hàbits de graduat de què li féu gràcia el cabildo y se li lleve la administració y enseñansa dels infantillos.

En fe de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[473]

[f. 156v] 1722, octubre, 17

Mestre de capella interino a l'organiste Burgete y dels infantillos. Que escriga el senyor Cebrià a Sacaries si volt venir per a mestre de capella.-

---

⁸⁵⁵ Idem.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, Vicent Brotons y Pere Mora, tots canonges prebendats de la referida iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en conseqüència de aver privat a mossén Juan Serrat, mestre de capella, de la enseñansa dels infantillos, per juts motius, y per a què no queden sens enseñansa, determinaren que mossén Francisco Juan Burgete, organiste, se encarregue de amostrar als infantillos y de servir de mestre de capella interino, hasta altra disposició.

Etiam, determinaren que el racional de cabildo li diga al senyor canonge Cebrià escriga a mossén Sacarias Juan, mestre de capella que fonch en esta iglésia y ara recidix en la de Múrcia,⁸⁵⁶ si vol venir a ser mestre altra vegada, encarregan-li la resposta en brevetat; y podrà venir per a Nadal.

En fe de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[474]

1722, octubre, 23

Lloació de la venta de l'hort de Llinàs a Manuel Mòxica. A carta de gràcia. El acte diu Trobat que es rebé en 13 de este. El retor de Alcoy es quede 24 lliures de les 700 lliures consignades cada un any.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora,⁸⁵⁷ tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde [f. 157r] de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren lloar y aprovar la venda que don Antoni Llinàs féu a Manuel Mòxica, serer, de l'hort que està a la punta de la galera camí de Càrcer y dels Molins, que conté cinhc fanecades; segons acte rebut per Berthomeu Trobat, notari, a carta de gràcia, en preu de 260 lliures, per lo dret de tres

---

⁸⁵⁶ Francesc Zacarias Juan, natural de Caudiel, Múrcia, havia estat mestre de capella de la col·legiata de Xàtiva entre els anys 1692-1714.

⁸⁵⁷ Al ms. apareix subratllat (exerceix de regent de racional).

lluïisme[s] al benifet de Sant Llorens,⁸⁵⁸ hunit a mensa capitular, lo hu de 29 sous en Nadal y sant Juan sobre tres fanecades y 64 brases, lo altre de 2 sous sobre miga fanecada en sant Juan y Nadal, y lo altre de 2 sous sobre 40 brases en sant Juan y sant Miquel, com consta de dit acte de venda en 4 dels correns; pagà per dit dret dels lluísmes 10 lliures 4 sous, fent gràcia de lo demás y es lloà y aprovà ab acte per dit Trobat, en lo present dia.

Etiam, determinaren atendre la representació que féu el doctor Roca, retor de Alcoy, en permetir-le cobre, dels arrendaments de la sua primícia y ceció feta al cabildo de 700 lliures pagadores per la ànua penció y atrasos, 24 lliures en cada paga en concideració dels molts gastos que ha tengut en les bulles y viaje de Roma.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[475]

1722, octubre, 31

Disculpa dels músichs siculars y poder per a contradir al mestre de capella en la cúria. Que Devesa inste contra dit mestre al vicari general y també que no el orde en la admició feta. Que Devesa inste en la cúria per a què el mossén Domingo torne o renuncie. Que se escriga a Madrid per jutje substitut de confiscats per a les causes de la iglésia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora⁸⁵⁹ y lo doctor Estanislà Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehín convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en conseqüència de aver-se disculpat y donar per satisfació els músichs siculars, que quant à legat el mestre de capella Serrat al vicari general, en nom de ells contra el cabildo, en voler ser la capella independent del cabildo y demás coses que digé en lo pediment, que de tot estan molt ignorans, [f. 157v] no avent-los dit lo mestre cosa ninguna de lo que volia fer, sinó que tot ho à fet de son cap —y si no que amostre el poder que li han fet per a semejant instància—, y que en prova de esta veritat otorgarien poder al síndich del cabildo per a què en nom de ells contradigera a

⁸⁵⁸ El benifet de sant Llorenç fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Miquel Palasí. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150. Amb tot, els professors Milagros Cárcel i Vicent Pons, documenten dos benifets de sant Llorenç, un fundat per Miquel Palasí, i l'altre per Ramon Alentorn. Vegeu CÁRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

⁸⁵⁹ Idem.

tot lo dit per lo mestre de capella, como ab efecte el feren; y determinaren dits senyors canonges, se escrigera a Gaspar Domingo Devesa posara querella formal contra el mestre de capella davant lo senyor vicari general, de la falsetat y atentat executat; y, axí mateix, suplicara a sa señoria no ordenara a dit mestre de capella per la admició a percasos que el cabildo li tenia feta, pués la revocaven en quan se podia y que avien despedit al dit mestre de la capella y de la iglésia.

Etiam, determinaren se escrigera al dit Devesa instara *coram ordinario*, que per quant mossén Manuel Domingues se n'avia anat faltan a la obligació de ajudant de officis, en lo qual títol se avia ordenat y avia admés plaça en lo colegi del senyor Patriarca, que se li mane que vinga a residir el seu empleo o que renuncié la dita admició.

Etiam, determinaren se escriga a l'agent en Madrid demane, al jutje general de confiscats, la gràcia de substituir en esta ciutat jutje per a les causes de la iglésia, per los inconvenients que y à de instar-les en València.

En fee de lo qual escrites de altra mà les fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional.⁸⁶⁰ (*Signat*)

[476]

1722, novembre, 14

Que se escriga als mestres de capella, Villarrosa y Vidal, si volen venir a esta iglésia. Que el senyor Soler seguixca el paper del doctor Albert en no parlar ara de les carns, sinó dels altres arrendaments.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, Felis Cebrià, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora,⁸⁶¹ tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, preheint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de estar sens mestre de [f. 158r] capella y no tenir resposta de Sacaries, mestre de Múrcia, determinaren que el senyor deà escriga als mestres de capella Villarrosa y Vidal, si cas volen venir a esta iglésia.

Etiam, determinaren de escriure el senyor Soler que el doctor Albert Esparça, el altre dels nostres nomenats jutjes, vent les controvèrcies y disputes en lo punt de la refacció de

---

⁸⁶⁰ Al ms. «racional de cabildo».

⁸⁶¹ Al ms. apareix subratllat (exerceix de regent de racional).

la carn, sobre si ha de conciderar-se la concòrdia antiga entre la Ciutat y estat ecclesiàstich, en sa forma y rahó, o se ha de tenir per nul·la en lo cas present y que és de sentir no tratar ara de carns y passar als altres arrendamens, determinaren que el senyor Soler seguisca el dit paper y adelante lo posible els altres caps dels arrendaments.

En fe de lo qual escrites de altra mà les fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional.
(Signat)

[477]

1722, novembre, 22

Lloació de l'hort de Llinàs a Mòxica, de la carta de gràcia. Repartiment dels dos drets de les vendes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora,⁸⁶² tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part de tots los senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren lloar y aprovar la venta absoluta y carta de gràcia, que ha fet don Antoni Llinàs a Manuel Mòxica, de l'hort, expresat en la venta del dia 23 del passat⁸⁶³ y per raó dels dits 3 lliüsmes, autorisada per dit Trobat, notari, en 9 de este; y dita lloació se ha otorgat en lo present dia per dit Trobat y se ha pagat per lo dret 4 lliures 4 sous, que juntes en les 10 lliures 4 sous de la altra lloació y dret fan 14 lliures 9 sous, les quals se repartiren en los senyors infraescrits a 1 lliura 2 sous; y lo demés es donà al pertiguer, de orde de dits senyors.

Deà	.....	1 lliura 2 sous 6.
Cabiscol	.....	1 lliura 2 sous 6.
Jordà	.....	1 lliura 2 sous 6.
Texidor	.....	1 lliura 2 sous 6.
Vallterra	.....	1 lliura 2 sous 6.
Brotons	.....	1 lliura 2 sous 6.
Cebrià	.....	1 lliura 2 sous 6.
Conca	.....	1 lliura 2 sous 6.

⁸⁶² Idem.

⁸⁶³ Vegeu determinació [474]: 1722, octubre, 23.

Mora	.....	1 lliura 2 sous 6.
Soler	.....	1 lliura 2 sous 6.
Gavilà	.....	1 lliura 2 sous 6.
Inquisició	.....	1 lliura 2 sous 6.

En fee de lo qual escrita de altra mà la fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional.
(*Signat*)

[478]

[f. 158v] 1722, novembre, 24

*Poder al senyor Soler, que està en València, per a concordar en lo síndich y acrehedors de la Font de la Figuera. Que el dia dels Desagravis es posen 81 sou de lo de mossén Sancho.*⁸⁶⁴

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora,⁸⁶⁵ tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, preshint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver escrit el senyor Soler que els acrehedors de La Font de la Figuera y el síndich de dita vila estaven ajustats en lo modo de pagar-se els crèdits de ella y⁸⁶⁶ les quantitats que cada acrehedor podia tocar-li en la positura present, y que es necessitava de poder per a concordar, determinaren se li fera poder al dit senyor Soler per a concordar per part del cabildo, com ab efecte se otorgà ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari.

Etiam, determinaren que es posen 8 sous de distribució el dia que es celebren los Desagravis de Cristo Sacramentat, de lo que mossén Pere Geroni Sancho dexià per a la bolsa en son testament.

En fe de lo qual escrites de altra mà les fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional.
(*Signat*)

---

⁸⁶⁴ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «Dit dia 25 y any, per acta de Juan Bautiste Sanchis, prengé posesió mossén Mira, cabiscol, de percasos de dit offici». Aquesta frase es troba a les anotacions que es realitzen al marge, el dia 24 de novembre, abans de les que glossen les determinacions d'aquest dia. L'hem posada en aquest ordre, atenent a una successió temporal.

⁸⁶⁵ Al ms. apareix subratllat (exerceix de regent de racional).

⁸⁶⁶ Al ms. està repetida la «y».

[479]

1722, desembre, 12

Relació del senyor Soler sobre lo concordat en lo compromís en la Ciutat sobre els arrendaments.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora⁸⁶⁷ y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, féu relació el senyor Soler de l'estat de la dependència a què avia anat a València, sobre el compromís en los perjuïns que el estat ecclesiàstihc patia per los impostos en los arrendamens de la Ciutat, y que quedava el paper de capítols acordats per los quatre [f. 159r] abogats de les parts en poder del pavorde Domènech, per a què en la última junta que se avia de tenir es firmaren.

En fee de lo qual escrita de altra mà la fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional.
(Signat)

[480]

1722, desembre, 23

Semana de Nadal. De canonical, 45 lliures. De Carcaixent, 38 lliures 9 sous 8. Que no y à cabiment en lo que demanen els pares descalsos.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren dispondre la semana de Nadal y digeren que per a major assistència al cor y per la solemnitat dels dies que es possen 2 sous per porció senilla, repartides en ores, missa major y vespres; 20 sous per a les matines de la Nit de Nadal; 4 sous 6, per a les de principi de any y Reys; y turn tots los dies de festa hasta els Reys; y per

---

⁸⁶⁷ Al ms. apareix subratllat.

a la calenda que es posse distribució de lo que mossén Pere Jeroni Sancho dexià per a la bolsa; y per a el repartiment dels senyors canonges 44 lliures de canonical y 38 lliures 9 sous 8, de la tercera part de lo de Carcaixent, que toca a esta semana; les quals dos partides fan la suma de 83 lliures 9 sous 8, y que lo que toca de la primícia per a este repartiment es quede en poder del senyor primicier, per a pagar los càrrechs de ella.

Boxiart dels senyors canonges per a el repartiment de dites 83, 9, 8.

Deà	.....	6 lliures 9 sous 2.
Jordà	.....	6 lliures 9 sous 2.
Gavilà	.....	6 lliures 9 sous 2.
Teixidor	.....	6 lliures 9 sous 2.
Conca	.....	6 lliures 9 sous 2.
Mora	.....	6 lliures 9 sous 2.
Cabiscol	.....	6 lliures 9 sous 2.
Vallterra	.....	6 lliures 9 sous 2.
Brotons	.....	6 lliures 9 sous 2.
Cebrià	.....	6 lliures 9 sous 2.
Soler	.....	6 lliures 9 sous 2.
Inquisició	.....	6 lliures 9 sous 2.

Deà, Jordà, Gavilà, Texidor, Conca, Mora, Cabiscol, Vallterra, Brotons, Cebrià, Soler, Inquisició.

Etiam, determinaren que a la petició dels pares descalsos que el cabildo els condonara les pencions dels censals que té sobre el hort [f. 159v] y [p]art que han pres per a el convent, segons los papers fets dels cinch anys que els ocupen fins el present de 1722, a raó de 8 lliures 8 sous anuals, que importa 44 lliures 4 sous 4; se'ls diga que no y à cabiment per ser sufragi y cosa de comunitat y no ser propi el interés de cada hu.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Teixidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[481]

1723, gener, 4

Que se escriga al capítol general sobre la plata de Santa Tecla que mossén Anton ha empeñat a uns invàlids. Que mossén Anton entregue la que queda. Que mossén Anton no siga més vicari de Santa Tecla.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver-se fet relació de què mossén Juan Anton de l'Olmet, beneficiat en esta iglésia y vicari de la parròquia de Santa Tecla, en contravenció de la confiança que de ell se avia fet y compliment de sa obligació, avia empenyat una font de plata y unes llànties y naveta de plata del servici y sacrestia de dita parròquia, a don Luís Navete y don Juan Robledo, oficials invàlits de este batalló, per a socórrer les necessitats, determinaren que el senyor deà escrigera al senyor príncep de Campoflorido, capità general interino del Reyne, representan-li lo que passa, per a què mane a dits oficials invàlits entreguen dites pessets de plata a la iglésia, per ser del servici de ella; y que si pretenen alguna cosa la demanen a dit mossén Anton; y axí mateix que mossén Anton entregue la plata restant, de dita sacrestia, segons el inventari, per a veure la plata que falta.

Etiam, determinaren que el infraescrit racional el cride y li diga quan fea es la acció que ha fet, el sentiment del cabildo y la diligència que es fa; com també que entregue la plata restant y que disponga dexiar la vicari[a] quant ans.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[482]

[f. 160r] 1723, gener, 7

Capítol general de la iglésia. Poseció de la casa de Pèriç, que es fasa. Que a mossén Pasqual Pellejero no se li pague lo que guaña hasta que transporte béns de la sua herència.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Josep Vallterra, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels canonges al present residents, presehint convocació a so de campana, segons disposició per bulles apostòliques concedides per a la celebració del present capítol y nominació general de tots los oficis, per

a el bon govern de esta iglésia, en lo present dia, determinaren es fera dita elecció *more solito* per a el corrent any, comensant a exiersir-los des de el primer dia del mes de maig que ve fins lo últim de abril de l'any següent de 1724, quedant per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes la facultat y permís de confirmar dits oficis o revocar-los. Y ab efecte es féu dita nominació, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en los següens: *primo*, al senyor canonge Vicent Brotons, en jutje contador de les impositions; al senyor canonge Mora, en racional de cabildo; al senyor Conca, en síndihc capitular; al senyor Cebrià, en primisier; al senyor Vallterra, en apuntador; al senyor Soler, en archiver; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor Jordà; en clavari de la cera eo lluminària a mossén Christòfol Piquer; en bolsers a mossén Felis Pérez y mossén Gaspar Marqués; en racional de misses al doctor Carlos Pellejero; en acaptador de les Ànimes per la iglésia a mossén Piquer; en traster y apuntador al dit mossén Piquer; en sacramenter a mossén Pasqual Pellejero; en calvari de les relíquies a mossén Monpó; en acaptador de les Ànimes per la ciutat a mossén Josep Abril; en credencier a mossén Vicent Roig; y en subsíndihc a mossén Eusebi Llinàs.

Etiam, determinaren que se admeta la ceció que oferixs don Manuel de Lago per sa muller, per los censals de la casa del Rehc Nou y la Marca, contra el arrendador de la casa de Pèriç, de una paga corrén de tots los censals y mija per lo atrasat.

Etiam, determinaren, en vista que mossén Pasqual Pellejero, per més instàn-[f. 160v]cies que se li han fet, no fa ceció o transporta propietats per pagar la anualitat que presta de la sua admició a percasos o propietat de ella, que se li page la distribució servint lo que la iglésia es retura per a pago de lo que deu.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[483]

1723, gener, 10

Posseció de mossén Tudela, del benifet de santa Isabel. Pagà 4 lliures 3 sous 4 de annata mortis.-

Dia 10 del correns prengé posseció mossén Josep Matheu Tudela, de Benigani, del benifet que tenia el doctor Gixart Badia en esta iglésia, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari; pagà per la *anna mortis* 4 lliures 3 sous 4. És la invocació de Santa Isabel.

[484]

1723, gener, 11

Que el soterrar de Llorens Albiñana no sia 24.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Teixidor, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avent-se proposat, per part dels germans y albaseshes del difunt Llorens Albiñana, que volien fer-li soterrar 24, si se'ls permetia, determinaren fer regonéixer lo llibre del colector de soterrar y preguntar a diferens beneficiats antihcs si y avia tal exiemplar, y no avén-se trobat ni vist, se'ls respóngé que no y avia més soterrar que 4, 6, 8, 16, generalet y general, que estos elexiren el que volgeren, però no podia ser 24; y el soterraren en la Seu en 16 capellans.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Teixidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[485]

1723, gener, 16

Que el canonge Teixidor passe a Carcaixent a arrendar la primícia. Nominació del vicari de Santa Tecla en lo doctor Les Heres.. Que es consulte en València lo que es podrà fer per a asegurar lo que deu el retor de Alcoy, avent passat a la retoria de Castelló.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la [f. 161r] referida iglésia, los senyors don Felis Jordà, don Onofre Vicent Teixidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el canonge Teixidor passàs a Carcaixent a fer córrer y subastar la primícia y lliurar-la al major postor.

Etiam, determinaren provehir la vicaria de Santa Tecla y foren proposats per a el obtent el doctor Les Heres y mossén Sellés, mestre de seremònies; y troban-se dits senyors indiferens en lo modo de votar, per alguns motius que tenien presens, resolgeren votar en secret, per a lo qual es pencharen dos boses, abén retut en cada una lo nom dels pretenens. Y posant en cada una de ells els vots, en faves, es trobaren, dels huit vots, los 6 en la bosa

del doctor de Les Heres y els dos en la de mossén Sellés, ab què quedà nomenat y es nomenà al doctor Les Heres per vicari de Santa Tecla.

Etiam, determinaren atendre a algunes representacions de mossén Anton de quedar-se tota la Quaresma en lo empleo de vicari. fins a Pasqua.

Etiam, determinaren, avent sabut que el doctor Roca, de Alcoy, avia lograt la retoria de Castelló de Xàtiva, per Roma, que és consulte en València, què podrà fer el cabildo per a assegurar el atràs que deu per la penció apostòlica.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[486]

1723, gener, 23

Es féu la lloació en 28 de juliol, acte per Trobat. Que es condonen en 3 añades, dels 4, del lluíme sobre el Hort dels Pares Descalsos. Y el dret del lluíme; substitució de poder per a el censal de Bocayrent.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a ho se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora,⁸⁶⁸ tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren condonar als pares descalsos tres añys, dels 4, del lluíme, lo que es farà quan lloaran [f. 161v] y aprobaran la venta de dit Hort dels Pares Descalsos, eo el síndihc don Manuel Jordà, a Manuel Mòxica, restada de la cantitat que puga tocar a l'il·lustre cabildo per lo dret de lluíme que la iglésia té sobre miga fanecada de dit hort que està junt a la Basa del Mercat.

Etiam, determinaren que mossén Eusebi Llinàs eo mossén Francisco Vidal substituïxquen el poder *ad lites* [...] ⁸⁶⁹ de Bocayrent, per a fer demanda als hereus de Diego Belda de les pencions del censal de 40 lliures de propietat, per ser presís fer-se per lo alcalde de Bocayrent.

En fee de lo qual les escrigé altre y fermí de la mi[a] mà pròpia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

---

⁸⁶⁸ Al ms. apareix subratllat (exerceix de regent de racional).

⁸⁶⁹ Al ms. hi ha un espai en blanc.

[487]

1723, gener, 30

Que la plata de Santa Tecla que ha entregat mossén Anton, se entregue al subsacriste en recibo.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Pere Mora⁸⁷⁰ y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunts dits senyors, avent entregat mossén Juan Anton de l'Olmet, vicari de Santa Tecla, la plata que estava en son poder al senyor deà, determinaren que entregàs a mossén Batista Monpó, subsacriste interino, y que fasa en recibo de tota ella, hasta altre orde del cabildo.

En fee de lo qual escrita de mà de altre la fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[488]

1723, febrer, 6

Visita del predicador de la Quaresma, el pare Ruís, dominico. Se arrendà la primícia de Carcaixent per 944 lliures. Que els contes de Devesa els passen los senyors deà y canonge Mora.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca; Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de [f. 162r] cabildo, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, admeteren la visita del pare don Gimén Ruís, prior del convent de Sant Domingo, de Algemesí, predicador de la Quaresma de este corrent any en esta iglésia, el qual rebé segons costum; y demanà el púlpit y la assistència, etcètera.

---

⁸⁷⁰ Al ms. apareix subratllat (exerceix de regent de racional).

Féu relació el infraescrit canonge Texidor de quedar arrendada la primícia de Carcaixent, en lo preu nunca vist de 944 lliures, a favor de Andrés Sanchis de esta ciutat y de Josep Talens de Polinar, de Carcaixent, per tems de 4 anys.

Etiam, determinaren que els contes que ha imbiat Gaspar Domingo Devesa de tot lo cobrat y pagat en València, que els passen els senyors deà y canonge Mora y els difinixquen.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[489]

1723, febrer, 13

Que es consulte los abogats sobre el año, Bru y casa de este que té don Manuel Jordà. Que sobre la pretenció del retor de Carcaixent de l'essés⁸⁷¹ de les 400 lliures de la penció es consulte en València per les dos parts. Que se li done al senyor Soler el certificat que demana dels benifets.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que la dependència de l'il·lustre cabildo en don Manuel Jordà, los senyors deà y canonge Soler la consulten en los abogats del cabildo, el doctor Bosch⁸⁷² y don Manuel Menor, instruín-los dels drets del cabildo; y, segons donaren el paper, es veurà lo que es farà sobre dita dependència. que és lo año que se ha de fundar, del preu de la casa de Felip Bru que té dit Jordà.

Etiam, determinaren que sobre la pretenció del retor de Carcaixent [f. 162v] respecte de l'exés que y à en lo arrendament de la primícia, en les 944 lliures, per a pagar les 438 lliures 12 sous 4 al dit retor y demés obligacions, y les 400 lliures al cabildo per la penció apostòlica, que són 16 lliures 7 sous 8, dient que estes ha de cobrà-les ell, així perquè sobren de les 400 lliures, com perquè el año 1707 no y agé prou per a pagar-li les 438 lliures 12 sous 4; no obstant, que el dit retor no vol pleyt sinó que avent informat el cas al doctor Sesé,

---

⁸⁷¹ Al ms. apareix ratllada la «x» de la paraula, presentant a sobre la doble «s».

⁸⁷² Maties Bosch, regidor de l'Ajuntament de Sant Felip, càrrec que ocuparà —junta a d'altres regidors— a partir de 1720. Vegeu Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit. pp. 216, 226, 238, 299, 405.

de València, que el il·lustre cabildo informe al seu abogat y es farà lo que dits abogats parexierà, en tot lo qual convé el cabildo; y que el canonge Texidor fasa un paper de instrucció al doctor Pavia, com altra vegada es féu al doctor Tàpies, sobre lo que dit retor pretenia; que el cabildo li refés lo que li falta en lo any 1707 per a les 438 lliures 12 sous 4, y que informat lo dit doctor Pavia es conferixquen dits abogats y digen son sentir.

Etiam, determinaren permetre que el senyor archiver fasa un certificat al senyor Soler dels benifets que y à en la iglésia, segons les visites.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[490]

1723, gener, 14

Possessió de Josep Portell del benifet que abans tenia Vicent Menor, del qual ja prengué possessió Diego Belda. Se segueix pleit per l'audiència.-

Dia 14 dels corrents prengé posseció mossén Josep Portell, resident en Roma, per poder, del benifet vacant per mort de don Vicent Menor, per despaix de Roma al senyor deà, del que ya prengé el doctor Diego Belda de Bocayrent, en despaix del nuncio; y es seguix pleyt per la audiència sobre la posseció, acte per Juan Bautiste Sanchis.

[491]

1723, febrer, 20

Que el censal de les monges de Santa Clara, sobre la caseta del senyor deà, se ajuste com se pugà. Que es posen 4 porcions canonicals per a el viaje del senyor deà a Madrid. Y de dieta 2 lliures. Que a mossén Ferri se li pose trast a part.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonje, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora,⁸⁷³ tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, que sobre el censal que les monges de Santa Clara demanen sobre la caseta [f. 163r] que el senyor deà comprà dels administradors de don Diego Bellohc, de ànua penció,

⁸⁷³ Al ms. apareix subratllat (exerceix de regent de racional).

de 12 lliures 10 sous, determinaren que el senyor deà es conferisca en les dites monges y en los dits administradors, y que vista la justificació se ajuste del millor modo que es puga.

Etiam, determinaren que avent de anar el senyor deà a Madrid, lo que novament determinaren per a els negosis de la iglésia y pretencions sobre els censals que la Ciutat no paga, seria menester tenir prevengut diner; que es posen quatre porcions més, canonicals correns, y que les cobre el doctor Carlos Pelejero, segons les altres, comensant de huy.

Etiam, determinaren que al senyor deà se li assignen dos liures de dieta per ara y se li done lletra quan fasa viaje per a tot lo que se li oferixca en les dependències y en mantenir coche.

Etiam, determinaren se li diga a mossén Carlos Ferri que es presís posar-li trast a part per la sospecha de l'accident que té.

En fee de lo qual, escrites de mà de altre, les fermí de la mia. Pere Mora, regent de racional. (*Signat*)

[492]

1723, març, 4

Que es vena el secà de Alòs per 40 lliures. Ajust en Belda de Bocayrent, en lo censal y pencions.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren que el secà en Bixert, que era de Josep Alòs, es vena a Miquel Ramon, laurador, que el demana per 40 lliures a censal y franca pubil.

Etiam, determinaren convenir en lo ajust que Josep Belda de Bocayrent proposà per lo censal de 40 lliures de propietat sobre una terra que, el dit, vené a Juan Francés, de Bañeres, sens adosar-lo, del qual es dehuen 34 lliures de pencions vensudes, ofernit que pagà 10 lliures per a el dia del Corpus, 10 lliures per tot octubre y les restans 14 lliures y les 40 lliures a Nadal.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[493]

[f. 163v] 1723, març, 13

Que el lluïisme de Vallada se ajuste per 36 lliures o 30 lliures. Y mossén Richart se li paguen los gastos y alguna cosa per lo treball. Que a mossén Ferri se li señale calis y demás ornaments. Que al pare Gascó, albacea de sa mare, se li donen 40 lliures. Y en la iglésia que es celebren les misses que li toquen y el dret de fàbrica. Que a mossén Esbrí se li donen 2 sous el dia que no arribe la distribució. Ajust de censal de Santa Clara y administradors de Belloch. Que el senyor Soler escriga als abogats de València firmen, cada un per sa part, els capítols en què convingeren.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, avén-se proposat per part de mossén Francisco Richart, beneficiat en esta iglésia, y com a tal, en lo benifet del senyor sant Methies, té la penció de un lluïisme de quatre diners y la señoria directa a l'il·lustre cabildo com administrador dels béns de donya Juana Sans, sobre una casa en Vallada, dels hereus de Berthomeu Alcover, la qual casa es permutà en altra de Simó Perales, segons acte rebut per Cristòfol Tortosa, de Vallada, en 8 de setembre 1679, y después se ha fet una divició verbal entre els cohereus, de tot lo qual no es tenia notícia y el dit mossén Richart jurídicament ho ha posat en alguna claritat, per lo que els dueños de la casa digüen que volen regonéixer dit lluïisme y pagar aquell dret que sia raó. Determinaren que el síndihc capitular amostre els⁸⁷⁴ papers que mossén Richart té a mossén Manuel Menor per a veure la justificació, y en casos de dificultat que se ajuste tot lo dret de permuta y divició per 36 lliures o per 30 y es lloarà tot, y de lo que es cobre es satisfassen los gastos fets a mossén Richart y se li done alguna cosa més per lo treball que ha tengut.

Etiam, determinaren que en lo trast que se li ha señalat a mossén Carlos Ferri es pose calis y tot ornament señalat.

Etiam, avent vist un memorial possat per lo pare Josep Gascó, religiós de obediència agustino, dient como en nom de albaça de sa mare Juana Isabel Ribera, segons decret de la cúria de València en 27 de maig 1711 devia cobrar —per a fer dir lo bé señalat en aquell—

---

⁸⁷⁴ Al ms. apareix «ells».

de l'il·lustre cabildo posehedor de unes casses y terres que eren de Vicent Golçalbo, [f. 164r] laurador, y sa muller Esperança Tormo, la cantitat de 40 lliures restans de aquelles 70 lliures que els dits Vicent y Esperança confesaren deure a la dita Juana Ysabel, sa mare, ab acte de obligació rebut per Juan Vejaroch, de Xàtiva, en 3 de nohembre de 1688. Determinaren, vists dits papers, que dels mateixos efectes dels arrendaments de les cases y terres se li pàguent a dit pare Gascó les 40 lliures, però que ans siga cobrat lo dret de fàbrica, no sols de les 40 lliures, sinó de lo que àxia cobrat en dit nom de albacea, per quant morí sa mare el any 1710, intestada, y el decret señale per a el bé de la sua ànima tot lo que conste ser seu; y que después de pagats tots los gastos del sotarrar es celebre en la iglésia per lo dret de quarta part que toque de lo que reste de les 40 lliures y demés que àxia cobrat.

Etiam, determinaren fer gràcia a mossén Juan Damaseno Esbrí, ajudant de officis, se li donen, de la bolsa, 2 sous, el dia que la distribució y celebració no aplege als dos sous, per a poder-se alimentar.

Etiam, convingueren dits senyors en lo ajust que el senyor deà féu relació se avia fet entre el convent de les monges de Santa Clara y els administradors de don Pere Belloch, en lo censal de 121 lliures 0 sous, sobre la caseta venuda a dit senyor deà, que és, condonant-se set pencions o anualitats y terres, tans es satisfaran a plasos completens.

Etiam, en vista que els abogats de València compromisaris per a les dependències de la Ciutat y el estat eclesiàstihc, sobre la refacció dels impostos en los arrendaments dels abasts, no es convenen en firmar los capítols acordats en les diferens juntes que han tengut, dient los dos de la Ciutat que no són, segons ells digeren, y els del cabildo afirmen que sí. Determinaren que el senyor Soler escriga tots los quatre, que cada dos abogats de les parts firmen en los que es pareix, que concordaren; y en vista de uns capítols y atres, fermats, pendrà el cabildo y les comunitats eclesiàstiques la resolució més convenient.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[494]

1723, març, 20

Semana Santa. Canonical, 45 lliures. Carcaixent, 44 lliures 11 sous 2. Dijous Sant, la Encarnació. Misses, 8. Que de les 26 lliures 6 sous 3, lluíisme de la casa Dongo, es repartixquen 20 lliures. Es lloà este lluíisme en 28 de juliol de este any.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia [f. 164v] de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis

Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren dispondre la Semana Santa y que per a més assistència al cor que es posse per porció sensilla en ores, missa y vespres 2 sous, per a maytines en los 3 dies de tiniebles 10 sous y turn Dumenge de Rams, els tres dies de Dimecres, Dijous y Divendres, les tres festes de Pasqua y dia de sant Vicent Ferrer; y per a el repartiment dels senyors canonges que done el colector 44 lliures de canonical; y per quant en este nou arrenadament de la primícia de Carcaixent, està aumentat hasta 944 lliures, que pagades les 438 lliures 12 sous 4, de les obligacions y càrrehcs de dita primícia, queda la penció de 400 lliures cabal y sobren 16 lliures 7 sous 8, les que el retor de Carcaixent pretén ser sehues y el cabildo també; y se ha convengut informar a dos abogats per a què determinen, segons la determinació de 13 de febrer passat,⁸⁷⁵ han determinat estos senyors que sols se conte, sobre les 400 lliures, de les quals toquen a esta Semana, de fer de la 3a part 44 lliures 11 sous 1, que juntes en les 44 de canonical fan la suma de 100 lliures 11 sous 1; y lo que toque de la primícia, per a el repartiment de esta semana, es quede en poder del senyor primicier per a pagar los càrrehcs de ella.

Boxiart dels senyors canonges per a el repartiment de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Texidor	.....	8 lliures 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliures 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliures 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliures 7 sous 7.
Brotons	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliures 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliures 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliures 7 sous 7.

Etiam, determinaren que en exiecució de l'edicte del senyor [f. 165r] vicari general, perquè Dijous Sant, festa de la Encarnació, es diguen en esta iglésia misses ans de

⁸⁷⁵ Vegeu determinació [489] de 13 de febrer de 1723.

conventual, que el racional de cabildo previnga al traster convoque als beneficiats més antics, per a què les diguen per boxiart, hasta encontrar en los 8 que les vullguen dir, advertín-los que la iglésia no donarà limosna, sinó que la diguen a sa intenció.

Etiam, determinaren que el dret de lluíisme sobre la casa de la herència de Geroni Dongo, barber, que està en la plaseta de la Font Fonda del Sant Christo, sol de 20 sous ànuos en sant Joan y Nadal, al benifet de Sant Gregori, unit a mensa capitular que jurídicament se ha adjudicat a Francisco Blanco, fuster, per lo jusgat de l'alcalde major, el doctor Gabriel Pérez⁸⁷⁶ y per lo escrivà, Berthomeu Trobat, de dita casa, en 16 del correns, que importa 26 lliures 6 sous 7, que sols se en cobren 20 lliures y que les restans es condonen a favor de la viuda de dit Dongo; y que es repartixca ara y que quant la part vullga es farà acte de la lloació y aprobació.

Boxiart dels senyors canonges per a el repartiment de les 20 lliures de lluíisme de Dongo.

Deà	.....	1 lliura 12 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>).
Jordà	.....	1 lliura 12 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>).
Gavilà	.....	1 lliura 12 sous 6. Gavilà, (<i>signat</i>).
Texidor	.....	1 lliura 12 sous 6.
Conca	.....	1 lliura 12 sous 6. Conca, (<i>signat</i>).
Mora	.....	1 lliura 12 sous 6.
Cabiscol	.....	1 lliura 12 sous 6. Ros, (<i>signat</i>).
Vallterra	.....	1 lliura 12 sous 6.
Brotons	.....	1 lliura 12 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>).
Cebrià	.....	1 lliura 12 sous 6.
Soler	.....	1 lliura 12 sous 6. Soler, (<i>signat</i>).
Inquisició	.....	1 lliura 12 sous 6.

Etiam, determinaren es repartiren les 20 lliures a 1 lliura 2 sous 6, y que els 10 sous que sobraven se entregassen al pertiguer.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁸⁷⁶ Gabriel Pérez, advocat dels Reials Consells i alcalde major de Sant Felip (1715-1723), fou nomenat pel corregidor Rocafull en novembre de 1715. Serà succeït en el càrrec d'alcalde major per Antoni Custodio Ortiz, el qual ocuparà el càrrec entre 1723-1724; càrrec que tornarà a ocupar entre els anys 1726-1728, després que se suspenguera a Ambrosio Álvarez de Toledo i Ponce, després d'exercir el càrrec entre 1724-1726. Vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 183-184, 344.

[495]

1723, abril, 3

Que a fra Gascó se li entreguen 24 lliures de les 40 lliures com ha albacea de sa mare, en dos vegades. Y les altres 24 para la fàbrica y misses. Que es forme la cofraria de les Ànimes en lo fosar.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afer-[f. 165v]mant⁸⁷⁷ ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver representat el pare Josep Gascó, religiós agustino de obediència, que avia fet celebrar moltes misses per ànima de sa mare, Isabel Juana Ribera, y que tenia nebodes pobres, a qui socorré en diferens limosnes, que el il·lustre cabildo dispongera de les 40 lliures que en la determinació del dia 13 passat⁸⁷⁸ avia resolt satisfer-li, de la quantitat que li paregera, para lo dret de fàbrica y misses per ànima de sa mare, avent ell ya satisfet el gasto del sotarrar. Determinaren se li pagen 24 lliures: 12 lliures 10 sous de cantada y les altres 12 lliures 10 sous quan se cobren los arrendaments de les cases eo terres; y que les altres 24 lliures se aplique les 4 lliures per lo dret de fàbrica y les 20 lliures es celebren de misses per ànima de la sa mare, per tot lo dret que puga tocar a la iglésia; y que donan-li recibos de les dites 24 lliures, segons la aplicació de elles, otorgà dit pare Josep Gascó àpoca de totes les 40 lliures per a descàrrehc del cabildo.

Etiam, determinaren en vista del breu del papa que ha portat el hermano Alonço de la Sierra, hermità de les Ànimes en lo fosar de esta iglésia, per a formar-se una cofradia en dit fosar, ab conceció de jubileu y diferens indulgències plenàries entre el any y altars, privilegi que es forme des de hui, y es fassen les constitucions conveniens per a la major claritat y bon govern de dita confraria perquè el senyor vicari general les aprobe; y lo demés que es prevé en dit breu.

En fee de lo qual les escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

⁸⁷⁷ Al ms. «afer-» apareixia al final del foli 165r, i es torna a repetir en el foli 165v: «afermant».

⁸⁷⁸ Vegeu determinació [493] de 13 de març de 1723.

[496]

1723, abril, 10

Rogatives per haygua. No es feren les prosesons perquè plogué.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats de [f. 166r] la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present recidens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, en vista de aver representat la Ciutat per medi de el regidor de semana al racional de cabildo la gran necessitat de aygua y que el poble clamava per la gran ceca que y avia, y que si pareixia al cabildo es podien fer rogatives asistín la Ciutat en la cera de l'altar y limosna de la missa de 4 sous y demés que se oferixca, determinaren fer rogatives, comensant-se el dilluns 12 de este, en prosesó de cabildo y clero al convent del Carme, fent estació al Santíssimo Chrysto y tornar a la iglésia, a dir la missa de rogatives a la Mare de Déu, continuant ab la limosna de 4 sous; y a la vesprada, que es diga la lletania y salve y oracions corresponens; el dimarts 13, axí mateix, en prosesó al convent de la Trinitat, a fer estació a la Mare de Déu del Remey, y después a la iglésia, a dir missa de rogatives, y de vesprada lo mateix; el dimecres 14, del mateix modo, al convent de Sant Agustí a fer estació a la Mare de Déu del Socorro, después a la iglésia a dir la missa de rogatives, y de vesprada, així mateix, lletania y salve; y dijous, divendres y disapte que es continue missa de rrogatives y de vesprada salve y lletania, estant la Mare de Déu descuberta y el altar en tota desència y adorno dels sants de plata; y que dit disapte es vorà lo que sa ha de fer. Per a tot lo qual que el racional de cabildo cride alguns beneficiats, els més antihcs y els ho fasa saber per a la major assistència.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[497]

1723, abril, 17

Que el síndihc passe a conferir en lo regidor de mesada sobre el modo que la Ciutat vol es donen gràcies.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don

Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los [f. 166v] damunt dits senyors, en vista del gran favor que se ha experimentat de la Mare de Déu, nostra patrona, en lo benefisi tan general de abundant haygua, que tota esta semana nos ha donat, de modo que no se ha pogut exir a fer ninguna estació de les resoltes el dia 10, sinó que les rogatives se han fet dins la iglésia, y sent raó donar moltes gràcies a nostra patrona de la Seu, que el senyor Conca, síndihc capitular, es conferisca en lo regidor de semana per a què la Ciutat, en consideració de tan gran benefisi, diga la forma en què es vol que es donen les gràcies.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[498]

1723, abril, 19

Resposta de la Ciutat y forma en què es donaren gràcies per aver plogut.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de San Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats de la dita iglésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residens, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, *vide* la resposta de la Ciutat per lo senyor Conca, que és: que sent tan just y degut donar gràcies a nostra patrona per tan gran benefisi, que es podrà cantar el *Te Deum*, después de la missa solemne de gràcies; o que es digera un aniversari general per les Ànimes, donant la limosna la Ciutat, o de la forma que paregera al cabildo; determinaren que el dimecres dia 21 es cante missa solemne de gràcies, después el *Te Deum* y que la Ciutat vol fer celebrar un dia de misses per les Ànimes, molt bé; però que aniversari general no cap en dia tan festiu, donant gràcies; y que axí ho diga el senyor síndihc, el qual passà a fer està diligència. Y tornà dient que el regidor de messada tenia orde de convenir en lo que el cabildo resolgera, y es quedà axí resolt.

En fee de lo qual la escrigí y fermí de la mia mà pròpia. Don Onofre Vicent Texidor, racional de cabildo. (*Signat*)

[499]

[f. 167r] 1723, abril, 29

Permís al senyor canonge Gavilà per a què se acabe de curar en València. Y que no perda el punt encara que no vinga el primer de maig. Que Llinàs pagara les 60 lliures de don Miquel Belvís, en 4 pagues. Que mossén Anton diga missa en Santa Tecla.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta collegial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de la referida i glésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà y canonge, don Felis Ros, cabiscol y canonge, don Felis Jordà, don Josep Vallterra, Vicent Brotons y Pere Mora,⁸⁷⁹ tots canonges prebendats de la dita i glésia y afermant ser la major part dels senyors canonges al present residents, presehint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, a qui féu relació aver convocat a tots los damunt dits senyors, atenant que don March Antoni Gavilà, canonge, se n'avia anat a València a posar-se en cura de un accident que patia, per los primers de abril, y que proposà per medi de son germà que la curació està en bon estat, però que no era posible poder venir, sense perill, a prendre el punt de la recidència el primer dia de maig, segons es deu, ni alguns dies después, demanava la gràcia y permís per a continuar la curació sens que li fóra perjuí per a persebir los fruits canonicals, no prendre el punt en lo primer dia de maig, ni en lo que tardarà a venir per acabar-se de curar; determinaren, en consideració de ser causa tan presisa el aver-se n'anat a curar-se y no estar per a posar-se en camí y prendre el punt como se deu, permetir-li se acabàs de curar, sens perjuí dels fruits canonicals que li podien tocar no prenint lo punt en lo primer dia de maig.

Etiam, determinaren admetre la proposta que fa don Anton Llinàs de pagar les 60 lliures que don Miquel Belvís consignà contra el dit Llinàs a favor de la i glésia, que rebé y notificà Josep Geroni Guerau, notari, en quatre plasos de a 14 lliures cada hu; y lo primer en sant Miquel, de este corrent any, y els demés lo mateix dia de sant Miquel, consecutivament.

Etiam, determinaren consedir y permetre que mossén Juan Anton de l'Olmet diga missa en la parròquia de Santa Tecla, prenint la intenció de la i glésia.

En fee de lo qual, escrites de altra mà, de la mia pròpia les fermí. Pere Mora, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁸⁷⁹ Al ms. apareix subratllat (exerceix de regent de racional).

[500]

1723, maig, 8

Que se escriga al senyor Galindo. Que se escriga a Devesa. Que el dosel dels espillets se'ls done als capuchins. Que se li done el sertivat que demana mossén Cerrat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols [f. 167v] de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la demanda dels comisaris de l'Hospital de Invàlidos, es conferisca el síndihc capitular, en don Manuel Menor, y que se escriga al senyor Galindo, particularment per les casses de Fort, Adam, Soler y Boluda.

Etiam, que se escriga a Devesa es solisite decret del senyor vicari general per les vendes que té fetes la iglésia de terres y casses.

Etiam, que es prenga part de la capilla del senyor Soler per ser menester per a el servici de la sacristia.

Etiam, que el dosel dels espillets es done de limosna al convent de Capuchins.

Etiam, que se li done certificat al mestre de capella, Serrat, com ha regentat la capella en algun tems.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[501]

1723, maig, 19

Semana del Corpus. Recado a la Ciutat; distribucions de les primícies.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita col·legial iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats⁸⁸⁰ en dita iglésia, afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta a ço de campana, segons bul·les posetícies, determinaren confirmar y aprovar los oficis per a el bon govern de la iglésia, nomenats en 7 de janer del present any; ab acte, tot per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

---

⁸⁸⁰ Al ms. repetit «prebendats».

Etiam, que es passe la notícia a la Ciutat com la prosesó del Corpus ha de passar per les monges de Consolació, y que siga per a sempre, en vista de la súplica de dita comunitat.

Etiam, que en les distribucions de les primícies, sols baja la ferma del senyor Cebrià, per estar nomenat per a dites difinicions de l'yllustre cabildo y del racional del cabildo.

Etiam, determinaren que per a més assistència en lo cor en la present semana del Corpus es posse 3 sous per porció sensila en tot lo dia, 4 sous a maytines y turn, en lo dia de la dominica y cap de octava; y per a el repartiment dels senyors done el procurador 45 lliures de canonical, de Carcaxent 55 lliures 11 sous 1, y fan la suma de 100 lliures 11 sous 1; y lo que toque de la primícia que es quede en poder del senyor primicier per a pagar los gastos de ella.

[f. 168r] Boxiart dels senyors canonges per a el repartiment de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Teixidor	.....	8 lliures 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliures 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliures 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliures 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliures 7 sous 7.
Brotons	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliures 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliures 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliures 7 sous 7.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[502]

1723, maig, 22

Sermó de sant Pere al doctor de les Heres. Trànsit de aygua, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Teixidor,

don Felis Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar el sermó del senyor sant Pere al doctor Manuel de les Heres y, per haver caygut mal, predicà el doctor Francisco Ortiz.

Etiam, que el trànsit que passa de aygua a la terra que ans era de Exea, per lo de don Josep Alberó, si vendrà dit trànsit; y en cas que vulga vendre, la iglésia no perjudica a ningú y es regonega que de gràcia es deya passar la aygua.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[503]

1723, maig, 29

Que escriga el senyor Soler a Roma. Que es possen en execusió les letres que ha enviat Devesa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la carta que ha escrit el senyor sacriste Bru al senyor deà, que escriga el senyor Soler a Roma, a l'apoderat del cabildo, per a què estiga prevengut de lo que intenten los retors.

Etiam, que es posse en execusió les letres que ha enviat Devesa contra don Juan Martí.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[504]

[f. 168v] 1723, juny, 11

Que es veja si darà permís el príncep de Campoflorido de complimentar-se. Que de lo que es pague es detinga a lo mossén Rodrigo y doctor Pastor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se explore si admetrà visita el senyor príncep de Campoflorido, virrey y capità general. Per medi del senyor deà, vingué a missa y se li previngué sitial y no volgué tal cosa, per ser missa privada; y ayxí mateix, no admeté la visita per estar de viaje; y estimava, com era raó, les exprecions del cabildo. Les deputaren per a la visita al senyor don Felis Ros, cabiscol, en los dos síndichs seculars, els quatre oficiis, acòlits, diputats, pertiguer y el mestre de cerimònies.

Etiam, determinaren que lo que deguen el doctor Pastor y mossén Josep Rodríguez es detinga el racional de cabildo, que li parega proporcional a lo que es paga.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[505]

1723, juny, 12

Que se estreche al doctor Aliaga. Que se arrende el hort que era de Sanchis a mossén Gallego.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se estreche al doctor Aliaga que pague o transporte terra a la iglésia.

Etiam, que se arrende el hort de Sanchis a mossén Onofre Gallego, per un any per 4 lliures; y de lo produït de les procures de Noguera es fasa la casa en dit hort.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[506]

1723, juny, 26

Distribució en lo dia de sant Pere. Lo que per aver-se añadit en la cadireta diferents registres, que se li done de arguinaldo a Thomàs 100 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es posse en lo dia del senyor sant Pere 20 lliures de distribució dels efectes del sacriste Agulló. Lo que, per aver-se añadit diferens registres en la cadireta, se'ls done arguilando al mestre de òrgens 100 lliures.

Se li féu gràcia de àbits y admeté a les salves adventícies al doctor Josep Sarrió, retor de Càrcel, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[507]

[f. 169r] 1723, juliol, 3

Permís a mossén Zacarias Juan per a què torne a residir en la iglésia. Que se entregue el quadern dels diputats al mestre de capella.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar permís al mestre Zacarias Juan,⁸⁸¹ havent tornat a esta iglésia, de entrar en cabildo; y expressà el gran afecte y cariño que sempre ha tingut a esta iglésia y particulars de ella, y que no donaren aseñy a les veus que corrien de què venia per a tornar-se'n.

---

⁸⁸¹ Francisco Zacarias Juan, mestre de capella des del 3 de juliol de 1723 fins al 1728.

Etiam, determinaren que se li entregue al dit mestre de capella el quadén de les administracions dels diputats.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[508]

1723, juliol, 7

Que se entregue el ferro de la capella de la Vera Chreu a Manuel Jordà per a el rellonje. Ajust en la céquia de la Murta.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se entregue el ferro que se encontrava en [la]⁸⁸² sacristia de la Vera Creu⁸⁸³ a don Manuel Jordà, per a compondre el rellonje.

Etiam, que se ajuste en los oficials de la céquia de Benifurt una penció corrent y altra atraçada; y no de altra forma en este any.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[509]

1723, juliol, 24

Que el bolser entre en lo cor i apunta a la epístola.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar,

---

⁸⁸² La rúbrica és nostra.

⁸⁸³ Al ms. «+».

pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es suspenga la celebració dels aniversaris hasta el mes de setembre.

Etiam, que el bolser entre a apuntar en lo cor a la epístola y que se apunte en los responsos.

Etiam, que es liure el carafal de la Longeta en 63 lliures 10 sous.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[510]

[f. 169v] 1723, juliol, 28

Quitament de Gandia del censal de 1.000 lliures y depòsit del censal de la capellania de Monfort que quità la Ciutat de Gandia de 427 lliures. Loació y aprovació. Que per venir el tercer domenje en dia de la Asunció que no aja hora.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es deposite en el almari les 1.000 lliures que ha quitat la ciutat de Gandia en dit dia, ab acte per Berthomeu Trobat, notari, la prorrata se entregà al procurador, que importa 47 lliures 4 sous 6; y ayxí mateix, es depossitaren en cabildo 527 lliures de la capellania de don Enrrich Menor,⁸⁸⁴ per previndre el fundador que en cas de quitar-se es depossiten en cabildo, lo que se executà en dit dia. Se entregaren les claus de l'almari als senyors deà, cabiscol, Texidor, Brotons y Jordà.

Etiam, es loà y aprovà la venda de l'hort dels religiosos descalços a Manuel Mòxica; ab acte per Berthomeu Trobat, en dit dia.

Etiam, es loà y aprovà la venda de casa, de la venunda de Geroni Dongo a Francisco Blanco; ab acte per dit Trobat, notari, en dit dia.

Etiam, que per quan el tercer dumenje és el dia de la Asumció de Nostra Senyora, per ser dia tan ocupat que no aja minerva ni hora.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

⁸⁸⁴ Enric Menor, tinent de regidor de Patrici Laules en l'Ajuntament de Sant Felip (1726-?).

[511]

1723, agost, 7

Que se escriga a València per a què es posse administració en lo palau. Que no es resmersen les 1.000 lliures del quitament de Gandia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor primicier escriga a Devesa, consulte si es podrà possar⁸⁸⁵ un administrador en lo palau y que no assistisca en dita cosa ningun interesat.

Etiam, que el diner del quitament de Gandia de 1.000 lliures no es resmerse, en la ocasió de fer el viaje el senyor deà a Madrid; y en cas de aver-se de resmersar⁸⁸⁶ se la done al senyor don Onofre Vicent Texidor.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[512]

1723, agost, 20

Que se escriga a Devesa. Que el senyor Soler es conferisca en don Manuel Menor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges [f. 170r] prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se escriga a Devesa es traga embargo contra el senyor Roca, per la prorrata; y també al retor actual.

---

⁸⁸⁵ A l'original, repetit: «possar».

⁸⁸⁶ Llegiu *remersar*: remetre, fer una remesa d'objectes de comerç.

Etiam, que el senyor Soler es conferisca en don Manuel Menor y que responguen a la Font de la Figuera, y que se envie còpia de la sesió.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[513]

1723, agost, 27

Pretenció de don Gaspar Cebrià, capellà de la capellania de don Pedro Benlloch.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Jusep Vallterra, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, que sobre el vale que ha presentat doctor don Gaspar Cebrià contra la herència de don Pedro Benlloch, que el senyor deà o componga de la millor forma que puga.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[514]

1723, setembre, 6

Depòsit en la secrestia de les 137 lliures del doctor Boscà. Que se escriga al senyor deà. Que no es possen aniversaris asta la semana següent. Que el vicari de Santa Tecla no deyse de [re]novar⁸⁸⁷ cosa alguna en la obra de la parròquia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que les 137 lliures del quitament del doctor Boscà de Quatretonda, que se ha entregat en lo present dia, es deposite en la secrestia asta que estiguen los senyors de les claus per a entrar-se en lo almari.

---

⁸⁸⁷ Completem la paraula per facilitar-ne la lectura.

Etiam, que en la suposició de què muda de espècie la venda de don Thobias, que se escriga al senyor deà que veja com puga traure el millor partit per a la iglésia.

Etiam, que no es posen aniversaris asta la semana sigüent.

Etiam, que en vista de estar tan vàrio el tems, se li diga al doctor Manuel de les Heras no deyxen renovar cosa alguna en la obra de Santa Tecla, asta que no tinga la parròquia efectes segurs per a dita obra.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[515]

[f. 170v] 1723, setembre, 25

Instància del vicari de Santa Tecla.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que respecte la instància del vicari de Santa Tecla, de què no havent bastans efectes per a la obra que volen fer los parroquians, junte els elets de la parròquia y que assistisca el senyor Soler, per part del cabildo, y si no es topen en poder sinó per a dos arcades, no se'n fasen més.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[516]

1723, octubre, 2

Obres en Santa Tecla. Ajust en don Thobias.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu

relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la resolució dels elets de Santa Tecla de descobrir la iglésia sins haver efectes segurs y en vista de l'hivern, que junte el vicari als dits elets, havent fet representació el dit vicari dels pobres efectes y assistisca el senyor Soler y que els proponga els inconvenients que es poden seguir de descobrir la iglésia.

Etiam, se ajustà la dependència de don Thobias en la venda de la Alqueria de Pròxita⁸⁸⁸ a donya Antònia Pròxita y Valeriola; y ajustaren els drets del luïsmo en 20 lliures.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[517]

1723, octubre, 13

Que se escriga a València a Devesa. Que se li entreguen al senyor deà per a el viaje 600 lliures. Quitament de 137 lliures, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Jusep Vallterra, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits, determinaren que, en vista de haver alegat per pèrdues, Gregori Pérez, la casa venuda a la iglésia, se li done recado als hereus paguen a la iglésia.

Etiam, que se escriga a Devesa es conferisca en lo doctor Revilla y que es solliciten embargos⁸⁸⁹ al doctor Roca.

⁸⁸⁸ L'alqueria de Pròxita ubicada en la partida de Messes, era propietat de Joan de Pròxita i Cerdà, noble xativí. Aquest seguí les armes de l'arxiduc Carles d'Àustria. Segons el testament de Joan de Pròxita: «Testamento de d. Juan de Pròxita al partirse para el ejército del archiduque. Yo don Juan de Pròxita y Cerà, de la ciudad de Xàtiva, estando para partirme en servicio del señor Carlos 3º a la conquista de Castilla, por si sucediere el no volver o matarme, dispongo mi última voluntad derogando qualquier testamento y codicillo que por mi se halle hecho, y que sólo éste tenga fuerça y valor. Y es que el bien de alma sea dispuesto a disposición de mi esposa doña Eulalia Exea, doña Antonia de Pròxita —mi hija—, don Elfo de Pròxita —mi hermano—, presentado fra Jacinto Rausell, prior al presente de San Agustín de Xàtiva. En todos mis bienes vinculados a mi hija doña Antonia de Pròxita y todo lo libre assí muebles como sitios, que se hagan 3 partes, digo tres partes y que por iguales se partan en doña Eularia Exea —mi esposa—, mi hija doña Antonia de Pròxita y Elfo de Pròxita —mi hermano—, y el que a esto no conviere le revoco la parte que la dexo. Ésta es mi última voluntad y lo que dispongo en Xàtiva a 24 de febrero de 1706». En data de 3 de setembre hi ha un document d'acceptació d'herència, atés que Joan de Pròxita havia mort, no ens diu que fou en la mateixa Guerra que motivà la seua partida i el seu testament, però és el més provable. Vegeu Ventura Pascual, *Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, op. cit., pp. 69-71.

⁸⁸⁹ Al ms. «enbarbos».

[f. 171r] *Etiam*, determinaren que es celebre el aniversari general de Sancho per haver encontrat que entrà el diner de la fundació en la iglésia.

Etiam, que, sobre el viatge del senyor deà a Madrid, se li done, de les porcions y de l'almari, 600 lliures.

Etiam, en dit dia es quità el censal de propietat de 137 lliures del doctor Jaume Boscà, de Quatretonda; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Se li féu gràcia de la sepultura de la capella de Sant Pere a Manuel Linàs.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[518]

1723, octubre, 21

*Exida de l'almari de 100 lliures.*⁸⁹⁰

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, per quant el senyor don Pedro Rui Ordóñez⁸⁹¹ no escrigué quan fonc nomenat governador de esta ciutat, no es visite.

Etiam, que es traguen de l'almari 100 lliures per a el viatge del senyor deà y són produïdes del quitament de Gandia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[519]

1723, octubre, 29

Amortisació de les sepultures.-

---

⁸⁹⁰ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «Dia 26 de octubre pagà mossén Antoni Martí, per la annata mortis, 6 lliures 1 sou».

⁸⁹¹ Al ms. «Ordenez». Es tracta de don Pedro de Ruipérez y Orduña, militar i corregidor de la ciutat de Sant Felip, va exercir el seu càrrec entre 1724 i 1727. No obstant, cal remarcar que en fou nomenat el 19 d'octubre de 1723. S'ha de remarcar que al poc de ser nomenat com a corregidor, 1724, es promulgaren uns *Capítulos de Buen Gobierno*, perquè es volien deixar ben clares les pautes d'actuació del nou govern enfront dels abusos i malversacions esdevinguts en els anys anteriors. Hem de remarcar que al text parla del càrrec de governador atés que l'antiga denominació que tenia l'actual corregidor de la ciutat abans era la de governador. Per a més informació vegeu BLESÀ DUET, I: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía...*, op. cit., pp. 89, 93, 145, 153-155, 161, 172, 175, 367-369, 377, 396.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer gràcia de la sepultura del conde de Alcàzal al canonge Pere Mora, la de la capella de Santa Anastàcia al doctor Beneyto, la de don Juan Micó a mossén Felis Pérez y la de la capella de sant Pere a Manuel Linàs, en la obligació de celebrar una missa cantada en lo dia de difunts y haver de cremar en les vespres y missa de dit dia de difuns.

Etiam, es loà y aprovà la venda de terra de don Thobias a Antonia Pròxita y es pagà segons ajust dels dos luïsmes, uno de 12 lliures al beneficiat de *Corpore Christi* y el altre de 8 sous al beneficiat de Sant Juan Baptista, unit a mensa capitular. Y es repartiren dites 20 lliures entre dotse senyors infraescrits a 1 lliura 12 sous 6 y lo restan al pertiguer.

Deà	.....	1 lliura 12 sous 6.
Jordà	.....	1 lliura 12 sous 6.
Texidor	.....	1 lliura 12 sous 6.
Gavilà	.....	1 lliura 12 sous 6.
Cabiscol	.....	1 lliura 12 sous 6.
Vallterra	.....	1 lliura 12 sous 6.
Soler	.....	1 lliura 12 sous 6.
Inquisició	.....	1 lliura 12 sous 6.
Brotons	.....	1 lliura 12 sous 6.
Conca	.....	1 lliura 12 sous 6.
Mora	.....	1 lliura 12 sous 6.
Cebrià	.....	1 lliura 12 sous 6.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[520]

[f. 171v] 1723, novembre, 8

Època.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el dia dels Desposoris de la Verje⁸⁹² es posse una missa inploran a nostra patrona, demanan-li el bon èxit en lo viaje del senyor deà.

Etiam, en dit dia àpoca a favor de donya Gerònima Sorrell, viuda de don Alonso Zanoguera, per Juan Guerau, notari.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[521]

1723, desembre, 1

*Que es possen 8 lliures de distribució en lo dia dels Desagravis.*⁸⁹³ *Que el senyor deà posse el memorial en drechura a sa majestat.-*

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Jusep Vallterra, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en lo dia dels Desagravis es possen 8 lliures de lo que deixà mossén Pere Jeroni Sancho y, si no alcansàs, de lo de Vicent, de València.

Etiam, atenén al treball y desenpeño de Gaspar Domingo Devesa que se li añaquisquen 10 lliures de salari.

Etiam, que el senyor deà posse el memorial que ha enviat en directura a sa majestat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁸⁹² 26 de novembre.

⁸⁹³ Diuemenge següent a la celebració de la Concepció de la Mare de Déu (8 de desembre).

[522]

1723, desembre, 22

Que el senyor don Onofre Texidor done les gràcies al⁸⁹⁴ prior del Carme. Exida de l'almari de 250 lliures per a pagar lo apuntat. Poder al senyor deà.-

Ajustats y congregats en [la]⁸⁹⁵ present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor don Onofre done les gràcies al pare prior del Carme, per la atenció que ha usat en lo yllustre cabildo; y que dit senyor asistisca a les juntes per a la fundació de la cofradia del Santo Christo.

Etiam, que se li done a don Manuel Menor, 20 lliures per tot lo que té guañat fins lo dia de güi.

Etiam, que les cartes que escriu el senyor deà sols les amostre el racional als Texidor, Cebrià y Soler.

Etiam, que esta semana de Nadal que es posse lo mateix que la de l'any passat.

Etiam, que es traguen 250 lliures de l'almari per a pagar el mes de setembre⁸⁹⁶ per haver faltat de Alcoy y que es tornen, ayxí com se cobre de dita retoria.

Etiam, poder al senyor deà en clàusula de poder substituir, per Juan Bautiste Sanchis.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[523]

[f. 172r] 1724, gener, 7

Capítol general. Que no admira el clero el priorat de la cofradia del Santo Christo del Carme.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor

---

⁸⁹⁴ Al ms. repetit: «al».

⁸⁹⁵ La rúbrica és nostra.

⁸⁹⁶ Al ms. apareix «9bre», hem desenvolupat «setembre» atés que es tracta del nové més de l'any.

don Onofre Vicent Texidor, don Jusep Vallterra, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tos canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta a ço de campana, segons disposició de bul·les apostòliques concedides per a la celebració del present capítol y nominació general de tots los oficis per a el bon govern de esta iglésia, en lo present dia, determinaren es fera dita elecció *more solito* per a el corrent any, comensant a exercir-los des de el primer dia de maig, primer vinent, fins lo últim de abril de l'any sigüent 1725, quedant per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes la facultat de confirmar dits oficis, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari. Nomenaren, *primo*, en jutje contador de les imposicions al senyor canonge Vicent Brotons; en racional de cabildo al canonge Mora; en síndich capitular al senyor Carlos Conca; en primicier al senyor canonge Felis Cebrià; en apuntador al senyor canonge, doctor Estanislau Vicent Soler; en archiver al senyor canonge y doctor don Onofre Vicent Texidor; en clavari del Santíssim al senyor canonge don Felis Jordà; en clavari de cera y luminària a mossén Christòfol Piquer; en bolsers a mossén Felis Pérez y mossén Gaspar Marqués; en racional de misses a don Carlos Pellejero; en replagador de les limosnes per a misses de les Ànimes en la iglésia a mossén Christòfol Piquer; en sacrementer a mossén Pasqual Pellejero; en apuntador de los trastos a mossén Christòfol Piquer; en clavari de les relíquies a mossén Juan Batiste Monpó; en replegador de les limosnes per a misses de les Ànimes per los carers a mossén Jusep Abril; en credencier a mossén Vicent Roig; en subsíndich a mossén Eusebi Linàs.

Etiam, que en vista de la proposta del doctor Roca, es consulte en València.

Etiam, que no presedint el clero als seculars, no admeta el cabildo el priorat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[524]

1724, gener, 25

Festa de sant Antoni.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es remayxe de lo que topa en lo libre de obligacions, per quan se ha recibit el censal de

la Font de la Figuera carregat per a dita festivitat del senyor sant Antoni, y que als músics sols se'ls done 30 lliures.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[525]

[f. 172v] 1724, gener, 29

Que Devesa se oposse a les letres que se han notifi[fi]cat al cabildo per part de mossén Donat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent rebut les cartes ordinàries del rey per a la publicació de la bul·la, que hisca este any del senyor [sant] Pere.

En dit dia es notificaren unes letres al senyor Carlos Conca, síndich capitular, a instància de mossén Donat, beneficiat en esta iglésia, a qui se li negà la possessió, per no voler pagar el atràs de misses de la obligació de dit benifet. Determinaren dar notícia a Devesa per a la oposició.

En fe de lo qual les escrigueren de mà agena y les fermí de la pròpia.⁸⁹⁷

[526]

1724, febrer, 5

Resposta a donya Antonia Pròxita. Vicita al senyor Galindo.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als

---

⁸⁹⁷ No ens apareix la signatura de Pere Mora, racional de capítol. Cal remarcar que a la reunió no es troba present el racional.

sobredits senyors, determinaren que es responga a donya Antonia Pròxita, que si pretenen quitar el sensal de 250 lliures, que el diner se ha de portar a esta iglésia.

Y *etiam*, que es visite al senyor Galindo; lo que se executà per el senyor don Carlos Conca, síndich capitular, avent presedit prendre hora el mestre de cerimònies. Acompanyaren a dit senyor dos oficis, acòlits y pertiguer.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[527]

1724, febrer, 8

Carta del senyor Luís Primer.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, en vista de la carta del senyor Luís Primer,⁸⁹⁸ de la renúncia de la corona del senyor Felip, se escriga a València, com se porta la metropolitana.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[528]

[f. 173r] 1724, febrer, 16

Semana de Nadal passada. Que sobre lo de Manuel Donat que se escriga a València. Trast a part a mossén Ferri.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que avent proposat don Manuel de Lago, regidor, per part de la Ciutat que devén-se fer

---

⁸⁹⁸ Lluís I d'Espanya (gener-agost 1724). En abdicar Felip V, pujà al tron i en fou nomenat un gabinet de tutela.

alguna demostració per a la proclamació del rey, nostre senyor, don Luís Primer, havien resolt fer la proclamació en el dia 26 de este mes, de[ ] millor modo que es podrà, des del balcó de la Casa de la Ciutat; y que la nit antecessent de divendres, aquella nit y la sigüent, de dumenje, es fassen luminàries; dumenje de matí, *Te Deum*, ab totes les comunitats; después, missa ab tota la solennitat y, a la vesprada, prosesó general; y, si no avia reparo, que hisquera nostra patrona. Y resolgueren dits senyors a dit senyor que asperaven resposta de València, individual, de lo que se executava en aquella.

Etiam, determinaren que sobre la pretenció de mossén Juan Donat, *coram ordinario*, que se escriga a Devesa per a què defençe esta causa, tenint per nostra part que alegar no haver-se dat a ningú que no pague el atràs de misses.

Etiam, determinaren que per quant mossén Carlos Ferri està en la sospecha de estar ètich, se li posse trast a part; y respecte de tenir pocs medis y voler passar a possar-se en vera la sua terra, que se li donen les misses que tinga la iglésia.

Etiam, determinaren que per a més assistència en lo cor es possaren en la festivitats de Nadal passada dos sous per porció sensilla, repartides en ores, matines y vespres; 20 sous per a maytines per a la Nit de Nadal, y quatre sous y per a Cab de Añ y Reys, y per a el repartiment dels senyors, 45 lliures de canonical y 55 lliures 11 sous 1, de Carcaxent; que de les partides fan la suma de 100 lliures 11 sous 1, y lo que quede de la primícia es quede en poder del senyor primicier per a pagar los càrrechs de ella.

Boxiart dels senyors canonges per a el repartiment de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliura 7 sous 8.
Texidor	.....	8 lliura 7 sous 8.
Soler	.....	8 lliura 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliura 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliura 7 sous 7.
Brotos	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliura 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliura 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliura 7 sous 7.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[529]

[f. 173v] 1724, febrer, 19

Disposició per a la proclamació del senyor don Luís Primer. Recado a la Ciutat. Que es traguen 44 lliures per a les lumenàries y que la Inquisició no tinga porció.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de haver tingut carta de Gaspar Domingo Devesa, que el dumenje 20 de esta es celebrara en València la proessesó general ab la Mare de Déu dels Desamparats, original, per la proclamació del senyor Luís Primer; y diferens demostracions de castell, lumenàries.

Etiam, resolgueren dits senyors nomenar al senyor canonge Texidor, diputat per a conferir en don Manuel de Lago per a tratar sobre la demostració que se ha de fer en esta funció, convenint el cabildo en què el dumenje 24 de este, últim de carnistoltes, es cante missa solebne, que es cante el *Te Deum laudamus*, a la vesprada proessesó, assistint les comunitats; y a l'entrar en la iglésia la proessesó, que se esperen les comunitats, com en lo dia del Corpus, segons se féu en lo dia 20 de febrer de 1702, quant al casament del senyor Phelip Quint,⁸⁹⁹ portant les comunitats tabernacles y cera, y ayxí mateyx els oficiis; que la proessesó eyxiria per la porta de la Obra Nova y bayxaria per lo carrer dit de Salaçar -per moltes ruïnes que y à en lo Mercat-, aniria a les monjes del Portal, per lo carrer del Barranc a les monjes de de Santa Clara, a on farà estació, y, tornan al carrer de Moncada, aniria a la plaça de Sant Jaume y per lo carrer del Pouets, per la Correcheria, asta tornar a la Seu, a la patrona, que la portaran güit o dotze capellans; donant la Ciutat 16 sous per cada hu, que són 9 lliures 12 sous, encara que no la porten, sinó quant acabada la funció, es dispararà el castell y es faran tres dies de lumenàries acostumades.

Etiam, determinaren es proposàs a la Ciutat si havia cabiment donar alguna distribució en dit dia de la funció o a la proessesó per ser dia mol cansat y ser molta la pobrea dels beneficiats, y si a cas la Ciutat es negarà, que es possàs distribució repartida en lo dia a la proessesó.

Etiam, determinaren que per quant en semejant funció [f. 174r] de 20 de febrer es donaren 4 lliures del sach del rey a cada capitular, per a lumenàries, es paregué resoldre lo

---

⁸⁹⁹ Primer casament de Felip V amb Maria Lluïsa de Savoia.

mateyx; y que es tragueren de l'almari 44 lliures per a els onze senyors actuals residents, excluint lo canonical de la Ynquisició, per no tocar-li ni tenir dret, no podent fer lumenàries.

En fe de lo qual les escriguí de agena mà y fermí de la mia pròpia. (*Signat*)

[530]

1724, febrer, 22

Que no se li done la possessió a mossén Bernat. Nominació de diputat per a dispondre el modo de la festa de la proclamació del senyor don Luís Primer. Que en lo dia de sant Josep que aga ora.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que sobre el sentir del doctor Pavia sobre dar-li la possessió a mossén Donat que no se li done asta que declare el senyor vicari general que no té obligació de pagar el atràs de misses.

Etiam, determinaren que el senyor don Onofre Texidor, diputat, per a dispondre el modo de la festa que se ha de fer de la proclamació del rey, responga a la Ciutat, o diputat d'ella, que es toma la atenció el cabildo de dar porció als beneficiats; un real per porció, excluint als canonjes, y que considera tan atens als beneficiats que assistiran sens ningun interés.

Etiam, determinaren que les dobles que estan en lo dilluns y dimats es distribuïsquen en tres y vespres en lo dia de la fundació; y lo que falte asta 3 sous per porció sensilla que es suplisca de la bolsa.

Etiam, determinaren que en lo dia de sant Josep ayga ora.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[531]

1724, febrer, 23

Quitament de les 250 lliures de donya Antonia de Pròxita. Exida de l'almari de 44 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver [f. 174v] convocat als sobredits senyors, determinaren que es quitàs el censal de donya Antonia de Pròxita sobre la alqueria de 250 lliures de propietat; com se efectuà en dit dia, ab acte per [...].⁹⁰⁰

Importaren les pencions y porrata 171 lliures 10 sous 6, les quals se entregaren al procurador mossén Vidal, en dit dia y el principal se entrà en lo almari.

Et etiam, que es traguen 44 lliures per a els onze senyors reçidens per a les lumenàries de la proclamació del senyor don Luís Primer, excluint a la Inquisició; y se efectuà en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[532]

1724, febrer, 24

Quitament de Gandia de 1800 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es fera quitament, com se efectuà, per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia, el censal que responia la Ciutat de Gandia, de propietat de 1800 lliures, per la penció y porrata, que inporta 102 lliures 8 sous 4. Se entregà a mossén Francisco Vidal, procurador, en dit dia.

Dit dia regentava el racionalat don Onofre Texidor y la allarguí de la mia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁹⁰⁰ A l'original, en blanc.

[533]

1724, març, 5

[Junta de letrats].⁹⁰¹

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que avent demanat el administrador del tabaco, auxili per a regonéycher algunes cases de eclesiàstichs, y, después, haver sabut que el fi era entrar en la iglésia, es convocaren los abogats del cabildo y assistiren don Manuel Menor, doctor Mathias Bosch y lo doctor Sanchiç; y l'aver presentat el despach del senyor nuncio y del senyor vicari general, foren del sentir [f. 175r] que es reponguera, als dits estanquers, que està promte el cabildo a dar el auxili que demanen y obedir el orde de sons superiors, de diato o immediato; y pués més, sent coses del servici real. Però, que al present, no pot dar-lo el cabildo, per no tenir expressa orde del senyor vicari general, son superior immediato, perquè la carta de sa santitat, del primer de este, sols parla y va dirigida als retors y vicaris y ecònoms de l'arçobispat. Y sempre que tinga orde directo a este cabildo, dirà els ordens de dits senyor vicari general.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[534]

1724, març, 11

Que es convoque en albarans.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver

---

⁹⁰¹ La rúbrica és nostra. Al marge ens trobem amb la següent anotació: «8 de març, festa general a mossén Juseph Benlloch». La rúbrica es troba al foli 175v.

convocat als sobredits senyors, determinaren que es convoque en albarans per a la provicció del benifet que posseïa mossén Juseph Benlloch.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[535]

1724, març, 13

Edictes per a el benifet que posseïa mossén Josep Benlloch. Luïsmes de Vallada.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en la provicció del benifet que posseïa mossén Benlloch, que es possen edictes.

Etiam, determinaren que se li donen a mossén Richart 5 lliures per lo treball de haver buscat diferens papers per a justificar-lo, el dret de luïsmes de la mensa capitular, y la penció és del beneficiat, que sols són 4 sous.

Boxiart dels senyors canonges per a el repartiment de les 19 lliures 10 sous, el 10 sous al pertiguer.

Deà	.....	1 lliura 12 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>).
Jordà	.....	1 lliura 12 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>).
Conca	.....	1 lliura 12 sous 6. Conca, (<i>signat</i>).
Brotons	.....	1 lliura 12 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>).
Vallterra	.....	1 lliura 12 sous 6.
Gavilà	.....	1 lliura 12 sous 6. Gavilà, (<i>signat</i>).
Cabiscol	.....	1 lliura 12 sous 6. Ros, (<i>signat</i>).
Texidor	.....	1 lliura 12 sous 6.
Cebrià	.....	1 lliura 12 sous 6.
Mora	.....	1 lliura 12 sous 6.
Soler	.....	1 lliura 12 sous 6. Soler, (<i>signat</i>).
Inquisició	.....	1 lliura 12 sous 6.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[536]

[f. 175v] 1724, abril, 8

Rogatives per la elecció de pontífice, segons se feren el dia 6 de maig de 1721.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en les rogatives per la elecció de sumo pontífice,⁹⁰² es fassen com en la elecció passada.⁹⁰³ Semana Santa, lo mateyx que el any passat.

Etiam, que se executen al retor de Alcoy y Castalla.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[537]

1724, abril, 22

[Que s'escriga al mestre de capella d'Ontinyent, perquè vinga a les oposicions. Que el traster no deixe dir missa als trasts al senyor Brotons].-⁹⁰⁴

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se escriga al mestre de capella de Ontinyent si podrà venir per examinador per a les oposicions que han de ser el dia 1 de maig.

⁹⁰² Pietro Francesco Orsini (29 de maig de 1724 – 21 de febrer de 1730) fou escollit papa i escollí el nom de Benet XIII.

⁹⁰³ Vegeu determinació [406] de 6 de maig de 1721.

⁹⁰⁴ La rúbrica és nostra.

Etiam, que el traster no deyxé dir missa en los trasts al canonge Brotons y que no conste per certificat del metje; no se li done la distribució.

[538]

1724, abril, 23

[*Es tragueren de l'armari 300 lliures per al senyor deà*].⁻⁹⁰⁵

Dia 23 de dit, es tragueren de l'almari 300 lliures per a la subvenció del senyor deà, en presència del senyor Jordà, Texidor y Soler.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[539]

1724, maig, 1

[*Oposicions per al benifet vacant de mossén Benlloch*].⁻⁹⁰⁶

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent fermat per a les oposicions per a el benifet vacant per mort de mossén Juseph Benlloch, Pasqual Roca, Chrisóstomo Navarro, escolà, Mathias del Villar, acòlit, mossén Manuel Micó, clèregue de València, y mossén Damaçero Esbrí, comensaren a regir el cor Pasqual Roca y Mathias del Villar, com a més moderns; y, finit que fonch, es comensà en preguntar de especulativa, comensan Roca y finint mossén Esbrí; a la tarde regí el cor Crisóstomo y mossén Esbrí y, finit, es preguntà de pràctica alguns himnes, oracions, [f. 176r] capítules y calendes, prefacis, etcètera.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁹⁰⁵ Idem. Al marge ens trobem amb la següent anotació: «*Dia 24 es despedí el letor Piqueras, religiós descalç, predicador de la Quaresma*».

⁹⁰⁶ La rúbrica és nostra.

[540]

1724, maig, 6

P[r]ovició del benifet vacant per mort de mossén Benlloch per Damaçero Esbrí. Gràcia de àbits. Que els celebrans buyden les misses en les mans de les obligacions.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol,⁹⁰⁷ don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren proveir el benifet vacant per mort de mossén Juseph Benlloch. Y, segons dictamen dels examinadors, es donà a mossén Damaçero Esbrí, per ser més destre y abte per a el empleo; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, feren gràcia de àbits al doctor Francisco Gisbert de la València y se li donà el sermó de infraoctava del Corpus.

Etiam, que els celebrans buyden en les mans les misses de les obligacions y els que no siguen sacerdots que fassen celebrar els atraços en esta iglésia.

Etiam, que se li done al pertiguer per lo treball de les oposicions 10 sous, al mestre de cerimònies 10 sous, als que se han opossat 2 sous a cadaescú, a l'organiste per examinador 3 sous, y al mestre de capella de Ontiñent 10 sous.

Etiam, que se li done recado a mossén Gaspar Marqués, que si dins sis messos no obté decret del senyor vicari general absolvén-lo de l'atràs de les misses que es falten celebrar en la iglésia.

Etiam, es donà el sermó del senyor sant Pere al doctor Manuel de les Heres.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[541]

1724, juny, 1

Recado als oficials de la céquia de Benifurt. Que sols done el senyor Soler 1 lliura a cada senyor per los lluiïsmes. Gràcia de àbits.-

---

⁹⁰⁷ Al ms. apareix mig esborrat.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, en vista de haver-se ronput la anza Maria de la campana gran, que es vega si es podrà conpondre y foradar per al dia del Corpus.

Etiam, que se envie recado als oficials de la céquia de Benifurt que si no donen alguna porció gran que se executaran.

Etiam, que en la pretenció de Manuel Sanchis en los drets de luïsmes de la terra que transportà a Pelejero, que se li donen 11 lliures 18 sous; y que sols pague 20 lliures.

Etiam, que en lo luïisme del canonge Soler que sols done a cada senyor 1 lliura; y lo demás se li fa gràcia.

Etiam, gràcia de àbits al doctor Thomàs Sanchis.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[542]

[f. 176v] 1724, juny, 7

Capítol general. Que se añaquisquen dos porcions al quadern dels diputats. Que se escriga a Devesa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren confirmar y aprovar los oficiis nomenats en lo dia 7 de janer 1724; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, que se añaquisca al quadern dels diputats dos porcions para mantenir els dos infantillos de Cosentayna; y dita subvenció corre des dit dia, y se'ls done 60 lliures.

Etiam, que se escriga a Devesa represente al síndich del cabildo de València, quan inportant y convenient és el que posse en lo Palau administrador, com sempre lo ha estat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[543]

1724, juny, 10

Loació y aprovació de dos luïsmes de Manuel Sanchis. Recado al pare Codina.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren loar y aprovar los luïsmes de Manuel Sanchis, en uno de 12 sous de penció en mensa vella y el altre de 9 sous 9, en nova; y inportant lo dret 31 lliures 18 sous, se li feren de gràcia 11 lliures 18 sous, en la advertència que no sirvisca de exemplar; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, que se execute a la céquia de Benifurt y que no es convinga en ningun ajust.

Etiam, que se li done recado al pare Codina que si no es deté a celebrar missa en los dies de festa a les onze hores que la iglésia buscarà confessor.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[544]

1724, juny, 14

Semana del Corpus. Que se execute a la Céquia de Benifurt.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se execute a la céquia de Benifurt.

Etiam, que en la Semana del Corpus es posse lo mateyx que el any passat per a mayor assistència en la present semana del Corpus; ço és, per porció sencilla en tot lo dia 1

sou, per porció canonical [f. 177r] 4 sous 6, de maytines y turn, en lo dia dominica y el cab de octava; y per a el repartiment dels senyors capitulars done el procurador 15 lliures de canonical, de Carcaixent 55 lliures 11 sous 1; y fan la suma de 100 lliures 11 sous 1; y lo que toque de la primícia per a pagar los gastos de ella.

Boxiart dels senyors canonges per a el repartiment de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Brotons	.....	8 lliura 7 sous 8.
Cebrià	.....	8 lliura 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliura 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliura 7 sous 7.
Texidor	.....	8 lliura 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliura 7 sous 8.
Mora	.....	8 lliura 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliura 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliura 7 sous 7.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[545]

1724, juny, 17

Carafal de la Longeta per 63 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se'ls done el encàrrech de venir a confessar als pares capuchinos.

Etiam, se li féu gràcia de àbits al doctor Francisco Gisbert, del lloch de Albayda, y se li donà possessió; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, que es convinga en lo que propossa la céquia de Benifurt.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[546]

1724, juliol, 15

Possesió de les salves adventícies. Repartiment dels dos luïsmes de Manuel Sanchis.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió a les salves adventícies y gràcia de àbits, durant la voluntat del cabildo, al doctor Thomàs Sanchis, de Énguera; com se efectuà en dit dia, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari.

Etiam, determinaren que se entreguen les 20 lliures dels luïsmes de Manuel Sanchis al bolsers, y que es repartisquen en esta forma: 11 lliures 10 sous en yguals porcions, per ser vella; y 8 lliures 10 sous als senyors capitulars, porció doble, per ser de nova.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[547]

[f. 177v] 1724, agost, 4

Recado a la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de estar concluït el temps y petició per a posсар en execusió la sèdula reial, que se envie recado per lo síndich capitular al regidor de messada

dan-li la notícia, que el dilluns se possarà la petició per a què la justícia posse en execusió dita sèdula y que no ho tinguen a mal, tal execusió.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[548]

1724, agost, 19

Que es tape el carreró de casa Maravall. Possesió a les salves adventícies, al doctor Meliton Martínez.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista del paper del doctor Pavia, que se amortiçe la minerva de Tomaça Francisca Soler de la mateixa forma que la de don Pedro Benlloch.

Etiam, que es tape el carreró de casa de Maravall, que no es puga entrar.

Etiam, es donà possessió a les salves adventícies al doctor Melithon Martínez, retor de Alfarrací; ab acte per Juan Bautiste Sanchiç, notari, en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[549]

1724, agost, 25

Recado a la Ciutat.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Soler; tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent tingut un recado per don Luís Cerdà, regidor de messada de la Ciutat, disculpan-se que per haver-li dit Juan Guerau, secretari de dita Ciutat, que no era

menester passar recado al cabildo per a celebrar los añys de sa majestat el senyor don Luís Primer, per ser cosa sabuda; per dit motiu, no haver dit Cerdà dar la notícia al cabildo y que entonces la participava per a què la passara el infrafirmat regent de racional al cabildo; y havent participat dit[a] notícia, se li escrigué que, sent el primer any que es celebra en los añys de dit senyor Luís Primer, li quedava el sentiment de no haver partici-[f. 178r]pat notícies, per ser el assumte que és mortificà a l'escolà de semana, per haver tocat les campanes sens orde del racional, sí sols recado de Juan Grau; sin embargo es resolgué que es fera lo mateyx que el dia 19 de desembre per el senyor Fhelip Quint.

Etiam, que es possen 6 dinés per porció sensilla en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí de pròpia mà y es fermaren de mà agena.⁹⁰⁸ (*Signat*)

[550]

1724, setembre, 7

Carta del príncip de Campoflorido sobre la enfermetat del senyor Luís Primer. Dispensa de don Josep Gavilà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la carta del senyor príncep de Campoflorido y recado de la Ciutat de la enfermetat del senyor Luís Primer, que es fassen rogatives en esta forma: que se abayxe a nostra patrona, que per lo matí es diga missa canonical, en missa y sermó, y per la vesprada vinga una comunitat.

Etiam, determinaren que per més assistència que es possen 6 diners per porció sensilla a la missa y tres a la letania.

En dit dia presentà don Marcos Gavilà una bul·la de dispensa consedín-li a son tio don Juseph Gavilà, resident en Serdeña, la residència local per dos añys, finint los tres primers. Despachada en Roma en 22 de juny 1724 per Benedicto Dezimotèrcio.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

⁹⁰⁸ No ens apareix cap dada del regent de racional del capítol.

[551]

1724, setembre, 11

Que no es continuene les rogatives per haver mort el senyor Luís Primer.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que no es continuen les rogatives per haver tengut la Ciutat carta del príncep de Campoflorido haver mort el rey Luís Primer.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.

(Signat)

[552]

1724, setembre, 12

Possesió del benifet que posseïa mossén Thomàs Chaves a mossén Pedro Ferrando.-

En 12 de dits, prengué possessió mossén Gaspar Alcover, en poder de mossén Pedro Ferrando, del benifet que vacà per mossén Thomàs Chaves. Pagà de *annata mortis* 1 lliura 3 sous 9.

[553]

[f. 178v] 1724, setembre, 30

Resposta al núncio que va de vereda. Que fassen les funeràries com mana sa majestat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per quan esta iglésia està

en possessió de no ser visitada en sede vacant, se li responga al nuncio que va de vereda que dita orde no parla en este cabildo.

Etiam, determinaren que es fassen les funeràries, segons mana sa majestat, per la mort del senyor don Luís Primer, rey de España.

Etiam, determinaren que es done a cada senyor per a els dols, 12 lliures a cada senyor; y als síndichs y sirvens, lo mateyx que se'ls donà quan a la mort de la Saboyana.⁹⁰⁹

[554]

1724, octubre, 4

Nominació per conferir, en los diputats de la Ciutat, del modo y quan se han de fer les funeràries, al senyor Jordà y Brotons; Exida de l'almari de 300 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de haver nomenat la Ciutat diputats, per a determinar el dia que se han de fer les funeràries per el rey don Luís Primer y el modo de elles, a don Manuel de Lago y don Antoni Cebrià, per a conferir-se en dits senyors, nomenà el cabildo al senyor don Felis Jordà y al senyor Vicent Brotons.

En 2 de dits, es tragneren de l'almari per a els dols 200 lliures y 100 lliures per a el deà.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[555]

1724, octubre, 12

Poder a Gaspar Domingo Devesa per a presentar la capellania de don Pedro Benlloch a don Phelip Ortiz. Porrogació de la carta de gràcia al doctor Carlos y Jacinto Pelejero.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis

---

⁹⁰⁹ Vegeu determinació [104], 3 de març de 1714.

Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista del memorial de don Phelip Ortiz demanan la presentació de la capellania que fundaren los administradors de don Pedro Benlloch, sub invocació de Sant Vicent Ferrer, per tocar-li la presentació al dit, per haver-se casat don Gaspar Cebrià, poseïdor que fonch de dita capellania, fer poder a Gaspar Domingo Deveza per a què fasa dita presentació.

Etiam, determinaren allargar-li la carta de gràcia de la terra de Benifurt al doctor Carlos Pelejero y Jacinto Pelejero, per nou anys.

Etiam, que tots los senyors capitulars hixquen de dol el dumenje.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[556]

[f. 179r] 1724, octubre, 14

Possesió a les salves adventícies.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió a les salves adventícies al doctor Francisco Caçals, vicari de la Casa de Misericòrdia, y gràcia de hàbits, durant la voluntat del cabildo; com se executà, ab acte per Juan Bautiste Sanchiç, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[557]

1724, novembre, 11

Nominació, per a compondre la visita, al senyor Texidor y senyor Soler. Treta de l'almari de 100 lliures per al senyor deà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar, per a compondre la visita, al senyor don Onofre Texidor y al senyor Soler.

Etiam, que es traguen de l'almari 100 lliures per a la subvenció del senyor deà en Madrid.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[558]

1724, novembre, 19

Possesió a les salves adventícies.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió a les salves adventícies y gràcia de àbits, duran la voluntat del cabildo, al senyor Domingo Marín, vicari de la capella de l'Hospital; com se executà per Juan Bautiste Sanchiç, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[559]

1724, desembre, 4

Treta de l'almari de 220 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al

present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de una excusió despachada del senyor vicari general contra Vicent Onofre Texidor, don Carlos Conca, síndich capitular, y Pere Mora, racional del cabildo, sobre el albarà fet per los senyors de les claus, a favor de Leonardo Ballester, en 11 de desembre de 1722, es traguen de l'almari 200 per a pagar dit vale y 20 lliures per a els gastos.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[560]

[f. 179v] 1724, desembre, 16

Semana de Nadal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita i glésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que respecte de dir la Ciutat no tenir efectes per a pagar la festa de la Expectació y que dels primers efectes daran satisfació, que lo que importe la festa y prosessó que o suplisca la i glésia.

Etiam, determinaren que per a major assistència en lo cor es posse en semana de Nadal 2 sous per porció sensilla; 20 sous a maytines de Nadal; 4 sous 6, per a maytines de Cab de Añy y Reys. Y per a el repartiment del[s] senyors capitulars, 45 lliures de canonical y 55 lliures 11 sous 1 de Carcaxent. Que dites partides fan la suma de 100 lliures 11 sous 1; y lo de la primícia es quede per a pagar los gastos de ella.

Boxiart dels senyors canonges per a el repartiment de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliura 7 sous 8.
Conca	.....	8 lliura 7 sous 8.
Gavilà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliura 7 sous 7.

Texidor	.....	8 lliura 7 sous 7.
Brotons	.....	8 lliura 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliura 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliura 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliura 7 sous 7.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[561]

1724, gener, 5

Possesió de percasos a mossén Juseph Costa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió a mossén Juseph Costa, del benifet que posseïa mossén Pere Jeroni Sancho, sub invocació de Sant Miquel. Pagà, de augment de distribució, 5 lliures, per quant tenia pagada la *annata mortis* en lo any 1722; com se efectuà, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[562]

[f. 180r] 1725, gener, 8

Capítol general. Que passe a València el canonge Soler. Carta de gràcia a Antoni Linàs.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, doctor Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta a ço de campana, segons

disposició per bulles⁹¹⁰ apostòliques consedides per a la celebració del present capítol y nominació general de tots los oficiis per a el bon govern de esta iglésia, en lo present dia determinaren es fera dita elecció *more solito* per a el corrent any, comensant a exercir-los des de el primer dia de maig fins lo últim de abril de 1726, quedant per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes la facultat de confirmar dits oficiis, ab acte rebut per Juan Bautiste Sanchis, notari; nomenaren, *primo*, en jutje contador al senyor Felis Cebrià; en racional de cabildo al canonge Pere Mora; en síndich capitular al senyor don Carlos Conca; en primicier al senyor canonge Felis Cebrià; en apuntador al senyor don Onofre Vicent Texidor; en archiver al senyor canonge doctor Estanislau Soler; en clavari de[!] Santíssim al senyor don Felis Jordà; en clavari de la cera y lumenària a mossén Christòfol Piquer; en bolsers a mossén Felis Péreç y a mossén Gaspar Marqués; en racional de misses al doctor Carlos Pelejero; en replegador de misses per a les Ànimes en la iglésia a mossén Christòfol Piquer; en sacramenter a mossén Pasqual Pelejero; en apuntador y traster a mossén Christòfol Piquer; en clavari de les relíquies a mossén Juan Batiste Monpó; en replegador de les limosnes per a missa a les Ànimes per fora a mossén Juseph Abril; en credencier a mossén Vicent Roig; en subsíndich a mossén Eusebi Linàs.

Etiam, determinaren que passe a Albayda mossén Vidal, per lo de Vicent Vidal.

Etiam, que passe a València el canonge Soler per diferens diligències que se han de fer.

Etiam, que se li alargue la carta de gràcia a Antoni Linàs, en lo tems de la altra vegada; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[563]

1725, 23, gener

Quindenis. Gràcia de àbits. Que es convinga en la proposta de donya Antònia de Pròxita.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer,

---

⁹¹⁰ Al ms. «balles».

de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es manifeste el despaig que ha enviat el senyor deà, escrivint a la audiència; y manar a l'alcalde execute lo que té manat.

Etiam, que sobre els quindenis que el senyor deà o componga de la millor forma que es pugua.

Etiam, se li féu gràcia de àbits al doctor Antoni Gosalbes, de Alcira.

Etiam, que sobre la pretenció de donya Antònia de Pròxita, que es convinga en lo de del pare Guàrdia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[564]

[f. 180v] 1725, febrer, 10

Possesió a les salves adventícies. Que mossén Gallego celebre les misses atrasades del seu benifet. Gràcia de àbits al doctor Antoni Gosalbes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que mossén Gallego celebre les misses de l'atràs del seu benifet.

Etiam, determinaren dar possessió a les salves adventícies y gràcia de àbits, davant la voluntat del cabildo, al doctor Antoni Gosalbes, natural de Alcira; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[565]

1725, febrer, 28

Partí el senyor Soler a València, en lo primer de març. Es tornà el dia 21 de dit. Poseció de percasos de mossén Antoni Martí. Quitament de 350 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis

Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió de percasos a mossén Antoni Martí, sudiaca, del benifet vacant per mort de mossén Matheu Satorres, sub invocació de Sant Antoni y Santa Bàrbera; pagà el augment de distribució 5 lliures, la *annata mortis* la tenia pagada en 6 octubre de 1723, pagà 160 misses de atraç; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

Dit dia es féu⁹¹¹ quitament del censal de 350 lliures que responia donya Antònia Pròxita, s'enportaren les pencions y porrata, 261 lliures 10 sous. Al procurador se li entregaren 16 lliures 10 sous y les restans 100 lliures, otorgà obligació don Jusep Menor de pagar-les el dia de los senyors, primer vinent. Tot acte per Berthomeu Trobat, en dit dia.

Dites 350 lliures serviren per a la subvenció del senyor deà en Madrid.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[566]

1725, març, 8

Semana Santa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el Dijous Sant y Divendres porte la Chreu mossén Pasqual Pelejero, per ser lo més modern, perquè és acòlit; y que se li done 1 sou de distribució, y ha de ser mentres vixca, y, después, al més modern.

[f. 181r] *Etiam*, determinaren que per a més assistència en lo cor es posse en Semana Santa per porció sensilla 2 sous, per a maytines 10 sous, en los tres dies y turn, en dits dies y festes de Pasqua y dia de sant Vicent Ferrer. Y per a el repartiment dels senyors canonges 45 lliures de canonical, 55 lliures 11 sous 1, de Carcaxén; y lo que toque de la primícia que servisca per a gastos de ella. Que les dos partides fan la suma de 100 lliures 11 sous 1.

---

⁹¹¹ Al ms. «fui».

Boxiart dels senyors canonges per a el repartimén de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Texidor	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliura 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliura 7 sous 8.
Soler	.....	8 lliura 7 sous 8.
Cabiscol	.....	8 lliura 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliura 7 sous 7.
Brotons	.....	8 lliura 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliura 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliura 7 sous 7.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[567]

1725, abril, 10

Poder al senyor deà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder, al senyor deà, general *cum posse substituendi*, sols als plets; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[568]

1725, abril, 18

Que es traguen de l'almari les 524 lliures que estaven depositades de la capellania de don Enrrich Menor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en virtud de decret del senyor vicari general, el senyor don Luís Roca Mora, per a carregar 527 lliures depositades en el almari de este cabildo, es tragueren y entregaren a Vicent Pèriç, ciutadà, carregador de dites 527 lliures, en presència de Francisco Monfort, patró de dita capellania y del beneficiat de dita, don Enrrich Menor;⁹¹² ab acte per Vicent Llobregat, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[569]

[f. 181v] 1725, maig, 5

Que es parle a la Ciutat sobre lo dels músics.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista del paper de la Ciutat intentant posar 4 dinés de imposició en la carn, que es convinga com se pague a l'estat eclesiàstich y que el senyor Soler done esta notícia a les comunitats.

---

⁹¹² AMX, LG-770. «Escrituras: escritura de cargamiento de censo, firmado por d. Vicente Peris a favor de d. Enrique Menor, clérigo. San Felipe, 18 de abril de 1725».

Etiam, que sobre el memorial dels músics es parle a la Ciutat y alcalde,⁹¹³ representan-los la misèria de dits.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[570]

1725, maig, 12

Que de les 400 lliures de la mitra es paguen los aniversaris.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista del paper de reparos que han tornat de les comunitats, que es consulte en los abogats.

Etiam, que de les 400 lliures que ha enviat Devesa, de la mitra, que es paguen aniversaris.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[571]

1725, maig, 20

Que responga el senyor síndich capitular al prior de l'Hospital y al comendador de la Merced.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor Carlos Conca,

---

⁹¹³ Don Ambrosio Álvarez de Toledo y Ponce, alcade major de Sant Felip entre els anys 1724-1726.

síndich capitular, responga al prior de l'Hospital y comendador de la Merced, que, sobre correguda de toros, la iglésia en vol saber alguna cosa.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[572]

1725, maig, 23

Capítol general y confirmació de oficis.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tos canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren confirmar y aprovar los oficiis nomenats en lo capítol general, 8 de jener 1725; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, [i Berthomeu Trobat, notari] en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[573]

[f. 182r] 1725, maig, 29

Te Deum laudamus. Que es traguen de l'almari 300 lliures per a el senyor deà. Semana del Corpus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista del paper del governador, de la pau y aliança en el imperi,⁹¹⁴

---

⁹¹⁴ Fa referència al Tractat de Viena, pacte signat el 30 d'abril de 1725 pels representants de l'Emperador Carles VI d'Àustria i el rei Felip V. Amb aquest tractat es resolien algunes de les conseqüències de la Guerra de Successió i es garantia, entre d'altres, la Pragmàtica Sanció del 1713 que regulava el dret de successió dels Habsburg. Vegeu LEÓN SANZ, V.: «Acuerdos de la paz de Viena el 1725 sobre los exiliados en la Guerra de Sucesión», dins *Pebralsbes. Revista d'història moderna*, núm. 12, 1992, pp. 293-312.

que es toquen les campanes y també en la carta del príncip de Campoflorido, que demà, que contarem 30 de maig, es diga missa de gràcies y es cante *Te Deum laudamus*; y que esta nit es comensen les lumenàries.

Etiam, que es traga de l'almari 300 lliures per a subvenció del senyor deà en Madrid.

Etiam, que per a major assistència en lo cor es posse en la festivitats del Corpus 2 sous per porció sensilla, 4 sous 6, maytines y turn en lo dia infraoctava y dominica. Y per a el repartiment dels senyors capitulars que done el procurador 45 lliures de canonical, 55 lliures 11 sous 1, de Carcaxent; que les dos partides sumen 100 lliures 11 sous 1. Y lo de la primícia que es quede per a gastos de ella.

Boixart dels senyors capitulars per a el repartiment de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Teixidor	.....	8 lliura 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliura 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliura 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliura 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliura 7 sous 8.
Cabiscol	.....	8 lliura 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Brotons	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliura 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliura 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliura 7 sous 7.

Etiam, determinaren dar el sermó de sant Pere al doctor doctor Jeroni Guerau.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[574]

1725, juny, 2

Que es fassa rebre testimonis dels impostos que ha posat la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita

iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la notícia que se ha tingut que la Ciutat ha posat 4 diners en la carn y ha arrendat la alacavala del viento, sins mediar ningun recado al cabildo, que es fassa rebre testimonis de tot. Pués, evidenment, a de més de faltar a la urbanitat, agraven a l'estat eclesiàstich. Y que siga tot a vista del senyor don Carlos Conca, síndich capitular.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[575]

[f. 182v] 1725, juny, 9

Nominació, per a la vicita del senyor arçobispo, a don Felis Ros, cabiscol. El aconpanya el senyor Soler. Partí el senyor cabiscol, el dia 23 de juny, y el senyor Soler el dia 24, de dit.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista del paper de la Ciutat, que responga el senyor síndich capitular, a boca, al senyor don Manuel de Lago, procurador general de la ciutat, que el cabildo pensa en acudir al senyor arçobispo per a sanear nostres conciències. Y que per a lo dit, que Manuel Menor veja els instrumens que són menester per a nostra pretenció.

Etiam, determinaren y nomenaren al senyor don Felis Ros, cabiscol, per a dar la bienvenida al senyor arçobispo, don Andrés Orbe de Lareàtiguí;⁹¹⁵ y que se escriga al senyor Valleterra per a què acompanye a dit senyor, en lo dia de la funció.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

---

⁹¹⁵ Andrés Orbe de Larreátegui, arquebisbe de València entre 1725-1738. Per tenir una visió més ampla de la vida i l'obra de l'arquebisbe Orbe de Larreátegui, vegeu CALLADO ESTELA, E.: «La carrera episcopal de los prelados valentinos en el siglo XVIII (1700-1795), *op. cit.*, pp. 23-38.

[576]

1725, juny, 23

Que se li done missa tots los dies al confessor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar al senyor Soler per a què acompanye al senyor cabiscol en la visita y bienvenida del senyor arçobispo.

Etiam, determinaren que al confessor se li done intenció de missa tots los dies y, quan no ni acha, que es suplisca del plat de les Ànimes.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[577]

1725, juliol, 5

Recado a la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent tornat el senyor cabiscol y Soler de la visita del senyor arçobispo, havent rebut en gran agaçajo y cortesia... (*Vide* el libre de cartes).

Etiam, sobre el recado de don Manuel de Lago que la Ciutat restituirà els 4 dinés de la carn, que se li responga que està mol bé; però que han de restituir en quan està gravat el estat eclesiàstich.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[578]

[f. 183r] 1725, juliol, 7

Edictes per a la doma.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es suspenga el possar la celebració de aniversaris, per lo sobrat calor.

Etiam, determinaren que en vista de la petició que ha possat la Ciutat per a traure de depòsit de lo enbargat per a pagar salari, havent proveït el alcalde traslado⁹¹⁶ al cabildo, que es consulte en los abogats lo que se [ha] de respondre.

Etiam, que es possen edictes per a la doma vacant per mort de mossén Carlos Ferri.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[579]

1725, juliol, 21

Examinadors per a les oposicions, a mossén Juan Francisco Burguete y a mossén Damaçero Esbrí.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es responga al senyor don Manuel de Lago sobre el recado que ha dat, que la Ciutat està prompta a restituir los 4 diners de la carn, que la iglésia convé en dita proposta.

Etiam, nomenaren examinadors per a les oposicions de la doma, vacant per la mort de mossén Carlos Ferri, a mossén Juan Francisco Burguete y a mossén Damaçero Esbrí.

---

⁹¹⁶ Al ms. apareix subratllat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[580]

1725, juliol, 27

Recado a la Ciutat. Que les 304 lliures 4 sous que estiguen a disposició del senyor deà per als quindenis.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional,⁹¹⁷ a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor Soler passe recado al prior de Sant Domingo, qui està per totes les comunitats, com la Ciutat ha proposat al cabildo —y a tot el estat eclesiàstich— que està promte a restituir los 4 diners per lliura de carn; y que per part del cabildo es nomene un capitular per a tot el estat y la Ciutat nomenarà a un regidor per a què es conferisquen y disponguen el encabesament y modo de distribució. Y que dels efectes que estan en poder de Manuel Mòxica no es traguen per a el altre efecte.

Etiam, que el senyor responga a Devesa que les 304 lliures 4, que toquen al cabildo de la vacant, les tinga a disposició del senyor deà per a pagar part del quindení en Madrid.

En fe de lo qual les escriguí de mà pròpia y es fermaren de mà agena. (*Signat*)

[581]

[f. 183v] 1725, juliol, 31

10 lliures de Vicent de València per a distribució, ut intus. Que es paguen misses de les 200 lliures de l'arçediano. Que a mossén Pons se li señalen ornamentals y trast.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat

⁹¹⁷ Tant en aquesta determinació de 27 de juliol, com en la del 31, no ens diu qui ocupa el càrrec de regent de racional de capítol.

racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que les 10 lliures que té el bolser del senyor Mora, proseïdes de Vicent, de València, que es posson demà dia de nostre patró, sant Feliu, dan 1 sou per porció sensilla a la prossesó y lo demás a missa, ores y vespres.

Etiam, determinaren que les 200 lliures, que promtes Deveça de l'arçediano, se envien luego, que han de servir per a pagar misses.

Etiam, que a mossén Pons se li señale ornemens y trast per a celebrar missa a part.

En fe de lo qual les escriguí⁹¹⁸ de la mia pròpia mà y fermades de agena. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[582]

1725, agost, 18

Dia señalat per a les oposicions a la doma.-

Ajustats y congregàs en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que les oposicions per a la doma siguen el dia 28 del present.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[583]

1725, agost, 28

Oposicions de la doma vacant per mort de mossén Carlos Ferri. Modo per a les oposicions. Examinadors.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar,

---

⁹¹⁸ Al ms. es troba ratllat «y fermí».

pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, havén-se fermat per a les oposicions de la doma mossén Manuel Micó, de València, mossén Pasqual Roca, admés en Alberich, y Mathias del Villar, acòlit, que es comensen les oposicions, demanan-los este matí micha hora de tèrcies, de cada ora; a la vesprada micha hora de pràctica. Encarregan als examinadors, que foren mossén Juan Francisco Burguete y mossén Damaçero Esbrí, que observassen tota equitat en el modo de preguntar.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[584]

[f. 184r] 1725, agost, 31

Provisió de la doma a Mathias del Villar, acòlit.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista del sentir dels examinadors, que Mathias⁹¹⁹ del Villar és més abte y més a propòsit per a el empleo de domer, tan per ser més teòrihc, quan per ser més pràctic, que se li presente la plaça de domer que posseïa mossén Carlos Ferri; com se executà, en dit dia, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari.

Etiam, determinaren nomenar acòlit a Jusep Soler de la Olleria.

Etiam, que es done a cada opositor 3 lliures; 10 sous al mestre de cerimònies y 10 sous al pertiguer.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[585]

1725, setembre, 15

Quíndeniis.-

---

⁹¹⁹ Al ms. «Macià».

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de aver-li encarregat al senyor deà, buscàs diner per a pagar el ajust dels quindenis y haver-los encontrat a 8 per 100 d'interés, fermaren vale dos senyors capitulars y de mi, racional de cabildo, de 533 lliures 6 sous, incluí el interés de 10 messos.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[586]

1725, octubre, 6

Que se admetrà el que quite la mitat del capital de la carta de gràcia als hereus de Vicent Vidal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se admetrà el que quite la mitat de la carta a Vidal, de Albayda, en la circumstància que ha de pagar totes les pencions vençudes; y se li alargarà la carta de gràcia de lo que quede y que dita carta de gràcia se alargue el dia que cau la penció.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[587]

[f. 184v] 1725, octubre, 20

Que es done carta per a la conjunció del canonge Pere Mora. Resposta a don Jacinto Sanç.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis

Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la súplica del canonge Pere Mora, dar la carta de l'ilustre cabildo per a la conjunció de son nebot, Pere Mora, clèregue, y atestats del metje.

Etiam, determinaren que quan vinga altra vegada el cas de demanar algun senyor la carta per a la santitat, que tinga oblicació, el principal y el que pretén ser conjunt, en anar a casa de cada senyor capitular a demanar la gràcia.

Etiam, determinaren que cab la pretenció de don Bernardo Jacinto Sanç, en fer-li gràcia de condonar-li ninguna penció de les vençudes del censal que pretén quitar.

En fe de lo qual les escrigueren de mà agena y fermaren de la mia. (*Signat*)

[588]

1725, octubre, 27

Loació y aprovació de dos luïsmes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren loar y aprovar dos luïsmes del canonge Soler units a mensa capitular y al benifet de *Corpore Christi*,⁹²⁰ de 12 sous 3, de penció, sobre tres fanecades de terra; com se efectuà per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia. Y se féu la gràcia de dar sols a cada senyor 1 lliura, segons determinació de 1 de juny 1724.⁹²¹

Boixart dels senyors capitulars per a el repartiment de les 12 lliures de dits luïsmes.

Deà	.....	1 lliura. La Viña, (<i>signat</i>).
Jordà	.....	1 lliura. Jordà, (<i>signat</i>).
Vallterra	.....	1 lliura.

⁹²⁰ El benifet del *Corpore Christi* fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva presenta dos beneficis diferents, un fundat per Martí Garcia, mercader; i un altra fundat per Antoni Xovell. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

⁹²¹ Vegeu determinació [541], d'1 de juny 1741.

Brotons	.....	1 lliura. Brotons, (<i>signat</i>).
Conca	.....	1 lliura. Conca, (<i>signat</i>).
Gavilà	.....	1 lliura. Gavilà, (<i>signat</i>).
Cabiscol	.....	1 lliura. Ros, (<i>signat</i>).
Texidor	.....	1 lliura.
Cebrià	.....	1 lliura.
Mora	.....	1 lliura.
Soler	.....	1 lliura. Soler, (<i>signat</i>).
Inquisició	.....	1 lliura.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(*Signat*)

[589]

[f. 185r] 1725, novembre, 13

Que es mantinguen los arrendadors possats per la iglésia en les terres de carta de gràcia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en les terres que té la iglésia a carta de gràcia, que es mantinguen los arrendadors posats per la iglésia y que, si es detenen en pagar, que se'ls apremie.

Etiam, determinaren que en la pretenció que té mossén Manuel Ribera de poder substituir el oficiu en altre beneficiat de la iglésia que no té lloch la pretenció y que procure complir en la obligació de l'oficiu exactament.

Etiam, es nomenà a mossén Francisco Marqués per a què fasa la diligència en les clàusules testamentàries, en lo que està beneficiada la iglésia; y se li darà algun agraïment.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[590]

1725, desembre, 1

Resposta al senyor príncip de Campoflorido. Recado a la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es responga al senyor príncep de Campoflorido que el cabildo sent moltíssim el no poder estar en paraje de poder fer el gust a sa il·lustríssima de tornar a admetre a mossén Juan Serra, mestre de capella, per ser contra el gust de cabildo y conveniènsies de la iglésia.⁹²²

Etiam, determinaren que el síndich capitular envie paper a la Ciutat, per medi del rigidor de messada, que, en les festes sigüens de la Ciutat, si les han de pagar.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[591]

1725, desembre, 4

Que se diga al regidor de messada que quant se portaran los dinés per a les festes de la Ciutat, estonces se celebraran. Que no aja sermó en lo dia de sant Saba y la Esperança.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que responga el senyor síndich capitular, al senyor regidor de messada, [f. 185v] que quant tindrà efectes la Ciutat es faran les festes de la ciutat.

---

⁹²² En la determinació [472] de 9 d'octubre de 1722, s'acorda que el mestre de capella no vista hàbits ni tinga cura dels infants arran d'un memorial posat davant la Ciutat. Vegeu també la determinació [468] de 29 d'agost de 1722 on es fa referència al memorial posat pel mestre de capella, davant la Ciutat, en nom de tots els seus components.

Etiam, determinaren que demà dia de sant Saba que es fassa prossesó, com a claustral, per la vesprada y que en lo dia de la Esperança no aga sermó ni es repiquen les campanes.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[592]

1725, desembre, 15

Posesió en propietat del senyor sacriste Bru. Que els bolsers donen el certificat de lo que importen les festes que deu la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la carta del senyor sacriste, demanant la possessió en propietat, avent presentat el poder, bulles y carta, per a el cabildo, mossén Andreu Maravall, que se li diga a don mossén Andreu, que substituísca el poder al senyor Texidor per a dar-li la possessió. La qual se donà el dia 22, dit mes, per Trobat.

Etiam, determinaren que havén demanat la Ciutat lo que important les festes que es degüen a la iglésia, que els bolsers donen certificat al senyor síndich capitular.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[593]

1725, desembre, 20

Semana de Nadal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat

als sobredits senyors, determinaren que se li done recado al senyor Jordà que si no envia al conjunt a residir, que se apunte.

Etiam, en dit dia féu relació de son viatge de Madrid el senyor deà.

Etiam, determinaren que per a més assistència en lo cor, en la present semana de Nadal, es posse 2 sous per porció sensilla, 20 sous a maytines, en lo dia [de Nadal], 4 sous 6, a maytines de Cab de Añy y Reys, y turn en tots los dies de festa. Y per a repartiment dels senyors capitulars que done el procurador 45 lliures de canonical y 55 lliures 11 sous 1, de Carcaxent. Y lo que toque a la primícia que siga per a gastos d'ella; y sumen les partides 100 lliures 11 sous 1.

Boixart dels senyors canonges per a el repartiment de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliura 7 sous 8.
Jordà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliura 7 sous 7.
Brotons	.....	8 lliura 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliura 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliura 7 sous 8.
Texidor	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliura 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliura 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliura 7 sous 7.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[594]

[f. 186r] 1726, gener, 4

Sobre la herència del doctor Cases. Entrada en lo almari de 200 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per

Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es fassen les diligències per si es pot traure algo de lo del doctor Casses.

Etiam, en dit dia se entraren en el almari 200 lliures del capital dels hereus de Vicent Vidal, de Albayda. Lo restant se entregà al procurador.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo

[595]

1726, gener, 7

Capítol general. Que es responga a la carta del senyor sacriste. Recado a mossén Maravall. Que es fassa garnacha al pertiguer. Que es fassa el tern canonical de difuns de terciopelo.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa col·legial i glésia de de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita i glésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta, a ço de campana, segun bul·les pontíficies consedides per a la celebritat de dit capítol y nominació general de tot los oficiis per a el bon govern de esta i glésia, en lo present dia, determinaren es fera dita elecció *more solito* per a el corrent any, començan a exercir-los el primer de maig, primer vinent, fins lo últim de abril 1727; quedant per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes la facultat de confirmar dits oficiis, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari. Nomenaren, *primo*, en jutje contador al senyor don Carlos Conca; racional de cabildo al senyor canonge Estanislau Vicent Soler; en síndich capitular al senyor don Carlos Conca; en primicier al senyor canonge Pere Mora; en apuntador al senyor canonge Vicent Brotons; en archiver al senyor don Onofre Vicent Teixidor; en clavari del Santíssim al senyor don Felis Jordà; en clavari de la cera y lumenària a mossén Christòfol Piquer; en bolsers a mossén Felis Pérez y a Gaspar Marqués; en racional de misses al doctor Carlos Pelejero; clavari de les relíquies a mossén Juan Batiste Monpó; en replegador de les limosnes per le[s] Ànimes per la i glésia a mossén Christòfol Piquer; en apuntador al dit Christòfol; en sacramenter a mossén Pasqual Pelejero; en replegador per les limosnes per a les Ànimes del Purgatori per fora a mossén Juseph Abril; en credencier a mossén Vicent Roig; en subsíndich a mossén Eusebi Linàs.

Etiam, determinaren que es responga al senyor sacriste; y que sobre la bul·la que ha presentat mossén Maravall, per part del sacriste, pretenent la presència, que o consulte el

senyor deà, en València, y al vicari general y al senyor arquebisbe; y que se li responga a mossén Maravall que és matèria molt àrdua y se ha de consultar per a no fer exemplar y resoldre lo més asertat.

Etiam, que se li done recado a mossén Maravall que residisca o renuncié el oficii.

Etiam, que se li fassa garnacha al pertiguer y el tern canonical, per a el oficii de difuns, de terciopelo.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[596]

[f. 186v] 1726, gener, 21

Rogatives per aygua.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent dat un recado el rigidor de messada, de part de la Ciutat, al síndich capitular, que es fassen rogatives per aygua, que el senyor síndich responga que per part de la Ciutat es nomene un senyor per a conferir-se del modo que se han de fer.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[597]

1726, gener, 24

[Que es facen les rogatives a Nostra patrona amb tota la solemnitat].⁻⁹²³

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni

---

⁹²³ La rúbrica és nostra.

del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista del recado de la Ciutat, que es començen demà dia 25, de esta forma: que se òbriga el christall a nostra patrona, per lo matí; que es diga missa cantada, ab solemnitat de música y campanes, y, a la tarde, letania. Y que respecte que els efectes de la Ciutat estan enbargats, que acudisca la Ciutat a l'alcalde major, que per part del cabildo no es possarà contradicció.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[598]

1726, gener, 26

Licència per a vendre's un solar sensit a la iglésia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar licència a Manuela Verdú, filla de Vicent, per a vendre un solar de casa sensida al cabildo en lo Mercat, tenguda a la mensa capitular y benifet de *Corpore Christi* de 4 sous de penció, part dels güit que es cabrevaren; ab acte per Ycnàcio Sales, en 6 de setembre de 1662. Dits solars es veneren a Vicent Verdú per Felis Abril, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, notari, en 3 de mars 1703, y loada per el cabildo en 30 de maig de dit any.

Etiam, que se avalle a postra patrona a l'altar.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo.
(Signat)

[599]

[f. 187r] 1726, febrer, 9

*Loació y aprovació de un luïisme, de penció 4 sous. Presència al senyor deà.-*⁹²⁴

---

⁹²⁴ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «En 19 de febrer se li donà possessió, a mossén Batiste Freyre, del benifet que vacava per mort de Thomàs Clavés». Tot i trobar-se en les rúbriques del dia 20 de febrer l'hem posat al final de les anotacions d'aquesta determinació atenent a l'ordre cronològic.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se envie un recado a la Ciutat, si se han de prosiguir les rogatives, que envie cera la Ciutat, que és indeçència com està el altar.

Etiam, determinaren loar y aprovar la venda a Vicent Morant, tenguda a la mensa capitular y al benifet de *Corpore Christi*, de 4 sous de penció. Inportà el dret de luïsme 1 lliura 10 sous 6; y les pencions 4 lliures 4 sous, les que se entregaren al procurador.

Boixart dels senyors capitulars per a el repartiment de les dites 1 lliura 10 sous 6.

Deà	.....	2 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>).
Jordà	.....	2 sous 6.
Vallterra	.....	2 sous 6.
Brotons	.....	2 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>).
Conca	.....	2 sous 6. Conca, (<i>signat</i>).
Soler	.....	2 sous 6. Soler, (<i>signat</i>).
Cabiscol	.....	2 sous 6. Ros, (<i>signat</i>).
Texidor	.....	2 sous 6.
Cebrià	.....	2 sous 6.
Mora	.....	2 sous 6.
Gavilà	.....	2 sous 6. Gavilà, (<i>signat</i>).
Inquisició	.....	2 sous 6.

Etiam, determinaren se li done la presència al senyor deà per estar en València ocupat en dependències de la iglésia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[600]

1726, febrer, 20

Que es continuen les rogatives y que se avalle al senyor sant Jusep, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la proposta de la Ciutat que se avalle al senyor sant Jusep per a què interçedisca en nostra patrona y son Fill preciós y nos aconsole en dar-nos la aygua que tan nessesitam, que se avalle per Sant Feliu, entrant a fer la estació per lo Portal de la Albella,⁹²⁵ per lo carrer de don Luís Çerdà al carrer del Bon Ayre, al carrer de Soler, plaça de les Cols, per la Nevateria Vella, Corregeria, a la iglésia; y que es diga la letania major y, aplegant a la iglésia, que es finisca la letania. Tot se efectuà el dia 21.

Dia 22 per la vesprada se es vaja dient la letania major, el cabildo y clero a fer estació a la santa ymaje del Santíssimo Christo del Carme; y tornant a la iglésia, finida la letania, per part del cabildo que es fasa una pràctica de missió. Lo qual tot se efectuà y predicà en gran asert el senyor Soler; y que continúent totes les comunitats de la mateixa forma.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[601]

[f. 187v] 1726, febrer, 26

Recado de la germandat de sant Francés.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es responga al doctor Ortiç, enviat per part de la germandad de sant Francés, pretenent venir a la iglésia a continuar la rogativa per aygua, que sols cab el venir a fer la estació a nostra patrona, que lo demás de predicar y etcètera, era voler parangonar en les demás comunitats.

---

⁹²⁵ Portal de l'Ametla.

Etiam, determinaren en vista de la deçatenció de mossén Miquel Agulló, sobre la convocació per dir missa, que no es convoque al tems dels oficiis y el dia que aja intenció y no diga en la iglésia, que se li lleve la missa.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[602]

1726, febrer, 28

Dar gràcia a la Verge per la pluja. Visita del senyor arçobispo a la Tore de Lloris.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la iglésia col·legial de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat regent de racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de haver plogut proporcionadament, els dos dies passats, en dar gràcies a nostra patrona de la Seu y al senyor sant Jusep, esforçan que es fasa una gran demostració de prossesó general, lumenàries. Y si la Ciutat no es trobàs en efectes per a el gasto, si convindrà en què es demane limosna per los bàrrios de la ciutat; y segons respondrà, ayxí es resoldrà.

Etiam, determinaren que en vista de anar visitant el senyor arçobispo per estos contorns y estar gúii en lo Genovés, passen els senyors don Felis Ros, cabiscol, y lo doctor Estanislau Vicent Soler, a visitar-lo; y oferir-li el cabildo y iglésia a son servici, acompanyats de un acòlit y un pache, vestits de talar y bonets, per a el tems de la visita. Lo que se executà havent fet la visita en la Torre de Lloris, mostran-se mol agraït el senyor arçobispo, per la demostració del cabildo.

Etiam, determinaren que havent enviat el senyor Jordà per a la distribució, estant prevengut, que tenint conjunt que pot residir en les enfermetats y no valer dar-li permís sinó quan li pareyx, que si no ve, que se li lleven les distribucions quan no vinga a residir.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà, y fermat de altra. Don Onofre Vicent Texidor, regent de racional. (*Signat*)

[603]

[f. 188r] 1726, març, 2

Que es suspengen les rogatives y que Nostra Señora es torne al nicho.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la mayor part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional,⁹²⁶ a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de no haver tingut resposta alguna de la Ciutat y haver acabat de venir les comunitats y haver motiu bastant per a suspendre les rogatives, y no ser raó que es mantinga a nostra patrona en lo altar y el senyor sant Juseph, mentres se resol sobre les gràcies que se han de executar, que a migdia es torne a nostra patrona a son puesto, tirada la cortina; y el senyor sant Juseph que se entre en la secrestia asta que acha de fer la prossesó.

En dit dia féu la visita el predicador de la Quaresma, el pare Cirilo de València, religiós de capuchinos, y havent proposat que volia fer missió, quant lo cabildo lo y permitira, se li agrai el bon zel y que se li tornara resposta quan podrà començar-la.

En fe de lo qual les escriguí y es fermaren de agena mà. Don Onofre Vicent Texidor, regent de racional. (*Signat*)

[604]

1726, març, 8

Poder per a pleis a Juseph Roio, notari de València.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder a Juseph Royo, notari de València, per a els plets *cum posse substituendi*; com se executà per Juan Bautiste Sanchis, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁹²⁶ Cal remarcar que la determinació està signada pel regent de racional.

[605]

1726, març, 9

Recado a la Ciutat per lo senyor canonge Tixidor. Que al senyor canonge don Matias Jordà se li condone quatre porcions. Quitamén de don Gacinto Bernardo Sans. Que es donen als sirvens los vestits de dol. Que mossén Mira se admita en la capilla.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, [f. 188v] Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el dumenje sigüent es fassa festa de gràcies a nostra patrona y al senyor sant Juseph, y que el senyor Texidor done recado al senyor regidor de messada, que si no es torna resposta, que el cabildo resolrà per si lo que se ha de fer en la festa determinada.

Etiam, determinaren que sobre la pretenció de don Mathias Jordà sobre el censal que respon en les casses de la Artiaca y el solar de Matheu de les Heres, menor, que se li condonen quatre pencions y que se li añaдисca el quitament de don Jacinto Bernardo Sanç; y es carreguen 200 lliures sobre la terra, dita del Colomer.

Etiam, determinaren que se li done recado al predicador de la Quaresma, que sempre que li siga convenient, que comense la missió.

Etiam, que els vestits que havia fets per a dols de la mort del rey don Luís Primer, que es donen als sirvens.

Etiam, que se admita en la capella a mossén Juseph Mira.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. *(Signat)*

[606]

1726, març, 11

Resposta de la Ciuta. Nominació del senyor Texidor para conferir-se en lo regidor de semana para la festa de la Mare de Déu, y gràcies de la pluga.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent

Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren en vista de haver respost la Ciutat que està promta en subvencionar en lo que se oferisca en la festa que se ha de fer a nostra patrona y al senyor sant Juseph, dan-los gràcies per lo benefici de la aygua que tan milagrosament nos ha favorit.

Etiam, que havent nomenat la Ciutat per a dispondre la festa al senyor regidor don Luís Çerdà, es nomenà per part del cabildo al senyor don Onofre Texidor.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[607]

[f. 189r] 1726, març, 17

Que se entre en lo cor a les tres ores per a fer la prosesó.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que esta vesprada se entre en lo cor a les tres, per quant la bolta de la prosesó és molt gran; que resolgueren fóra, exir per la porta de la Obra Nova, per los Porchins de Fira a Sant Pere, a les monjes del Portal, per lo carrer del Barranhc a la plaça de la Trinitat, a fer estació a les monjes de Santa Clara, per lo Portal del Leó a fer estació y dar gràcies a la Santíssima Ymage del Santo Christo del Carme, per lo Portal de Sant Francés al Portal dels Baños, per lo carrer dels Ostals a la plaça de sant Jaume, al carrer dels Pouets, Portal de Santa Tecla, Correjeria y a la Iglésia.

Se executà la bolta en dita forma, assistint en la prosesó totes les comunitats, tots los oficiis, portant ses costòdies; tots los lauradors del Mercat y Barreres, anant interpolats, per evitar plets per los puestos; y fou un número exesiú.

Enfront de sant Vicent es féu un arch molt ben compost. Els religiosos descalços feren un altar, en la porta, que estava molt ben executat. Enfront de Sant Pere feren arch, molt altíssim, en un altar. Entraren a Nostra Senyora en la iglésia de Sant Pere y al senyor sant Juseph, y es disparà el castell. Prossigué la prosesó per lo carrer del Barranch a les

mongues de Santa Clara, a on se féu estació, y per lo Portal del Leó al convent del Carme, a on se féu la estació a la Santíssima Ymaje del Santo Christo. Se entrà per lo Portal de Sant Fransés dret al Portal dels Baños, per la Balsa, carrer dels Hostals y en la porteria del convent de la Merced feren un altar molt hermós. Ayxí com aplegà Nostra Senyora a vista de la plaça de Sant Jaume, enfront del Santo Christo, tot se parà; y en la entrada de la plaça havia un altar, en Nostra Senyora de la Seu, més primorós que tots los que es feren: feren com un carrer, per a on havia de passar la proessesó, de tarongers y, en cada entredós, una pilastra y, en mich de ella, [f. 189v] una acha, que paregué molt bé a tot lo poble. Es desaparà el castell y prosseguí per lo carrer dels Pouets, Portal de Santa Tecla, Corregeria y a la Iglésia. Después de acabar de dar gràcies, es desaparà el castell, que es féu de limosnes dels veïns de la ciutat; y se acabà la festa sins haver agut la menor desgràcia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo

[608]

1726, abril, 8

Pretensió de la tercera orde del pare sant Francés.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que sobre la pretenció de la 3ª Orde, de portar chreu en los soterrars, que es vorà lo que observa la metropolitana.

Etiam, que el plet que seguia la iglésia en les monjes de Santa Clara sobre la terra de Barberà, que es deyxe el especial y es retortixsca contra dit Barberà.

Etiam, que el traster convoque a mossén Agulló, com als altres beneficiats.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[609]

1726, abril, 13

Que es consulte sobre les cartes de gràcia en València quan vaga el senyor deà. Que el senyor deà vaga a València.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Felis Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor deà, quant passe a València, consulte com se ha de portar la iglésia en les terres de carta de gràcia.

Etiam, que es proseguisca la execusió de la céquia de Benifurt.

Etiam, que es convinga en la proposta de don Mathias Jordà y que se añadisca al censal les 61 lliures del quitament de don Jacinto Bernardo Sanç.

Etiam, que es convinga en la proposta de don Antoni Linàs donant un censal de 200 lliures per los atraços que deu a la céquia de Benifurt.

Etiam, que el senyor deà passe a València después de festes.

Etiam, que el senyor deà escriga a l'abreviador dels quindenis, tinga un poca espera per a la paga, per estar les letres tan males.

[f. 190r] *Etiam*, determinaren que [per a] més assistència en lo cor en la present Semana Santa, es posse per porció sensilla 2 sous per a maytines; 10 sous en los tres dies y Pasqua; y turn en dits tres dies [de] festes y dia de sant Vicent; y per a el repartiment dels senyors capitulars 45 lliures de canonical y 55 lliures 11 sous 1, de Carcaxent; que les dos partides fan la suma de 100 lliures 11 sous 1.

Boixart dels senyors canonges per a el repartiment de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliura 7 sous 8.
Brotons	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliura 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliura 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliura 7 sous 7.
Texidor	.....	8 lliura 7 sous 8.
Vallterra	.....	8 lliura 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliura 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliura 7 sous 7.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[610]

1726, abril, 27

Lisència de vendre una terra cencida a la iglésia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es done licència al pare mossén Gosalbo, religiós agustino, y a son nebot, per vendre la terra que ans era de mossén Thomàs Gosalbo, tenguda a dos luïsmes. Ço és, 4 sous al benifet de Santa Tecla, sobre sinc fanecades de terra y 6 sous al benifet de Nostra Senyora de la Assunció, sobre 6 fanecades; y els dos units a mensa capitular.

Dit dia es despedí al pare Cirilo de València, predicador de la Quaresma, religiós capuchino.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[611]

1726, maig, 9

Poder a mossén Eusebi per a què fasa demició de la terra de Fèlix Barberà. Que no es fassen les festes de la Ciutat, ut intus. Que no se li done la admissió a mossén Pont, [fins] que no pague el atrasso de misses. Edictes de procures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part al present residens, presidint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits señors, [f. 190v] determinaren que se li fera poder a mossén Eusebi

Llinàs per a deixar la terra que vené Fèlix Barberà al cabildo, ab carta de gràcia, per haver condenat la justícia a pagar al convent de Santa Clara un senyal⁹²⁷ y pencions de major cantitat del valor de dita terra; y fonc rebut dit poder per Juan Bautiste Sanchis.

Etiam, determinaren que no es celebren la festivitat de les santes Basilisa y Anastàsia, ni les demés festivitats que paga la il·lustre Ciutat, perquè no paga de molt temps a esta.

Etiam, determinaren que no se li done a mossén Thomàs Pont la administració de percasos fins que pague totes les misses que deu de la obligació del benifet.

Et etiam, determinaren que es posen edictes per a arrendar les procures de la iglésia; com se executà en lo dia 8 del present.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[612]

1726, maig, 18

Que se obligue a mossén Maravall que residisca. Que no se li donen els baldufaris a mossén Jaume Pont. Que es neteixe la sepultura de la Vera Creu. Que es porten a l'archiu los papers que tinga Trobat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los señors lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Felix Cebrià, lo doctor don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita iglésia y afirmant ser la major part dels señors al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraecrit racional, a qui féu relació haver convocat al[s] sobredit[s] señors, determinaren que se escriga a Devesa, per a què pose instància ante el reverendo vicari general, per a què mossén Andreu Maravall vinga a residir el offici de sochantre que obté en esta iglésia.

Etiam, determinaren que per quant mossén Jaume Pont demana els baldufaris, de un any que tingué les procures, que no se li entreguen per quant deuen estar en lo archiu.

Etiam, determinaren que els fosser[s] neteixen la sepultura de la Vera Creu, que no es pot soterrar ningú; y que el gasto el pague el animer del dret que cobra; y se'ls donà 30 reals.

[f. 191r] *Et etiam*, determinaren que el senyor síndich responga la escrivania de Berthomeu Trobat y tots los papers que tinga de la iglésia es possen en lo archiu.

---

⁹²⁷ Al ms. «cenal».

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[613]

1726, juny, 12

Capítol general. Nominació de acòlit. Obligació de Gaspar Pellegrero. Que se amortice la minerva y hores de agost. Compra de censal de 300 lliures. Acte de quitament de Llinàs, no es féu asta 7 de setembre.⁹²⁸ Jubileu de l'añy sant. Que se exyecute als hereus de Ana Mollà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la present iglésia collegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, lo doctor don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació, a ço de campana, segons disposió y concessió de bul·les apostòliques consedides para la celebració del present capítol general, segons ús y costums de la present santa iglésia, determinaren confirmar y aprovar tots los officiis que se eligiren en lo dia set de janer del present añy, per a el govern de la iglésia; com consta ab acte per Juan Bautiste Sanchis, en lo present dia.

Etiam, determinaren proveir la plasa de acòlit que vacà per Manuel Antich a Jusep Llor.

Etiam, determinaren admetre la nova obligació que fa Gaspar Pellegrero,⁹²⁹ laurador, de les 345 lliures, que fermà son pare Jusep Pellegrero. Y perquè per la confiscació dels béns no tingué lloc la paga, se li donà altres plasos; y fermà obligació per Juan Bautiste Sanchis, en 24 de juliol 1726.

Etiam, determinaren que se admita la mortisació de la hora y minerva que dexaren lo doctor Gregori Fuster y Thomàs a Francisco Soler, canonges;⁹³⁰ y que es fera al malmesor carta de pago, y que el dit, ferme obligació de pagar dins dos añys la quantitat que importe; y fasa cada añy la festa de hora y minerva en lo 3 dumenje de agost.

⁹²⁸ Aquest frase, d'una altra mà.

⁹²⁹ Gaspar Pelegero i Llagaria, regidor de l'Ajuntament de Sant Felip, a partir de 1740, el qual, aprofitant-se de l'alienació que féu la Corona dels càrrecs de regidors als millors postors, comprà el càrrec de regidor vitalici per 17.000 rals de billó. Un cop aconseguit aquest càrrec seguiria a la recerca del títol de gentilhome, el qual aconseguí en 1755 després de pagar la quantitat de 75.000 rals de billó. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 131, 219, 221, 252-253, 263, 266-268, 270, 287, 324-325, 342, 351, 370, 381, 384, 388.

⁹³⁰ Al ms. «coninjes».

Etiam, determinaren que se admitisca un censal de 300 lliures que oferixs don Antoni Llinàs y que en paga admeta 192 lliures que deu de talles de la acéquia de Benifurt; y a conte de les pencions, que esta deu de censals. Y les 62 lliures 10 sous dels arrendamens que deu de la terra, que té venuda a carta de gràcia, al cabildo; y les restans 45 lliures 10 sous, se li pagà en dinés del quitament del censal de 200 lliures que quità Miquel Mas.

[f. 191v] *Etiam*, determinaren que es feren les estacions del jubileu de any sant, que ha concedit la santitat de Benet XIII, en los quatre dies, que per servir la bul·la; y es féu en los dies 14, 15, 17 y 18 del present mes y any.

Etiam, determinaren que si los hereus de Anna Mollà de Pellegrero no paguen⁹³¹ una penció corrent y altra atraçada, que se'ls execute.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[614]

1726, juny, 18

Semana del Corpus. Sermó de sant Pere. Recado a la Ciutat. Quitament de terra de Piquer.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia collegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part de tots los señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat racional, a qui féu relació haver convocat a dits señors, determinaren que per a major y puntual assistència en lo cor en la semana del Corpus, es pose cada dia, de distribució, 2 sous per porció sencilla, 4 sous 6 cada dia en los maytines, y turn en lo dia cap de octava y domunje, y que es repartixquen els señors 45 lliures de canonical, y 55 lliures 11 sous 1 de Carcaxient, que les dos partides fan la suma de 100 lliures 11 sous 1; y que les sobres de la primícia es quede per a gastos.

Boixart dels señors per a el repartiment de dites 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliura 7 sous 8.
Vallterra	.....	8 lliura 7 sous 7.
Brotons	.....	8 lliura 7 sous 7.

---

⁹³¹ Al ms. «paga».

Cebrià	.....	8 lliura 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliura 7 sous 8.
Inquisició	.....	8 lliura 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliura 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliura 7 sous 7.
Teixidor	.....	8 lliura 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliura 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliura 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliura 7 sous 7.

[f. 193r]⁹³² *Etiam*, determinaren dar el sermó del senyor sant Pere al doctor Francisco Ortiç.

Etiam, determinaren que el racional escriga una carta al regidor de messada para saber si la Ciutat vol correspondre lo gasto de la cera y altres gastos y la obligació. Y respongué que no tenia efectes per a pagar de promte estos gastos, que si el cabildo volia prestar nom de fianza per a satisfació. Y havent tornat resposta que no, contribuí la Ciutat, com té obligació.

Etiam, determinaren que havent tornat els béns a tots, que Jusep Piquer, laurador, pague de present sols la quantitat de l'arrendament que tenia ans de la confiscació; y no el que pagava al present de la terra que té venuda, a carta de gràcia, al cabildo.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[615]

1726, juny, 30

Possessió de comgunt del senyor Pere Mora.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia collegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part de tots los señors al present residents en dita santa iglésia, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits

⁹³² Al ms. hi ha una errada en la paginació, passa de la pàgina 191v a la 193. Per tant hi falta la pàgina 192 (recte i volt).

señors, determinaren que havén presentat Pere Mora, clèrge, unes bul·les apostòliques despachades per sa santitat a favor de dit Pere Mora, clèrge, en què li fa la gràcia de congunt del canonicat que poseix son tio, el senyor canonge Pere Mora; y havent-les examinades, los senyors deà y Teixidor, comissaris de l'illustre cabildo, li daren posició de dit canonicat; ab acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en lo present dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[616]

1726, juliol, 5

Que se li paguen al doctor Grau els anuals de mossén Bosch. Mandato per a què resedisca mossén Maravall. Que es suspenguen els aniversaris.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la [f. 193v] Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part de tots los señors al present residens en dita santa iglésia, precedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als dit[s] señors, determinaren que pagant los procuradors 28 anuals y havent Reginaldo Bosch, estant malalt, y dotada intenció de dits anuals a son nebot,⁹³³ el doctor Geroni Grau, se li done la limosna de les misses que ha celebrat dit Juan.

Etiam, determinaren que havent-li notificat lletres del reverend vicari general a mossén Andreu Maravall per a què residisca, y prometent residir, però que tenia algunes pretencions, se li done orde que residisca y les pretencions que tinga justificades, que el cabildo lo atindrà; lo que li féu saber per lo senyor deà.

Et etiam, determinaren que per els grans calors que fa que es suspenga este mes y el que ve de celebrar aniversaris.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁹³³ Al ms. «nepot».

[617]

1726, juliol, 13

Consignació a Manuel Mòxica. Que s'escriga al canonge Pichó de València. Que se li done 3 sous a mossén Mira. Interrogatoris sobre el plet del doctor Roca.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la iglésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part de tots los señors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que se li consigne a Manuel Menor la penció anual del censal de Alcàntara y Beneixida, y la [f. 194r] de l'arrendament de la terra dels hereus de Felip Bru, per a pagar-li la cantitat que se li deu per la sera que se ha gastat en la iglésia.

Etiam, determinaren que el racional del cabildo escriga al canonje Pichó, de València, que és procurador de don Thobias del Burgo, per a què pague la penció segun la concòrdia; y pagà deu mesos.

Etiam, determinaren que havent possat un memorial mossén Josep Mira, sotacabiscol, en què demana 3 sous al dia per a poder-se mantenir, se li concedí.

Etiam, determinaren que havent posat un interrogatori per part del doctor Roca, retor, que era de Alcoy y ara de Castelló de Xàtiva, en què es vol eximir el atraç tan gran de lo que deu de la retoria de Alcoy, que treballen les respostes els señors deà y Soler; com se executà.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[618]

1726, juliol, 20

Que els senyors canonjes no diguen missa en los trasts dels benifets. Limosna al bisbe de Batispantis. Quitament de Miquel Mas. Recado a la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats de dita santa

iglésia y afermant ser la major part de los señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que els señors canonjes no digen misses en los trast dels benifets.

Etiam, determinaren dar de limosna 4 lliures al bisbe de Batispantis, que venia cautiú con tots los despachs del senyor arquebisbe.

Etiam, determinaren admetre del censal de Miquel Mas, en messada de agost, que era ans de Roca de la Ènova, de prop de 200 lliures; y pagà les pencions de 10 lliures al procurador de mossén Francisco Vidal.

[f. 194v] *Etiam*, determinaren que el senyor Soler escriga al regidor de messada que si no imbiaven la cantitat que importen les dos festivitats, del senyor sant Feliu y la patrona, que el cabildo daria la providència que més convingera. Después de diferens altercats, imbià el import de dites festes.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[619]

1726, setembre, 7

Quitament de Mas. Mortizació de minerva y hora. Obligació del canonge Soler. Ajust de mossén Thomàs Pont. Que es celebren aniversaris. Que es lleven les porcions dels bolcers.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part de tots los señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren el fer el acte de quitament a dit Miquel Mas; lo que se executà en este dia, per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, determinaren fer la mortisació del tercer dumenje de agost, deixiat per lo doctor Gregori Fuster y Thomasa Francisca Soler, cònjuges difunts. Y la féu el canonge doctor Estanislau Vicent Soler, malmesor y curador de dits cònjuges; acte rebut en este dia per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, determinaren admetre una obligació que féu dit canonge Soler de pagar al cabildo 252 lliures dins un any; ab acte per dit Sanchis.

Etiam, determinaren que havent posat un memorial Thomàs Pont suplicant que el resago que té de misses del seu benifet les pagaria en esta forma: 40 lliures de promte y 20 lliures cada any, asta pagar lo atràs; se li admet este ajust, dant fiador a conteto del cabildo.

[f. 195r] *Etiam*, determinaren que tornen la celebració de aniversaris per a la semana sigüent.

Etiam, determinaren que les dos porcions canonicals que cobraven els bolcers per a pagar a les distribucions que se li devien al senyor sacriste Antoni Agulló, que en avant no còrreguen.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[620]

1726, setembre, 20

Que se execute als que deguen. Pretenció de Fèlix Thomàs Sancho, sobre un aniversari general, ut intus. Soterrar general de mossén Josep Pons.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, presidint convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent els procuradors instat que no podien portar la obra, perquè no podien cobrar, que se execute a tots los que deguen sin repar en ningú; y que es comense por los que deguen més y dels que siguen de major calitat, per a què servisca de escarment.

Etiam, determinaren que proposant Fèlix Thomàs Sancho, hereu de Miquel Geroni Sancho, que té obligació de fundar un aniversari general, que faria la celebració este present any y que pagaria la distribució ordinària de dits aniversaris, se li respongué, que per a este any, que es celebraria, però que degua pagar tot lo que correspon a la propietat y cantitat de lo que es deu per la dotació y amortisació de l'aniversari general, com és costum observada en tots.

Et etiam, determinaren que havent entrat mossén Francisco y mossén Gaspar Marqués, marmesors de mossén Josep Pons, prevere, difunt, a demanar soterrar general, com és ús y costum, es concedí y se executà el soterrar este dia per la vesprada.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA

TESI DOCTORAL

**«Les actes capitulars de la
Seu de Xàtiva (segle XVIII).
Estudi i edició»**

VOLUM II

*Programa de doctorat: 818 Codi 140B
Llengua i literatura catalanes*

Presentada per:
MARC GANDIA SILVESTRE

Dirigida per:
VICENT JOSEP ESCARTÍ SORIANO

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
FACULTAT DE FILOGIA
DEPARTAMENT DE FILOGIA CATALANA

Sumari

VOLUM I

I. OBJECTIUS, METODOLOGIA I FONTS	9
1.- Introducció	11
2.- Objectius, metodologia	12
3.- Fonts	21
II. UNA APROXIMACIÓ A LA SITUACIÓ HISTÒRICA I ADMINISTRATIVA DELS SEGLES XVI-XVIII	25
1.- Unes consideracions historicoculturals generals	27
2.- Una aproximació a la llengua de l'administració a l'època foral: segles XVI-XVII	32
2.1.- El llenguatge jurídic i administratiu de l'època moderna: una producció en un temps i espai concrets ..	34

III. ELS LLIBRES D'ACTES DE LA COL·LEGIATA DE SANTA MARIA DE XÀTIVA	
(LA SEU)	43
1.- La col·legiata de Santa Maria de Xàtiva	45
1.1.- La col·legiata de Santa Maria de Xàtiva. Una institució centenària	45
1.2.- Capítol, dignitats, canonges i d'altres càrrecs	51
1.2.1. El capítol	51
1.2.2. El degà	54
1.2.3. Els canonges	58
1.2.4. D'altres càrrecs	64
1.2.5. El racional de capítol	66
2.- Una pervivència del llenguatge administratiu del segle XVIII: L'administració eclesiàstica	74
2.1.- Els llibres d'actes capitulars	75
2.2.- Els racionals de capítol i els llibres d'Actes	83
2.3.- La memòria administrativa	113
2.4.- El funcionament de l'administració diària	119
2.5.- El reflex local dels esdeveniments històrics	120
2.6.- Elements paraliteraris i models de prosa a l'administració eclesiàstica	141
2.7.- Sobre la pervivència del valencià a la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva	153

IV. EDICIÓ	163
1.- Criteris d'edició	165
2.- Edició del text [1-620]	171

VOLUM II

Edició del text [621–1266]	639
V. BIBLIOGRAFIA	1095
VI. APÈNDIX	1131
A. Glossari Lexicogràfic	1133
B.- Índex Onomàstic	1217

[621]

[f. 195v] 1726, setembre, 28

Que no se li done la micha penció en la música al diputat Miñana. Celebració de un aniversari general per ànima de Geroni Sancho, ut intus. Deixa a la Mare de Déu. Que el senyor deà trate per part de la iglésia per a tratar en la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que el memorial que ha posat Vicent Miñana, contralt, demanant micha porció en la música, que no té lloc ara, per informe del regent de la capella.

Etiam, determinaren que el aniversari general de Gerònim Sancho es celebre este any y que pague el gasto el hereu per estar tan immediato el dia de sant Geroni, que és el dia que deu celebrar, y que no servisca de exemplar. Però, que per a el any sigüent, que es farà la amortisació.

Etiam, determinaren que havent rebut una carta de Cadis, de don Antonio Fortí, en què dóna notícia com havent mort donya Margarita Aliaga, dexià a la Mare de Déu, nostra patrona, un rosari engastat en or, una açafata de plata y un parell de ca[n]deleros, un anell de or en nou diamans,⁹³⁴ y un guardapeus de lis u de seda, se li responga dar-li les gràcies y que es buscarà persona de satisfacció per a què se entregue de tot y que se li farà poder per a què done el recibo.

Etiam, determinaren que havent el senyor deà conferit en alguns regidors y tratat de què la Ciutat volia compondre en lo cabildo y demés acrehedors censalistes, y que com la iglésia és el principal acrehedor, que seria convenient que se eligira un de part de la Ciutat y altre capitular per a tratar de este negoci y es disputà el senyor deà.

[f. 196r] *Etiam*, determinaren admetre el dret de un luïsmo del benifet de sant Lluç, de penció de 9 sous⁹³⁵ sobre un jornal de terra de sera en la partida de Sant Juan, que ha

⁹³⁴ En l'inventari realitzat l'any 1771, Gonzalo Viñes en la seua obra *La patrona de Játiva*, no ens anomena res d'aquesta donació realitzada per Margarida Aliaga. Vegeu VIÑES, G.: *La patrona de Játiva, op. cit.*, pp. 171-172.

⁹³⁵ Al ms. «sous 9».

comprat Juan Batista Tudela, dels hereus de Ignàcio Navarro, per preu de 10 lliures; y pagà 20 sous.

Boixart de dits 20 sous.

Deà	.....	1 sou 8. La Viña, (<i>signat</i>).
Vallterra	.....	1 sou 8. Gaspar Marqués, (<i>signat</i>).
Brotons	.....	1 sou 8. Brotons, (<i>signat</i>).
Cebrià	.....	1 sou 8. Cebrià, (<i>signat</i>).
Soler	.....	1 sou 8. Soler, (<i>signat</i>).
Inquisició	.....	1 sou 8. Esbrí, (<i>signat</i>).
Cabiscol	.....	1 sou 8. Ros, (<i>signat</i>).
Jordà	.....	1 sou 8. Jordà, (<i>signat</i>).
Teixidor	.....	1 sou 8. Teixidor, (<i>signat</i>).
Conca	.....	1 sou 8. Conca, (<i>signat</i>).
Mora	.....	1 sou 8. Mora, (<i>signat</i>).
Gavilà	.....	1 sou 8. Gavilà, (<i>signat</i>).

En fe de lo qual la escriguí de la pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[622]

1726, octubre, 16

Proposta del senyor deà sobre el negoci de la Ciutat, ut intus. Que se admeta una penció corrent y altra atraçada a don Vicent Gisbert, ut intus. Que se admeta una penció corrent y dos atraçades als hereus de Thomàs Roca. Que se admeta la seció de mossèn Esbrí.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent el⁹³⁶ senyor deà proposat que havia tengut diferens conferències sobre el negozi de la Ciutat, en don Manuel del Lago, regidor y

---

⁹³⁶ Al ms. «els».

procurador general de la Ciutat y diputat de ella, per a què es trastegara els arbitres que podia haver per a pagar als acrehedors censalistas, y havent arbitrat que en los pechos que es posaren en vi, oli, carn, etcètera, y los demás propis que té la Ciutat de censals, menjadors y pensions de Benigànim, la Olleria y Castellon, importan 13.740 lliures 5 sous 1; y que de esta quantitat rellevant 4.785 lliures 15 sous 8, que necessita la Ciutat per a salaris y assistència de la iglésia, restarien a favor dels acrehedors 8.945 lliures 9 sous 5, y que esta quantitat servirà per a pagar les pensions dels censals, al for de 1 sou per lliura; y es comensarà a pagar els atrasos asta on aplegue la sobredita quantitat, y si els arrendaments de dites sisses foren de major quantitat, que exidixen les⁹³⁷ 9.000 lliures, que els extres servixquen⁹³⁸ per a quitar per sort. Y determinaren aprovar [f. 196v] este préstamo y que el senyor deà continue asta finalisar, y que escaiga paper a tots los acrehedors de esta ciutat, siguen comunitats o particulars, per a si volen convenir o comprometre en lo cabildo en este negoci y después conferir en los de València.

Etiam, determinaren admetre la proposta que fa el hereu de don Josep Gisbert, de pagar una pensió corrent y altra atraçada, y que pagarà tots los atraços, y que li feren àpoca de totes les pensions atraçades; y dar-li listó contra els posehedors agraciats y que fermaria obligació de dita quantitat. Lo que se li admetí.

Etiam, determinaren que se admeta als hereus de Thomàs Roca en una pensió corrent y dos atraçades.

Etiam, determinaren admetre a mossén Juan Damacero Esbrí, en una cesió de 9 lliures 12 sous, cada any, per a pagar el atraço del benifet que poseïa mossén Josep Belloch.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[623]

1726, octubre, 31

Que es mantinga en la posseció als que tenen establides les sepultures. Carta del senyor arzobispo sobre la visita.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia colegial, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present recidens en dita santa iglésia, presidint convocació feta per Antoni del

---

⁹³⁷ Al ms. «els».

⁹³⁸ Al ms. «servixca».

Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que les sepultures que estan establides a differens, que es mantinguen en lo dret y les que no estan establides que se establixquen als que tinguen a dret; com se concedí a don Pedro Roca.

Etiam, determinaren respondre al senyor arçobispo a la carta que escrigué de 28 de octubre des de la Olleria, prevenint la visita de esta iglésia, en concluir les visites de les montañes; y se li respongué dan-li les gràcies.

[f. 197r] *Etiam*, determinaren que el senyor deà vàgia a València a tratar diferens negocis y especialment que ho trate en los acrehedors per a què convinguen en lo ajust que el cabildo à fet en la Ciutat, en la cobrança dels censals; y se li donà la presència.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[624]

1726, novembre, 16

Carta del deà, ut intus. Se li allarga la carta de gràcia a Vicent Vidal de Albayda. Que pague mossén Thomàs Pont el resago de misses, ut intus. Que la obligació de mossén Belloc es fasa a favor del capítol.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia col·legial, los señors don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent escrit el senyor deà, luego es tindrà junta en la congregació en tots los interessats per a què convinguen en lo ajust, que el cabildo té tratat en la Ciutat per a pagar los censals, se li escrigué que termine dita negociació y que, entre tant, que estreche les causes del racional de Castalla y la del retor de Castelló, ans de Alcoy, per a què paguen lo que deuen.

Etiam, determinaren allargar la carta de gràcia per temps de nou anys als hereus de Vicent Vidal, de Albayda, y que se li fasa arrendament.

Etiam, determinaren que pague mossén Thomàs Pont 40 lliures 10 sous cada any per lo atraç que té de les misses asta jener, tot lo deute, y firmen obligacions sos germans mossén Jayme Pont y Nofre Pont; y se li darà posseció de percasos.

Etiam, determinaren que Francisco Ysniel ferme la obligació de pagar les 9 lliures 12 sous que devia fer a favor de mossén Juan Damacero Esbrí, a favor del capítol, perquè no es pot fer a favor de dit mossén Esbrí.

Etiam, determinaren que demane la posició de la casa que deixà el canonge Josep Bru, major, a son germà el canonge Jaume Bru, durant sa vida; y después del valor de ella, 400 lliures per a amortisar misses de a 4 sous.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[625]

[f. 197v] 1726, novembre, 23

Que no se admeta el quitament del censal de 20 lliures en dos anys. Que el doctor Texidor trate en los hereus de Felip Bru, ut intus. Posseció de mossén Thomàs Pont. Y pagà de nata mortis 2 lliures 9 sous y 5 lliures de augment de distribució.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que no se admetera la proposta feta per mossén [-]⁹³⁹ Vicent Pastor, en què demana que un censal que respon de propietat de 200 lliures, el quitarien en dos anys, dant en cada un 100 lliures.

Etiam, determinaren que els hereus de Phelip Bru an posat un memorial en què demanen que faran venta total de la carta de gràcia que té la iglésia, de la part de la heretat del Puig y que per lo valor que tinga de més daran terra; com el cabildo prenga a conte 850 lliures, que dita herència de Bru deu a la de Francisco Pelejero; y han diputat al senyor Texidor per a què trate este negoci, que pot ser de molta conveninència a la iglésia.

Etiam, determinaren dar posseció de percasos a mossén Thomàs Pont, beneficiat del benifet de sant Juan Bautista;⁹⁴⁰ y per lo resago de la obligació de les misses pagà 40 lliures al racional de misses, que es celebren en dita cantitat de misses y la restant cantitat que ferme obligació de pagar cada any en lo dia de Tots Sans 20 lliures; com fermaren

⁹³⁹ Al ms. apareix un mot ratllat i il·legible.

⁹⁴⁰ El benifet de sant Joan Baptista fou instituit a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Pere Sanç. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

obligació, en 17 del corrén, per Juan Bautiste Sanchis. Y fermaren dita obligació el dit mossén Thomàs, mossén Jaume y Nofre Pont, tots germans.

En fe de lo qual la fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[626]

[f. 198r] 1726, novembre, 29

Venguda del senyor deà. El canonge Gavilà que no cobre del canonical. Ajust dels hereu[s] de Valero Quadrado.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen congrega per a celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren aprobar lo que el senyor deà havia ajustat en València en los acrehedors censalistas de la Ciutat y que havia treballat en què convingueren en lo que el cabildo havia convengut.

Etiam, determinaren que se'ls fera saber a don Marc Antoni Gavilà, conjunt del canonje don Josep Gavilà, que des de 4 de octubre pròxim pasat complí la dispensa que dit principal obtingué; y que des de dit dia no cobraria distribucions, fruits y demás emoluments; y se li donà orde a l'infraescrit de racional per a què se lo y diga.

Etiam, determinaren que se admeta als hereus de Valero Quadrado, que són: mossén Batista y Jacinto Quadrado, que paguen el atraç de què devia de les procures, en què cada any paguen 100 lliures ab lo interés de 1 sou per lliura, asta que finisquen tot lo deute.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[627]

1726, desembre, 7

Quitament de censal de 60 lliures y carregament de 141 lliures, ut intus. Que Vallterra no se li done fruits ni distribucions. Nominació de acòlit. Posseció de percasos de mossén Esbrí.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits señors, determinaren fermar quitament a favor de don Gaspar Jordà del censal de propietat de 60 lliures y que, de esta cantitat y de les 81 lliures dels censals que quità don Jacinto Bernardo Sans, es carregue dit Jordà de un censal de 141 lliures de propietat, sobre la terra del Colomer.

Etiam, determinaren que per quant el senyor canonge Gavilà està fora de la presència local, que se li lleve les distribucions y fruits, y que el senyor deà li escriga.

[f. 198v] *Etiam*, determinaren provehir la plaça de acòlit, que vacà per haver fet deixiació el acòlit Josep Soler, en Thomàs Bernat.

Et etiam, determinaren dar posecion de percasos a mossén Juan Damacero Esbrí del benifet de Nostra Senyora de l'Armada; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, en este dia.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[628]

1726, desembre, 13

Protesta de què es pose guards. Protesta del canonge Gavilà. Que Juan Buena es mude en la sacristia de la obra nova.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que prenent el alcalde major⁹⁴¹ posar guardes de vista en la obra nova y serrar en la sacristia de ella a Juan Garrido, que està refugiat, que es proteste; y que el senyor deà escriga al vicari general.

---

⁹⁴¹ Don Antonio Custodio Ortiz, alcalde major entre 1726-1728.

Etiam, an determinat aprovar que el infraescrit racional contraprotestarà a la proposta que don Marcos Gavilà li à fet per los fruits y distribucions que pretén del canonicat de son tio don Josep, del que és coadjutor.

Et etiam, an determinat concedir-li els quartos de la sacristia de l'obra nova, per a viure, a Juan Buena, sastre de la iglésia.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[629]

1726, desembre, 20

Jutjes per a les bulles de mossén Roca, y que prenga posesió el senyor Mora. Semana de Nadal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos [f. 199r] Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent prestat mossén Casimiro Medina un depachs *demittendo in poscetionem* del canonicat que poseïa el canonge Esteve Dolç, a favor del doctor Josep Roca, habitador en lo reyne y ciutat de Nàpols, y procura a favor de dit mossén Casimiro, y este demanant al cabildo que eligira quin señor havia de prendre la posesió que substituïra el poder; determinaren remetre les bulles als señors canonges Jordà y Brotons, y examinar, si vénen bé; y cas que estiguen competens, que es substituïska al senyor canonge Mora.

Etiam, determinaren que per a la major solemnitat y assistència en la present semana de Nadal dels residens en lo cor, es pose de distribució 2 sous per porció senilla, 20 sous per a maytines de Nadal y 4 sous 6 en cada maytines de Cap de Añy y Reys, y turn tots los dies de festa; y per a repartiment dels señors capitulars, que done el procurador 45 lliures de canonical; 55 lliures 11 sous 1 de Cacaxent, que sumen les dos partides 100 lliures 11 sous 1, que repartida entre els dotze señors toca a 8 lliures 7 sous 7.

Boxiart dels señors canonges per a el repartiment de les 100 lliures 11 sous 1.

Deà ..... 8 lliures 7 sous 7.

Brotons	.....	8 lliures 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliures 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliures 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliures 7 sous 8.
Jordà	.....	8 lliures 7 sous 8.
Teixidor	.....	8 lliures 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliures 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliures 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliures 7 sous 7.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[630]

1726, desembre, 23

Posseció de don Josep Roca en canonge principal. Carregament de cansal de 141 lliures de don Gaspar Jordà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, com també, a ço de campana, com és costum [f. 199v] en semejans funcions, determinaren que havent fet orde els senyors Jordà y Brotons que en les bulles del senyor don Josep Roca no y à vici algun, sinó ser lilegítimes y cabals, que es convoquen els sants conjunts y que se li darà poseció al senyor canonge Pere Mora, procurador de dit señor; ab acte rebut per Andreu Macip, de substitució en virtud de poder de dit don Jusep Roca a mossén Casimiro Medina; per Anelo Casalet, notari de Nàpols. Y prengué posseció en este dia; ab acte per Juan Bautiste Sanchis, com és de veure en lo llibre de posecions.

Etiam, determinaren que es fera el carregament de censals de 141 lliures que carregà don Gaspar Jordà; y es féu ab acte per Juan Bautiste Sanchis, en [...] ⁹⁴² de [...] ⁹⁴³ 1726.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[631]

1727, gener, 7

Capítol General. A mossén Maravall que se li done el augment. Hàbits al doctor Josep Villa. Que es vena la burra que han dat de limosna a la Mare de Déu. Que es convoque en lo cor. Que es tanque el presbiteri.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia colegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, presidint convocació feta a ço de campana, segons bul·les pontifícies concedides per la celebritat del present capítol general y nominació general de tots los officiis per a el bon govern de la present iglésia, en dit dia, en què determinaren fer la eleccion *more solito* per a el present any, comensant en lo dia primer del mes de maig y finint en lo últim dia de abril 1728, reservant la confirmació de dits officiis per a el altre dia después de Pasqua de Penthecostes; y fonc feta la elecció sigüent, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, en este present dia, en què es nomenà: en jutje contador al senyor Pere Mora, en racional de cabildo al senyor don Carlos Conca, en síndich capitular al senyor doctor Estanislau Vicent Soler, en primicier al senyor Pere Mora, en apuntador al senyor Vicent Brotons, en archiver [f. 200r] al senyor doctor don Onofre Vicent Teixidor, en clavari del Santíssim Sacrament al senyor don Fèlix Jordà, en llumener a mossén Christòfol Piquer, en bolsers a mossén Fèlix Pérez y mossén Gaspar Marqués, en racional de misses al doctor Carlos Pelejero, en replegador de les limosnes per a les Ànimes per la iglésia a Christòfol Piquer, en traster al dit mossén Christòfol Piquer, en sacramenter a mossén Francisco Llobregat, en clavari de les relíquies a mossén Batiste Mompó, en replegador per les Ànimes per fora a mossén Josep Abril, en credencier a mossén Luís Yborra, en subsíndic a mossén Onofre Gallego.

---

⁹⁴² Al ms. apareix en blanc.

⁹⁴³ En blanc a l'original.

Etiam, determinaren que mossén Andreu Maravall, sochantre, se li done el augment de esta semana de Nadal.

Etiam, determinaren que se li done hàbits de graduats al doctor Josep Villa, vicari de Sant Llorens, de València.

Etiam, determinaren que una burra que han donat per a la Mare de Déu, que es vena per 6 lliures que donen de ella.

Etiam, determinaren que es done orde als trasters per a què, mentres els officiis, no es diga missa, sinó els que estiguen convocats per lo traster en lo cor. Y que valga a ningú el haver posat siris en lo altar.

Etiam, determinaren que els escolars tinguen lo presbiteri tancat mentres no es diguen els officiis.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[632]

1727, gener, 18

Mossén Vicent Navarro de subsíndich. Que se arrende la primícia de Carcaxent y vaiga el senyor Teixidor. Que es compre la terra de Conexero. Que se examinen les bul·les del senyor don Francisco Vidal. Que els que diguen missa en Santa Tecla no cobren la distribució.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Teixidor, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que per quant mossén Onofre Gallego à dit a l'infraescrit racional que no podia servir el ofici de subsíndich, en què fonch eligit (*Vide la determinació antecedent*), estimant molt la honrra que el il·lustre cabildo li fea, però que sentia no poder servir, se à resolt que mossén Vicent Navarro que suplisca este oficii asta que en lo capítol general, post Pentecostes, es procure a altre.

[f. 200v] *Etiam*, determinaren que el senyor Teixidor vaiga a Carcaixent a arrendar la primícia.

Etiam, determinaren que es compre una terra a carta de gràcia de Vicent Conejero, ciutadà; y se li done 600 lliures.

Etiam, han determinat que havent presentat don Fèlix Ros unes bulles y *mandato dimittendo in posetionem* a favor de don Francisco Vidal, del canonicat que posseïa don Josep Mañàs, se entréguent al senyor Cebrià y Conca per a què véigent si vénen bé.

Etiam, ha[n] determinat que els que diuen missa en Santa Tecla [no cobren la distribució]⁹⁴⁴ que mentres el[s] divins officiis no estiguen presents en lo cor.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[633]

1727, gener, 20

Compra de terra de Benifurt. Posició del doctor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita col·legial iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que en lo dia de hui, havent fet Vicent Conexero, ciutadà, venta a carta de gràcia de 22 fanecades de terra arroçar en la partida de Benifurt, per preu de 700 lliures, que es tragueren de l'armari; els diners se trobaren 630 lliures 10 sous, que se li entregarà esta quantitat y que la restant se li darà de les porcions de gastos.

Etiam, determinaren que havent fet relació els señors Cebrià y Conca que venien bé les bulles del senyor canonge don [f. 201r] Francisco Vidal, se li darà posició al senyor don Fèlix Ros, cabiscol, en virtut de poder del canonicat que vacà per contemplació de matrimoni de don Josep Muñoz; com se ha executat ab acte per Juan Baptista Sanchis, segons costum.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[634]

1717, febrer, 1

Venguda de la bul·la. Que es responga a don Antoni Garnir, ut intus. Que es repare la casa de Gosalbo.-

---

⁹⁴⁴ Hem afegit aquests mots a partir de la rúbrica del marge.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa colegial iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que el dia de demà, que contarem dos del corrent, que es fasa la solemnitad de la Santa Bul·la de la Cruçada, com és costum, per venir en carta de sa magestat y del comissari de creuada.

Etiam, determinaren que el infraescrit racional escriga a don Antoni Garnir, que per lo deute que deu a la iglésia de 250 lliures, que se li admetrà béns⁹⁴⁵ en esta ciutat o comarca, com siguen bons.

Etiam, determinaren que es fassen els remendos que siguen necessaris en la casa de Goçalbo.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[635]

1727, febrer, 8

Que es done siris canonicals als officiis. Que se netegen les sepultures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los señors don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part del[s] señors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que als officiis, en los soterrars generals, se'ls donen siris canonicals, com els tenien ans de la gerra.

Et etiam, determinaren que els fosers arrimen lo que puguen, pués estan les boques de les sepultures de les Ànimes, que estan tan plenes que no es pot soterrar.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁹⁴⁵ Al ms. apareix ratllat: "se averigüe".

[636]

[f. 201v] 1727, febrer, 9

Hàbits al doctor Josep Villa de València.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present recidens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren dar posseció de percasos a les salves adventícies y hàbits de graduat al doctor Josep Villa, vicari de la parròquia de Sant Llorens de València; ab acte, en este dia, per Juan Baptista Sanchis.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[637]

1727, febrer, 23

Visita del predicador de la Quaresma.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los señors doctor don Diego de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa església y afermant ser la major part dels señors al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional, determinaren admetre al pare mestre Juan Bautista Almela, religiós del Carne, que entrà a pendre el beneplàcit del cabildo, per a predicar la Quaresma, en este present any; com se executà en la forma acostumada.

En fe de lo qual la fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[638]

1727, març, 8

*Que se li prenguen en conte les 6 lliures 10 sous 9 a Devesa. Que mossén Reginaldo que importe la administració. Censal de Garnir. Nominació de perrero.*⁹⁴⁶

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tos canonges prebendats en dita santa iglésia [f. 202r] y afermant ser la major part dels señors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se li prenga en conte a Gaspar Domingo Devesa, 6 lliures 10 sous 9, que se han trobat de faltes y diners falsos en la paga de la mitra.

Etiam, han determinat que mossén Reginaldo Bosch, altre dels administradors dels béns y obres pies dispostes per la quòndam Gerònima Albero, vol evacuar dita administració en lo il·lustre cabildo, que se admeta.

Etiam, que es veixa la justificació del censal de Garnir y si està tot justificat que se li pendrà a conte de la obligació que deu.

Etiam, determinaren nomenar perrero a Nicolau Martines y que se li fasa cota y tot lo necessari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[639]

1727, març, 15

Pretenció del senyor sacriste Bru.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tos canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que se escriga al senyor deà, com mossén Maravall, en nom de procurador del senyor

⁹⁴⁶ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «Vingué el senyor Texidor y se arrendà la primícia de Carcaxent per 880 lliures a Josep Morera y Sebastià Tur, ab acte per Geroni Garrigues, en 14 de mars 1727». Tot i trobar-se en les rúbriques del dia 22 de març, l'hem posada al final de les anotacions d'aquesta determinació, atenant a l'ordre cronològic.

sacriste Bru, à tret unes lletres demanant los fruits de la prebenda per unes lletres que à obtingut de congregació dels senyors cardenals y que se li oponga al dit despachs.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[640]

1727, març, 22

Dispensa del senyor canonge Gavilà, ut intus. Que es consulte en València lo de les cartes de gràcia. Que el senyor deà consulte sobre fruits y distribucions dels senyor Vallterra.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Josep Valterra, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tos canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la mayor part dels señors [f. 202v] al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent portat a l'infraescrit racional una dispensa local a favor de don Josep Gavilà per don Marcos Gavilà, congunt per tems de tres anys, expedides per sa santedat en 28 de janer 1727, que les imbien al senyor deà per a què en València els abogats veigen si tenen algun vici y lo que es dega fer.

Etiam, han determinat que el dit senyor deà tinga en València una junta de abogats per a què veigen lo que el il·lustre cabildo deu executar sobre totes les compres de carta de gràcia; y que el dictamen que donen que vinga fermat per a què veiga la justificació del cabildo.

Etiam, han determinat que el dit senyor deà veiga que deu el cabildo fer, en lo que se ha suspés dar de fruits y distribució, al senyor canonge Vallterra, per haver estat molt temps fora, en València, encara que ha estat mal en la ciutat de València.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[641]

1727, març, 27

Soterrar general del governador don Pedro Orduña. Que no es done siri canonical als oficis. Que se li pague a mossén Galiana el peu del benifet.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tos canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent entrat mossén Francisco Soler demanant soterrar general per a don Pedro Ruiz de Orduña, governador, determinaren que es fera com és costum.

[f. 203r] *Etiam*, determinaren que havent demanat els oficiis siri canonical en determinació de 8 de febrer d'este present any y havén-los concedit,⁹⁴⁷ per suposar que ans de la guerra el tenien, y haver vist que dita representició és falsa, an derogat dita determinació y que no se'ls done.

Et etiam, han determinat que el 30 sous que cada anys paga la mensa canonical al benifet de sant Sebastià, del qual és beneficiat mossén Gregori Galiana; y à pagat tot lo resago de misses, que importen molt més de lo que té que cobrar de dita mensa, pués lo que deu asta el dia de hui, 31 lliures 10 sous, que se'ls donen de promte 11 lliures 10 sous; y en avant dos pensions corrents y altres atraçades.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[642]

1727, abril, 3

Que mossén Maravall prenga possessió de percasos. Alguinaldo al senyor deà; Semana Santa.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Jordà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tos canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que per quant mossén Maravall no ha pres poseció de percasos, que se li imbie recado que la prenga y es vista en hàbits de músichs; y que si no obeixs que se li obligue per justícia.

Etiam, determinaren que se li done del quadern de gastos dos doblons al senyor deà per lo molt que à treballat en València per la iglésia, sens dieta.

⁹⁴⁷ Vegeu determinació [635] de: 1727, febrer, 8.

Etiam, determinaren que per a més assistència del cor en esta Semana Santa es pose cada dia de distribució 2 sous per porció sensilla, y los tres dies del culte, maytines a 10 sous per porció sensilla, turn tots los dies de festa y maytines lo matí de Pasqua; y per a repartir entre els senyors 45 lliures de la canonical y 55 lliures 11 sous 1, de la 3a part de Carcaxent, que tot fa 100 lliures 11 sous 1.

Boixart dels senyors per a el dit repartiment de 100 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Brotos	.....	8 lliures 7 sous 8.
Vallterra	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliures 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliures 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliures 7 sous 7.
Teixidor	.....	8 lliures 7 sous 8.
Soler	.....	8 lliures 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliures 7 sous 7.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[643]

[f. 203v] 1727, abril, 26

*Que cante l'epístola mossén Roig. Que al senyor Gavilà se li donen les distribucions. Que Fèlix Barberà bena altra terra. Que se li vena al senyor cabiscol el ort, ut intus. Que es celebre la festa de les santes. Poder a don Gaspar Cebrià, ut intus.*⁹⁴⁸

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotos, don Carlos Conca, Pere Mora y lo doctor Estanislau Vicent Soler, tos canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents,

⁹⁴⁸ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «En 29 de abril 1727, mossén Christòfol Piquer demanà sotarrar general per mossén Gregori Bru, per a el dia 30».

presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent posat memorial mossén Llorens Gisbert, que no podia continuar en cantar la epístola, per sons axidens, que preseguisca mossén Vicent Roig.

Etiam, an determinat que al senyor Gavilà se li donen les distribucions y que se ajusten les que se li deguen y els fruits.

Etiam, an determinat que Fèlix Barberà pretén pagar a la iglésia⁹⁴⁹ en pages les 150 lliures en què vené la terra de Messes, que pesà lo censal que tenia al convent de Santa Clara, se à apoderat de la sobredita terra, que vena atra en dita cantitat.

Etiam, an determinat que al senyor cabiscol se li vena per son just preu el ort y solar de Sanchis, ab obligació que dega pagar el decret y demás gastos.

Etiam, an determinat que es celebre la festa de les santes Basilisa y Anastàsia; y que la distribució que donà la Ciutat que es pose en vespres, missa major y processó; y que se apunte.

Etiam, an determinat que es fasa poder a don Gaspar Cebrià per a concordar entre la Ciutat y cabildo per dos censos.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[644]

1727, maig, 9

Que es suspenga la execusió del retor de Castelló. Que es córega la dependència de Garnir; Sermó de sant Pere. Depòsit de Vallterra. Que el pare guardià que està en València córega la dependència de Albalat y Moscardó. Guntas de Devesa. Subsíndich. Casa de Siro Vidal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego de la Viña, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, [f. 204r] lo doctor don Estanislao Soler y don Juseph Bru, don Francisco Vidal, tos canonges y prebendats en dita santa ysglésia y afermant ser la magor part dels señors al present residens, presidín convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de aver convocat los sobredits senyors, determinaren

---

⁹⁴⁹ Segueix «a pagar», ratllat.

que es done de tems tot este mes per agustar la dependència del retor de Castelló, y que es suspengen les diligències; y, cas⁹⁵⁰ que no se aguste, que es proseïska la executió.

Etiam, determinaren dits senyors que el senyor síndic cora la dependència de Garnir y que vea el senso de los herederos de Cabanes, si està justificado.

Etiam, determinaren que el sermó del senyor sen Pere el predique el senyor don Estanislao Soler, canonge de dita santa iglésia.

Etiam, determinaren que lo que està dispositat en poder dels bolsers del senyor canonge Vallterra que se li done a dit señor.

Etiam, determinaren que la tera de miser Grau que es córega penció de arendament.

Etiam, determinaren que la dependència de Miquel Albalat y Moscardó que se escriga al pare guardià, que està en València, que córega la dependència; y per el agust que dit pare guardià fasa es convinga per part del convent y cabildo.

Etiam, determinaren que las guntas de Gaspar Domingo Devesa las vegem y agústent los señors don Diego Eugeni de la Viña y el senyor don Onofre Vicente Texidor.

Etiam, determinaren nomenar per subsíndich a mossén Francisco Soler.

Etiam, determinaren que el senyor síndic córega la dependència de la casa de Siro Vidal, en Gaume Gasó, escrivent.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (Signat)

[645]

1727, maig, 17

Tera de Roca y Piquer. Tera de Agulló. Sensals de fora. Herència de mossén Blai Boredà. Recado de don Manuel Jordà. Venda a Gasó de la casa de Vidal.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa yglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, [f. 204v] don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor don Estanislao Soler y don Francisco Vidal, tos canonges y prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part al present residents, dels señors, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de aver convocat los sobredits señores, determinaren que les teres de Roca y Piquer que se arenden com estaven ans de estes coses.

---

⁹⁵⁰ Al ms. «jas».

Etiam, determinaren que el senyor síndit córega la dependència de Agulló tocant a la sera que se té venuda a la iglésia a carta de gràcia.

Etiam, determinaren dits senyors que el senyor Síndich vaga a cabrebar los censals de fora.

Etiam, determinaren que en la dependència de la herència de mossén Blai Boredà, es vegem los crèdits que i à, i si a la iglésia li està bé admintir la herència que la admita y si no li diga; y si no li és a conte que la repudie.

Etiam, determinaren que a don Manuel Jordà se li imbie un recado en què se li diga que la consignació que té o tenia de fer es fasa, però que à de pagar los resagos que té asta el dia de la consignació.

Etiam, determinaren que a Gasó se li vena la casa de Siro Vidal per 308 lliures, que era el preu del sensal antich; y que se li done un document en què no page ningun diner de pensió.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[646]

1727, juny, 4,⁹⁵¹

A mossén Martí se li agusten los contes. Herència de mossén Blai Boredà. Recado a don Fèlix Ros. Paper a la porta del cor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la iglésia colegial de San Feliph, ans Xàtiva, a on es solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Gordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor don Estanislao Soler y don Francisco Vidal, [determinaren] que dites 100 lliures que el senyor Carlos Pelegero entrà per a el almari, se li entregem a mossén Fèlix Peris sisxanta-nou liures y deu sous; per la resta, que fa, manà cob[r]ar-li-o Conegero, de la tera que vené a [f. 205r] carta de gràcia del cabildo; y que les restans es farà entrada en lo almari.

Etiam, determinaren dits senyors que a mossén Carlos Martí se li agusten los contes del peu del benifet, y si se li deu alguna cosa se li done satisfasíó.

Etiam, determinaron que el cabildo admita la herència que mossén Blas Bordá les deja a beneficio de inventario.

---

⁹⁵¹ El dia és pràcticament il·legible, però intuïm que es tracta del 4.

Etiam, determinaron que al señor don Félix Ros se le dé un recado que se asiente en la sil[la] de vicario del coro.

*Etiam, determinaron que a la puerta del coro se ponga un papel para que se guarden las constituciones.*⁹⁵²

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (Signat)

[647]

1727, juny, 8

Amortisació de aniversari general. Decret de Valltera de la residència local. Que els bolsers donen contes. Vicari de cor.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la iglésia colegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es çolen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor don Estanislao Soler, determinaren que a mossén Francisco Richart se li diga que sa germana amortici el [a]niversari per son marit, Aliaga.

Etiam, determinaren que el decret que presentà don Joseph Vallterra de la residència local, que li dispensen, consedit en 25 del mes de giner de l'añ 1727. Se li enbià a València a dit señor.

Etiam, determinaren que ses diga als bolsers que dels anys atrasats donen conte y buiden los contes en lo libre de contes de hora.

Etiam, determinaren que ningun señor se escuse de sentar-se en la cadira de vicari de cor.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (Signat)

[648]

[f. 205v] 1727, juny, 10

Confirmació de oficis. Que el beneficiats no vàgent a Sant Pere y Senta Tecla. Nominació de subsíndich. Venta de l'ort de Sanchis. Nominació de abogat. Nominació de abogat en salari. Posesió de percaso a mossén Matias del Villar, de domer.-

---

⁹⁵² Aquestes tres determinacions apareixen escrites en castellà, el racional de capítol no ens dóna cap explicació. Cal remarcar que les anotacions que es fan al marge, pel propi racional, continuen estant en la nostra llengua.

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la iglésia colegial de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es solen selebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la magor part dels señores al present residens, feta convocasió, a ço de campana, segons disposició y consesió de bul·les apostòliques consedides per a la celebrasió de dit capítol general, segons ús y costum de la present santa iglésia, determinaren confirmar y aprovar tots los oficis, que es nomenaren en lo dia set de ganer del present añ, per a el govern de dita santa iglésia; com consta ab acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en lo present dia.

Etiam, determinaren dits señors que els vicaris de Sant Pere y Santa Tecla en les festes que es fàsent en dites iglésies, que agen de entrar en l'aula capitular a demanar llicència al racional de cabildo, per a els beneficiats que an de anar a dites iglésies; y no de altre modo.

Etiam, determinàrent dits señors el nomenar a mossén Francisco Soler en lo ofici de subsíndic, per aver suplicat mossén Onofre Gallego, a l'ylustre cabildo, es dignàs de eximir-lo de la nominasió de l'ofisi de subsíndic que el dia set de ganer se avia fet en dit mossén Onofre Gallego.

Etiam, determinaren dits señors que se li fassen los actes de carta a carregament de sensal al senyor don Fèlix Ros, de l'ort de Casià Sanchis; el qual ort es valorà per los experts en 242 lliures 12 sous.

Etiam, determinaren que avent escrit el doctor Dolç com son pare avia mort y que suplicava a l'ylustre cabildo li fera la gràcia de la nominasió de abogad, es nomenà en *futuro* a dit Dolç.

Etiam, determinaren dits señors que al doctor Antoni Esparsa es nomene abogad del cabildo en salari y ací mateis se li done salari a Gaspar Sebià.

Etiam, determinaren que a mossén Masià del Villar se li done poció del benifet de la doma que poseïa mossén Ferri.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[649]

[f. 206r] 1727, juny, 11

Semana del Corpus.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la presén i glésia colegial de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es solen celebrar los capítols de dita santa i glésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges y prebendats de dita santa i glésia y afermant ser la magor part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de aver convocat a dits señors, determinaren que per a magor assistència en lo cor en esta Semana del Corpus es posés cada dia 2 sous per porció sensilla y a maytines 4 sous 6 cada dia, en totes les maytines y turn en lo dia cap de octava y dumenge; y que es repartisquen els señors 45 lliures de canonical y 53 lliures 11 sous 1, Xarsaxient;⁹⁵³ que totes les partides fan la suma de 98 lliures 11 sous 1; y que les sobres que i aga de la premícia es queden per a gastos.

Boixart dels señors per a el repartiment de dites 98 lliures 11 sous 1.

Deà	.....	8 lliures 4 sous 3.
Valterra	.....	8 lliures 4 sous 3.
Brotons	.....	8 lliures 4 sous 3.
Cebrià	.....	8 lliures 4 sous 3.
Soler	.....	8 lliures 4 sous 3.
Inquisició	.....	8 lliures 4 sous 3.
Cabiscol	.....	8 lliures 4 sous 3.
Jordà	.....	8 lliures 4 sous 3.
Gavilà	.....	8 lliures 4 sous 3.
Teixidor	.....	8 lliures 4 sous 3.
Conca	.....	8 lliures 4 sous 3.
Mora	.....	8 lliures 4 sous 3.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (Signat)

[650]

1727, juny, 18

Decret de Albalat dels dinés de Moscardó.-

---

⁹⁵³ Carcaixent.

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la present iglésia colegial de la ciutat de Sant Felip, an[s] Xàtiva, a on es solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislao Vicent Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels señors residens, presidín convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relasió de aver convocat als sobredits señors, determinaren que per a fer decret de les 400 lliures que Miquel Albalat devia a Miquel Moscardó, per la compra de la gràsia que li vené el dit⁹⁵⁴ Albalat, es preste el nom, y que es farà el decret de la remició de 20 lliures [f. 206v] per hunitats, pleyts y gastos que es prodigen y originen en esta causa.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[651]

1727, juliol, 1

Carafal de la Llongeta. Nominasió de abogat.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofrer Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Ceb[r]ià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislao Vicent Soler y don Francisco Vidal, tos canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels señors al present residens, presidín convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relasió de aver convocat als sobredits señors, determinaren que s'arendarà la Llongeta, a veu de pregó. La qual fon arendada y transada a Nolasco, mestre de obres, per preu de noranta liures.

Etiam, determinaren que el senyor cínidic córega la dependència de la venta que fa Abat de una casa a Cifres, y lo que es tragés servisca per a pensions.

Etiam, determinaren que es nomenàs abogat del cabildo al doctor Estanislao Soler.

En fe de lo qual la fermí y escrigí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

---

⁹⁵⁴ Al text es repeteix dues vegades «el dit».

[652]

1727, juliol, 4

Recado del guardià del capochins de la venguda del General. Que es lleven los aniversaris.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegal, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, el doctor Estanislao Soler y don Francisco Vidal, tos canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels señors al present residents, presidín convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de aver convocat als sobredits señors, determinaren que encara el guardià dels capochins vingé a donar recado al cabildo de la venguda del General, que no es vaga a visitar-lo.

Etiam, determinaren que per la calor que fa es lleven los aniversaris.

En fe de lo qual la fermí y escrigí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[653]

[f. 207r] 1727, juliol, 12

Vot dels de la capella de la música. Que se escriga al vicari general. Ora y minerva del doctor Fuster. Recado al prior de Sen Domingo.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de Sant Feliph, ans Xàtiva, a hon es solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegal, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislao Vicent Soler y don Francisco Vidal, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels señors al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de aver convocat als sobredits señors, determinaren que el⁹⁵⁵ músig no tinga vot ara en la capella, que de ara en avant, si el vol tenir, que no se li pose contradisió y que tinguen aumén en les festes, ygualmén, tots.

Etiam, determinaren que se escriga al vicari general per a què done providència per a embargar los fruits y lo demás que poseís de la retoria de Castelló de Xàtiva, que està proveïda en lo doctor Roca.

---

⁹⁵⁵ Al ms. «els».

Etiam, determinaren que el senyor canonge Soler page la celebració de hora y minerva; y se li alargue un añ per a pagar la obligació de 7 de setembre 1726.⁹⁵⁶

Etiam, determinaren que al prior de Sen Domingo se li imbie un recado per què no havia tret al pare Almiñana del confesionari de la iglésia; y que done satisfació. Y, cas de no donar-la, que es busque un altre confesor.

En fe de lo qual la fermí y escrigí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[654]

1727, juliol, 23

Seqüència en los aniversaris. Carafal de la Longeta. Llisència per a vendre el forn de Sen Francés.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de la present iglésia de Sant Feliph, ans Xàtiva, a on es solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegal, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislao Soler y don Francisco Vidal, tots canonges prebendats en dita santa colegal iglésia y afermant ser la magor part dels señors al present residens, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat [f. 207v] racional, a qui féu relació de aver convocat als sobredits señors, determinàrent que es consulte a València, si en les mises de aniversaris es deu dir la seqüència en lo cor o en lo altar y, en el interim, que la diga el preste.

Etiam, determinaren que el carafal de la Longeta que se li done en la coreguda de agost als mateissos que la arendaren en la coreguda pasada, atén-lo a lo que an perdut, per 60 lliures.

Etiam, determinaren que es done llisència per a vendre el forn del carer de Sen Francés.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[655]

1727, agost, 6

Carta a Devesa per a què imbarge els fruits del retor de Castelló. Llisència per a vendre als hereus de Gil.-

---

⁹⁵⁶ Vegeu determinació [626]: 1726, novembre, 29; on se li féu una obligació al canonge Soler de 252 lliures, amb acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari.

Ajustats y congregats en l'aula capitular de Sant Feliph, ans Xàtiva, a hon es sòlent celebrar los capítols de dita santa iglésia colegal, los señors Jordà, don Onofre Vicent Tixidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislao Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels señors al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relasió de aver convocat als sobredits señors, determinàrent que per la notísia que an tengut de la enfermetat del retor de Castelló, que ans era retor de Alcoi, se escriga a Gaspar Domingo Devesa per a què se embargen los béns de dit retor.

Etiam, determinaren que se li done llisènsia als hereus de Antoni Gil per a vendre una hera que està lluïsmada a mensa vella.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[656]

1727, agost, 13

Que a mossén Mira se li donen cada dia 3 sous. Que mossén Richart li diga a sa germana amortize el any. Que don Pasqual Exea pague al senyor de Benisuera.-

Ajustats y congregats en l'aula capitular de Sant Feliph a on es sòlent celebrar los capítols de dita santa iglésia colegal, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicente Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislao Soler, tots canonges y prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magor part dels señors al present residens, convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relasió de aver convocat als sobredits señors, determinàrent [f. 208r] que a mossén Juseph Mira, sotgandre, se li done cada dia de distribució 3 sous.

Etiam, determinaren que se li diga a mossén Francisco Richart que diga a sa germana que amortize el aniversari general, y que per a fer la amortizació vena terra, que el cabildo no vol fer la amortizació a carregament de sensal.

Etiam, determinaren dits señors que se li diga a don Pasqual Exea pague el censal que demanà el senyor de Benissuera y si no paga se li apremie per justícia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo. (*Signat*)

[657]

1727, agost, 24

Que els hereus de Lorens Bru,⁹⁵⁷ paguen y regoneguen. Poció al doctor Corbí. Venda de terra a Vicenta Maria Thomàs.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglésia colegial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia colegial de dita ciutat, los senyors don Fèlix Ros, cabiscal, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislau Soler, tots canonjes prebendats en dita santa església colegial y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, presedint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa església colegial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que els hereus de Lorens Bru paguen los gastos que són fets en la demanda de un censal que se'ls demanà, y regoneguen dit censal y paguen dos pencions en este any y atres dos el any que ve; y en avant la anualitat.

Prengué poció el doctor Corbí y pagà la *nata mortis*, que foren 3 lliures 12 sous 9.

Etiam, determinaren dits senyors y aprovaren la venda, que feren los hereus de Juseph Sentmartí a Vicenta Maria Thomàs, de onze fanecades de terra tengudes a un luïsmes de mença vella de anualitat de 23 lliures; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en dit dia. Y pagaren el dret de luïsmes, el qual es repartí, en tots los senyors recidents, per mans del bolzer; y hixqueren per porció a 13 sous 6.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[658]

1727, setembre, 6

Que els beneficiats que vullguen anar a la traslació se'ls pague la porció que els⁹⁵⁸ toque. Que es tornen a⁹⁵⁹ celebrar los aniversaris. Que el senyor Texidor fasa valuar el forn de Sant Francés.-

⁹⁵⁷ Llorenç Bru, degà d'Oriola. Fou el fundador de l'ermita de Sant Antoni, atés que en el seu testament realitzat el 31 de maig de 1654, ordena que dels seus béns s'acabe l'ermita que havia començat a edificar prop de Xàtiva, fora de la Porta de Cocentaina, en honor de Sant Antoni de Pàdua. Vegeu PASCUAL BELTRÁN, V.: *Jàtiva biogràfica.op. cit.*, pp. 220-221.

⁹⁵⁸ Al ms. «als».

⁹⁵⁹ Al ms. «el».

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial de dita ciutat, los senyors [f. 208v] don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa col·legial iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presedint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglésia, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat los sobredits señors, determinaren que per haver vengut lo guardià dels descalços en un recado, donant notícia com havien resolt el treslladar los cosos venerables que tanien en Benigani, es serviren de assistir a la funció. Y resolgueren que els beneficiats que volgueren anar, se'ls donàs la porció que es tocava en dita funció.

Etiam, determinaren que per haver-se moderat el calor es tornen los aniversaris que es llevaren en 5 de juliol.

Etiam, determinaren dits senyors que el senyor don Onofre Vicent Texidor veja y fasa valuar el solar del forn de Sant Francés, per tenir en dit forn un luïsme.

Etiam, determinaren que els contes de Deveça els firme el senyor Texidor y se imbien a dit Deveça.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[659]

1727, setembre, 20

Que es consulte a València si el conjunt del canonge Gavilà guañà les distribucions. Que a Trobat se li donen 15 lliures a conte. Que Gaspar Domingo Cebrià pague una penció corrent y atra atraçada. Que mossén Pasqual Pelegero amortiçe la missa.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la col·legial iglèssia de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial de dita ciutat, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislau Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia col·legial y afermant ser la major part dels señors al present residents, presedint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat los sobredits señors, determinaren que es consulte a València si el canonge Gavilà pot persibir les distribucions per son principal que està en Serdeña, y ha finit la gràcia que el pontífise li havia concedit.

Etiam, determinaren dits senyors que a Berthomeu Trobat se li donen [f. 209r] 15 lliures a conte de lo que se li deu del temps que fon escrivà de l'alcalde major, per los processos de la iglèssia.

Etiam, determinaren dits senyors que Gaspar Domingo Cebrià pague de lo que deu a la iglèssia una penció corrent y altra atraçada, cada any.

Etiam, determinaren dits senyors que se li diga a mossén Pasqual Pelegero que fasa la amortizació de la missa memorial, que sa mare deixà en son testament, en lo dia de Santa Ana y altre any en lo dia de Sant Jaume.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[660]

1727, octubre, 10

Gràcies a la Mare de Déu de la Seu per la salut. Recado a la Ciutat. Que paren les rogatives y que es tanque la vidriera. Que el senyor Soler córrega la dependència del luïsmo de Narbona.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la col·legial iglèssia de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca y Pere Mora, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglésia, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren en vista del portento que estan experimentant en esta ciutat, en lo patrocini que tenen en la patrona Nostra Senyora de la Seu, tant en les tempestats, com e[n] l'apidèmia que corre en enfermetats des de el dia que se li començaren a fer rogatives, se li fasa una festa sumptuosa de gràcies per los grans portentos y milacres que tenen experimentats; y per a què esta festa es fasa en tota solemnitat se imbie un recado a la Ciutat, participant lo que el cabildo ha determinat. Y en lo recado anà el racional de cabildo, per estar ausent el senyor síndich capitular, y li digué al regidor de meçada que era lo que havia determinat el cabildo, el que respongué que o participaria a la Ciutat y tornaria la resposta de lo que la Ciutat determinàs.

Etiam, determinaren dits senyors que se sesaren les rogatives y que es tancàs la vidriera de la Mare de Déu.

Etiam, determinaren dits senyors que el luïsmo que està en la casa de Narbona, el senyor Soler córrega la dependència.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[661]

[f. 209v] 1727, octubre, 11

Resposta de la Ciutat y nominació de senyors per a la disposició de la festa.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la col·legial igléssia de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa igléssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislau Vicent Soler, tots canonjes prebendats en dita santa igléssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa igléssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat los sobredits señors, determinaren en vista de la resposta de la Ciutat que tornà el racional de cabildo, que fon el dir com la Ciutat havia nomenat dos regidors per a què estos si al cabildo li paregués nomenar altres dos senyors per a què es conferiren y veren del modo que se havia de fer la festa; y que per açò havia nomenat la Ciutat a don Luís Cerdà y a don Vicent Peris,⁹⁶⁰ y en vista de la nominació que féu la Ciutat, el cabildo nomenà al senyor Pere Mora y senyor dotor Estanislau Soler, per a què estos es conferisen y vechen el modo de fer la festa a la Mare de Déu.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[662]

1727, octubre, 18

Festa de gràcies a la Mare de Déu de la Seu. Carta al senyor deà per a el Lignum cruçis que està en Madrid.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la col·legial igléssia de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa igléssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora y el doctor Estanislau Soler, tots canonges prebendats en dita santa igléssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa igléssia col·legial, de orde de

---

⁹⁶⁰ Vicent Peris i Borja, regidor de l'ajuntament de Sant Felip des de l'11 d'abril de 1724. vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit.

l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, en vista de la relació que feren el senyor Mora y Soler, de haver comunicat en los senyors diputats de la Ciutat el modo de la disposició de la festa y que si al cabildo li parexia ser convenient el que es nomenasen, tant de la Ciutat com del Mercat y Barreres, tres cada bàrrio; y estos juntament en los senyors diputats y racional de cabildo ixqueren a demanar per tota la ciutat limosna per a fer la festa, a la patrona, de gràcies per los beneficis que esta Ciutat està exprimentant en la hepidèmia de les enfermetats, determinaren dits senyors que es fera lo que y avia proposat per part dels senyors diputats; y que la festa es fera el dia 20 del mes de nohembre [f. 210r] en solemnitat de sermó y processó general, y el sermó el donaren al pare mestre Soler, religiós del patriarcha sant Domingo; y que lo que es traga de l'acapte es consumixca en focs en la vespra, en la nit; y el dia de la festa es fassa un castell en la plaça de la Seu y es despere después de haver entrat la patrona a la iglèssia.

Etiam, determinaren dits senyors que se escriga al senyor deà que recobre el *Lignum cruçis* que està en Madrid empeñat, segons carta següa, en què dóna avís haver-lo vist y ser del papa Calixtro.⁹⁶¹

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[663]

1727, octubre, 25

Paper a la porta de la secrestia. Consentiment làcit a la muller de Gavilà. Nominasió a mossén Pasqual Pelegero per cobrar los lluïsmes. Àbits al doctor Maestre.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la col·legial iglèssia de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia colegial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler y don Francisco Vidal, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial, afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat los sobredits senyors, determinaren que es pose un paper a la porta de la secrestia per a què tots los çacerdots es firmen per a dir missa el dia de les Ànimes y que per son turn diguen missa.

Etiam, determinaren dits senyors que havent possat un memorial la muller de don Felip Gavilà per a què la sepultura que era següa ans de estes coses, y la de son germà don

⁹⁶¹ Alfons de Borja, papa Calixt III (1455-1458).

Pasqual Belenguer, se li torne; y digueren que la segua sepultura se li done tàsit consentiment ab condició que hacha de fer establiment com si se li donara novament, y que la de son germà estava establida a don Manuel Linàs per haver-se-la comisada el cabildo.

Etiam, determinaren dits senyors que es nomenàs a mossén Pasqual Pelegero per procurador dels luïsmes, donant-li tres diners per lliura, de lo que cobrarà; y segons lo que cobrarà se li donarà un agraïment.

Etiam, determinaren dits senyors que se li fasa gràcia de àbits al doctor Maestre, beneficiat en la ciutat de Alacant.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[664]

[f. 210v] 1727, octubre, 26

Repartiment del dret de luïsmes de la terra dels hereus de Santmartí.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Francisco Vidal, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, precidint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglésia, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat los sobredits señors, determinaren que el dret de luïsmes que pagaren los hereus de Juseph Sentmartí, de la terra que veneren a Vicenta Maria Thomàs, acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en 5 dies del mes de agost de dit any, se li entregue el diner al bolçer per ser el luïsmes de mença vella; y el repartisca entre tots los residents, y donà de porció 13 lliures 6.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[665]

1727, novembre, 18

Acte de quitament de un censal de 80 lliures que responien mossén Carlos Benavent y Francés Matheu de Benigani. Que es pague en lo dia de la festa de la patrona, la distribució y professó.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la present ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Francisco Vidal, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Juseph Flor, acòlit de dita santa iglèssia,⁹⁶² de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer acte de quitament de un censal de propietat de 80 lliures que responien mossén Carlos Benavent y Francés Matheu de Benigani, acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia; y pagà mossén Carlos Benavent la prorrata que devia, que era 1 lliura 8 sous 8, la qual se entregà a mossén Francisco Vidal, procurador de dita santa iglèssia.

Etiam, determinaren dits senyors que el dia que es fasa la festa de la patrona que es pose de Vicent de València 10 lliures, y que els procuradors donen 28 lliures de la renta de don Agustí Sans, y que es done per porció sensilla 2 sous; y per canonical 4 sous; y per a la professó 4 sous.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[666]

[f. 211r] 1727, novembre, 22

Que se escriga a Madrid al senyor arçobispo.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la present ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Francisco Vidal, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Juseph Flor, acòlit de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que en vista de la carta que escrigué el vicari general en què mana una cosa tan injusta, com és que es paguen los ecclesiàstichs lo que no dehuen pagar, se li escriga una carta dant-li les justificades rahons per les quals no

⁹⁶² En aquesta acta se'ns introdueix la figura de l'acòlit com a encarregat de fer la convocació de la sessió capitular, d'ordre del racional del capítol. Fins a aquesta acta el capítol era convocat pel pertiguer.

dehuen pagar; y que se escriga a Madrid, a l'arçobispo, lo que el senyor vicari general ha manat, y que la carta la entregue el senyor deà y se fassa el informe.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[667]

1727, novembre, 28

Que Juan Garrido se'n vacha. Que el doctor Aliaga amortiçe el aniversari general.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la present ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Soler y el doctor Juseph Roca, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presedint convocació feta per Antonio del Villar,⁹⁶³ pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat los sobredits señors, determinaren que a Juan Garrido se li diga que per no portar-se com a home de bé se'n vaja o que es presente presto al trast; y orde del senyor vicari general, segons escrigué en carta de 31 del mes de juliol 1727.

Etiam, determinaren que al doctor Aliaga⁹⁶⁴ se li diga que amortiçe el aniversari general y si no el amortiça que se li manarà, per justícia, fasa la amortizació de dit aniversari general per son sogre, Pere Luís Bleça.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[668]

1727, novembre, 29

Que se li imbien al senyor deà 48 lliures per a desempeñar el Lignum Cruçis. Carta del rey per a què es fassen rogatives per la China.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols [f. 211v] de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos

⁹⁶³ El pertiguer torna a convocar el capítol.

⁹⁶⁴ Fa referència a Tomàs Jacint Aliaga i Blesa, el qual serà tinent de regidor del duc de Berwick en l'ajuntament de Sant Felip, entre els anys 1758-1786?. Vegeu Blesa Duert, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 63, 209, 215, 229-230, 232-234, 247, 249-250, 268, 272, 301, 320-321, 325, 357.

Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Soler, el doctor Juseph Roca y don Francisco Vidal, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglésia, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, que se imbien al señor deà 48 lliures per a desempeñar el *Lignum cruçis* dels dinés del quitament que féu el doctor Carlos Benavent, de Benigani, que fonch de 80 lliures.

Etiam, determinaren, en vista de una carta que escrigué el rey dant notícia de la infelicitat y aflicció en què està la fee catòlica en la China, el que es fasen rogatives per a què es tinga bon susés en dita aflicció.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[669]

1727, desembre, 16

Que es fasa la professó de la Esperança y que se apunte. Àbits al doctor Surió de l'Alcúdia de Carlet.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglésia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia col·legial, afermant ser la major part dels senyors al present residents, presidint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglésia col·legial, a qui féu relació de haver convocat los sobredits señors, determinaren en vista de la impossibilitat que es troba la Ciutat per a fer la festa de la Mare de Déu de la Esperança, que es fasa la professó y se apunte.

Etiam, determinaren dits senyors el dar hàbits al doctor Andreu Surió de la Alcúdia de Carlet.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[670]

1727, desembre, 22

Quedà arrendada la primícia de Carcaixent per 880 lliures. Toca al cabildo 441 lliures 7 sous 8. De estes tocà a les menses els dos tersos, que són 98 lliures 2 sous 8. Que

per a els repartiments, el altre ters, que són 14 lliures 12 sous 8. De estes a cada repartiment 49 lliures 10. De canonical 45 lliures. Este deu ser 94 lliures 10. El primer repartiment de este arrendament.⁹⁶⁵

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita [f. 212r] santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial, afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, a qui féu relació de haver convocat los sobredits señors, determinaren que per a major solemnitat y assistència en lo cor en la present semana de Nadal es posse, per porció sensilla, de distribució 2 sous; y de maytines de Nadal 20 sous, per porció sensilla, y de maytines de Cap de Añy y Reys, 4 sous 6 per porció senilla y turn tots los dies de festa; y per a repartiment dels senyors capitulars que done el procurador de canonical 45 lliures y de la primícia de Carcaixent 49 lliures 10, que totes les dos partides juntes fan la suma de 94 lliures 10; y que esta cantitat es repartixca en los senyors capitulars, y hixqueren per porció a 8 lliures 7 sous 7.

Boixart dels senyors canonjes per a el repartiment de les 94 lliures 10.

Deà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Vallterra	.....	8 lliures 7 sous 7.
Brotons	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cebrià	.....	8 lliures 7 sous 7.
Soler	.....	8 lliures 7 sous 7.
Vidal	.....	8 lliures 7 sous 7.
Inquisició	.....	8 lliures 7 sous 7.
Cabiscol	.....	8 lliures 7 sous 7.
Jordà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Gavilà	.....	8 lliures 7 sous 7.
Teixidor	.....	8 lliures 7 sous 7.
Conca	.....	8 lliures 7 sous 7.
Mora	.....	8 lliures 7 sous 7.

⁹⁶⁵ Cal remarcar que la grafia de l'escrivà que apunta aquesta anotació al marge de les determinacions empra una lletra diferent, tal volta la mateixa que anota la distribució del boixart.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[671]

1727, desembre, 23

Que es fassen les rogatives per la China després de les festes de Nadal. Que es repartisca un luïisme.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial, afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, a qui féu relació de haver convocat los sobredits senyors, determinaren que per no haver-se pogut fer les rogatives, que sa magestad escrigué, per lo sucés de la China, per ser dies tan solemnes y ocupats, es fassen dilluns, dimarts y dimecres, después de les festes.

Etiam, determinaren que es repartisca un luïisme de anualitat de 26 lliures 6, [f. 212v] que està en la terra que vené Andreu Gil a don Simon, *el ayudante de esta plaza*; acte rebut per Jaume Gaçó, notari, en 1 de octubre 1727, y loació feta en 7 de febrer 1728. Y la quantitat que pagà per dit dret de luïisme se li entregà al bolçer per a què fera la repartició en tots los senyors residents per ser dit luïisme de la mença vella.

En fee de lo qual la firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[672]

1727, desembre, 29

Posseció a mossén Francisco Codina.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sent Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial, presidint convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, a qui féu relació haver convocat als sobredits señors, determinaren

se li done la posseció a mossén Francisco Codina, pagant lo que toque. Deu, de misses y augment de distribució, que és 5 lliures; lo que pagà, puntualment.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[673]

1728, gener, 7

Capítol general. Que se li escriga al senyor Arcediano. Que se li escriga al senyor Deveça. Que Christòfol Pérez, que no pague.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la present ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial, afermant ser la major part dels señors al present residents, prescedint convocació feta a ço de campana, segons bul·les pontíficies concedides per la celebritat del present capítol general y nominació general de tots los oficis per a el bon govern de la present iglèssia, en dit dia en què determinaren fer la elecció *more solito* per a el present any, comensant en lo dia primer del mes de maig de 1728 y finint en lo últim dia del mes de abril de 1729, reservant la confirmació de dits oficis per a el altre dia después de Pasqua de Pentecostes; [f. 213r] y fonch feta la elecció següent, ab acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en el present dia, en què es nomenà: en jutje contador al senyor don Estanislau Vicent Soler, en racional de capítol, al dit señor, en síndich capitular al senyor don Carlos Conca, en primisier al senyor Pere Mora, en apuntador al senyor Vicent Brotons, en archiver al senyor doctor don Onofre Vicent Texidor, en clavari del Sacrament al senyor don Fèlix Pérez y mossén Gaspar Marqués, en racional de misses al doctor Carlos Pelegero, en replegador de les limosnes per a les Ànimes per la iglèssia a mossén Christòfol Piquer, en traster al dit mossén Christòfol Piquer, en sacramenter a mossén Francisco Llobregat, en clavari de les relíquies a mossén Batiste Mompó, en replegar per a les Ànimes per fora a mossén Juseph Abril, en credencier a mossén Luís Iborra, y en subsíndich a mossén Francisco Soler.

Etiam, determinaren dits señors que se li escriga al señor arcediano per a què acudisca promptament en la çatisfació.

Etiam, determinaren dits senyors que se li escriga a Gaspar Domingo Deveça per a què solicite la dependència del retor de Castelló, que ans era de Alcoy.

Etiam, determinaren dits senyors que el senyor síndich capitular córrega y cuyde de alguns solars que la iglèssia té censals y alguns els demanen, es fassa tot allò que convinga.

Etiam, determinaren dits senyors que se li diga a Christòfol Péreç no done a dingú ningun diner de l'arrendament de la terra que té arrendada del capítol, que ans era de Exea,⁹⁶⁶ sense consentiment del síndich o racional.

En fee de lo qual la firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[674]

1728, gener, 10

Ajust a don Juan Ortiz. Que es toquen les campanes. Hàbits al doctor Maestre.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial, presidint convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, a qui féu relació de haver convocat los sobredits señors, determinaren que al doctor Juan Ortiz se li fasa un ajust de lo que està devant de la terra que tenia agraciada de Juseph Sanç; y que, fet lo ajust, fassa consignació a la iglèssia per haver de [f. 213v] cobrar.

Etiam, determinaren dits señors que per haver vengut el prior de Sant Domingo y guardià de Sant Francés a donar notícia de una canoniçació, que es fea de uns sants de la religió del patriarcha sant Domingo y el patriarcha sant Francés, y que es feen festes en dits convents, y haver-se suplicat al cabildo els fera el gust de donar el permís de què en la col·legial es tocaren les campanes al bol, convingueren en dita suplica, dits señors.

Etiam, determinaren dits senyors el que al doctor Maestre, beneficiat en dita ciutat de Alacant, se li fasa gràcia de hàbits y se li done un sermó de minerva.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

---

⁹⁶⁶ Al damunt hi apareix el nom de «Felip Bru».

[675]

1728, gener, 24

*Que es venen los fruits del canonje Gavilà. Quitament del censal de Belda, de Bocayrent.*⁹⁶⁷

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present, precidint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde del firmat racional, a qui féu relació de haver convocat los sobredits senyors, determinaren que el senyor primicier, dels fruits que té en son poder, del canonicat de Gavilà, els venga; y, lo que es tragués, es repartisca entre els señors que tinguen dret y part en dits fruits.

Etiam, determinaren dits senyors admetre el quitament de un censal de propietat de 40 lliures que responia Agostí Belda, de la vila de Bocayrent; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en dit dia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[676]

1728, febrer, 4

Que se li fasa poder a don Gaspar Cebrià. Alongació de la terra de Agulló.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia [f. 214r] col·legial de la ciutat de Sent Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los señors Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part de dits senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de l'orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que a don Gaspar Cebrià y al doctor Antoni Esparça, abogats en la ciutat de València, se'ls fasa poder per a poder convenir y concordar en la dependència del retor de Castelló, que

---

⁹⁶⁷ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «En 30 de janer prengué possessió el senyor Diego Fèlix Ortís, per mort de son principal. Vide determinació de 16 de març 1728». Es tracta de la determinació [687].

ans era de Alcoy; y en cas de incorcòrdia puguen nomenar un tercer per a ajustar dita dependència.

Etiam, determinaren dits senyors que la carta de gràcia de la terra de Agulló se allargue per haver-la demanada en lo any 1706 y no haver-se rebut acte entonces, y que ara novament es reba acte de dita alongació; el qual acte el rebé Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[677]

1728, febrer, 5

Que el senyor síndic capitular parle als hereus de Exea. Que se li escriga a Deveça que parle a l'arcediano. Que se li escriga al retor de Chiva.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial, afermant ser la major part dels senyors al present residents, precedint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglésia colegial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor síndich capitular parle en los hereus de Exea y els diga que el augment, que és obra de la terra que tenen venuda a carta de gràcia al cabildo, ha de ser per a pagar els crèdits de dita terra.

Etiam, determinaren dits senyors que se li escriga a Deveça per a què parle a l'arcediano y li diga la estrechés en què es troba el cabildo; y que si no dóna prompta providència a dar çatisfació, el cabildo pendrà resolució per a la cobrança.

Etiam, determinaren dits senyors que també se li done avís a dit Deveça [f. 214v] per a què escriga al retor de Chiva, la poca rahó que té en no haver complit lo que tenia ofert. Y que si vista la present no dóna la çatisfació, que se li executarà.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[678]

1728, febrer, 7

Visita del predicador de la Quaresma. Carta de pago a don Simon, el ayudante.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia colegial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia colegial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia colegial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, precedint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, determinaren admetre al pare jubilat, fra Vicent Martí, religiós de la orde de sant Francisco de Paula, que entrà a pendre el beneplàcit del cabildo per a predicar la Quaresma en este present any; com se executà en la forma acostumada.

Etiam, determinaren dits senyors que se li fasa la carta de pago a don Simon, *el ayudante*, de lo que pagà per dret de luïsmo de la terra que comprà dels hereus de Andreu Gil. Y la rebé Jaume Gazó, escrivà, en dit dia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[679]

1728, febrer, 14

Poder al senyor Soler, que vaja a València.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglésia colegial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia colegial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta [f. 215r] convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia colegial, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la carta que escriu el doctor Antoni Esparça, sobre la dependència del retor de Castelló, que ans era de Alcoy, se li fasa al senyor Soler un poder per a esta dependència, en tots los requisits que es necessita; y que dit senyor se'n vaja a València per a finalizar esta dependència.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[680]

1728, febrer, 16

Que se li responga al secretari del consell de Aragó. Que a mossén Mira se li done 2 sous de distribució. Que achen de anar tots los beneficiats a cassa els senyors canonjes. Que el senyor síndich capitular parle a Diçdier.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors residents al present, precedint convocació feta per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat a tots los sobredits senyors, determinaren que en vista de la carta que escriu al cabildo don Antoni Bescança, dant notícia per haver passat el abad de Vivanco a la secretaria dels reynes de Castella;⁹⁶⁸ el rey -que Déu guarde- li ha fet gràcia, al dit, de la secretaria de la Corona de Aragó; y que a esta notícia responga el cabildo molt agrait, demanant-li, en ora bona y gràcia, de lo molt que ha afavorit al cabildo en semejant notícia.

Etiam, determinaren dits senyors que a mossén Juseph Mira, sotacabiscol, se li done, el dia que no aplegue la distribució ordinària a un real, se li fasa compliment hasta dit real; y que se els diga als de la capella se li donen la porció sansera, com a tots los demés.

Etiam, determinaren dits senyors que tots los beneficiats que d'esta ora en avant que hajen de pendre posseció de percasos, que ans de pendre dita posseció, tinguen obligació de anar a cassa tots los senyors prebendats, a demanar-los el gust, per a què se'ls done la posseció, així com nosatros o fem per a pendre la posseció de nostres prebendes y canonicats.

[f. 215v] *Etiam*, determinaren dits senyors que el senyor síndich capitular còrrega la dependència del censal que habita en la cassa Francisco Disder, en la Corregeria.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.

(Signat)

⁹⁶⁸ Lorenzo Vivanco Angulo, fou secretari des del 26 de febrer de 1705 fins a la desaparició de la Secretaria del Consell de Castella i de Justícia de Castella en febrer de 1717. En 1720 s'incorporà com a Secretari de Gràcia i Justícia Reial del Patronat d'Aragó de la Càmera de Castella, càrrec que abandonà pel de Secretari del Reial Patronat de la Càmera de Castella el 20 de gener de 1728, en el qual va romandre fins a la seua mort el 16 de juny de 1739. Vegeu GONZÁLEZ FUENTES, M. A.: «La Cámara de Castilla y el Real Patronato (1733-1759): De la prepotència a la impotència», dins *Brocar. Cuadernos de investigación histórica*, 25, 2001, pp. 75-108.

[681]

1728, febrer, 19

Que es fassen luminàries per los cassaments dels sereníssims prínceps. Que puga el senyor racional obrir les cartes.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la carta que escriu el rey al cabildo, de 28 de janer, dant notícia dels cassaments que se han celebrat del sereníssim príncep y la sereníssima infanta,⁹⁶⁹ en vista de esta notícia, que es fassen luminàries, les que acostuma fer el cabildo en semejants llansos; y que al cap de tres dies es cante el *Te Deum laudamus*.

Etiam, determinaren dits senyors que les cartes que vinguen per a el cabildo, el racional de cabildo les puga obrir, encara que no estiguen presents los senyors capitulars, y que después que el hacha huberta, si és cosa important y hora oportuna, que convoque a dits senyors per a pendre la resolució que siga convenient.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[682]

1728, febrer, 20

Que se li fas poder al senyor Soler. Que don Fèlix Ros ajunte la capella.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia colegial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capí-[f. 216r]tols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia colegial y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia colegial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors,

---

⁹⁶⁹ Es tracta del casament realitzat entre el príncep d'Astúries, Ferran VI, casat amb Bàrbera de Braganza, infanta portuguesa, filla de Joan V de Portugal i Maria Anna d'Àustria.

determinaren que en vista de la carta que escriu el senyor Soler, de València, en què diu que el poder que se li ha fet no és bo, y axí, que se li fassa altre conforme la minuta que se imbià de València; y es féu dit poder, rebut per Juan Baptista Sanchis, notari.

Etiam, determinaren dits senyors que el senyor don Fèlix Ros, protector de la capella de la música, convoque a dita capella y els diga que el cabildo estarà gustós de què [a] mossén Juseph Mira li donen la porció sansera com als demés.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[683]

1728, febrer, 26

Resposta al senyor Soler. Que comuniqui el memorial de Gavilà. Que se li done posseció a mossén Andreu Maravall.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la carta que escriu el senyor Soler, dant rahó de la dependència del retor de Castelló, ans de Alcoy, que no es canse dit senyor en escriure y dar notícies; sí que fasa allò que siga més convenient, supuesto té poder per a tot.

Etiam, determinaren dits senyors que se li escriga al senyor Soler sobre el memorial de Gavilà y que consulte lo que es deu fer.

Etiam, determinaren dits senyors que a mossén Andreu Maravall [f. 216v] se li done posseció y que se li diga que, per a pendre la posseció de l'ofici que té, de sochandre, ha de entrar en hàbits de músich; y que después per haver representat el no tenir hàbits y estar en impossibilitat per a fer-se'ls, per hara se li dispense el que puga entrar en lo cor en museta, ab condició que se haja de fer fer hàbits, segons han entrat a residir tots sos antecessors.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[684]

1728, març, 6

Que el senyor de Estubeñy fasa reconeixement. Que Juseph Cifres fasa obligació.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia colegial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia colegial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia colegial y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia colegial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista del memorial que ha possat el senyor de Estubeñy sobre un censal, que té dit senyor de Estubeñy, sobre la terra de Roca, que el cabildo la té comprada a carta de gràcia, se li diga que de tots los censals que el dit deu, es fassa una compensació de les pencions y que haja de regonéixer, dit senyor de Estubeñy, tots los censals que deu a la Iglèssia.

Etiam, determinaren dits senyors que se li diga a Juseph Cifres que la execució es suspèndrà en la condició que haja de fer una obligació a pagar a sant Juan, primer vinent, de tot lo que se li demana en lo procés.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[685]

1728, març, 9

Venguda de València, el senyor Soler. A mossén Alcover, que per què cobra les distribucions. Els sacristans que no ixquen de la iglèssia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia colegial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia colegial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent [f. 217r] Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia colegial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia colegial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la relació que féu el senyor Soler,

de la dependència del retor de Castelló, ans de Alcoy, aprovar tot lo que dit senyor havia ajustat en dita dependència, y dar-li les gràcies en el estat que havia deixat dita dependència.

Etiam, determinaren dits senyors que se li diga a mossén Gaspar Alcover que motiu té en estar ocupat de ofici per comissió, tant en la Ciutat com fora de ella, per a cobrar les distribucions.

Etiam, determinaren dits senyors que se'ls diga als sacristans que aquell que li toque de semana en entrar a tocar a l'Ave Maria, no hixca de dins de la iglésia hasta el endemà a l'alba, si no és cas que siga cosa que importe molt.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[686]

1728, març, 13

Rogativa a la Mare de Déu de la Seu. Posseció a mossén Andreu Maravall.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglésia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglésia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per la gran calamitat del temps y que perquè la Verge Santíssima, patrona nostra y abogada, pregue a son Fill preciós ens mire en ulls de misericòrdia y ens guarde de dita calamitat de temps, se li fassa una rogativa, dient la salve y lletania; y que en la sacrestia dels trats es pose un paper per a què els senyors beneficiats diguen una colecta en lo sant sacrifici de la missa.

Etiam, determinaren dits senyors dar posseció de percasos a mosén [f. 217v] Andreu Maravall, de l'ofici que té de sochandre. La qual posseció la rebé Juan Bautista Sàncchiz, notari, en dit dia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[687]

1728, març, 16

*Pocessió a don Diego Fèlix Ortiz, en 30 de janer.*⁹⁷⁰ *Gràcia de hàbits al doctor Vicent Marín.-*

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió⁹⁷¹ a don Diego Fèlix Ortiz, per la mort de son principal, el senyor Juseph Vallterra; la qual poccessió fonch presa per lo senyor don Fèlix Ros, cabiscol y canonje de dita col·legial, com apoderat de dit señor Ortiz, acte rebut per Juan Bautista Sànychiz, notari, en 30 de janer. Y encara que esta pocesió no es devia passar així, per no estar esta determinació feta en lo dia que es prengué dita pocesió, que fonch el dia 30 de janer, la posse per a què conste avant y aja memòria del dia que es prengué.

Etiam, determinaren dits senyors fer gràcia de hàbits al doctor Vicent Marín, capellà de l'hospital general de València.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[688]

1728, març, 18

Semana Santa. Que es tanque el presbiteri el Dijous Sant. De canonical 45 lliures, de Carcaixent 49 lliures 10.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial

---

⁹⁷⁰ Vegeu determinació [675], on queda feta aquesta determinació en nota feta al marge.

⁹⁷¹ Al text hi ha una rectificació per part del racional, sembla que la paraula estava escrita amb "cc" > «poccessió».

y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a més assistència del chor en esta Semana Santa es pose [f. 218r] cada dia de distribució 2 sous, per porció sensilla; y los tres dies de tiniebles, maytines a 10 sous, per porció sensilla, turn tots los dies de festa y maytines lo matí de Pasqua. Y per a repartir entre els senyors, 45 de canonical y 49 lliures 10, de la tercera part de Carcaixent; que tot fa 94 lliures 10.

Etiam, determinaren dits senyors que el Dijous Sant, acabat los oficis, de matí es tanque el presbiteri y que no se òbriga hasta que se aja acabat y concluït el sermó del *mandato*; y que els escolans no deixen entrar a ningú sinó als residents y aquells que siguen menester per a la funció del llavatori.

Boixart dels señors per a el repartiment de la cantitat damunt expressada.

Deà	.....	7 lliures 16 sous 8.
Brotons	.....	7 lliures 16 sous 8.
Cebrià	.....	7 lliures 16 sous 8.
Soler	.....	7 lliures 16 sous 8.
Vidal	.....	7 lliures 16 sous 8.
Inquisició	.....	7 lliures 16 sous 8.
Cabiscol	.....	7 lliures 16 sous 8.
Jordà	.....	7 lliures 16 sous 8.
Gavilà	.....	7 lliures 16 sous 8.
Texidor	.....	7 lliures 16 sous 8.
Conca	.....	7 lliures 16 sous 8.
Mora	.....	7 lliures 16 sous 8.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.

(Signat)

[689]

1728, març, 30⁹⁷²

Recado a la Ciutat.-

⁹⁷² Aquesta acta és l'inici de tot un seguit d'escrits que tenen com a tema principal la reconstrucció dels desperfectes de la volta de l'arcada del papa. Hem de dir que atenent a la continuïtat de les anotacions —que arriben a ser diàries— hem relacionat aquestes anotacions amb els *dietaris*.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de ordre de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, en vista del tros de bòveda [f. 218v] que caygué al pujar del campanar de la arcada del papa, que el senyor canonge Soler, síndich capitular, passe un recado al regidor de messada, que era el doctor Juseph Ferrer,⁹⁷³ y li diga lo que havia sucehit en la iglèssia, per a què la Ciutat donara les més promptes providències que eren necessàries per a reparar dita ruhina y altres perills eminents que havia en la iglèssia. Y tornant dit senyor Soler la resposta, en què digué ya lo y havia dit a dit regidor.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[690]

1728, març, 31

Recado al governador per lo síndich capitular. Certificat dels mestres de obres. Carta al regidor de messada.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren vent que la Ciutat no havia tornat resposta ni haver fet presa del recado que se'ls donà per lo senyor síndich capitular, donaren ordre, dits señors, per a què es cridasen als arquitectes, que són mossén Cassimiro Medina y Jacintho Forés, y als obrers de vila, y que estos registrasen la ruhina y

---

⁹⁷³ Josep Ferre, regidor de l'ajuntament de Sant Felip, des del 15 de juny de 1716. vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 28, 214, 216, 226, 238, 287, 299, 308-309, 370, 374, 380-381.

els demás perills de la iglèssia, y que clarament digueren el perill que havia en la iglèssia, y es féu un certificat; el qual certificat y [u]na carta per al regidor de messada, se li entregaren al senyor síndich capitular, per a què la entregàs al senyor governador, y que dit senyor governador interposara la següa gran authoritat per a què la Ciutat donara promptes providències per a el reparo de dites ruhines; y en esta, entre mig, per a què no y agués una total desgràcia en la iglèssia, es donà providència per a què se apuntalàs el pilar de la arcada vella que estava amenant total ruhina.

En dit dia per la vesprada respongué el regidor de messada a la carta que el cabildo li havia escrit; y havent convocat als dits senyors per a què veren la carta que de part del regidor de messada se havia respost, y avent-la vista, determinaren se escrigués altra carta al dit regidor.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[691]

[f. 219r] 1728, abril, 1

Carta a la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren se escrigués una carta, en vista del gran sosiego en què estava la Ciutat, segons lo contingut en la carta que escrigué, per a què la Ciutat acaloràs més les diligències per a el reparo de les ruhines y perills eminents que amenaçaven en la iglèssia. Y esta carta se imbià al regidor de mezada per Antonio del Villar.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[692]

1728, abril, 2

Resposta de la Ciutat. Nominació de diputats per a el reparo de les ruïnes de la iglésia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la resposta del regidor de messada, en què dia que per a evitar contravèrsies en papers y respostes, ha resolt la Ciutat en nomenar dos comissaris per a esta dependència —y foren nomenats don Manuel Jordà y don Antoni Juseph Cebrià—; y que si el cabildo gustava es nomenasen atres dos senyors capitulars comissaris, per a què els quatre comissaris pogueren consultar lo que es devia fer per a el reparo de dites ruïnes y perills; y el cabildo nomenà per comissaris al senyor don Fèlix Ros, cabiscol, y al senyor don Carlos Conca, per a què estos conferisen y comunicasen en los diputats, comissaris per part de la Ciutat.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.

(Signat)

[693]

[f. 219v] 1728, abril, 3

Relació dels senyors comissaris.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la relació que feren els senyors don Fèlix Ros, cabiscol y don Carlos Conca, comissaris diputats, de lo

que els comissaris de la Ciutat havien dit, que la Ciutat no tenia promptes mèdits, ni efectes per a acudir al reparo de dites ruhines y perills, y que es podia veure si en la fàbrica auria algun depòssit, o alguna cobrança prompte per a què es pogués traure dinés per a acudir a dit reparo, a lo que respongueren dits senyors, se'ls digués que en la fàbrica no havia depòssit dingú, perquè lo que la fàbrica donava de si no era bastant per a subvenir els gastos necessaris y presisos de la iglèssia que se ocasionaven, perquè la Ciutat no acudia en la subenció per a dits gastos, com ans acudia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[694]

1728, abril, 7

*[Que se'ls diga als diputats de la Ciutat que no passen el temps en juntes i confabulacions].*⁹⁷⁴

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, vent la gran fleuma y poc calor que els comissaris diputats de la Ciutat tenien en reparar y compondre els perills y ruhines que havia en la iglèssia, y el gran perill que amenaçava el pilar que estava apuntalat, per no estar segons art, per haver-se fet [f. 220r] de presa per a acudir promptament al reparo, se'ls diga als comissaris diputats de la Ciutat que no se ha de passar el temps en juntes y confabulacions, sí que es tracte y es cuyde del reparo que necessita el perill tan urgent que y à en la iglèssia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[695]

1728, abril, 9

Certificat dels architectes y mestres de obres.-

---

⁹⁷⁴ La rúbrica és nostra.

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren el que es cridaren —segona volta— als arquitectes y mestres de obres per a què feren relació si el pilar del modo que estava apuntalat estava bastant segur y sin ningun resel; y que si el restant de la iglèssia estava segur, perquè tots los residents estaven temerosos, no fóra cossa que y agués alguna desgràcia. Y es féu un certificat dels dits.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[696]

1728, abril, 10

Convocació als diputats de la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Fèlix Cebrià,⁹⁷⁵ don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista del certificat que havien fet els architectes y mestres de obres, que els senyors diputats de cabildo fessen convocar als diputats de la Ciutat per a ensenyar-los el certificat que se havia fet el dia ans per part dels architectes y mestres de obres.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

---

⁹⁷⁵ Aquesta és l'última de les actes en què apareix el canonge Fèlix Cebrià, atés que fou soterrat el dia 15 d'abril. «Dijous a 15, soterrar general del canonge Fèlix Cebrià, prevere, morí *ab intestet decreta*», AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

[697]

[f. 220v] 1728, abril, 15

Convocació als diputats de la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la gran fleuma, perea y poca favor en què anaven els diputats de la Ciutat en reparar les ruhines y perills que havia en la iglèssia, pués havent-se'ls donat el certificat que havien fet els architectes y mestres de obres, después de què se havia apuntalat segona volta el pilar, no feren menció ni demostració de prendre ningun calor en dita reparació, ans bé feren un modo de despreci, segons es va veure quant se'ls donà el certificat, dient que tot allò era por més que altra cosa; y vent estos senyors que segons lo contengut seria molt llarch el posar el reparo en dita ruhina de la iglèssia, foren de sentir que per al dia setse convocasen als diputats de la Ciutat per a prendre la última resolució. Y els senyors diputats, de part de cabildo, suplicaren al senyor canonje doctor Estanislau Vicent Soler, de consentiment de tots los senyors y voluntad següa fera el gust de assistir en dita junta, el qual respongué que de moltíssim gust assistiria.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(*Signat*)

[698]

1728, abril, 16

Relació als senyors diputats del cabildo. Convocació als diputats de la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del

Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, y ohint la relació que que feren els diputats y el senyor Soler, que els diputats de la Ciutat avien dit y respost a les preguntes que se'ls havia fet per part dels diputats del cabildo, determinaren que es tornasen a convocar per a el dia dèsat, y que se'ls digués clarament no era llans de anar en entretengudes ni en respostes de poca [f. 221r] sustància, sinó en mirar com compondre lo que en tant de temps no se havia compost. Y que per últim, el cabildo estava resolt el passar-se'n a celebrar els oficis divins, y portar-se'n la Mare de Déu a Santa Tecla, hasta que estigués composta la ruhina y perills de la iglèssia. A lo que respongueren que era molt forta resolució y que així que per a descàrrech de tot es podia fer tercera visura y veure la relació que farien certa els architectes y mestres de obres, y, vista ella, es determinaria allò que més convingut fóra.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[699]

1728, abril, 17

Visura de architectes y mestres de obres.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, havent ohit la relació dels senyors comissaris diputats y el senyor Soler que feren de lo que els comissaris de la Ciutat havien dit, que fon el dir que per a çatisfació de les dos parts es fera tercera visura y que esta havia de ser nomenant, per part de la Ciutat, un architecte, un mestre de obres y u de carpinteria, y que de part de cabildo, així mateix, y que esta visura havia de ser en assistència dels quatre comissaris que dits senyors aprovaren; y determinaren que es fera lo proposat per part dels comisaris de la Ciutat per a què se entengués que el cabildo nunca fugia, ni se apartava de lo que era de rahó. Y per a esta vissura es nomenà al senyor canonge don Francisco Vidal per a què assistira, per haver dit el senyor don Fèlix Ros, hu dels senyors comisaris, no poder assistir per una gran ocupació que li havia eixit y li era precís el cumplir en dita ocupació.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[700]

1728, abril, 18

Processó de la Mare de Déu a Santa Tecla. Recado al governador per lo senyor don Fèlix Ros. Recado a la Ciutat. Resposta del cabildo a la Ciutat. Recado a la Ciutat. Resposta a dit recado.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal [f. 221v] y don Mathias Jordà, tots canonGes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors y havent vist la relació y certificat que havien fet los architectes, mestres de obres y carpinteria, determinaren que el dilluns, que contaren dè nau, es passàs la Mare de Déu en processó, en assistència del cabildo y clero, a celebrar els oficis divins a Santa Tecla, capella de la iglèssia; y que esta determinació se'ls digués a sis capellans més antichs per a què estos o participaren a tot lo restant del clero; y al senyor don Fèlix Ros se li suplicà fera el gust de dir-li al governador y als comissaris de la Ciutat lo que el cabildo havia determinat y deliberat. Y havent-se'n anat dit senyor don Fèlix Ros a posar en execució el recado que el cabildo li havia recomanat, de allí a poch rato tornà dit senyor a la aula capitular, a hon estaven esperant los senyors la resposta, y digué com havia posat en execució lo que el cabildo li havia encarregat, y que este mateix recado lo y havia participat a don Manuel de Lago, per un procurador general de la Ciutat.

De esta diligència que es va fer, resultà que este mateix dia, entre quatre i sinch de la vesprada, anà Juan Guerau, secretari de la Ciutat, acompanyat de un verguer, a casa don Carlos Conca, com a racional que és de cabildo, y li digué que la Ciutat tenia un recado que donar-li. A lo que respongué, dit don Carlos, que estava prompte a esperar-los en cassa. Y de allí a cosa de una hora anaren don Manuel Jordà, don Antonio Juseph Cebrià, regidors, acompanyats de Juan Guerau, secretari de la ciutat, y un maser. Y digueren que havien rebut de matí un recado que don Fèlix Ros els havia donat de part del cabildo, com havia resolt el passar-se'n a Santa Tecla, emportan-se la Mare de Déu. Y que això no podia executar-o el cabildo sense consentiment de la Ciutat, però, si el cabildo volgués, que es fera una altra

visura de architectes, mestres de obres y carpinteria, y que de esta relació es reberen actes públichs perquè clarament es vera y constara els perills que es trobaran en dita igllessia. Y que esperaven la resposta del cabildo en la Cassa de la Ciutat hasta les nou hores de la nit.

Y havent ajuntat cabildo per a dir el recado que de part de la Ciutat, per los sobredits regidors, se havia donat, resolgueren que anara el mestre de seremònies acompanyat del pertiguer a la Cassa de la Ciutat y que demanàs per los dits senyors y els digués que tenia el cabildo que dar-los la resposta del recado que havien donat els dits al racional de cabildo. Y respongueren que estaven promptes a esperar dita resposta allí o en cassà de don Manuel Jordà. Y ohint dits senyors la resposta del mestre en seremònies, resolgueren el que els senyors don Fèlix Ros y don Francisco Vidal, quan anaren a cassà don Manuel Jordà. Y, havent anat, encontraren a don Manuel Jordà y don Antoni Juseph Cebrià y Juan Guerau, que estaven esperant la resposta del cabildo. Y, havent-los dit la resolució que havia pres el cabildo de anar [f. 222r] a Santa Tecla y portar-se'n a la Mare de Déu en processó y allí celebrar els oficis divins, resolgueren dits regidors que això el cabildo no ho podia fer sens consentiment de la Ciutat, perquè la Mare de Déu no era del cabildo, sí de la Ciutat. Y en esta resposta tornaren dits senyors a la aula capitular y cada hu se n'anà a sa cassà. Y estant en sa cassà don Carlos Conca, a les nou hores de la nit anaren a dita cassà don Manuel Jordà, don Antoni Juseph Cebrià, regidors, acompanyats de Juan Guerau, secretari de la Ciutat, y es queixaren de la resolució que el cabildo havia pres, dient que dita resolució era molt agra y seca y que la Ciutat no volia assistir a la funció per semejant resolució que havia pres el cabildo. A lo que dit don Carlos Conca respongué no parlasen de esta manera, que la resolució que el cabildo havia pres era molt rasonada, molt predemeditada, madura y religiosa, y que el cabildo sentiria entranyablement el que la Ciutat no hacompanyàs a la Mare de Déu. Y entonces los regidors, vent la resposta que se'ls havia donat, li demanaren a Juan Guerau, que estava allí, o donàs per testimoni. Y que demà de matí la Ciutat enbiaria persona o persones per a rebre escriptures y actes que foren convenients y consernents a dita funció.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[701]

1728, abril, 19

Recado al governador per lo senyor síndich capitular. Resposta de dit recado. Processó de la Mare de Déu a Santa Tecla. Protesta per la Ciutat. Y contraprotesta per lo cabildo.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren per haver presedit el dia antecedent el que el senyor Estanislau Vicente Soler, síndich capitular, anara a cassa el governador y li digués que possàs la següa gran authoritat en esta dependència per a què es fera semejant funció en tota solemnitat y devoció en assistència de tots, y que no resultara dingun pesadumbre, a lo que respongué dit governador molt agre y poch content. Y haver tornat dit senyor a la aula capitular en la resposta, es donà ordre de part del cabildo es tocasen les campanes al vol y hixqués la processó y al mateix instant es començà a compondre per a eixir la processó. Juan Guerau parlà en los senyors doctor Estanislau Vicent Soler, com a síndich capitular, y don Carlos Conca, que la Ciutat volia protestar los drets que tenia per lo que obrava [f. 222v] el cabildo. Y en lo mateix instant que començà a eixir la processó, estant los dits senyors capitulars en la capella del papa, vingué Juan Guerau, juntament en los regidors don Manuel de Lago y el doctor Ferrer, acompanyats del governador y alcalde mayor⁹⁷⁶ y alguns alguasils que estaven allí en la iglèssia. Y allí en dita capella féu la Ciutat la protesta y per part del cabildo es féu la contraprotesta per actes rebuts per Juan Guerau, escrivà en dit dia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[702]

1728, abril, 20

Carta al comisarís de la Ciutat.; Anada a València, els senyors don Fèlix Ros y don Francisco Vidal.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la santa iglèssia col·legial de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos

---

⁹⁷⁶ Don Juan Ruiz de Castellblanqui, alcalde major de l'ajuntament de Sant Felip entre 1728-1737. També formà part dels cavallers de l'Orde de Montesa des de l'any 1730. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit.

Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el racional de cabildo escriguera una carta als regidors comisarís diputats per la Ciutat, per a el reparo de les ruhines de la iglèssia, dient-los que era la causa y motiu que ahir de matí a les sis hores comensaren els mestres de obres oficials y manobres del convent de Sant Onofre, de esta ciutat, a netejar el tros de la teulada de la ruhina que se havia fet y que ahir de les deu hores en amunt y hui en tot lo dia no han continuat; ens diguen clarament si tenen orde possitiu de continuar en lo reparo, o no; y que la resposta siga promte, per a què el cabildo prenga ses mesures.

Etiam, determinaren dits senyors que els senyors don Fèlix Ros y don Francisco Vidal vagen a València per esta dependència, a comunicar-la en lo senyor vicari general.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[703]

1728, abril, 21⁹⁷⁷

Resposta de la Ciutat. Carta al senyor arçobispo. Carta al senyor deà. Carta a la Ciutat.-

Ajuntats y congregats en la secrestia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, per lo motiu de haver-se treslladat la residència del cabildo y clero, y no haver en dita iglèssia puesto a hon poder-se congregar, ni celebrar els capí-[f.223r]tols, per esta rahó es celebren y congreguen en dita secrestia, los senyors don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Jusep Roca y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, i en vista de la carta y resposta de la Ciutat, la qual no respongué directament a lo que se li va escriure, perquè tota ella y el contengut que havia en dita carta, tot eren difugis per no conformar-se en lo que se li demanava, determinaren

---

⁹⁷⁷ Aquest dia es produeix un canvi d'església, a causa del mal estat d'una de les seues voltes. Amb aquest canvi també es realitza un canvi en l'encapçalament de les actes atés que aquestes passen a fer-se a Santa Tecla.

escriure altra carta al regidor de messada, que és el doctor Macià Bosch,⁹⁷⁸ perquè els comissaris en la següa carta que escrigueren digueren, que expressaren, que ells ya havien acabat en la comissió, y que si el cabildo pretenia alguna cossa que escrigués en drechura, y directament a l'Ajuntament o regidor de messada.

Etiam, determinaren dits senyors que se escrigués al senyor arçobispo, dant-li rahó de tot lo que havia succehit y també al senyor deà, informant-lo de tot, per a què dit senyor es fera capàs de tot lo susehit, y es vera en lo senyor arçobispo y, a boca, li informàs el estat de esta dependència.

En este mateix dia en vista de la resposta de la carta dels diputats en la qual dia que ells havien acabat ya en la comissió y que si el cabildo pretenia alguna cosa que escrigués directament a l'Ajuntament o regidor de messada, determinaren dits senyors, damunts dits, el que se escrigués una carta al regidor de messada dient-li que li diguera a la Ciutat que si el seu ànimo era de proseguir en compondre y apagar les ruhines de la iglèssia, o no; y que clarament ho diguera, perquè en vista de la següa resposta el cabildo pendria les mesures convenients per a dita operació.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[704]

1728, abril, 22

Carta de la Ciutat en resposta al cabildo.-

Ajustats y congregats en la secrestia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, en vista de la resposta que inviava la Ciutat, en la qual no havia ninguna rahó de substància, sí totes falaces y difugis de la rahó, determinaren el no escriure més, sí esperar la resposta del senyor arçobispo y vicari general, y segons el contingut de dites cartes executar els òrdens que en elles vindran.

---

⁹⁷⁸ Aquest regidor el trobem documentat a l'obra d'Isaïes Blesa com «Matías Bosch», vegeu *Un nuevo municipio...*, pp. 216, 226, 238, 299, 405.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[705]

[f. 223v] 1728, abril, 23

Venguda de don Fèlix Ros, de València. Carta a Francisco Vidal.-

Ajustats y congregats en la secrestia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se celebren los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors y havent ohit la relació que féu el senyor don Fèlix Ros, de lo que li havia dit el senyor vicari general, que fon el aprovar tot lo que se havia fet hasta entonces, y que el cabildo aparellara y previnguera els bàrtulos y baldos per lo que podrà suceir, y que se'n tornàs; y, així mateix, havent parlat al conde de Albalat,⁹⁷⁹ estant present don Francisco Vidal y don Luís Cerdà, regidor de esta ciutat, li digué dit conde de Albalat, a dit senyor don Fèlix Ros, y li suplicà, no moguera ninguna cosa tocant a esta dependència, sí que se'n tornara a Sant Phelip, que ell se interesaria en la Ciutat per a què fera tot allò que serà de sa obligació. Y en vista de esta relació, determinaren el que se escrigués a don Francisco Vidal per a què es vaja y els diga als abogats li donen una instrucció en la qual nos diguen del modo que ens havem de portar en esta dependència per a què tingam bon èxit.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[706]

1728, abril, 24

Carta del senyor Vidal. Tornada a València del senyor don Fèlix Ros. Certificat del clero.-

---

⁹⁷⁹ Es tracta de Josep Pasqual Torà i Sorell, Vié comte d'Albalat, fill de Joan Torà de Maragola, cavaller de Montesa, i Anna Maria Sorell, germana del comandador. Va heretar el comtat —per via femenina— a la mort del seu oncle Josep Francesc Sorell Despuig i Roca, Vé comte d'Albalat, senyor d'Alcàntera i Beneixida, senyor de l'Atzúvia. Cal destacar que el nostre personatge va exercir la professió de jurista, amb el càrrec d'oïdor o magistrat de la Reial Audiència de València. Vegeu GIMÉNEZ LÓPEZ, E.: *Los servidores del rey en la Valencia del siglo XVIII*, València, Institució Alfons el Magnànim, 2006, pp. 534-535; RODRIGO LIZONDO, M.: «L'orgull del cavaller. L'ascensió del llinatge Sorell (València, segles XIV-XVII)», dins www.ehumanista.ucsb.edu/eHumanista, IVITRA4, 2013, pp. 165-200.

Ajustats y congregats en la secrestia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se celebren los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren en vista de la carta que escriu el senyor Vidal, de València, en la que ve la notícia que per part de la Ciutat se havia informat al senyor vicari general, per a què dit senyor obrara de justícia contra el cabildo, en haver eixecutat una acció temerària per haver-se emportat la Mare de Déu a Santa Tecla, sins son consentiment de la Ciutat, y no havent perill bastant per haver fet dita operació; y en la mateixa carta ens anuncià que, per lo mateix condut es féu informe, en féu altre al contrari en què li dia, al senyor vicari general, suspengués el proseguir contra cabildo, per estar més ben informat; y estos senyors foren de sentir el que el senyor don Fèlix Ros tornàs a València, en tots los papers concernents per a dita dependència y que es fes [f. 224r] un certificat de tot lo clero, dient com de consentiment seu y voluntad pròpia anaren y assistiren a la processó que es féu quan portaren la Mare de Déu a Santa Tecla; y este certificat, cascú de dits capellans, el firmaren de la seua pròpia mà, per haver-los participat esta resolució el dia ans el senyor racional de cabildo.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[707]

1728, abril, 25

Informe a València per a la pcessió del senyor doctor y canonge Jusep Cebrià.-

Ajustats y congregats en la secrestia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se celebren los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent demanat pcessió el doctor y canonge Jusep Cebrià, per

mort del canonge Fèlix Cebrià, son germà, de qui era conjunt ell, y encontrant la dificultat, si se li havia de dar de la pcessió en Santa Tecla o en la Seu. Y anant-se'n el senyor don Fèlix Ros a València li digueren se informàs com se havia de donar dita pcessió, perquè no quedàs ningú perjudicat en dita pcessió.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[708]

1728, abril, 27

Venguda del senyor Fèlix Ros, de València.-

Ajustats y congregats en la secrestia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se celebren los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors y havent ohit la relació que féu el senyor don Fèlix Ros quant vingué de València, en què digué no haver fet ninguna diligència, perquè els abogats li digueren se'n tornàs y que no es deixàs veure, que així importava per a dita dependència; y així mateix, digué que, havent-se'n informat de lo que se li havia encarregat, tocant a la pcessió del senyor Cebrià, que se li deu donar en Santa Tecla, per estar allí la residència; y dits senyors determinaren se li donàs la pcessió, sempre y quant dit senyor Cebrià gustara.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[709]

[f. 224v] 1728, abril, 29

Pcessió al senyor canonge Jusep Cebrià.-

Ajustats y congregats en la secrestia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se celebren los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al

present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren el dar pocsessió al senyor doctor y canonge Jusep Cebrià, la qual pocsessió prengué don Carlos Conca, canonje de dita santa iglésia, com apoderat y procurador de dit senyor doctor y canonge Jusep Cebrià; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[710]

1728, abril, 30

Carta al senyor don Francisco Vidal. Paper substancial de tot lo fet de anar a celebrar los oficis a Santa Tecla.-

Ajustats y congregats en la secrestia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se celebren los capítols de dita santa iglèssia col·legial, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, el doctor Estanislau Vicent Soler, el doctor Juseph Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglèssia col·legial y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antonio del Villar, pertiguer de dita santa iglèssia col·legial, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren el que se escriga al senyor don Francisco Vidal per a què tots los papers que té en son poder, que li ha entregat el senyor don Fèlix Ros, consernents a esta dependència, els entregue al senyor vicari general per a què els vecha, y que dit senyor Vidal els detinga en València hasta segona ordre.

De tot lo fet tocant a esta dependència, es trobarà en major extenció en un paper que està archivat dalt, en lo archiu de dita santa iglèssia, en la caixeta a hon estan custodides i guardades les bulles apostòliques, per a què en qualsevol temps que importe es trobe allí.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà. Don Carlos Conca, racional de cabildo.
(Signat)

[711]

[f. 225r] 1728, maig, 1

Repulsa a la còpia de la carta del governador.-

Ajustats y congregats en la sacristia de Santa Tecla de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se celebren al present los capítols de dita colegial, per tenir la residència en esta dita església, los senyors doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa església colegial, y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer de dita santa església colegial, de orde de l'infrafirmat racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent vist una còpia de carta que el senyor governador entregà al senyor Mathias Jordà y que se interesava dit senyor governador de ajustar la dependència de Ciutat y cabildo, y que quedaria a son càrrech el reparo de la iglésia, com oferia al dit don Mathias; que no era conforme a lo fet, lo contengut de la carta, ans molt distant de lo que li digué dit Mathias per escrit.

En fee de lo qual ho firmí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[712]

1728, maig, 2

El senyor governador se aparta de la dependència.-

Ajustats y congregats en la sacristia de Santa Tecla de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols per les raho[n]s ya dites, los senyors don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer de dita santa iglésia, de orde de l'infrafermat racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent el senyor don Mathias Jordà portat recado al senyor governador, que no volia mudar sabiduria de la carta del senyor vicari general, y que si no se escrivia com⁹⁸⁰ [f. 225v] la minuta que li havia dat, que se apartava de la dependència; y que dit senyor Mathias li diguera, en caritat, si volia continuar conforme lo trastejat hasta entonces y que sabera per a la vesprada lo que resolveria dit senyor governador.

Y aquella mateixa vesprada, en presència de dits senyors, tornà la resposta, dit Mathias, com havia encontrat molt mudat a dit governador. Y que respongué, absolutament, que se apartava y que no volia saber res de la depe[nd]ència.

---

⁹⁸⁰ Al ms. «con».

En fee de lo qual o fermí de ma pròpia mà en dit dia. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[713]

1728, maig, 7

Cartes del senyor arçobispo a el senyor vicari general y del senyor Vidal, ut intus. Pretenció del sacriste Bru, ut intus.-

Ajustats y congregats en la sacristia de Santa Tecla de la present ciutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols per les rahons ya dites los senyors don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa colegial iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer de dita santa iglésia, de orde de l'infrafermat racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als referits senyors, determinaren que havent rebut cartes del senyor arçobispo en què diu al cabildo que ha dat ordre al senyor vicari general de què entenga en la dependència de les ruynes de la iglésia, y al mateix temps altra, de dit senyor vicari general, en què vol imbiar experts de València per a què vejen el estat de les ruynes de dita iglésia, y que el gasto que faran dits experts es deguen pagar mijerament entre cabildo y Ciutat, y que espera la resposta del cabildo per a eixcutar-o; lo que confirma la carta del senyor Vidal, anyadint este que el conde de Albalat se ha interesat en què la Ciutat componga segurament la arcada del papa, cor y presbyteri, y el trànsit hasta la sacristia; y se li da orde a l'[f. 226r]infrascrit racional per a què responga el senyor vicari general; que convé el cabildo en què vingueren los experts y al dit Vidal, que esforce en el senyor vicari general lo mateix; y que sempre y quant la Ciutat pose part de la iglésia, data y segura, per a poder celebrar los oficis, tornarà el cabildo en la Santíssima Verge.

Etiam, determinaren que havent presentat mossén Andreu Maravall, procurador del senyor sacriste Bru, un rebut de la sagrada congregació del concili, en què li concedix a dit sacriste un any de fruits y demés emoluments, que se imbie al senyor Vidal per a què el consulte en lo doctor Pavia.

En fee de lo qual o firmí de la mia pròpia mà en dit dia. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[714]

1728, maig, 19

Capítol general. Que se exiecute. Misa onzena.-

Ajustats y congregats en la sacristia de Santa Tecla, de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols per les rahons ya dites, los senyors don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats de la santa col·legial i glésia de dita ciutat y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació, a so de campana, segons disposició y concessió de bul·les apostòliques, concedides per a la celebració del present capítol general, segon ús y costum de dita santa i glésia col·legial, determinaren confirmar y aprovar tots los oficis que se eligiren en lo capítol general celebrat en lo dia set de janer passat; com se eixecutà, ab acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia 19.

Etiam, determinaren que se eixecute a tots los deutors de la i glésia que no vullen pagar.

Etiam, determinaren, que per quant el plat de les Àni-[f. 226v]mes que acapta dins la i glésia no pot suplir el gasto de les mises onzenes, que es suplixca lo que falta del plat de les Ànimes que acapta per fora.

En fee de lo qual o fermí de la mia pròpia mà en dit dia. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[715]

1728, maig, 21

Venguda del senyor don Francisco Vidal. Carta del senyor vicari general, ut intus. Paper del senyor Pavia sobre el rescrit del senyor sacriste Bru.-

Ajustats y congregats en la sacristia de Santa Tecla de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols per les rahons ya dites, los senyors don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats de la colegial i glésia de dita ciutat, afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer de dita santa colegial i glésia, de orde de l'infrafermat racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als referits senyors, determinaren que havent vengut el senyor canonge don Francisco Vidal, de València, entregà una carta del senyor vicari general en què dia que havien buscat un expedient per a compondre una bona correspondència y pau entre cabildo y Ciutat, com diria llargament el senyor Vidal; y és que la Ciutat componga en tota seguretat

la arcada del papa, cor, altar major y trànsit a la sacristia, y que des de luego posara la mà la Ciutat, la que faria la festa del Corpus, si no estiguera reparada la iglésia, en Santa Tecla.

Etiam, determinaren en vista del dictamen del doctor Pavia que el rescrit presentat per mossén Maravall, procurador del senyor sacriste Bru, no és verdader, per seguir procesal, mateix assumpt, davant lo senyor vicari general y que demane per justícia, que el cabildo es defensarà.

En fee de lo qual o fermí de la mia pròpia mà en dit dia. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[716]

[f. 227r] 1728, maig, 22

Recado del governador. Acte anulant les protestes y contraprotestes, ut intus.-

Ajustats y congregats en la sacristia de Santa Tecla de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols per les rahons ya dites, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, don Carlos Conca, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats de la collegial iglésia de dita ciutat y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent tengut un recado del senyor governador de esta ciutat, que de orde del senyor vicari general, per a compondre les dos arcades del papa y cor, y que el cabildo nomenàs un senyor capitular per a tractar aquest negoci; y se li respongué que quedava nomenat el senyor canonge don Francisco Vidal.

Etiam, determinaren que havent conferit dit senyor Vidal en lo governador y dat un paper en què oferia lo damunt dit, y que es fera acte de què dit governador mediava per a què el cabildo y Ciutat conegeren de bona fe y pau, en avant; y es tractaren de les més ruïnes de la restant de la iglésia, renunciant totes les protestes y contraprotestes, y que queden en lo mateix estat que estaven ans de pasar a Santa Tecla. Y que luego que estiguen les arcades, que es pase la patrona y cabildo y clero a la iglésia; lo que oferí el cabildo meings el senyor cabiscol, que no assistí. Y es fés el acte en este dia per Juan Sanchis, notari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[717]

[f. 227v] 1728, maig, 25

Semana del Corpus. Canonical, 45 lliures. De Carcaixent, 49 lliures 10.-

Ajustats y congregats en la sacristia de Santa Tecla de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se celebrent al present el[s] capítol[s] per les rahons dites, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa colegial iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que per a la major solemnitat y assistència dels residents en la present semana y octava del Corpus es pose cada dia 2 sous, per porció sensilla, y 4 sous 6, per a maytines en cada dia y processó del dia del Corpus y cap de octava; y que es repartixquen entre els señors infrafermats⁹⁸¹ 45 lliures de canonical y 49 lliures 10 de Carcaixent, que les dos partides fan la quantitat de 94 lliures 10.

Boixart del señors per al repartiment de dites 94 lliures 10.

Deà	.....	8 lliures 2 sous 9.
Brotons	.....	8 lliures 2 sous 9.
Soler	.....	8 lliures 2 sous 9.
Vidal	.....	8 lliures 2 sous 9.
Ortiz	.....	8 lliures 2 sous 9.
Inquisició	.....	8 lliures 2 sous 9.
Cabiscol	.....	8 lliures 2 sous 9.
Gavilà	.....	8 lliures 2 sous 9.
Teixidor	.....	8 lliures 2 sous 9.
Conca	.....	8 lliures 2 sous 9.
Mora	.....	8 lliures 2 sous 9.
Roca	.....	8 lliures 2 sous 9.
Jordà	.....	8 lliures 2 sous 9.

Advertint que al senyor Ortiz, per no estar ordenat, no se li dóna més que mixa porció y al senyor don [f. 228r] Josep Cebrià, se li lleva per haver pres possessió en 29 del passat y no tenir dret a esta partició.

⁹⁸¹ Al ms. hi torna a aparéixer «señors».

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[718]

1728, maig, 26

Venguda de Santa Tecla en la Mare de Déu a la col·legiata, ut intus.-

Ajustats y congregats en la sacristia de Santa Tecla de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se celebren al present els capítols per les rahons dites, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent embiat un recado el governador de esta ciutat, que els reparos de les arcades de la iglésia, és a saber, la del papa y la del cor, hasta la sacristia, estaven ya sens perill y així es podia fer la processó del Corpus eixint de la iglésia, celebrant per lo matí de dit dia del Corpus els oficis en Santa Tecla, assistint la Ciutat; y concluÿda *nona*, [no]⁹⁸² se estorbara a Nostre Senyor, y en processó portar la Mare de Déu, nostra patrona, a la col·legial. En vista de lo qual disputaren a tres senyors, que són Ros, Conca y Roca, y que veren el estat [f. 228v] dels reparos y trobant que estiguen segures dites dos arcades, se eixecutara en la forma referida. Y tornaren dits tres senyors y veren dites arcades que estaven segures sins ningun perill de ruÿna, y portaren certificat dels arquitectes y obrers. Y determinà el cabildo restituir-se altra vegada a la Seu, en dita forma. Y el dia del Corpus ya es celebraren vespres en ella, eixint de allí la processó, y en dit dia no hi hagué vel·les.

En fee de lo qual la fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[719]

1728, maig, 29⁹⁸³

Gràcies al vicari general, ut intus. Lo que succehí sobre eixir a estochar lo Santíssim. Notificació de la present determinació als quatre conjunts, ut intus.-

⁹⁸² Hem afegit l'adverbi de negació perquè tinga més sentit el text.

⁹⁸³ Una vegada solucionats els problemes de les ruïnes de la volta de la col·legiata, tornen a realitzar-se en ella les reunions i actes *capitulars*.

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de la ciutat de Sant Feliph, ans Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca,⁹⁸⁴ don Estanislau Vicent Soler, don Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional, a qui féu relació de haver convocat als referits senyors, determinaren respondre al vicari general dant-li moltes gràcies per lo que se ha interessat en la pau de la Ciutat en lo cabildo, així com el vicari general donà la enorabona al cabildo en la que es rebé per lo propi de la Ciutat.

Etiam, determinaren que per evitar altre escàndalo com el que succehí en lo dia de ahir, que contàvem 28, per la vesprada, quant anaven el cabildo y el clero a estochar el Sacrament, la qual funció no volgué emparellar el senyor Jusep Cebrià, canonge, en ningun conjunt, anant tres conjunts que residixen a la altra part de cor a soles davant, sens parella; i no haver volgut allí obeir dit senyor Cebrià, lo que li digueren tots los senyors canonges, [f. 229r] causant escàndalo al poble y desatenció en presència del Sacrament, mantenint-se en lo seu dictamen de no aparellar en ningun conjunt. Resolgué el cabildo, que en avant es deguera regular en la forma següent: que dins lo cor, cada senyor canonge se asente en la cadira que li toque y el més modern de cada part se asente en la primera cadira que és la immediata als beneficiats. Y fora el cor, en totes les funcions la última parella siga de les dignitats y, en falta de elles, del senyor canonge o canonges més antichs. Y la primera parella dels dos més moderns, siguen conjunt o principals, de hu de cada part del cor. Y quan la una part tinga més assistents, que passen de la més numerosa a ella y que els que passen siguen dels més antichs y que no se atenga si són principals o conjunts, sinó és en cas que de la part del cor més numerosa pase algun conjunt, que en este cas dega precedir el principal al conjunt. Y que esta resolució que sempre se ha observat hasta el present, se'ls fasa saber als senyors Jusep Cebrià, don Diego Ortí, don Marcos Gavilà y Pere Mora, menor,⁹⁸⁵ per no tenir vot en cabildo, lo que els notificà el infraescrit racional de cabildo ans de exposar en Santíssim Sacrament de dit dia 29.

Etiam, determinaren que havent⁹⁸⁶ el infraescrit racional de cabildo [donat]⁹⁸⁷ la sobredita determinació als sobredits senyors Cebrià, Ortí, Gavilà y Mora, convingueren en ella, sols el dit senyor Cebrià, respongué que convenia, però que volia primer veure com se eixecutava, perquè estava mal y no podia assistir aquell matí al traure el Santíssim

---

⁹⁸⁴ Al ms. apareix ratllat el nom de «Pere Mora».

⁹⁸⁵ Pere Mora, menor, nascut el 10 d'agost de 1705, fill de Fèlix Mora Sanç i Feliciano Masip. Agraïm les dades biogràfiques a Marià González Baldoví.

⁹⁸⁶ Al ms. es troba repetit «que havent», la primera està dins d'un rectangle.

⁹⁸⁷ Afegim la forma verbal perquè tinga sentit.

Sacrament. Y després de haver-se celebrat, vingué a la aula capitular sense haver assistit a traure a Nostre Senyor y digué que no havia entés bé la determinació del capítol y que la protestava perquè perjudicava els seus drets. En vista de lo qual resolgueren que el racional de capítol, eo vicari general, que li imbiara per escrit dita determinació apercibint-li que si no la obeïa la faria valdre el cabildo per tots los medis més proporcionats y més eficasos, per ser dita determinació [f. 229v] justa y conforme a rahó, segons costum que sempre se ha observat en la iglésia; y en lo mateix dit senyor Cebrià quant era conjunt en què semejants funcions precedia als senyors canonges Pere Mora, sent este principal, y no haver en part del cor del dit senyor Mora ningun conjunt; y de la part del senyor Cebrià, dos: el dit y Jacinto Thomàs Borja, en què procedia el senyor Cebrià al senyor Mora y emparellava aquell en el senyor Conca.

En fee de lo qual o fermí de la m[i]ja pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[720]

1728, maig, 30

Recado a Cebrià y Ortiz, de la determinació. Ut intus.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la colegial iglésia de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca,⁹⁸⁸ don Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat regent de racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als referits senyors, determinaren que el infraescrit regent de racional done, en nom del cabildo, recado als señors Ortiz y Cebrià per a què estos obeïxquen la sobredita determinació, y en cas de no obeir-la se'ls lleve la distribució, fruyts y demás emmoluments; y que els que assistixquen a la misa matutinal deguen assistir també a l'exposar el Santíssim y de vesprada a matines a l'estochar.

En fee de lo qual o fermí de la mia mà. Don Carlos Conca, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[721]

[f. 230r] *Dicto die in cero*

Marca a don Diego Ortiz. Recado a Cebrià.-

---

⁹⁸⁸ Al ms. apareix ratllat «Pere Mora».

Ajuntats y congregats en la present aula capitular, los senyors don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats de esta santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als referits senyors, determinaren que havent dat el recado el senyor Conca al senyor canonje Ortiz, no volgué este obeir la determinació capitular del dia 29 del present; per lo que determinaren marcar-lo en destribucions, fruits y demés emmolucions, y que el infraescrit vicari capitular done orde al bolzer que no li pague.

Etiam, determinaren que el sobredit senyor Conca, per no haver trobat al senyor Cebrià, en la iglésia, per a dar-li el sobredit recado, pase a sa casa a hon lo y done a saber.

Doctor Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[722]

1728, maig, 31

Resposta del senyor Cebrià, ut intus. Aprovaren la resposta del vicari capitular al senyor Ortiz, ut intus. Àpoca a Luís Soler.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la colegial iglésia de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, don Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni [f. 230v] del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent, el senyor Conca, anat a casa el senyor Cebrià per a dar-li el recado de la determinació pasada, no volgué oir-lo, explicant-se en gran agre y despreci del cabildo, dient que si li deia alguna cosa de part del cabildo li respondria en descortezia, añaadint que si dit cabildo volia dir-li alguna cosa lo y diguera per escrit, en vista de lo qual el marcà el cabildo com al senyor Ortiz; y si imbiava per la distribució, dient estava mal, que el bolser li responguera tenia orde de el cabildo de no dar-la-y sens certificat dels metjes, com està determinat, en determinació de set de janer 1715.⁹⁸⁹

Etiam, determinaren aprovar la resolució de l'infraescrit vicari capitular quant entrà en lo capitular el senyor Ortiz, demanant-li un cerificat de la determinació de la marca, en què li respongué que les determinacions capitulars no es podien dar sens lisència del

---

⁹⁸⁹ Vegeu determinació [142], 7 de gener de 1715.

cabildo, de lo que demanà a Andreu Macip, notari, que portava en sa companyia, li dara un testimoni de la resposta de dit vicari capitular.

Etiam, determinaren en fer carta de pago a Luís Soler, de les pencions que ha pagat del censal de 8 lliures 2 sous 6, de penció. Com se executà, ab acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en lo present dia.

En fee de lo qual o fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[723]

[f. 231r] 1728, juny, 2

Continuació de la marca; Nominació al senyor al senyor Ros.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la colegial iglésia de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, don Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats de esta santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que sent tanta la inobediència dels senyors Ortiz y Cebrià, que de ninguna manera volen convenir en les determinacions capitulars, ans se oposen del tot y usen grans descortesies, especialment a l'eixir a exposar y estochar al Santíssim, que se asenten sens guardar la deguda atenció al cabildo y clero; que es continue la marca fins tant que donen cabal satisfació al cabildo.

Etiam, determinaren que havent tengut un paper el infraescrit vicari general del regidor don Luís Cerdà, en què deia com la molt illustre Ciutat lo havia nomenat per a entendre en los restants reparos de les ruïnes de la iglésia, y que per a proseguir la obra que es nomenara per part del cabildo un canonje; y nomenaren al senyor don Fèlix Ros, cabiscol.

En fee de lo qual o fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[724]

1728, juny, 7

Carta al senyor vicari general, ut intus.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la colegial iglésia de la present ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent

Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, [f. 231v] doctor Estanislau Vicent Soler, don Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent-se obstinat els señors Ortiz y Cebrià, y haver escrit estos al señor vicari general querellan-se del cabildo, y últimament havén anat el senyor canonje, don Diego Ortiz, a València per a, verbalment y per medi de empeños, valdre's de dit senyor vicari general contra el cabildo; han resolt escriure al senyor vicari general dant-li relació verdadera de tot lo succehit y que els mane contenir en lo que és just.

En fee de lo qual o fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[725]

1728, juny, 9

Lletres dels canonges Ortiz y Cebrià contra el cabildo. Y anada a València del canonge Soler, ut intus.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la present colegial iglésia de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, don Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per quant per part dels senyors canonges Ortiz y Cebrià han posat instància al senyor vicari general y tret lletres contra el cabildo per a què anulàs les determinacions y que se'ls torne la marca, han resolt que el senyor Soler, vicari general, pase a València la assistència en lo compareant partes y que se opose a la temeritat de [f. 232r] dits canonges y que informe al racional vicari general de tot y en quanta justificació ha obrat el cabildo. Y partí el dia 11 dels correns.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[726]

1728, juny, 13

Venguda del senyor Soler, ut intus.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la present colegial iglésia de la present ciutat de Sant Felip, *olim* Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, lo doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, don Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia, afermant ser la major part dels señors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que, havent vengut el senyor Soler y haver pres acort el senyor vicari general en lo *compare ant partes* y que dins huit dies que presenten la justificació de lo que cada part alega; y necessitar de alguns certificats per a més justificació, contra la pretenció dels señors canonges Ortiz y Cebrià, que es traguén los zertificats y que luego se done, els dits, [al] senyor Soler com se n'i anà el dia 19.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mi[a] pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[727]

1728, juliol, 2

Lletres del vicari general y anada a València del senyor Soler. Que es demane contes a Ortiz y Cebrià.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de la present capitular colegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, don Jusep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats [f. 232v] en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residins, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havén notificat unes lletres del senyor vicari general al senyor síndich capitular, don Carlos Conca, a instància de Manuel Calaf, procurador de els senyors canonges don Diego Fèlix Ortiz y don Josep Cebrià, per a què dant estos canció se'ls torne la marca per providència interina; se em pasà altra volta el senyor Soler a València per a què se opose en tot als atentats de dits senyors Ortiz y Cebrià; y que se en vaiga hui; y que no se'ls done la distribució asta que conste de quant han dat la cansió.

Etiam, determinaren que dit⁹⁹⁰ senyor⁹⁹¹ Soler pose instància per a què don Juan Ortiz y don Francisco Josep Cebrià donen conte de la administració de don Pere Belloch, per

---

⁹⁹⁰ Al ms. «dits».

⁹⁹¹ Al ms. «senyors»

quant no han complit la última voluntat; y quatorze anys que dura esta administració, que deu servir per a obres pies, en esta iglésia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[728]

1728, juliol, 8

Gràcia de hàbits. Que es suspengen els aniversaris. Que es diga missa en la hermita de la Font Quintana.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se acostumen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, don Joseph Roca y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, feta convocatò per Antoni de Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de vicari capitular,⁹⁹² a qui féu re-[f. 233r]lació de haver convocat als sobredits señors, determinaren fer gràcia de hàbits, a títol de les salves adventícies, al rector de Moxent.

Etiam, determinaren que la semana sigüent es suspenga la celebració de aniversaris asta que pasen els caliculars.

Etiam, determinaren que els devots de la hermita de la Font de la Quintana, que traguén llicència per a què es diga missa en dita hermita.

En fe de lo qual la fermí de la mia pròpia mà. (*Signat*)

[729]

1728, juliol, 13

Orde del vicari general, ut intus. Posseció de percasos a don Pau Rovira. Donà al racional de misses 40 lliures per los atrazos; y de lo restant fer una obligació per Juan Baptista Sanchis. Hàbits al doctor Josep Ascensí.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la collegial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats

---

⁹⁹² Determinació feta pel regent de vicari capitular, no ens apareix la signatura però trobem que deu ser Carlos Conca, atés que un mes abans és ell qui ocupava aquest càrrec.

en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent vengut el senyor Soler, de València, féu relació de lo que havia tratat sobre la dependència que contra el cabildo havien mogut los senyors Ortiz y Cebrià; como el senyor vicari general proveí,⁹⁹³ que per interina providència, que els dits senyors Ortiz y Cebrià obeïxquen les determinacions capitulars de el dia 28 de maig del present any,⁹⁹⁴ que no se asenten en lo cor en les cadires de les dignitats y que, els dits y qualsevol canonje puixa obtar qualsevol cadira canonical; y se'ls intimà de les lletres.

Etiam, determinaren dar posició de percasos a don Pau Rovira, [f. 233v] del benifet de sant Joan Evangeliste;⁹⁹⁵ pagà al procurador, mossén Francisco Vidal, de *nata mortis*, 4 lliures 2 sous 3; y de augment de distribució 5 lliures. Ab acte per Juan Baptista Sanchis.

Et etiam, feren, ab acte per dit Sanchis, pcessió a títol de salves adventícies al doctor Josep Acensi, rector de Moxent.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[730]

1728, juliol, 19

Que els procuradors no cobren en plata vella. Que provant que és del Genovés, el espill gran de la sacristia, que se li torne. Ajust de don Luís Cerdà. Que Llinàs pague 27 lliures 10 sous.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que els procuradors no cobren en plata vella y que estos dies se ausenten, perquè el últim de este es complix el decret del rey, que no pase la plata vella.

Etiam, determinaren que el espill gran de la sacristia que Josep Rosí, genovés, pretén que és seu, que done dos o tres testimonis y que se li done.

⁹⁹³ Al ms. «proví».

⁹⁹⁴ Vegeu determinació [719], de 29 de maig de 1728.

⁹⁹⁵ El benifet de sant Joan Evangelista fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Los Sanços. Vegeu CÁRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

Etiam, determinaren que el ajust que pretén don Luís Cerdà, de les pencions que deu, que córrega en este ajust el senyor Soler.

Et etiam, han determinat que don Antoni Llinàs que pague, estos arrendamens de la terra que té venuda al cabildo, cada any 27 lliures 10 sous; y en avant 30 lliures.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.
(*Signat*)

[731]

[f. 234r] 1728, juliol, 31

Propi a Devesa. Que es compre la terra de Agulló. Que se li allargue la carta de gràcia a Pau Català. Se féu el acte el 14 de agost.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, lo doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que es despache propi a Gaspar Domingo Devesa, dan-li la nòmina dels testimonis que ha de dar la iglésia en lo pleyt contra els canonges Ortiz y Cebrià, com estos ordenaven en la petició, per quant no es perda temps.

Etiam, determinaren que es compre la terra de Agulló, a totes pasades; y que el exés de lo que valga se li quite el censal que y à sobredita terra y sobre casa de Duart.

Etiam, determinaren que s'i allargue el dret de la carta de gràcia de Pau Català y que done fiances a contento.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[732]

1728, agost, 7

Porogació de carta de gràcia, ut intus. Que se ajuste el gasto de la sera, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler,

doctor Josep Roca y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren allargar la carta de gràcia per temps de 6 anys de la terra de don Antoni Llinàs, que li à comprat el dret el canonge Soler. Y es féu la pròroga en [f. 234v] lo present dia; ab acte rebut per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, determinaren que el deute que deu la iglésia de cera a Batiste Audifre, per herència, o Alamàsio Galbis, que se ajuste o es compare en les pencions que deu el colegi dels serers.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[733]

1728, agost, 14

Que se escriga al senyor vicari general, ut intus. Propi a València. Compra al que les pasà, de Agulló.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren escriure al senyor vicari general per lo que succeý lo domenje passat, que els senyors canonjes don Diego Fèlix Ortiz y don Josep Cebrià no volgeren dexar desocupada la cadira de el cor al senyor canonge Soler, instant este que se li diga al dit senyor vicari general; i com no volen assistir a les processons, ni els demás actes de comunitat.

Etiam, determinaren despachar propi a València per a dar a Devesa la nòmina dels testimonis, que demanen els dits senyors Ortiz y Cebrià, en lo p[!]et que seguysen co[n]tra el cabildo.

Et etiam, determinaren que es fasa la compra de terra de Agulló. Y se executà en este dia; ab acte per Juan Baptista Sanchis.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[734]

[f. 235r] 1728, agost, 20

Vinguda del vicari general, ut intus. Que es toquen les campanes, dia de sant Agustí.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, es determinà que en lo cor es lliguen les constitucions, que es pose vicari de cor, que fon nomenat el senyor cabiscol, don Fèlix Ros, y que es repare tot lo que se à alterat, la devoció per los disturbis passats, y que el dia de demà per la vesprada que es lliguen les constitucions, posan lo orde que digué el senyor vicari general al senyor Soler, que per remediare los desórdens ha vingut a esta ciutat; y que en les constitucions es pose com se lliguen, per orde de dit vicari general, dant tota la authoritat y facultat que té, per son officis y de governador general de la mitra, al cabildo y especialment al vicari de cor y si este exedira en lo castich al delinqüent que recurysca al cabildo, per petició o memorial, dient lo exés per a què conega de ell. Tot lo qual se executà axí mateix.

Etiam, determinaren que es toquen les campanes en la vespra del senyor sant Agustí,⁹⁹⁶ per petició del pare prior de dit convent, per haver-se confirmat el allasgo del cos de el sant.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[735]

[f. 235v] 1728, setembre, 5

Propi al vicari general y marca del senyor Ortiz.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residint, feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors,

---

⁹⁹⁶ 28 d'agost, festivitad de sant Agustí.

determinaren, en vista de què el senyor canonge Ortiz no ha volgut dar la cadira de el que ocupava al senyor Soler, tocant a este, ni ha volgut obeir al senyor Brotons, president de cor, que se li pose una marca de 10 lliures y es despache propi al senyor vicari general.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[736]

1728, setembre, 11

Venguda del propi. Se escriga a l'arcediano per la paga. Que el senyor Texidor ajuste els contes de Agulló.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part de els señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havén vengut el propi de València, el senyor vicari general dóna per ben fet y apro-[f. 236r]vant lo dispost per lo cabildo y senyor vicari de cor; y dins la carta, de la dita carta del vicari general, altra per el senyor canonge Ortiz, uberta, per a què es llisca en cabildo y se li entregue, en què el reprehen, al dit Ortiz, y que pose memorial obligan-se a cumplir en lo que li toca; li alzarán la marca.

Etiam, han determinat⁹⁹⁷ que el senyor Texidor page els contes, de lo que deu als hereus de Thomàs Agulló, del censal y arrendamens de la terra que à comprat el cabildo a totes pagades.

Et etiam, han determinat que en la semana sigüent es torne la celebració de aniversariys.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[737]

1728, setembre, 16

Que se li torne la marca al senyor Ortiz.-

---

⁹⁹⁷ Al ms. «determinaren».

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Macià Jordà, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la mayor part de els señors al present residents, feta convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent portat una carta, de el senyor vicari general, el senyor canonge Ortiz, demanant que se li alce la marca; y havent posat un memorial dient que no havia faltat, se li féu, dién el que, [f. 236v] en atenció de la recomendació de dita carta, que se li torne la marca y que se li escriga al senyor vicari general dién-li la poca rahó del senyor Ortiz y la justificació del cabildo.

Et etiam, han determinat que el hermità de les Ànimes pose el altar de la Mare de Déu del Sufragi; y si els frares de el Carme dihuen alguna quexa, que es responga el orde de el cabildo.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.
(Signat)

[738]

1728, setembre, 22

Lletres del vicari general, ut intus. Recado de l'Hospital. Que se entre a les dos y quart.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent convocat al senyor don Josep Cebrià, com està ordenat en *sacris*, per a què assistira als capítols y havia dit de resposta que no entraria asta que diguera missa, el escusaren; se li respongué que el cabildo no pot ni deu escusar-lo, que en tots los cabildos que es convoque; y que el senyor Cebrià fasa lo que li pareisca en su consciència.

Etiam, determinaren que havén, mossén Andreu Maravall, procurador del senyor sacriste Bru, tret unes lletres del senyor vicari general en virtud de un rescrit de la con-[f. 237r]gregació del consili per a què li donen dos terços dels fruyts, que es consulte en València y se imbie còpia de les lletres a Devesa.

Etiam, determinaren que demanant la confraria de l'Hospital les pensions que la iglésia li deu y que cabreve els censals, que se li done de resposta que nomenen persona per a què fasa lo mateix, en los que responen a la iglésia; y que lo que es dega es pagarà.

Et etiam, determinaren que en la vesprada se entre en la hora que li parega al senyor vicari general.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.
(Signat)

[739]

1728, setembre, 25

Apelació de la sentència, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part de els señors al present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren apelar de la sentència que à dat el vicari general contra el cabildo a favor del doctor Pedro Juan Roca, rector de Castelló, per les pensions que devia de la retoria de Alcoy; y que Devesa veja lo que dihuen els abogats y que se apele al nuncii, y, si es pot, a Roma; y que se escriga al senyor deà per a què estiga prevengut en cas de ser la apelació al nuncio.

En fe de lo qual la escriguí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.
(Signat)

[740]

[f. 237v] 1728, octubre, 6

Carta del vicari general, ut intus. Que se execute al senyor arcediano. Execució al rector de Chiva.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens y afermant haver convocat

dits señors Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver-los⁹⁹⁸ convocat, determinaren no dar-se per entés de una carta del vicari general, ni dar resposta, per lo inconseqüent que està en les seues providències; y que se acalore la causa de les pretencions de els señors Ortiz y Cebrià.

Etiam, determinaren que se escriga a Devesa per a què se execute al senyor arcediano, si no torna de present 400 lliures a conte dels atrazos que cau; y que es continue en cada any del mateix modo.

Et etiam, determinaren que se execute al retor de Chiva per 151 lliures 3 sous que quedà a deure de la penció de Alcoy.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[741]

1728, octubre, 16

Sobre el luïsmo de Arbona, ut intus. Que no se li done conveni a Sifres. Que es rehemplase els aniversaris als benefets reduïts. Sobre la sepultura que demana el senyor Gavilà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Jordà, don Josep Gavilà, [f. 238r] don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Francisco Vidal, tots canonges prebendats en dita santa iglésia, y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que al memorial que ha posat Francisco Jordà, obrer, demanant que el cabildo li condone les pensions atrazades de un lluísmo de 30 sous, sobre la casa de Pere Arbona, per quant à comprat un tros de dit solar, y que se oferix a pagar deu sous de lluísmo, per la part que à pres en dit solar; que el senyor Conca veiga lo que convinga fer.

Etiam, determinaren no voler atendre al memorial de Sifres, sinó que es confirme la execució per justícia.

Etiam, determinaren que els benefets reduïts que poseïxen mossén Gaspar Alcover y mossén Francisco Codina, que se remplase les semanas que, per el calor, no se han celebrat aniversaris.

---

⁹⁹⁸ Primer cop que apareix la forma pronominal «-los» per referir-se als canonges.

Etiam, determinaren que el senyor Gavilà ajuste, en don Manuel Llinàs, la capella y sepultura de Sant Pere, que el cabildo ve en bé de què torne, dita capella, a sa casa, que té el dret; y en recompensa se li darà altra que esté comisada.

En fe de lo qual la escriguí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.
(Signat)

[742]

1728, octubre, 18

Sobre els plets de els senyors Ortiz y Cebrià. Carta al senyor vicari general. Carta al doctor Pavia.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Jordà, don Josep Gavilà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Francisco Vidal, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser [f. 238v] la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent tengut carta de Devesa, el senyor vicari capitular, si adelantaria el procés dels senyors Ortiz y Cebrià, sobre la marca del dia 28 de maig pasat; que se li done orde que se adelante, asta que es pose en estat de sentència, per a què vinga el senyor deà, que se espera per a els últims de este mes; y que el procés, que els dits contenen, per a optar les cadires de el cor que es vaga suspenent asta que vinga dit senyor deà.

Etiam, determinaren escriure al vicari general sobre lo que succehí el dumenje pasat, que el senyor Cebrià se'n pasà el dit dia en la processó de la minerva, en què passaren dos señors del cor del senyor cabiscol al cor del senyor deà, per haver en aquells set canonges y en este sols tres, segons determinació del dia 28 de maig;⁹⁹⁹ no volgué obeir dit senyor Cebrià, ans se enpasà a l'altre cor; determinaren escriure al senyor vicari general dant-li notícia de tot.

Et etiam, determinaren que el vicari capitular escriga al doctor Pavia per a què veiga la justícia que pretén el senyor sacrista Bru, en què demana els fruits de la sua prebenda; y si és just se li donarà y si no que defense el cabildo.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (Signat)

⁹⁹⁹ Vegeu determinació [719], de 29 de maig de 1728.

[743]

1728, octubre, 23

Memorial de don Pasqual Exea. Memorial de mossén Richart y de Roca. Que el senyor Soler escriga a València.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Jordà, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y [f. 239r] don Francisco Vidal, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Ant[on]i del Villar, pertiguer, de orde de el infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent posat un memorial don Pasqual Exea, sobre que no se estrechàs a Pere Vicent Antolí, per les 15 lliures del censal que respon, asta que se efectuàs la venta de la heretad de Felip Bru, se li respongué que se li donaven 15 dies de temps per a efectuar la dita compra, però que dins dit terme se li executarà a dit Antolí.

Etiam, determinaren que els dos memorials que han posat mossén Francisco Richart y mossén Pasqual Roca, sobre les pròrrogues¹⁰⁰⁰ de les cartes de gràcia, y per quant volen compendre pensions de censos, per lo augment que à tengut la iglésia en los anys que ha durat la confirmació, que el senyor Conca consulte en los abogats y en vista de lo que diran es proveirà.

Et etiam, determinaren que havent el¹⁰⁰¹ senyor Soler tingut carta del senyor de Perellós, que li oferí per a la compra de la terra de Felip Bru, dar les 4.000 lliures, y que estava esperant que es vecha per dita cantitat; que el dit Soler li responga que no se ha imbiat per dites 4.000 lliures, perquè no se ha pout encara eixecutar la escritura de venta, que si volen altre especial de la iglésia, com la primícia i els demás béns, que des de luego se imbiarà les dites 4.000 lliures.

En fe de la qual la escriguí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.
(Signat)

[744]

1728, novembre, 6

Venguda de el senyor deà y nominació de elet. Sobre els luïsmes de l'heretat de Felip Bru. Decret del memorial a mossén Ricart.-

---

¹⁰⁰⁰ Al ms. «pròroga».

¹⁰⁰¹ Al ms. «els».

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la colegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, [f. 239v] don Carlos Conca, don Estanislau Vicent Soler, don Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havén vingut el senyor deà, de Madrid, y havent portat els despachs de sa magestat y real consell per a tornar els albitres la il·lustre Ciutat per a pagar al[s] acrehedors censalistas, en cada un any sis messos; y que en la concòrdia que es celebra en València, per los acrehedors deuen assistir dos elets o eclesiàstich[s] de l'il·lustre cabildo y altre[s] seglars; per part dels eclesiàstichs nomenen del cabildo al dit senyor deà.

Etiam, determinaren que es fasa la gràcia de la quarta part del dret de lluísmes de la terra de Felip Bru, per ser la compra a favor de la iglésia; y que no servix cada exemplar, per moltes rahons que en este cas y à.

Etiam, determinaren que es veiga si mossén Francisco Soler vol córrer en los lluísmes, que se li darà el 1 sou per lliura.

Etiam, determinaren que el memorial que ha posat mossén Francisco Richart, demanant que si prolonge la carta de gràcia y que el augment que ha cobrat la iglésia en los anys 1726 y 1727, se li prenga en conte de este present any, sent conforme a rahó.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[745]

[f. 240r] 1728, novembre, 10

Misa votiva a Nostra patrona. Pretenció del senyor Gavilà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent demanat un devot una missa cantada a la

patrona, ab solemnidad de música, el dia del patrocini de nostra santa, dant de distribució a cada beneficiat 1 sou y als capitulars a 2 sous, que es celebre.

Etiam, determinaren que havent demanat, el senyor canonge Gavilà, una porció que té mossén Gaspar Marqués, de lo que à cobrat del senyor canonge Vallterra, que se li donàs a dit senyor Gavilà per una porció que li devia a son germà, que pagà en Portugal, per dit Vallterra; resolgueren que dit mossén Marqués done esta¹⁰⁰² notícia als hereus del senyor Vallterra; y si convenen en què es pague este deute, quedant el senyor Gavilà resibo, que sempre que àgia altre crèdit siga del capítol, siga de altre senyor canonge eo canonges, que tinga més dret, que els torne el vicari capitular, done orde que se li entreguen.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[746]

1728, novembre, 13

Llicència a Pelejero per a vendre la heretat. Venta de Ana Domènech a favor de mossén Bru, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau [f. 240v] Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que per quant per part de Onofre Vicent Pelejero¹⁰⁰³ se ha demanat que si se li donava llicència per a vendre la heretat de Messes, que està tenguda a tres señories directes, que se li fasa alguna gràcia, atenent a què és persona honrrada y tan sumament pobre; resolgueren que pague tot lo dret y después, per limosna, se li darà la quarta part.

Et etiam, determinaren aprovar y lloar la venta que féu Anna Domènech a favor de mossén Josep Bru, en [...] ¹⁰⁰⁴ de [...], ¹⁰⁰⁵ fent-li la cortesia per quant no es manifesta el dit lluisme sobre [...] ¹⁰⁰⁶ fanecades, partida [...] ¹⁰⁰⁷ y es condonà lo restant asti 21 lliures, que

---

¹⁰⁰² Al ms. «este».

¹⁰⁰³ Onofre Pelegero Sanchis, fill de Jacint Pelegero i Faustina Sanchis.

¹⁰⁰⁴ Al ms. apareix en blanc.

¹⁰⁰⁵ Al ms. en blanc.

¹⁰⁰⁶ Al ms. apareix en blanc.

¹⁰⁰⁷ Al ms. ens apareix en blanc.

pagà per dit dret Jaume Soler, fill de dita Ana Domènech. És el lluíisme de [...] ¹⁰⁰⁸ de penció de [...]. ¹⁰⁰⁹ Y sent catorze señors, contant el senyor Ortiz, que no està ordenat, sols se li dóna la meitat. Y que a cada porció a 1 lliura 10 sous 6, quedant lo pico per al pertiguer.

Boixart de les 21 lliures.

Deà (la Viña); Brotons; Soler; Vidal; Ortiz; Cebrià; Inquisició; Cabiscol (Ros); Jordà; Gavilà; Texidor; Conca (Soler); Mora; Roca.

Deà	.....	1 lliura 10 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>).
Brotons	.....	1 lliura 10 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>).
Soler	.....	1 lliura 10 sous 6. Soler, (<i>signat</i>).
Vidal	.....	1 lliura 10 sous 6. Vidal, (<i>signat</i>).
Ortiz	.....	1 lliura 10 sous 6. Ortiz, (<i>signat</i>).
Cebrià	.....	1 lliura 10 sous 6. Cebrià, (<i>signat</i>).
Inquisició	.....	1 lliura 10 sous 6.
Cabiscol	.....	1 lliura 10 sous 6. Ros, (<i>signat</i>).
Jordà	.....	1 lliura 10 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>).
Gavilà	.....	1 lliura 10 sous 6. Gavilà, (<i>signat</i>).
Texidor	.....	1 lliura 10 sous 6. Texidor, (<i>signat</i>).
Conca	.....	1 lliura 10 sous 6. Soler, (<i>signat</i>).
Mora	.....	1 lliura 10 sous 6.
Roca	.....	1 lliura 10 sous 6. Roca, (<i>signat</i>).

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[747]

[f. 241r] 1728, novembre, 27

Que Miquel Fortuny no pague els atrazos de la casa de Candel. Que córrega el senyor Conca sobre la dependència de Sífres.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita

¹⁰⁰⁸ Al ms. ens apareix en blanc.

¹⁰⁰⁹ Al ms. ens apareix en blanc.

santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que la casa que se li ha donat a Miquel Fortuñy, que era de Carlos Candell, per lo censal de pensió de 6 lliures 2 sous, que sols pague les que córreguen y les atrazades que les paguen Ribes y els hereus de Pastor.

Etiam, determinaren que sobre el memorial de Sifres que ocórrega el senyor Conca.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.

(Signat)

[748]

1728, desembre, 7

Ajust del rector de Castalla. Ajust del senyor de Estubeny. Que es pase el decret, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determina-[f. 241v]ren que havent escrit el retor de Castalla, que pagaria la pensió de la retoria, segons un papel que à imbiat a l'infraescrit vicari capitular, que se admeta; que és del tenor sigüent: per a el dia de sant Thomàs, 250 lliures; per tota Quaresma, 1729, 300 lliures; en sant Juan, 200 lliures; en lo dia de la Concepció, 300 lliures; y en Carnistoltes, 1730, 300 lliures. Y en esta forma quedaran les pagues correns. Lo que se admetí y daren orde de respondre-li que consigne en persona per a què, en puntualitat, se efectue [de] esta forma. Y li respongué el vicari capitular.

Etiam, determinaren admetre el ajust que ha demanat, de què pagaria los gastos y la major part del censal de Estubell; y que pagaria y que reconeixeria el[s] demás censos y lluïsmes, el dit senyor de Estubell; que se admetixca.

Et etiam, han determinat que la iglésia bestraga els gastos del decret que se ha de fer per a executar la escriptura de venta de la heretat de Felip Bru.

En fe de lo qual la escriguí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.

[749]

1728, desembre, 16

Orde a Devesa, ut intus. Pretenció del convent de Sant Francesc. Que es demane lliurament sobre este delmari. Provisió del mestre de capella. Semana de Nadal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al [f. 242r] present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que se escriga a Gaspar Domingo Devesa per a què preste el nom en los plets que seguís el cabildo de València contra els [qui]¹⁰¹⁰ paguen mal els fruits.

Etiam, determinaren que la pretenció que té la comunitat de sant Francés per a entonar el imne *Ave Maris stela*¹⁰¹¹ en les processon[s], que es prenga informe si ans de la gerra es fea; y lo que es fa en València.

Etiam, determinaren que Devesa demane lliurament de la pensió de l'arquebisbe sobre els arrendadors de este delmari.

Etiam, determinaren poverhir el magisteri de capella; y havent-se votat, convingeren, tots los damunt señors, en què sí. Y es votà per mossén Josep Portell, atenent als serviciis, que té en la iglésia, fets, havent servit de diputat y acòlit y ser molt suficient y estar mestre de capella en la basílica de Santa Maria Transtiberim de Roma, y la gran fama que té de hàbil. La qual provisió repugnà el senyor deà, votant que no es provira ara. Y votà per el licenciado Fernando Acuña. Y en este dia es rebé acte de dita provissió per Juan Baptista Sanchis, a favor de dit Portell.¹⁰¹²

Et etiam, que per a major assistència en esta Semana de Nadal dels residens en lo cor es pose de distribució 2 sous per porció sensilla, 20 sous a matines en la Nit de Nadal y en les de Cap de Añy y Reys, a 4 sous 6; turn en tots los dies de festa. Y per a el repartiment dels señors capitulars 45 lliures de canonical y 49 lliures 10 sous de la tercera part de la primícia de Carcaixent; que les dos partides fan 94 lliures 10. No dant al senyor Ortiz més

---

¹⁰¹⁰ La rúbrica és nostra.

¹⁰¹¹ *Ave Maris Stella* (Salve Maria de Mar).

¹⁰¹² Josep Portell Martínez, natural de Xàtiva, mestre de capella entre 1728-1758. Prengué el càrrec el 23 d'abril de 1729, vegeu determinació [765].

que la mitat, per no estar ordenat; y lo mateix al senyor Cebrià, per no haver-se ordenat en sacris[tia], asta setembre pasat.

[f. 242v] Boi[x]art de les 94 lliures 10.

Deà	.....	3 lliures 4 sous 8.
Brotons	.....	3 lliures 4 sous 8.
Soler	.....	3 lliures 4 sous 8.
Vidal	.....	3 lliures 4 sous 8.
Ortís	.....	3 lliures 4 sous 8.
Cebrià	.....	3 lliures 4 sous 8.
Inquisició	.....	3 lliures 4 sous 8.
Cabiscol	.....	3 lliures 4 sous 8.
Gavilà	.....	3 lliures 4 sous 8.
Texidor	.....	3 lliures 4 sous 8.
Conca	.....	3 lliures 4 sous 8.
Jordà	.....	3 lliures 4 sous 8.
Mora	.....	3 lliures 4 sous 8.
Roca	.....	3 lliures 4 sous 8.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[750]

1728, desembre, 17

Que se li done a Blasco el solar de la casa de la plaça de Sant Jaume. Marca a mossén Maravall.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que a Josep Blasco se li done la casa de la plaza de Sant Jaume, que era de sons pares, y que obligue tots sons béns al censal de dita casa.

Et etiam, determinaren que a mossén Andreu Maravall es marque en 5 lliures per haver-se'n anat a València, dos o tres messos, sens llisència; y que se imbie recado al senyor deà, vicari de cor, per a què se impose esta marca; y al senyor Mora, com a premicier, que de la tèrcia de la primícia li done a mossén Damacero lo que toque per lo que à servit la ausència de dit Maravall.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[751]

[f. 243r] 1729, gener, 4

Reconeximent de Padilla. Pretenció de les procures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que es fera el reconeiximent del censal que està posat sobre la casa y hort de Padilla; com se féu per Juan Baptista Sanchis.

Et etiam, determinaren aprovar los capítols que ha presentat mossén Antoni Martí, demanant les procures de la iglésia; y per quant demana de salari 300 lliures, se ha encarregat al senyor canonge Mora que trastege per a què rebaixe alguna porció, pués és molt exorbitant dit salari; y que [el] dia del capítol general es veurà.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[752]

1729, gener, 7

Capítol general. Àpoca a don Vicent Gisbert. Que es difinisquen els quadernets y primícies; Albarans per a les entrades de vi, oli, etc. Arrendament de procures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se celebren los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor

Estanislau Vicent Soler, don Josep Roca, don Francisco Vidal y Marcià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, [f. 243v] havent presidit convocació, feta a ço de campana, segons bulles apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general y nominació de officiis per a el bon govern de la iglésia, en dit dia, determinaren fer la elecció *more solito* per a el present any, resolvent la confirmació per a l'altre dia de la Pasqua de Pentecostes, fonc feta la present elecció. Primerament, jutje contador al senyor deà, don Diego Eugeni de la Viña; en racional de cabildo eo vicari capitular en lo senyor canonge Pere Mora; en síndich capitular al senyor don Fèlix Jordà; en primicier al senyor don Josep Roca; en apuntador al senyor Vicent Brotons; en archiver al senyor don Onofre Vicent Texidor; en clavari del Santíssim al senyor don Fèlix Jordà; en clavari de les santes relíquies a mossén Batiste Monpó; en llumener a mossén Cris[t]òbal Piquer; en bolcers a mossén Fèlix Peres y mossén Gaspar Marqués; en racional de misses al doctor Carlos Pelejero; en animer per la iglésia a mossén Cristòval Piquer; en traster y apuntador, al dit mossén Piquer; en sacramenter a mossén Francisco Llobregat; en animer per la ciutat a mossén Josep Abril; en credencier a mossén Lluís Ybora; en subsíndich a mossén Francisco Soler.

Etiam, determinaren que don Vicent Gisbert, de Carcaxent, se li fasa àpoca de lo que devia a la iglésia de pensions vensudes y que firme obligació de lo que reste a deure.

Etiam, determinaren que el infraescrit vicari capitular pare els contes y es difinesca els quadernets y primícies.

Etiam, determinaren que el[s] ecclesiàstichs que vuigen entrar vi, vinagre, oli y aiguaardent, que acudisquen al gutge contador per a què done albarà per a entrar franc.

Et etiam, determinaren arrendar les procures de la iglésia per temps de dos anys, u de ferm y altre de respit, a mossén Antoni Martí, ab fianza de son pare Domingo Martí, ab salari de 275 lliures; ab acte en este dia per Joan Sanchis, ab la condició que encara que el salari sia 275 lliures, no són més que 265 lliures.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.
(*Signat*)

[753]

[f. 244r] 1729, gener, 15

Nominació del senyor Jordà per a els solars. Que se execute a l'arcediano. Que es previnguen les compres de les terres que se han fet. Que es difinesquen els contes de Devesa. Ajust de Garnir. Que per execució sols se demanen les pensions des de 1725. Ajust de casa de Peris. Pretenció del senyor Gavilà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que el senyor canonge Jordà córrega en les cases derrocades; y els que demanen solars en què y à censals, que veiga el valor que tenen y valen, y que, segons seran, que se estableixquen.

Etiam, determinaren que se execute al senyor arcediano y que se ajuste el conte, y que se escriga al senyor bisbe de Segorb deu prevenir-lo, que la execució ha de pasar en lo seu a cúria como a executor de la bul·la apostòlica.

Etiam, determinaren que se ajusten les escritures de les ventes de les terres de Agulló, Garnir; y que es fasa en tota la semana que ve; y que se envien a València per a carregar-se el censal de les 4.000 lliures; y que, en estar tot fet, es determinarà la persona que se encarregarà este negoci.

Etiam, determinaren que el senyor deà y Texidor difinisquen els contes de Gaspar Domingo Devesa asta el any 1725, inclusive.

Etiam, determinaren que se admeta el ajust que à proposat don Antoni Gamir de què dóna la obligació que deu a la iglésia del censal de Cabanes, eo la terra que té. Lo que se admeté.

Etiam, [han] determinat que en los censals dels béns que estaven confiscats, que es demanen les pensions des de 1725; y les restans per via ordinària asta que es declare el decret, que es supon, del rey.

[f. 244v] *Etiam*, determinaren que la resposta que se ha fet de part de Vicent Peris, que daria censals per los drets de censals a compte la iglésia, en la terra de Denes, que se admeta, com done censal per les propietats y pensions.

Et etiam, determinaren que havent proposat el senyor Gavilà, que era opinable la seua pretenció, de què pretén cobrar los fruits y demás emolumens del seu canonical de aquells temps, que li falta la gràcia de la dispensa local; y se li respon que es consultaria el punt en lo doctor Pavia, altra vegada, y que, si dava algun arbitre, se li daria consuelo com a capitular.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[754]

1729, gener, 19

Paper de les comunitats y resposta.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, feta convocació en albarans per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver-los convocat, determinaren que per quant en lo dia de ahir de vesprada entrà en lo capítol el senyor Garcia, de la orde de sant Domingo, en un papel de totes les comunitats eclesiàstiques de esta ciutat en què dihuen que la Ciutat els ha imbiat recado, per lo seu secretari, dient que se abstinguen de abastirse de les coses¹⁰¹³ de fora, en virtud de la concòrdia de l'añy 1694; per quant, de altra forma, [f. 245r] estaran compreses en los capítols [...] ¹⁰¹⁴ de dita concòrdia. Y que este és gravamen molt gran, que sens escrúpol de consciència es creu ser en censures *in cena domini*¹⁰¹⁵ no es pot soportar; y que sent el il·lustre cabildo cap de to lo cos eclesiàstic de esta ciutat, y le suplicaven que concurrira en la defensa de la ymunitat.

A lo que se à resolt que el senyor deà responga al dit paper, dient que esta era un assumpte molt grave y de gran inspecció; y que havia moltes circumstàncies que premeditar, que el cabildo volia premeditar en cosa tan grave y consultar-la en los més doctes de València; y, si es pot tolerar sens escrúpol de consciència, que es tolerarà, y, si no, que es defensarà la imunitat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[755]

1729, gener, 21

Resposta del paper a les comunitats. Que se execute a l'arcediano. Que es pregunuen les 4.000 lliures de censal.-

---

¹⁰¹³ Al ms. apareix amb la tinta correguda.

¹⁰¹⁴ Al ms. apareix un espai en blanc.

¹⁰¹⁵ Fa referència a la Butlla de 1536, *In Coena Domini*, de Pau III, per la qual es pronunciava una excomunió general contra tots els herètics.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de el infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren aprovar la resposta de el paper de les comunitats que à fet el senyor deà y que se imbie al prior de Sant Domingo, que és el destinat de les comunitats.

Etiam, determinaren que se execute al senyor arcediano y que no se admeta ajust sens fianza; y que el senyor deà escriga a Devesa per a què viega, per a Segorbe, quina persona y à per a poder encarregar este negoci; y se li farà poder.

[f. 245v] *Et etiam*, determinaren que el senyor deà se encarregue de les diligències per a efectuar la venta de la heretat de Felip Bru; y que luego que estiga efectuada que se imbie a València a Devesa per a carregar-se, sobredita heretat y les de Gamir y Agulló, les 4.000 lliures de censal de les menores de Perellós.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[756]

1729, febrer, 1

Memorial de la confraria de la Santa Sang del Senyor. Recado de el alcalde major.⁻¹⁰¹⁶

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent posat un memorial el prior y clavari de la confraria, y en nom de ella, demanant que per quant el guardià del convent de Sant Francés no volia dar la presidència al prior en los soterrars dels desamparats, y que els

¹⁰¹⁶ Al marge, dins de la determinació del dia 16 de febrer, ens trobem amb la següent anotació: «*Etiam, determinaren que es suspenguen des del dia 15 de este, inclusive, les 4 porcions canonicals que cobrava el doctor Carlos Pelejero*». La posem ací seguint l'orde cronològic.

clavaris gasten com ans de la guerra y no en la proporció dels temps present; que el il·lustre cabildo es dignara de admetre la confraria en esta iglésia, sin que es perjudiquen los demás oficiis. Se'ls respongué que estava bé y es convenia; y es determinà que el senyor Jordà entenga en este negoci per a informar de tot al cabildo.

Et etiam, determinaren que havent imbiat recado el alcalde major que volia traure de la iglésia un refugiàt; se li responga [f. 246r] que sinse orde del senyor vicari general no es pot traure.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[757]

1729, febrer, 16

Memorial de Blasco. Se admeta el memorial de Quadrado. Censals de Peris per la terra de Denes. Que es neteje la sepultura de la Vera Creu.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia,¹⁰¹⁷ los señors deà, don Diego Eugeni de la Viña, don Fèlix Ros, cabiscol, don Josep Gavilà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present recidens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent possat memorial Josep Blasco, per a què el solar que se li donà, en 17 de desembre passat,¹⁰¹⁸ tenia oposició per los¹⁰¹⁹ drets que ans tenia, que el cabildo es traguera, o salvo que es vera la escriptura de establiment y segons lo que conté es farà.

Etiam, determinaren admetre el censal que els hereus de Valero Quadrado transporten a la iglésia a conte del resago; y que es veiga si el especial és bo.

Etiam, que se admeten los dos censals que Vicent Peris dóna per la terra de Denes.

Etiam, determinaren que per quant les sepultures de la Vera Creu y Ànimes estan tan plenes que no es poden soterrar, que se aparte la de la Vera Creu y que el vicari capitular ajusti el treball. El que ajustà en 3 lliures.

En fe de lo qual la escriguí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

---

¹⁰¹⁷ Al ms. apareix repetit: «de dita santa iglésia».

¹⁰¹⁸ Vegeu la determinació [750] de 17 de desembre de 1728.

¹⁰¹⁹ Al ms. «les».

[758]

1729, febrer, 18

Paper de la Ciutat sobre els 4 diners de la carn. Compra a carta de gràcia, ut intus.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la [f. 246v] col·legial de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors deà, don Diego Eugeni de la Viña, don Fèlix Ros, cabiscol, don Josep Gavilà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent imbiat la il·lustre Ciutat un paper en què les comunitats demanaven la refacció de quatre diners, que se han posat sobre cada lliura de carn, per haver-se consultat en abogats de València, y que han resolt que no dehuen pagar-los els ecclesiàstchics, ni és subsistent la concòrdia; que la Ciutat pagara els quatre diners, asta que es tinga altra conferència en los abogats de la Ciutat. En esta providència à respost el cabildo que convenia.

Et etiam, han determinat que es fasa, al canonge Soler, quitament de la compra de carta de gràcia de don Antoni Llinàs de 450 lliures; y que de esta quantitat y de la obligació de la hora y minerva es fasa altra compra de 1.200 lliures de la terra de les Foyes, del dit senyor Soler, per tem[ps] de 10 anys a carta de gràcia, en la qual determinació ixqué fora el senyor Soler y quedà per vicari capitular el senyor cabiscol.

En fe de lo qual la escriguí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.
(Signat)

[759]

1729, febrer, 27

Carta y atestats per a el senyor Conca. Memorial y carta pel convent de Benigànim. Censal de Quadrado. Carta de pago.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors deà, don Diego Eugeni de la Viña, don Fèlix Ros, cabiscol, [f. 247r] don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar,

pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren y[mbi]jar carta y atestats al senyor canonge don Carlos per a fer conjunt a son nebot, don Marcos Conca, havent fet relació jurada el mig, y doctor Ferris y doctor Aliaga.

Etiam, determinaren fer poder a Vicent Gill, notari de València, per al procés que es deu fer de la vida y miracles de la venerable mare Agnés de Benigànim,¹⁰²⁰ com en carta y memorial o demanen la priora y dit convent de Benigànim.

Etiam, determinaren que havent fet relació el senyor Conca de què està ben justificat el censal que donen en part de pago de lo que dehuen el[s] hereus de Valero Quadrado, que se admeta.

Et etiam, determinaren fer la retroventa de la carta de Antoni Llinàs, y així mateix àpoca de les 252 lliures que fermà el senyor Soler en 7 de setembre 1726,¹⁰²¹ ab acte per Juan Baptista Sanchis. Tot lo qual es rebé acte, hui, per dit notari.

En fe de lo qual la fermí de la mia mà. Don Estanislau Vicent Soler, vicari capitular.
(Signat)

[760]

1729, març, 2

Visita del predicador de Quaresma. Que'l dret de mortisació siga 10 sous. Que es prosequisca la execusió de Peris.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors deà, don Diego Eugeni de la Viña, don Fèlix Ros, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta [f. 247v] convocació per Antoni del Villar, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors,

---

¹⁰²⁰ Sor Josefa Maria de Santa Agnés Albiñana, fou un personatge destacat dins de l'espiritualitat valenciana de la segona meitat del segle XVII. Cal destacar que la seua figura ha suportat el pas del temps, i encara està molt arrelada la seua devoció a Benigànim i d'altres pobles del seu voltant. Per a tenir més informació sobre la Beata Angés de Benigànim, vegeu PONS I FUSTER, F.: «La beata Inés de Benigànim, l'oratori de sant Felip Neri i l'espiritualitat valenciana del segle XVII», dins *Papers de la Costera. 400 aniversari de l'inici de les obres de la Seu*, núm. 11, Associació d'amics de la Costera, Xàtiva, abril de 1998, pp. 62-69; - : «La espiritualidad no ilustrada valenciana en la primera mitad del siglo XVIII», dins *La catedral ilustrada. Iglesia, Sociedad y cultura en la València del siglo XVIII*, vol. 2, València, Institució Alfons el Magnànim, pp. 223-253. Hi ha un parell de biografies del segle XVIII que parlen de les virtuts de la monja de Benigànim: Tosca, V. T.: *Vida y virtudes de la venerable sor María de Santa Inés, en el siglo Josepha Albiñana*, València, Impremta d'Altoni Bordazar, 1715; ALBIÑANA, V.: *Vida y virtudes y milagros de la venerable madre sor María de Santa Inés, en el siglo Josepha Albiñana*, València, Impremta de Josep Esteve Dolz, 1737.

¹⁰²¹ Vegeu determinació [619], on s'estableix l'obligació del canonge Soler de pagar al capítol les 252 lliures.

determinaren admetre la visita del pare mossén Berthomeu Cases, de la orde de trinitaris calzats, predicador de la Quaresma.

Etiam, determinaren que les mortizacions no se admitisquen sinó a 10 sous per lliura.

Et etiam, determinaren que es pase avant la execució de Vicent Peris, per la obligació que fermà sa mare de les pensions del seu nom y marca; y que tots los títols que demane, per a lo que puga pretendre contra els propietaris, que se li donen.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[761]

1729, març, 10

Capítols de la confraria de la Sanch, ut intus. La estació ha de ser en segones vespres. Es done una cortina a Santa Tecla. Poder a Devesa. Compra de carta de gràcia, ut intus, del canonge Soler.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent proposat, el sobredit senyor Jordà, uns capítols de part de la confraria de la Sanch del Señor, se han aprovat, ab condició que les 3 lliures que vol dar la confraria, en cada festivitats de la Sanch y Circunsició, que es reduïxca a una litació en cada festivitat a l'altar de la Vera Creu; y que la confraria dega costejar [f. 248r] quatre aches per a Divendres Sant, allumenar la iglésia y 2 lliures per a el treball dels sacristans y perteguer.

Etiam, determinaren que es done una cortina de razo vella de la Mare de Déu, nostra patrona, a Santa Tecla.

Etiam, determinaren fermar poder per a cobrar y plets a Gaspar Domingo Devesa, notari de València.

Et etiam, determinaren que havent vist, els títols de la terra que ven el canonge Soler a la iglésia, el doctor Sanchis y ser bons, es resolgé que tota la cantitat en què es vené, per 1.200 lliures a carta de gràcia, ab acte per Juan Sanchis, en 14 dels correns, es conte a 1

sou per lliura. Y ixqué el canonge Soler y quedà en les claus el senyor don Carlos Conca, como regent de vicari capitular.

En fe de lo qual la fermaren de les seues pròpies mans. Doctor Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[762]

1729, març, 23

*450 libras, cobrador de la mitra. Lisència a un devoto para hacer un novenario a san José. Tierra que transportó don Antoni Garnir.*¹⁰²²

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Josep Gavilà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren pagar, les 450 lliures que se han cobrat de la mitra, en anuals que es puguen.

Etiam, determinaren dar llisència per a què un devot fasa una novena este any en esta iglésia al patriarcha sant Josep.

[f. 248v] *Et etiam*, determinaren que se aprècie la terra que transportà don Antoni Gamir per la obligació que deu a la iglésia.

En fe de lo qual la escriguí de la mia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[763]

1729, març, 31

Posseció de mossén Josep Matheu. Que es pase avant les causes de Cerdà y Peris.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Carlos Conca, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Francisco Vidal, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residents, feta convo[ca]ció per Antoni del Villar, pertiguer, de orde

---

¹⁰²² Tot i que les rúbriques estan escrites en castellà, cal remarcar que la determinació està en la nostra llengua. Això no obstant, hem de fer esment que les cal·ligrafies de les dues anotacions —rúbriques, determinacions— es corresponen a mans diferents, possiblement fetes posteriorment.

de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren dar posseció de percasos a mossén Josep Matheu, diàcano del benifet de Santa Isabel; y no pagà la *nata mortis* per haver-la pagada quant la posseció de l'altar. Y fermà obligació del resago de les misses y seció del peu sobre la Ciutat, tot ab acte per Juan Sanchis.

Et etiam, determinaren que el senyor sýndich prosequisca les causes contra Lluís Cerdà y Vicent Peris.

En fe de lo qual la fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[764]

1729, abril, 5

Sobre les pensions del senyor Cebrià. Que se li done a don Pasqual Exea 8 lliures. Que porte la creu el més modern. Que no se'ls done la distribució corrent als domers. Que canten els Passis els oficiis. Semana Santa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos [f. 249r] Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca y don Francisco Vidal, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren de què ara no convé a la iglésia la terra de Benifurt que à proposat don Thomàs Cebrià, de son agüelo don Antoni Llinàs.

Etiam, determinaren que el senyor deà li diga al senyor canonge don Josep Cebrià que sobre la dificultat que té sobre les pensions que deu, que es consulte en abogats de València.

Etiam, determinaren que els procuradors li donen al doctor Pasqual Exea 8 lliures a conte de la venta de la heretat de Felip Bru.

Etiam, determinaren que mossén Pasqual Pelegero no porte la creu el Dijous y Divendres Sant, perquè en València els acòlits no estan obligats; y que la porten, en dits dies, el beneficiat més modern, com ans se acostumava.

Etiam, determinaren que als domers que pretenen que se els pague tota la distribució corrent, que per ara no té cabiment.

Etiam, determinaren que els *Passis* els canten els officis, com no fasen falta en lo cor; y en falta de ells el[s] ajudans de officis.

Et etiam, determinaren que per a la major assistència en esta Semana Santa es pose dos sous de distribució cada dia per porció sencilla, y en les maitines de tiniebles a 10 sous ab turn en los dies de festa; y per a repartir entre els señors 45 lliures de canonical y 49 lliures 10, de la tercera part de la primícia de Carcaxent, que les dos partides fan 94 lliures 10; y perquè el senyor Ortiz no à estat ordenat asta esta Semana de Passió, no se li donà sinó la mitat.

[f. 249v] Boixart de les dites 94 lliures 10, entre els señors.

Deà	.....	6 lliures 18 sous 10.
Brotons	.....	6 lliures 18 sous 10.
Soler	.....	6 lliures 18 sous 10.
Vidal	.....	6 lliures 18 sous 10.
Ortiz	.....	3 lliures 3 sous 2.
Cebrià	.....	6 lliures 18 sous 10.
Inquisició	.....	6 lliures 18 sous 10.
Cabiscol	.....	6 lliures 18 sous 10.
Jordà	.....	6 lliures 18 sous 10.
Gavilà	.....	6 lliures 18 sous 10.
Texidor	.....	6 lliures 18 sous 10.
Conca	.....	6 lliures 18 sous 10.
Mora	.....	6 lliures 18 sous 10.
Roca	.....	6 lliures 18 sous 10.

En fe de lo qual la escriguí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[765]

1729, abril, 23

Venguda del mestre de capella. Memorial de la confraria de la Sangch. Que es fasa reparar el sequer de la casa de Bru.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se celebren los capítols de dita santa iglésia, los señors deà, don Diego Eugeni de la Viña, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor

Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que havent vengut de Roma mossén Josep Portell, mestre de capella; y es resolgué que entrara en lo cor y que percibira les distribucions y uns¹⁰²³ emoluments del dit magisteri; y que no es recibisca acte de demició de percassos, per quant ya se li conferí esta facultat en la nominació de 16 de desembre de 1728, quant se nomenà mestre de capella.¹⁰²⁴

Etiam, determinaren que havent posat memorial la confraria de la Santíssima Sangch del Senyor, demanant el perpetuar-se en la iglésia, se admeté.

[f. 250r] *Et etiam*, que el senyor síndich capitular fasa reparar el sequer de la casa de la heretat de Felip Bru, per la ruïna que à succehit y les que amenasen.

En fe de lo qual la fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[766]

1729, abril, 30

Poder a València, ut intus. Attestat per a la conjunció del canonge Soler.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los señors deà, don Diego Eugeni de la Viña, don Fèlix Ros, cabiscol, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels señors al present residens, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren fer poder a Josep Sanahuja, escrivent en València, per fermar el carregament de 4.000 lliures de la congregació de València, per a pagar la heretat de Felip Bru que ha comprat la iglésia, per ser més convenient este diner que el de el Vinela Pellerós; com se executà, ab acte per Sanchis, en este dia.

Etiam, determinaren que havent, el senyor Soler, proposat voler fer conjunt a son nebot, el doctor Josep Bonaventura Soler; que se li donen els acostumats attestats. Y entrà a fer relació de les *aevi Deus* el doctor Josep Aliaga.

¹⁰²³ Al ms. «unes».

¹⁰²⁴ Vegeu determinació [749], de 16 de desembre de 1728, on es fa la provisió del mestre de capella.

Et etiam, determinaren que informe el mestre de capella sobre el memorial que ha posat Josep Soler, pretenén la plasa de músich en la capella.

En fe de lo qual la fermí de la mia pròpia mà. Doctor Estanislau Vicent Soler, vicari capitular. (*Signat*)

[767]

[f. 250v] 1729, maig, 7

Poder a mossén Francisco Soler per a cobrar lliüsmes. Nominació de Subsíndich a mossén Francisco Codina. Condonació de Luïsmes. Poder per a loar.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita i glésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol; don Juseph Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, Juseph Roca, don Francisco Vidal, doctor Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita i glésia, afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta pe Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat a sobredits senyors, determinaren se li fassa poder a mossén Francisco Soler per a la cobrança dels luïsmes, donan-li un sou per lliura, de lo que cobre.

Nominació de subsíndich a mossén Francisco Codina.

Etiam, que es repartixca la cera de la Semana Santa. Oferint la Ciutat, dar el any sigüent, dar la que siga menester.

Venda del secà de Antoni Aloç a Felis Martines, laurador, per preu de 30 lliures; ab acte per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, que se li condone la 4 part del dret de luïsmes al senyor de Estubeñy.

Poder per Juan Baptista Sanchis a Gaspar Domingo Devesa, notari, per a poder loar y aprovar dos luïsmes de la mensa capitular y nova, en la venta de Onofre Vicent Pellejero, al conde del Real.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[768]

1729, maig, 11

Alongació de la carta de gràcia a mossén Roca. Censal de les monjes de la Olleria. Dret de luïsmes de Francico Jordà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los señors don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Juseph Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, don Francisco Vidal, don Diego Ortiç, doctor Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits señors, determinaren que se alongue la carta de gràcia a mossén Roca.

Etiam, que es paguen los aniversaris del mes de setembre, de les 122 lliures de Alcoy.

Etiam, que se averigüe el censal de les monjes de la Olleria.

Etiam, que es demane el dret de luïsmes a Francisco Jordà per la cassa de Arbona.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[769]

[f. 251r] 1729, maig, 28

Sobre la amortysació de la missa matutinal del canonge Jaume Bru. Retrovenda de la terra de Exea. Poder al senyor deà per a un quitament.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presidint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a la amortisació de la missa matutinal cantada deyxada per lo canonje Jaume Bru, prevere, en son benifet, rebut per Miquel Portell, notari, en 16 de juny 1707; y que es conté el dret de amortisació a 10 sous per lliura, per la falta de privilegi que té la iglésia, que les pencions de luïsmes de la terra de Phelip Bru, en la venta que fan los hereus de este y de son fill, el cause, es conten des de què se han dexat de pagar, ans de les guerres; però si els hereus es negassen a pagar-les, del tems de la confiscasió, no es repare en no cobrar-les d'ells sinó que es proteste, salvant los drets del cabildo, per a cobrar-les de qui puga.

Etiam, que la venta de dita terra es publique y se admeta segons la minuta feta per Juan Sanchis y el canonge Texidor; que la retrovenda de la terra de Exea, que se otorgue als

hereus, en part de pago de lo que han de cobrar per lo dret de venda y pòliza Soler, adosat en dita venta de Bru, ab tots los fruits pendents des de sant Miquel, 1728, descuentan-se el interés de la carta de gràcia per prorrata.

Etiam, que se otorgue poder al senyor deà per a quitar un censal de 84 lliures 10 sous del conde del Real,¹⁰²⁵ per particular gust, en la terra que ha comprat de Onofre Vicent Pellejero, oferint dit senyor conde costejar el dret del poder; y el rebé Diego Maravall, en dit dia.

Etiam, que se escriga al senyor deà que envie dinés, de les 4.000 lliures que té en son poder, per a subvenir a don Pasqual Exea.

En fe de les quals les escriguí y fermà. Don Onofre Vicent Texidor, regent de racional. Don Onofre Vicent Texidor, regent de racional. (*Signat*).

[770]

1729, juny, 4

Sermó de sant Pere.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar el sermó de sant Pere al senyor Thomàs Sanchis, retor de la Torre de Lloris.

En este dia se atorgà la venta de terra dels hereus de Phelip Bru a favor de la iglésia.

En fe de lo qual les escriguí y ferma don Onofre Vicent Texidor, regent de racional. Don Onofre Vicent Texidor, regent de racional. (*Signat*)

[771]

[f. 251v] 1729, juny, 8

Capítol general. Confirmació de oficiis.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislau Vicent

---

¹⁰²⁵ Ximén Pérez Zapata de Calatayud, Vé comte del Real, comte de Villamonte i bescomte de Xelva.

Soler, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Juseph Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocasió, feta a so de campana segons ús y costum de dita iglésia y també segons bul·les apostòliques consedides per a la celebració de dit capítol, determinaren confirmar y aprovar los oficiis nomenats en lo dia 7 de gener del present any; com se executà, ab acte per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia.

Que paguen tots los delmes en la horta y que se avise a tots los canonges.

En dit dia es lloà y aprovà la venta de dos: una de les dos casetes de la herència de Pere Arbona; ab acte per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia. Sobre les quals té el cabildo un luïsmo de 30 sous, unit al benifet de santa Eulàlia,¹⁰²⁶ mensa capitular otorgada per Luís Feliu de Ayacor a favor de Francisco Jordà, obrer de vila, per preu de 79 lliures; ab acte per Berthomeu Trobat, notari, en 23 de abril 1727, firmant carta de pago, 5 lliures 8 sous. Que importa tot lo dret de luïsmo, llevant lo doble march, que són 20 lliures, encara que té feta gràcia de la 4 part y se li deurà descontar. Y que les pencions des de 100 sous les pague una corrent y altra atrazada per 10 sous, reconeyxent y obligan-se a pagar en dita forma.

En fe de lo qual les escriguí y fermà don Onofre Vicent Texidor, regent de racional.
Don Onofre Vicent Texidor, regent de racional. (*Signat*)

[772]

1729, juny, 11

Posseció de percasos a mossén Pere Ferrando.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Felis Ros, cabiscol, doctor don Juseph Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, don Francisco Vidal, Juseph Roca, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presidint convo[ca]ció feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a la major assistència en lo cor, en dita solemnitat del Corpus, es posse 2 sous per porció sensilla y 4 sous 6 de maytines; y es repartisquen entre [els] senyors capitulars 45 lliures de canonical y 49 lliures 10 de Carcagent. Que les dos partides fan la quantitat de 94 lliures 10.

¹⁰²⁶ El benifet de santa Eulàlia fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Simó de Puig-Bonança, rector de la Vall d'Aiora. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

Dit dia se li donà possessió a mossén Pere Ferrando, beneficiat del benifet subinvocació de Nostra Senyora de l'Anillo,¹⁰²⁷ qués mossén Thomàs Chaves, obligan-se a pagar son pare y ab ell, ab acte per Sanchis, el atràs de misses que és 25 lliures; y la altra 3a part la pagà de present. Pagà el augment de distribució 5 lliures que se entregaren al bolser; y que es cobre dita cantitat de lo que guaño en la iglésia.

Boixart dels senyors per a el repartiment de dites 94 lliures 10.¹⁰²⁸

[f. 252r] Deà	.....	6 lliures 11 sous 5.
Texidor	.....	6 lliures 11 sous 5.
Brotons	.....	6 lliures 11 sous 5.
Conca	.....	6 lliures 11 sous 5.
Mora	.....	6 lliures 11 sous 5.
Soler	.....	6 lliures 11 sous 5.
Ortiz	.....	6 lliures 11 sous 5.
Cabiscol	.....	6 lliures 11 sous 5.
Gavilà	.....	6 lliures 11 sous 5.
Jordà	.....	6 lliures 11 sous 5.
Vidal	.....	6 lliures 11 sous 5.
Cebrià	.....	6 lliures 11 sous 5.
Roca	.....	6 lliures 11 sous 5.
Inquisició	.....	6 lliures 11 sous 5.

Etiam, que se execute a Francisco Bru sans atendre a ningun ajust.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[773]

1729, juny, 28

Sobre la casa de Felip Bru. Carta a Devesa. Sobre la tera de Devés.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor

¹⁰²⁷ El benifet de la santa Maria de l'Anell fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Pere de Flors. Vegeu CARCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

¹⁰²⁸ L'anotació de la distribució del boixart es troba abans de la determinació anterior que anota la possessió de percasos de mossén Pere Ferrando.

don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Juseph Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Juseph Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que les 15 lliures que deyxà el canonge Jaume Bru, de Phelip, a la primícia, que es donen a les monjes de Benigànim per a les diligències que es fan per a la beatificació de la mare Ycnés; y ayxí mateix les 10 lliures que deyxà a la bolsa.

Etiam, se ajustà el deute del senyor arçediano, que és de 242 lliures 19 sous 1, en esta forma: 30 lliures cada mes, avent fet seció contra el seu administrador, comensant a cobrar en 14 de juliol de 1729; ab acte per Juan Claver, notari de València, en 11 de janer 1728.¹⁰²⁹

Etiam, es nomenà al senyor deà per a què entenga en los drets que té la iglésia en la cassa que era de Phelip Bru y que se envien experts per a què valuen lo que val.

Etiam, que se escriga a Devesa sobre les letres que han notificat al cabildo per part del sacriste; y que es fassa junta de letra[t]s; y que es recurrisca a la audiència.

Etiam, que sobre la terra de Devés, que es consulte en los abogats com se deu compondre la iglésia en don Manuel de Lago eo en Peris.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[774]

[f. 252v] 1729, juliol, 2

Condonació de luïsmes. Poder a mossén Soler per a cobrar els atrasos de luïsmes. Prorrogació de carta de gràcia. Sobre el rech nou.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Juseph Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Juseph Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren

¹⁰²⁹ Referent al cas de l'ardiaca, vegeu la determinació [673] de 7, gener, 1728; on ens fa referència al fet que se li escriga a l'«arcediano».

que es condone la 4 del dret de luïisme de 11 sous 4, als hereus de Domingo Bassa, en la venta que fan a Miquel Albalat.

Etiam, que se li fassa poder a mossén Francisco Soler per a cobrar los atraços dels luïismes en les condicions y capítols que se li daran.

Etiam, que en les causes que es seguïssen per part de la iglésia no se inove el estil que ha tengut senpre de dar-les al més antich.

Etiam, que el senyor deà escriga a València sobre jutje enfitèutich; y que en cas de no convenir Juan Sanchis en rebre els cabreus, com se li dirà, que se li donen a Trobat.

Etiam, que se li prorogue la carta de gràcia a Josep Piquer.

Etiam, que el senyor deà es conferisca, en don Luís Cerdà y don Manuel de Lago, sobre lo del rech nou.

Etiam, que el senyor deà y senyor Jordà fassen apreciar la terra de Sanz.

Etiam, que es compre la aygua de Terrafort y Arenals.

Etiam, que el senyor deà es conferisca en el senyor Cebrià sobre la terra de Linàs.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[775]

1729, juny, 9

Admició al senyor Chocim Aliaga. Luïisme.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es compren les 12 fanecades de terra en Benifurt de Francisco Sanz, eo dels hereus, per preu de 1.200 lliures.

[f. 253r] *Etiam*, gràcia de àbits y admició a les salves adventícies al senyor Joachín Aliaga, ab acte per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, que en vista de la provició del vicari general en la dependència del senyor sacriste, que el senyor deà escriga al senyor vicari general dan-li en algun modo satisfació y que es recurrisca a la audiència.

Etiam, que se li aumente el salari a mossén Francisco Marqués, 10 lliures.

Etiam, loació y aprovació de tres fanecades de terra de un luïsmo de 11 lliures a què responien los hereus de Domingo Bassa, a la almoyna de Agulló, unit a mensa capitular en la venda que han fet a Miquel Albalat. Importa dret de luïsmo y pencions 21 lliures 12 sous 6, ab acte per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia; y repartit entre 14 senyors.

Etiam, poder a mossén Francisco Soler per a cobrar y fer regonéixer los luïsmos segons los capítols que té la iglésia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[776]

1729, juliol, 16

Terra dels hereus de Antoni Llinàs. Loació de terra. Loació de casa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren comprar les 21 fanecades de terra dels hereus de Antoni Llinàs per preu de 1.720 lliures; ab acte per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, en dit dia es loà y aprovà un luïsmo de 5 sous per penció, que respon dita terra al benifet de[ ] senyor [Sant] Lorens, unit a mensa capitular. Es pagà de les pencions 6 lliures 12 sous 6; y feta gràcia de la 4 part quedaren 51 lliures 5 sous. Y es repartiren entre 14 senyors y tocà per porció a 3 lliures 13 sous 11.

Dit dia, per dit notari,¹⁰³⁰ es loà y aprovà la venda de cassa de Cifres a Pasqual Albalat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[777]

1729, juliol, 23

Sobre la dependència del senyor sacriste. Repartició de luïsmo.-

---

¹⁰³⁰ Joan Baptista Sanchis.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Josep Gavilà, doctor don Onofre [Vicent Texidor], Pere Mora, doctor Josep Roca, don Diego Ortiz, doctor Josep Cebrià y don Mathias Jordà, [f. 253v] tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que vaja el senyor Gavilà a València sobre la dependència del senyor sacriste y que escriga el senyor deà al senyor vicari general tinga a bé se informe el cabildo de sons abogats.

En repartiren les 20 lliures 7 sous del dret de luïme de la cassa que vené Cifres a Pasqual Albalat, entre 14 senyors; tocà per porció a 1 lliura 9.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[778]

1729, juliol, 24¹⁰³¹

Poder a Juan Bòria.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Josep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Diego Ortiz, doctor Josep Cebrià y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder a Juan Bòria, *ad lites*; com se efectuà en dit dia per Juan Sanchis, notari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[779]

1729, juliol, 24

Sotarrar general a mossén Felis Thomàs, en dit dia. Sobre les carns.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor

---

¹⁰³¹ A les *Actes capitulars* ens trobem dues entrades per al dia 24 de juliol.

don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Diego Ortiz, don Josep Cebrià, don Mathias Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que sobre el sentir que ha enviat la Ciutat dels seus abogats, que subsistís la concòrdia de l'any 1694,¹⁰³² que el cabildo està promte per a convenir en nomenar abogats per a què desidissen este punt; y si està agraviat el estat eclesiàstic y els vots dels senyors Conca, Soler, Roca y Gavilà, que supuesto que es litigava lo de la carn, que es demanara la relaxió de tots los arrendaments que tenia fets la Ciutat y els demás senyors; que sols es demanara lo de la carn, al present, perquè les demás pretencions no enbaraçasen el punt present de la carn que és el més principal.

Que es compre la terra de Pasqual Pellejero.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[780]

[f. 254r] 1729, juliol, 29

Missa cantada a la Mare de Déu, per la governadora. Quitament de 200 lliures a Roca y 100 lliures del senyor de Estubeny.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Diego Ortiz, don Josep Cebrià, don Macià Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista del recado del senyor governador per a què es diga una missa a nostra patrona, demanan-li la salut, sí li convé a la governadora, convingueren se li fera el gust.

Etiam, convingué el cabildo que Audivert quite les 200 lliures de la carta de gràcia de Roca y tanbé el censal de 100 lliures del senyor de Estubeñy y 30 lliures de pencions.

¹⁰³² La concòrdia de 1694 feta entre la ciutat de Xàtiva, la col·legiata i dos convents, fa referència a l'impost de la carn i d'altres aliments. On s'aconsegueix una carnisseria especial per als eclesiàstics, a diferència dels veïns seglars. De manera similar s'aconseguí un preu rebaixat en el vi, l'oli i d'altres gèneres. Vegeu SARTHOU, C.: *Datos para la historia de Játiva*, op. cit., pp. 493.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[781]

1727, agost, 3

Quitament de 130 lliures. Compra de terra. Loació. Asegurament de pres.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Diego Ortiz, don Macià Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presidint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es done la notícia a la Ciutat que per part de la iglésia es nomenen en València, para decidir de la concòrdia, al senyor Albert Esparza y a don Thomàs Fernàndez de Messa.

Etiam, que se admeta de don Manuel Sànchez el quitar els dos censals a la iglésia y trasportar-ne uno de 166 lliures de propietat, dan-li la iglésia en dinés.

Etiam, que havent proposat don Manuel Jordà que fundara un aniversari general y que sedisca els drets que té el cabildo en la cassa de Phelip Bru, que es consulte en los abogats.

Etiam, que es prenga la terra de Gaspar Pellejero per 1.800 lliures y se arrende a Jaume Soler per 93 lliures, pagues: Pasqua Granada y Nostra Senyora de Agost.

Es loà y aprovà la venta de cassa de Damià Sanchis, dret de luïsmes 1 lliura 11 sous 6; penció 7 sous 6. És el dit luïsmes de la primícia.

Etiam, que en vista del recado de l'alcalde major de voler assegurar, a fulano, la puerta y passar guardes en la iglésia; que no intente tal cossa, que lo que es permetirà: que se li possen grillons y no més.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[782]

[f. 254v] 1729, agost, 11

Viaje del senyor Gavilà a València el dia 2 de juliol, venguda el dia 11 de agost. Sobre la neu.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, don Diego Ortiz, don Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es responga al senyor vicari general, eo a les letres del dit, lo que prevé el senyor Gavilà en sua carta.

Etiam, en vista de la resposta de la Ciutat sobre lo de la neu, dan al cabildo la facultat de buscar la neu, de elegir cassa y que la talle, que escriga don Francisco la Viña a don Juan Puig.

Etiam, que en la dependència de Francisco Bru que execute el senyor don Mathies lo que serà de sentir el senyor Sanchis.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[783]

1729, agost, 14

Sobre la neu. Lisència a l'organiste.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Josep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Juseph Roca, don Diego Ortiz, don Josep Cebrià y don Mathies Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presidint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista de la carta y resposta de don Juan Puig, donant la neu a tres dinés la liura de setse onzes; y es nomenara la cassa al costat de la Nevateria del comú y per a tallar-la a Maurício Arnau, el qui talla per a la Ciutat; participant esta notícia a la Ciutat.

Etiam, se li dóna licència a mossén Bru, que té per a passar a la sua pàtria, donan-li de tems fins tot lo mes de setembre.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[784]

1729, setembre, 3

Que se li done possessió a mossén Felip Gandia. Hàbits al doctor Bernardo Palop de Ana, vicari de Estubeñy.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don [f. 255r] Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, don Diego Ortiz, don Mathias Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que mossén Phelip Gandia, pertiguer del benifet que respon el benefici la mensa vella, que se li prenga el conte y se li done possessió y el beneficiat que ans possehia mossén Pau Martí. Són 14 misses.

Etiam, que se admita la sesció que fa don Ventura Menor per la obligació de les misses de la capellania.

Etiam, gràcia de àbits al doctor Bernardo Palop, de Anna, vicari de Estubeñy.

Etiam, es nomenà per a cobrar los atrasos a mossén Francisco Codina.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[785]

1729, setembre, 17

Que el senyor [deà] escriga a Roma. Poder a mossén Francisco Codina per a cobrar los atrasos. Quitament. Lloasió del senyor de Estubell. Declaració a Miquel Fortuño.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Josep Gavilà, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Diego Ortiz, don Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor deà escriga anar a Roma, per a què empedisca altra pòrraga al senyor secriste.

Etiam, poder a don Francisco Codina per a cobrar los atraços, dan-li de salari conforme lo que es cobrarà; ab acte per Juan Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, dit dia es quità un censal de 60 lliures que responia el senyor de Estubeñy; et, se li loà y aprovà el luïsmè que dit senyor respon a la iglésia.

Etiam, se li féu declaració a Miquel Fortuño com no té obligació de pagar el censal de 6 lliures 2 sous de pençió per el solar que li ha establít el cabildo, sí sols lo que se ha apreciat, reservant los drets al cabildo per demanar-los a qui convinga.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[786]

1729, setembre, 20

Músics no vagen fora sens llisència del protetor. Quitament de censal. Retrovenda de la terra de Exea a don Pasqual Exea. Missa pro populo. Pelejero procure la terra de Alòs.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià, don Mathias Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, [f. 255v] presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que els músichs, de ningun modo puguen anar fora ni a festa alguna fins presedir licència del senyor protector de la capella.

Etiam, en dit dia es quità un censal de 130 lliures que responia don Manuel Sànychiz; per Juan Sànychiz, notari, en dit dia.

Etiam, retrovenda de la terra de Exea a don Pasqual Exea, enbeguda en la compra de terra que era de Phelip Bru; per dit Sànychiz, en dit dia.

Etiam, que es consulte qui deu pagar la missa *pro populo*.

Etiam, que respecte de faltar a fer algunes diligències per a otogar-se els actes, de una y altra part, que entre Pellejero a procurar la terra de Alòs y la iglésia la de Pellejero.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[787]

1729, octubre, 8

*Que es toquen les campanes per la festa de sant Fidele; y es done limosna als capuchins. Poder a Devesa. Venta de terra. Que Làser transporte el censal.*¹⁰³³

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, don Diego Ortiz, don Josep Cebrià, don Mathias Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es donen 4 lliures de la primícia als frares capuchins per a festa de la beatificació de sant Fidele¹⁰³⁴ y sant Serafí,¹⁰³⁵ y que es toquen les campanes y es pague el treball de la fàbrica.

Etiam, que a mossén Vicent Navarro se li done 1 sou per lliura per la cobrança de la fàbrica.

Etiam, poder a Gaspar Domingo Devesa per a otorgar quitament de tres censals que responia don Thomàs Cebrià Vañon; ço és, uno de 445 lliures, altre de 400 lliures y altre de 6 lliures 6 sous, de propietat; ab acte per Diego Maravall, en dit dia.

Etiam, que presedint decret per a la contingència que té el censal que trasportà a la i glésia Peris per la terra de Devés, se li fassa la venta.

Etiam, que transporte el censal Làser, de la cassa de Duart, per lo que ell està atengut a respondre a la i glésia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹⁰³³ Joan Baptista Llàcer, boticari —professió que abandonarà en accedir a la regidoria—, serà regidor de l'Ajuntament de Sant Felip a partir de 1740, després d'haver recomprat el càrrec de regidor a Joan Baptista Satorres, veí d'Albaida, qui havia oferit, en 1739, 13.600 rals de billó per la primera vacant que existira al consitori de Sant Felip, càrrec que ocuparà Satorres a partir del 13 d'octubre d'aquest any. Cal remarcar que després de la compra del càrrec de regidor la família Llàcer ocuparà tres regidories de Sant Felip durant els setcents, amb Joan Baptista Llàcer, 1740-1745; Gerard Llàcer Bellver, 1745-1799, qui hagué de pagar per obstentar el càrrec 22.803 rals de billó; Josep Llàcer Grau, 1799. Per a més informació sobre la compra dels càrrecs de les primeres regidories de Sant Felip, vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit.; sobre Baptista Llàcer, J., vegeu: 219-220, 274-276, 278-279, 300-301, 319-320, 340, 345, 370, 382.; IRLES VICENTE, M.C.: *Al servicio de los borbones. Los regidores valencianos del siglo XVIII*, València; Alfons el Magnànim, 1996, pp. 131-134; IRLES VICENTE, M.C.: «Oligarquía y poder local. Los regidores de San Felipe en el siglo XVIII», dins *V Reunificación científica. Asociación Española de Historia Moderna, Tomo II. La Administración municipal en la época moderna*, Cádiz, Universidad, Asociación Española de Historia Moderna, 1999, pp. 541-547.

¹⁰³⁴ Sant Fidel, 24 d'abril; religiós de l'orde dels germans menors caputxins.

¹⁰³⁵ Sant Serafí, 12 d'octubre; religiós de l'orde dels germans menors caputxins.

[788]

1729, octubre, 15

Retrovenda de la terra de Conejero. Condonació de un quindeni al convent del Carme.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià [f. 256r] y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer retrovenda de la terra de don Vicent Conejero; y en dit dia féu venda a la iglésia de 12 fanecades de terra en Benifurt, per preu de 900 lliures; ab acte per Juan Sànciz, notari.

Etiam, que venint de dir missa, els beneficiats, puguen entrar en lo cor a qualsevol tems.

Etiam, que es condone, als religiosos del Carme, un quindeni.

Etiam, que el pertiguer no fassa foch en la secrestia.

Etiam, que respecte lo de les carns que se espere a veure com exiran los religiosos.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[789]

1729, novembre, 6

Que es demanen los títols justificatius de les terres que té la iglésia a carta de gràcia. Fundació de una dobla per Juan Bautista Llàser. Mossén Marqués cabreve los sensals de fora.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es demànent los títol[s] justificatius de les terres que té la iglésia a carta de gràcia.

Fundació de una dobla de 24 sous de pençió per Joan Bautista Làser y els seus, en lo dia de sant Joan Bautiste, a missa y vespres.

Etiam, que se li pague la tèrcia de l'any 1728 per no haver assistit mossén Maravall.¹⁰³⁶

Etiam, que mossén Marqués passe a Benigànim, Castelló y Alcira, per fer cabrever los censals.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[790]

1729, novembre, 26

Condonasió de quindení. Cessió de l'arrendament del forn del Carme. Transportasió de censal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se'ls condone als religiosos de nostra patrona del Carme un quindení y que se admeta la sesió sobre el fornt.

Venda de 12 fanecades de terra, ans de Devesa, a don Vicent Peris; ab acte per Juan Sànychiz, notari, en dit dia.

Etiam, transportació de 4 censals que inporten 563 lliures, que responia la terra del L[ ]osero.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹⁰³⁶ Mossén Andreu Maravall, prevere, fou soterrat el dimecres 30 de gener 1760, sense testar. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

[791]

[f. 256v] 1729, desembre, 10

*De lo que es cobre de la Ciutat es pague al clero y tanbé lo de l'añy 6.*¹⁰³⁷ Lluïsmes de la terra de Bru.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, don Francisco Vidal, don Jusep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que de lo que es cobre de la Ciutat que es pague lo que es deu als residens, y que el que es cobre el añy sigüent que es pague lo que es deu de l'añy 1706; y no de altre modo.

Etiam, que es prenga la terra de la vídua de Felis Esteve per 1.200 lliures, segons el apreci.

Boixart de les 323 lliures 4 sous 10 dels luïsmes de la terra de Bru y Pellejero.¹⁰³⁸

Deà	.....	23 lliures 1 sou.
Gavilà	.....	23 lliures 1 sou.
Texidor	.....	23 lliures 1 sou.
Mora	.....	23 lliures 1 sou.
Soler	.....	23 lliures 1 sou.
Vidal	.....	23 lliures 1 sou.
Ortiz	.....	23 lliures 1 sou.
Cabiscol	.....	23 lliures 1 sou.
Jordà	.....	23 lliures 1 sou.
Conca	.....	23 lliures 1 sou.
Roca	.....	23 lliures 1 sou.
Cebrià	.....	23 lliures 1 sou.
Brotons	.....	23 lliures 1 sou.
Inquisició	.....	23 lliures 1 sou.

¹⁰³⁷ L'any 6 fa referència al 1706.

¹⁰³⁸ És interessant l'anotació que hi ha al marge del boxiart: «*aunque no se hallan firmados los señores, espresso que se repartió y cobró por los del boxarte*». Hem cregut oportú no transcriure-la junt a la resta de rúbriques, atés que hi feia una referència directa al repartiment del boxiart. Possiblement la degué posar el racional de capítol temps després de realitzar l'anotació, pot ser per aquest fet es trobe en castellà.

Sobraren 10 sous 10, que se entregaren a Antoni el pertiguer.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (Signat)

[792]

1729, desembre, 17

Semana de Nadal. Exemps de vicari de cor. Actes a Josep Benavent de la terra de la Ènova.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Josep Gavilà, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Jusep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a major assistència en lo cor en la Semana de Nadal es possen 2 sous per porció sensilla, 20 sous per maytines en la Nit de Nadal y 4 sous 6 en lo dia de Cap de Añy y Reis; y per a el repartiment dels senyors capitulars 45 lliures de canonical y 49 lliures de la 3a part de Carcaxent, que les dos partides fan la suma de 94, que repartides entre 14 senyors, toca a cada senyor per porció 6 lliures 11 sous 5.

Boixart de dites 94 lliures 10.

[f. 257r]

Deà	.....	6 lliures 1 sou.
Gavilà	.....	6 lliures 1 sou.
Texidor	.....	6 lliures 1 sou.
Brotos	.....	6 lliures 1 sou.
Conca	.....	6 lliures 1 sou.
Mora	.....	6 lliures 1 sou.
Soler	.....	6 lliures 1 sou.
Cabiscol	.....	6 lliures 1 sou.
Jordà	.....	6 lliures 1 sou.
Roca	.....	6 lliures 1 sou.
Vidal	.....	6 lliures 1 sou.
Ortiz	.....	6 lliures 1 sou.

Cebrià	.....	6 lliures 1 sou.
Inquisició	.....	6 lliures 1 sou.

Etiam, que el racional de cabildo, síndich capitular y archiver, estiguen eximits de ser vicari de cor.

Etiam, que se li fassen los actes a Jusep Benavent, de la terra de la Ènova que ans era de Duart.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[793]

1730, gener, 4

Admissió de percasos a mossén Manuel Macip.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial i glésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Josep Cebrià, don Mathias Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita i glésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar possessió de percasos a mossén Manuel Macip, beneficiat del benifet dels Sets Goich[s] de Nostra Senyora, que ans possehia mossén Thomàs Chaves; donà per lo atraç de misses, que són 102 misses, 15 lliures; y se obligà y son pare Andreu Macip, a pagar 15 lliures a Pasqua de Resurrecció y lo demás deyxa-lo apuntat asta que estiga tot pagat. Se entregaren les 15 lliures al racional de misses.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[794]

1730, gener, 7

Capítol general y elecció d'offisis.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial de sant Phelip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Juseph Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent

Brotos, doctor don Carlos Conca, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, doctor Francisco Vidal, don Diego Ortiz, doctor Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació, feta a ço de campana, segons bul·les apostòliques consedides per a la celebració del present capítol [f. 257v] general y nominació de oficiis per a el bon govern de la iglésia, en dit dia, determinaren la elecció, *more solito*, per al present any, reservant la confirmació per a el altre dia de la Pasqua de Pentecostes. Primerament, es nomenà per jutge de les imposicions al senyor Jusep Roca, en racional de cabildo al doctor don Josep Gavilà, en síndich capitular al senyor don Diego Ortiz, en primicier al senyor Felis Jordà, en apuntador al senyor Pere Mora, en archiver al senyor doctor Josep Roca, en clavari del santíssim al dit senyor Gavilà, en clavari de la lumenària al mossén Christòfol Piquer, en bolsers a mossén Gaspar Marqués y mossén Felis Pérez, en racional de misses al doctor Carlos Pellejero, en replegador de les Ànimes per la iglésia a mossén Christòfol Piquer, en traster a mossén Christòfol Piquer, en sacramenter a mossén Francisco Lobregat, en clavari de les relíquies a mossén Bautista Monpó, en animer per fora a mossén Josep Abril, en credencier a mossén Luís Yborra, en subsíndich a mossén Francisco Codina, en protector de la música al senyor don Josep Roca.

Etiam, en la pretenció de Flor, acòlit, que acudisca al protector de la capella.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[795]

1730, gener, 28

Que no es condone res dels luïsmes de la terra de Alòs. Prosesó de la bul·la. Contes de Gaspar Domingo Devesa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Josep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Diego Ortiz, don Francisco Vidal, don Jusep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que els dos luïsmes de la terra de Alos, el uno de 11 sous 3, de mensa vella, el altre de mensa capitular de 11 sou, que no es condone cosa alguna.

Etiam, que la bul·la hisca de la capella del papa per estar impracticables els carrers.

Etiam, que els contes de Devesa els passen el senyor deà y canonge Mora.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[796]

1730, febrer, 14

Que se reben los actes de la terra de Pelejero.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Josep Gavilà, [f. 258r] Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, don Francisco Vidal, don Juseph Roca, don Diego Ortiz, doctor Juseph Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es reberen los actes de la terra de Pellejero per 1.800 lliures; com se executà acte, per Juan Bautista Sànciz, en dit dia. Y ab los decrets nessesaris se li vené, al dit Pellejero, la terra que ans era d'Antoni Aloz, per 269 lliures 10 sous, rebayxat el doble march dels dos luïsmes, el uno de 11 sous 3 y altre 11 sou.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[797]

1730, febrer, 18

Decret per a vendre el solar que era de Antoni Alòs. Visita del procurador de la Quaresma.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Juseph Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, doctor Juseph Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafermat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es demane decret a l'oficial foràneo per a vendre, el cabildo, un solar que ans era de Antoni Aloz, apreciat per 124 lliures, a Vicent Llàzer, sirujà.

Dit dia féu la vicita el predicador de la Quaresma, el prevere Christòfol Grangel, de la congregació de Jesús, actual retor de la Universitat de Gandia.

En fe de lo qual les escriguí y fermà el senyor don Onofre Texidor, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[798]

1730, març, 4

Elets per a veure les aplicacions de les rentes. Don Antoni Garnir que sesione per pagar los luïsmes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Josep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, doctor Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar per veure les aplicacions de les rentes de la iglésia als senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, al doctor don Josep Gavilà y al doctor Josep Roca.

Etiam, que es convinga en la proposta de don Antoni Gamir sobre els drets de luïsmes; y és: que sesionarà els que li responguen en esta Ciutat, hasta que estiga pagada la iglésia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[799]

[f. 258v] 1730, març, 18

Que es posegisca la causa de don Luïs Cerdà. Els senyors deà y Gavilà que pasen los contes de la admistració de Benlloc.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Josep Gavilà, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Josep Roca, don Diego Ortiz, doctor Jusep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de

l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es proseïska la causa de don Luís Çerdà, mediant primer recado del senyor síndich.

Etiam, que els contes que han presentat los administradors de don Pedro Benlloch, que es nomenen per veure-los als senyor deà y al senyor Gavilà.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[800]

1730, març, 24

Rogatives per aygua. Semana Santa. Que es consulte a València.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, Pere Mora, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, don Mathias Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, president convocasió feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en vista del recado de la Ciutat, per a què es fassen rogatives per aygua, havent tanta santa falta y nessesitat, que es comensen el Dilluns de Passió; que es diga missa canonical, que pagarà la Ciutat, per la vesprada Letania.

Etiam, que per a major assistència en lo cor en la present Semana Santa, que es posse per a maytines 10 sous per porció sensilla, 2 sous per a distribució y missa; y per a la partició dels senyors canonges, 45 lliures de canonical y 49 lliures; la tercera part, de lo de Carcaxent; que les dos partides fan la suma de 94 lliures, que repartides entre los senyors toca¹⁰³⁹ per porció 6 lliures 11 sous 5.

Boixart de dites 94 lliures.

Deà	.....	6 lliures 1 sou 5.
Jordà	.....	6 lliures 1 sou 5.
Brotons	.....	6 lliures 1 sou 5.
Soler	.....	6 lliures 1 sou 5.
Roca	.....	6 lliures 1 sou 5.
Vidal	.....	6 lliures 1 sou 5.
Ortiz	.....	6 lliures 1 sou 5.
Cabiscol	.....	6 lliures 1 sou 5.

¹⁰³⁹ Al ms. «taca».

Gavilà	.....	6 lliures 1 sou 5.
Texidor	.....	6 lliures 1 sou 5.
Mora	.....	6 lliures 1 sou 5.
Cebrià	.....	6 lliures 1 sou 5.
Inquisició	.....	6 lliures 1 sou 5.

Etiam, que es consulte en València y se li escriga a Devesa per a veure com nos avent de portar si el senyor arquebisbe proveís el canonicat del senyor Conca, no sent reynículo.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[801]

[f. 259r] 1730, abril, 15

Continuen les rogatives per la salut y aaygua. Recado a don Manuel Jordà sobre la casa de Bru. Sepultura en la obra nova.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Josep Gavilà, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, doctor Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residens, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es poseïsquen les rogatives y que es lleve la vidriera per la salut y aygua.

Etiam, que a don Manuel Jordà se li envie recado que es valuen les obres de la cassa que ans era de Bru, perquè tenim, en cas de no voler-la dit senyor don Manuel Jordà, qui pagarà de contado les obres que diran los experts.

Etiam, que es fassa una sepultura en la obra nova comuna, per quan no es pot sotarrar en los vasos comuns; y es donà a estall a Miquel Martines per 10 lliures.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[802]

1730, abril, 22

Neu als eclesiàstichs. Paper a les comunitats si volen convenir en lo de la neu. Obligació sobre la neu.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Josep Gavilà, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiz, doctor Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent oferit don Fernando Puig dar la neu a 3 diners la liura, que se envie recado a la Ciutat que señale la cassa a on depossar-se y tallar-la.

Etiam, que se envie un paper a les comunitats si vòlent entrar en la forma que el cabildo ha dispost; obligan-se el dit Puig, per escritura, y també el estat eclesiàstich, de no prende-la de altre. Y es conpongué de la mateixa forma, fent un paper de una y altra part, tenint la obligació que se atorgue dins del terme de un mes.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[803]

1730, abril, 29

Carta de conjunció al senyor don Felis Ros, cabiscol. Recado a la Ciutat. Procura de la iglésia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la santa col·legial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Josep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Josep Roca, don Francisco Vidal, doctor Josep Cebrià y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats en dita iglésia y afermant ser la major part al present [f. 259v] residents, presedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrafirmat racional, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer lo gust al senyor don Felis Ros, cabiscol, de dar-li la carta per la conjunció de son nebot don Donís Ros.

Etiam, que se envie recado a la Ciutat si se han de suspendre les rogatives per aygua, per quan en lo tems present serà per a la orta més dañosa que provechosa.

Etiam, que havent demanat mossén Martí prosigira en les procures, que es ratifique la essència y fiances.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Pere Mora, racional de cabildo. (*Signat*)

[804]

[f. 260r] 1730, maig, 4

Despachs per a fer el senyor cabiscol, don Felis Ros, a son nebot don Dionís Ros. Procurador mossén Gaspar Alcover. Admissió de percasos a don Manuel Llinàs. Resposta a don Manuel Jordà sobre la casa de Bru.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, doctor Jusep Cebrià, don Masià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat al[s] sobredits senyors, determinaren dar los despachs per a Roma al senyor don Felis Ros, cabiscol, per a traure coadjutoria a favor de son nebot don Dionís Ros, clergue; havent preseït la informació de la sua edat y achaques per los dotors Jusep Aliaga y Jusep Roca, metges.

Etiam, determinaren fer procurador de les rentes de la iglésia a mossén Gaspar Alcover; y que, donant a Jusep Disdier per fiança, la admitirien per bona.

Etiam, determinaren que depositant don Manuel Llinàs lo que importen dos diaris y dexant cada un any de lo apuntat a u dels atrasats de misses, hasta que se evacuen los atrasos; se admitira a percasos.

Etiam, determinaren la resposta a la proposta que féu el senyor don Manuel Jordà sobre la casa que abita, que era de Bru; y se li done per escrit.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, vicari capitular. (*Signat*)

[805]

1730, maig, 6

Repartiment de claus de l'almari per a què en avant es deposite allí el diner que entra en la iglésia. Recado als beneficiats que tinguen resagos de misses, que les buiden. Que es dara possessió al doctor Pasqual Martinis cumplint lo que promet. Posesió del benifet

que tenia mossén Felis Thomàs. Entrada en lo almari en 1 juliol 1730.¹⁰⁴⁰ Establiment de la Font de la Quintana al senyor canonge Brotons.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Xàtiva, ara Sant Felip, a on se celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Jusep Roca, doctor Jusep Cebrià y don Masià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magjor part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señors, determinaren que les claus de l'almari del depòsit les prenguesen els señors a quitxa per boxart, per a què en avant es deposite en lo almari tot lo diner que entràs en esta iglésia, de capes, augment de distribusió, *nata mortis*, etcètera.

[f. 260v] *Etiam*, determinaren que als reverents beneficiats que tinguen resagos de misses per les obligacions de sos benifets que les buiden o que deixen de lo apuntat per a què es selebren.

Etiam, determinaren dar posesió de son benifet al doctor Pasqual Martinis, dant compliment a lo que promet en lo memorial ya presentat.

Etiam, daren posesió a don Manuel Llinàs de son benifet, havent donat el diner per a dos diaris y els drets que se acostumen, de acte, oficis, etcètera, y cinc lliures de augment de distribusió; les quals determinaren estos señors se depositassen en lo almari; acte rebut per Juan Sanchis, notari.

Etiam, establiren al senyor canonge Vicent Brotons la ermita y territori de la Mare de Déu de la Font Quintana, ab tots los drets y ab obligació de correpondre des de este dia aquella pensió que està señalada.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de la meua pròpia mà. Don Jusep Gavilà, vicari capitular. (*Signat*)

[806]

1730, maig, 9

Procurador mossén Gaspar Alcover. Que es baxen les menses. Que se admeta la terra ab carta de gràcia de mossén Manuel Jordà per la casa de Bru. Que es fasa el corral de ganado.-

¹⁰⁴⁰ Aquesta frase, afegida posteriorment, potser el dia en què entrà dita disposició en l'arxiu.

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Cebrià, don Micià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relasió de haver convocat als sobredits señors, determinaren rebre, y es rebé el acte per Juan Sanchis, de procurador de les rentes de la iglésia, per dos anys a favor de mossén Gaspar Alcover, havent donat per fiança a Jusep Disdier, mercader de esta ciutat.

Etiam, determinaren que es baixassen de l'archiu les menses y es liquidassen y ajustassen y es fessen quaderns.

Etiam, determinaren admitir la compra de la terra, a carta de gràsia, que donà don Manuel Jordà, per la casa de Bru.

Etiam, determinaren que es fasa el corral de ganado que era de Bru.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, vicari capitular. (*Signat*)

[807]

[f. 261r] 1730, maig, 20

Que es fassen los arrendaments de les terres de la iglésia que tenen els senyors Ros y Soler, y la de Roix. Que es cobren los atrasos y es fasa lo posible per a què la bolsa vègia corrent. Que es concluïxca la dependència de la casa de Bru. Administració de la fàbrica. Fundaxió del benifet. Se admitira. Memorial de Isidro Vidal.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Felis Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, doctor Jusep Cebrià, don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels señors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit vicari capitular, a qui féu relasió de haver convocat als sobredits señors, determinaren es feren los arrendaments de les terres que són del cabildo, a carta de gràcia, que la una la té el senyor don Felis Ros, la altra el senyor canónigo y doctor Estanislao Soler, y la altra terra de Roix.

Etiam, determinaren es fera tot lo esforç per a cobrar los atrasos y fer lo posible per a veure com puga la bolsa anar corrent.

Etiam, determinaren se concluïra la dependència [de] don¹⁰⁴¹ Manuel Jordà, sobre la casa de Bru.

Etiam, vingeren bé en lo recado que imbià la il·lustre Ciutat, que sempre havia estat a son cuidado la administració de la fàbrica, però que el colector fóra eclesiàstic.

Etiam, se admitira la fundació en Sant Pere del benifet que proposa el licenciado Pasqual Roca, quedant a son càrrec el fer lo que convinga.¹⁰⁴²

Etiam, al memorial de Isidro Vidal se li respongué que serà admés a lo que valga el solar, així per lo capital del censal, com per les pensions devengades; quedant a càrrec del que ven, el donar satisfació a les demés que es degueren.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, vicari capitular. (Signat)

[808]

1730, maig, 31

Capítol general. Confirmació de ofisis. Nominació de pertiguer. Memorial del doctor Grau. Memorial de don Pau Rovira. Que es fasa la transportació del censal de Juan Soler. Com se han de igualar les parcelles dels senyors canonges en les prosesons. Que es proteste, al senyor canonge que vindrà, per ser contra la bulla Sixtina.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Estanislao Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Cebrià, don Macià Jordà, tots canonges prebendats, de dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels señors al present resident y presedint convocació feta, a so de campana, segons ús y costum de dita santa iglésia, y també segons bul·les apostòliques concedides per a la celebració de dit capítol general, determinaren confirmar y aprovar los officis nomenats en lo dia 7 de janer del present any; com se executà, ab acte per Juan Bautiste Sanchis, en dit dia.

Etiam, concediren la gràcia a Antoni del Villar, pertiguer, de substituir son fill Pere en ausèncias y enfermetats, quedant después en la futura successió.

¹⁰⁴¹ Al ms. «don» es troba repetit.

¹⁰⁴² A la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva hi havia ja un benifet dedicat a sant Pere, fundat per Guillem Bosch. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

Etiam, decretaren el memorial de don Geroni Grau, que acudisca al senyor vicari general que manarà lo que convinga.

[f. 261v] *Etiam*, determinaren se admitís a percasos don Pau Rovira, en lo benifet que poseïa mossén Juan Anton, y que se li prengué en conte lo apuntat de mossén Juan; y el resto que quedàs a deure o anàs pagant hasta compliment de lo que es dega, y que pose els diaris de les misses que es deguen de resago.

Etiam, determinaren es fasa la transportasió del censal de Juan Soler per a acabar de pagar a don Thomàs Cebrià les 1.140 lliures; y que es vègia si el senyor canonge doctor Jusep Cebrià à de pagar les pensions a Juan Soler.

Etiam, determinaren que el senyor deà y don Jusep Gavilà resolguesen com se an de igualar les parcelles dels senyor[s] canonges en les prosesons.

Etiam, conferiren si se havia de protestar la possessió del canonge que vindrà, anomenat per lo senyor arquebisbe, per no ser reynículo, se oposa a la bul·la Sixtina; y resolgueren la magior part que es protestàs.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, vicari capitular.
(Signat)

[809]

1730, juny, 2

Semana del Corpus. Admissió a percasos de don Pau Rovira y del doctor Pasqual Martinis. Es convoque albarans. (Entrada en lo almari en 1 de juliol 1730).-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor y Belvís, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís y el doctor Jusep Cebrià, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels señors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit vicari capitular, a qui féu relasió de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en esta Semana del Corpus se aplicàs lo mateix que lo de l'any pasat y que de Vicent, de València, que es posen 2 dinés en cada hora, per porsió sencilla, y lo corresponent a missa y vespres; y que se repartixquen entre el senyors capitulars 45 lliures de canonical y 49 lliures 10 de Carcaxent; que les dos partides fan la cantitat de 94 lliures 10.

Etiam, admitiren percasos, a don Pau Rovira, del benifet que poseïa mossén Juan Anton, invocació de Santa Madalena;¹⁰⁴³ y cascú dels sobredits donaren 5 lliures de augment de distribució.

Etiam, determinaren es convoque en albarans per a el primer dilluns.

Boxart dels senyors canonges per a el repartiment de les 94 lliures 10. Toquen 7 lliures 4 sous 8, a cada u.

Deà	.....	7 lliures 4 sous 8.
Brotos	.....	7 lliures 4 sous 8.
Soler	.....	7 lliures 4 sous 8.
Vidal	.....	7 lliures 4 sous 8.
Ortís	.....	7 lliures 4 sous 8.
Cebrià	.....	7 lliures 4 sous 8.
Cabiscol	.....	7 lliures 4 sous 8.
Jordà	.....	7 lliures 4 sous 8.
Gavilà	.....	7 lliures 4 sous 8.
Texidor	.....	7 lliures 4 sous 8.
Mora	.....	7 lliures 4 sous 8.
Roca	.....	7 lliures 4 sous 8.
Inquisició	.....	7 lliures 4 sous 8.

Etiam, es donà el sermó de sant Pere apòstol al retor de Beniredrà.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, vicari capitular. (*Signat*)

[810]

[f. 262r] 1730, juny, 3

Despaig del canonicat del senyor Jusep Garsia Ortega. Memorial de don Pasqual Exea. Que els beneficiats buiden les misses a uno, dexant lo apuntat.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor y Belvís, Vicent Brotos, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix

¹⁰⁴³ El benifet de santa Maria Magdalena fou fundat a la collegial de Santa Maria de Xàtiva per Sanç Bertran. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

Ortís, doctor Jusep Cebrià y don Masià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el despaig y colasió que à presentat, el senyor don Jusep Garsia Ortega, del canonicat que poseïa el senyor don Carlos Conca, que el regonegeren los senyors canonges Pere Mora y don Jusep Roca, si venia conforme —es deu— per a poder-li dar la possessió.

Etiam, el memorial que presentà don Pasqual Exea, cometeren la resolusió al senyor síndich capitular.

Etiam, determinaren que els reverendos beneficiats que tinguesen resagos de les misses, que tenen de obligació, que les buiden *annuo*; que dexen lo apuntat para dita celebració.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, vicari capitular.
(Signat)

[811]

1730, juny, 5

Tots los residents assistixquen a les¹⁰⁴⁴ prosesons claustrals y a traure y enserrar. Que se observen les contribucions del cor. Aprobació dels despaigs del senyor don Jusep Garsia de Ortega. Possessió del senyor canonge don Jusep Garsia de Ortega (Entrada en lo almari en 1 de juliol de 1730).-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen congrega per a celebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor y Belvís, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Cebrià y don Macià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocat ab albarans per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit vicari capitular, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en lo cor se fixàs un cartell per a què tots los residents assistixquen, tant al traure com a l'enserrar Nostre Señor, com també a les prosesons claustrals; y als que no assistixquen —no sent la causa llegítima— se'ls marca en la distribusió de tèrsia y misa, però cas que algú, u alguns, es portassen reticens, es donaran les providènsies convenients segons lo determinat en les visites de esta iglésia.

---

¹⁰⁴⁴ Al ms. «los».

Etiam, determinaren se observen ab la magior observància les contribusions del cor y que quede a càrrec del senyor president de cor el fer-les observar ab la magior puntualitat; y als que no entren en lo cor al tems que prevenen les constitucions, dar orde al bolser per a què se'ls pague si ya no fos llegítima la causa.

Etiam, los senyors canonges Pere Mora y el doctor Jusep Roca feren relació de la comisió que tenien de este il·lustre cabildo de regonéxer la colasió y despaix que el il·lustríssim y excel·lentíssim senyor arquebisbe de València, don Andreu de Orbe y Lareatigui, à fet a favor de don Jusep Garsia Ortega, conferín-li el canonicat que poseïa don Carlos Conca, y an dit que venia conforme, que se podia dar la posesió a la tarde, segons el *mandato demittendo i[n] possessionem*.

[f. 262v] En seguida de lo determinat este matí, los sobredits senyors canonges — exeptant lo senyor don Masià Jordà, perquè en son lloc assistí son principal, el senyor Fèlix Jordà— se ajuntaren en esta aula capitular, a so de campana, per a dar-li la posesió, a la qual també assistiren los senyors canonges don March Antoni Gavilà y Pere Mora; y se anomenaren als senyors canonges don Felis Jordà y don Jusep Gavilà, com a més antichs, per a dar la possessió als senyor don Jusep Garsia de Ortega, el[s] quals lo acompanyaren. Y pagà per dret de capes 15 lliures, les 5 lliures de l'acte de possessió rebut per Juan Baptista Sanchis, en este dia, pagà 5 lliures y les demés estrenes acostumades.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, vicari capitular.
(Signat)

[812]

1730, juny, 6

Es fiqe el paper que exorta la assistència de les prosesons claustrals y traure el Santíssim. Com se igualen les parelles. Consignasió de Diego Maravall.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garsia de Ortega y don Masià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit vicari capitular, a qui féu relasió de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fixar el paper en què

[s']encarrega¹⁰⁴⁵ que tots los residents assistisen ab santa emulació, tant a les procesons claustrals com a traure y estugiar Nostre Senyor.

Etiam, determinaren que les parelles per a igualar-les en les prosesons àgien de pasar dels més moderns; y cas que en lo cor, de a on se hages de pasar, fosen més antichs, que pase un senyor dels més antichs.

Etiam, determinaren que Diego Maravall fasa consignació de lo que deu pagar per la filla del Diego y que es suspenga la excusió volia fer el procurador, que se li admitira en descàrrec.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo.¹⁰⁴⁶ (*Signat*)

[813]

1730, juny, 9

Carta al senyor vicari general. Senyor cabiscol parli a València.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garsia de Ortega y don Masià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, vent el mal exemple havien donat els benefisiats en no acompanyar en llums a traure el Santíssim y haver intimat al racional de cabildo, tres benefisiats, que són: mossén Felis Pons, doctor Carlos Pelegero y mossén Domingo Trobat, en nom del clero, ab un notari apostòlic, determinaren escriure —com se escrigué— al senyor vicari general; y que el senyor don Felis Ros pasàs a València en les cartes per a fer la representació en nom del cabildo, y que se li donàs la presència; y que aquell gasto que fes se li satisfera.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹⁰⁴⁵ Hem afegit el pronom reflexiu.

¹⁰⁴⁶ A partir d'aquesta determinació el doctor en Josep Gavilà signa les actes com a racional de capítol: «*cabildo*», al ms. Hem de recordar que fins aquest document hi signava com a vicari capitular. No obstant, cal assenyalar que en l'encapçalament de l'acta hi apareix encara la referència al càrrec de vicari capitular: «... de orde de l'infrascrit vicari capitular...»; referència, però, que ja no emprarà a les altres actes successives.

[814]

1730, juny, 12

Elets per a la dependència contra els beneficiats. Ay demás actos de cabildo y clero.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglesia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítulos de esta santa iglesia, los señores doctor don Diego Eugeni de la Viña, [f. 263r] deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís y Cebrià, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garsia de Ortega y don Masià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglesia y afirmant ser la magior part dels señores al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits señores, determinaren, en lo tocant a la pretensió del[s] reverents beneficiats, per a què no se hages de convocar cada vegada a capítol, que els señores don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor y don Diego Fèlix Ortís, dispongesen tot lo que fos convenient a esta dependència; y quant se oferís cosa de importància es convocàs a capítol.

Etiam, determinaren es respongués a la carta del señor official y a la carta que escrigué el cabildo de Gandia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

Còpia del paper que es fixà al cor, segons la determinació del dia 6 del corrents:

Siendo del cargo del cabildo proveher a la desensia del divino culto en esta iglesia, quanto piden la nesicidad, el tiempo y la estrecha obligación de celebrar los divinos officios, con la gravedad compostura y devosión que prescriben los sagrados ritus. Y es devida a la solemnidad de los días y magisterio de los misterios que en ellos se celebran.

Como se á notado alguna relaxación o descuydo en la asistencia de los residentes a la prosessiones claustrales de entre año y al exponer y reservar el Señor; en grande del menoscabo del servicio de Dios y del buen exemplo y dedicación de que cabildo y clero son deudores al pueblo. Y sea justo obviar estos inconvenientes. Por tanto, traiendo a su devida execusión los estatutos y mandatos antiguos de los ordinarios, en que se dió forma para que ninguno se eximiese de la asistencia a los aniversarios, missas, horas canónicas y demás actos propios del officio de cada día en que no había distribución; y con especialidad los 25 y 29 de la visita del año 1643, cuya observancia está mandada en las succesivas de los años 1654, 1663, 1681; se encarga a todos los reverendos señores residentes, sin

excepción de persona, que procuren asitir y asistan a los actos arriba mencionados; esto es: processiones claustrales, exponer y reservar el Santísimo. Emulándose al mas exacto cumplimiento del instinto de sus empleos sin que se puedan eximir de la asistencia otros que los legítimamente impedidos; con apersibimiento de que contra los que en esto faltaren se procederá según se mandó proceder, y se procedía, contra los que no asistían a los actos en que no había distribución y en los que era muy moderada.

De ésta aula capitular de San Felipe, a 7 de junio 1730.

[815]

[f. 263v] 1730, juny, 17

Hàbits al rector de Estubeñy. Informe, el abogát, com se à de cumplir la proposta de Manuel Móxica. Procura a l'agent de Roma. Nominasió de abogát al doctor Carlos Dolç y també al doctor Mariano Caller.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garsia y Ortega, don Masià Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren que luego que vinga el senyor canonge Pere Mora se ajuntaran a cabildo per a donar los hàbits al doctor Bernat Palop, vicari de Estubeñy.

Etiam, determinaren sobre la proposta que à fet Manuel Móxica, que havent-li de pagar este il·lustre cabildo lo que se li deu de la sera que à donat a la iglésia, que faria quitament de uns censalets que li correspon; es resolgué es consultàs en lo abogát lo que sia més convenient a la iglésia y que es fasa.

Etiam, determinaren es fes poder, *ad lites*, a don [...] ¹⁰⁴⁷ Bruny y Fonet, agent de Roma, per a poder seguir la causa contra el senyor sacriste Bru.

Etiam, determinaren que el doctor Carlos Dols, si no està anomenat abogát del cabildo, que se li fasa nominasió y que se li done el primer salari de abogát que vaque; y axí mateix, al doctor Mariano Càller, que se anomene abogát sense salari y que suseïxca después, en este, en la primer vacant.

---

¹⁰⁴⁷ Al ms. en blanc, Sabem, però, que l'agent a Roma, era Joan Josep Bruny i Fonet.

Etiam, determinaren admetre a percasos a mossén Pere Riera, en lo benifet que antes poseïa mossén Geroni Seba, invocació de Sant Martí,¹⁰⁴⁸ fent obligació de dexar cada any, de lo apuntat, lo que importe per a celebrar dos diaris, añadint al mateix fi tot lo que puga cobrar dels atrasos del peu del benifet que es deguen al difunt mossén Seba; y se li concediren hàbits de músic, com porten los oficiis.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[816]

1730, juny, 18

Hàbits de doctor. Possessió de mossén Pere Riera (Entrada en lo almari en 1 de juliol 1730).-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garsia y Ortega y don Masià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, es donaren los hàbits que es diu en la determinació antesedent al doctor Bernat¹⁰⁴⁹ Palop, retor de Estubeñy.

Etiam, es féu la admissió de percasos a mossén Pere Riera,¹⁰⁵⁰ que tots los senyors vingeren bé, meñs el senyor canonge y doctor Jusep Roca que protestà y no vingué bé. Pagà de augment de distribusió 5 lliures y 9 lliures per a un diari, que se entregaren al racional de misses; y les estrenes acostumades, que es féu la repatició.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

¹⁰⁴⁸ El benifet de sant Martí fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Arnau Çesposes. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

¹⁰⁴⁹ Al ms. «Benito». Esmenem d'acord amb la informació anterior.

¹⁰⁵⁰ El prevere, i beneficiat de la col·legiata, mossén Pere Riera, fou soterrat el dijous 14 de gener de 1762, deixant per a bé de la seua ànima el que li pareguera bé a don Diego Fèlix Ortiz, prevere i canonge assistent. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

[817]

1730, juny, 23

*Que es pague a mossén Antoni Martí. Proposta de don Martí Belvís. Cobrança de Pere Camí. Se escriga al vicari general que es vègia el resago de misses.*¹⁰⁵¹

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís y don Jusep Garsia de Ortega, tots canonges prebendats y afermant ser la magjor part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren es donàs a mossén Antoni Martí lo que faltava a dar-li a compliment del vale que tenia de les 300 lliures que havia dextat al cabildo.

[f. 264r] *Etiam*, determinaren que don Martí Belvís sia admés a les pagues, fent-li la cortesia, com se à fet en los altres, en lo tocant a la terra que es vené a Valero Mèrita, franca; però que lo de admitir altre censal que no convenia.

Etiam, determinaren que la cobrança de Pere Camí queda a càrrech del senyor don Diego Ortís.

Etiam, determinaren se escrigera al senyor vicari general, en nom del cabildo.

Etiam, que el racional de misses fasa un abstracte dels resagos de misses que dehuen los beneficiats.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (Signat)

[818]

1730, juliol, 1

Sobre la terra de la viuda de Esteve. Que es convoque en albarans. Que al senyor Texidor se li done 125 lliures per haver treballat les menses y a mossén Gregori Galiana 25 lliures per haver-les escrites.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia Ortega, don Masià

---

¹⁰⁵¹ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «En 26 de juny 1730, prengué possessió del benifet que poseïa el doctor Pere Soler, invocació de santa Júlia, mossén Manuel Perler. Y pagà de *nata mortis* 2 lliures 4 sous 6. Acte rebut per [...] per Diego Maravall, notari».

Jordà, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren que sobre si se à de fer o no la compra de la terra de la viuda de Esteve, que el senyor deà córrega esta dependència y ajuste antes lo del luïsme del beneficiat.

Etiam, determinaren es convoque, en billet serrat, per a tratar lo que han convengut les comunitats en la Ciutat, sobre les sises.

Etiam, determinaren que al senyor don Onofre Texidor, en agraïment al gran treball que à tengut en ajustar les menses des de el any 5 en 6 hasta el any 24 en 25, que se li donen del dret que deuen pagar les matexes menses 125 lliures; y a mossén Gregori Galiana, per lo treball que tingué en escriure les menses se li donen de agraïment 25 lliures.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[819]

1730, juliol, 8

Es fasa consignasió a l'Hospital. Sobre la sisa de les carns. Que es suspenguen los aniversaris. Cessió que fea el doctor Francisco Pastor. Censals y Iluïsmes de Sant Agustí.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia Ortega y don Masià Jordà, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació, en billets serrats, per Antoni del Villar, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren es fera consignasió, a favor de l'Hospital, de lo que deu pagar a esta iglésia don Pasqual Navarro.

Etiam, determinaren que per a el sigent capítol se otorgaria la escritura sobre la compra de terra de la viuda de Esteve.

Etiam, determinaren que quan les comunitats haurant fet lo conveni en la il·lustre Ciutat sobre la sisa de les carns, que el cabildo farà la escritura *de accession* a lo convengut per les comunitats.

Etiam, determinaren es suspenguera la celebrasió dels aniversaris, hasta veure com està el procurador de contes.

Etiam, determinaren de no poder-se admetre la cessió que oferia el doctor Pastor, per ser ductós y incert el crèdit que oferia, per quant per a la dotació dels benifets de Albiñana es transportaren per tot censals [f. 264v] en la Ciutat; y encara, suposant que el cabildo hagés de pagar el preu del benifet —lo que ha de consultar per a la sua satisfació—, està ya cedit per a pagar les pensions degudes per lo censal de Ribes, de la Llosa.

Etiam, determinaren a la súplica que fea el convent de Sant Agustí, que es fera mútuo quitament de censals y lluïsmes, que sols se concedia en quant als censals; però que en quant als lluïsmes no convenien.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[820]

1730, juliol, 15

Don Manuel Jordà deposità 300 lliures que se entraren en lo almari. Y conveni que es féu sobre la casa que era de Bru. Venda de casa y terra a Andreu Bolinches del lloc de Torrella. Partí el senyor deà el dia 17.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia Ortega, don Matias Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre en depòsit del senyor don Manuel Jordà 300 lliures en diner, les quals se depositaren en lo almari; y 50 lliures que el dia de la Puríssima Concepsió, de este present any, à de pagar Jusep Gosalbo, son arrendador; y les restants quatre-centes, a compliment de les cet-centes y cinquanta; y son preu, la propietat de la casa que habita, que era de Felip Bru, les pagarà en quatre iguals pagues, cessionant contra dit Gosalbo, arrendador, o a aquell que en este tems sia de la terra de dit Jordà.

Etiam, determinaren vendre y veneren a Andreu Bolinches, del lloc de Torrella, una casa y terra a carregament de censal, en preu de 280 lliures, franc; com consta a l'acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren pasara el senyor deà a València a terminar la dependència sobre lo que pretenen los reverents beneficiats.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[821]

[1730, juliol, 21]¹⁰⁵²

Luïisme.-

En 21 de juliol 1730 me¹⁰⁵³ entregà mossén Francisco Soler un dret de luïisme, dels hereus de Christòfol Alonso a favor de Jaume Molina Coder, de una lliura dè nau sous, de un solar de casa en lo carrer de Sant Francés. Y es repartí en les 14 porcions; que tocà, a cada u dels senyors capitulars, 2 sous 7. Y tres dinés que havia de pico es donaren al pertiguer.

[822]

[1730, juliol, 31]¹⁰⁵⁴

*Possessió del doctor Felis Jover. Este diner de nata mortis serví per a quitaments, vide la determinació de 2 de desembre 1730.-*¹⁰⁵⁵

En 31 juliol 1730 es donà possessió al doctor Felis Xover, prevere, del benifet que poseïa el doctor Raymundo Micó, invocació de *Corpore Cristi*. Acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari; y pagà de *nata mortis* 2 lliures 14 sous 4.

[823]

1730, agost, 3

*[Resposta a la carta del senyor degà].-*¹⁰⁵⁶

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, Pere Mora, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia Ortega, don Masià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde [f. 265r] de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren respondre a la carta que despachà ab propi el senyor deà, de resulta de la conferència que tingué en lo

¹⁰⁵² La data és nostra.

¹⁰⁵³ Aquesta forma de la primera persona del pronom possessiu fa referència al racional de capítol, en Josep Gavilà.

¹⁰⁵⁴ La data és nostra.

¹⁰⁵⁵ Vegeu determinació [842], quitaments de l'església.

¹⁰⁵⁶ La rúbrica és nostra.

senyor vicari general; y per a el asert de la resposta es consultà en don Gaspar Cebrià, y de son parer es respongué.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[824]

1730, agost, 12

El senyor deà tornà de València el dia 11 de agost y féu relasió. Retrovenda al doctor Carlos Pelegero. Els que deguen a la iglésia, que paguen. El doctor Francisco Thomàs, que acudixca al senyor deà. Al clavari de ferrers se li done lo que guardava la iglésia, que era de la ermita de Sant Feliu.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Xàtiva, ara Sant Felip, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia Ortega y don Macià Jordà, tots canonges prebendats y afirmant ser la magjor part dels senyors al present recidents y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors; el senyor deà, havén aplegat en el dia de air de València, à fet relasió de l'estat en què à dexat la dependència que té el cabildo en los beneficiats.

Etiam, determinaren fer retrovenda al doctor Carlos Pelegero y a son germà, de la terra que tenien venuda al cabildo, a carta de gràcia, y fer nou arrendament.

Etiam, determinaren que alguns benefisiats que estan divent a la iglésia, que donen satisfasió; y mossén Josep Abril, que fasa celebrar les misses de què és alcanat en la administrasió, del plat de les Ànimes.

Etiam, determinaren que el doctor Francisco Thomàs, en la pretensió que té sobre la terra de la viuda de Esteve, que acudixca al senyor deà.

Etiam, determinaren al memorial que posà Jaume Martines, clavari que és de l'offisi de ferrers, que se'ls done les relíquies y demás coses que eren de Sant Feliu y estaven custodides en esta iglésia; per quant an dispost lloc decent per a custodir les dites coses y que el dit clavari fasa resibo a la iglésia de tenir ya, en son poder, dites coses.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[825]

1730, agost, 14

Retrovenda de terra al doctor Carlos Pelegero y a son germà Gasinto.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscal, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garsia Ortega, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residens y feta convocacion per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, feren retrovenda al doctor Carlos Pelegero y a son germà Jasinto de la terra que tenien venuda al cabildo, a carta de gràcia. Acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, dit dia.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[826]

[f. 265v] [1730, agost, 18]¹⁰⁵⁷

*Possessió a don Domingo del Busto del benifet de sant Lorens que poseïa mossén Gregori Bru. Este diner de nata mortis serví per a quitament de censals, vide la determinació de 2 desembre 1730.*¹⁰⁵⁸

A 18 agost prengué possessió del benifet que poseïa mossén Gregori Bru, y después don Jusep Gutierrez -el qual no prengué posesió-, el senyor canonge don Jusep Garsia de Ortega, en nom de procurador de don Domingo del Busto, clérigo. Acte rebut per Juan Baptista Sanchis, dit dia, mes y any; y pagà per lo dret de *nata mortis* 4 lliures 9 sous 8. La invocació és de Sant Llorens.

[827]

1730, agost, 19

Compra de terra de la viuda de Fèlix Esteve.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego

---

¹⁰⁵⁷ La data és nostra.

¹⁰⁵⁸ Vegeu determinació [847], quitaments de l'església.

Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garsia Ortega, don Masià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren la compra de la terra que era de Feliciana Portell, viuda de Fèlix Esteve, per los obs contenguts en la escritura de la venda rebuda per Juan Baptista Sanchis, notari, dit dia, mes y any.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[828]

1730, agost, 26

El cabildo que use de son dret contra el reial clero. Repartisió de les 52 lliures 17 sous de la mígia porsió dels senyors que no estaven ordenats a 12 porsions. Tocà a cada u 4 lliures 8 sous 1.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Jusep Garsia de Ortega, don Masià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, y havent vist el paper que an respost els reals beneficiats sobre anomenar abogats per a desidir el litigi que era cosa fora de propòsit, determinaren que el senyor deà digera a mossén Marqués que cada una de les part[s] usara de son dret, y que en seguida el senyor deà escriguera a Devesa per a posar petisió davant de l'ordinari, per a què el cabildo es mantinga en la posesió.

Axí mateix, determinaren que les 52 lliures 17 sous que tenia el senyor Mora, en son poder, de la mígia porsió dels fruits dels senyors Ortís y Cebrià, del tems que no estaven ordenats, que es repartissen en 12 porsions. Ço és, deà, cabiscol, Gavilà, Texidor, Brotons, Mora, Soler, Roca, Vidal, Garsia, Jordà y Inquisisió, que tocava a cada porsió a 4 lliures 8 sous 1. Y havent entregat el senyor Mora dites 52 lliures 17 sous al senyor deà, donà a cada u dels sobredits senyors la sua porsió.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[829]

[f. 266r] [1730, agost, 31]¹⁰⁵⁹*Luïsmè. Toca a cada u: 6 sous 3.-*

En 31 de agost 1730 me entregà mossén Francisco Soler luïsmè 4 lliures 7 sous 8, per lo dret de lluísmè de la venda otorgada per don Jasinto Agulló¹⁰⁶⁰ a favor de Salvador Zapata, de part de una casa en la plaça de les Cols. Conforme acte per Bertomeu Trobat, notari; en [...]¹⁰⁶¹ de [...].¹⁰⁶² Repartit a 14 porsions.

Boxart dels senyors canonges.

Deà	.....	La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	Brotons, (<i>signat</i>).
Soler	.....	
Vidal	.....	Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	Cebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	San Martín, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	
Texidor	.....	Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	Garsia, (<i>signat</i>)

[830]

1730, setembre, 2

Poder al senyor don Diego Ortís. De l'aniversari general de Sancho. Que done contes mossén Antoni Martí.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglesia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglesia, los senyors don Diego

---

¹⁰⁵⁹ La data és nostra.

¹⁰⁶⁰ Jacint Josep Agulló i Guitart, comte de Ripalda. Vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., p. 328.

¹⁰⁶¹ Al ms. ens apareix en blanc.

¹⁰⁶² Al ms. ens apareix en blanc.

Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia de Ortega, don Masià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, feren poder al senyor síndic capitular don Diego Fèlix Ortís, *ad lites*, y també¹⁰⁶³ per a poder convenir en la il·lustre Ciutat en lo tocant a la sisa de la carn; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari.

Etiam, decretaren, el memorial de don Felis Thomàs Sancho, per la fundació de l'aniversari general, que el senyor deà o compareguera; y lo de mossén Carlos Martí.

Etiam, decretaren, el memorial de mossén Antoni Martí, que se admitia presentant los contes.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[831]

1730, setembre, 9

Que es fassen les honres del pare Garrido en la Seu. Poder a Devesa. Venda de la casa de Bru a don Manuel Jordà. Festa de l'Àngel Custodi. Que es fasa un tern.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Xàtiva, ara Sant Felip, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Jusep Garsia Ortega, don Masià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren, al memorial que posà el pare comandador de la Merced, que se'ls franquegiava la iglésia, altar, púlpit y cor, per a celebrar les honres del venerable pare presentado fra Andrés Garrido.

[f. 266v] *Etiam*, determinaren y feren poder a Gaspar Domingo Devesa per a poder firmar de dret en qualsevol cosa que importe d'esta iglésia, y també es reberen los actes de la venda que à fet el cabildo de la casa que era de Felip Bru a don Manuel Jordà; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en este dia.

Etiam, determinaren es fes la festa dels sants Àngels Custodis a disposició de don Jusep Gavilà.

---

¹⁰⁶³ Al ms. es repeteix: «y també».

En este mateix dia, els sobredits senyors, determinaren es fera un tern canonical y que el senyor deà se encaregàs de fer portar la tela y galons de França, per la magior conveniència.¹⁰⁶⁴

En fe de lo qual o escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[832]

1730, setembre, 23

Que mossén Antoni Martí pague els dos mesos. Que el senyor deà cante la missa de les honres del pare Garrido.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Xàtiva, ara Sant Felip, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Pere Mora, doctor Jusep Roca, don Jusep Garsia Ortega, don Masià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que mossén Antoni Martí pague els dos mesos de juliol y agost, y que el cabildo el subvendrà lo que prudencialment se discurrirà que podrà alcansar; y, pagats los dos mesos, se li pendran los contes.

Etiam, determinaren que el senyor deà cante la missa el dia que es celebraran les honres del venerable pare Andrés Garrido.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[833]

1730, setembre, 30

Per a la refació que acudixquen al senyor canonge Roca, jutge contador. Quitament de les 1.020 lliures als hereus de Pelegero. La Séquia Santa pagà una pensió corrent y altra atrasada. El espill de la sacristia, es torne a son dueño, don Josep Rosi.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, Pere Mora, doctor

---

¹⁰⁶⁴ Aquesta última determinació funciona com una altra anotació, a banda, realitzada el mateix dia. Tal volta fos una qüestió tractada en posterioritat a l'acta anterior i que el racional, un cop signada l'anterior determinació hi afegira. Fet que mostra un cop més que les actes eren escrites prèviament i després passades a net.

Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magjor part dels senyors al present recidents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que tots los ecclesiàstichx acudisquen al senyor canonge doctor Jusep Roca, contador, per a encabesar-se per a la refacció que se à de fer de diner y mix per lliura de carn.

Et, determinaren que sent convenient a la iglésia fer canvi de les mil lliures y vint que deu la iglésia per la casa de Bru, al[s] hereus de Francisco Pelegero, en lo alcans que deu el doctor Carlos Pelegero, que se ajuste.

Etiam, determinaren, al memorial dels oficials de la Séquia Santa, que se'ls admitix; pagant la pensió corrent y una atrasada.

Etiam, determinaren que el espill que està en la sacristia, que és de don Jusep Rosi, se li entregue.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (Signat)

[834]

[f. 267r] 1730, octubre, 7

Poder a don Jusep Bruni y Fonet. Protesta de la carta de pago que es féu a don Manuel Jordà. Prenint la neu a 4 dinés, es darà un diner de refacció. Que es celebren los canonicals de taula. Y al que no fasa primeres vespres, pase el boxart. Condonació al convent del Carme.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia Ortega, tots canonges prebendats y afermant ser la magjor part dels senyors al present residents y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren poder per a pleits a don Jusep Bruni y Fonet, agent en Roma; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, dit dia y any.

Etiam, determinaren y feren protesta de la carta de pago que es féu a don Manuel Jordà, del preu de la casa que era de Felip Bru; acte per dit Sanchis.

Etiam, determinaren adherir a la proposta que féu el senyor deà, que el[s] ecclesiàstichs pagasen la neu a raó de quatre dinés per lliura; y que donarien el diner per lliura de refacció.

Etiam, determinaren que es celebren tots los canonicals que són de taula y que estan señalats en la bul·la de la erecció de esta santa iglésia; y que no venint el senyor capitular a fer les primeres vespres del canonical, que es pase el boxart a l'altre señor a qui toque.

Etiam, determinaren a la gràcia que demanava el pare procurador del Carme, en lo canvi que volien fer del forn en una casa, que se'ls condonaria una quarta part; fent-los actes de tota cantitat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[835]

1730, octubre, 14

Retrovenda de la terra del doctor Pelegero a la administració de Gerònima Albero. Quitament del censal de Manuel Sanchis de 100 lliures. Sesió de don Manuel Jordà de 450 lliures contra Jusep Gosalbo.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, Don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia Ortega, don Macià Jordà, Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren retrovenda de la terra, a carta de gràcia, del doctor Carlos y Jasinto Pelegero, a favor de la administració de Gerònima Albero, en virtud de la carta de pago que an atorgat los hereus de Francisco Pelegero, de les 1.125 lliures que el capítol devia per la terra que era de Bru; acte per Juan Baptista Sanchis, en este dia.

Etiam, es féu quitament del censal que corresponia Manuel Sanchis de 100 lliures, en canvi del diner se li avia de dar per la compra de la terra de la viuda de Esteve; acte per dit Sanchis.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

En este mateix dia don Manuel Jordà féu cessió de la restant cantitat del preu de la casa; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, dit dia. Y axí mateix féu obligació de pagar 450 lliures en esta forma: 100 lliures cada any en Pasqua de l'Esperit Sant, de Jusep Gosalbo, llaurador, en forsa de dita cessió feta contra el dit Gosalbo.

[836]

[f. 267v] 1730, octubre, 21

Que es responga a l'agent de Roma. Admissió de percasos al doctor Fèlix Chover. Estes 5 lliures serviren per a quitaments, vide la determinació 2 de desembre 1730.¹⁰⁶⁵ Que es quede lo apuntat dels que no buiden les misses. Encabesament del diner de la neu. Quitament de quatre censalets que corresponia Manuel Mòxica. Pares de la congregació vingueren a fer missió.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà, Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es respongués a la carta que havia escrit el agén de Roma, Juan Jusep Bruni y Fonet.

Etiam, determinaren y admitiren a percasos al doctor Fèlix Chover, beneficiat de *Corpore Christi*, que poseïa el doctor Raymundo Micó, donant un diari; y per a els demés atrasos que dexàs tot lo apuntat de anuals, aniversaris y misses matinals, donà 5 lliures de augment de distribució y tots los demés alguinaldos; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren es quedàs lo apuntat dels beneficiats que no buiden les misses, exceptuant els beneficiats que pretenen que el cabildo els deu pagar el peu.

Etiam, determinaren que es fixe un paper en lo cor per a el encabesament de la neu; que se'ls referà el diner per lliura.

Etiam, determinaren y feren quitament de quatre censals que corresponia don Manuel Mòxica, en canvi del diner que el cabildo li devia per la cera que havia pres; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, dit dia.

En este dia vingueren de València los pares de la Congregació, a predicar de missa: el pare doctor Vicent Serra, el pare doctor Jusep Nebot, el pare doctor Pasqual Garsia. Y portaren una carta del senyor vicari general per a què el cabildo contribuira en assistir a tan santa obra. Y en este mateix dia es donà principi a la missió.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹⁰⁶⁵ Vegeu determinació 847, quitaments de l'església.

[837]

1730, octubre, 28

*Possessió del doctor Salvador Fabra. Este diner de nata mortis serví per a el quitament de Manuela Fuster, vide determinació de 2 desembre de 1730.*¹⁰⁶⁶

En 28 octubre 1730 es donà possessió al doctor Salvador Fabra de sant Bertomeu Apòstol, que poseïa el senyor don Diego Fèlix Ortís; acte rebut per Juan Grau, notari, dit dia. Pagà per la *nata mortis* 1 lliura 6 sous 9.

[838]

1730, novembre, 4

Plàtica als eclesiàsticxs. Agraïment a l'agent de Roma. Maitines a la Mare de Déu de la Seu, nostra patrona.

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, Vicent Brotons, don Diego Ortís, don Jusep Garsia Ortega, don Macià Jordà, Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren suplicar als pares misionistes de la Congregasió feren una plàtica a tots els eclesiàsticxs.

Etiam, determinaren que a l'agent de Roma además dels gastos que à fet en lo negosi contra el sacriste, se li donen per la agència quatre doblons; y que quede a càrrec del senyor el remitir-los.

Etiam, determinaren que de la renta de la casa de don Agustí Sanz, que ara poseïxen los ereus del doctor Fuster, se amortisen les maitines de nostra patrona en 5 de agost, per quant dit don Agustí dexà dita renta a disposició del cabildo.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[839]

[f. 268r] 1730, novembre, 6

Honres del venerable pare prensado fra Andreu Garrido.

---

¹⁰⁶⁶ Idem.

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà, Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor deà responga al paper que el pare comandador del convent de Sant Miquel, que este cabildo els franqueava la iglésia, cor y púlpit, y tot lo que fos menester de ornaments y plata per a la funsió de les honres del venerable pare fra Andreu Garrido. Y an determinat fer la funsió el disabte vinent, que contarem 11 del present mes y any. Y també es determinà que la música de la capella córrega per conte de la iglésia. El senyor deà féu lo canonical y predicà les honres el pare presentado fra [...] ¹⁰⁶⁷ Altavi, mersedari, secretari provincial.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (Signat)

[840]

1730, novembre, 18

Memorial de mossén Pasqual Pelegero. El senyor Texidor es detinga en València per conte del cabildo.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Ortís, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren al memorial que posà mossén Pasqual Pelegero y sa cuñada la senyora Isabel Maria Burguera, que pagant les pensions devengades se'ls concedixen de plaço quatre anys per a fer el quitament, de tot lo restant del debitori, que són 800 lliures.

Etiam, determinaren que al senyor Texidor se li escriga es mantenga en València per conte del cabildo, a fi de acalorar les dependències que al present ocorriren a esta iglésia; y que no se li apunte.

---

¹⁰⁶⁷ Al ms. apareix en blanc.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[841]

1730, novembre, 24

Obliaió de Juan Ferrer. Mossén Francisco Soler que liquide els luïsmes del Real.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Jusep Garsia Ortega y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents y feta convocacion per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre la obligació de Juan Ferrer de pagar 200 lliures, al present; y lo demés, al [sant] Juan, per a la fundació de l'aniversari general que à de fer Constantina Richart, viuda de Felip Aliaga.

Etiam, determinaren que a mossén Francisco Soler se li donaran la mitat de les pensions caigudes de tots los luïsmes del conde del Real; y per a els gastos que el mateix els bestraga de lo que traga, de lo que cobra dels luïsmes, que, en estar líquits, es recobrarán.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[842]

[f. 268v] 1730, desembre, 2

Este dia es féu lo soterrar general del Marqués de Llanera.¹⁰⁶⁸ Quitament de Montesa. Quitaments de la iglésia.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia Ortega, don Macià Jordà, Pere Mora, menor,

---

¹⁰⁶⁸ Es tracta del soterrar de Pasqual Fenollet Vilaragut de Togores, comte d'Olocau i marqués de Llanera. A les clàusules testamentàries de la col·legiata ens trobem la següent anotació: «Disapte a 2, sobredit [desembre, 1730], don Pasqual Fenollet, marqués de Llanera. Es deixà per la ànima 400 lliures, ab testament rebut per Diego Maravall, notari, en 30 de novembre de dit any». AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

tots canonges prebendats y afirmant ser la magjor part dels senyors al present recidents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, firmaren quitament del censal de 90 lliures que repartien los frayles de Montesa en 7 de juliol; y pagaren la prorrata que importà 1 lliura 16 sous 3. Y de este diner y del que parà en mon poder de la *nata mortis* del doctor Fèlix Jover y de don Domingo del Busto y del doctor Salvador Fabra, ab les 5 lliures de augment de distribusió del dit doctor Fèlix Chover, que es feren los quitaments dels dos censalets que la iglésia respon a Manuela Fuster, en octubre y dehembre, de 791 lliures; y lo altre de 30 lliures adosats en la terra de Pelegero. Y es féu el quitament en 4 de este mes y any; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[843]

1730, desembre, 9

Se li añadís salari de 10 lliures a Gaspar Domingo Devesa. Que se escriga al senyor vicari general. Que ningú suplixca per altre el prendre la capa. Y si estant en lo cor no la pren, que no la tinga en avant hasta segon orde. Quitament.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia y don Macià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magjor part dels senyors al present recidents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que a Gaspar Domingo Devesa, en agraïment de lo bé que es portà en la procura y la sollicitud en què es porta en los negosis de esta iglésia y cabildo, se li añadixquen, a les 40 lliures, deu lliures més de salari; y que estes 10 lliures se li conten ya des de el primer de giner de este present any en avant.

Etiam, determinaren escriure —y se escrigué— al senyor vicari general donant-li les gràcies de la provisió havia donat a favor del cabildo contra els beneficiats de esta santa iglésia, mantenint-lo en la possessió de pendre les llum[s] en lo sagrari quan se à de exposar el Senyor; axí en la festa dels Desagravis com en la octava del Corpus y en lo Divendres Sant, al peu del monument.

Etiam, determinaren que ningú suplixca per altre al prendre la capa en lo cor, sinó que pase¹⁰⁶⁹ el boxart a qui toque; y si a qui toca la capa esta en lo cor, y no la vol prendre, que no la tinga en avant hasta segona orde.

En 9 de desembre 1730, de les 50 lliures que don Manuel Jordà tenia consignades contra Jusep Gosalbo, es féu el quitament del censal de 50 lliures que la iglésia corresponia a Isabel Sanchis. Acte rebut per Juan Baptista Sanchis, dit dia, mes y any.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

(Se li donaren de porrata 14 sous 7).

Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[844]

[f. 269r] 1730, desembre, 16

Semana de Nadal. Aniversari general de Onofre Bru. 94 lliures 10. Porcions, 14: toca a cada u 6 lliures 14 sous 4. Francisco Soler liquide censals niquils y se li donen mitat de les pensions atrasades.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà, Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a esta Semana de Nadal es donasen 3 [sous] a cada hora, per porsió sensilla, y a maitines de Nadal, deu reals; y a les maitines de Cap de Any y dels Reis, quatre sous y mig; de canonical 45 lliures y de Carcaxent 49 lliures 10, *vide* bosart del marge.¹⁰⁷⁰

Axí mateix, determinaren que per quant Onofre Bru donà el diner per a la fundació de l'aniversari general; que en avan se celebre.

En lo dia 16 de desembre 1730,¹⁰⁷¹ determinaren dits senyors que de tots los censals niquils que posàs corrents mossén Francisco Soler, se li done per lo treball la mitat de pensions atrasades; y que los gastos que se oferisen per a la liquidasió corregesen per

¹⁰⁶⁹ Al ms. «base».

¹⁰⁷⁰ L'anotació del boxart ens indica que de les 94 lliures en 10, repartides en 14 porcions, toquen a cadascú a 6 lliures 4 sous 4.

¹⁰⁷¹ Cal destacar que al ms. entre aquesta determinació i l'anterior es troba l'acta capitular del dia 18 de desembre, determinació [845], en el present estudi. L'hem posat en aquest lloc per mantenir un ordre cronològic.

conte de la iglésia. Y per quant dit mossén Francisco Soler a menester procura del cabildo per a dites dependències, determinaren, dits senyors, que el senyor don Diego Fèlix Ortís, que té facultat de poder substituir, li substituïrà la procura. Y per a el saneament del cabildo, de haver de dar la mitat de les pensions, es tragués decret del senyor official ecclesiàstic.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[845]

1730, desembre, 18

[*Repartició de boixart pel luïisme del forn de Sant Pere*].-¹⁰⁷²

En 18 de desembre 1730 es féu repartiment entre els senyors capitulars, sent al present 14 les pensions de un luïisme de 21 lliures 1 sou 4, que importa el dret. Y pagà Salvador Tahuenga, forner, per lo dret de luïisme que devia per lo forn que està de front de San Pere, y tocà a cada porsió 1 lliura 10 sous; y el pico al pertiguer.

Boxart dels senyors canonges.

Deà	.....	1 lliura 10 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	1 lliura 10 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura 10 sous. Villar, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	1 lliura 10 sous. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	1 lliura 10 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	1 lliura 10 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	1 lliura 10 sous. Esbrí, per, ¹⁰⁷³ (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	1 lliura 10 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	1 lliura 10 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	1 lliura 10 sous. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	1 lliura 10 sous. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	1 lliura 10 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura 10 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	1 lliura 10 sous. Garcia, (<i>signat</i>)

---

¹⁰⁷² La rúbrica és nostra.

¹⁰⁷³ És curiós com en aquesta signatura apareix la preposició «per» amb la finalitat de suplir la signatura del representant de la Inquisició. Cal remarcar, però, que en els altres casos quan se signa per poders apareix el nom dels canonges, per la qual cosa pensem que no hi apareix explícita aquesta substitució.

[846]

[f. 269v] 1730, desembre, 23

Vingué de València el senyor Texidor. Constitucions del cor. Agraïment al senyor deà per la visita de amortisació.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que al senyor don Onofre Texidor, a de més de lo que se li deu dar de la bolsa, se li done dotze lliures de agraïment per lo treball que havia tengut en València sobre la pretensió dels beneficiats.

Etiam, determinaren quedàs a càrrec dels quatre senyors —deà, Gavilà, Texidor y Ortís— el dispondre lo que convinga tocant a les constitucions del cor, y en particular per a què ixquen a acompanyar, a traure el Santíssim y el Divendres Sant, com també les prosesons claustrals y tot lo demés que importe.

Etiam, determinaren que al senyor deà se li donaren 30 lliures -dic trenta lliures-, de agraïment per haver treballat la visita de amortisació.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo

[847]

1731, gener, 8

Capítol general y elecció de oficis. Que els anuals y diaris es celebren en la iglésia. Trats per a els senyors canonges y es donen 8 lliures al chic que assistix. Òrfenes.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de dita iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents, precedint convocació feta a so de campana, segons bulles apostòliques concedides per a la celebració del present capítol

general y nominació de officis per a el bon govern de la i glésia, en dit dia, determinaren fer la elecció *more solito* per a el present any, reservant la confirmació per a el altre dia de la Pasqua de Pentecostes. Primerament, es nomenà en jutge contador al senyor don Francisco Vidal; en racional de cabildo al doctor don Jusep Gavilà; en síndic y procurador general al senyor don Diego Fèlix Ortís; en primisier al senyor don Fèlix Jordà; en apuntador al senyor Pere Mora; en archiver al senyor doctor Jusep Roca; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor don Onofre Vicent Texidor; en protector dels músichx de la capella al senyor don Francisco Vidal; en clavari de la sera y luminària a mossén Christòfol Piquer; en bolsers a mossén Francisco Vidal y a mossén Francisco Cortés; en racional de misses al doctor Antoni Quadrado; en recollidor de les limosnas per la i glésia, per a les Ànimes, a mossén Francisco Llobregat; en traster y apuntador, a dit mossén Francisco Llobregat; en sacramenter mossén Tohomàs Pont; en clavari de les relíquies a mossén Batiste Mompó; en recollidor de les limosnes per a les Ànimes per los carrers a mossén Pasqual Pelegero; en cre-[f. 270r]densier a mossén Pere Ferrando; en subsíndic a mossén Francisco Codina; en asistent de capa a mossén Luís Iborra; en administrador de les porcions a mossén Miquel Agulló; y el offic de ajudant archiver, que se suspenga al present.

Etiam, determinaren que les misses amortisades en esta santa i glésia se han de celebrar en la mateixa i glésia. Per tant, es determinà que, tant els senyors capitulars com los reals beneficiats, el dia que es pose anual que agen de celebrar la missa en esta i glésia; y el que no la celebre en ella, que no se li done la limosna, exceptant aquells senyors que celebren en Santa Tecla les misses que estan amortisades en aquella i glésia.

Etiam, determinaren que per a els senyors capitulars se disponga un trat per a celebrar y al chic que assistirà a les misses se li señalaren güt lliures a l'any.

En fe de lo qual escriguí i fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo¹⁰⁷⁴

Axí mateix es féu repartiment de 11 lliures, que se han cobrat dels quindenis dels pares del Carme, en los segens. Y tocà a cada porsió 15 sous 8.

Bogart.

Deà	.....	15 sous 8. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	15 sous 8. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	15 sous 8. Gavilà, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	15 sous 8. Vidal, (<i>signat</i>)

¹⁰⁷⁴ Tot i que ens apareix aquest formulisme d'acabament la determinació no s'acaba, atés que tot seguit hi continua l'acta capitular amb d'altres anotacions en el mateix dia.

Ortís	.....	15 sous 8. Ortín, (<i>signat</i>)
Sebrìà	.....	15 sous 8. Sebrìà, (<i>signat</i>)
Mora	.....	15 sous 8. Mora, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	15 sous 8. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	15 sous 8. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	15 sous 8.
Texidor	.....	15 sous 8. Texidor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	15 sous 8. Roca, (<i>signat</i>)
Conca	.....	15 sous 8. Codina, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	15 sous 8. Esbrí, per, ¹⁰⁷⁵ (<i>signat</i>)

Etiam, los sobredits que es trobaren en lo capítol sortegiaren dos òrfenes de don Juan Sanz, de Seniera, per quant esta ciutat sols paga per mitat. Y sortejà el senyor canonge Vicent Brotons, el qual anomenà a Maria Magdalena Brotons, filla de Jusep y de Maria Bernabeu; y el canonge don Francisco Vidal, el qual anomenà a Manuela Badal, filla de Batiste y de Manuela Tabasca. Y estos señors, que an sortegiat este any, no se escriuran en los redolins en los anys veniders hasta que se evacue el bogart que tots los senyors capitulars agen sortejat, per haver determinat de esta manera.

En fe de lo qual o escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[848]

[f. 270v] 1731, gener, 13

Dret de amortisació a 3 sous en lo benifet de Bertomeu Micó. Que es fasa el quitament que demana Juan Grau.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se admitixquen los administradors de Bertomeu Micó a la fundació del benifet, pagant el dret de amortisació, a raó de 3 sous per lliura.

¹⁰⁷⁵ Aquesta preposició «per» apareix amb la finalitat de suplir la signatura del representant de la Inquisició.

Etiam, determinaren que es fasa el quitament dels censals que respon Juan Grau, donant per ells el censal que responia Juan Soler, en març, y es devia transportar a don Thomàs Cebrià per a acabar-hi de pagar les 1.150 lliures adosades en la vent[a] de la terra de Llinàs.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[849]

1731, gener, 27

El senyor Texidor pase a Carcaxén a arrendar la primísia. Bul·la de la Cruzada; Carta de gràcia de Vicent San Martí.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor don Onofre Texidor pasara a Carcaxent, per conte del cabildo, a arrendar la primísia.

Etiam, determinaren que havent vengut les cartes de sa magestat (Déu lo guarde) y del comisari de la bul·la de la Santa Cruzada, per quant el tems està de neu y plúgia, que ixca la bul·la de la capella del papa.

Etiam, determinaren que a Vicent San Martí se li allargue la carta de gràcia de la terra, que té el cabildo, per nou anys.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mà pròpia. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[850]

1731, febrer, 3

Visita del predicador de la Quaresma. Plaça de acòlit a Christòfol Villar.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges

prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, de [f. 271r] orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat a dits senyors, vingué el predicador de la Quaresma, el pare mestre fra Tomàs Soro,¹⁰⁷⁶ de la religió del gran pare sant Agustí, y féu la visita, demanant el púlpit per a predicar.

Etiam, determinaren que a Christòfol Villar, diputat, se li donàs la primera plaça de acòlit que vague.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[851]

1731, febrer, 17

Gràcia de 6 dinés de luïme a don Pasqual Belvís.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà, Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat, determinaren, al memorial que posà don Pasqual Belvís, que se li fasa la gràcia de la quarta part del luïme de la terra de la viuda del doctor Corbí, que la comprà mossén Francisco Codina.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹⁰⁷⁶ Segons podem llegir a Vicent Ximeno, a l'obra *Escritores del Reyno de Valencia*, València, Joseph Estevan Dolz, 1749, vol. II, p. 334; Fra Tomàs Soro, natural de València, pertanyia a l'orde de Sant Agustí de València, mestre en art, doctor, examinador i mestre en sagrada teologia, i catedràtic jubilat en la del mestre de sentències en la Universitat. A més tenia els treballs de qualificador del Sant Ofici i d'Examinador Sinodal de l'Arquebisbat de València, així mateix fou prior dels convents de Sant Agustí i de la Verge dels Socorrs de València, morí l'any 1749. Escrigué el *Sermón de la profesión de una religiosa del convento de nuestra señora del Pié de la Cruz de la Orden de Servitas*, València, per Juan González, 1721, en 4t; *Declamaciones ex corde peccatoris lapsi ad poenitentiam, gemitusque coram Deo se humiliantis, et misericordiam exposcentis*, València, per Jose Tomàs Lucas, 1750, en 4t, en tingué cura de l'edició Juan Bautista Orts, vicari de Sant Andrés de València, i després rector de l'Alcúdia de Crespins. La segona d'aquestes obres en l'any 1748 segons ens apunta Ximeno estava manuscrita en 4t, amb tot Justo Pastor Fuster, és qui ens amplia la documentació de la seua publicació dos anys més tard. Vegeu PASTOR FUSTER, Justo: *Biblioteca valenciana de los escritores que florecieron hasta nuestros días. Con las adiciones y enmendas a la de don Vicente Ximeno*, II vol., Impremta i llibreria de Josep Ximeno, València, 1827-1830, p. 28.

[852]

1731, febrer, 19

Paper de la refacció de la neu.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es posàs un paper a la porta del cor per a què acudisen a fer lo encabensamén de la neu, de la qual se reparà un diner per lliura; donant-la a quatre dinés.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[853]

1731, febrer, 27

Poder per a quitar los censals del conde del Real. Enterro de Crist. Ora el dia de la Assumta.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y es rebé poder a favor de Gaspar Domingo Devesa per a quitar sis censals que respon el egregi conde del Real, que tots junts inporten la cantitat de 1.298 lliures; rebut per Diego Maravall, dit dia, mes y any.

Etiam, determinaren que de les 2.000 lliures que dexà per a esta iglésia mossén Francisco Navarro, encara que no s'à cobrat tota la cantitat, se amortise el enterro de Crist Senyor Nostre; y la ora, en lo dia de la Asumsió de Nostra Senyora, a real per porsió; y la restant cantitat que servixca per a celebrar misses, per aver-o dispost d'exa manera el testador.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mà pròpia. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[854]

[f. 271v] [1731, febrer, 28]¹⁰⁷⁷

Possessió de mossén Llorens Ribera. (Este diner serví per a pagar el depòsit de don Patrício Laules).⁻¹⁰⁷⁸

En 28 de febrer de 1731, mossén Lorens Ribera prengué possessió del benifet, baix la invocació de Sant Julià y Santa Basilisa, que posseïa antes mossén Manuel Perler. Y pagà de *nata mortis* 2 lliures 4 sous 6; acte rebut per Juan Batista Sanchis, en dit dia, mes y any.

[855]

1731, març, 1

*Aniversari general de Pere Luís Blesa.*¹⁰⁷⁹

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren la fundació de una missa resada en 21 de novembre y de un aniversari general en 11 de abril per Pere Luís Blesa, Clara Martí y els seus. Y transportà un censal que li responia el doctor Pelegero y son germà Jasinto, y també transportà terres; acte rebut per Juan Batista Sanchis, dit dia, mes y any.

¹⁰⁷⁷ La data és nostra, extreta de la determinació.

¹⁰⁷⁸ Patricio Laules, noble titulat d'origen irlandés, propietari de la regidoria perpètua de Sant Felip des de 1714. Laules fou un de tants, dels fidels partidaris de procedència estrangera —principalment francesos i irlandesos— que Felip V recompensà després de l'adquisició de la nova ciutat, en el seu cas rebé 22.000 pesos; a més de ser un dels nobiliaris que rebé la regidoria de la ciutat, junt a James Stuart Fitz James, duc de Berwick, Tobias del Bourck o del Burgo i Jose Grimaldo, marquès de Grimaldo. Cal remarcar que rarament els propietaris de la noblesa exerciren directament les regidories de Sant Felip, i anomenaren tinents de regidors, durant tot el setcents, en el cas de Patricio Laules foren nomenats: Gregorio Pérez (1714-1725), Enrique Menor (1726-?), Jaime Pelegero i Burgera (1756-1760), Pascual Maria Alonso i Pelegero (1796-?). Per a més informació sobre les recompenses i reparticions entre els partidaris de Felip d'Anjou, vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit.; Blesa, I.: *El municipio borbònic...*, op. cit.; sobre Patricio Laules, vegeu: 27, 84, 206-210, 214, 221, 235, 271, 277, 357.

¹⁰⁷⁹ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «A 3 de este pasà el senyor Texidor a arrendar la primísia de Carcaxent. Tor[n]jà el dia 9».

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[856]

1731, març, 10

Relació que féu el senyor Texidor de la primísia de Carcaxent. Cuydado del senyor Ortís.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Doctor Estanislao Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors; el senyor Texidor, havent tornat de Carcaxent, féu relació de com se arrendà la primísia.

Etiam, determinaren que el senyor don Diego Ortís còrrega la dependència de la terra de Roix.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[857]

1731, març, 13

Bulles de coadiutor del senyor canonge Soler. Prolongació de carta de gràcia a Vicent San Martí y a Jusep Piquer. Juan Grau féu quitament de cinc sensals. Venda de la terra de Duart. Semana Santa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, [f. 272r] havent el senyor deà encarregat al racional de cabildo les bulles

y mandato *demittendo in possessionem* del senyor doctor y canonge Estanislao Vicent Soler, en què fa conjunt a son nebot el doctor Ventura Soler, els sobredits cometeren per a regonéixer les sobredites bulles y mandato, si venien conforme als senyors don Francisco Vidal y don Diego Fèlix Ortís, per fer relació al primer capítol.

Etiam, determinaren y prorrogaren en la carta de gràcia de la terra que tenia venuda al cabildo Vicent San Martín; y axí mateix, la carta de gràcia de la terra que tenia venuda, a dit cabildo, Jusep Piquer, per espai de deu anys; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, dit dia, mes y any.

Etiam, es feren los quitaments dels censals que Juan Grau y Bosch responia al cabildo. El un censal de 18 lliures y pensió; 18 lliures que fon carregat per Juan Royo, sastre, a favor de mossén Onofre Ximenis, prevere. Y à pagat les 18 lliures per la redemció del censal y 18 lliures 1 sou per les pencions vensudes y porrata.

Memorial, atre censal de propietat de 84 lliures 10 sous y pensió; 84 lliures 6, pagadores en 21 de juny, que fon carregat per Juan Bordera y Betriu Pasqual, còngu[g]es; y Juana Menor. Y à pagat la cantitat de 109 lliures 6, per lo capital y pencions vensudes y porrata.

Memorial, altre censal de 60 lliures y pensió; 60 en Tots Sants, carregat per don Pasqual Barder y Roca. Y à pagat 60 lliures 19 sous 6, per lo capital y porrata.

Memorial, altre censal de 39 lliures y pensió; 35 pagador[e]s en 22 janer. Y fonch carregat per Bernardo Duar Morillo, cavaller, a favor de Nicolau Garsia. Y à pagat 55 lliures 3 sous per lo capital, pencions y porrata.

Memorial, altre censal de 100 lliures y pensió; 100 lliures pagador[e]s en 24 de juliol. Carregat per Jusep Bru, ciutadà, a favor de Gaspar Ferrer Calataiud. Y à pagat 130 lliures per [!]o capital, pencions y porrata.

Etiam, se executà la venda de la terra de Duart, que fonc el any 1717, per los atrasos de la mitra que havia pagat Cosme Benavent com a fiança de son tio.

Etiam, determinaren per a la magior assistència en lo cor en la present Semana Santa es donasen 3 dinés per ora y lo corresponent a missa y vespres; y per a maytines de tiniebles 10 sous per porsió sensilla. Y per la partició dels senyors canonges, 45 lliures de canonical y 49 lliures 10 de Carcaxent, que les dos partides fan la cantitat de 94 lliures 10.

Bojart del[s] senyors canonges.

Deà	.....	6 lliures 4 sous 4.
Brotons	.....	6 lliures 4 sous 4.
Soler	.....	6 lliures 4 sous 4.
Vidal	.....	6 lliures 4 sous 4.

Ortís	.....	6 lliures 4 sous 4.
Cebrià	.....	6 lliures 4 sous 4.
Inquisició	.....	6 lliures 4 sous 4.
Cabiscol	.....	6 lliures 4 sous 4.
Jordà	.....	6 lliures 4 sous 4.
Gavilà	.....	6 lliures 4 sous 4.
Texidor	.....	6 lliures 4 sous 4.
Mora	.....	6 lliures 4 sous 4.
Roca	.....	6 lliures 4 sous 4.
Garcia	.....	6 lliures 4 sous 4.

[858]

[f. 272v] 1731, març, 17

[Relació de reconeixement de les bul·les coadjuatòries del canonge Soler i del seu nebot; Que al traster se li donen estrenes en els actes de possessió].¹⁰⁸⁰

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, el senyor don Francisco Vidal y el senyor don Diego Fèlix Ortís feren relació de haver regonegut les bul·les de coadjutoria del senyor canonge Estanislao Soler a son nebot, el doctor Ventura Soler, y digueren venir ben despachades ab lo *mandato demitendo in possessionem*, y determinaren dits senyors que en lo dia de demà a la tarde, después de la hora, se li done la possessió.

Etiam, determinaren dits senyors, meñys el senyor Soler —que se n'ixqué fora—, que al traster que tenen los senyors capitulars que se li donen estrenes com u dels acòlits, quant se done possessió, axí de senyor capitular com de beneficiat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (Signat)

---

¹⁰⁸⁰ La rúbrica és nostra.

[859]

1731, març, 18

Possessió de conjunt del senyor doctor Ventura Soler. 15 lliures de capes del doctor Soler. Les 15 lliures de capes del senyor Soler se entregaren al senyor deà per a fer capes colorades.-

Los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Fèlix Jordà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Sebrià, don Jusep Garsia Ortega y Pere Mora, menor, en seguida de la determinació antedent se ajuntaren en esta aula capitular per a dar la possessió de conjunt al senyor doctor Ventura Soler. Y se anomenaren per a dar-li la possessió als senyors don Fèlix Jordà y don Jusep Gavilà, com a més antichs; els quals lo acompanyaren. Y pagà per dret de capes 15 lliures, les 5 lliures de l'acte de possessió rebut per Juan Baptista Sanchis, en este di[a]; y les demés estrenes acostumades. Y els 9 sous al que servix, altrament dels senyors canonges.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mà pròpia. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[860]

1731, abril, 7

Resposta al cabildo de Alacant. Santíssim Crist del Fosar. Salari del que porta la capa, 8 lliures. Salari de mossén Francisco Marqués.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia y don Macià Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la [ma]gior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren respondre a la carta del cabildo de Alacant y als ductes y observànsies de esta iglésia que desigiaven tenir notísia.

Etiam, determinaren que la vera cofradia de la Sanc, quan imbie a demanar la efígie del Santíssim Crist que està en lo fosar, que el porte persona desent y que vàgia acompanyat a lo meñys de quatre llums; y, conluída la funció, que el restituïquen del mateix modo.

Etiam, determinaren que a mossén Luís Iborra se li done el salari de 8 lliures per assistir als senyors canonges en la capa.

Etiam, determinaren que a mossén Francisco Marqués se li donen les 121 lliures, que ell à tasat, per lo salari de ajudant de archiver.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[861]

[f. 273r] 1731, abril, 14

Renúncia del llogat de mossén Jusep Bru. Mossén Francisco Soler pase a Alcoy.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen congregar y celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats y afermant ser la magjor part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren renúncia del llogat que féu a esta iglésia del peu del benifet que poseïa mossén Jusep, ab la obligació de celebrar-hi misses; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en este dia.

Etiam, determinaren que mossén Francisco Soler pase a Alcoy a liquidar les pagues de aquella retoria.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[862]

1731, abril, 28

Albarans a la porta del cor. Compensació a Jusep Thomàs Sanchis. Memorial dels beneficiats.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magjor part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors,

determinaren que es pose un albarà a la porta del cor, que des de què toque el rogle per a entrar en lo cor, que ningú dels reverents beneficiats diga missa en los trats, si no és convocat per lo traster.

Etiam, determinaren, el memorial que posà Jusep Thomàs Sanchis,¹⁰⁸¹ admitín-li la compensasió; y que es feren a *divisem* los resivos.

Etiam, decretaren el memorial que posaren los reals beneficiats per a què es pagàs lo apuntat de ans de l'extermi, que com la Ciutat sols à pagat lo corresponent a l'añy sis, que luego que pagaran les pensions que corresponen a l'añy set es donarà satisfació per ser lo apuntat de este añy.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[863]

1731, maig, 5

Venda de un solar. Y del solar que era de Gregori Peres.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y es féu venda de un solar de casa, en les Barreres, carrer que va al Raval, a Juan Claudi Rus, sargento, y a Maria Antonia de Nofre, còngiugues; y a Batiste Anson, sargento, y Benita Malason, còngiugues, per preu de 88 lliures 4 sous 2, y pensió 88 lliures; que serà la primera paga a 30 abril de l'añy 1732.

Etiam, es féu venda del solar que era de Gregori Pérez a Jusep Richart y a Pasqual Soler, de la una y altra venda rebé els actes Luís Mollà, notari. Y per quant el apresi dels dits

---

¹⁰⁸¹ Josep Tomàs Sanchis i Alemany de Andraig, regidor de l'Ajuntament de Sant Felip (1741-1753). Fou un de tants que accedí al càrrec previ pagament i compra, així el 17 de maig de 1741 sollicità la regidoria oferint 16.000 rals de billó. A la seua mort, esdevinguda el 22 de març de 1753, ocuparà el càrrec el seu fill Josep Tomàs Sanchis i Exea, títol que se li expedí el 29 de maig d'eixe mateix any, després d'haver-ne sollicitat el títol i abonar la quantitat de 7.600 morabatins de billó. Hem de remarcar que la família de Sanchis i Alemany de Andraig havia estat lligada a la vida pública de Xàtiva, ocupant-ne càrrecs distingits. Així, com a mostra, ens trobem al seu oncle Marc Antoni Sanchis com a jurat de Xàtiva en els anys 1643, 1650 i 1668; mentre que son pare, Gaspar Sanchis, fou advocat fiscal i governador de Xàtiva. vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 105, 223-224, 245, 264, 290, 356, 385.

solars no apleguen al compliment de les propietats, determinaren se'ls perdonàs la primera pensió o se'ls donàs diner a compliment.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[864]

[f. 273v] 1731, maig, 16

Capítol general. Confirmació de officis, exceptant el Sacrament. Seda de la Mare de Déu. Se entregà al senyor deà y pesà 85 lliures, comprenint cinc madexes alducar.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garcia, don Macià Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, presedint convocació, feta a so de campana, segons ús y costum de dita santa iglésia, y també segons bulles apostòliques concedides per a la celebració de dit capítol general, determinaren confirmar y aprovar los officis nomenats en lo dia 7 de janer del present any, exceptant el offici de sacramenter en què fonc nomenat mossén Thomàs Pont, per quant este patix una fístula que lo impedix —a consell dels mègies— el poder-lo cumplir, y se anomenà en son lloc a mossén Manuel Macip; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en este dia.

Etiam, determinaren dar gràcia de àbits dotorals al doctor Jaume Mataix de Alcoy; y que predicàs la minerva del mes de juliol, primer vinent.

Etiam, determinaren que per a la magior assistència de la Semana del Corpus es posarà lo mateix que el any pasat: de doña¹⁰⁸² Juana Sanz, distribusió, y de Vicent de València, un sou per porsió sensilla; y que es repartixquen entre los señors capitulars, 45 lliures de canonical y 49 lliures [...] ¹⁰⁸³ sous 10 de Carcaxent, que les dos partides acumulades fan la suma de 94 lliures [...] ¹⁰⁸⁴ sous 10.

Etiam, determinaren que la seda que es tragué el any pasat de l'acapte de la Mare de Déu, Nostra patrona, que la entregàs al senyor deà. La seda fina pesa 85 lliures, compresa; y la seda alducar que eren cinc madexes.

---

¹⁰⁸² Al ms. «daña».

¹⁰⁸³ Al ms. apareix en blanc.

¹⁰⁸⁴ Al ms. apareix en blanc.

Boxart dels senyors canonges.

Deà	.....	6 lliures 4 sous 4.
Brotons	.....	6 lliures 4 sous 4.
Soler	.....	6 lliures 4 sous 4.
Vidal	.....	6 lliures 4 sous 4.
Ortís	.....	6 lliures 4 sous 4.
Cebrià	.....	6 lliures 4 sous 4.
Inquisició	.....	6 lliures 4 sous 4.
Cabiscol	.....	6 lliures 4 sous 4.
Jordà	.....	6 lliures 4 sous 4.
Gavilà	.....	6 lliures 4 sous 4.
Mora	.....	6 lliures 4 sous 4.
Texidor	.....	6 lliures 4 sous 4.
Roca	.....	6 lliures 4 sous 4.
Garcia	.....	6 lliures 4 sous 4.

[865]

1731, maig, 19

Canonicals. Luïsmes de Camí y Llinàs.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, precedint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren se averiguàs quins canonicals deuen ser de quatre reals y que es podia portar bojart a part.

Etiam, determinaren que els luïmes de Camí y Linàs, si no es cabreven luego, que es seguixca el pleit.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[866]

[f. 274r] 1731, juny, 2

Recado del senyor governador. Resposta a la carta de sa magestat. Sermó de sant Pere.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Jordà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, preceint convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde¹⁰⁸⁵ de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, es donà el recado que el senyor governador imbià per lo seu ajudant a l'il·lustre cabildo, com pasava a Sevilla si li manaven alguna cosa.

Etiam, determinaren es respongués a la carta que havia escrit sa magestat (Déu lo guardi), com les rentes del tabac corrien per conte de sa magestat. Etcètera.

Etiam, determinaren que el sermó per a el dia del senyor sant Pere se li donàs al doctor [Mateu]¹⁰⁸⁶ Gil, vicari de Albayda; y que se li feia gràcia de àbits doctorals.

Etiam, determinaren anomenar síndic per a els pleits; y no havent-se trobat a les antecedents determinacions, los senyors don Fèlix Ros, cabiscol, y el doctor canonge Jusep Cebrià, entraren a este temps —havent-los avisat Antoni del Villar, el pertiguer—, y es notà, per qui se havia de anomenar per síndic dels dos, que havia posat memorial que era lo u, Jusep Juan y lo altre Luís Mollà. Y quedà anomenat, ab la magior part dels vots, Luís Mollà.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[867]

1731, juny, 16

Nominació de subsíndichs a Luís Mollà y a Jusep Juan. Mútuo quitament dels censals de sant Agustí. Renta de don Agustí Sanz per maitines, minerves y hores.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, don Fèlix Jordà, doctor don Jusep Gavilà, doctor

---

¹⁰⁸⁵ Al ms. es repeteix «de orde».

¹⁰⁸⁶ Al ms. no apareix el nom. El reintegrem d'acord amb informacions posteriors.

don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Jusep cebrià, don Jusep Garsia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, preceint convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que además del subsíndic per a pleits, que fonc anomenat en la determinasió pasada a Luís Mollà, se anomenàs també a Jusep Juan. Y convingueren tots los senyors y quedaren anomenats los dos sobredits Luís Mollà y Jusep Juan; acte per Juan Baptista Sanchis, notari, en este mateix dia.

Etiam, determinaren y es féu mútuo quitament dels censals que el cabildo responia a la comunitat de Sant Agustí, y dels censals que la comunitat de Sant Agustí responia al cabildo; acte per Juan Sanchis, dit dia, mes y ainy.

Etiam, determinaren que la renta de la casa que dexià al cabildo don Agustí Sanz per a distribució en obres pies, que lo que sobràs de les maitines de la Mare de Déu de la Seu, nostra patrona, com se determinà en 4 de novembre 1730,¹⁰⁸⁷ que es paguen aquelles minerves y hores que no estan amortisades hasta que es trobe devot que les amortize.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[868]

[f. 274v] 1731, juny, 23

Pensió del benifet del doctor Mora. Quitament. Que es convoque en albarans.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Jusep Garsia, don Masià Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que la pensió o dobla que corresponia el benifet que poseix el doctor Fèlix Mora, per quant consta no haver pagat moltíssims ainyes y no saber-se el origen, que se obliga a pagar-la en avant, sense fer mensió dels atrasos y que cabreve.

Etiam, determinaren que es fera el quitament del perpetual que corresponen los pares del convent de Sant Agustí.

¹⁰⁸⁷ Vegeu determinació [838] «Maitines a la Mare de Déu de la Seu, nostra patrona».

Etiam, determinaren es convoque en albarans per a el disapte primer, per a tratar de la dependència del cabildo en los beneficiats, sobre les llums; y que se exprese el motiu en lo albarà.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[869]

1731, juny, 28

Gràcia de hàbits. Que es suspenga la celebració dels aniversaris.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per¹⁰⁸⁸ Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren gràcia de hàbits dotorals al doctor Matheu Gil, vicari de la parroquial iglésia de Albayda, que té el sermó de sant Pere; acte per Juan Sanchis, dit dia.

Etiam, determinaren es suspenga la celebració dels aniversaris hasta atra determinasió.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[870]

1731, juny, 30

Sobre les llums.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, doctor Jusep Cebrià, doctor Mathias Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, mediant albarans, a qui féu relació haver-los entregat als sobredits senyors, determinaren

---

¹⁰⁸⁸ Al ms. «X».

que per a atajar los pleits entre cabildo y beneficiats, havent escrit el senyor vicari general per a compondre esta dependència —al senyor deà—, determinaren escriguera, a sa senyoria, el senyor deà, que el Divendres y Dijous Sant es farà com en la catedral de València, exint per la porta de l'enrexat, més pròxima al monument; y en les demás funcions de exposició, los beneficiats prend[r]an les llums en lo cor y els senyors capitulars a les grades del presbiteri; y estant tos en el presbiteri, el preste traurà a Nostre Amo, anant des de el altar al sagrari, sens donar la volta per la sacristia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[871]

[f. 275r] 1731, juliol, 5

Venta del solar que era de Isidro Vidal. Venta de solar que era de Francisco Devés.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren venda del solar que era de Isidro Vidal; part del solar a don Jusep Ximenes, regidor, per 110 lliures 1 sou 5; part a Bartholomé de la Càmera, per preu de 108 lliures 12 sous 8; y part a Francisco Blanco, per preu de 41 lliures 11 sous 10.

Etiam, veneren a Vicent Exea un solar de la casa que era de Francisco Devés, per 30 lliures en què fonc apresiat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[872]

1731, juliol, 14

Gràcia de hàbits. Venta de la terra del concurs de Roix. Venta del perpetual de 20 lliures que responia el convent de Sant Sebastià.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don

Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per¹⁰⁸⁹ Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a q[u]i féu relació haver convocat a dits senyors, determinaren y feren gràcia de hàbit al doctor Jaume Mataix y Martí, de la vila de Alcoy, el qual predicà la minerva de este mes.

Etiam, determinaren que la terra del concurs de Roix es fasa venda a Jusep Gomar, de Benigànim, per preu de 421 lliures; docentes lliures de contado y la restan cantitat a sant Miquel de l'añ 1732. Y pagarà el interés de sou per lliura el temps que correrà¹⁰⁹⁰ de sant Miquel de este añ hasta sant Miquel de l'añ vinent.

Etiam, feren venta del perpetual de 20 lliures y 20 sous de pensió que el convent de Sant Sebastià¹⁰⁹¹ responia a esta iglésia; acte rebut per Jusep Juan y Colom, en este dia.

Etiam, determinaren que el cadafal de la Llongeta se li donàs a Batiste Carrasquer per preu de 50 lliures.

Etiam, determinaren es firmàs carta de pago a don Jusep Albero sobre el censal de Llobregat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[873]

1731, juliol, 16

Es corregué la Llongeta y es lliurà per 60 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Estanislao Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Macià Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y sent la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a q[u]i féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es correguera la Llongeta, per quant Gaspar Gascó y altres —per qui quedava la plaça— posaren

---

¹⁰⁸⁹ Al ms. «X».

¹⁰⁹⁰ Al ms. «correré».

¹⁰⁹¹ Fa referència al convent dels agustins. La utilitzacó del nom de sant Sebastià ja la trobem segles abans, atés que sembla que la taula de l'altar major estava dedicada l'esmentat sant. Vegeu CEBRIÁN MOLINA, J. Ll.: «Sant Sebastià dels Escrivans», en *La Llum de les Imatges. Lux Mundi. Xàtiva 2007. Catàleg*. València, Generalitat, 2007, p. 280-281; SARTHOU, C.: *Datos para la historia de Játiva, op. cit.*, p. 214.

un memorial que se'ls fea gran perguí, y daven, de dita, 60 lliures. Y aquella matèxia nit se corregué y s'ensengué candela, y ningú pugjà la dita. Y encara que a l'altre dia Batista Carrasquer posà altre memorial pugiant deu lliures més la Llongeta, estos senyors no'ls paregué convenient. No obstant, digueren informàs el abogat, que fonc el doctor Sanchis; y este digué estava ben lliurada y no estava bé admetre altra dita.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[874]

[f. 275v] [1731, juliol, 28]¹⁰⁹²

Partició de luïsmes. Fundació de Aniversari general de Felip Aliaga. Venda de la terra de Roig. Per lo luïsmes se an partit 16 lliures.-

A 28 de juliol 1731, ab acte per Juan Baptista Sanchis es lloà y aprovà la venta que féu Pere March, de Alfarrasí, axí en nom propi, com a procurador de Maria Manuela Tortosa, sa muller, a favor de Thomàs Segarra, moliner de Canals, de 8 fanecades de terra ab càrrec de 23 sous ab luïsmes y fadiga, al benifet de [Sant] Llorens. Y pagà per dret de luïsmes 18 lliures 3 sous franques, condonada la quarta part. Y es repartiren en los senyors següens, y un pico a l'ajudant de racional y pertiguer.

Bojart dels senyors canonges.

Deà	.....	1 lliura 5 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	1 lliura 5 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura 5 sous 6. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	1 lliura 5 sous 6. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	1 lliura 5 sous 6. Ortiz, (<i>signat</i>)
Sebrià	.....	1 lliura 5 sous 6. Sebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	1 lliura 5 sous 6. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	1 lliura 5 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	1 lliura 5 sous 6. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	1 lliura 5 sous 6. Texidor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura 5 sous 6. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	1 lliura 5 sous 6. Garcia, (<i>signat</i>)
Mora	.....	1 lliura 5 sous 6. Mora, (<i>signat</i>)

¹⁰⁹² La data és nostra. Al ms. la data en apareix després del boixart de repartiment d'1 lliura 5 sous 6.

1731, juliol, 28

[Fundació d'aniversari general. Venda de la terra de conjunt de Roig].¹⁰⁹³

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Mathias Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats de esta santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y fer la convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren la fundació de l'aniversari general que dexà Felip Aliaga, y per a esta¹⁰⁹⁴ fundació Constantina Richart, viuda del dit Aliaga, y donà 400 lliures de contant. Y per a la restant quantitat que faltava per a la fundació de l'aniversari general, vené —dita viuda—, a carta de gràcia, un tros de terra; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, dit dia y any. Y les dites 400 lliures serviren per a fer el quitament, que es féu del censal, que este cabildo responia al clero de Benigànim.

Etiam, determinaren y es féu la venda de la terra del concurs de Roig a Jusep de Benigani. Y donà de contant 200 lliures, que el senyor deà se encautà de elles. Y la restant quantitat, llevat el doble marc, prometé pagar-la el dia de sant Miquel de l'any 1732, donant de aquí allà el interés de sou per lliura; acte per Vicent Llobregat, dit dia, mes y any. Y dita terra té dos lluïsmes, lo u de 10 sous y el altre lluïisme de 3 sous 6; consta de la determinació del dia 14 de juliol de este any.¹⁰⁹⁵

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

Boxart dels senyors canonges, repartició 16 lliures del lluïisme de la terra de Roig; y 11 lliures de lo que es cobrà per los quindenis del Carme; y 5 sous per lo lluïisme de la terra que à comprat mossén Francisco Codina, de la viuda de Corbí; y el pico a l'ajudant y pertiguer.

Deà	.....	2 lliures 5 sous.
Brotons	.....	2 lliures 5 sous.
Soler	.....	2 lliures 5 sous.
Vidal	.....	2 lliures 5 sous.

¹⁰⁹³ La rúbrica és nostra.

¹⁰⁹⁴ Al ms. «este».

¹⁰⁹⁵ Vegeu determinació [872], «Venda de la terra del concurs de Roix».

Ortís	.....	2 lliures 5 sous.
Cebrià	.....	2 lliures 5 sous.
Inquisició	.....	2 lliures 5 sous.
Cabiscol	.....	2 lliures 5 sous.
Jordà	.....	2 lliures 5 sous.
Gavilà	.....	2 lliures 5 sous.
Texidor	.....	2 lliures 5 sous.
Mora	.....	2 lliures 5 sous.
Roca	.....	2 lliures 5 sous.
Garcia	.....	2 lliures 5 sous.

[875]

[f. 276r] 1731, agost, 18

Gràcies de hàbits. Fundació de aniversari general per Geroni Sancho (va en favor Nostra Senyora). Misses votives de la Mare de Déu. Que el senyor don Diego Ortiz parle al senyor canonge Soler.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de esta santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, precedint convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es concedira la gràcia de hàbits dotorals al doctor Juan Batista Simó, retor de Sollana, y al doctor Pablo Domingo, confesor de les monges de la Olleria.

Etiam, determinaren y es féu la fundació de un aniversari general per Geroni Sancho, per a la dotació del qual don Fèlix Thomàs Sancho transportà uns censals.

Etiam, determinaren que les misses votives que vénen de deu reals, que es celebren ans dels officis, y, si volen después dels officis, que àgia de ser la limosna de vint reals.

Etiam, determinaren que el senyor don Diego Ortiz parlàs al senyor canonge Soler per a què donàs satisfació als gastos que se havien ocasionat en lo pleit contra el forn, y que satisfera les pensions del censal de la terra que donà a Jusepa Maria Soler, sa neboda, de propietat de 80 lliures y pensió 80 sous; y que es fasa de bé a bé, a fi de què no es córrega per via de justícia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[876]

[1731, agost, 23]¹⁰⁹⁶

Diner de la Longeta.-

A 23 de agost 1731, Gaspar Gascó pagà 58 lliures, dic cinquanta-güit lliures, per lo cadafal de la Longeta; y les altres dos lliures que faltaven hasta 60 lliures les donà en descàrrec de deu beneficiats, que els dos dies pugiaren a la naya. Y estes 58 lliures les entreguí al senyor deà, el dia 25 dels mateixos, per a fer ornaments als trats.

En fe de lo qual o escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[877]

1731, agost, 31

Venda de solar de casa a Jusep Mollà.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Diego Fèlix Ortís, don Macià Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de esta santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren venda de un solar de casa en lo carrer del Puig, que era dels hereus de Melchor Miquel, a Jusep Mollà, ab obligació de pagar cascun any la pensió de 41 sou 11, en 1 de setembre; acte rebut per Jaume Luís Mollà, en dit dia y any.

Etiam, determinaren es tornara la celabració dels aniversaris després de la festa de la Creu de Setembre.¹⁰⁹⁷

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹⁰⁹⁶ La data és nostra.

¹⁰⁹⁷ La festivitad de la Creu de Setembre se celebra el 14 de setembre. Aquest dia se celebra l'Exaltació de la Santa Creu que recorda la troballa de la Vera Creu per santa Helena l'any 320.

[878]

[f. 276v] 1731, setembre, 16

Admissió a les salves adventícies. Gràcia de hàbits al retor de sant Lorens, doctor Vicent Casaña.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Ortís, don Jusep Garcia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, admetiren a percasos de les salves adventícies al doctor Juan Simó, retor de Sollana.

Etiam, concediren la gràcia de hàbits al retor de la parròquia de Sant Lorens de València, el doctor Vicent Casaña.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo.
(Signat)

[879]

1731, setembre, 22

Censal de 4 lliures 10 sous y luïsmes de 12 sous del senyor canonge Soler.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de esta santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a la justificació del censal de 4 lliures 10 sous y luïsmes de 12 sous de la terra que el senyor doctor y canonge Estanislao Vicent Soler, señalà a sa neboda, Jusepa Maria Soler, que si no es concorda el seu abogat ab lo parer del¹⁰⁹⁸ cabildo, que es córrega per justícia y la declare el alcaide magior.¹⁰⁹⁹

¹⁰⁹⁸ Al ms. es troba repetit «del».

¹⁰⁹⁹ Don Joan Ruiz de Castellblanqui, alcalde de Sant Felip entre 1728-1737. Càrrec que serà continuat per José Algret, el qual exercirà d'alcalde major entre 1737-1745, any en què fou suspés de les seues atribucions junt al corregidor Miguel de Vandoorent. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 104, 184, 194, 196, 349-350, 353, 386.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[880]

1731, setembre, 28

Que es donen los contes de la primísia.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Diego Ortís, don Jusep Garsia, don Mathias Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren per jutges contadors de la primísia, de l'añ que fonc primisier el senyor canonge doctor Jusep Roca, als senyors don Onofre Texidor y al senyor canonge Vicent Brotons; y que els demás senyors que havien tengut la primísia presentasen los quaderns dels seus añys per pasar-los los contes.

Etiam, determinaren que Jusep Flor, acòlit, que continue com al present, que en avant serà atés.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[881]

[f. 277r] 1731, octubre, 13

Elets de la obra. El dia de difunts que es canten les hores y la missa de la octava. Gràcia al mestre de cerimònies. Venda de solar a Maria Gosalbo.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren nominació de elet de la obra de la Seu al senyor doctor y canonge don Onofre Vicent Texidor, y de coletor y pagador a mossén Antoni Martí; y que el senyor don

Diego Ortís, com a síndich, pasara recado al senyor regidor de mesada per a què la Ciutat anomenàs los demás elets.

Etiam, determinaren que el dia de difunts a les nou hores que es canten les hores canòniques en lo cor y la missa de la octava que siga cantada. Y que si el senyor cabiscol, a qui toca el offici, la volgués cantar, la cantarà; y se li darà sols la limosna de 4 sous. Y, si se escusàs, la cantarà u dels domers.

Etiam, determinaren al memorial que posà el doctor Marco Sellés, mestre de serimònies, que se li aumentàs el salari, que sols per esta vegada se li señalaven 20 lliures per a fer-se hàbits.

Etiam, feren venda de un solar de casa a Maria Gosalbo per 15 lliures a carregament de censal en la isleta de Sant Roch, bàrrio de Sant Agustí; acte per Luís Mollà, dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[882]

1731, octubre, 20

Gràcia de àbits a doctor Pau Domingo. Carta de pago a favor de donya Teresa Aparisi. El vicari que no és de semana residixca les tardes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, admetiren als percasos de les salves advertísies al doctor Pau Domingo, confesor de les monges de la Olleria, fent-li gràcia de àbits dotorals, durant la voluntat del capítol, acte per Sanchis.

Etiam, firmaren carta de pago, a favor de la senyora Teresa Aparisi de Albero, de 147 lliures; acte per Jusep Juan, dit dia.

Etiam, determinaren que el senyor deà diga als vicaris que, el que no és de semana, residixca les tardes per a guañar les distribucions.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[883]

[f. 277v] [1731, octubre, 21]¹¹⁰⁰

Luïisme, porsió de 4 sous a 14 lliures.-

En 21 de octubre 1731, mossén Francisco Soler me entregà dos lliures díuit sous y mig per lo dret de lluïisme de la venda que féu Juan Vera, llaurador, a Francisco Donat, obrer, de un solar en lo carrer de mossén Quintana al portal de Sant Jordi, per preu de 63 lliures 3 sous. Y llevat el doble marc, que són 24 lliures, resten 39 lliures 3 sous; y condonada la quarta part fa la cantitat sobredita. Y consta de dita venda ab acte rebut per Bartholomé de la Càmara en 20 de octubre 1731. Les quals dos lliures díuit sous y mig es repartiren entre els senyors canonges; que sent al present, catorse, tocà a cada u 4 sous.

[884]

[1731, octubre, 25]¹¹⁰¹

Venda que féu el racional de cabildo y el vicari més antich de un solar. El albarà de les misses el té el vicari Ortís, en lo caxó a on se vist.-

En 25 octubre 1731, yo don Jusep Gavilà y el doctor Francisco Ortís, com a marmesors de la quòndam Thomasa Medina, que son últim testament dispongué per marmesors al rasional de cabildo, que era y que per tems seria, y al vicari més antich de esta santa iglésia, veneren un solaret de casa per preu de 50 lliures y de present à pagat deu lliures y les restants les darà en tres iguals pagues; acte per Juan Baptista Sanchis, notari, en este mateix dia. Y el comprador fonc Miquel Fortuñ, fuster, y el solaret estava de front la porta del Graons.

[885]

1731, octubre, 27

Que el plano de rentes y celebració que se imbie a Roma. A l'agent de Roma, 18 lliures. Consegúin-se la reducció es farà bo al curat el meñyscapte que pugà tenir.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present

---

¹¹⁰⁰ La data és nostra.

¹¹⁰¹ La data és nostra.

recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se escriga a l'agent de Roma, remittint-li el plano de les rentes y aniversaris y misses matinals y dobles, per a què sa santitat, vent el meñyscapte de les rentes, alvie la celebració de aniversaris y misses matinals; y que se aumnete la distribució de les hores per a la magior assistència.

Etiam, determinaren que a l'agent de Roma per les agènsies de lo que à treballat en la dependència contra el senyor sacriste Bru se li donen, de agraïment, 18 lliures.

Etiam, determinaren, havent respresentad el senyor deà que la reducció de aniversaris y misses, que es pretén, era contra els drets del curat, y que a aquell augment que hauria de distribució per les misses y aniversaris reduïts, per a què no es fes contradicció en Roma; es determinà que, conseguín-se la gràcia, se li faria al curat el meñyscapte que tindria en sos drets per la reducció.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de mà pròpia. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[886]

[f. 278r] 1731, novembre, 8

El senyor infant don Carlos pasà per esta ciutat. Terra del Puig que comprà Salvador Zapata.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor síndich capitular es conferixca en lo senyor governador, ven lo senyor conde Sant Estevan, ajudant del sereníssim infant don Carlos,¹¹⁰² si dóna lloc —sens incomodar-se sa alteza— per a què este cabildo pase a besar-li la mà. Lo qual no aplegà a l'efecte perquè no entrà en la ciutat, sols pasà per la plaça de sant Jaume y per la Alameda. Y la carroza a on anava sa altesa parà de front lo portal de Sant Francés, a on alguns dels senyors regidors li besaren la mà y proseguí son viage; afermasió en Carcaxent, per a, de allí, pasar a València. Y este dia que pasà per aquí fonc el dia 10 dels corrents.

¹¹⁰² Carles III d'Espanya (1716-1788). Duc de Parma i de Plasència (1731-35), rei de Nàpols (1734-59) i d'Espanya (1757-88).

Etiam, determinaren que sobre la terra del Puig que corre la justícia y comprà Salvador Zapata, que el senyor síndic o cuminique en lo avocat, si serà més convenient posar dita o comprar la de dit Zapata, per no estar tengut el capítol a evicció, cas que ixquesen alguns crèdits.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[887]

1731, novembre, 9

Gràcia de àbits al vicari de Lýria. Venda de solar a Sebastià Inojosa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren gràcia de hàbits al doctor Jusep Rios, vicari de Lýria.

Etiam, determinaren y feren venda de un solar de casa a Sebastià Inojosa, per preu de 103 lliures pagadores en 10 de novembre, el qual solar era de Ana Mollà; acte rebut per Francisco Morrió, dit dia, mes y any.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[888]

1731, novembre, 21

El senyor Texidor elet interino per a juntes de acrehedors de la Ciutat.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per quant el senyor deà, que és

elegit elet per a les juntes dels acrehedors de la Ciutat, es troba al present en València y la Ciutat à de concluir alguns arrendaments, que el senyor don Onofre Texidor assistixca les juntes de la Ciutat, a lo que se oferixca.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[889]

[f. 278v] 1731, novembre, 24

Rafela Aliaga, viuda de Belda.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garsia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de esta santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren al memorial que posaren Rafela Aliaga, viuda de Albelda, y Antoni Albelda, son fill, que se'ls perdone la pensió y porrata de l'añ 1706 y 1707 que havien de satisfer. Y per a satisfer les altres pensions de les celebracions, que hasta ara se an fet, que el senyor don Diego Ortís, síndich capitular, o componga del millor modo li parega convenient.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[890]

[1731, desembre, 1]¹¹⁰³

Luïisme. Porsió 2 sous 9, a 14 lliures. Loasió.-

En 1 de desembre 1731 es féu repartició del dret de luïisme de la venda que féu Jusepa Maria Codina a favor de Vicent Pasqual, que importa dos lliures. Y sent catorse les porcions, toca a cada u 2 sous 9; el pico al pertiguer.

Boxart dels capitulars.

Deà ..... 2 sous 9. La Viña, (*signat*)

Brotos ..... 2 sous 9. Brotos, (*signat*)

¹¹⁰³ La data ens apareix després del repartiment del boixart.

Soler	.....	2 sous 9. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	2 sous 9. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	2 sous 9. Ortís, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	2 sous 9. Cebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	2 sous 9. Esbrí, per, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	2 sous 9. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	2 sous 9. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	2 sous 9. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	2 sous 9. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	2 sous 9. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	2 sous 9. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	2 sous 9. Garcia, (<i>signat</i>)

1731, desembre, 1

[*Lloació i venda de terra a Maria Codina*].-¹¹⁰⁴

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de esta santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, loaren y aprobaren la venda que féu Jusepa Maria Codi[n]a de un secà, en lo terme de la Llosa, a favor de Vicent Pasqual. Y pagà dos lliures per lo dret de luïsmes del qual se féu repartició entre els senyors capitulars; y rebé el acte Luís Mollà, en este mateix dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[891]

[f. 279r] [1731, desembre, 5]¹¹⁰⁵

Luïsmes de 160 sous. Luïsmes. Porció 1 lliura.-

---

¹¹⁰⁴ La rúbrica és nostra.

¹¹⁰⁵ Idem.

Pere Requena, laurador de Ayelo de Malferit, ab lisència vené a Juan Soriano, laurador de la vila de Ontiñent, nou jornals de terra secà en lo terme de la vila de Agullent, ab càrrec de pagar a este cabildo en Nadal —en una paga— 160 sous ab luïsmo y fadiga; segons acte rebut per Josep Luí Mollà, en 5 de desembre 1731. De la qual venda no y à dret de luïsmo per haver-se venut per 320 lliures, doble march de dit censal.

En 5 de desembre 1731, Fèlis Roca, llaurador, fill de Fèlix, vehí de esta ciutat, y sa muller, veneren ab llisència a don Jaume Luí Cerdà —ab acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en dia de ahir 4 dels presents—, deu fanecades de terra regadiu y trenta braços més, censides a este cabildo, ab dos censos ab lluísmo y fadiga. Lo u de 7 sous 6 y lo altre de 3 sous 9, mitat de aquells 7 sous 6 cabrevats per Batiste Roca, agüelo de dit venedor; ab acte per Juan Vera, notari. Dels quals pagà la mitat mossén Antoni Martí y la altra mitat don Luí Cerdà, que és el present comprador. Y es pagà el dret de luïsmo que importà 14 lliures 7 sous 3, havent fet gràcia de sis dinés per lliura. Y es repartí en los senyors capitulars, que sent 14 tocà una lliura a cascú; y el pico a l'ajudant del racional y pertiguer.

Boxart dels senyors capitulars.

Deà	.....	1 lliura. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	1 lliura. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	1 lliura. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiz	.....	1 lliura. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	1 lliura. Cebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	1 lliura. Esbrí, per, (<i>signat</i>)
		7 lliures [suma]
Cabiscol	.....	1 lliura. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	1 lliura. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	1 lliura. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	1 lliura. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	1 lliura. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	1 lliura. Garcia, (<i>signat</i>)
		7 lliures [suma]

[892]

731, desembre, 6

Loasió. Que es convoque en albarans.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocacion per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y lloaren la venda que Felis Roca, llaurador, fill de Felis, a don Jaume Luís Çerdà, com està expresat en lo paràgrafo antecedent; acte per Juan Baptista Sanchis, en este dia.

Etiam, determinaren es convocàs en albarans per a què es determinara lo convenient sobre la carta que à escrit el senyor sacriste don Francisco Antoni Bru.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[893]

[f. 279v] 1731, desembre, 22

Semana de Nadal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats de esta santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a magior assistència en esta Semana de Nadal, que es donen tres dinés a cada ora, per porció sensilla, y lo corresponent a missa y vespres, y 20 sous per maitines de Nadal, y 4 sous 6, en lo dia de Cap de Añy y Reys. Y per a el repartiment dels senyors capitulars 45 lliures de canonical y 49 lliures de Carcaxent, que, repartides a 14 porcions, toca a cada u 6 lliures 11 sous 5.

Etiam, determinaren que el senyor don Diego Ortís segisca la execució contra el capità Juan Batista Pérez.

Bojart dels senyors capitulars.

Deà	.....	6 lliures 11 sous.
Brotons	.....	6 lliures 11 sous.
Soler	.....	6 lliures 11 sous.
Vidal	.....	6 lliures 11 sous.
Ortiç	.....	6 lliures 11 sous.
Cebrià	.....	6 lliures 11 sous.
Inquisició	.....	6 lliures 11 sous.
Cabiscol	.....	6 lliures 11 sous.
Jordà	.....	6 lliures 11 sous.
Gavilà	.....	6 lliures 11 sous.
Texidor	.....	6 lliures 11 sous.
Mora	.....	6 lliures 11 sous.
Roca	.....	6 lliures 11 sous.
Garcia	.....	6 lliures 11 sous.

[894]

[1731, desembre, 24]¹¹⁰⁶

Possessió del doctor Vicent San Martí (Este diner serví per a pagar el depòsit de don Patrísió Laules).-

En 24 de desembre 1731, es donà possessió al doctor Vicent San Martí del benifet que posseïa mossén Vicent Monllor, bax la invocació de Sant Chochim y Santa Ana; ab acte rebut per Luís Mollà, en este dia, y pagà de *nata mortis* 8 lliures 7.

[895]

1731, desembre, 29

La seda de la Mare de Déu que se entregue al senyor deà. El senyor deà fasa la funció de la primer[a] pedra de la obra.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà, tots canonges prebendats de esta santa iglésia y sent la magior part dels senyors al

---

¹¹⁰⁶ La data és nostra.

present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que la seda que se ha recollit este any, la entregue el racional de cabildo al senyor deà. Y se li entregà en casa Pasqual Albalat; y pesà, la seda fina, setanta-y-nou lliures y tres onses; y el alducar pesà cinc lliures y una onsa.

Etiam, determinaren que el senyor deà fasa la funció de la primer pedra en la prosecusió de la obra y que es feren lumenàries, tocant les campanes y llevant la vidriera a la Mare de Déu. Y el primer dia del present any 1732 es féu la funció.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[896]

[f. 280r] 1732, gener, 7

Capítol general. Òrfenes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, el doctor don Jusep Gavilà, el doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, doctor Jusep Garsia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present residents, y precedint convocació, feta a so de campana, segons bul·les apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general y nominació de officis per a el bon govern de la iglésia, determinaren fer la elecció *more solito* per a el present any, reservant la confirmació per a el altre dia de la Pasqua de Pentecostes. Primerament se anomenà en jutge contador al senyor don Diego Fèlix Ortiz; en racional de cabildo a don Jusep Gavilà; en síndich y procurador general al senyor don Diego Fèlix Ortiz; en primicier al senyor don Fèlix Jordà; en apuntador al senyor canonge Pere Mora; en archiver al senyor doctor Jusep Roca; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor canonge Vicent Brotons; en protector dels músichs de la capella al senyor don Diego Fèlix Ortiz; en clavari de la sera y luminària a Christòfol Piquer; en bolsers a mossén Francisco Vidal y a mossén Francisco Cortés; en racional de misses al doctor Antoni Quadrado; en recollidor de les limosnes per la iglésia per a les Ànimes del Purgatori a mossén Francisco Llobregat; en traster y apuntador al dit mossén Francisco Llobregat; en sacramenter a mossén Thomàs Pont; en clavari de les relíquies a mossén Batiste Mompó; en recollidor de les limosnes per a les Ànimes per los carrers a mossén Manuel Macip; en credencier a mossén Pasqual Pelegero; en subsíndic a mossén Francisco

Codina; en assistent de capa a mossén Luís Iborra; en administrador de les porcions a mossén Miquel Agulló.

Etiam, los sobredits senyors sortegiaren dos òrfenes de don Juan Sanz, de Seniera, per quant la Ciutat sols pagà per mitat. Y sortegià el senyor canonge Jusep Gavilà, el qual anomenà a Jusepa Berthomeu, filla de Vicent y Rosa Marí; y el senyor doctor canonge Jusep Roca, el qual anomenà a Jusepa Forés, filla de Miquel Forés y de Jusepa Candel.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[897]

1732, gener, 11

Admissió a percasos a mossén Carlos Vallebrera. (Les 5 lliures serviren per a pagar el dipòsit de don Patricio Laudes¹¹⁰⁷).-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, doctor Jusep Garcia y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y admeteren als percasos a mossén Carlos Vallebrera, beneficiat del benifet de la Càtedra de Sant Pere, que ans poseïa el doctor Geroni Grau; y pagà, de augment de distribució, 5 lliures; y donà 11 lliures 9 sous per a la celebració de un diari. Y per a satisfer les restants misses del resago del benifet se obligava a dexar lo que guañaria de apuntat. Y les 11 lliures 9 sous se entregaren al racional de misses, acte rebut per Juan Baptista Sanchis, dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[898]

[f. 280v][1732, gener, 24]¹¹⁰⁸

Quindení dels pares del Carme.-

---

¹¹⁰⁷ Al ms. «Landes».

¹¹⁰⁸ La data és nostra.

En 24 janer 1732, emportà mossén Francisco Codina onse lliures que à cobrat dels quindenis que devien los pares del Carme. Y se han repartit en los senyors següents, que són 14; y tocà per porció 15 sous 6.

Deà	.....	15 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	15 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	15 sous 6. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	15 sous 6. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	15 sous 6. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	15 sous 6. Cebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	15 sous 6. Esbrí, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	15 sous 6. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	15 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	15 sous 6. Texidor, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	15 sous 6.
Mora	.....	15 sous 6. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	15 sous 6. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	15 sous 6. Garcia, (<i>signat</i>)

[899]

1732, gener, 26

El senyor Soler que presente els contes. Administració de Gerònima Albero, que done contes. Memorial. Misionistes mersedaris.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa i glésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa i glésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, y determinaren que el senyor canonge y doctor Estanislao Vicent Soler, presente quant ans tots los seus contes y que es difinixquen lo més presto que sia posible.

Etiam, determinaren que el senyor síndich capitular, don Diego Fèlix Ortiz, fasa fer una còpia autèntica del testament de Gerònima Albero y pose petició al senyor official

ecclesiàstich per a què fasa dar contes al doctor Carlos Pelegero, com a administrador que és de dita Albero.

Etiam, determinaren, sobre el memorial que posà la viuda de Fuster tocant a la vall que està des de el portal de Sant Francés al Lleó, que se li establí el any 12, per a què corresponguera a la fàbrica de la Seu.

Este dia, a la vesprada, el pare comanador de sant Miquel portà un recado com havien vengut los pares fra Pedro Cayuela y fra Jusep Montoro, misionistes del Real y militar orde de la Mersè, per a el permís de predicar la missió en esta santa iglésia; y se'ls donà el permís per a predicar nou dies. Y per quant se havien experimentat alguns inconvenients el predicar-se de nit en la iglésia, que predicasen immediatament que es concluïsen los officis. Y predicaren hasta el dumenge dia 3 de febrer.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[900]

[1732, gener, 31]¹¹⁰⁹

Possessió de mossén Manuel Ribera, clergue. Serví este diner per a pagar el depòsit de don Patrísio Laules.-

A 31 janer 1732, mossén Manuel Ribera, clergue, prengué possessió del benifet que posehia mossén Juan Fuster, y después mossén Vicent Tegedo, baix la invocació de Nostra Senyora, en la capella dels Boschx. Y pagà de *nata mortis* 5 lliures 7 sous, acte per Juan Baptista Sanchis.

[901]

[f. 281r] 1732,¹¹¹⁰ febrer, 1

Acte en defecte de actes de luïsmo de 4 sous. Obligació de 269 lliures 18 sous que à fet la viuda de Berthomeu Bellver. Venguda de la bul·la de la Santa Cruzada. Gràcia de hàbits al doctor Cremades. Sermó de sant Pere al doctor Vicent Casañes, retor de sant Lorens.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca,

¹¹⁰⁹ La data és nostra.

¹¹¹⁰ Al ms. «1731».

don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Garcia, y Pere Mora, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y es rebé un acte en defecte de actes de una casa censida a este cabildo, a cens de 4 sous, ab luïsmo y fadiga a Antoni Capellades, en lo Mercat.

Etiam, determinaren y donaren carta de pago y lasto a Agustina Esbrí,¹¹¹¹ viuda y hereua de Berthomeu Belver, de 269 lliures 18 sous, al cens de la procura de Noguera; acte per Luís Mollà, dit dia. Y en 4 de febrer per dit Mollà se obligà a pagar 10 lliures anuals proseïdes de dit alcans, comensant la primera paga en 5 febrer 1733.

Este mateix dia, per la vesprada, vingué el comissari que portava la bul·la de la Santa Crusada, que ixqué este any de Santa Tecla. Y per quant ocorria en la dominica, la festa que fa la Ciutat a sant Blay, se imbià recado al senyor regidor de mesada per a què es suspenguera per este any el sermó de sant Blay. Y es suspengué per quant se havia de predicar el sermó de la bul·la.

Etiam, determinaren fer gràcia de hàbits al doctor Juan Batista Cremades, vicari de Xixona.

Etiam, determinaren que el sermó de sant Pere per a este any el predicàs el doctor Vicent Casaña, retor de sant Lorens de València.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[902]

1732, febrer, 9

Cartes de confusió del senyor canonge doctor Jusep Cebrià. Deute de Juan Batiste Peres. Voltègien les campanes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Stanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors; el senyor doctor y canonge Jusep Cebrià proposà com volia fer conjunt del seu canonicat a don

---

¹¹¹¹ Agustina Esbrí Alós, era dona de Bertomeu Bellver Satorres, botiguer d'Otos.

Manuel Llinàs, beneficiat de esta santa iglésia, y determinaren, que fent relació els meges, se li donarien les cartes per a sa santitat, a fi de lograr la coadjutoria.

Etiam, determinaren sobre lo que deu Juan Batiste Pérez, ciutadà, que pagant les quatre pencions y cesionant dos pagues cada any, serà admés; y no fen-se de esta manera que es segixca la execusió.

Etiam, determinaren que demà dumenge, a l' instant que es descòbriga lo estandard de la Mare de Déu, que anirà davant del que porten la cals dels forns que an fet, que les campanes voltegen.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[903]

1732, febrer, 11

Relació dels meges per a el atestat del senyor Cebrià. Quitament de 527 lliures de la capellania del doctor Ventura Menor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, [f. 281v] don Jusep Garcia, don Mathies Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l' infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, el doctor Jusep Verger y el doctor Pere Escrig, metges, feren relació dels accidents que patix el senyor doctor y canonge Jusep Cebrià, en vista de la qual determinaren se li donaren la carta y atestats per a Roma, per a fer conjunt a don Manuel Llinàs, beneficiat de esta santa iglésia.

En este mateix dia, a la vesprada, don Vicent Pèriz y Borja féu quitament de les 527, dic cinc-sentes vint-i-set lliures, de la capellania, que al present poseix don Ventura Menor. Y per quant el fundador prevé, que en cas de fer-se quitament es deposite en poder de este capítol, es deposità dita cantitat en la càgia de tres claus, que està en lo almari de l' archiu. Havén-se entregat de dita cantitat, los senyors canonges don Jusep Gavilà y doctor Jusep Roca; acte rebut per Vicent Llobregat, dit dia, mes y any.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[904]

1732, febrer, 20

Loasió de luïsmes. 14 porcions, toca a cada u 3 sous.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathies Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, loaren la venda de un solar de casa que atorgà Antònia Ximeno, muller de Felis Martínez, tintorer, a favor de don Luís Cerdà, tenguda a 10 sous, al benifet de la Asunció de Nostra Senyora; acte rebut per per Francés Jusep Morrió, dit dia. Y pagà per lo dret de luïsmes 2 lliures 8 sous 4, que en continent es repartiren entre tots los senyors capitulars, que sent 14 les porcions, tocà a cada u tres sous y el pico a l'ajudant de racional y pertiguer.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[905]

1732, febrer, 23

Visita del predicador de la Quaresma.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, vingué a fer la visita el predicador de la Quaresma, que és el pare Luís de Flandes, provincial dels pares capuchinos d'esta província de València; y un senyor capitular li obrí per a el asiento, y demanà el púlpit; y el senyor més antic donà la resposta a la seua demanda.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[906]

[f. 282r] 1732, març, 4

*Enorabona del casament del senyor governador.*¹¹¹²

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglesia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglesia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, havent don Juan Micó portat un paper de part de don Juan Ruís de Castilblanque,¹¹¹³ [...] ¹¹¹⁴ en què dava part a este il·lustre cabildo, com el dia 2 del corent es desposava el senyor don Alberto Francisco de Bie en la senyora donya Maria Valterra Blanes y Sanguino,¹¹¹⁵ y que el dia 9 aplegaria a esta ciutat, dits senyors determinaren que el senyor don Diego Ortiz, síndich capitular, pasara a dar-li la enorabona.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[907]

1732, març, 15

Que es fassen quitament[s] mútuos, els censals de esta iglesia y Sant Domingo. El doctor Carlos Pelegero done contes de la administració de Gerònima Albero. Gràcia de 4 administracions per a la fàbrica.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglesia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglesia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortig, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de

¹¹¹² Francisco Bie y Ware Haen y van Perek y Onac, corregidor de Sant Felip, d'origen való i cavaller de l'Orde de Calatrava, per tal de saber-ne més sobre Francisco Bie, i la seua relació amb Xàtiva, vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio...*, op. cit., p.p. 104, 184, 194, 196, 349, 350, 353, 356.

¹¹¹³ Joan Ruiz de Castilblanque, alcalde major de l'Ajuntament de Sant Felip (1728-1737) i cavaller de l'orde de Montesa (a la qual ingresà al voltant de 1730-1731), fou nomenat en el càrrec d'alcalde pel corregidor Alberto Francisco de Bie. Vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit.

¹¹¹⁴ Al manuscrit il·legible, hi ha una taca de tinta.

¹¹¹⁵ Maria Manuela Vallterra i Sanguino, nascuda el 7 de juny de 1701, filla d'en Pere Vallterra, marquès de Vallterra. Vegeu Blesa, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., 178.

cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es fasa mútuo quitament dels censals que esta iglésia respon al convent de Sant Domingo y el dit convent a esta iglésia; y per lo que alcasara se li farà consigna de lo que deu pagar donya Anna Margarita Menor.

Etiam, determinaren que el senyor don Diego Ortiç pose instància al senyor official y vicari foràneo per a què el doctor Carlos Pelegero done contes de la administració que té de Gerònima Albero, si y à no és que ell los done de bé a bé.

Etiam, el senyor deà presentà el despaig de la gràcia que à fet sa santitat, per a la obra de la Mare de Déu, de les administracions de donya Juana Sanç, de Vicent, de València, de Jusep Correges y del senyor canonge Ximeno, pasada per la cúria de València, de orde del senyor vicari general don Jusep de Rius, en lo dia 4 de març 1732, per Ignació Avinent, notari apostòlich y escrivà de la cúria.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[908]

1732, març, 22

Sobre els benifets de Albiñana.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, havent posat un memorial mossén Jusep Rodrigues, doctor Pastor y mossén Ortoneda, que se'ls pague el peu dels benifets que poseïxen de Albiñana, es respongué que es consultaria en València a veure lo que dieuen los abogats per a no gastar ni fer gastar temeràriament.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[909]

[f. 282v] 1732, març, 29

Edictes per a la procura. Notificació als benifets.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es posaren edictes per a la procura del present any y del sigent, y que el senyor deà y senyor Roca pasen los contes de la procura de mossén Gaspar Alcover.

Etiam, determinaren que es notifique als beneficiats la provisió del senyor vicari general per a què assistixquen a les funcions de esta Semana Santa, y en particular el Divendres Sant y octava del Corpus, que ixquen en llums, en pena de 50 lliures al que no complirà el dit mandato.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[910]

1732, abril, 5

Admissió a percasos del doctor Vicent Sanmartí. Les 5 lliures serviren per a pagar el depòsit de¹¹¹⁶ don Patricio Laules. Semana Santa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat a dits senyors, determinaren y admitiren a percasos al doctor en drets Vicent Sanmartí, y li feren gràcia de hàbits doctorals, davant la voluntat del capítol. Y pagà 5 lliures de augment de distribució y les demás estrenes y féu obligació del resago de misses; acte per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, determinaren que el senyor canonge Soler pague una pensió corrent y altra atrasada del censal que respon a esta iglésia de [...].¹¹¹⁷

¹¹¹⁶ Al ms. apareix repetida la preposició «de».

¹¹¹⁷ Al ms. ens apareix en blanc.

Etiam, determinaren, per a magior solemnitat y assistència de esta Semana Santa, que es donasen tres dinés a cada hora, y lo corresponent a missa y a vespres y de maytines. Y per al repartiment dels senyors capitulars 45 lliures de canonical y 49 de Carcaxent, que departides a 14 porcions toca a cada u 6 lliures 11 sous 5.

Boxart dels senyors capitulars.

Deà	.....	6 lliures 11 sous 5.
Brotos	.....	6 lliures 11 sous 5.
Soler	.....	6 lliures 11 sous 5.
Vidal	.....	6 lliures 11 sous 5.
Ortiç	.....	6 lliures 11 sous 5.
Cebrià	.....	6 lliures 11 sous 5.
Inquisició	.....	6 lliures 11 sous 5.
Cabiscol	.....	6 lliures 11 sous 5.
Jordà	.....	6 lliures 11 sous 5.
Gavilà	.....	6 lliures 11 sous 5.
Texidor	.....	6 lliures 11 sous 5.
Mora	.....	6 lliures 11 sous 5.
Roca	.....	6 lliures 11 sous 5.
Garcia	.....	6 lliures 11 sous 5.

[911]

[f. 283r] 1732, abril, 6

Memorial de mossén Pere Ferrando. Carta de Roma en lo informe de la congregació.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que al memorial que posà mossén Pere Ferrando, pretenent la procura de la iglésia, que es posarà esta decretata: *Se á visto y el cabildo tomará su resolución.*

Etiam, determinaren sobre la carta que à escrit el agent de Roma, sobre el plano de les rentes de aniversaris, misses, dobles y demés, en què à remés el informe de la Sacra

Congregació a l'ordinari de València, que el senyor deà o liquide; y quant ans es puga desocupar, pase a València a informar el senyor vicari general, per a què lo més prest que es puga vàgia el informe a Roma.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[912]

1732, abril, 19

Que es done la procura a mossén Gaspar Alcover.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magjor part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que havent millorat los capítols de la procura, mossén Gaspar Alcover, que per a el primer disapte que porte la fiansa y es rebran los actes.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[913]

[1732, abril, 22]¹¹¹⁸

Carregament de les 527 lliures de la capellania que té don Ventura Menor.-

En 22 de abril 1732 es tragneren del depòsit de l'archiu les 527 lliures de la capellania que poseix don Ventura Menor,¹¹¹⁹ de les quals féu quitament don Vicent Pèriz en 11 de febrer de dit any; y se les carregà a sensal donya Rosa Picó, viuda de don Christòfor Berenguer,¹¹²⁰ de Xixona, com a tutora y curadora de sos fills. El qual diner se entregà al

¹¹¹⁸ La data és nostra.

¹¹¹⁹ Vegeu determinació [903], d'11 de febrer de 1732, on es fa la resolució del «Quitament de 527 lliures de la capellania del doctor Ventura Menor». Aquesta és l'última de les determinacions on ens apareix Ventura Menor, aquest morirà el 28 d'abril de 1750. «Dimarts a 28, soterrar general de don Ventura Menor, prevere, ànima 100 lliures. Testament en poder de Esteve Joan, notari». AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

¹¹²⁰ Cristòfor Berenguer fou doctor en lleis.

senyor doctor y canonge Jusep Cebrià, com a procurador de dita senhora. Y tant lo quitament com lo carregament fonc rebut per Vicent Llobregat, en los sobredits dies y any.

[914]

[f. 283v] 1732, abril, 26

Procurador de la iglésia, mossén Gaspar Alcover. Notificació al cabildo. Que es pague lo que es dega al convent de Capuchins.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren anomenar procurador de les rentes de esta santa iglésia y feren elecció de mossén Gaspar Alcover, el qual se obligà a pagar les maytines del corrent y lo apuntat cada mes, y donà per fiança a Jusep Disdier; acte rebut per Juan Sanchis, en este dia. Y la procura la té per dos anys de sabut y u de respit.

Etiam, es notificaren les lletres de la audiència en la apel·lació de la sentència de Pasqual Albalat, per Bartolomé de la Càmara.

Etiam, determinaren que el senyor don Diego Ortiç responguera a lo que el pare guardià de capuchins li havia proposat que del primer diner que entràs en la iglésia se li donaria satisfació.

Etiam, determinaren que els senyors deà y Roca concluïsquen lo més prest que es puga la liquidació del plano que se imbià a Roma, per a què quant ans pase el senyor deà a València a solicitar el informe del senyor vicari general, per a la sacra congregació, fet lo qual se li donarà algun regoneixement al senyor vicari general.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de mà pròpia. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[915]

[1732, abril, 28]¹¹²¹

Possessió de mossén Thomàs Grau. Serví este diner per a pagar el depòsit de don Patrício Laules.-

---

¹¹²¹ La data és nostra.

En 28 de abril 1732 prengué possessió del benifet fundat en la capella dels Santos, so invocació de Sant Pere y Santa Paula,¹¹²² que poseïa don Christòfol Claramunt, mossén Thomàs Grau, clergue de Alzira. Y pagà, de *nata mortis*, sis lliures y nou sous, dic 6 lliures 9 sous; acte rebut per Jusep Juan y Colom, dit dia y any.

[916]

1732, maig, 2

Que es fassen les bòvedes del cascaró y capelles, per quant ans pase la Mare de Déu, Nostra patrona, a la obra nova.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, havent vist la planta y disposició per a poder traslladar la Mare de Déu, nostra patrona, a la obra nova, concluïn-se primer les bòvedes, tant del cascaró com del claustral de les capelles, añadint capacitat per a fer lo cor, determinaren que el senyor Onofre Vicent Texidor o representàs a la junta de elets, que el cabildo havia pres exa determinació per quedar iglésia capàs; y fent-o de atra manera pasarien molts anys sens tenir iglésia nova ni vella.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[917]

[f. 284r] 1732, maig, 10

Fundació del diari per Felipa Codina. Sols són tres salaris de abogats de València.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç,

¹¹²² El benifet de sant Pere i santa Paula fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Francesc del Bosch de Xàtiva. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren la fundació del diari de 98 misses de a 4 sous per la quòndam Felipa Codina y els seus. Per a la dotació de dit diari, mossén Gregori Galiana, com a marmesor de dita Codina, transportà un censal de pressupost 507 lliures 3 sous y penció 507 sous 2, que responen Jusep Gil, llaurador, y Jusepa Duart, còngiugues, morador[s] en la Llosa; comensant la prorrata des de el dia 14 de abril, en què es carregà en lo censal. Y el diari es deu celebrar en lo dia de sant Felip y sant Tiago; acte per Juan Baptista Sanchis, en este dia.

Etiam, determinaren que encara que àgia mort el doctor Jacinto Pavia, abogad de esta santa iglésia, que el salari que se li donava per la abogasia no es done a ningú dels abogats anomenats, per quan són ya tres que tenen salari y la iglésia nunca à estilat dar més que tres salaris.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[918]

1732, maig, 17

Àbits al doctor Juan Baptista Cremades, vicari de Xixona. Que els senyors primisiers donen contes. Que es liquiden les rentes que són de cada mensa, per a què es fasen les particions.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Garcia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar àbits doctorals, durant la voluntat del cabildo, al doctor Juan Baptista Cremades, vicari de Xixona; acte per Juan Baptista Sanchis, en este dia.

Etiam, determinaren que els senyors que an tengut algunes administracions, en particular els que an estat primisiers, que donen contes; y que comense el senyor Texidor a prendre els contes; y que es seguixca el boxiart dels demés senyors.

Etiam, determinaren que aquells censals y rentes que toquen a la primícia y mensa canonical que tornen a dites menses, y que tinga cada una lo que li toque, y que es vègia el alcans que tinga la una mensa a la altra, y que es componga com anaven ans per a què es puguen fer les partisions en les semanas de Nadal, Santa y del Corpus.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[919]

[f. 284v] 1732, maig, 24

Senyors Texidor, Cebrià y racional de cabildo, pasen los contes. Partí el senyor deà, a 29 de este.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que els senyors Texidor, Cebrià y racional de cabildo, pasen los contes dels quaderns de la primícia.

Etiam, determinaren que el senyor deà pase a València per a agensiar, en lo senyor vicari general, el informe que à de fer a la sacra congregació sobre el plano de les rentes.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[920]

(*Sense data*)¹¹²³

Ajust de don Jacinto Agulló.-

Don Jacinto Agulló té ajustat en este cabildo, intervenint el senyor don Diego Fèlix Ortiç, síndich capitular, de pagar per lo atraç del censal, que responia en tems del confisch, per una terra de Thomàs Roca y agraciada a dit Agulló, de penció de 7 lliures 4 sous 6; en esta forma el dia de sant Thomàs apòstol, primer vinent, la prorrata que és 6 lliures 5. Y cada any en avant, y en lo mateix dia, una penció que és 7 lliures 4 sous 6, hasta el compliment

---

¹¹²³ El parèntesi és nostre.

del deute de dit Agulló, que suma 91 lliures 19 sous 5, dich noranta-una lliura dè nau sous y cinc dinés; salvo just conte.

Boxart dels senyors capitulars. (Posar este boxart à estat equivocació).¹¹²⁴

[921]

1732, juny, 4

Constitució del cor. Se alargue la carta de gràcia a Felis Mora. Semana del Corpus. Partició de l'ancans de primísia del senyor Roca.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, doctor Jusep Cebrià, doctor Jusep Garcia, doctor Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la major part dels senyors al present recidents y precedint convocació feta a so de campana, segons bul·les apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general y confirmació de oficis que foren nomenats en lo capítol general de Reyes, per a el bon govern; y determinaren fer dita confirmació, acte rebut per Juan Baptista Sanchis, en este dia.

Etiam, determinaren y feren esta constitució per a el cor: que si algú toque la campana [i]¹¹²⁵ no la vol prendre, que se li marque en 10 sous y es fasa instància al senyor vicari general.

[f. 285r] *Etiam*, determinaren que a Felis Mora se li allargue la carta de gràcia sens perjuí de l'arrendament que el cabildo té fet a l'arrendador de la terra, y que quede a càrrech de mossén Francisco el compondre's en dit Mora.

Etiam, determinaren per a magior solemnitat y assistència del cor en la Semana del Corpus, que es donen dos dinés per ora, de donya Juana, y un dinés de ordinari; y lo corresponent a missa y vespres y turn, tots los dies; y de maytines 4 sous 6, per porció sensilla; y per a el repartiment dels senyors capitulars 45 lliures de canonical y 49 de Carcaxent, que repartides a 14 porsions toca a cada u 6 lliures 11 sous 6.

Boxart dels senyors capitulars.

Deà	.....	6 lliures 11 sous 6.
Brotons	.....	6 lliures 11 sous 6.

¹¹²⁴ Apareix ratllat el nom d'alguns senyors capitulars: «Deà, Brotons, Soler, Vidal, Ortiç, Cebrià, Inquisició».

¹¹²⁵ La rúbrica és nostra, afegim la conjunció.

Soler	.....	6 lliures 11 sous 6.
Vidal	.....	6 lliures 11 sous 6.
Ortiç	.....	6 lliures 11 sous 6.
Cebrià	.....	6 lliures 11 sous 6.
Inquisició	.....	6 lliures 11 sous 6.
Cabiscol	.....	6 lliures 11 sous 6.
Jordà	.....	6 lliures 11 sous 6.
Gavilà	.....	6 lliures 11 sous 6.
Texidor	.....	6 lliures 11 sous 6.
Mora	.....	6 lliures 11 sous 6.
Roca	.....	6 lliures 11 sous 6.
Garcia	.....	6 lliures 11 sous 6.

Etiam, este mateix dia, entregà el senyor doctor y canonge Jusep Roca, primisier que fonc en lo any 1729 en 1730, la cantitat de güitanta-una lliura tretse sous y dos dinés, en què fonc alcansat en la sentència de dos de octubre 1730, donada al peu del mateix quadern de la primísia per los senyors jutges —en ell firmats— y racional de cabildo. Y determinaren, en este mateix dia, es repartira en los senyors del boxart infrafet. Y que els senyors que àgien estat primisiers, y no àgien definit els quaderns dels anys que foren primisiers, no se'ls entregue la porsió que els toque, sinó que es deposite en lo almari fins tant difinixquen cascú els seus quaderns de la primísia.

Se advertix que de les 5 lliures 8 sous 8, que toca a cascú per 15 porcions es relleva als senyors don Fèlix Ros y don Diego Ortís 8 sous 3, per un mes, y set dinés de punts que tenien. Y al senyor don Carlos Conca, per dos mesos y güit dies de punts se li relleven 14 sous 10. El pico al pertiguer.

Boxart de les 81 lliures 13 sous 2.

Deà	.....	5 lliures 11 sous 3. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotos	.....	5 lliures 11 sous 3. Brotos, (<i>signat</i>)
Soler	.....	5 lliures 11 sous 3. La Viña, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	5 lliures 11 sous 3. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	5 lliures 11 sous 5. Ortiç, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	5 lliures 11 sous 3. Cebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	5 lliures 11 sous 3. Esbrí, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	5 lliures 11 sous 5. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	5 lliures 11 sous 3. Jordà, (<i>signat</i>)

Gavilà	.....	5 lliures 11 sous 3. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	5 lliures 11 sous 3. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	5 lliures 11 sous 3. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	5 lliures 11 sous 3. Roca, (<i>signat</i>)
Conca	.....	4 lliures 13 sous 10. Conca, (<i>signat</i>)

[922]

[f. 285v] 1732, juny, 7

Prolongació de carta de gràcia a Felis Mora.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y donaren prolongació de carta de gràcia a Felis Mora, de una casa y terra; acte per Luís Mollà, en este dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[923]

1732, juny, 21

Aniversari general de Masip. Prolongació de paga a Jusep Gomar. Diligència contra el senyor sacrista Bru. Sermó de sant Pere al doctor Antoni Quadrado.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, Don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocat per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que quant ans es fasa la fundació de l'aniversari general de Macip y que el senyor don Diego Ortiz córrega esta dependència.

Etiam, determinaren que la paga que havia de fer ara a[!] senyor Juan Jusep Gomar, de Benigani, de 200 lliures, de la terra que comprà del concurs de Roix, que se li allargue un any, pagant lo interés.

Etiam, determinaren que el senyor deà fasa diligència en lo archiu per a la justificació, de lo que demana el agent de Roma, contra el senyor sacrista Bru; y es responga el treball à tengut en València per lo de Roma.

Etiam, determinaren que el racional de cabildo vera qui predicàs lo sermó del senyor sant Pere. Y el donà al doctor Antoni Quadrado.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[924]

1732, juliol, 5

Contes de Devesa. Depòsit de don Patricio Laudes.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que els contes de Gaspar Domingo Devesa, que els à remés de València, que el senyor deà y senyor Roca que els pasen y difinixquen.

Etiam, determinaren que per a cumpliment del mandat de la Real Audiència, que es deposite el diner que tenien de les millores que don Patricio Laudes havia fet en la casa de Bru; que els senyors que tinguen diner dels fruits dels senyor sacriste, que el previnguen, com també els que tinguen que satisfer per a què es replegue tot lo diner.

[925]

[f. 286r] 1732, juliol, 8

Rogatives per la recuperació de la plaça de Orà. Hàbits al doctor Esplugues, retor de Monta[ver]ner.¹¹²⁶

---

¹¹²⁶ Completelem el nom del poble de la Vall d'Albaida.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, havent tengut una real carta en què manava sa majestat, Déu lo guarde, per a què es fesen rogatives per a què la divina majestat donara feliç èxit a les armes espanyoles en la expedició que se à fet per a recuperar la plaça de Orà,¹¹²⁷ havent també presehit recado de la il·lustre Ciutat, determinaren tres dies de rogatives, de esta manera: que después dels officis es cantàs una missa a la Mare de Déu y, concludida la missa, es cantasen en lo cor les letanies de la Mare de Déu y es llevàs la vidriera.

Etiam, determinaren fer gràcia de hàbits doctorals al doctor [Josep] Esplugues,¹¹²⁸ retor de Montaverner.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[926]

[1732, juliol, 19]¹¹²⁹

Quindení del Carme; Gràcia de hàbits al doctor Jusep Esplugues, retor de Montaverner; Fundació de una missa matinal cantada per Anna Mollà; Poder per a pleits a mossén Antoni Galiana.-

---

¹¹²⁷ L'expedició d'Orà de 1732 o la conquesta d'Orà i Mers el-Kebir, va ser una campanya militar duta a terme del 15 de juny al 2 de juliol de 1732 pel regne d'Espanya contra el protectorat otomà d'Alger. La gran expedició espanyola encapçalada per José Carrillo de Barnús, duc de Montemar, i Francisco Javier Cornejo va derrotar a les tropes otomanes sota el comandament del Bey Hassan conquistant les fortaleses de les ciutats d'Orà i Mers el-Kebir, ciutats governades i administrades a partir de 1708 per l'imperi Otomà, quan ambdues ciutats, prèviament governades per Espanya, van caure en mans otomanes durant la guerra de Successió Espanyola. Vegeu ALBEROLA ROMÀ, A.: «La expedición contra Orán del año 1732. El embarque de tropas por el puerto de Alicante», dins *LQNT. Patrimonio cultural de la Ciudad de Alicante*, núm. 1, Ajuntament d'Alacant, 1993, pp. 191-199.

¹¹²⁸ L'obra de mossén Josep Esplugues (1705-1787), rector de Montaverner, representa —a les seues «Memòries»— un dels darrers testimonis d'escriptura privada en la nostra llengua a les terres valencianes. El seu estil és ric i variat, mentre que la seua llengua és clara i senzilla. L'obra de mossén Esplugues es basa en el parlar col·loquial familiar de la seua època, a la vegada que presenta elements propis de la tradició lingüística apresada en els llibres notarials i eclesiàstics. Vegeu: ESPLUGUES, J.: *Josep Esplugues. Memòries d'un capellà del segle XVIII*, Introducció i transcripció a cura d'Emili Casanova, València, 2002.

¹¹²⁹ La data és nostra.

En 19 de juliol 1732, mossén Francisco Codina me entregà onse lliures del quindení que estan devent los pares del Carme, per a repartir en los senyors capitulars, que sent catorse toca a cada u 15 sous 4, y el pico a l'ajudant de racional y pertiguer.

Deà	.....	15 sous 4. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	15 sous 4. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	15 sous 4. La Viña, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	15 sous 4. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	15 sous 4. Ortín, ¹¹³⁰ (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	15 sous 4. Cebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	15 sous 4. Esbrí, per, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	15 sous 4. Cabiscol, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	15 sous 4. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	15 sous 4.
Texidor	.....	15 sous 4. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	15 sous 4. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	15 sous 4. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	15 sous 4. Garcia, (<i>signat</i>)

1732, juliol, 19

[Admissió a percasos a Josep Esplugues. Fundació de missa matinal. Es donà per pleits].-¹¹³¹

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, admetiren a percasos de les salves adventícies al doctor Jusep Esplugues, retor de Montaverner; y gràcia de hàbits, a voluntat del cabildo.

¹¹³⁰ Aquest repartiment de boixart apareix signat dues vegades.

¹¹³¹ La rúbrica és nostra.

Etiam, es féu la fundació de una missa matinal cantada per Anna Mollà y els seus, celebradora un any, el dia de sant Jaume y l'altre el dia de santa Anna. Y entragà Antoni Belda el diner, acte per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, es donà poder per a pleits al doctor Chrisanto Galiano y a mossén Antoni Galiana; acte per Sanchis.

[927]

[f. 286v] 1732, juliol, 21

Cadafal de la Llongeta.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als dits senyors, determinaren que havent demanat el senyor Texidor, per part dels senyors administradors de la obra, la Llongeta de la iglésia, y que oferien pagar 60 lliures, se li féu gràcia, pagant dites 60 lliures; y ab la obligació de donar lloc als beneficiats, pagant un real cada u, y als acòlits y infantillos sens pagar ninguna cosa.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo.
(Signat)

[928]

1732, agost, 2

La Mare de Déu que no ixca en prosesó sinó per cosa molt grave. Fèlix Portell, luïisme de 2 sous.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits

senyors, determinaren que la Mare de Déu, nostra patrona, sols este any, per haver-se ya publicat, es traguera en proressó, però que en havant ya no es traguera del nicho per a anar en prosesó, sinó és que fóra cosa mol grave.

Etiam, determinaren y feren escritura en defecte de actes a favor de Fèlix Portell, de un corral de casa situat en la partida de la Costa, pagant 2 sous de luïme, en los dies de sant Miquel i Pasqua de Resurrecció; acte per Luís Mollà, en este dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[929]

1732, agost, 4

Prosesó de la Mare de Déu per lo carrer de en Gay. Y que no ixca en avant sinó per cosa molt grave.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que encara que se havia discurrit que la prosesó de la Mare de Déu, Nostra patrona, podria pasar per la plaçeta de Aldomar,¹¹³² que per a evitar competències entre Mercat y Barreres, que sols pase per lo carrer en Gai, carrer de Moncada fins el portal dels Bañys y púgie a la plaçeta de Santa Tecla y dret per la Corregeria a la Seu. Y es confirmà la determinació que en avant no es traga més la Mare de Déu del nicho per portar-la en prosesó, sinó per cosa molt grave.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[930]

[f. 287r] 1732, agost, 8

Bulles per a la conjunció del senyor cabiscol don Fèlix Ros. Y comisió de elles.-

---

¹¹³² Plaça d'Alexandre VI.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, havent portat el senyor don Fèlix Ros, cabiscol y canonge, les bul·les en què fa conjunt a don Dionís Ros, son nebot, determinaren, els sobredits senyors, que dites bul·les ab lo mandato *demitendo in possessionem* les regonegueren los senyors canonges doctor Jusep Cebrià y don Jusep Garcia, si venien ben despachades per a fer la relació al cabildo.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[931]

1732, agost, 9

Relació que vénen ben despachades les bul·les del señor cabiscol.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, el senyor canonge doctor Jusep Cebrià y el senyor canonge don Jusep Garcia feren relació de haver regonegut les bul·les del senyor cabiscol, don Fèlix Ros, en què fa conjunt a son nebot don Dionís Ros, y digueren venir ben despachades ab lo mandato *demitendo in possessionem*; y dits senyors determinaren que demà a la tarde, después de l'offici, se li¹¹³³ done la possessió.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹¹³³ Al ms. «lo».

[932]

1732, agost, 10

Possessió de conjunt de cabiscol y canonge al senyor don Dionís Ros. Les 20 lliures de capes les entreguí al senyor deà per a fer les capes canonicals.-

Los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathies Jordà y Pere Mora, magior, y es convocaren tanbé als conjunts don Marco Antoni Gavilà y Pere Mora, menor, en seguida de la determinació antecedent, ajuntats en esta aula capitular per a dar la possessió de conjunt de cabiscol al senyor don Dionís Ros. Y se anomenaren per a dar-li la possessió als senyors don Jusep Gavilà y don Onofre Vicent Texidor, com a més anthicx, els quals lo acompanyaren. Y pagà per dret de capes 20 lliures y el dret de acte, que rebé Juan Sanchis, este dia y este mes; estrenes acostumades.

[933]

[f. 287v] [1732, agost, 20]¹¹³⁴

Embargo del subsidi del peu del benifet del doctor Vicent Sanmartí y del peu del benifet de mossén Jusep Ortoneda.-

En 20 de agost 1732, Vicent Gisbert, comisari del subsidi em posà un embargo com a racional de cabildo per a què al doctor Vicent Sanmartí no se li pague el peu del benifet, fins tant sia pagat tot lo resago que deu del subsidi. Y que del peu del benifet se quede de la iglésia la mitat per a satisfer la obligació que té de misses; y la altra mitat serà per a el subsidi.

Axí mateix, digué dit comisari, com féu embargo al senyor canonge Estanislao Vicent Soler, sent racional de cabildo, del peu del benifet que té mossén Jusep Ortoneda, a fi que de ell se pague el subsidi.

[934]

1732, agost, 26

Que es donen de la Llongeta 25 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la

---

¹¹³⁴ La data és nostra.

Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que esta segona correguda de bous que es farà el mes que ve de setembre, per quant corre per los senyors elets de la obra, que donen de la Longeta 25 lliures per a els trats; y lo demés que es beneficie per a la fàbrica.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[935]

1732, setembre, 6

Mossén Pere Ferrando, animer. Que es pague als que suplixquen per los oficis. Que es celebren set misses des de les deu ores hasta les onse.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren per quant mossén Manuel Macip fonc anomenat animer per a el plat de fora, y està anar-se'n a viure a València, determinaren fer nominació de animer per a dit plat; y nomenaren a mossén Pere Ferrando.

Etiam, determinaren que quant algú dels oficis estiga malalt o impedit, llegítimament, que al beneficiat que suplirà se li done de la bolsa el augment. Però sent per culpa del oficis que pague el bolser y después que els o lleve de la distribució.

Etiam, determinaren per a què els dies de festa no falten les misses, que de les deu ores a les dotse es celebren cinc misses, además de la missa onsena y dotsena. Y que se'ls done als que les celebren un sou de augment. Y el que diu la dotsena tinga sis dinés del plat de les Ànimes.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[936]

[f. 288r] 1732, setembre, 11

Bulles del senyor sacriste y bulletó de residència local.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat a dits senyors, havent portat el senyor don Eusebi Llinàs les bulles en què el senyor sacriste Bru el fa congiunt, determinaren dits senyors que el senyor deà don Diego Eugeni de la Viña y el senyor cabiscol don Felis Ros les respongueren, si venien ben despachades ab lo mandato *demitendo in possessionem*, com també el bulletó de la residència local, despachat en Roma per Clemente XII,¹¹³⁵ en 14 de maig 1732, per a què el disapte fasen relació en cabildo.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[937]

1732, setembre, 13

Relació de les bulles del senyor sacriste. La salve els disaptes es diga a l'ora acostumada. Ora de entrar en lo cor.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, havent fet relació el senyor deà, venir les bulles de la conguinció del senyor sacriste, ben despachades, determinaren que demà dumenge a les 5 de la vesprada es donàs la posesió y que es protestàs que tots los actes y circumstàncies de la possessió no puguen perjudicar als drets que té el cabildo contra el senyor sacriste Bru.

---

¹¹³⁵ Climent XII (Lorenzo Corsini), ocupà la cúria romana entre el 12 de juliol de 1730 — 6 de febrer de 1740.

Etiam, determinaren que els disaptes es diga sempre la salve a la ora acostumada, quan se entra a les tres ores a les 5; y quant se entra a les dos y quart a les quatre hores, exeptant aquells dies que ocurrirà prosesó o maytines.

Etiam, determinaren que demà dia de la Creu se entre en lo cor a les dos hores y quart de la vesprada.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de mà pròpia. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[938]

1732, setembre, 14

Possessió de conjunsió del senyor sacriste Bru al senyor Llinàs. Les 20 lliures de capes les entreguí al senyor deà per a les capes canonicals.-

Los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathies Jordà y Pere Mora, menor, en seguida de la determinació antecedent, ajuntats en esta aula capitular per a dar la possessió de conjunt de sacriste al senyor don Eusebi Llinàs y Camí, se anomenaren per a dar-li la possessió als senyors don Jusep Gavilà y don Onofre Vicent Texidor, com a més antichx, els quals lo acompan[y]aren. Y pagà per dret de capa 20 lliures y el acte que rebé Juan Baptista Sanchis, en este dia y les demés acostumbrades.

[939]

[f. 288v] 1732, octubre, 4

Juan Pardo, manchador y barrendero. Memorial de Domingo Bru. Memorial del doctor Francisco Thomàs.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer nominació de manchador, per vacar este empleo, per mort de Jaume Prats. Y anomenaren a Juan Pardo per manchador, agranador y demés

càrrechx que tenia el quòndam Jaume Prats; y que tinga dit Pardo la obligació de mantenir a Anton, el que al present mancha, del mateix modo com o fea Prats.

Etiam, determinaren que el memorial per Domingo Bru, per lo senyor sacriste, se li diguera que al seu tems ya se li donaria resposta; y al memorial del doctor Francisco Thomàs¹¹³⁶ y allò que se li dega de alguns actes que rebé son pare, que és just que se li prenga en conte, però que sia a conte dels atrasos y les pensions corrents, que les pague al procurador.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[940]

1732, octubre, 11

*Carta de sa majestat sobre el misteri de la Puríssima Concepció.*¹¹³⁷ *Carta al Pontífice sobre el misteri de la Puríssima Concepció. Que toquen les campanes als combregars. Quitament de un censalet de propietat de 6 lliures 10 sous.-*

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià y don Jusep Garcia, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, havent escrit sa magestad, Déu lo guarde, al cabildo la carta següent:

El rey.

Venerables y amados, los dean, canónigos y cabildo de la iglesia colegial de San Felipe. Haviendo escrito a Nuestra Majestad Sume Pontífice solicitando la terminativa

¹¹³⁶ El prevere Francisco Tomàs Pastor, fou soterrat el dijous 23 de juliol de 1761, deixant per a bé de la seua ànima 15 lliures, segons consta en el testament fet davant Phelipe Maravall, en 30 de maig de 1761. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹¹³⁷ Dins SARTHOU, C.: *Datos para la historia de Játiva, op. cit.*, p. 430, ens trobem amb un frangament de la carta enviada a la Ciutat: «*El Rey, Consejo... de la amada y fiel ciudad de San Phelipe: Habiendo escrito a nuestro muy Sto. Padre, solicitando la terminante definición del sagrado misterio de la Purísima Concepción de Ntra. Señora y mandado a mis ministros en la Corte de Roma continúen en mi RI. nombre las instancias conbenientes a tan piadoso y devoto fin, he resuelto escribir a las Ciudades, Arzobispos, Obispos, Iglesias, Universidades y Religiones de todos mis Reinos para que se interesen en nuebas instancias para la definición de este sagrado misterio, haciéndose por todos a su Santidad la más humilde y reverente súplica para que se digne definir y concluir esta causa tan deseada de los fieles. Y así os lo participo mandándoos como lo hago lo ejecutéis por vtra. parte; y la Carta que en razón de esto escriviereis a su Beatitud la remitáis a manos de mi infrascrito Secretario para que se dirija a Roma, que en ello me serviréis. De Venilla a 24 setiembre de 1732. Yo el Rey.*».

definición del sagrado misterio de la Puríssima Concepción de Nuestra Señora y mandado a mis ministros en la corte de Roma continúen en mi real nombre las instancias convenientes a tan piadoso y devoto fin, he resuelto escribir a las ciudades, arzobispos, obispos, iglesias, universidades y religiones de todos mis reinos para que se interesen con nuevas instancias para la definición de este sagrado misterio; haciéndose por todos a su santidad las más humilde y reverente súplica para que se digne definir y concluir esta causa tan deseada de los fieles. Y así los participo, encargándolos y mandándolos, como lo hago, lo executéis por vuestra parte.

Y la carta que en razón de esto escribiréis a su beatitud la remitiréis a manos de mi infraescrito secretario para que se dirija a Roma. Que en ella me escribiréis.

De Sevilla a 24 de septiembre de 1732.

Por mandato del rey, nuestro señor. Don Lorenzo de Vivanco y Angulo.

Determinaren, que el senyor deà desempeñara al cabildo escrivint la carta al Sumo Pontífice en la forma que sa majestat la demana. Y la escrigué en la forma segent:

[f. 289r] *Beatissime pater.*

Fervens horum regnorum erga sacratissimam Dei genetricem eam nempe, cuius gresuum pulchritudo et decor mirabili plausu a Divino sponso comendantur, ac extolluntur, et merito sane, quippe a primordialis noxa fe ditate mundi sunt et immunes, adeo insita est pectoribus atque exarsit devotio, ut iam dudum, quod Sanctissimae Conceptionis Mariae nitor, inter caetera nostra religionis et fidei misteria recenseatur, omnibus avide si in vestris eo colimantibus, ut veritatem, quam quique in Academiis Doctoris lauream ambiunt de more jure jurando hinc inde tenere docereque promittunt Christicolae omnes uno ore fateri fideque divina credere adstricti sint et teneantur.

Liceat igitur nobis, quibus fas non est a tam pio sensu recedere; imo vero adherere congruit, ut ea, qua par est humilitate et reverentia a Beatitudine vestra suppliciter exposcamus, quatenus votis omnium benigne anuere dignetur.

Eja ergo, Sanctissimae Pater, fac nos quosius vocem vestram e veritatis cathedra in gloriam tanti misterii definitionis modulo sonantem audire, amici enim auscultant, domestici fidei deprecatur. Decaetero quis ad hac Beatitudini vestrae incolumitatem aeternam omine felici auspiciari, imo et policeri ambigatur.

Cum certum sit, quod, qui elucidant, eam vitam aeternam habebunt, sic a Deo Optimo Maximo humiliter petimus, sed et enixe speramus, dum sanctissimos patres vestros ea, qua decet, veneratione exosculamur.

Datis in hac nostra aula capitulari collegialis Sancti Philippi, olim Zetabis, decimo septimo Calendas Novembris,¹¹³⁸ anno 1732.¹¹³⁹

La qual carta, havén-se vist en cabildo el dia 18 dels correns, es remití per lo correu al senyor abad de Vivanco, com manà sa majestat.

Etiam, determinaren que quan ixca el Senyor, per a combregar algun malalt, que toquen les campanes hasta que el Senyor torne a la iglésia, com se estila en totes parts.

Etiam, es féu un quitament de un censalet de 6 lliures 10 sous de propietat de don Chochim Montoliu, que corresponia la terra que Thomàs Cebrià vené a dit Montoliu, sens adosar-lo; acte per Luís Mollà, en este dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[941]

1732, octubre, 18

[*Enviament de cartes. Celebració d'aniversaris i misses*].⁻¹¹⁴⁰

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Stanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magjor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, llixgueren la carta que el senyor deà havia fet per a sa santitat tocant al misteri de la Puríssima Concepció y la que se escrigué al senyor abad de Vivanco, y es remitiren per lo correu.

Etiam, es proposà se podien celebrar los aniversaris, misses matinals y annuals que estan carregats sobre la Ciutat, y apuntar-se; y después se pagarien quan pague la Ciutat. Y paregué molt bé als sobredits senyors.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

¹¹³⁸ 16 d'octubre de 1732.

¹¹³⁹ Aquesta carta es troba traduïda a GANDIA SILEVSTRE, M.: «Literatura i memòria a la basílica col·legial de Santa Maria de Xàtiva», *op. cit.*, pp. 71-72.

¹¹⁴⁰ La rúbrica és nostra.

[942]

[f. 289v] [1732, octubre, 27]¹¹⁴¹

Te Deum per la victòria del Campo de Zeuta.-

En 27 de octubre vingué don Manuel Jordà ab una carta, orde de sa majestat, que manifestava haver derrotat totalment los de la plaça de Zeuta, tot lo cam dels moros. Y havent convocat a estos senyors, que són: don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y don Mathies Jordà, determinaren que es voltegiaren les campanes; y demà, dia dels apòstols san Simó i Judes, es cante el *Te Deum laudamus*. Y es faria un bando de tres dies de llumenàries.

[943]

[1732, novembre, 8]¹¹⁴²

Possessió de don Ignàcio Canísia y Dòria.-

En 8 de novembre 1732 es donà possessió a don Ignàcio Canísia y Dòria del benifet que posehia mossén Felip Català, invocació la Encarnació del Senyor y Nativitat de Sant Juan Baptista; acte rebut per Luís Mollà, y pagà de *nata mortis* 1 lliura 7 sous 7.

[944]

[1732, novembre, 12]¹¹⁴³

Foc per a els incensers.-

A 12 de novembre es donaren al relonger, Antoni Benet, 5 lliures per a carbó; y à de donar foc a la iglésia per a els incensers per espai de quatre mesos.

[945]

1732, novembre, 15

Quant se à de convocar a cabildo. Dret de colecta a càrrec de la mensa capitular. Y del vi y òsties, de mensa nova.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don

---

¹¹⁴¹ La data és nostra.

¹¹⁴² La data és nostra.

¹¹⁴³ La data és nostra.

Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que cada mes, presisament, se àgia de tenir capítol els dies que disponen les constitucions; y que el dia de la convocació al capítol sia a l'altre dia de correu no impedit y també que el racional convoque tots aquells dies que occurrixca algun negosi particular. Y lo de la hora que es consulte.

Etiam, determinaren que es porte conte a part del dret de colecta y que estiga a càrrech de la mensa capitular; y el dret del vi y òsties a càrrech de la bolsa eo mensa nova.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[946]

1732, novembre, 22

Ajustar los contes de la mensa canonical. Carta al senyor obispo de Albarrazín.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Garcia, don Matias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recident[s], y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de [f. 290r] orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que se ajustasen los contes de la mensa canonical, si és alcansada o alcansa; y si és alcansada, que la cantidad dels alcansos de les primícies que no es repartixquen, sinó que servixquen per a pagar dit alcans.

Etiam, determinaren que havent dat part al racional de cabildo, el senyor regidor de mesada, que el senyor obispo de Albarrazín havia respost a la Ciutat que concluint la visita vindria a confirmar, que se li escrigués carta expresant el consuelo gran que tindrà este cabildo de la sua venguda.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[947]

[1732, novembre, 28]¹¹⁴⁴

[Pagament de les primícies per part de Maties Jordà].¹¹⁴⁵

En 28 de novembre 1732, donant el senyor don Mathias Jordà a conte de l'ancans de les primísies, de 1730 en 1731 y de 1731 en 1732, norante-tres lliures dotse sous y tres dinés, que es repartiren en los senyors del boxart; y el pico al pertiguer.

Deà	.....	6 lliures 4 sous 9. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacrista	.....	6 lliures 4 sous 9. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	6 lliures 4 sous 9. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	6 lliures 4 sous 9. La Viña, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	6 lliures 4 sous 9. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	6 lliures 4 sous 9. Ortiç, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	6 lliures 4 sous 9. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	6 lliures 4 sous 9. Ros, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	6 lliures 4 sous 9. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	6 lliures 4 sous 9. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	6 lliures 4 sous 9. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	6 lliures 4 sous 9. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	6 lliures 4 sous 9. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	6 lliures 4 sous 9. Garcia, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	6 lliures 4 sous 9. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[948]

1732, novembre, 29

*Part el senyor deà a València per a ajustar en la intendència los luismos. Marca, y a quién y por què.*¹¹⁴⁶

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don

---

¹¹⁴⁴ La data és nostra.

¹¹⁴⁵ La rúbrica és nostra.

¹¹⁴⁶ Aquestes dues rúbriques presenten en una calligrafia diferent a la del racional. Segurament són anotacions posteriors.

Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afirmant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor deà pase a València per a ajustar en la inten[dèn]sia els lluïsmes que són de la iglésia, y el contador de esta ciutat havia cabrevat a favor de la renta real y cobrat les pensions y drets de luïsmes; per a què tot o refasen a la iglésia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

Este mateix dia, a la tarde, los senyors deà, Gavilà, Brotons, Vidal, Ortiç, Cebrià, Garcia, Jordà y Mora, havent succeït en lo cor que al magnificat no baxava ningú dels graduats a companyar al preste, los senyors Cebrià y Jordà lo acompanyaren. Y havent dit el senyor president de Cor com havia fet seña al doctor Sanmartí y al doctor Martines per a què acompanyaren, no havent baxat, fosen marcats en 10 sous.

[949]

[f. 290v] 1732, desembre, 2

Quitament de un censal de 135 lliures. Que se alse y torne la marca.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y don Mathias Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors; Jusep Bas, de Alzira, féu quitament de un censal de 135 lliures que responia a la administració de donya Juana Sanz Despuig, y pagà, per la porrata, 1 lliura 9 sous, rebut per Juan Baptista Sanchis; y determinaren que de sobredit diner es fes quitament de un censal de 120 lliures que la dita administració respon en València, y dels dos censalets que la mateixa administració respon a la Olleri[a]. Y dits quitaments que els fasa el senyor deà, supuesto va a València. Y se li entregà el diner per a dit efecte.

Etiam, determinaren que havent dat satisfació el doctor Martíniz y el doctor Sancmartí, que se'ls alse y torne la marca de 10 sous que se havia posat a cada u.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[950]

1732, desembre, 13

Que el senyor síndich se informe sobre els luïsmes de Camí. Cofadria de la Vera Creu. Canonical el dia de la Puríssima.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià y don Jusep Garcia, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor síndich capitular se informe dels abogats, en lo tocant als luïsmes que deu correspondre Pere Camí.

Determinaren que el senyor deà, quant pase a València, solicite del senyor vicari general la reintegració de la Cofadria de la Vera Creu.¹¹⁴⁷

Etiam, determinaren que el cap de octava de la Puríssima Concepció pague la cofadria el canonical.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[951]

1732, desembre, 20

Deute del governador de Alzira. Possessió de principal al senyor don Mathias Jordà. Semana de Nadal.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al

---

¹¹⁴⁷ Sobre la confraria de la Vera Creu, vegeu: VENTURA CONEJERO, A.: «Ordinacions de la confraria de la Vera Creu de Xàtiva: Introducció i comentaris», *Papers de la Costera*, núm 5, Xàtiva, octubre 1987, pp. 213-225.

present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor don Diego Ortiç, assegurant el deute que deu el governador de Alzira, que ajuste les pagues del millor modo que pugua a favor de la iglésia.

[f. 291r] *Etiam*, determinaren que havent fet el procura el senyor don Mathies Jordà al senyor doctor y canonge Jusep Cebrià, per a prendre posesció de principal, per haver mort don Fèlix Jordà, de qui era conjunt, que prenguera la posessió. Y la prengué este mateix matí. Y assistiren com a més antichs los senyors don Jusep Gavilà y Vicent Brotons; acte per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, determinaren per a magior solemnitat de esta Semana de Nadal que es donen per a maitines, per porció sensilla, 25 sous; y per a les de Cap de Añy y de Reys 4 sous 6; y tres dinés per cada ora; y lo corresponent a missa y vespres. Y per a repartiment dels senyors capitulars 45 lliures de canonical y 49 lliures de Carcaxent, que repartides a 15 porcions, toca, a cada u,...¹¹⁴⁸

Deà; Sacriste; Brotons; Soler; Vidal; Ortiç; Cebrià; Cabiscol; Gavilà; Texidor; Mora; Roca; Garcia; Inquisició.

[952]

1732, desembre, 22

Te Deum per lo sucés de Orà. Aniversari de Macip.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià y don Jusep Garcia, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es cante *Te Deum laudamus* per lo sucés de Orà, en virtud de la carta que à escrit el senyor príncep de Campoflorido al senyor governador, de orde de sa majestat.

Etiam, determinaren que es consulte en lo abogac com se à de fer per a obligar als marmesors de Macip perquè funden lo aniversari general.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

¹¹⁴⁸ Al ms. no ens apareix la quantitat definitiva que correspon a cada senyor capitular. Si que es troba el llistat dels canonges que han de cobrar el boixart, però no la quantitat que els correspon.

[953]

[f. 291v] 1733, gener, 7

Capítol general de oficis. Òrfenes. Poder a mossén Francisco Soler. Confesor el pare fra Francisco Aparisi, dominico.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, doctor Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, preseint convocació, feta a so de campana, segons bulles apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general y nominació de officis per a el bon govern de la iglésia, en dit dia, determinaren fer la elecció *more solito* per a el present any, reservant la confirmació per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes. Primerament es nomenà en jutge contador al senyor doctor Jusep Cebrià; en racional de cabildo al senyor don Mathias Jordà; en síndich capitular al senyor doctor Jusep Roca; en primicier al senyor doctor don Onofre Vicent Teixidor; en apuntador al senyor don Pere Mora; en archiver a don Jusep Gavilà; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor Pere Mora; en clavari de la lumenària a mossén Christòfol Piquer; en bolsers a mossén Francisco Vidal y a mossén Francisco Cortés; en racional de misses al doctor Antoni Quadrado; en recollidor de les Ànimes per la iglésia a mossén Francisco Llobregat; y en traster al mateix Llobregat; en sacramenter a mossén Thomàs Pont; en clavari de les relíquies a mossén Batiste Mompó; en recollidor de les Ànimes per los carrers a mossén Pere Ferrando; en credencier a mossén Pasqual Pelegero; en subsíndic a mossén Francisco Soler; en asistent de capa a mossén Jusep Abril; acte per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, sortegiaren do[s] orfenies de don Juan Sanz, de Seniera. Y sortegiaren los senyors deà don Diego Eugeni de la Viña y el senyor cabiscol don Felis Ros; y el senyor deà anomenà a Theresa Ferrandis, filla de Juan y de Jusepa Bataller.

Etiam, es donà facultat a mossén Francisco Soler per a vendre el trosset de solar que quedava de mossén Borredà.

Etiam, anomenaren en cofesor de la iglésia al pare Francisco Aparisi, dominico. Y se ausensià al pare soprior.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[954]

[1733, gener, 8]¹¹⁴⁹*Quindení del Carme.-*

En 8 janer 1733, mossén Francisco Codina me entregà onse lliures del quindení del Carme, que repartit a 15 señor[s] tocà a cada u 14 sous 4; y el pico a l'ajudant y pertiguer.

Deà	.....	14 sous 4. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	14 sous 4. Cortés, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	14 sous 4. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	14 sous 4. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	14 sous 4. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	14 sous 4. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	14 sous 4. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	14 sous 4. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	14 sous 4. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	14 sous 4. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	14 sous 4. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	14 sous 4. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	14 sous 4. Garcia, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	14 sous 4. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	14 sous 4. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[955]

[f. 292r] 1733, gener, 29

Consulta sobre el pleit del senyor sacriste. Que se imprimixca el memorial sobre les lums. Solar de Thomàs Martinis.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació

---

¹¹⁴⁹ La data és nostra.

haver convocat als sobredits senyors, havén vist la carta que el senyor deà, escriu de València, y el dictamen de don Gaspar Cebrià sobre el pleit contra el senyor sacrista Bru, que es seguixca *usque ad difinitionem*; determinaren que tingueren junta de abogats per a què miren tots los drets que puguen tocar al cabildo, y tenint algun dret que no es dexe la causa.

Etiam, determinaren que el memorial en dret que à treballat don Gaspar Cebrià sobre els pleits de les llums, que té este cabildo contra els beneficiats, que se imprimixca.

Etiam, determinaren que mossén Francisco Soler ajuste el solar de Thomàs Martinis que està anant a Capuchins, posant corrent el censalet de 1 lliura 10 sous de pensió y el luïsmo de 2 sous; y que se li perdonen totes les pensions per quant el solar no té tant valor.

Etiam, determinaren que el racional de cabildo escriga a la Font de la Figuera per a què paguen en continent los [que]¹¹⁵⁰ se han fet per la execució.

Etiam, determinaren que havent dies impeditos en la semana que no es puguen celebrar aniversaris, que el dia entremix que càpien que es celebren misses de matí; y de vesprada que es canten los nocturns. Y si el dilluns fos dia àbil, el disapte a la vesprada es canataran los nocturns.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[956]

[1733, gener, 31]¹¹⁵¹

Bulla de la Crusada.-

El dia 31 de janer 1733 vingué el comisari de la bul·la de la Santa Crusada y entregà les cartes que portava de sa majestat, Déu guarde, y del comisari general de la Crusada. Y els senyors don Jusep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, doctor Jusep Cebrià, doctor Jusep Garcia, Pere Mora, menor, determinaren que per quant plovia, que ixquera la bul·la de la Capella de[l] Papa.

[957]

1733, febrer, 5

Loasíó de un luïsmo de 2 sous 6, part de 5 sous a la almoyna de Jovell, pagadors en Nadal.-

---

¹¹⁵⁰ La rúbrica és nostra.

¹¹⁵¹ La data és nostra.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren loasió de una casa *sita* en lo carrer de sant Christòfol o de la Costa, que al present poseix el sargento Rafael Fernández, invàlid, de pensió de 2 sous 6. Y pagà el dret de luïsme que importa 7 lliures 2 sous 6, per haver-li fet de gràcia sis dinés. Y es repartí en 15 porcions; y tocà a cada u 9 sous 4. Acte per Luís Meliana.¹¹⁵²

[f. 292v] Boxart dels senyors canonges.

Deà	.....	9 sous 4. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	9 sous 4. Cortés, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	9 sous 4. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	9 sous 4. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	9 sous 4. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	9 sous 4. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	9 sous 4. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	9 sous 4. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	9 sous 4. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	9 sous 4. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	9 sous 4. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	9 sous 4. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	9 sous 4. Garcia, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	9 sous 4. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	9 sous 4. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[958]

1733, febrer, 14

Visita del predicador de la Quaresma. Memorial de Jusep Thomàs Sanchis. Carta del pare provincial de la Merced per a què admeta el cabildo la dedicatòria de unes conclusions. Resposta a la antesedent.-

¹¹⁵² Lluís Meliana, escrivà de l'Ajuntament de Sant Felip.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, féu la visita el predicador de la Quaresma, el pare mestre fra Francisco Sala, del real militar orde de Nostra Senyora de la Mercè, demanant el púlpit.

Determinaren, al memorial que posà Jusep Thomàs Sanchis, que en venir el senyor deà, que liquide els contes de lo que deu cada u dels hereus de Felip Bru.

Este mateix dia es rebé una carta del pare provincial de la Mercè, con segueix:

Muy ilustres señores.

Hállome con la novedad, no sólo de haver fiado a mi cuydado mi reverendísimo padre general el gobierno de esta provincia de Valencia, sí con la de haver señalado esa casa de San Miguel para la celebración del capítulo provincial próximo futuro. En cuya conseqüencia es preciso buscar patrón a quién se dediquen uno de sus actos litterarios y, en su consideración, me facilita el gusto, no sólo de repetir mi persona y provincia a la obediencia de vuestras mercedes ilustres, sí de suplicar continúe vuestra merced ilustre su fineza y admita este obsequio, como lo espera. Y órdenes del agrado de vuestras mercedes ilustres que exerciten mi obediencia.

Dios guarde a vuestras mercedes ilustres los años de mi deseo. Valencia, y febrero 11 de 1733.

Muy ilustre señor y mi señor besa las manos de vuestras muy ilustres, su mas rendido y obligado capellán fra Juan Castillo.

Muy ilustre señor dean y canónigos de la santa iglesia colegial de San Felipe.

A la qual carta se li respongué, con se segix:

Hemos recibido con el mayor aprecio la de vuestro padre muy reverendísimo de 11 de los corrientes, viendo como el reverendísimo padre general tan dignamente á atendido a las muchas prendas que en vuestro padre, monseñor reverendísimo, asisten, fiándole el gobierno de esta provincia, de que damos a vuestro padre muy reverendísimo mil [f. 293r]

norabuenas, deseando repetirlas de empleos mayores y correspondientes a sus grandes méritos. Y apresiando infinito la honra que vuestro padre muy reverendísimo continúa en este cabildo en dedicarle las conclusiones de uno de los actos literarios, damos a vuestro padre muy reverendísimo muchas gracias, quedando por ello con el deseo de corresponder a tanta fineza y de servir a vuestro padre muy reverendísimo en quanto se dignare emplearnos, Dios guarde. Etcétera.

A 14 de febrero 1733.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[959]

1733, febrer, 26

Missió. Emoluments del senyor sacriste.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, havent demanat llicència el pare mestre Francisco Sala, predicador de la Quaresma, per a predicar de missió els dumenges y dies de festa per la tarde después dels officis, vingueren en molt gust en lo que demanava.

Etiam, determinaren que els emoluments de la dignitat del senyor sacriste, don Francisco Antoni Bru, se entreguen al seu procurador Domingo Bru; donant fiança y protestant que no puga servir de ningun perjuí als drets que pretén este cabildo.

En fee de lo qual la escriví y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[960]

1733, març, 5

Admissió a percasos a mossén Jusep Martí. Licència de mossén Francisco Codina.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiç, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà y Pere Mora, menor, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y admeteren a percasos a mossén Jusep Martí, beneficiat del benifet que posehia don Pau Rovira, invocació de Sant Juan Evangeliste. Y donà 5 lliures de augment de distribució y les demás estrenes. Y per quant té de resago de les misses, que són en número 403, donà de present per a dos diaris y se obligà a celebrar les restants de aquí al dia de sant Juan, primer vinent; acte per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, determinaren, la licència que demanà mossén Francisco Codina, per a fer el viage, dispensar-li els mesos que li faltaven del subsindicat.

[961]

[1733, març, 14]¹¹⁵³

Foc per als incensers.-

A 14 de març 1733 es féu albarà per a què mossén Vicent Navarro donàs a Antoni Benet, el relonger, cinc lliures per a carbó y foc dels insensers. Y durarà el donar foc quatre mesos.

Don Vicent Brotons, regent de racional. (*Signat*)

[962]

[f. 293v] 1733, març, 23

Buller del senyor don Manuel Linàs.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se solen celebrar los capítols de dita santa església, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, don Vicent Brotons, don Estanislao Vicent Soler, don Diego Fèlix Ortiç, doctor don Jusep Cebrià, don Jusep Ortega y don Mathias Jordà, tots canonjes prebendats y afermant ser la major part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, de orde de l'infrescrit regent de racional de capítol, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, havent presentat el senyor don Manuel Linàs la bulla en què el senyor don Jusep Cebrià el fa conjunt, determinaren dits senyors que el senyor don Vicent Brotons

---

¹¹⁵³ La data és nostra.

y el senyor don Estanislao Soler les regonegueren, si tenien alguna nulitat y si venien ab lo mandato *demitendo in pocationem*, per a què el dimecres fassen relació.

En fee de lo qual la fermí de ma pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, per don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[963]

1733, març, 25

Possessió de conjunt del senyor canonge doctor Jusep Cebrià al senyor don Manuel Llinàs.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, don Vicent Brotons, doctor don Estanislao Vicent Soler, doctor don Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortig, don Jusep Ortega, don Mathias Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonjes prebendats y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit regent de racional de capítol, a qui féu relació haver convocat al[s] sobredits senyors, havent fet relació don Vicent Brotons y el doctor Estanislao Soler, venir les bul·les de la conjunció de don Manuel Llinàs ben despachades, determinaren entonces mateix, sent les onze hores del matí, dar-li la poció; per a [f. 294r] lo qual nomenaren a don Onofre Vicent Texidor y a don Vicent Brotons, com a més antichs, els quals lo acompanyaren a pendre dita poció. Y pagà dit don Manuel 31 lliures 3 sous per dret de capes, salari de acte y demés estrenes acostumades.

En fe de lo qual la fermí de ma pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, regent de racional de cabildo.¹¹⁵⁴ (*Signat*)

[964]

1733, març, 28¹¹⁵⁵

Semana Santa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Otiç, don

¹¹⁵⁴ En aquesta acta el canonge Ortig ja signa com a regent de racional de capítol, en l'anterior en la signatura ens diu que ho fa pel racional, però no indica el càrrec.

¹¹⁵⁵ En Josep Gavilà, racional de capítol. Tot i que no està signada pel racional, a l'encapçalament torna a fer referència a què la reunió ha estat realitzada a instàncies del racional de capítol. A més el canvi de cal·ligrafia ja ens indica que canvia l'escrivà que realitza la determinació.

Jusep Garcia, don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat els sobredits senyors, determinaren per a magior solemnitat de esta Semana Santa y assistència que es donassen tres dinés a cada hora; y lo corresponent a missa y vespres; y per a maytines deu sous.

Y per a el repartiment dels senyors capitulars 45 lliures de canonical y 49 de Carcaxent. Que repartides a 15 porcions toca, a cada u,...¹¹⁵⁶

Boxart dels senyors capitulars.

Deà; Sacriste; Brotons; Soler; Vidal; Ortiz; Cebrià; Cabiscol; Gavilà; Texidor; Mora; Roca; Garcia; Jordà; Inquisició.

[965]

1733, abril, 2

Marca a mossén Jusep Martí.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Otiç, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà, Pere Mora y don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat els sobredits senyors, determinaren marcar a mossén Jusep Martí en 25 [sous]¹¹⁵⁷ per haver-se ausentat el Dijous y Divendres Sant, per no portar la creu que li tocava. Y havent-li dit el racional de cabildo que encomanara a algú, respongué que no tenia ningú.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[966]

[f. 294v] [1733, abril, 6]¹¹⁵⁸

Sotarrar general de mossén Gaspar Marqués.-

---

¹¹⁵⁶ Al ms. no ens apareix la quantitat definitiva que correspon a cada senyor capitular. Tot i que sí que ens apareix la relació dels canonges que han de cobrar el boixart.

¹¹⁵⁷ Al text no ens diu de quin tipus de moneda es tracta aquesta sanció, trobem que possiblement siguen «25 sous» atés que en una sanció anterior [948], el 29 de novembre de 1732, se sanciona amb 10 sous.

¹¹⁵⁸ La data és nostra.

A 6 de abril 1733 morí mossén Gaspar Marqueç. Y el dia 7, del matí, después dels officis, es féu el sotarrar general. Y es sotarrà aquí en¹¹⁵⁹ la Seu, en la seua sepultura.

[967]

1733, abril, 18

Elets per a traure el diner de l'almari per a la fàbrica. Doctor Quadrado, vicari de Sant Pere. Que es lixguen en lo púlpit les limosnes que es trahuen per a la obra.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol,¹¹⁶⁰ doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Otiç, don Jusep Cebrià y don Mathies Jordà, tots canonges prebendats y afermant ser la magjor part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat els sobredits senyors, determinaren que el diner que es cobre de les administracions que sa santitat à aplicat a la fàbrica de la iglésia que es depositen en lo almari. Y per a traure el diner de l'almari el senyor vicari general anomenà per sa part al canonge més antich, que al present és don Jusep Gavilà; y per part de l'il·lustre capítol se anomenà al senyor don Onofre Vicent Texidor.

Etiam, determinaren, per quant mossén Francisco Marqués fa dexació del vicariat de Sant Pere, anomenar vicari; y anomenaren al doctor Antoni Quadrado, beneficiat de esta santa iglésia.

Etiam, determinaren que el dia 5 de agost que es fasa la festa de nostra patrona; per animar la gent a les limosnes, que es lixguen en lo púlpit totes les limosnes que se han tret en aquell any en cada bàrrio; y lo que se à tret de les me[n]setes del gioch, de la limosna de la seda; com també els forns de calcs que se an fet; com totes les demés coses que servixquen per a animar la gent per a què es puga adelantar la fàbrica.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹¹⁵⁹ Al ms. «el».

¹¹⁶⁰ Al ms. hi ha un senyal de crida de text «+», posem ací tot el nom del cabiscol, encara que al manuscrit apareix darrere del nom del doctor don Onofre Vicent Texidor.

[968]

[1733, abril, 25]¹¹⁶¹

[*Soterrar de mossén Manuel Ribera*].-

A 25 de abril 1733 morí mossén Manuel Ribera, beneficiat y evangelister de esta iglesia. Y el dia 26 del mateix, se li féu soterrar general. Y se enterrà en la parròquia de Sant Pere.

[969]

1733, abril, 27

Acòlit, Nicolau Mira. Edictes per a evangelister. Venda a Antoni Garcia de la Olleria.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglesia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, cabiscol, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Otiç, don Jusep Garcia, Pere Mora, menor, don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat els sobredits senyors, determinaren que Nicolau Mira, músich, quede anomenat acòlit en la plaça que al present té [...] ¹¹⁶² Montaner; y que a este se li donen quatre mesos per a què es busque conveniència.

Etiam, determinaren que es despachen edictes per a provehir la plaça de evangelister que posehia mossén Manuel Ribera.

Etiam, determinaren y es féu venda a Antoni Garcia de Miquel, abitador de la Olleria, de dos trosos de terra plantades de oliveres y garroferes en terme de la Olleria, per preu de 200 lliures que pagarà en tres iguals pagues; comensant la primera el dia de Tots Sants del present any.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Jusep Gavilà, racional de cabildo. (*Signat*)

[970]

[f. 295r] [1733, maig, 2]¹¹⁶³

[*Pagament de primícies endarrerides*].-¹¹⁶⁴

---

¹¹⁶¹ La data és nostra.

¹¹⁶² Al ms. ens apareix en blanc.

¹¹⁶³ La data és nostra. Trobem que en Mathies Jordà, fa de racional de capítol. Aquesta acta no està signada pel racional, però ho deduïm pel canvi en les grafies.

¹¹⁶⁴ La rúbrica és nostra.

En 2 de maig 1733 don Mathies Jordà donà 177 lliures 10 sous 2, a compliment dels alcansos de les primícies dels anys 1730 en 1731 y en 1731 en 1732, les que es repartiren en los senyors del Boixart.

Deà	.....	12 lliures 14 sous 10. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotos	.....	12 lliures 14 sous 10. Galiana, (<i>signat</i>)
Soler	.....	12 lliures 14 sous 10. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	12 lliures 14 sous 10. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	12 lliures 14 sous 10. La Viña, (<i>signat</i>)
Sebrià	.....	12 lliures 14 sous 10. La Viña, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	12 lliures 14 sous 10. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	12 lliures 14 sous 10. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	12 lliures 14 sous 10. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	12 lliures 14 sous 10. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	12 lliures 14 sous 10. Roca, (<i>signat</i>)
Garsia	.....	12 lliures 14 sous 10. Garcia, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	12 lliures 14 sous 10. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	12 lliures 14 sous 10. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

1733, maig, 2

Època de l'arrendament de la terra de Linàs. Compliment al general de la Merced y al bisbe de Albarrazín.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, doctor Estanislau Soler, doctor Gusep Roca, don Francisco Vidal, don Gusep Garsia, don Mathies Jordà, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats y afermant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infrescrit rasional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat als sobredits senyors, determinaren se li otorgara època a favor del senyor canonge Estanislau Soler de l'arrendament de la terra que comprà de don Antoni Linàs, dels anys de 1726 en 1727 y prorata de 1728.

Etiam, determinaren que el senyor don Fèlix Ros, capiscol, vaga a complimentar al general de la Merçet y també al senyor bisbe de Albarasín.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de ma pròpia mà. Don Mathies Jordà, racional de cabildo. (*Signat*)

[971]

[f. 295v] 1733, maig, 7

Renúncia de la vicaria de Sant Pere, feta per mossén Francisco Jusep Marqués. Remisió de part del dret de amortisació de l'aniversari general de Gusep Gosalbo. Quitament sensal de 60 lliures otorgat per lo cabildo a favor de Maria Sant Guan, viuda de Gusep Garsia, carseler. Venta de una caseta atorgada per mossén Gregori Galiana, procurador de Maria San Guan, a favor del cabildo.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar els capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Gusep Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, doctor Estanislau Soler, doctor Gusep Roca, don Francisco Vidal, don Gusep Garsia, don Mathies Jordà, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfraescrit rasional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat als sobredits senyors, y avent vist un memorial que posà mossén Francisco Jusep Marqués, el que contenia, per los justs motius que el dit memorial expresava, la renúncia de la vicaria de Sant Pere; la que se li admeté per dits senyors, y determinaren que el dit mossén Marqués,¹¹⁶⁵ en assistència del doctor Antoni Quadrado, es fes ynventari dels ornaments y plata de Sant Pere; y que se entregara als administradors de Sant Pere.

Etiam, determinaren que a Jusep Gosalbo se li rebaixàs per lo dret de amortisació de l'aniversari general, que se li à contat a sis sous per lliura, un digüité per lliura.

Etiam, determinaren que se li admetera el quitament de 60 lliures que Gusep Garsia, carseler, responia. Lo que se eyxecutà. Com també la venta de una caseta que Maria San Guan, viuda de dit Garsia, otorgà per medi de mossén Gregori Galiana,¹¹⁶⁶ son procurador, a favor del cabildo. Y de tot, acte rebut per Lluís Mollà.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la megua mà. Don Mathies Jordà, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹¹⁶⁵ El prevere, Francesc Josep Marqués, fou soterrat el dissabte 23 de maig de 1761, deixant per a bé de la seua ànima 200 lliures, segons consta en el testament fet davant Esteve Joan, escrivà, en 13 de juny de 1756. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹¹⁶⁶ Gregori Galiana, prevere beneficiat de la col·legiata, fou soterrat el diumenge 25 de juny de 1775, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Esteve Joan, escrivà, en 14 d'abril de 1773. *Ibidem*.

[972]

[f. 297r]¹¹⁶⁷ 1733, maig, 9

Època a favor de don Juan Ortís de 275 lliures, per 11 pensions de un sensal de propietat de 500 lliures.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta present aula capitular de esta siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar els capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Juseph Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Jusep Garsia, don Mathies Jordà, Pere Mora, don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat als sobredits senyors, y determinaren otogar carta de pago a favor de don Juan Ortís de 275 lliures per onse pensions de cin sensal[s] de capital de 500 lliures que responia de la tera que, per mer fet relacional, tenia de Francisco Sans; les quals tenia satisfetes de aquells aiñys, a part de aquells que dit don Juan Ortís poseís, la dita tera. La qual època se atorgà y la rebé Bartholomé de la Càmara.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la megua mà. Don Mathies Jordà, racional de cabildo. (Signat)

[973]

1733, maig, 11

Quitament de l'aniversari general de Ana Maria Espí a favor de Gusep Gosalbo, llaurador.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta present siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar els capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Juseph Garsia, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre y otogar el quitament de les 406 lliures 19 sous 8 que Gusep Gosalbo, llaurador, féu de

---

¹¹⁶⁷ La numeració de les pàgines passa del 295 al 297, possiblement la pàgina 296 es llevava per haver alguna errada. Aquest full es llevaria en el mateix moment de l'escriptura atés que en la datació no hi ha un salt considerable perquè passa del 7 de maig de 1733 al 9 de maig. A més d'això hauríem de considerar que la paginació dels fulls es realitzaria prèviament a l'escriptura.

l'aniversari general que Ana Maria Espí es deixà; tot lo qual se eixecutà segons consta per acte rebut per Guan Sanchis.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la megua mà. Don Mathies Jordà, racional de cabildo. (Signat)

[974]

[f. 297v] 1733, maig, 12¹¹⁶⁸

*Venguda del general de la Merced. Modo y forma que el capítol assistí a les conclusions.*¹¹⁶⁹

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta present iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols de la referida iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortiç, doctor Jusep Cebrià, don Juseph Garcia de Ortega, don Mathias Jordà, Pere Mora, tots canonjes prebendats y afermant ser la major part de dits senyors residents, y havent precedit convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de Mathias Jordà, racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat a tots los damunt dits senyors, determinaren, en atenció de haver vengut a la present ciutat a celebrar capítol provincial el reverendíssim pare mestre fray Francisco Salvador Gilabert, general de la militar orde de la Merced, y haver dedicat a este il·lustre cabildo les conclusions del segon dia —pués les de el primer les dedicaren a la il·lustre Ciutat—; y nomenaren a don Fèlix Ros, cabiscol, per a què anàs a dar la ambaixada de part de el capítol, al sobredit general; lo que no se executà per haver precedit un recado, per medi de l'actual comendador, el pare presentat Navarro, fill de esta ciutat, el que contenia, que en atenció a les moltes ocupacions en què el reverendíssim general es trobava per lo immediat capítol y per a què este capítol no se incomodara, si li pareixia a l'il·lustre capítol suspendre esta solemnitat, a lo que convingué per los sobredits motius.

Per a veure com se féu la altra vegada, *vide* la determinació de 23 de maig 1705.¹¹⁷⁰

[f. 298r] Y en lo dia 16 se executà lo dit capítol provincial. Y fonch elegit el pare mestre fray Jusep Llobregat, fill de esta ciutat, a qui devia el il·lustre capítol complimentar lo

---

¹¹⁶⁸ En aquesta determinació el racional del capítol realitza l'anotació dels actes esdevinguts els dies 16 i 17 de maig en motiu de la vinguda del general de l'orde militar de la Mercè.

¹¹⁶⁹ Al marge ens trobem amb la següent anotació: «*La venguda del bisbe de Albarraín es trobarà, encara que diu a 16 de maig pasat, es trobarà después de lo dia 7 de nohembre 1733*», aquesta rúbrica es troba al full [299v] i ens apareix al final d'aquesta acta. Cal remarcar que aquesta anotació capitular es troba a les pàgines 305v, 306, 306v, 307. Vegeu determinació [996], del 16 de maig de 1733, on ens diu la vinguda del bisbe i els actes fets els dies 16, 18, 22 de maig; a més de detallar-nos les confirmacions que realitza a diferents convents de la ciutat entre els dies 18 i 31 de maig.

¹¹⁷⁰ No hem localitzat determinacions d'aquest període perquè es tracta del període de preguera i segurament estan desaparegudes.

següent: el estyl antich y com se ha practicat en semejants funcions; lo que no executà el il·lustre capítol, per lo motiu de no haver admés la ambaixada el reverendíssim general.

Y en lo dia 17 de dit mes assistí el capítol en forma a les conclusions que se li havien dedicat. Y se executà en la forma següent:

Que en lo dit dia a les quatre hores de la vesprada hixqueren de la iglésia los senyors capitulars ab sombreros, sens forma de comunitat. Y prenint los coches es graduaren de esta forma: en lo primer coche anaven el pertiguer y tres acòlits; en lo segon, quatre canonjes, per sa antiguetat; y en lo últim les tres dignitats y el canonge decano; y después un coche de retén. Y encaminan-se al convent de la Merced, anaren per la Correjeria ampla; y eixint per lo portal de Santa Tecla apearen a la porta de la iglésia, que ix al carrer del Poets. Se n'entraren dividits y en drechura se n'anaren a la sacristia, a hon se estava el pertiguer y els acòlits per a prendre els sombreros y donar los bonets. Y així com fonch hora de conclusions abaixà el general. Y havent fet un gran cortejo al capítol, hixqué acompanyant-lo asta el teatro. Y havent-se fet los compliments deguts entre general y capítol, este prengué el puesto y presidència [f. 298v] de la dreta. Y havent anat lo pertiguer en les conclusions, que portava en una asafata de plata, per a què el senyor deà —que precedia a dit capítol— repartira els arguments. El dit deà imbià al pertiguer al reverendíssim general, que estava enfront en la ala esquerra, per a què donara dits arguments. Y no havent volgut lo general admetre dit obsequi féu tornar el pertiguer per a què dit deà distribuïra els arguments. Lo que se executà. Donant, dit deà, el primer argument al senyor canonje don Jusep Cebrià, per quant lo dia antecedent, lo dit deà, argüí en les conclusions que estaven dedicades a la il·lustre Ciutat, per rahó de haver-li estat imbiat dos dies ans, per medi de don Enrrich Menor, una carta suplicant a l'il·lustre capítol es dignara nomenar un señor capitular per a el primer argument de les conclusions dedicades a la il·lustre Ciutat. En fe de lo qual el capítol nomenà a dit señor deà.

Y después de haver-se acabat dit acte de conclusions mogué el capítol y el reverendíssim general provincial y difinitori. Y eixint al mig de la iglésia, y havent donat el reverendíssim general les gràcies al capítol per la sua assistència, lo acompanyà asta la porta de la iglésia, com tots los demás reverents pares, on se feren lo últim compliment. Y havent-se retirat el reverendíssim, el capítol prengué els coches en la mateixa forma que quant ixqué de la colegial. Y se'n tornaren a ella. Y havent apeat se n'entraren en la aula capitular de a hon ixqueren per a dita funció.

[f. 299r] En el mateix dia 17, havent-se celebrat en lo dia antecedent lo referit capítol, com se conté en la fulla antecedent, este mateix dia 17, per lo matí, entre nou y deu hores, vingué a la iglésia lo general provincial, nou elet. Y tota la comunitat, com també tots los religiosos que havien assistit al capítol a celebrar la misa y sermó de la referida elecció, en

creu, gipó, preste y ministros en capes, ab son tabernacle, en lo qual anava Nostra Senyora de la Mercè. Y el capítol ab la assistència del clero, a qui convidà per a la següent funció, ixqueren fora la Longeta a rebre dita religió, en esta forma: que el clero pasà davant el capítol y ixqué a rebre-el asta la mitat de la plaza de la Seu; com també el capítol, el que es quedà dins la Longeta. Y així com aplegà la religió a hon estava el clero, este, de dos en dos beneficiats, se interpolaren entre les parelles dels religiosos. Y, entrant en la iglésia, se interpolaren en la mateixa forma, en les últimes parelles del[s] religiosos, els senyors capitulars ab esta expressió: que el cabiscol anava a la mà dreta del provincial elet y el general a la mà dreta de el deà. Y havent pegat la volta per la iglésia, entrant per la arcada del papa, els acompanyaren asta el cor. Y entrant per lo enreixat y havent-se quedat en lo cor tota la comunitat. Y el general havén pres la cadira del deà y el provincial la del cabiscol, después de haver precedit alguns cumpliments, se n'ixqueren del cor tots los senyors capitulars per la porta ordinària. Y en seguida dita comunitat celebrà la missa y sermó —és de advertir que al temps que la dita comunitat venia a esta iglésia, luego que estigué en la Corregeria ampla, mogueren les campanes y tocaren tota la funció, [f. 299v] menys lo sermó. Y dita funció es féu después de l'ofici de la iglésia y minerva, havent-se omitit lo sermó. Com també se entrà en lo cor a les set hores y un quart. Advertint que per a el temps del sermó lo capítol li féu posar una cadira de terciopelo enmig dels dos banchs, a hon ix lo capítol a oyr lo sermó, per a què el general se asentara. Y el provincial es sentà en lo puesto del cabiscol; y els demés pares que componien lo definitori, per santiguetat, en los banchs dels senyors canonjes.

En lo capítol de 23 de maig 1705 se executaren altres solemnitats que en este. Com per més extens es veurà, segons la determinació de dit any.

En fe de lo qual continuí la present acta per a aver-ne memòria en lo esdevenidor. Don Mathias Jordà, racional de cabildo. (*Signat*)

[975]

1733, maig, 25

Agust del preu del benifet que poseís mossén Felip Gandia. Dit dia es confirmaren los ofisis y es mudaren els que consta, per lo acte per Juan Baptista Sanchis, que per inadvertència no està en este llibre allargat. Dia per a les oposicions per a el evangeli.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta present siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, don Jusep Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Jusep Sebrià, don Juseph Garsia Ortega, don Mathies Jordà, Pere Mora, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió

per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat als sobredits senyor[s], determinaren se li pagen, a mossén Felip Gandia, 40 lliures, a conte de lo que se li deu del peu del benifet. Y que en avant se li page cada un añi una pensió corent y altra de atraso, asta posar el peu corent. Quedant a càrec del cabildo fer selebrar les mises que de atraso deu, com les corents. Les quals 40 lliures se li donaren per mans del senyor deà.

Etiam, se feren que les oposicions per a el evangeli sigen dia 22 y 23 de guñi; per examinadors los mestre de capella y el organiste.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo.¹¹⁷¹ (*Signat*)

[976]

[1733, maig, 27]¹¹⁷²

Posesió de altar a mossén Fèlix Vilar.-

Dia 27 de maig 1733 se li donà posesió de l'altar a mossén Fèlix Vilar, beneficiat del benifet que poseïa mossén Gaspar Marqués, baix la invocasió del Santíssim Sacrament. Pagà el or *et de nata mortis* 8 lliures 5 sous 8.

[977]

[f. 300r] 1733, maig, 29

Compra de la tera de don Gusep Linàs. Distribusió per al dia y octava del Corpus. Nominasió de subsacriste, de traster y benefisiat per a la capa.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta present siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Juseph Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Juseph Garsia, don Mathies Jordà, Pere Mora, Manuel Llinàs, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat als sobredits senyors, determinaren pendre la tera, la Venta Real de don Jusep Linàs, la que es comprà; acte rebut per Juan Baptista Sanchis. Y per quant part de la dita tera la tenia Valero

¹¹⁷¹ Cal dir que tot i que el costum de canviar els càrrecs es deixa per a l'altre dia de la Pasqua de Pentecosta, dia en què està datada aquesta determinació, hem de dir que trobem el nostre racional exercint el càrrec des del 2 de maig. Possiblement el racional anterior, Josep Gavilà, tingué algun problema per prosseguir amb la redacció de les actes capitulars, tot i que en cap punt de la determinació [975] no ens diu res al respecte d'aquest canvi.

¹¹⁷² La data és nostra. Al ms. aquesta determinació apareix darrere de la del 29 de maig, l'hem posada en aquest lloc per tal de seguir l'ordre cronològic.

Mèrita, en carta de gràcia, que se li redimira; lo que se eixecutà, acte rebut per lo mateix Sanchis.

Etiam, determinaren que el dia del Corpus y octava fos la distribució la mateixa que es posà dia del Corpus y octava de l'ain 1732.¹¹⁷³

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordà, racional de cabildo. (*Signat*)

En lo sobredit dia, los sobredits senyors determinaren, en atensió als mols accidents en què al present es troba mossén Batiste Monpó, els que li impedixca el poder servir el ofisi de subsacriste, que en son lloc entre mossén Francisco Llobregat y mossén Llorens Gisbert que entre en lo trast y plat de les Ànimes per la iglésia. Y avent eximit a mossén Jusep Abril de l'ofici de la capa, per justs motius nomenaren a mossén Carlos Vallabrera.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[978]

1733, juny, 25

Provisió de la plasa de evangelister.-

Agustats y congregats en la present aula capítular de esta present siutat de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don [f. 300v] Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Visent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, doctor Juseph Sebrià, don Juseph Garsia Ortega, don Maties Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat als sobredits dits senyors, determinaren en atensió de estar vacant la plasa de evangelister per mort de mossén Manuel Ribera y aver presedit la convocació a concurs per edictes, foren les oposicions dia 22 y dia 23, lo que se executà. Foren nomenats per examinadors mossén Jusep Portell, mestre de capella y mossén Juan Francisco Burgete, organiste. Y vista la relasió y graduasió dels sis opositors, proveïren dita plasa en Miquel Ferando, de Cataroga, la qual provisió fonc unànime, meins don Fèlix Ros, capiscol, y don Diego Fèlix Ortís, que votaren per mossén Vicent Sanchis, de Ontinent.

---

¹¹⁷³ Per veure la distribució de l'any 1732, vegeu la determinació [921] de 4 de juny.

Etiam, determinaren en atensió al treball y gasto que els opositors avien tengut, se'ls donàs a casquí dels forasters, que foren quatre,¹¹⁷⁴ quatre lliures; y als dos de esta siutat vint reals a cada u; y als dos examinadors sinc lliures a cascú.

Etiam, determinaren en atensió a els molts ains que Grisóstomo Navarro, actual sacrista, avia servit en esta iglésia, y sempre fiel y legalment, admetre-lo a percasos, agudant de tots los ofisis; acte rebut, axí de la provisió de la plasa de evangelister com de la admisió a percasos, per Juan Baptista Sanchis, notari.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[979]

1733, juny, 26

Carta de gràsia del senyor canonge Soler.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta present siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, Gusep Roca, don Francisco Vidal, don Juseph Garsia Ortega, don Maties Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor [part] dels senyors al present residents, y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiger, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, [f. 301r] a qui féu relasió aver convocat als sobredits dits senyors, determinaren, en vista de aver representat el senyor canonge Soler nesesitava de sarta cantitat per a sos ops, y que tenint venuda a este cabildo part de una eretat de arosar en la partida de les Foies, en carta de gràsia, donar-li quatre-sentes lliures a més de les mil y dosentes, en què dita part estava venuda. Y novament después de rebut el acte de retroventa, farà venta de tota la eretat en carta de gràsia, per mil y sisentes lliures.

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[980]

[1733, juliol, 4]¹¹⁷⁵

[Lluïsmes de la venda de la casa de Manuel Martí].-¹¹⁷⁶

En 4 de juliol 1733 mossén Francisco Soler me entregà 20 lliures 17 sous, dic vint lliures dèsat sous prohuïdes de el dret del lluísmes per la venta de una casa que el doctor

---

¹¹⁷⁴ Al ms. «quatre».

¹¹⁷⁵ La data és nostra.

¹¹⁷⁶ La rúbrica és nostra.

Manuel Martí à venut a Juan Caldés y Getrudés Sanchis, cònjuges. Sita la casa en lo carer que pasa des de el carer de les Santes a la Basa o viver del Portal de Sant Jordi; ab acte rebut per Guan Gerau y Bosch, notari, en 29 de juny de dit any. De les quals 20 lliures 17 sous es quedà dit mossén Soler 1 lliura per son dret. Quedà per a el repartiment 19 lliures 17 sous.

Repartiment del luïsmè antecedent. Porció 1 lliura 6 sous.

Deà	.....	1 lliura 6 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	1 lliura 6 sous. Linàs, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	1 lliura 6 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura 6 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	1 lliura 6 sous. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	1 lliura 6 sous. Ortís, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	1 lliura 6 sous. Sebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	1 lliura 6 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	1 lliura 6 sous. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	1 lliura 6 sous. Teixidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	1 lliura 6 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura 6 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	1 lliura 6 sous. Garcia, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	1 lliura 6 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	1 lliura 6 sous. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

1733, juliol, 4

Retrovenda de una tera a favor del senyor canonge Soler. Acte en defecte de actes de un lluisme de 2 sous a favor de Antoni Capillades.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta present siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Visent Teixidor, don Gusep Roca, don Juseph Garsia y Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui [f. 301v] féu relació aver convocat als sobredits dits senyors, determinaren otorgar acte de retrovenda a favor del senyor canonge Estanislau Soler, de la tera de les Foies que dit senyor canonge vené en 14 de maig

de l'any pasat 1729 a este cabildo; acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari. En fe de la qual determinasió es rebé dit acte, el que autorisà Bartolomé Fernandes de la Càmara.

En fe de lo qual la escrigí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (Signat)

Etiam, determinaren otorgar acte en defecte de actes a favor de Antoni Capillades, llaurador, de un lluïisme de 2 sous a mensa nova, en part de una casa de la plaseta de Auger eo de Portell. Lo que se eixecutà, acte rebut per LI[u]ís Mollà, notari.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (Signat)

[981]

1733, juliol, 9

Determinasió de el import de la Llongeta.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta siutat de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Juseph Garsia y Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat als sobredits dits senyors, determinaren que la Llongeta o el dret a ella, per a esta coreguda de toros, es disponga a acsió de la administrasió de la obra de Nostra Senyora; tornant dita administrasió sixty lliures per a subvenir, lo que es necessita de ornaments en los trasts, sent esta porsió ygal a la que es donà en any antesedent.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (Signat)

[982]

[f. 302r] 1733, juliol, 16

[Repartiment dels fruits del senyor sacrista].-¹¹⁷⁷

Dels fruyts que li han tocat al sacriste des de maig 1732 asta maig 1733, ço és de sant Juan y sant Miquel, se li han entregat a son procurador dos parts; y la altra àmpliament ha importat 55 lliures 15 sous. Y añadint 6 lliures 2 sous que ha importat el oli de l'any

---

¹¹⁷⁷ La rúbrica és nostra.

anterior y 1 lliura 16 sous de conrrear tots los fruys, fan la suma de 63 lliures 14 sous; les que se han de repartit en los senyors següents.

Deà	.....	4 lliures 11 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	4 lliures 11 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	4 lliures 11 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	4 lliures 11 sous. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	4 lliures 11 sous. Ortís, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	4 lliures 11 sous. Sebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	4 lliures 11 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	4 lliures 11 sous. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	4 lliures 11 sous. Teixidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	4 lliures 11 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	4 lliures 11 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	4 lliures 11 sous. Ortega, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	4 lliures 11 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	4 lliures 11 sous. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[983]

1733, agost, 3

Àpoca a favor de Bertomeu Martí de Montaverner. Àpoca a favor de Jusep Gomar de Benigani.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Estanislau Soler, don Juseph Garsia, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfraescrit racional de cabildo, determinaren otorgar àpoca a favor de Berthomeu Martí, de Montaverner de dosentes sis lliures, quedava devent la que se otorgà; y rebé Miliana, notari.

Etiam, determinaren otorgar carta de pago a favor de Jusep Gomar de Manuel, de la vila de Benigànim, de dosentes tres lliures deu sous, quedava devent la que se otorgà; y rebé Visent Llobregat.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[984]

[f. 302v] [1733, agost, 25]¹¹⁷⁸*Dret de llüisme que à satisfet Planelles.-*

En 25 de agost 1733, Berthomeu Planelles, llaurador, pagà 1 lliura 10 sous per lo dret de llüisme, a 1 sou 6 per lliura, de la cuenta que otorgà a favor de Juan Feriol, part de un solar tengut a 5 sous al benifet de sant Lluç,¹¹⁷⁹ per preu de 30 lliures. Y rebaixant el doble marc resten 20 lliures, segons és de veure; ab acte rebut per Jasinto Gascó, notari, en 19 de agost de dit aiñ.

En dit dia, dit Feriol, pagà 1 lliura 19 sous per lo dret de llüisme de la cuenta que este otorgà a Juan Labarta, mercader, per preu de 36 lliures. Y rebaixant el doble marc, de dits 5 sous, resten 26 lliures, que a un sou y sis per lliura importa la dita cantitat, segons és de veure; acte rebut per dit Jasinto Gascó, en 25 de agost de dit any.

Els quals, tots drets de llüisme, es repartiren segons el areglament sigent.

Deà	.....	4 sous 4. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacrista	.....	4 sous 4. Linàs, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	4 sous 4. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	4 sous 4. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	4 sous 4. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	4 sous 4. Ortín, (<i>signat</i>)
Sebrià	.....	4 sous 4. Sebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	4 sous 4. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	4 sous 4. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	4 sous 4. Teixidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	4 sous 4. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	4 sous 4. Roca, (<i>signat</i>)
Garsia	.....	4 sous 4. Garcia, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	4 sous 4. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisi[ció]	.....	4 sous 4. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

¹¹⁷⁸ La data és nostra.

¹¹⁷⁹ El benifet de sant Lluç fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Elicsén, muller de Guillem Tordera. Vegeu CÁRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

[985]

1733, agost, 27

Àpoca per Juan Sanchis a favor de don Manuel Jordà.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Juseph Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, doctor Guseph Roca, don Juseph Garsia, don Mathies Jordà, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, determinaren otorgar àpoca en favor de don Manuel Jordà, de sent lliures, part de magor cantitat que el dit, segons acte per Juan Sanchis, està devent. La que se otorgà y rebé dit Guan Sanchis.

En fe de lo qual¹¹⁸⁰ la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathies Jordà, racional de cabildo. (*Signat*)

[986]

[f. 303r] 1733, agost, 28

Amortisació de la festa dels senyors Àngels Custodis.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Guseph Roca, don Guseph Garsia, don Mathies Jordà, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió, determinaren es rebera el acte de amortisació de la festa dels sants Àngels Custodis, costegada per lo senyor canonge Gusep Gavilà. El qual acte el rebé Juan Baptista Sanchis.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathies Jordà, racional de cabildo. (*Signat*)

[987]

[1733, setembre, 20]¹¹⁸¹

[Venda de quatre fanecades d'horta].-¹¹⁸²

---

¹¹⁸⁰ Al ms. «quala».

¹¹⁸¹ La data és nostra.

¹¹⁸² La rúbrica és nostra.

En 20 de setembre 1733, Agustí Sebrìà de la vila de Alberic, curador, a la erència adyacent de Gaspar Bru, governador de Alberic; per mans de Jusep Richart, llaurador, veí de esta siutat, pagà el dret de lluïisme de la venda de quatre fanecades de terra en la vega de esta situat, partida de Tanda Grossa, a favor de Manuela y Teresa Bru, filles de dit Gaspar Bru. Y consta de dita venda, ab acte rebut per Nicolàs Blasco Novell, notari de Alberic, en 21 de janer 1733, per preu de 54 lliures 10 sous cada fanecada. Y rebaixat el doble marc de lluïisme de 10 sous al benifet de sant Thomàs,¹¹⁸³ resten 198 lliures, que a un sou y sis dinés per lliura sumen 14 lliures 17 sous; de les quals, rebaixats 14 sous 6 per lo cap, són de mossén Francisco Soler. Resten 14 lliures 3 sous 6, les que es repartiren segons el boixart segent.

Deà	.....	20 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	20 sous. Linàs, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	20 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	20 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	20 sous. Vidal, (<i>signat</i>)
Sebrìà	.....	20 sous. Sebrìà, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	20 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	20 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	20 sous. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	20 sous. Teixidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	20 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	20 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	20 sous. Ortega, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	20 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisi[ció]	.....	20 sous. Antoni Martín, (<i>signat</i>)

[988]

[f. 303v] 1733, setembre, 21

Posesió de percasos de mossén Juseph Ortoneda.-

Agustats y congregats en la present aula capitular on se solen selebrar en esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Juseph Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, doctor Estanislau Soler, doctor Juseph Roca,

¹¹⁸³ El benifet de sant Tomàs fou fundat a la collegial de Santa Maria de Xàtiva per Guillem Çatorre. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

don Juseph Garsia, don Mathies Jordà, Pere Mora, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat als sobredits dits senyors, determinaren donar la posició a mossén Gusep Ortoneda, beneficiat del benifet bais la invocació de Sant Juan Batiste y Evangeliste, en lo altar magor, que presentà les cartilles de 4 menors y de subdiaca. Lo que se eixecutà, acte per Juan Baptista Sanchis. Y satisfeu 8 lliures 5 dinés per lo dret de *nata mortis* y 5 lliures per lo augment de distribusió; y asta 19 lliures 2 sous 5, per los demés gastos que per a semegants posesions se oferixen.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[989]

1733, octubre, 1

Provisió de manchador y campaner, Pere Pardo.-

Agustats y congregats en la present aula capitular on se solen selebrar en esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, don Juseph Sebrìà, don Juseph Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat als sobredits dits senyors, determinaren en atensió de aver mort Juan Pardo, manchador y campaner, que era nomenat per este cabildo y atenent ser Pere Pardo, son fill, molt àbil per a dit ministeri, es quede en lo dit empleo. Y que aga de córer en Antoni Claveria; y *bajo de la condisión que todo el producto o benefisio que dé de sí el órgano recaiga a favor de dicho Claveria.*

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[990]

(*Sense data*)¹¹⁸⁴

---

¹¹⁸⁴ El parèntesi és nostre.

[f. 304r] *Etiam*, determinaren otorgar el acte de retrovenda a favor de Visent Vidal, de Albaida, de la carta de gràcia, que en sert calendari otorgà a favor de este cabildo; acte rebut per Guan Baptiste Sanchis.¹¹⁸⁵

En fe de lo qual la escrigí y fermí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[991]

1733, octubre, 6

Retrovenda de la carta de gràcia de Visent de Vidal, de Albaida.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de la siutat de Sent Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, don Juseph Garsia de Ortega, don Maties Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Ventura Soler, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat, determinaren otorgar escritura de retrovenda a favor de Antoni y Visent Vidal, de Albaida, de la carta de gràcia que els dits otorgaren, sego[n]s escriturà Guan Sanchis, en cert calendari, a favor de este cabildo; la qual escritura de retrovenda se otorgà per lo cabildo y la rebé Guan Sanchis.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[992]

1733, octubre, 9

Venta de un solar en la plaseta de Enriques que era de Jusep Garsia, aladrer. En favor de Juan Antonio Minincs.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia colegial de Sant Felip, ans Xàtiva, on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Juseph Gavilà, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Fransisco Vidal, don Diego Ortís, don Juseph Sebrìà, don Mathies Jordà, doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo,

---

¹¹⁸⁵ Aquesta determinació no està datada, tot i això, l'hem posada a continuació de l'anterior atés que el racional no assenyala que comença una nova acta amb la indicació de la data.

a qui féu relasió aver convocat, determinaren otorgar acte de venta de un solar de la casa que era de Jusep Garsia, aladrer, situat en la plaseta de Enriques, ans dita de Albero, en lo bàrio del Mercat y paròquia de Sant Pere, en preu de 116 lliures 6 sous 3, part de les 119 lliures, capital de un sensal que dit Garsia responia a este cabildo, a favor de Juan Antonio Mininchs; ab obligació de aver-se de carregar el capital de un sensal de 116 lliures 6 sous 3, pagadors a un sou per [f. 304v] lliura, en 9 de octubre de cada any. Y tot consta ab actes rebuts per Jaume Lluís Mollà, notari.

Etiam, determinaren nomenar en mestre de seremònies al doctor Pasqual Martines.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[993]

1733, octubre, 15

Aument de salari al mestre de seremònies. Nominació en mestre de seremònies. Sobrestant de les teres de cabildo, mossén Jusep Ortoneda.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de la siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Fransisco Vidal, don Diego Ortís, don Juseph Garsia, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren donar a don Juan Joseph Bruni y Fonet, resident en Roma per agent de este cabildo, sinquanta lliures cada any de salari.

Etiam, determinaren que al mestre de seremònies se li aumente per lo salari asta güit lliures, y que en les posesions dels beneficiats se li done per cada u que en avant entre en esta iglésia dotse sous.

Etiam, determinaren nomenar, com nomenaren, en mestre de serimònies al doctor Pasqual Martines, beneficiat en esta iglésia, per quant el doctor Sellés, per justs motius que à manifestat de graves acidents, à renunciat dit empleo.

Etiam, determinaren per a sobreestant de les teres, en lloc de Christòfol Peres, nomenar a mossén Guseph Ortoneda.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[994]

1733, octubre, 24

*Quitament de dos sensals a favor de Juan Ribera, familiar.*¹¹⁸⁶ *Venta de un sensal de 80 lliures de capital feta per Juan Ribera, familiar, a favor de dit cabildo.-*

Agustats y congregats en la present aula capitular de la siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Fransisco Vidal, don Diego Ortís, don Juseph Sebrilà, don Juseph Garsia, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, [f. 305r] de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, ortorgaren quitament de dos sensals, el u de 30 lliures de capital, pagador en janer; y el altre de 26 lliures, pagador en mars; ab acte rebut per Lluís Mollà, notari, a favor de Juan Ribera, familiar.

En dit dia, Juan Ribera, familiar, bené lo transportà en favor de este cabildo: un censal de 80 lliures de capital y 80 sous de pensió; pagador en 24 de de[s]embre de cada any. El que deu pagar Visent Mollà, llaurador, consta per estrena per Lluís Mollà, notari.

En fe de lo qual, tot lo damunt dit, u escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[995]

1733, novembre, 7

Nominació de procurador de les terres a Christòfol Pérez.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de la ciutat de Sant Felip, ans Xàtiva, on es solen celebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Fèlix Ros, don Onofre Visent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortç, don Jusep Garcia, don Mathias Jordà, Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Ventura Soler y don Manuel Linàs, tots canonjes prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat, determinaren nomenar, com anomenaren, a Christòfol Pérez, laurador, en procurador de les terres del cabildo; així com és nomenat mossén Jusep Ortoneda. Y els dos sens salari.

En fee de lo qual la fermí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹¹⁸⁶ Al ms. «familiar».

[996]

[f. 305v] 1733, maig, 16¹¹⁸⁷

Venguda del senyor bisbe de Albarrasín. En coche-

Ajustats y con[gre]gats en la present aula capitular de la present iglèssia de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es solen celebrar els capítols de la referida iglèssia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Gavilà, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, don Jusep Cebrià, don Jusep Garcia y Ortega, don Mathias Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats y afermant ser la major part de dits senyors residents, y havent precedit convocació feta per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de don Mathias Jordà, racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat a tots los damun dits dits señors, determinaren, en atenció de haver vengut a esta ciutat, el present dia, el senyor don Juan Francisco Navarro y Gilabete, obispo de Albarrasín, a el consuelo spiritual que tant se necessitava del Sacrament de la Confirmació, complimentar a dit señor obispo; lo que se eixecutà. Havent nomenat primer, per a dit compliment, al senyor don Fèlix Ros, cabiscol, en la forma següent.

Dit dia, el senyor don Fèlix Ros y el senyor don Onofre Vicent Teixidor ixqueren en un furló a encontrar a dit senyor bisbe. Y havent-lo enconrat al riu, apareen; y així mateix, el senyor bisbe. Y fet el degut compliment, tornaren a pendre els coches; y tots de comitiva se'n vingueren a la ciutat. Y havent aplegat al convent del Carme entonaren les campanes; y, sens detenció, aplegaren a la casa de don Jusep Llinàs, la que tenia la Ciutat prevenguda per a el hospedaje, a on esperaren y reberen a la porta el senyor deà y don Mathias Jordà; y acompanyant-lo asta la sala, después de molts compliments, lo acompanyaren asta la quadra última, donant-li lloch per a descan-[f. 306r]sar. Es despediren y dit señor bisbe acompanyà a dits senyors asta el cap de la escala, a hon se'ls deixaren.

Dia 18, el mestre de seremònies, acompanyat de dos acòlits, en un coche anà a les 3 hores de la vesprada a casa el senyor bisbe, de orde de el cabildo, a donar recado y pendre ora per a complimentar-lo. Y havent-lo admés en gran gust, nunca volgué señalar-li ora; dient seria la del seu gust la que fos de la conveniència del cabildo. Per lo que fos precís a dit mestre de ceremònies señalar, en lo beneplàsit del senyor bisbe, a les 4 hores de la vesprada del mateix dia. Y havent tornat la resposta, així com tocaren dites quatre hores, el senyor

---

¹¹⁸⁷ Cal destacar que aquesta determinació —o «individuació», segons el racional— es troba cronològicament desplaçada, possiblement atenen a l'extensió de l'acta es creguera convenient realitzar-la en aquest punt. S'ha de remarcar que el racional del capítol, a més, hi fa la relació dels actes esdevinguts els dies 18 i 22 de maig. Així mateix, al final de l'acta anota un llistat dels convents de la ciutat on el bisbe confirmà, entre el dies 18 i 31 de maig.

cabiscal, en companyia del senyor canonje Roca, síndich capitular, en un coche, y oficis, y dos acòlits; els senyors capitulars, en un coche, y oficis, y acòlits, en altre; anaren a casa el senyor bisbe. Y el senyor cabiscal, com a comisari nomenat per lo cabildo, li donà la ambaixada; de lo que es manifestà el senyor bisbe molt agraït de el compliment y oferiment que de part de el cabildo se li féu. Y avent mogut els senyors capitulars, ixqué acompanyant-los asta el cap de la escala y féu la major forsa per a abaixar, asta que prengueren los coches; y el senyor cabiscal nunca o permeté. Y havent tornat a esta iglésia, esperava el cabildo en la aula capitular, a qui féu relació el senyor cabiscal de tot lo sobredit .

Dia 22, per lo matí prop de les deu ores, vingué el mestre de patjes amb un recado del senyor bisbe, demanant hora per a tornar la visita. Y el racional de cabildo, qui prengué este recado, deixà a l'arbitre del senyor bisbe dita ora. Nunca o permeté, asta que dit racional señalà les quatre de la vesprada, pareixent-li la més proporcionada; la que admeté dit imbiat. Y per a dita hora esperà el cabildo en àbits de cor al senyor bisbe. Y havent aplegat a la [f. 306v] plaza de la Seu, ixqué el cabildo a la Longeta, en esta forma:

El senyor deà y el senyor cabiscal, asta la portilla del coche, y els demás senyors capitulars, per sa antiguetat, a dos ales esperaren. Y prenint-lo enmig de les dos dignitats, después de molts compliments, lo acompanyaren asta la aula capitular, y parant-se el senyor bisbe a la porta, féu la major forsa, volent que el cabildo entrara primer, lo que es reusà, obligant-lo a entrar; y el cabildo en seguida. Y, sentant-se el senyor bisbe en el puesto de el senyor deà, el cabildo, a dos ales, prengué asiento. Y el senyor bisbe manifestà en una oració, molt larga y més ben dita, quant gustós estava de haver vengut a esta ciutat; y quant agraït al cabildo per la gran assistència li havia degut. A lo que el senyor deà respongué en igual energia y li oferí novament tot quant fos en obsequi y de la voluntat del senyor bisbe. Y en sa resposta manifestà nou motiu de agraïment. Y movent el senyor bisbe, mogué també el cabildo. Y eixint-se'n per la porta de la Longeta, lo acompanyà asta que prengué el coche. Y, después de molts compliments, se n'anà; y al mateix temps el cabildo, en forma de comunitat, se'n tornà a la aula capitular.

Dia 18, 19 y 20, confirmà en lo convent del pare Sant Francés.

Dia 21, 22 y 23, confirmà en lo convent del pare Sant Domingo.

Dia 24, Pasqua de Pentecostes, donà órdenes y confirmà en lo convent de Santa Clara.

Dia 25, confirmà en lo convent dels Descalsos.

Dia 26, tercera festa de Pasqua, donà órdenes y confirmà en lo convent de Nostra Senyora de Consolació.

Dia 27, confirmà en lo convent de Sant Domingo.

Dia 28, confirmà en Montsant y es quedà a dinar.

Dia 29, confirmà en Capuchins. Per la vesprada, órdenes menors y confirmà en lo convent de Consolació.

[f. 307r] Dia 30, órdenes generals y confirmació en lo convent de Sant Domingo.

Dia 31, festa de la Santíssima Trinitat, donà órdenes y confirmà en lo convent de Sant Miquel.

Dia primer de juny, partí per a la vila de Alzira. Tot lo qual se ha allargat en esta individuació per a haver-ne memòria en lo esdevenidor.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[997]

1733, novembre, 17

Acte de venta de un solar de casa en la plasa de Sant Jaume, a favor de Fèlix Alba. Relasió feta per los doctors Ferris y Tolosa per a la conjunció de don Pedro Valltera. Carta de pago a favor de don Jasinto Forner.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de la present iglésia los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Linàs, sacriste, don Onofre Visent, don Fransisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Ventura Soler, don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, qui féu relasió a l'infraescrit racional de cabildo aver convocat, determinaren otorgar acte de venta a Fèlix Alba, llaurador, de un solar de casa situat en la plasa de Sant Jaume, que alinda en la dita plasa en casa de Gabriel Grau, moliner; en casa de la erènsia de Paulino Visent; y en casa de Pere Albiñana. Lo que se executà; acte per Lluís Mollà, notari.

Etiam, feren els doctors Ferris y Tolosa la relasió dels acsidents que patís el senyor don Jusep Garsia de Ortega, els que li motiven a fer congunt; y nominà a don Pedro Valltera. En fe de dita relasió se li consedí y donà la carta de creència per a despachar a Roma.

Etiam, determinaren otorgar carta de pago a favor de don Jasinto Forner y Sans, senyor de Benimexix y Seniera, de totes les pensions de diferents sensals que respon a este cabildo; lo que se executà, acte per Juan Baptista Sanchis.

En fe de lo qual les escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[998]

[f. 307v] 1733, novembre, 28

Carta de pago a favor de don Diego Oronan.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de on se solen selebrar els capítols de esta iglesia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Ortega, don Mathies, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Ventura Soler y don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglesia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren otorgar carta de pago a favor de don Diego Oronan, governador en la vila de Alzira, de totes les pensions dels sensals que devia a este cabildo, per raó de les¹¹⁸⁸ teres que poseí, agrasiades, asta dia primer de no[v]embre de l'any 1725. La que rebé Juan Baptista Sanchis.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la megua mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[999]

1733, desembre, 10

Declarasió de retovenda de Visent Vidal de Albaida. Nominasió per a complimentar al senyor obispo de Albarasín.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglesia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, doctor Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Ventura Soler y don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglesia, y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar,¹¹⁸⁹ pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió, determinaren, per quant dia 6 de octubre del sobredit aiñ se otorgà la retovenda de la tera venuda per Vidal, lo de Albaida;¹¹⁹⁰ y dita escriptura es féu, per falta de notísia, a favor de qui no es tenia enmendar-la. Lo que se executà segons consta per acte per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, determinaren per quant el senyor obispo de Albarasín ve a esta siutat, en comisió del senyor arsovispo, per a els informes del venerable Garido, religiós de la Mare de Déu de la Mersè, vaga el senyor don Fèlix Ros, cabiscol, a complimentar-lo, en cas de

---

¹¹⁸⁸ Al ms. «*dels*».

¹¹⁸⁹ En aquesta acta es realitza un canvi en el pertiguer, abans era Antoni del Villar. A partir d'aquesta determinació Pere del Villar serà el pertiguer encarregat de convocar les reunions al capítol, en un primer moment suplint la malatia de son pare, més tard, després de la seua mort, ocuparà definitivament el càrrec.

¹¹⁹⁰ Vegeu determinació [991], del 6 d'octubre de 1733.

admetre vesita pública. Y que, aplegant el senyor bisbe a la Creu de Peris, se entonen les campanes. Lo que no se exjejutà per aver entrat de nit.

En fe de tot lo dit les escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1000]

[f. 308r] 1733, desembre, 16

Semana de Nadal. (Vide la determinació de 21 de juny 1734 a hon està continuat lo que se obrava la Nit de Nadal, que oficià de pontifical lo senyor bisbe de Albarracín. està a continuació de la de 27 de abril 1735).¹¹⁹¹ Àbits al doctor Visent Thomàs, beneficiat en lo hospital general de València.-

Agustats y congregats en la present aula capitular a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacrista, don Fèlix Ros, cabiscol, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrià, don Juseph Garsia y Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà y doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren, per a la magor solemnitat, aumentar en esta Semana de Nadal la distribusió y repartir el augment de la moneda que estava en poder dels bolssers, asta el dia dels Reis. Y u en altre posaren cada dia per porsió sensilla, sens lo turn, tres sous y sis diners; y per a maitines de Nadal sinc pesetes per porsió sensilla. Y els dits 3 sous y 6, es repar[t]eren en esta forma: 4 dinés per cada ora y completes; 11 dinés per a misa y 11 dinés per a vespres.

Etiam, determinaren donar-li àbits de graduat al doctor Visent Thomàs, beneficiat en lo Ospital General de València. Lo que se eixecutà, acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari.

En fe de lo qual les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1001]

1734, gener, 7

Capítol general. Òrfenes.-

---

¹¹⁹¹ Anotació posterior de mà diferent on se'ns adverteix de les dades que hi falten quant a la Setmana de Nadal, a més de dir-nos els actes que es feren durant l'ofici del bisbe d'Albarracín. Així el racional de capítol adverteix els possibles lectors on poden trobar les anotacions que falten, en aquest cas les determinacions [1014] de 21 de juny de 1734 i [1044], sense data, que correspon al 25 de desembre de 1733, Nit de Nadal.

Agustats y congregats en la present aula capitular de la siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrìà, don Juseph Garsia, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors, al present residents, y preseint convocasió a so de campana, segons bul·les apostòliques consedides per a la selebrasió del present capítol general y nominasió dels ofisis per a el bon govern de la iglésia, [f. 308v] en dit dia, determinaren fer la elecsió *more solito* per a el present any, reservant la confirmasió per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes. Primerament se à nomenat en juge contador al senyor don Gusep Cebrià y Berenguer; en racional de cabildo a don Mathies Jordà; en síndic capitular al senyor Pere Mora; en primisier al senyor don Onofre Visent Teixidor; en apuntador al senyor Visent Brotons; en archiver al senyor don Juseph Gavilà; en clavari del Santíssim al senyor doctor Estanislau Soler; en clavari de la sera y luminària a mossén Christòfol Piquer; en bolsers a mossén Francisco Vidal y mossén Francisco Cortés; en racional de mises al doctor Antoni Quadrado; en traster a mossén Llorens Gisbert; en sacramenter a mossén Thomàs Pont; en clavari de les santes relíquies a mossén Francisco Llobregat; en recollidor de les mises per a les Ànimes per los carers a mossén Pere Ferrando; en credensier a mossén Pasqual Pelegero; en subsíndic a mossén Francisco Codina; en administrador per a les porsions a mossén Miquel Agulló.

Etiam, los sobredits senyors sortegaren dos òrfenes de don Guan Sans, de Seniera, la una sortegà el senyor don Diego Fèlix Ortís; y l'altra el senyor don Gusep Sebrìà.

En fe de lo qual les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1002]

1734, gener, 15

Fundasió del benifet que Gerònima Albero de Verger, deixà. Es fera per los administradors.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de la siutat de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Guseph Roca, don Francisco Vidal, don Guseph Sebrìà, don Guseph Garsia y Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Ventura Soler, tots canonges

prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat, determinaren admetre la trasportació dels sensals feta per lo doctor Carlos Pelegero, administrador dels béns de Gerònima Alberó, de Ve[r]ger, per a la fundació del benifet que la dita deixà en son [f. 309r] testament. La qual fundació se admeté y se executà; acte per Jaume Lluís Mollà, notari.

En fe de lo qual les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo

[1003]

1734, gener, 16

Carregament de sensal otorgat per Fèlix Martines y Gusepa Pasqual, cònguges.-

Agustats y congregats en la present aula capitular a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Guseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Guseph Garsia y Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, determinaren admetre un carregament de sensal que otorgaren Fèlix Martines, llaurador, y Gusepa Pasqual, sa muller, a favor del cabildo, de dosentes vint-i-sinc lliures. Acte rebut per Francisco Navarro, notari.

Etiam, determinaren que la tera de Canet se li vena a Jaume Guseph Codina y que els decrets els costege el cabildo, per ser de la conveniència del cabildo.

En fe de les quals determinàs, seons les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1004]

1734, febrer, 26

Posesió de percasos a mossén Miquel Ferando, evangelister.-

Agustats y congregats en la present aula capitular a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Juseph Garsia de Ortega, don Mathies Jordà, Pere Mora, doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de

cabildo, determinaren donar posesió de percasos a mossén Miquel Ferando, evangelister. Lo que en dit dia se eixecutà; acte per Juan Baptiste Sanchis, notari.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1005]

[f. 309v] 1734, febrer, 4¹¹⁹²

Posesió de altar del doctor Juseph Verger.-

En dit dia, el doctor Juseph Verger, acòlit, prengé posesió de altar en esta iglésia de un benifet baix la invocasió de Sant Jaume apòstol, el Magor. Y pagà per lo dret a *anata mortis* tres lliures dè nau sous y sis; acte per Juan Baptista Sanchis, notari.

En fe de lo qual la escrigí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1006]

1734, abril, 10

Semana Santa.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de la siutat de Sent Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren per a la magor solemnitat de esta Semana Santa y assistència es donaren quatre dinés a cada ora y lo coresponent a missa y vespres, incluint part de l'aument que està en poder dels bolsers; que, per porsió sensilla, fa quaranta-y-dos diners, y, per a maitines, deu sous.

Y per a el repartiment dels senyors capitulars, 45 lliures de canonical y 49 lliures de Carcaixent; que repartides en 15 porsions toca a cada u [...].¹¹⁹³

Boixart dels senyors capitulars.

Deà; Sacriste; Brotons; Soler; Vidal; Ortís; Sebrilà; Cabiscol; Gavilà; Teixidor; Mora; Roca; Ortega; Jordà; Inquisisió

¹¹⁹² Aquesta determinació possiblement es realitzà amb uns dies de retràs, per aquest fet podem veure el salt en la cronologia dels dies.

¹¹⁹³ Al ms., en blanc, atés que no apareix la quantitat de la porció del repartiment del boixart.

Etiam, determinaren se li donen a don Pedro Roca el import de la tera de Canet y la carta de gràsia que vol quitar Manuel Poret; y que se li fasa compliment asta 500 lliures.

Don Mathies Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1007]

(*Sense data*)¹¹⁹⁴

[*Augment en els aniversaris que es fundaran d'ara en davant*].-¹¹⁹⁵

[f. 310r] *Etiam*, determinaren que en los aniversaris, que per tems es fundaran, tinguen los assistens y credensier un sou de augment; y en les mises matutinals, sis dinés. Y que al tems de la amortisació es tinga present per augmentar-o en lo import; així dels aniversaris com de les mises.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1008]

1734, maig, 5

Presentació del mandato demitendo in posesionem de don Pedro Valltera. Orde que se li page al coadjutor del sacriste les distribucions.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de la siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat a dits senyors, determinaren, avent presentat don Pedro Valltera un despach o mandato *demitendo in posesionem* de coadjutor de don Juseph Garsia de Ortega, se entragara al doctor Juseph Roca y a don Francisco Vidal per a què el examinaren si venia en la deguda forma. Y, vist, digeren que venia cabal i en tota formalitat.

Etiam, determinaren que al coaiutor del sacriste se li donen les distribucions que per justs motius el cabildo li avia detengut.

En fe de lo qual les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹¹⁹⁴ El parèntesi és nostre.

¹¹⁹⁵ La rúbrica és nostra.

[1009]

1734, maig, 6

Venta de la tera de Canet a favor de Jaume Juseph Codina.-

Agustats y congregats en la aula capitular de la present siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Juseph Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat a dits senyors, determinaren vendre a Jaume Juseph Codina, nou [f. 310v] fanecades de tera y trenta-nou brases y dos pams, que era de Canet; a raó de 35 lliures la fanecada. Que emportà de buit el doble marc, que es retingé al comprador per a respondre un lluïisme al clero de Aiora, dosentes sixty-y-quatre lliures setse sous y sis. Y pagat a Diego Maravall el dret de lluïisme que importà, feta carta de gràsia, la quarta part, dè nau lliures y set sous; quedà la quantitat de 245 lliures 9 sous 6, la qual cuenta es féu acte per Diego Maravall, en dit dia.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1010]

1734, maig, 7

*Venta de deu fanecades de tera per don Pedro y don Fructuoso Roca, a favor de el cabildo. Esta venda està declarada més aavant, dia 3 de agost del mateix any.*¹¹⁹⁶

En este dia, don Pedro Roca y Salvador y don Fructuós, germans, veneren a este cabildo deu fanecades de tera en la partida de Meses, en carta de gràsia, per deu aiñs, en preu de 500 lliures; dic sinsentes lliures. Acte per Lluís Mollà, notari.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹¹⁹⁶ Vegeu determinació [1017], de 3 d'agost de 1734, on consta la declaració de la venda de terra de la partida de Meses d'onze fanecades, tres quarts i mig de terra. On es modifica l'acord pres en aquesta determinació, perquè en acte realitzat en 20 de juliol de 1734 "s'allarguen" cent lliures més, quedant aquella determinació rescindida. La nova transacció de venda feta pels germans Roca al capítol eclesiàstic en la partida de Meses per termini de 10 anys, queda establerta en la quantitat de sis-centes lliures. Aquest augment de les 100 lliures també quedà anotat a la determinació [1013] de 16 de juny de 1734.

[1011]

1734, maig, 26

Amortisació de l'aniversari general de Thomàs Masip. Època del doctor Francisco Pavia a favor del cabildo.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de la siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa colegal iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrà, don Juseph Ortega, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat, determinaren admetre la amortisació de l'aniversari general de quòndam Thomàs Masip, per Jusep Menor y Jusep Masip, administrador[s] dels béns de dit Thomàs Masip; lo que se eixecutà, acte per Juan Ger[au]. Foren testimonis el doctor Francisco Ortís y mossén Juseph Abril.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

En dit dia, el doctor Francisco Pavia, en nom propi, com de apoderat dels demés ereus del doctor Jasinto Pavia, otorgà època de 525 lliures, en què quedà dita erència, acreeadora a este cabildo; [f. 311r] així de salaris que se li devien, al dit doctor Jasinto Pavia, com de consultes, peticions y altres traveses, que en son tems avia tengut en este cabildo, acte per Juan Ger[au]. Foren testimonis mossén Francisco Soler y mossén Antoni Martí.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1012]

1734, juny, 12

Poder al síndic, senyor Pere Mora, per a concordar en la dependència dels Ponts. Acte per Juan Baptista Sanchis, dia 16 de este mes. Nominació de els senyors don Juseph Gavilà y don Onofre Vicent Teixidor per a la junta en la Casa de la siutat, per a la provisió de forment.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de la santa iglésia colegal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Juseph Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, Visent

Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Juseph Sebrìà, don Mathies Jordà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren otorgar poder al senyor canonge Pere Mora per a concordar en la dependència dels Ponts y en qualsevol altra que se oferisca.

Etiam, determinaren que en atensió al contingut de la carta de don Manuel de Lago, regidor, que era prevensió, per la falta de collita de forment que en los reines de Castella, com en este de València, se à experimentat, que la Siutat volia fer junta de dos persones de cada estat per a determinar madurament el modo com se avia de practicar, per a el magor asert y benefisi del comú, per a la qual junta nomenaren als senyors don Juseph Gavilà y don Onofre Visent Texidor.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1013]

1734, juny, 16

Confirmació dels ofisis nomenats en lo capítol general, dia 7 de janer 1734.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present iglésia colegial de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, y preseint convocasió, a so de campana, segons bulles pontifísies, en semegant dia, per a confirmar o revocar los ofisis y empleos per a el bon govern de la iglésia, nomenats dia 7 de janer de cada any, [f. 311v] y juns, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrìà, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa y colegial iglésia, y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, confirmaren los ofisis y empleos nomenats dia 7 de janer del corent aiñ 1734, acte per Juan Baptista Sanchis.

Etiam, determinaren, per la conveniència de tots los residents, que el senyor don Manuel Linàs no es confese mentres es selebren los ofisis, així per lo dit com per son consuelo espiritual.

Etiam, determinaren que se li añadiscen a don Pedro Roca, a les 500 lliures que à pres en carta de gràsia, 100 lliures; consta per escriptura per Lluís Mollà, en 7 de mag de este any.¹¹⁹⁷ 100 lliures, per ser de la conveniència del cabildo.

¹¹⁹⁷ Vegeu determinació [1010] de 7 de maig de 1734.

Etiam, determinaren que per a la magor solemnitat y assistència en esta Semana del Corpus es done porsió sensilla a totes les ores, misa y vespres —sens lo turn, el dia lo aurà—, quaranta-dos dinés; y de maitines, per porsió sensilla, una peseta. Y que el dia que es rese de sant Juan Batiste se añaдисca a la distribusió la dobla del canonge Nicolini y de Teixidor.¹¹⁹⁸ Y en les maitines de sant Pere, per quant entén les 20 lliures del cabiscol Malferit,¹¹⁹⁹ ques done per porsió sensilla tres de plata; y a la prosesó hu de plata per porsió sensilla.

En fe de les quals, determinà, seons les escrigí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1014]

1734, juny, 21

*Declarasió en la forma que es deu resarsir al curat el perjuí que per la reducsió se li segís. Distribució al curat. Són cents dies. Retrovenda a favor de els ereus de Fèlix Richart, magor (Vide la addició determinació de [...]).*¹²⁰⁰

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta iglésia colegial de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen congrega per a tratar les dependiènsies de esta iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrià, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Bonaventura, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor y més sana part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, qui féu relasió a l'ynfracfirmat racional de cabildo, [f. 312r] aver convocat a dits senyors, determinaren, que en atensió a què per part del senyor deà, en son nom y dels vicaris, se avia representat, que per la reducsió dels aniversaris y mises matinals, feta en virtud del decret de la sagrada congregasió del consili de 18 de març 1733, com també per la incorporasió de les dobles en la distribusió ordinària, segons el reglament que se à fet, per a des de primer del pròxim setembre en avant, quedaven molt perjudicats els drets de la cura y no seria posible que sostingés les obligacions a què està tenguda la cura; sent sert que el cabildo no à pretés el benefisi dels residents, en dañy de terser. Y per a el quitat, es

---

¹¹⁹⁸ Al ms. apareix una senyal d'atenció (+) que fa referència a Teixidor. Atés que en un primer moment aquest nom no s'havia posat i és afegit posteriorment dalt del nom anterior: «y de Teixidor».

¹¹⁹⁹ Joan Baptiste Malferit, rebé la plaça de coadjutor de cabiscol, amb prevenda i preceptoria, 'que posseix Vicent Pons, canonge i cabiscol, el 12 de novembre de 1635, amb acte rebut per Joan Tomàs, notari. Pagà al sac de capes 20 lliures, per als escrivans del capítol 7 lliures 10 sous, al pertiguer 42 sous. Les vint lliures de les capes foren posades en el sac de capes, en presència dels senyors que tenien les claus. Vegeu AHX, *Possessions de dignitats y canonicats ab la entrada eo rebuda de diners de capes*, Govern i acció pastoral. Nomenaments i ordinacions, caixa 21, f. 21. La plaça definitiva de cabiscol i canonge la rebé el 14 d'agost de 1637, per mort de Vicent Pons. *Idem*, f. 23.

¹²⁰⁰ La darrer anotació, posterior i d'una altra mà, que deixà en blanc.

devia compensar el que resultava a la cura de dita reducció, es manà als bolsers que de dit dia 1 de setembre en avant donasen al curat distribució de ores, com la dona la iglésia als residents, en los dies y forma segent:

Des de la vegília de Nadal asta el dia dels Reis, des de el Disapte de Rams asta el dia de sant Visent, en los tres dies de rogacions y des de la vespra del Corpus asta el dijous de la octava, inclusive; que tots fan 43 dies a raó de set sous, en cada un dia, a més de les mises matinals y maitines, en tots los dies des de la *dominica quinquadesima* asta el Disapte de Rams, exclusive, a raó de 4 sous 4 diners; y en tots los dies colents de l'añy, incluint la dedicació de esta iglésia y de la Mare de Déu de la Seu, a raó de 5 sous; ab lo qual es considera compensat en poca diferència lo que el curat pert per la reducció. Y que asò se entenia sens ynovació en lo que persebís dit curat per maitines, aniversaris y mises que queden y en les que en avant es fundaran; com ni en lo votiu y dobles, que no se incorporen en la distribució ordinària, per quant respecte de estes se li dixa son dret en la matixa forma que qui o té. La qual determinació fonc aprovada per dit senyor deà; y que per a memòria en losdevenidor es continuàs en esta.

Etiam, determinaren otorgar retrovenda de la tera que Fèlix Richart [f. 312v] vené a este cabildo; lo que se ixecutà segons escritura per Diego Maravall, escrivà. Y dit diner, que fonc 250 lliures, se li entregaren a don Pedro Roca a compliment de les sisentes lliures, preu de deu fanecades que à venut en carta de gràcia a este cabildo; segons consta per escriptura de Lluís Mollà en 7 de maig del corent añy.¹²⁰¹

En fe de les quals determinacions les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1015]

1734, juliol, 2

[*Dret de lluisme a Vicent Richart*].-¹²⁰²

En dit dia, Visent Richart, llaurador, me entregà 47 lliures 8 sous 3 —dic quaranta-y-set lliures güit sous y tres dinés— per lo dret de lluismes en la tera que Visent Vidal, llaurador, à venut a dit Richart; ab acte per Jusep Servera, notari, en 8 de abril de este present añy. Els quals tres lluismes són hu de 33 sous 8, altre de 5 sous y altre de 5 sous, sobre 20 fanecades. Prenent de les 21 lliures 1 sou 2, benifet de dita tera al benifet de sent Juan Batiste. Les quals 47 lliures 8 sous 3, es repartiren en los senyors del boyxart que es segís:

¹²⁰¹ Vegeu determinació [1010] de 7 de maig de 1734.

¹²⁰² La rúbrica és nostra.

Deà	.....	3 lliures 3 sous 2. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	3 lliures 3 sous 2. Sacriste, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	3 lliures 3 sous 2. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	3 lliures 3 sous 2. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	3 lliures 3 sous 2. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	3 lliures 3 sous 2. Ortís, (<i>signat</i>)
Sebrià	.....	3 lliures 3 sous 2. Sebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	3 lliures 3 sous 2. Cabiscol, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	3 lliures 3 sous 2. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	3 lliures 3 sous 2. Teixidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	3 lliures 3 sous 2. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	3 lliures 3 sous 2. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	3 lliures 3 sous 2. Ortega, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	3 lliures 3 sous 2. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisisió	.....	3 lliures 3 sous 2. Doctor Sen Martí, (<i>signat</i>)

[1016]

1734, juliol, 26

[*Carta de pagament a favor de Josep Gosalbo, plater*].⁻¹²⁰³

Ajustats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia colegal de de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, doctor Juseph Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Juseph Sebrià, don Mathies Jordà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part [f. 313r] dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit rasional de cabildo, a qui féu relació aver convocat, determinaren otorgar carta de pago a favor de Jusep Gosalbo, plater, de totes les pensions del lluíisme que responia de la tera que el dit à venut a Pasqual Albalat y Llagària, com també del dret de lluíisme de dita venta; tot acte per Diego Maravall, notari. El qual dret de lluíisme es repartí en los senyors del boixart baix escrit.

Deà	.....	15 sous 4. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	15 sous 4. Sachriste, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	15 sous 4. Brotons, (<i>signat</i>)

---

¹²⁰³ Idem.

Soler	.....	15 sous 4. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	15 sous 4. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	15 sous 4. Ortís, (<i>signat</i>)
Sebrià	.....	15 sous 4. Sebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	15 sous 4. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	15 sous 4. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	15 sous 4. Teixidor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	15 sous 4. Roca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	15 sous 4. Mora, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	15 sous 4. Ortega, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	15 sous 4. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	15 sous 4. San Martí, (<i>signat</i>)

Etiam, determinaren otorgar carta de pago a favor de els ereus de Joseph Sifres, segons consta ab acte per Diego Maravall.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1017]

[1734, agost, 3]¹²⁰⁴

Declarasió de la venta de la tera de Meses feta per Pedro y don Fructuoso Roca, germans. Acte per lo mateix Lluís Mollà.-

En 20 de juliol 1734, don Pedro Roca y don Fructuoso, germans, veneren a l'il·lustre cabildo, en carta de gràsia, onse fanecades tres quarts y mig de tera en la partida de Meses, per deu ains, en preu de sis-sentes lliures; ab acte per Lluís Mollà. Y es féu entendre que la venda antesedent otorgada per los dits don Pedro y don Fructuoso, en 7 de maig de 10 fanecades en la mateixa partida,¹²⁰⁵ en preu de 500 lliures, per quant se li an allargat 100 lliures més, queda aquella venda resindida, com si no se agera fet. Y per a notísia en lo tems venidero, fa present declarasió en lo dia de güi, que contam 3 de agost de 1734.

Ayxí mateix, de les dites 11 fanecades, 3 quart[s] y mig de tera, y una fanecada tres quarts y mig, lluísmada a este cabildo; el qual dret pagà don Pedro Roca y importà tres lliures güit sous. Les quals es repartiren en los senyors del boixart de la altra plana.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

¹²⁰⁴ La data és nostra.

¹²⁰⁵ Vegeu determinació [1010], 1734, maig, 7.

[f. 313v] Deà	.....	4 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	4 sous 6. Sachriste, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	4 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	4 sous 6. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	4 sous 6. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	4 sous 6. Ortiz, (<i>signat</i>)
Sebrià	.....	4 sous 6. Sebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	4 sous 6. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	4 sous 6. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	4 sous 6. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	4 sous 6. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	4 sous 6. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	4 sous 6. Ortega, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	4 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	4 sous 6. San Martí, (<i>signat</i>)

[1018]

(Sense data)¹²⁰⁶

[Posesió de altar de mossén Lluís Pastor].-¹²⁰⁷

En 12 de juiñ 1734, prengué posesió de altar mossén Luís Pastor, benefisiat en esta colegal del benifet *sub invocacione* de la Purísima Consepsió, en lisència de mi, el infraescrit racional de cabildo. Y no pagà el dret de *nata mortis*, per recomandat del senyor vicari general; acte per lo doctor Geroni Gerou, notari.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1019]

1734, agost, 11

Declarasió per a els soterars dels síndics seculars de este il·lustre cabildo.-

Agustats y congregats en la aula capitular de la iglésia colegal de la siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don

---

¹²⁰⁶ El parèntesi és nostre. Aquesta determinació segurament es féu dins del mes d'agost de 1734, tot i fer referència a una data anterior. Atés que l'última anotació es refereix a juliol, encara que fou feta el 3 d'agost.

¹²⁰⁷ La rúbrica és nostra.

Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Juseph Sebríà, don Mathies Jordà y don Marcos Gavilà, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor y més sana part dels senyors al present residents, y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren, que en atensió de aver mort lo dia antesedent Berthomeu Trobat, síndic de este cabildo, y ser lo practicat en tots los síndics seculars fer-los soterrar general, sols un acte de gràsia. Y avent los síndics antesedents satisfet el ofisiar dret de company; y a cascú dels senyors capitulars una vela de 8 onses, y als benefisiats una de 4 onses. Pareixent no ser desent el que paguen la sera, que la iglésia es servixca, així per a este soterrar com per a els veniders, de la sera que té en prevensió per a altres funcions.

En fe de lo qual les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1020]

[f. 314r] 1734, setembre, 6

Proposta per a La Font de la Figuera, per a concordar novament. Àpoca a favor de Visenta Maria Tomàs y obligació, de la dita, en favor del cabildo.-

Agustats y congregats en la aula capitular de la present siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Juseph Gavilà, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebríà, don Mathies Jordà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren, en virtud de un paper que el govern de La Font de la Figuera presentà oferint nova concòrdia — y vist en el dit paper estaven tots los acreeadors conformes—, convenir en la protesta de aver de satisfèr los gastos causats en la exxecusió; y que en avant als atrasos que es dega igualar en lo acreeador que estigés més adelantat en la cobransa.

Etiam, determinaren otorgar àpoca a favor de Visenta Maria Thomàs de 478 lliures 11 sous, y que la dita tenia otorgar obligació de sent deu lliures onse sous y sis dinés, resto de la dita cantitat pagadores en quatre yguals plasos; el primer, en agost de l'añy pròcsim, que contarem 1735; y aix[í] en avant tots los anys, en dit mes, asta que es tingen pagades dites 110 lliures 11 sous 6. Dita àpoca y obligació rebuda per Lluís Mollà, notari.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1021]

1734, setembre, 18

Àbits al doctor Felip Serano, vicari de Guadaséquies. Disposició per a què en totes les minerves assistisca la música.-

Agustats y congregats en la aula capitular de la present siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Fèlix Ros, capiscol, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrìà, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren donar àbits de graduat, en la forma que els usen en esta iglésia tots los graduats, al doctor Felip Serano, vicari de Guadaséquies; lo que se eixecutà, acte per Juan [f. 314v] Baptista Sanchis.

Etiam, determinaren que per a la magor solemnitat y obsequi a Nostre Señor, per quant algunes minerves no tenen obligació de música, que assistisca la música. Y per cada una que no estiga dotada que se'ls done de fondo de les distribusions, sens renta, deu reals.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1022]

1734, setembre, 30

Lluminàries y Te Deum per les felisitats en les armes del rei en los reines de Nàpols y Sesília.-

Agustats y congregats en la present aula capitular de esta siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Juseph Sebrìà, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà y Pere Mora, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren, en atensió a una carta que el doctor Ferer, regidor, de orde de il·lustre Siutat, invià a l'infraescrit racional de cabildo, la que manifestava seria de l'agrado de sa magestat es donasen gràsies a Nostre Señor de

les victòries que se avien conseguit en los reines de Nàpols y Sesília,¹²⁰⁸ fent les demostracions acostumades de lluminàries, repics de campanes, per tres dies; y, el últim dia, que es cantàs *Te Deum*. A lo que, sent tan just, es convingé. Y tot se eixecutà dia primer, segon y terser de octubre.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo

[1023]

1734, octubre, 9

Genuflecsió que se à de fer a l'entrar y exxir en lo cor. Distribusió per a les prosesons claustrals. De quin fondo se à de pagar la sera que se à de posar en los trasts per dir misa.-

Agustats y congregats en la aula capitular de la present siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Juseph Sebrià, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren que els canonges y benefisiats a l'entrar en lo cor al tems de pendre cadira y a l'eixir agen de ageñollar-se de un genoll, per més reverència a Nostre Señor; y per practicar-o la matrís en esta forma y per a què vingera a notísia de tots, que es posàs un paper a la porta del cor.

[f. 315r] *Etiam*, determinaren que per a la major assistència en les prosesons claustrals, es done a cada benefisiat tres dinés y sis a cada canonge; y que sols els guañen els que aniran en la prosesó y no altre, encara que digen misa, estigen malats o enpleats en servisi de la iglésia; exseptuant al credensier, que este és presís estiga en lo presbiteri per a remediari qualsevol contingència que pugà aver.

Etiam, determinaren que es pose en tots los trast sera de comú, per ser més desent, y que esta es page, dixant cada u dels saserdots —encara que no tingen misa en esta iglésia— un diner per cada anual que selebrarà; y en cas de faltar que en suplixca el fondo de la bolsa.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹²⁰⁸ Aprofitant la Guerra de Successió polaca, el 10 de maig de 1734, l'infant Carles —fill de Felip V—, en aquell moment duc de la Toscana, derrotà els austríacs amb tropes del seu pare. Encara que no fou fins el 25 de maig que l'exèrcit austríac va ser definitivament vençut a Bitonto. A partir d'aquest fet els regnes de Nàpols i Sicília formaren part de la seua dinastia. Aquesta incorporació fou reconeguda per França en virtut del primer Pacte de Família (França i Espanya) i en 1737 pels Estats Pontífics i per la resta d'estats italians.

[1024]

1734, octubre, 13

Fundació del benifet de Bertomeu Micó. Per Antoni Llopis, son administrador.-

Ajustats y congregats en¹²⁰⁹ la aula capitular de la present siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar en esta santa iglésia los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Fransisco Vidal, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en¹²¹⁰ esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat, determinaren admetre per mossén Antoni Llopis, retor de Lloch Nou del Fenollet, com administrador dels béns de Bertomeu Micó, siudadà, el[s] béns de dita administració per a la fundació de a un benifet en esta colejal, baix la invocació de Nostra Senyora de la Seu; de tot consta per escritura per Diego Maravall.

En fe de lo qual la escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1025]

1734, octubre, 16

Venta, en carta de gràsia, per Antoni Belda. Aument de 5 lliures al pertiguer en lo salari.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de la present siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor [f. 315v] part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat, determinaren admetre de Antoni Belda, llaurador, en carta de gràsia, güit fanecades de tera en lo camí de Sent Ana, en preu de quatre-sentes y sesanta lliures;¹²¹¹ segons consta per escritura per Francisco Juseph Morió, notari.

---

¹²⁰⁹ Al ms. «y».

¹²¹⁰ Al ms. «y».

¹²¹¹ En la part esquerra del document, on apareixen les rúbriques del text, ens trobem en xifres «460 lliures», hem de remarcar que a la determinació la quantitat de «sesanta» no pareix molt clara, per aquest fet trobem que el racional copia la quantitat exacta al marge.

Etiam, determinaren, en atensió a quedar el perteger, per la reducció, perjudicat, augmentar-li sinc lliures al salari; comensant per raó de sinquanta lliures, des de el primer setembre en avant.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1026]

(*Sense data*)¹²¹²

Posesió del benifet de Tots Sants per mossén Francisco Codina, com a procurador de don Carlos Berenger. Acte per Lluís Mollà.-

En 21 de setembre 1734, mossén Francisco Codina, beneficiat en esta colejal, en nom de procurador de don Carlos Berenger, clèreje de la vila de Molvedre, prengué posesió de altar del benifet instituït en esta colejal baix la invocasió de Tots Sants;¹²¹³ pagà per lo dret de *nata mortis* sinc lliures setse sous y sis dinés.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1027]

1734, octubre, 23¹²¹⁴

[*Dret de lluisme per la venda de 3 quarts de fanecada*].-¹²¹⁵

El drecho de luismo de la tieria que Jusep Martí, dit el Besó, vené a don Manuel Jordà, sobre 3 quarts de fanecada, importa 2 lliures 7 sous 8. Els que es repartiren en los senyors del boixart que es segix.

Deà	.....	3 sous 2. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	3 sous 2. Sacriste, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	3 sous 2. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	3 sous 2. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	3 sous 2. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	3 sous 2. Ortís, (<i>signat</i>)

¹²¹² El parèntesi és nostre.

¹²¹³ El benifet de Tots Sants fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Jaume Çaguàrdia, adscrit a la capella del mateix nom. Vegeu CARBONELL BOIRA, M. J.: «El benefici eclesiàstic en la primera meitat del segle XIV», *op. cit.*, p. 150.

¹²¹⁴ Aquesta data es reperetix dues vegades al manuscrit, vegeu més avall. Hem cregut oportú numerar aquesta acta com una sola entrada, tot i que posem les dues dates que ens apareixen al document.

¹²¹⁵ La rúbrica és nostra.

Sebrià	.....	3 sous 2. Sebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	3 sous 2. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	3 sous 2. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	3 sous 2.
Roca	.....	3 sous 2. Roca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	3 sous 2. Mora, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	3 sous 2. Ortega, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	3 sous 2. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	3 sous 2. Esbrí, (<i>signat</i>)

1734, octubre, 23

Poder ad lites a mossén Francisco Soler. Lloasió de la venda que Jusep Martí, dit lo Besó, otorgà a favor de don Manuel Jordà, de la tera en la partida dels Moros. Regoneiximent de un sensal de 200 lliures a favor de l'Ospital.-

Agustats y congregats en la aula capitular de la present siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Juseph Roca, don Fransisco Vidal, don Juseph Sebrià, don Mathies Jordà y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, qui féu relasió a l'infraescrit racional de cabildo aver convocat, determinaren otorgar poder *ad lites* a mossén Francisco Soler, segons consta per escritura per Lluís Mollà.

Etiam, determinaren lloar la venda de la tera en la partida dels [f. 316r] Moros que Jusep Martí, dit lo Besó, vené a don Manuel Jordà; acte per Lluís Mollà, notari.

Etiam, determinaren otorgar escritura de reconeiximent, a favor de l'Ospital, de un sensal de 200 lliures sobre 4 fanecades de tera en la partida de la Llosa, tanda de Ricarts, que era de mossén Pere Gosalbo; acte per Francisco Morió, notari.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1028]

1734, novembre, 2

Quitament en favor de l'il·lustre Marqués de Bèlgida, ut intus.-

Agustats y congregats en la aula capitular de la present aula capitular de la santa iglésia de esta siutat de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Visent Brotons, doctor Guseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, qui féu relasió a l'infraescrit racional de cabildo aver convocat, determinaren otorgar quitament, en favor de l'il·lustre Marqués de Bèl[g]ida, d'un sensal de 200 lliures en janer y altre de 15 lliures en agost. Lo que se exxecutà, acte per Francisco Furió, notari de València.

En fe de la qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1029]

1734, novembre, 25

*Venta de Christòfol Peres al cabildo, ut intus. Venta de Cristòfol Peres de tera, ut intus. Venta de tera per Cristòfol Peres, ut intus.*¹²¹⁶

Agustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sent Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, determinaren admetre la venta de 21 fanecades¹²¹⁷ 57 brases de tera y miga, guaret en lo Puch, y dos jornals y mig secà que Christòfol Peres, à venut al cabildo en preu de 1.500 lliures; segons consta per escritura per Francisco Navaro Espuche, notari.

Etiam, determinaren admetre l'escritura de venta de deu fanecades de arosar en la partida dels Arenals del Puch, que otorgà Christòfol Peres a favor del cabildo, en dret de carta de gràsia, per tems de 15 ayñs per 988 lliures 13 sous 10; acte per dit Navaro Espuche.

Dit dia, Cristòfol Peres vené a este cabildo deu fanecades y sixanta brases de tera arosar en la partida del Puch, en [f. 316v] preu de 1.155 lliures 12 sous, ab càrrec de un lluïisme de 7 sous 6, al benifet de sent Juan Batiste, unit a mensa capitular. Pagà per dret de lluïisme 74 lliures 9 sous 6, feta gràsia del quart y ab càrrec de dos sensals, el hu de 19 sous

¹²¹⁶ Al ms. aquesta rúbrica «*Venta de Cristòfol Peres, ut intus*» ens apareix repetida tres voltes al marge en diferents determinacions.

¹²¹⁷ Al ms. «fanecada».

de ànua pensió a don Vicent Peris; altre de sinquanta sous de pensió al doctor Antonio Quadrado, per lo benifet, pagadors en 2 de setembre. Acte per dit Navaro Espuche.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1030]

1734, novembre, 26

Venta de tera per los ereus de Bertomeu Micó, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats y afirmant ser la magor y més sana part dels senyors al present residents, feta convocació per Antoni del Villar, pertiguer, qui féu relació a l'infraescrit racional de cabildo aver convocat, determinaren admetre escritura de venta, otorgada per los ereus de Bertomeu Micó, a favor del cabildo, de 7 fanecades y quaranta-y-set brases, arosar; y quatre fanecades, guaret, en la partida del Puch, al costat de les antesedents, per preu de 927 lliures 18 sous, ab càrec de un lluïsmo de 7 sous 6, al mateix benifet. Pagaren, per dret de lluïsmo, feta gràcia del quart, 59 lliures 18 sous 6; y ab càrec de respondre al convent de Sant Agustí de esta Siutat 140 sous, pagadors en dos de setembre. Acte rebut per Jaume Lluís Mollà. Acceptà esta venta el senyor canonge Mora, síndic capitular.

Etiam, determinaren que en atensió a un paper de el mestre de l'obra, dit Siera, que manifestava ser lo més convenièn per a continuar la obra el que se estrechàs la iglésia per a obrir [f. 317r] els fonaments als dos machons, que es fes així. Y se li donà orde a mossén Antoni Martí que posàs mà sens detensió.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1031]

1734, desembre, 22

Posesió de percasos del doctor Juseph Veger y mossén Fèlix Villar. Disposició per a la posesió de percasos als benefisiats, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia colejal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà,

don Eusebi Linàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor y més sana part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo a qui féu relació aver convocat, determinaren donar, com donaren, posició de percasos al doctor Juseph Verjer, subdiaca; y a mossén Fèlix Vilar, presbítero, avén presentat les cartilles de els órdenes, segons consta tot per escriptura per Juan Baptista Sanchis, notari. Y pagà cada u dels beneficiats, per lo augment de distribusió, sinc lliures.

Etiam, determinaren, que sent just el que tots los beneficiats estigen expidits per a cantar una lliú en lo cor o respons, que en avant no es done posició de percasos a ningun beneficiat que la demane, meïns que no fassen relació els sochantres de estar àbils per a lo dit.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1032]

[f. 317v] [1734, desembre, 21]¹²¹⁸

Repartiment de dos lliüsmes.-

En 21 de desembre 1734 es repartiren les 134 lliures 8 sous dels dos lliüsmes antedents del quitament de les 350 lliures, que quità Antoni Belloc Major, de la Vila de Castelló, segons consta per escriptura per Lluís Mollà. Escripura que per 15 toca a cascú del boyxart, que es sigís, a 8 lliures 19 sous 2.

Deà	.....	8 lliures 19 sous 2. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	8 lliures 19 sous 2. Sacriste, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	8 lliures 19 sous 2. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	8 lliures 19 sous 2. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	8 lliures 19 sous 2. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	8 lliures 19 sous 2. Ortín, (<i>signat</i>)
Sebria	.....	8 lliures 19 sous 2. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	8 lliures 19 sous 2. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	8 lliures 19 sous 2. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	8 lliures 19 sous 2. Texedor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	8 lliures 19 sous 2. Mora, (<i>signat</i>)

¹²¹⁸ La rúbrica de la data és nostra.

Roca	.....	8 lliures 19 sous 2. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	8 lliures 19 sous 2. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	8 lliures 19 sous 2. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	8 lliures 19 sous 2. Esbrí, per, (<i>signat</i>) ¹²¹⁹

[1033]

1735, gener, 7

Capítol general.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglesia colegal de Sent Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Sebrìà, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglesia, y presedint convocació a so de campana, segons bul·les pontifísies consedides per a la selebració del present capítol general y nominació de ofisis per a el bon gove[r]n de esta iglesia, y sent los sobredits senyors, la magor part al present residents, determinaren fer la elecció, com se féu, *more solito*, per a el present any, reservant la confirmació per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes; nomenaren primerament, en jutge contador (-); ¹²²⁰ en racional de cabildo a don Diego Fèlix Ortís, en síndic capitular al senyor canonge Pere Mora; [f. 318r] en apuntador al senyor canonge Visente Brotons; en archiver al senyor don Jusep Gavilà; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor don Diego de la Viña, deà; en clavari de la sera a mossén Cristòfol Piquer; en bolsers a mossén Francisco Vidal y mossén Francisco Cortés; en racional de mises al doctor Tornier; en traster y recollidor per a les Ànimes en la iglesia a mossén Llorens Gisbert; en sacramenter a mossén Thomàs Pont; en clavari de les Santíssimes relíquies a mossén Francisco Llobregat; en recollidor per a les Ànimes per los carrés a mossén Pere Ferando; en credensier a mossén Pasqual Pelegero; en subsíndic a mossén Francisco Soler; en asistent de la capa a mossén Francisco Codina; en epistoler a mossén Crisóstomo Navarro; en administrador de les pensions per a els gastos a don Miquel Agulló.

Etiam, sortegaren dos òrfanes don Juan Sants; la una sortegà el senyor don Eusebi Linàs, sacriste, y la altra sortegà don Mathies Jordà.

Etiam, nomenaren per depositari cobrador y pagador de la obra nova al senyor deà.

¹²¹⁹ Al final de l'acta no ens apareix la signatura del racional de capítol.

¹²²⁰ Al ms. no ens apareix el nom del jutge comptador.

En fe, tot lo sobredit, la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1034]

1735, gener, 11

*Depòsit en lo arciu,*¹²²¹ ut intus.-

Agustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia colegal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teyxidor, don Jusep Gavilà, don Jusep Sebrìa, don Mathies Jordà y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y feta convocasió per Antoni del Villar, pertiguer, qui féu relasió a l'[f. 318v]ynfraescrit racional de cabildo aver convocat, determinaren admetre en depòsit tres mil ducats de moneda corent, quitament per lo excel·lentíssim señor duc de Gandia¹²²² a la administrasió del canonge Gimeno, el qual es féu per mà del doctor Abargés de Gandia. Es depositaren en la caixa de l'archiu, en presència del doctor Gerau, administrador de tots los béns de dita administrasió y prengué la una clau, la altra don Josep Gavilà, y la altra me la guardí yo.¹²²³

En fe de tot lo qual la escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1035]

1735, gener, 23

Venta de lluyisme, ut intus. *Poder per concordar,* ut yntus.-

Agustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia colegal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teyxidor, Visent Brotons, doctor Jusep Roca, don Jusep Sebrìa, don Mathies Jordà y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser al present la magor y més sana part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, qui féu relasió a l'ynfraescrit racional de cabildo aver convocat, determinaren otorgar escriptura de venta, a favor de les religioses y convent de Nostra Senyora de Consolasió de esta siutat, de un

¹²²¹ Llegiu *arxiu*.

¹²²² Lluís Ignasi de Borja i Fernàndez de Còrdoba (1673-1740), duc de Gandia, marquès de Llombai, comte d'Oliiva, de Mayalda i de Ficalho, príncep de Squillace.

¹²²³ Aquesta forma pronominal de primera persona, fa referència a Maties Jordà, racional de capítol.

lluïsmes de ànua pensió de 7 sous 6, constituït en lo solar a on an fabricat la obra nova, en preu de 15 lliures. El que à segut von conveni, un vendre, perquè tenia gran falta de justificació; y de la utilitat consta per lo decret per lo tribunal del vicari foràneo de esta siutat. Lo que se exxecutà per escriptura per Jaume Luýs Mollà.

Etiam, determinaren otorgar poder, com li¹²²⁴ otorgaren, segons consta per escriptura per Lluís Mollà, a favor de don Geroni Alarion y Olivensa, síndic del clero de Almansa, per a concordar en lo concurs de la Font de la Figuera en la expressió, que sent dit clero el que té més ynterés y és de creure que mirarà lo que serà de magor conveniència, que concorde per este cabildo de Sant Phelip, ans Xàtiva, en la mateyxa forma; i con-[f. 319r]cordarà per lo dit clero.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1036]

1735, febrer, 3

Determinasió per a arendar la primísia de Carcaxent, ut intus. Que se li done a mossén Damaseno el peu que té el benifet que poseix mossén Talens, ut intus. Que el mestre de capella busque dos chics. Dinés donats a Miquel Fuertes, sastre, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia colegal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Jusep Sebrìà, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor y més sana part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfraescrit racional de cabildo a qui féu relasió aver convocat, determinaren, en atensió de ser tems per a arendar la primísia de Carcaxent, que anès el senyor don Onofre Visent Teixidor.

Etiam, determinaren que a mossén Juan Damaseo¹²²⁵ se li done lo que se li deu a mossén Martí Talens, per raó de el peu del benifet que dit poseix en esta colegal, per quant dit benifet està afecte a la doma y sochantres. Y sent així que no està resident y per sa ausència dit mossén Damaseno à de suplí totes les ausènsies de dits ofisis, sent raó es deu rebaixar lo dit benifet, deu de subsidi; y lo que reste, que se li done a mossén Damaseno.

---

¹²²⁴ Al ms. «le».

¹²²⁵ El prevere Juan Damaceno Esbrí, fou soterrat el dimarts 2 de juny de 1761, deixant per a bé de la seua ànima 15 lliures, segons consta en el testament fet davant Manuel Mollà, escrivà, en [...] octubre de 1760. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

Devent este celebrar aquelles mises que dyt benifet[t] o benefisiat de obligasió;¹²²⁶ sempre que suplixca, per ve de estos ofisis, que no es poden substituir, lucre lo que devia lucrar el ofisi, si assistira.

Etiam, determinaren que el mestre de capella busque dos chics de qui se espere veu, per a el servisi de la iglésia.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

Etiam, determinaren donar a Miquel Fuertes 11 lliures 17 sous 6, que tenia guañat mossén Antoni Medina, de l'apuntat de el ayñ 1706 en 1707, per aver pagat a don Lluís Serdà, com a fiador de dit mossén Medina Magor, la cantitat.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1037]

[f. 319v] [1735, febrer, 7]¹²²⁷

Repartiment de lluisme de mossén Vicent Roig, ut intus.-

*En 7 de febrer 1735, mossén Visente Roig, pagó por los derechos de el luismo en 6 fanegadas de tierra en partida de los Moros, que vendió a Pasqual Albalat, torsedor maior, 27 libras 18 sueldos. Las que se repartieron en los señores del boxarte que se sige.*¹²²⁸

Deà	.....	1 lliura 17 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	1 lliura 17 sous. Sacrista, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	1 lliura 17 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura 17 sous. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	1 lliura 17 sous. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	1 lliura 17 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Sebrilà	.....	1 lliura 17 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	1 lliura 17 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	1 lliura 17 sous. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	1 lliura 17 sous. Texedor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	1 lliura 17 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura 17 sous. Roca, (<i>signat</i>)

¹²²⁶ Al ms. apareix «y que», ratllat.

¹²²⁷ La rúbrica de la data és nostra.

¹²²⁸ Aquesta determinació apareix en castellà, tot i que la rúbrica del marge es troba en la nostra llengua.

Ortega	.....	1 lliura 17 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	1 lliura 17 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	1 lliura 17 sous. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[1038]

[1735, març, 30]¹²²⁹

[*Repartiment de 26 lliures 14 sous 11*].⁻¹²³⁰

En 30 de mars 1735 es repartí en los senyors del boixart que es seguís 26 lliures 14 sous 11, que importen los punts dels senyor canonge Vidal.

Deà	.....	1 lliura 18 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	1 lliura 18 sous. Domingo Bru, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	1 lliura 18 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura 18 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	1 lliura 18 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Sebríà	.....	1 lliura 18 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	1 lliura 18 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	1 lliura 18 sous. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	1 lliura 18 sous. Texedor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	1 lliura 18 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura 18 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	1 lliura 18 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	1 lliura 18 sous. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[1039]

[1735, març, 31]¹²³¹

[*Lluïsmes per les vendes d'un solar*].⁻¹²³²

En 31 de mars 1735 es repartí els drets de lluísmes de les ventes que féu Lluís Chover a Jusep Ybora, y a don Francisco Muñós, de part del solar eo corral que era dels ereus de Monfort. Els que importaren deu lliures y sis dinés, les quals ventes consta ab escritures per Visent Llobregat y Thomàs Garsia del Càrpio; en los senyors del boixart que es segís.

---

¹²²⁹ La rúbrica de la data és nostra.

¹²³⁰ La rúbrica és nostra.

¹²³¹ La rúbrica de la data és nostra.

¹²³² La rúbrica és nostra.

Deà	.....	13 sous 4. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	13 sous 4.
Brotons	.....	13 sous 4. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	13 sous 4. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	13 sous 4. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	13 sous 4. Ortín, (<i>signat</i>)
Sebria	.....	13 sous 4. La Viña, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	13 sous 4. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	13 sous 4. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	13 sous 4. Texedor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	13 sous 4. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	13 sous 4. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	13 sous 4. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	13 sous 4. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	13 sous 4.

[1040]

[f. 320r] 1735, abril, 4

Determinasió sobre la funsió, en Dijous Sant, del llavatori.-

Agustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia colegal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols per a el bon govern de esta iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y sent al present la magor y més santa part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo a qui féu relasió aver convocat, determinaren, que sent molt just en la funsió del llavatori la magor assistència, posar a més de aquells sis dinés que de la mensa vil·la es paga a cascú dels que assistissen; aumentar per a els senyors capitulars, en la advertència que estes se deguen repartir en aquells senyors capitulars que assistiran a dita funsió, ya sien propietaris ya sien coadjuntors.

En fe de la qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1041]

1735, abril, 16

Gràsia de sepultura a favor de mossén Fèlix Peres, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia colejal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols per a el bon govern de esta iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrìà, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà y el doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo a qui féu relasió aver convocat, determinaren fer gràsia, a mossén Fèlix Peres, de la sepultura que està davant lo altar del senyor sant Fransisco Xavier, en la mateixa obligació en què es constituí quant se li féu gràsia de la sepultura que estava en la capella en què es vestia el senyor canonge Soler. Y avent-se esta abulit per aver dimidiat la iglésia, use de esta altra com a dueño. Y en lo altar del sant fasa selebrar la misa o mises que sien de sa obligació o devosió.

Etiam, determinaren que Jusep Masip elisga de les sepultures que queden a disposició de el cabildo una altra obligació que se li imposarà quant la aurà elegida.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1042]

[f. 320v] 1735, abril, 22

Quitament a favor del clero de Benigani, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia colejal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols per a el bon govern de esta iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Visent Brotons, doctor Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y el doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo a qui féu realsió aver convocat, determinaren otorgar escritura de quitament de un sensal, que es responia el clero de Benigànim, per la erència de tal Làser, pertenixent a la administrasió eo mensa de donya Juana, de capital de 100 lliures. Lo que se eyxecutà, segons consta per escriptura per Diego Maravall, notari.

En fe de la qual la escrigí y firmí de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1043]

1735, abril, 27

Posesió de percasos al doctor Juan Batiste Belda, ut intus. Gràsia de àbits al retor de Torent de València. Gràsia de sepultura a Guseph Masip, ut intus.-

Ajustats y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia colegal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols per a el bon govern de esta iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, Visent Brotons, don Francisco Vidal, don Diego Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà y el doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, y feta convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo a qui féu relasió aver convocat, determinaren donar posesió de percasos al doctor Juan Batiste Belda, beneficiat en esta iglésia del benifet baix la invocasió de la Santa Vera Creu; el que donà per 225 mises, que es troben de atraso, la limosna de un diari, y per a el cumpliment se obligà a donar tos los anys sinc lliures. Tot consta per escritura per Jaume Lluís Mollà.

Etiam, determinaren fer gràsia de àbits al doctor [...],¹²³³ retor de Torent de València.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[f. 321r] En 27 de abril, determinaren los senyors que assistiren, segons és de veure, que Guseph Masip eligés una sepultura de les que estan a disposició del cabildo. Y avent elegit la que està enfront y més immediata a la porta del campanar, se li concedix; en la obligasió de fer selebrar el dia de la commemorasió dels difunts una misa cantada y en lo respons general donar la limosna acostumada; y cremar en dita sepultura, la vespra, de vesprada, y el matí de la commemorasió, segons estil en esta colegal. En fe de lo qual, de voluntat de dits senyors se li consedí a dit Guseph Masip.

Y escrich y ferme la present declarasió de la mia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo.¹²³⁴ (*Signat*)

¹²³³ Al ms. apareix en blanc.

¹²³⁴ Aquesta és l'última acta del *Llibre d'acords capitulars*, 28 març 1708-27 abril 1735, atés que l'anotació que la segueix és deu a un oblit en l'acta.

[1044]

[1733, desembre, 25]¹²³⁵

[*Celebracions de la Nit de Nadal oficiades pel bisbe d'Albarracín*].⁻¹²³⁶

Por descuydo en la determinación de 11 de enero de 1734 se omitió escribir lo que se observó y practicó la noche de Navidad del año pasado, del 1733.¹²³⁷ Con motivo de haver asistido a maytines y celebrado de pontifical el ilustrísimo señor obispo de Albarracín, que desde el día 10 de desiembre se hallava en ésta ciudad a las diligencias de que se haze mención en el cabildo celebrado en dicho día; y para la memoria de lo venidero se nota aquí.

Aviendo parecido convidar a su ilustrísima para asistir a maytines y celebrar misa, si de ello fuese servido, se encargó el señor deán saber de su ilustrísima si tendría o no reparo de aceptar el ofrecimiento. Y aviéndole respondido que lo admitiría con gusto, pasó don Joseph Roca, síndico capitular, al convento de la Merced, donde el señor obispo estava alojado. Y le hizo la súplica de que se dignase authorizar la solemnidad de aquella noche con su asistencia, haziendo el oficio en coro y altar, si era de su agrado. Lo que admitió con demostraciones de mucha conplacencia.

[f. 321v] Y llegado el día 24, fueron los señores don Onofre Vicente Texedor y don Vicente Brotons, los mas antiguos del cabildo, vestidos con hábitos de coro, poco antes de las ocho de la noche, a buscar a su ilustrísima para traerle a la yglesia, acompañando a las portillas del coche dos acólitos con antorchas. Y aviendo llegado al convento de la Merced y subido a la celda del comendador, donde estava su ilustrísima. Después de los resíprocos cumplimientos, baxó su ilustrísima. Y tomando el coche y el lugar que les correspondía, en él, vino a la yglesia, poco después de las ocho. Y aviéndole recibido el cabildo en la Longeta lo llevó al coro; y hecha genuflexión al Crucifixo, dispuesta para ello una almoada con su alfombra, subió a la silla del señor deán, dispuesta como devía estar. Y tomando éste la inmediata para asistir a su ilustrísima, con la palmatoria, entonó maytines. Cataron las lecciones los señores canónigos, que fueron nombrados para esto, entonando el Te Deum laudamus. Partió para el altar mayor acompañado de los señores deán y capiscol, que les sirvieron de presbíteros asistentes, y los señores Ortiz y Gavilá, que sirvieron de diácono y subdiácono, y acompañamiento de beneficiados y sirvientes. Y vestido de pontifical celebró la misa, a que asistió la ilustre Ciudad, convidada por el cabildo. Y como para llevar la Paz al coro fue de altar en altar, el señor capitular que tenía capa de la parte de dicho coro a que

¹²³⁵ La data és nostra. Aquesta determinació fa referència a l'acta del 25 de desembre de 1733, Nit de Nadal.

¹²³⁶ La rúbrica és nostra.

¹²³⁷ A les Actes capitulars no ens trobem amb cap acta de l'11 de gener de 1734, tal volta faça relació a la determinació [1000] de 16 de desembre de 1733 on sí que se'ns adverteix en una anotació al marge de les omissions: «Vide la determinació de 21 de juny 1734 a hon està continuat lo que se obrava la Nit de Nadal, que oficià de pontifical lo senyor bisbe de Albarracín. [La resta] està a continuació de la de 27 de abril 1735».

correspondía, para darla a la Ciudad tomó capa en el altar un beneficiado e hizo el oficio del subdiácono por ser éste capitular.

Acabada la misa quiso su ilustrísima volver al coro a continuar el oficio en las laudes [f. 322r] a las quáles asistieron con capas. Delante de el faristol los dos señores capitulares y beneficiados, como es costumbre en las primeras clases a vísperas y misa. Y aviéndose restituido con el mismo acompañamiento con que salió de él, tomó su lugar, y después de entonada la capitula y cantado el hymno, luego que se entonó el Benedictus, acompañado de los señores asistentes, de las quatro capas y demás comitiva, fue a hacer la yncensación del altar acostumbrada. Bolvió al coro y en su lugar cantó la oración. Y dado fin al oficio, acompañado del cabildo asta la Longeta. Y con la misma compañía y de la misma forma que había venido, se bolvió; hasta dejarlo los señores acompañantes en su habitación. Y se bolvieron a la yglesia para dejar sus hábitos e irse a sus casas.

En el día de la Purificación del año 1734 hizo también su ilustrísima la bendición de las candelas y celebró la misa. Pero para esta función no fueron capitulares a buscarlo al convento. Y le recibió el cabildo a su llegada a la yglesia a la puerta de la Longeta. Y le acompañó asta ella quando tomó el coche para bolverse. Ita est.

Doctor Lorenzo Ribera, librero.

*[Llibre d'acords capitulars,
2 maig 1735 - 21 abril 1745]¹²³⁸*

---

¹²³⁸ La rúbrica és nostra.

[1045]

[f. 1r] (*De gestis capituli anni 1735 et 1736*)¹²³⁹1735, maig, 2¹²⁴⁰

Que se ajuste el pleyt del retor de Castelló. Que es diga una colecta per les enfermetats.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don March Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocatò per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren entrar en ajust ab lo doctor Pere Roca, retor que fonch de Alcoy, sobre el pleyt pendent que té recurs posat en Roma.

---

¹²³⁹ A l'inici del document ens apareixen aquestes paraules que indiquen que es fa una mena de resum dels capítols i fets compresos al llarg del període transcorregut entre la confirmació d'oficis de l'any 1735–1736. Encara que la confirmació d'aquest any és de l'1 de juny.

¹²⁴⁰ A partir d'aquesta data comencem amb la transcripció dels documents de l'AHCX, *Llibre d'acords capitulars*, 2 de maig 1735- 21 abril 1745, Xàtiva, Llibre 73. El racional de capítol és Diego Fèlix Ortí.

Etiam, determinaren, en atenció a què la constelació que corria, de febres,¹²⁴¹ prenia molt cos, es digués una colecta en la missa *pro infermis*.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1046]

1735, maig, 7

Acort sobre la plaza de organista.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don March Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels [f. 1v] senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en la vacant de organista per mort de mossén Juan Francisco Burguete, prendre acort per a resoldre si dita plaza es daria per oposicions o per informes secrets.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1047]

1735, maig, 10

Carta per a la coadjutoria de el senyor Francisco Vidal. Rebaixa de refacció. Amortisació de don Jusep Gavilà, en dia dels Sans Ànjels. Etiam, deposità a compliment del dret de colecta de esta amortisació 7 lliures. Y a tot 175 lliures 17 sous 2.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li carta al senyor don Francisco

---

¹²⁴¹ Sobre les febres malignes de 1735 vegeu PUJOL I ROS, J.: «L'epidèmia de febres malignes de l'any 1735 a la vila de Berga», dins *Gimbernat*, Revista catalana d'història de la medicina i de la ciència, 1991, núm. 15, pp. 227-236.

Vidal per a nomenar coadjutor, en força de relació jurada, que foren els mejes don Jusep Verjer y don Jusep Aliaga.

Determinaren rebaysar la refacció, a aquells capellans que prudencialment es vey a la tenien carregada, en la çisa que té posada [f. 2r] la Ciutat sobre la carn de macho y neu.

Etiam, determinaren que per a el dijous, que contarem 12, es convoque per paper a tots los senyors prebendats, per a nomenar organiste.

Etiam, determinaren admetre la fundació del doctor canonge don Jusep Gavilà, en el dia dels Sans Ànjels. En esta forma: per músichs, domer y organiste, 54 lliures; per çera, 35 lliures; sacristans, per ençendre, 4 sous; per dret de amortisar, 15 lliures 2 sous 2. Advertint que en dita festa no y à sermó.

En fe de les quals les escriguí y fermí de ma pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1048]

1735, maig, 12

*Nominació de organista, a mossén Fernando Acuña.*¹²⁴²

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar organiste, per mort de mossén Juan Francisco Burguete, a mossén Fernando Acuña,¹²⁴³ en atenció a la sua notòria intel·ligència y abilitat; sobre la recomendació del senyor don Pere Arenasa, vicari general, a favor de la sua bona conducta, donant-li admisió a percasos y trenta lliures de salari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

¹²⁴² Al ms. «a mossén Burguete». Hem fet el canvi perquè es tracta d'una errada, atés que el dit Burguete era l'anterior organista, la plaça del qual la cobreix Acuña després de la seua mort.

¹²⁴³ El compositor Fernando Acuña ocupà el càrrec d'organista de la col·legiata de Xàtiva des de 1735 a 1748.

[1049]

[f. 2v] 1735, maig, 17

Que el vicari del cor no puja marcar a ningun capitular. Àbits de músich a l'organiste.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don March Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren inibir al vicari de cor que puga marcar a ningú senyor canonge; y que quede esta facultat asumida en lo cabildo, perquè de estar esta facultat, com estava en dit vicari de cor, resulten majors inconveniens. Però sí serà sempre de la obligació de este, el vijillar per a la major observància; y si advertix alguna cosa digna de reprenció en algú dels senyors, dega donar part al racional de cabildo per a què, fen-ho present en cabildo, es pringa la resolució més convenient.

Etiam, determinaren dar-li àbits de músich¹²⁴⁴ a l'organiste nomenat, mossén Fernando Acuña.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1050]

1735, maig, 21

Comisió al senyor deà per a ajustar ab lo retor de Castelló. Continuació de procura a mossén Gaspar Alcover.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, don Francisco Vidal, [f. 3r] don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Gordà y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar-li comissió al senyor deà per a què

---

¹²⁴⁴ Al ms. «músichs».

ajuste per 700 lliures o 30 lliures meins, els interesos del pleyt que es seguix contra el doctor Pere Jusep Roca, retor que fonc de Alcoy.

Etiam, determinaren continuar-li la procura a mossén Gaspar Alcover, per dos anys forçosos, y un voluntari. Y en atenció a què el treball és molt y els t[r]àmites de la moneda és cosa considerable, se li aumentaren de salari 25 lliures sobre les que ya tenia de 275 lliures.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1051]

1735, maig, 27

Que se li done un caixò al senyor Grau en Santa Tecla. Dies dels jubileus de la cofadria de Nostra Senyora. Aprovació de venta.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es ce[le]bren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, doctor don Jusep Cebrià, don March Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li al doctor Geroni Guerau [f. 3v] un caixò en la sacristia de Santa Tecla, per a poder tindre guardats els ornaments, que com a administrador de les capellanies del canonge Ximeno à fet fer.

Determinaren señalar els dies per a guañar els jubileus de la cofadria de Nostra Senyora de la Seu, com en efecte els señalaren. Y són dia de la Purificació, dia de la Assumció, dia de la Nativitat y dia de la Concepció de Nostra Senyora. Se advertixs que per els dies de la Assumció y Conscepció,¹²⁴⁵ se señalen els dies del¹²⁴⁶ Nom de Maria y Déu de la Esperança.¹²⁴⁷

Etiam, determinaren loar y aprovar la venta que féu mossén Vicent Roig, a favor de Pasqual Albalat, major, torcedor¹²⁴⁸ de seda, de cinch fanecades de terra sent setanta-sinch brazes y tres peus, en la partida de la Vila.

¹²⁴⁵ A l'original, *Conçoçió*.

¹²⁴⁶ Al ms. «de la».

¹²⁴⁷ Aquesta frase apareix al marge esquerre, com una mena d'apunt complementari a la determinació acordada.

¹²⁴⁸ Al ms. «torcedors».

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1052]

1735, maig, 30

Rogatives per la constelació.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don March Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, per haver tengut recado de la il·lustre Ciutat, que tenia consulta de metjes assegurant que la constelació de les febres havia pres molt cos, fer rogatives a Nostra Senyora de la Seu, en esta forma: per el matí, después de *nona*, missa cantada en [f. 4r] música; y per la vesprada, después de completes, salve y lletania.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1053]

1735, juny, 1

Confirmació de oficis.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Teyxidó, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don March Gavilà y doctor Banaventura Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació a so de campana, segons bulles pontifícies, que en semeiant capítol es deu fer per a confirmar los oficis y empleos, per a el bon govern de la iglésia, nomenats en los dia set de janer de este any, segons acte rebut per Juan Baptista Sanchis, notari, en dit dia, determinaren confirmar los dits oficis y empleos nomenats en lo referit dia; de tot lo qual es rebé acte per dit Sanchis, en lo dia de huy.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1054]

1735, juny, 4

Limosna que es dóna a mossén Sanahuja.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Mateu Jordà, don March Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, [f. 4v] determinaren dar-li admissió a les salves adventícies y votives al doctor Manuel de les Eres, com a apoderat especial del doctor Fèlix Gaston, retor de la paròquia de Sant Bertomeu, de València.

Etiam, determinaren que esta gr[à]cia de admissió fóra sinse eixemplar.¹²⁴⁹

Etiam, determinaren donar-li a mosén Jusep Enrique de Sanauja 20 lliures de limosna en atenció a la següa molta pobrea.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1055]

1735, juny, 6

Retrovenda a Vicent Conexero.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer-li retroventa a Vicent Conegero, ciutadà, de la terra que el il·lustre cabildo li tenia comprada, a carta de gràcia per escriptura rebuda per Juan Sànciz, en díhuit de octubre de l'any

¹²⁴⁹ Aquesta determinació apareix anotada al marge esquerre.

1729.¹²⁵⁰ Com en efecte es féu, la dita escriptura, de retroventa; y la autorisà el sobredit Sanchis, en este dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1056]

1735, juny, 14

[*Repartiment de lluïsmes per venda de 5 fanecades de terra en la partida dels Moros*].⁻¹²⁵¹

En 14 de juny de 1735, es repartí dret de lluïsmes de la venda que es féu per la justícia al doctor Miquel Claramunt, capellà de l'Hospital, de 5 fanecades de terra en la partida dels Moros, que eren de Antoni Perales, tengudes a un lluïsmes de 5 sous 2, a la almoyna de en Ferrera Bornilla. Consta en lo concurs dels Perales, certi[fi]cat per Berthomeu Fernandes de [f. 5r] la Càmera, notari. Dita adjudicació es féu en 11 del correns, per dit notari, entre els senyors bais escrits, que importa 15 lliures 13 sous 6.

Deà	.....	1 lliura 2 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	1 lliura 2 sous. Sacriste, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	1 lliura 2 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura 2 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	1 lliura 2 sous. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortín	.....	1 lliura 2 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	1 lliura 2 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	1 lliura 2 sous. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	1 lliura 2 sous. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	1 lliura 2 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura 2 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	1 lliura 2 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	1 lliura 2 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	1 lliura 2 sous. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

¹²⁵⁰ Aquest acte de retroventa de 12 fanecades de terra en la partida de Benifurt, per preu de 900 lliures, es féu el dia 15 d'octubre de 1729. Vegeu la determinació [788].

¹²⁵¹ La rúbrica és nostra.

[1057]

1735, juny, 18

Pocessió de principal al senyor don Donís Ros.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavillà, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li el sermó del senyor sant Pere al doctor Antoni Quadrado.¹²⁵²

Etiam, determinaren donar-li poseció a l'infraescrit racional de cabildo de principal, com apoderat del senyor don Dionís Ros, conjunt del difunt don Fèlix Ros,¹²⁵³ chantre y canonge de esta iglésia. Y los senyors don Jusep Gavilà y Vicent Brotons lo acompanyaren a totes les solemnitats, com a més antichs senyors. De tot lo qual rebé escriptura pública Juan Baptista Sanchis, en este dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1058]

[f. 5v] 1735, juny, 23

*[Repartiment de 166 lliures 5 sous, de pensions i drets de lluïsmes produïts d'impostos reals].*¹²⁵⁴

En 23 de juny 1735, es repartiren entre els senyors bays firmats 166 lliures 5 sous, produïts de les pencions y drets de lluïsmes que el rey havia cobrat. La qual cantitat entregà

---

¹²⁵² Antoni Quadrado, vicari de la parroquial església de Sant Pere, morirà el 24 de setembre de 1754, dia en què es féu el seu soterrament general, sense fer testament. No podent-se assenyalar pel bé de la seua ànima cap quantitat. AHGX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹²⁵³ Fèlix Ros Montoro, atés que fou soterrat el 12 de juny de 1735. «Diumenge a 12, soterrar general de don Fèlix Ros y Montoro, cabiscol i canonge de dita colegial. Testament rebut per Luís Mollà, notari, en 8 de juny de 1735. Deixàs per la ànima la cantitat de 300 lliures». AHGX, *Llibre de cláusulas testamentarias en 20 de agosto 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

¹²⁵⁴ La rúbrica és nostra.

don Marcelino Ximeno de Samper, administrador de la baylia, de orde de l'intendent.¹²⁵⁵ Y tocà a cascú dels senyors a 11 lliures 10 sous; y estos sins aument.

Deà	.....	11 lliura 10 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	11 lliura 10 sous. Sacriste, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	11 lliura 10 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	11 lliura 10 sous. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	11 lliura 10 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Ortín	.....	11 lliura 10 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	11 lliura 10 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	11 lliura 10 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	11 lliura 10 sous. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	11 lliura 10 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Mora	.....	11 lliura 10 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	11 lliura 10 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	11 lliura 10 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	11 lliura 10 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	11 lliura 10 sous. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[1059]

1735, juny, 25

Que no es cobre la m[i]ja pensió de la céquia de Benifurt. Carta de coajutoria del senyor Teixidor. Poder per arrendar les terres de la iglésia. Que mossén Ortoneda cuide de les terres.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Onofre Vicent Teixidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pedro Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer una

---

¹²⁵⁵ Marcelí Ximeno Puig de Samper, fou comptador i regidor de l'Ajuntament de Sant Felip; ell fou un dels regidors que accediren al càrrec en la dècada dels anys vint. Ximeno Puig de Samper, natural de Madrid, arribà a Sant Felip en l'any 1722, ocupant el càrrec de comptador de rendes i administrador del Reial Patrimoni, després de deixar l'exercit, on serví en el cos de Reials Guàrdies de Corps, en el Regiment d'Infanteria de Jaén, en 1707. Dos anys després, en 1724, fou nomenat regidor perpetu, càrrec que compatibilitzà amb el de comptador. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 216, 223, 227, 238, 243, 300, 305, 417.

concòrdia a la Séquia de Benifurt y suspendre la cobrança de la mija penció que pagava, de atraços, per espay de deu anys; en la obligació de depositar en cabildo el producte de les talles, pagats els ordinaris càrrechs.

Etiam, determinaren donar-li carta al senyor don Onofre Vicent Teixidor per a nome-[f. 6r]nar per coadjutor seu a don Miquel Teixidor, en força de la relació jurada que feren los mejes doctor Jusep Verjer y doctor Jusep Aliaga.

Etiam, determinaren que el poder per a arrendar totes les terres del cabildo el tinga el racional de cabildo actual; y que en avant seran.

Etiam, determinaren que mossén Jusep Ortoneda, en virtud de la nominació de procurador de les terres de la iglésia, cuide des de güi en avant; y segons el treball que tinga y benefici que a la iglésia se li seguisca, axí se li donarà la gratificació.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1060]

1735, juliol, 1

Contes de la primícia del senyor Teixidor.-

Havent donat contes, el senyor canonge don Onofre Vicent Teixidor, de l'any de la sehua primísia 1733 en 1734, fonch alcansat en 110 lliures 11 sous 5. Les quals pagà en dit dia y es repartiren entre els senyors del boyxart que es segueix.

Deà	.....	7 lliures 7 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	7 lliures 7 sous. Sacriste, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	7 lliures 7 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	7 lliures 7 sous. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	7 lliures 7 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Ortín	.....	7 lliures 7 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	7 lliures 7 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	7 lliures 7 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	7 lliures 7 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	7 lliures 7 sous. Teixidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	7 lliures 7 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	7 lliures 7 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	7 lliures 7 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	7 lliures 7 sous. Jordà, (<i>signat</i>)

Inquisició ..... 7 lliures 7 sous. Esbrí, per, (*signat*)

[1061]

1735, juliol, 2

Que es donen contes de les administracions.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, don Onofre Vicent Teixidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la [f. 6v] major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que tots los senyors que tinguen contes pendens, de primísia o de altres administracions, des de luego los presenten; per quant el senyor don Dionís Ros, voluntàriament à demanat li prenguen els de son tio y principal que fonch seu, el senyor don Fèlix Ros, chantre; y ayxí mateix, que deyxava en depòsit la part que li tocava en resulta dels contes que donà el senyor doctor Onofre Vicent Teixidor de l'any de la següa primísia, a conte de lo que li paguàs en alcançar.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1062]

1735, juliol, 4

Que se imprimixquen les constitucions del cor.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, desijant la més puntual observància en les constitucions del cor, que el senyor deà se encarregue de fer-les imprimir, per a después entregar-ne a cascú dels recidents actuals y que en avant entraran.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1063]

1735, juliol, 5

Administració a percasos de don Pasqual Bellvís.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent [f. 7r] Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residants, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li admissió a percasos a don Pasqual Bellvís, prevere y beneficiat de esta santa iglésia, fundat bayx la invocació de sant Felip y sant Jaume,¹²⁵⁶ per permuta que féu en mossén Batista Quadrado; la qual admissió fon per escriptura davant Juan Baptista Sanchis, notari. Pagà 5 lliures per augment de distribució. Pagà, per la nata mortis, en 12 de juliol 1745, per dita nata mortis, 2 lliures 8. Pedro Mora, cabildo.¹²⁵⁷

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1064]

1735, juliol, 12¹²⁵⁸

[Pagament de reconeixements i repartició de boixart, per dret de lluíisme].¹²⁵⁹

De les nou lliures dotze sous que pagà Fèlix Aliaga per el dret de lluíisme de les terres que vené al convent de santa Clara, es donaren a Jusep Juan, notari, 6 lliures, per sis còpies de regoneiximents. Y les tresy dotze sous restants es repartiren entre els senyors bays firmats.

¹²⁵⁶ El benifet de sant Felip i sant Jaume fou fundat a la collegial de Santa Maria de Xàtiva per Clar d'Horta, rector d'Ènova. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

¹²⁵⁷ Aquestes dues darreres frases apareixen al marge dret de l'acta. La primera mostra la mateixa calligrafia, per la qual cosa pensem que es deu al racional de capítol Diego Fèlix Ortí. Mentre que la segona, datada en l'any 1745, és de Pedro Mora, racional d'eixe any. Aquesta segona rúbrica funciona com una mena d'apèndix d'ampliació a l'anotació capitular donada en 5 de juliol de 1735.

¹²⁵⁸ Aquesta data es repeteix dues voltes al manuscrit. Vegeu-ho més avall.

¹²⁵⁹ La rúbrica és nostra.

Deà	.....	4 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	4 sous 6. Linàs, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	4 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	4 sous 6. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	4 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	4 sous 6. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	4 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	4 sous 6. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	4 sous 6. Roca, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	4 sous 6. Ortín, (<i>signat</i>)
Mora	.....	4 sous 6. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	4 sous 6. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	4 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	4 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	4 sous 6. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[1065]

1735, juliol, 12

Que pase el senyor deà a València. Compra de terra de Jusep Miralles.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren els capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix [f. 7v] Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que pasara el senyor deà a València per a finalisar les dependències dels retors de Carcayxent y Castelló, com per a evacuar informes, ya pendants, de la Sagrada Congregació.

Etiam, determinaren comprar 10 fanecades de terra, a carta de gràcia, de Jusep Miralles, per preu de 384; per escriptura ante Jaume Lluís Mollà, notari; per tems de 10 anys.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1066]

1735, juliol, 22

Que se arrenden les terres de la iglésia a veu de pregó.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren el[s] capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que totes les terres de la iglésia que se hajen de arrendar, sia a veu de pregó.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1067]

1735, agost, 2

[Repartiment de lluïisme per la venda d'un solar enfront de la Porta del Banys].-¹²⁶⁰

En dit dia es repartiren entre els senyors infraescrits una lliura y set sous, pro-[f. 8r]cedits de un dret de lluïisme causat de una venta de un solar enfront a la porta dels Bañys, tengut a un lluïisme de sis sous al benifet del Sant Bernabeu.¹²⁶¹ Consta de la venta, ab acte rebut per Francés Navarro Espuch, en 29 de juliol de dit any, per preu de 24 lliures, a rraó de franc.

Deà	.....	2 sous 5. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	2 sous 5. Llinàs, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	2 sous 5. Brotons, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	2 sous 5. La Viña, (<i>signat</i>)
Soler	.....	2 sous 5. Soler, (<i>signat</i>)
Ortiz	.....	2 sous 5. Ortiz, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	2 sous 5. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	1 sou 3. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	2 sous 5. Gavilà, (<i>signat</i>)

¹²⁶⁰ La rúbrica és nostra.

¹²⁶¹ El benifet de sant Bernabeu fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Romia, muller de Bernabeu d'Esparça. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

Texidor	.....	2 sous 5. Ortín, (<i>signat</i>)
Mora	.....	2 sous 5. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	2 sous 5. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	2 sous 5. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	2 sous 5. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	2 sous 5. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[1068]

1735, agost, 4

Poder a Felip Matheu de València. Nominació de síndichs.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer-li poder *ad lites* a Felip Matheu, escrivà públic de la Real Audiència de València.

Etiam, determinaren nomenar per síndichs y procuradors del cabildo a Esteve Juan, notari, y a Francisco Navarro Espuch, també notari.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1069]

1735, agost, 6

Para la plaza de epistoler, nominació d'examinadors.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on [f. 8v] es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Matias Jordà, don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà y Pere Mora, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, per quant el terme dels edictes per a la plaza vacant de

epistoler es concluyen el dia 9 del present, nomenar per examinador al mestre de capella y a l'organiste. Y que les oposicions siguen el dia 10 per la vesprada, acabat completes.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1070]

1735, agost, 7

Que se descubra Nostra Senyora en los dias del novenari a la missa coventual, com se fa per la vesprada. Y que la missa la cante un senyor canonge. Que el cost del 2 dia el pague el cabildo.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que tots los dies restants del novenari de la Nostra Senyora de la Seu, a la missa conventual, es descòbriga Nostra Senyora, per la vesprada; y que la missa la cante un senyor canonge.

Etiam, determinaren que per a el any que ve si se ajusta el novenari, prenent los dies entre la cofadria, noblea, bàrrios y oficis; el segon dia el farà el cabildo. Asò és, el cost que aja el pagaran entre tots los senyors capitulars.

En fe de lo qual les escriguí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1071]

[f. 9r] 1735, agost, 12

Nominació de epistoler a mossén Nicolàs Mira; 24 lliures.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per papers per el infrascrit racional de cabildo, determinaren nomenar per epistoler a mossén

Nicolau Mira, altre dels opositors que assistiren en el concurs, per haver-lo graduat en primer lloch los examinadors nomenats per a dita oposició, que foren mossén Jusep Portell, mestre de capella y mossén Ferrando Acuña, organiste.

Etiam, que el procurador pagara 24 lliures, asò és, 10 lliures als examinadors, 8 lliures als dos opositors forasters, 2 al provist y 4 lliures a la capella.¹²⁶²

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1072]

1735, setembre, 3

Admissió a les salves al retor de Cullera.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Gavilà, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià y don Matias Jordà, determinaren donar-li admissió a les salves adventícies de esta santa iglésia a don Juan Antoni de Arroytigoitea, retor de Cullera; y així mateix fer-li gràcia de àbits, de què rebé escriptura pública Juan Baptista Sanchis, notari.

En fe de lo qual [f. 9v] les escriguí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1073]

1735, setembre, 7

Concordància entre el cabildo y hereus de Gosalbo. Poder per a concordar ab lo retor de Castelló.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer una concòrdia entre els hereus de

---

¹²⁶² El total de lliures que s'haurien d'haver pagat són 32, per la qual cosa pensem que l'epistoler que guanyà la plaça no cobrà les 8 lliures.

mossén Pere Gosalbo, Esperanza Tormo y este il·lustre cabildo, tornant-los este les dos cases y teres que tenia comprades, a carta de gràcia; en tal que dits hereus ajen pagat al cabildo 270 lliures, en esta forma: 60 lliures en la Quaresma vinent de l'any 1736; y 50 lliures en cada una de los anys 1737, 1738, 1739; y en la de lo any 1740, 60 lliures, a cumpliment de les 270 lliures.

Etiam, determinaren fer poder de Carlos Pano y Sarrió, escrivà de València, per a concordar en el pleyt en el retor de Castelló, que ans era de Alcoy. La qual escriptura rebé Jaume Lluís Mollà, notari de esta ciutat.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1074]

1735, setembre, 15

Que no es fasa arròs en los morerals; Quitament de Vicent Llongo, de 50 lliures.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, [f. 10r] Vicent Brotons, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià y don Matias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que Crhistòfol Pérez no fasa arròs en les terres que són morerals, que té arrendades de la iglésia; y que se li fasa saber.

Etiam, admitiren el quitament que féu Vicent Yongo, abitador del lloc de Tosalet, de un debitori de 50 lliures de capital; de què rebé escriptura Vicent Llobregat, notari públic y veí de esta ciutat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1075]

1735, setembre, 24

Que es definixquen els béns de ànima. Que els beneficiats buiden les mises de sa obligació. Fundació del senyor Gavilà. Quitament de Josep Costa.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, doctor don Jusep Cebrià y don Matias Jordà, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que els béns de ànima, que no estiguen difinits, es fasen celebrar als hereus; esbrichant-los per tots los camins que es puga.

Etiam, determinaren que los beneficiats de esta iglésia, cadascú respective, buide les misses de la obligació del seu benifet y que deposite el atràs, [f. 10v] de què ya féu obligació al tems de donar-li la admissió a percasos; donant-li la orde de fer-o cumplir al racional de misses.

Etiam, determinaren admetre una fundació al senyor canonge don Jusep Gavilà, de una estació en lo dia dels Sans Ànjels, a segones vespres; amortisant de distribució 20 sous. Y que sien repartits, interpresentes. Y per a este fi deposità 24 lliures 18 sous y 4. Rebé la escriptura de fundació, en este dia, Jaume Lluís Mollà, notari.

Etiam, determinaren admetre el quitament de un censo de capital de 175 lliures a mossén Jusep Costa, prevere, que estava carregat en la casa que abita. La escriptura la rebé en este dia el sobredit Jaume Lluís Mollà.

En fe de lo qual les escriguí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1076]

1735, octubre, 30

[*Repartiment de lluibisme per la venda de un tros de secà*].-¹²⁶³

Juan Moreno, sergent invàlid, donà una lliura deu sous per lo dret de un luïisme de una venta de un tros de secà, tengut a 2 sous al benifet de sant Bernabeu; segons consta per escriptura autoritzada per Jusep Cervera, notari, en 29 de dit mes y any. Que es repartiren entre els senyors del boyxart següent.

Deà	.....	2 sous 1. La Viña, (<i>signat</i>)
Sacriste	.....	2 sous 1. Linàs, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	2 sous 1. Brotons, (<i>signat</i>)

---

¹²⁶³ La rúbrica és nostra.

Soler	.....	2 sous 1. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	2 sous 1. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	2 sous 1. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	2 sous 1. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	2 sous 1. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	2 sous 1. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	2 sous 1. Ortín, (<i>signat</i>)
Mora	.....	2 sous 1. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	2 sous 1. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	2 sous 1. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	2 sous 1. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	2 sous 1. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[1077]

[f. 11r] 1735, octubre, 22

Per a la Comunió de la missió del pare Calatayud.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Jusep Cebrià, don Mathias Jordà, don Marcos Gavilà y Pere Mora, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, al recado dels pares missionistes, per medi del senyor deà, el franquejar per a la Comunió general, la iglésia; y per a eyxa funció que es toquen les campanes *more solito*, com en una festivitad, a les ànimes, alba y migdia.

En fe de lo qual la escriguí de mà hajina y fermí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, por don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1078]

1735, octubre, 29

Pocesió de percasos a mossén Luís Pastor.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor

Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li posició de percasos a mossén Lluís Pastor, prevere, beneficiat del benifet baix la invocació de la Puríssima Concepsió; ab acte per Jaume Lluís Mollà. Y en la obligació de pagar el atràs de les misses, baix certs plasos. Y pagà per lo augment de destribució [f. 11v] 5 lliures. Y per lo dret de *anata mortis* 3 lliures 4 sous; y tots demés gastos.

En fe de lo qual la escriguí de mà ajina y fermí de la mia pròpia. Don Mathias Jordan, por don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1079]

1735, desembre, 7

Retroventa de terra a Jusep Piquer. Lisència a don Pedro Roca per a vendre terra. Gràcia de àbits al doctor Josep Juan, vicari de l'hospital de València.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, don Nofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Diego Fèlix Ortín, don Pedro Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer-li retroventa a Jusep Piquer, llaurador, de les set fanecades de terra de la partida dels Arenals, que son pare vené a carta de gràcia a esta iglésia per preu de 130 lliures; la qual escriptura autoritzà Diego Maravall.

Etiam, determinaren donar llisència a don Pere Roca y Salvador per a què puga vendre 14 fanecedes de terra, en dos troços, cites en la partida de Meses, al camí de Santa Anna, que responen dos lluïsmes al benifet de Santa Ynés, unit a la mensa capitular.

Etiam, determinaren no fer-li gràcia de àbits al doctor Josep Juan, vicari de l'Ospital de València, com se li féu al doctor Fèlix Gaston, retor de Sant Berthomeu de València, per les mo[[l]tes circumstàncies de este y la adelantada edad, per lo que se li donaren àbits sins que vingués a predicar.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1080]

[f. 12r] 1735, desembre, 26

Reparteción de luismo.⁻¹²⁶⁴

Es repartiren entre els senyors baix fermats 60 lliures causades del dret de luïsmes de dos peses de terra situades en la Vega de esta ciutat, partida de Meses, camí de Santa Ana, tengudes a *directe domini*, al benifet de santa Ynés, que don Pedro Roca ha venut a carta de gràcia al cabildo de València. Y els tocà a cadascú dels dits senyors 4 lliures 8 sous 6; y al senyor cabiscol tocà per mitat, 2 lliures 4 sous 3.

Deà	.....	2 lliures 4 sous 3. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	4 lliures 8 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	4 lliures 8 sous 6. Ortín, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	4 lliures 8 sous 6. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	4 lliures 8 sous 6. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	4 lliures 8 sous 6. Cebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	4 lliures 8 sous 6. Galiana, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	4 lliures 8 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	4 lliures 8 sous 6. Gavilà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	4 lliures 8 sous 6. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	4 lliures 8 sous 6. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	4 lliures 8 sous 6. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	4 lliures 8 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	4 lliures 8 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)

[1081]

1735, desembre, 17

Presentació de la bul·la de don Fructuoso Roca. Jubilació y admissió de mossén Sanahuja.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Estanislau Vicent Soler, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present

¹²⁶⁴ Tot i que la rúbrica es troba en castellà, la determinació està en la nostra llengua.

recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, havent presentat don Fructuoso Roca la bul·la y mandato de la sehua [f. 12v] coadjutoria, la cometeren al senyor don Jusep Cebrià y a l'infraescrit racional perquè informen sobre ella.

Etiam, determinaren jubilar a mossén Jusep Sanahuja, epistoler, que està ausent; y per a proveir la plaza y que al dit no li falte títol, se féu admissió, com se acostumbra a qualsevol beneficiat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1082]

1735, desembre, 20

[*Repartiment de lluïsmes, produïts per canvi de terra*].-¹²⁶⁵

Es repartiren entre els senyors abanys firmats, es repartiren 20 lliures 6 sous 6, causades de dos lluïsmes: el hu de 10 sous penció, y lo altre de 5 sous, al benifet de sant Bernabeu; per un canvi de terra que era de Fa[b]ra, transportada a favor de Vicent Vidal, de la Olleria, segons consta ab acte rebut per Francés Borja, notari de la Olleria, en 16 de no[v]embre 1735. Y tocà a cadascú dels senyors 1 lliura 10 sous.

Deà	.....	1 lliura 10 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	1 lliura 10 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura 10 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	1 lliura 10 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Ortín	.....	1 lliura 10 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	1 lliura 10 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	1 lliura 10 sous. Esbrí, per, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	1 lliura 10 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	1 lliura 10 sous.
Texidor	.....	1 lliura 10 sous.
Mora	.....	1 lliura 10 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura 10 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	1 lliura 10 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	1 lliura 10 sous. Jordà, (<i>signat</i>)

---

¹²⁶⁵ La rúbrica és nostra.

[1083]

1735, desembre, 22

Nominació per a regonéixer dita bul·la.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, don Nofre Vicent Texidor, doctor Estanislau Vicent Soler, don Francisco Vidal, don [f. 13r] Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren pasar la bul·la y mandato *demitendo in posesionem* del senyor don Fructuoso Roca, del canonicat que posseeix el senyor don Francisco Vidal, al doctor senyor don Jusep Cebrià y a l'infraescrit racional de cabildo per a què les examinaren. Y no tenint ninguna nul·litat, feta la relació en cabildo, se li donàs la poseció en la vesprada de este dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

Eodem dies.

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, don Nofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià,¹²⁶⁶ don Maties Jordà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, per haver fet relació los senyors don Jusep Cebrià y el infraescrit racional de cabildo, que, en la bul·la y mandato a ells comés, no havien encontrat [f. 13v] nul·litat alguna, se li donàs la poseció al senyor don Fructuoso Roca, com en efecte se li donà, sent les quatre de la vesprada, en totes les solemnitats acostumades; rebent de tot escriptura Juan Baptista Sanchis. Y pagà dit senyor don Fructuoso 32 lliures 4 sous.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹²⁶⁶ Al ms. hi ha una marca de crida «+» i el nom de don Maties Jordà apareix al marge esquerre.

[1084]

1736, gener, 11

Carta de pago a Jusep Miralles, per la carta de gràcia. Pcessió de benifet a Juan Antoni Gavilà. Pcessió de benifet a Carlos Albalat.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon se celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugenio de la Viña, doctor don Joseph Gavilà, Vicente Brotons, doctor Joseph Roca, doctor Joseph Cebrià, don Mathias Jordà, Pedro Mora, don Buenaventura Soler, doctor don Fructuoso Roca,¹²⁶⁷ tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present residents, fet[a] convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren otorgar —y otorgaren— carta de pago de 300 lliures, dich trecentes lliures, moneda de este Reyne, per la venda [a]¹²⁶⁸ carta de gràcia havien otorgat a favor del cabildo Jusep Miralles y altres, de terres censides al clero de Ayora. Acte rebut per Diego Maravall, dit dia, mes y any.

Dit dia prengué possessió Juan Antoni Gavilà, del benifet que posehia don Ignàsió Gavilà, baix la invocació de la Santíssima Trinitat en la capella de Nostra Senyora del *Populo*. Acte rebut per Esteve Juan, dit dia, mes y any. Y pagà per *nata mortis*, 6 sous 9.

Dit dia prengué possessió Carlos Albalat, del benifet que posehia don Diego del Busto, baix la invocació de san [f. 14r] Llorens màrtir. Acte rebut per lo doctor Geroni Grau, pare nostre apostòlic. Pagà de *nata mortis* 3 lliures 1 sou 10. Y el senyor deà es féu entrego de tot lo diner, així de les 300 lliures; com de *nata mortis*.

Doctor don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1085]

1735, gener, 14

Gràcia de àbits al doctor Roch Suc, retor de Finestrat. Partida de el senyor deà a València per lo informe de Roma.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Estanislao Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, Pere Mora, doctor don

---

¹²⁶⁷ És el primer cop que apareix després de prendre la possessió el 22 de desembre de 1735.

¹²⁶⁸ Inserim la preposició.

Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren gràcia de hàbits al doctor Roch Suc, retor de Finestrat, davant la voluntat del cabildo.

Etiam, determinaren pase el senyor deà a València per a dispondre el informe de Roma, com també per a ajustar les diferènsies en lo retor de Carcaxent, sobre la primísia.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1086]

1736, gener, 7¹²⁶⁹

Capítol general per a nominació de oficis. Soterjaren òrfenes entre els senyors capitulars.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugenio de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Nofre Vicent Teixidor, don Vicent Brotons, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep [f. 14v] Roca, don Diego Fèlix Ortín, doctor Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Antoni Gavilà, don Pere Mora y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, y precedint convocació, feta a so de campana, segons bul·les apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general y nominació de oficis per a el bon govern de la iglésia, en dit dia determinaren fer la elecció *more solito* per a el present any, reservant la confirmació per a el altre dia de la Pasqua de Pentecostes. Primerament se nomenà en jutje comptador al senyor doctor Jusep Gavilà; en racional de cabildo a don Diego Fèlix Ortín; en síndic y procurador¹²⁷⁰ general al senyor don Pedro Mora; en archiver al senyor don Jusep Gavilà; en apuntador al senyor don Vicent Brotons; en clavario del Santíssim Sacrament al senyor sacrista; *en electo para la obra al señor dean. Beneficiados:*¹²⁷¹ *en clavario de la cera a mossén Christóval Piquer; en bolceros a mossén Francisco Cortés y mossén Francisco Vidal; racional de missal al doctor Juan Bautista Tornier; en trastero y animero a Lorenzo Gisbert; en sacramentero a mossén Luís Pastor;*

¹²⁶⁹ Aquesta acta capitular, tot i estar datada el 7 de gener, apareix després de la del dia 14 de gener. Nosaltres, tot i no presentar una successió cronològica, respectem l'ordre d'aparició dins de les actes.

¹²⁷⁰ Al ms. «procuradors».

¹²⁷¹ Aquesta separació entre els càrrecs dels canonges i dels beneficiats és el primer cop que ens apareix dins de la nominació del oficis de la col·legial de Santa Maria, fins ara la succeció de funcions se'ns deia sense tenir en compte la distinció del càrrec.

clavario de las santa reliquias a mossén Francisco Llobregat; en recogedor por las Almas de fuera a mossén Pedro Ferrando; en credenciero, mossén Pasqual Pellegero; en subsíndico anual mossén Francisco Soler; en asistente de la capa a mossén Roig; en depositari de les [f. 15r] porcions a mossén Miquel Agulló.

Sortejaren dos òrfenes de don Juan Sans, de Seniera, per quan la Ciutat sols pagà per mitat. Y sortejà el senyor don Nofre Vicent Texidor y el senyor doctor Estanislau Vicent Soler.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1087]

1736, gener, 25

Ajust en don Francisco Cebrià de Caudet. Luïsmes de el hermità de Sant Jusep.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren dar-li ajust a don Francisco Cebrià y Armengol, veý de Caudet, sobre la eixecució que contra este es despachà per pencions de dos censals del tems del *dit*; en virtud de sentència y drets que transportà Lauriana Pelegero de Pérez, viuda, per 262 lliures 15 sous y 8 lliures 15 sous del gasto, eixecutius; en més 1 lliura 10 sous, que dit Cebrià havia de pagar per pacte per el salari de la escriptura de obligació. Y fonc en esta forma, pagant 30 lliures en cada un any asta la total extinció, comensant la primer[a] paga en Tots Sans de este present any.

[f. 15v] *Etiam*, Jusep Pérez, hermità de Sant Jusep, pagà 12 sous per dret de lluísmes de una venta de un solar tengut a un lluísmes de 9 sous a Santa Ynés; ab acte per Maravall. La qual cantitat, rebaysat el capsou, es repartí entre els senyors del boyxart infraescrit.

Deà	.....	10 [diners].
Sacriste	.....	10 [diners].
Brotons	.....	10 [diners]. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	10 [diners]. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	10 [diners]. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)

Ortiç	.....	10 [diners]. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	10 [diners]. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	5 [diners]. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	10 [diners]. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	10 [diners].
Mora	.....	10 [diners]. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	10 [diners]. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	10 [diners].
Jordà	.....	10 [diners]. Jordà, (<i>signat</i>)
Ynquisició	.....	10 [diners]. Esbrí, per, (<i>signat</i>)

[1088]

1736, gener, 28

Publicació de la bul·la de la Santa Cruzada.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, doctor don Jusep Cebrià, Pere Mora, don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, havent-se presentat la carta del rey y despaig del comissari de la bul·la de la Santa Crusada, suspendre el sermó a l'altre dia que devia haver de la septuajèsima y que es publique la bul·la; y que predique el propi predicador que ve en la vereda.

En fe de lo [f. 16r] qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1089]

1736, febrer, 1

Gràcia de àbits al doctor Jusep Cull, retor de Mascarell.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Cebrià, don Mathies Jordà, Pere Mora, doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats y afermant

ser la magior part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren gràcia de hàbits, davant la voluntat del cabildo, al doctor Jusep Cull, retor de Mascarell, obispat de Tortosa; acte rebut per Lluís Mollà.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Doctor don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1090]

[1736, febrer, 4]¹²⁷²

Pocessió de benifet al senyor Francisco Verger.-

En 4 febrer 1736, Francisco Verger, mestre de filosofia, prengué possessió del benifet de Nostra Senyora de la Asumsió, que poseïa mossén Jaume Pont; acte per Luís Mollà. Pagà per *nata mortis* 6 lliures 9 sous 4, que entreguí al senyor racional don Diego Ortiç.

Doctor don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1091]

[1736, febrer, 2]¹²⁷³

Pocessió de benifet a Agostí Aliaga.-

A 2 de febrer 1736 prengué possessió Agustí Aliaga, del benifet de Santa Margarita,¹²⁷⁴ que posehia [f. 16v] don Pau Rovira; acte per Esteve Juan. Y pagà de *nata mortis* 8 lliures 6 sous 10, les que entreguí al senyor racional don Diego Ortiç.

Doctor don Josep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1092]

1736, gener, 6¹²⁷⁵

Nominació de dos senyors per a regonéixer la bul·la del senyor Teixidor.-

---

¹²⁷² La data és nostra.

¹²⁷³ Idem.

¹²⁷⁴ El benifet de santa Margarida fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Joan de Monçó, l'any 1349. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

¹²⁷⁵ Aquesta determinació i la del 8 de gener s'intercalen en l'ordenació natural de la successió de dies. Possiblement siga degut al fet que eren actes que les tenia enllestides el racional de capítol, i atenant a la seua absència les escriu una vegada torna a exercir el càrrec.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacrista, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Nofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar als senyors don Jusep Gavilà, don Jusep Cebrià, per a què examinen la bul·la y mandato *demitendo in posesionem* del canonicat que pesieyx el senyor Teixidor, nomenant per coadjutor seu al senyor don Miquel Teixidor; y que al cabildo immediato diguen si té alguna nulitat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1093]

1736, gener, 8

Pocessió de coadjutor al senyor don Miquel Teixidor.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa [f. 17r] iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, Pere Mora y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren se li donàs la poseció de coadjutor al senyor don Miquel Teixidor, en este mateix dia, entre tres y quatre de la vesprada, per quant els senyors don Jusep Gavilà y don Jusep Cebrià no an encontrat nulitat alguna en dita bul·la de coadjutoria.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1094]

1736, febrer, 8

Es donà dita pocessió. Posesió de conjunt al senyor Miquel Teixidor.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep

Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Mitias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, [f. 17v] determinaren donar-li posició al senyor don Miquel Texidor, de conjunt, com en efecte se li donà, sent les quatre de la vesprada, en totes les solemnitats acostumades; y de tot rebé escriptura Juan Baptista Sanchis. Havent pagat dit senyor per dret de capes y argulandos 32 lliures 4 sous.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1095]

1736, febrer, 13

Visita de el predicador de Quaresma.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, doctor don Jusep Cebrià, Pere Mora y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, entrà, de vesta, el predicador de la Quaresma, que és el pare Agustí Puchol, franciscano, y demanà el pulpi[t], el que se li concedí; y respongué en nom del cabildo el senyor deà, havent-se-li donat el asiento, después del senyor canonje més modern.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1096]

[f. 18r] 1736, febrer, 21

Quitament de censal de 100 lliures de don Fèlix Tàrrega.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacrista, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, Pere Mora y don Fructuoso Roca,

tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, admeteren un quitament de un censal de capital de 100 lliures a don Fèlix Tàrraga, que el responia. Y les dites 100 lliures serviren, en este mateix dia, per a fer un quitament al convent de la Trinitat de higual capital que esta iglésia responia. Y de tots dos quitaments rebé escriptura pública Jaume Lluís Mollà, notari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1097]

1736, febrer,¹²⁷⁶ 23

Retrovenda de 16 fanecades a favor de Vicent Santmartí.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor don Fructuoso [f. 18v] Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, feren retroventa, a favor de Vicent Senmartí,¹²⁷⁷ de 16 fanecades de terra, cites en la partida de les Foyes. Y entregà, dit Vicent Senmartí, 500 lliures, preu perquè foren venudes. De tot lo qual rebé escriptura pública Esteve Juan, notari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1098]

1736, març, 7

Despedí el il·lustre cabildo a Chochim Rodenes, acòlit. Nominació de acòlit a Juan Sancho. Amonestació als sacristans per lo poch cuidado de la iglésia.-

¹²⁷⁶ Al ms. «gener». Trobem que és una errada atés que la resta d'actes són de febrer, a més hi continua exercint com a racional el canonge Ortí, per la qual cosa no ens fa pensar en una retrocés temporal.

¹²⁷⁷ El prevere Vicent Santmartí, beneficiat de la col·legiata de Santa Maria, fou soterrat l'11 d'abril de 1756, deixant per a bé de la seua ànima 25 lliures, segons consta en el testament fet davant Vicent Aliaga, escrivà, en 9 d'abril de 1756. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, per justs motius, llevar-li a Chuchim Rodenes la plaza de acòlit; y al mateix tems dóna-la-y a Bernat Monllor, ynfantillo, per la seua bona conducta.

[f. 19r] *Etiam*, determinaren nomenar per acòlit, en vacant que aurà quan se ordene mossén Nicolau Mira, a Juan Sancho.

Etiam, determinaren amonestar als sacristans, al major cuidado de la iglésia, respecte de haver-se sabut que en les ores cautes se an trobat uberts alguns caixons de alguns beneficiats; y que si en altra ocasió sucseïx y furten alguna cosa, que la pagaran dits sacristans.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1099]

1736, març, 8

Compra de sis fanecades de terra de Manuel Pelegero.⁻¹²⁷⁸

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part de els senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren comprar sis fanecades de terra de blat y arròs, çites en la vega de esta ciutat, y partida dels Arenals, per preu de 630 lliures, a carta de gràcia, a Manuel Pellejero y Clara Maria Llobregat; com en efecte es compraren en este dia, y les vené Nofre Pellejero, com a apoderat del[s] sobredits. Y se li entregaren els dinés, havent [f. 19v] rebut la escriptura de dita venta Diego Maravall, notari.

---

¹²⁷⁸ Josep Manuel Pelegero Sanchis, regidor de l'Ajuntament de Sant Felip, germà de Jacint Pelegero. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 264-265.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1100]

1736, març, 15

Pocessió de percasos al doctor Blay Quinto.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren se li donàs poseció de percasos al doctor Blay Quinto, prevere, com a beneficiat que és del benifet baix la ynvocació de l'Arcànjel Sant Miquel,¹²⁷⁹ com en efecte se li donà. Y per quant deu de atrasos de misses 473, se li admeté baix la obligació de celebrar cada una any, un diari; y de present un. Com de tot rebé escriptura pública Jaume Lluís Mollà, notari; donant per fiador a son germà Reymundo Quinto.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1101]

1736, març, 21

Admissió de percasos a mossén Thomàs Colom.¹²⁸⁰ Poder a Devesa per a presentar el benifet de la Epístola.-

Ajuntats y congregats en [la]¹²⁸¹ present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols [f. 20r] de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Estanislau Soler, don Diego Fèlix Ortín, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y don Fructuoso Roca, tots

¹²⁷⁹ El benifet de sant Miquel fou fundat a la col·legial de Santa Maria de Xàtiva per Sibil·la, muller de Joan/Jaume de Barbastre, l'any 1351. Vegeu CÀRCEL, M. M.; PONS, V.: «La iglésia de Xàtiva en època medieval», *op. cit.*, p. 113.

¹²⁸⁰ Mossén Francesc Tomàs Colom, subdiaca i beneficiat de la col·legiata de Santa Maria, fou soterrat el 14 de juny de 1786, deixant per a bé de la seua ànima 200 lliures, segons consta en el testament fet davant Francesc Josep Barberà, escrivà, en 27 d'agost de 1784. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹²⁸¹ Inserim l'article.

canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li admissió a percasos a mossén Francisco Thomàs Colom, subdiàcono, beneficiat del benifet baix la invocació de la Pu[r]ísima Concepció; y així mateix li feren gràcia de àbits de doctor. Y per a evacuar el atràs de mises, que té dit benifet, seccionà el peu que el correspon el cabildo. Y de tot rebé escriptura pública Jaume Lluís Mollà, notari.

Etiam, determinaren fer-li poder a Gaspar Domingo Devesa, procurador del cabildo, per a presentar el benifet de ofici de epistoler, vacant per renúncia de mossén Jusep Sanauja, a mossén Nicolau Mira, havent presedit ja públiques oposicions. El qual poder rebé el sobredit Mollà, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortín, racional de cabildo. (*Signat*)

[1102]

1736, abril, 14

Gràcia de àbits al doctor Francisco Samper, retor de Torrent de València.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, [f. 20v] don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li admissió a les salves adventícies y fer-li gràcia de àbits, durant la voluntat del cabildo, al doctor Francisco Samper, prevere y retor de la parroquial iglésia de Torrent de València.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1103]

1736, abril, 26

Recado als arrendadors de la primícia.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don

Eusebio Llinàs, sacrista, doctor Estanislau Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Marcos Gavilà y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recident[s], feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer saber als arrendadors de la premícia que no acudint per a el altre dia de la Assunció, en la paga que es vençé en Carnistoltes, serien [f. 21r] en justícia apremiats sans falta.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiç, racional de cabildo. (*Signat*)

[1104]

1736, abril, 28

Rogatives per serenitat.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortín, don Marcos Gavilà y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la representació de la il·lustre Ciutat y de la continuació de les plujes, fer rogatives a la Mare de Déu y Nostra Señora, pregant per la serenitat; que es deuran comensar demà de vesprada, en la lletania y per matí en la missa, que duraran hasta el dia 5 de maig.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiç, racional de cabildo. (*Signat*)

*Finis*¹²⁸²

[1105]

[f. 22r] *De gestis capituli anny 1736–1737*

1736, maig, 23

Confirmació de oficis. Vel·les. Que no es convoque missa. Maytines del Corpus.-

¹²⁸² A partir d'ací apareixen unes ratlles que van fins al final de la pàgina 21 i continuen en la 21v. La pàgina 21v apareix tota ratllada.

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugenio de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Onofre Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, doctor Diego Fèlix Ortín, doctor don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació a so de campana, segons bulles pontifícies que en semejant capítol es deu fer, per a confirmar los oficis y empleos per a el bon govern de la iglésia, nomenats en lo dia set de janer de este año, segons acte rebut per Jaume Lluís Mollà, notari, en dit dia, determinaren confirmar tots los oficis y empleos nomenats en lo referit dia; de tot lo qual rebé escriptura el dit Mollà, en este dia.

Etiam, determinaren que qualsevol beneficiat que en Samana Santa o Corpus renuncie la primera vella que li tocàs quede inhàbil per a pendre'n altra.

Etiam, determinaren que el traster no convoque als beneficiats per a dir missa al temps de la prosesó claustral, sinó concluïda y en el cor.

Etiam, determinaren augmentar la distribució de les maytines de la Semana del Corpus sis dinés, per porció sen-[f. 22v]silla.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1106]

1736, maig, 30

Admissió a percasos de l'epistoler mossén Nicolàs Mira.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li admissió a percasos a l'epistoler mossén Nicolau Mira, prevere; de què rebé escriptura pública Francisco Navarro Espuche, escrivà.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1107]

1736, juny, 16

Que se escriga al bisbe de Zeuta. Gràcia de àbits al doctor Francico Juaneda.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego [f. 23r] Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren escriure la enorabona al senyor don Andreu Mayoral,¹²⁸³ electe nou arzobispo de València y actual arzobispo de Zeuta.

Etiam, determinaren per empeño dels senyors deà y Soler, menor, fer gràcia de àbits al doctor Francisco Juaneda, retor de Balones, y Agustí Sifre, retor de Seniera.

En fe de les quals la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1108]

1736, juny, 23

Que se admeten quitaments de lluïsmes. Asistent de capa.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Estanislau Vicent Soler, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat [f. 23v] als sobredits senyors, determinaren admetre quitament de alguns lluïsmes, en què resultà utilitat a la iglésia.

---

¹²⁸³ L'arquebisbe Andres Mayoral i Alonso de Mella, 1738-1769, serà qui acabarà, definitivament, a partir de les seues constants impositions i prohibicions, amb els usos de la nostra llengua en les *Actes capitulars* de la col·legiata de Xàtiva. Per tenir una visió més ampla de la vida i l'obra de l'arquebisbe Mayoral, vegeu CALLADO ESTELA, E.: «La carrera episcopal de los prelados valentinos en el siglo XVIII (1700-1795), *op. cit.*, pp. 28-30.

Etiam, determinaren nomenar a mossén Lluís Yborra per assistent de capa, per quant mossén Vicent Roig,¹²⁸⁴ à presentat —per un memorial— justificats motius que li embarçen poder continuar en servir dit empleo.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1109]

1736, juny, 27

Admissió de ora del senyor Gavilà. Augment de salari a un ynfantillo.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugenio de la Viña, deà, don Eusebio Llinàs, sacrista, don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Matias Jordà, don Jusep Cebrià y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren admitir la amortisació de la ora de octubre que fundà el senyor don Jusep Gavilà, per lo qual entregà en cabildo y a l'infraescrit racional 75 lliures 1 sou 6. A saber, 65 lliures 5 sous 5, per la dotació, inclús el dret de colecta, y 9 lliures 15 sous 9, per lo dret de amortisació; de tot lo qual rebé escriptura pública Jaume Lluís Mollà.

[f. 24r] *Etiam*, determinaren augmentar-li tres sous cada semana a Lluís Soriano, altre dels ynfantillos.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1110]

1736, juny, 30

Que el senyor sacriste assistixca més al cor. Que cante la epístola mossén Crisóstomo.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots

---

¹²⁸⁴ El prevere Vicent Roig, beneficiat de la collegiata de Santa Maria, fou soterrat el dilluns 1 de gener de 1770, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures, segons consta en el testament fet davant Phelipe Maravall, escrivà, en 17 de setembre de 1769. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

canonges prebendats en esta santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren se li fera saber al senyor sacriste que tota volta no es reduïxca a ser més contínuo en lo cor se li llevaran les faltes que farà de les trenta lliures que cobra per la dignitat; de què se li donà compte al senyor deà.

[f. 24v] *Etiam*, determinaren que mossén Crisóstomo Navarro, ajudant de oficis, tinga la obligació de cantar la epístola sempre que mossén Nicolau Mira, epistoler, assistisca a la capella.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1111]

1736, juliol, 9

Quitament de don Francisco Alberto de Bie.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Estanislau Vicent Soler, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià y Pere Mora, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació segons costum, determinaren admetre-li quitament a don Francisco Alberto de Bie, de un censal de dosentes lliures de capital anual, de dit, de dozens sous, hipotecat en unes terres que li comprà a don Fèlix Tàrrega. La qual escriptura de quitament autorisà Berthomeu Peña de la Càmara, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1112]

[f. 25r] 1736, juliol, 14

Que es prenguen contes a tots los senyors que els tinguen pendents.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, doctor Estanislau Soler, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà y Pere Mora, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació

per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que a últims de setembre de este any es prenguen contes a tots los senyors que els tinguen pendents: de primícia, sindicat y racionalat; y que es dega comensar per el senyor Soler, per quant és estat qui à fet la instància.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1113]

1736, juliol, 15

Gràcia de àbits al doctor Agustí Cifre. Renúncia de el banch de l'Hospital.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacrista, don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, [f. 25v] feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre a les salves adventícies al doctor Agustí Cifre, retor del lloc de Seniera; y aisí mateix, fer-li gràcia de àbits de dotor, com los husen els tals en esta santa iglésia. De tot lo que rebé escriptura pública Jaume Lluís Mollà, notari, en dit dia.

Etiam, determinaren que pogués dispondre el administrador de l'hospital del banc a què té dret el cabildo en dita casa, en tems de comèdies, durant la voluntat del cabildo; per a què en este tems pugua traure esta santa casa algun profit.

Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1114]

[1736, juliol, 20]¹²⁸⁵

Repartment de luïsmes de Juan Labarta.-

En 20 de juliol 1736, Juan Labarta pagà 4 lliures 10 sous per la venta de una casa tenguda a luïsmes de 5 sous al benifet de sant Lluch; consta de la venta per escriptura feta per Jasinto Gascó, escrivà en 4 de març 1735. Mossén Francisco Soler es retingué 4 sous 6, per

---

¹²⁸⁵ La data és nostra.

sou per lliura; y resten per repartir 4 lliures 5 sous 6. Y es repartiren en los senyors de este boxart.

Deà	.....	6 sous 3. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	6 sous 3. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	6 sous 3. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	6 sous 3. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	6 sous 3. Ortís, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	6 sous 3. Cebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	6 sous 3. Doctor Santmartí, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	6 sous 3. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	6 sous 3. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	6 sous 3. Texedor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	6 sous 3. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	6 sous 3. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	6 sous 3. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	6 sous 3. Jordà, (<i>signat</i>)

18 dinés del pico es donaren al pertiguer.

[f. 26r] 1736, juliol, 20¹²⁸⁶

Resposta a la carta del cabildo de Albarrasín. Que es fasa garnacha al pertiguer.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se solen celebrar los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Mathias Jordà y doctor Buenaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren es donàs resposta a la carta del cabildo de Albarrasín, en què remití un manifest defensant los drets del señor obispo de dita iglésia de Albarrasín.

Etiam, determinaren que de les 236 lliures 15 sous 5, que y à sobre les dos mil, de què se ha de fer la primera entrada en lo llibre de la administració dels drets de amortisar, affecta per concessió apostòlica a la mensa capitular, es traga lo que hagut de costes en la

¹²⁸⁶ Incorporem aquesta acta dins de la determinació anterior, atés que es tracta del mateix dia.

expedició de esta gràcia, que segons s'ha fet relació, importarà poc més de 1.361 lliures; y que el remanent, pagada la garnacha que es determinà fer al pertiguer, se u detinga el senyor deà per a chocolate, en part de gratificació de haver estat esta gràcia fruit de la seua idea, aplicació y diligències.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1115]

[f. 26v] 1736, juliol, 24

Gràcia de àbits al doctor Francisco Juaneda.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Mathies Jordà y el doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la magior part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, feren gràcia de hàbits al doctor Francico Juaneda, retor del lloc de Balones; acte rebut per Luís Mollà, en dit dia.

Doctor don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1116]

1736, agost, 3

Que no se apelle de la sentència en la causa contra don Manuel Llinàs.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortig, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor Buenaventura Soler, determinaren en què no se introduïxca aplicació a la sentència donada per la Audiència en el pleyt que es seguia contra don Manuel Llinàs.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1117]

[f. 27r] 1736, agost, 14

Admissió de l'aniversari de Manuela Guitart. Que el procurador pague en València el subsidi de tots los senyors. Que mossén Chrisóstomo Navarra estudie en el obuè.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y el doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren admitir la fundació de l'aniversari general que Manuela Guitart manà en son testament, sobre els béns que oferixen el[s] administradors.

Etiam, determinaren que el subsidi de tots los senyors canonges el pague el procurador de València y que el import de dita paga se'l retinga el procurador de la iglésia, de la paga del primer de mars.

Etiam, determinaren que se li fasa saber a mossén Chrisóstomo Navarro, que com no se aplique a l'estudi de l'obuè, en la seua profeció de músic, se li borrarà la plaza.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1118]

1736, agost, 25

Retrovenda de 10 fanecades de terra a Thomàs Bollinches, de Torrent.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, [f. 27v] sacriste, don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren otorgar retroventa a Thomàs Bolinches, veý del poble de Torrent, de 10 fanecades de terra, meiñs brases, çites en la Vega de esta ciutat y en la partida dels Dotse;

les quals comprà el cabildo de Jusep Alba, a carta de gràcia. De tot lo qual rebé escriptura pública Francisco Navarro, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1119]

1736, setembre, 10

Admissió de aniversari general per Manuela Guitar.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren admitir una fundació de un aniver-[f. 28r]sari general, manada per Manuela Gitart en son últim testament, que pasà davant Juan Sanchis, de Canals, notari. La qual fundació de aniversari general, en música, la feren el doctor Jusep Garix, prevere, y don Jucep Àlbaro, en nom y administradors de dita senyora. Per a lo que transportaren aquells béns corresponens a dita fundació, com per extens consta per la escriptura que, en el dia de la fecha, rebé Esteve Juan, síndic de esta iglésia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1120]

1736, octubre, 13

Que el dia de les Ànimes sols se canten mises en tres trats.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Marco Antoni Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit

racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, per quan se experimenten alguns inconveniens de cantar totes les mises en el dia de les Ànimes, en los altars que volen los devots, que en dit dia sols se puguen cantar en tres trast[s].

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1121]

[f. 28v] 1736, octubre, 27

Admissió de dos censals, feta per mossén Vicent Navarro. Gratificació a mossén Josep Ortoneda, de 30 lliures. Gràcia de àbits al doctor Josep Juan, de València.-

Ajuntats y congregats en la presint aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Onofre Vicent Texidor, doctor Jusep Roca, don Francisco Vidal, don Diego Fèlix Ortiz, doctor don Jusep Cebrià, doctor don Marco Antoni Gavilà y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre una transportació per mossén Vicent Navarro, subdiaca, de dos censals de capital, cada un de 59 lliures 6 sous 8, en la obligació de pagar 11 sous 8, per el subsidi, cascun any, mentres vixca; y de lo restan celebrar misses hasta que se extinguixca el atràs que duu; y después de la seua vida per a mises per la seua ànima.

Determinaren, vist el especial cuidado y manifestes millors de les terres de la iglésia, per la molta aplicació de mossén Jusep Ortoneda, se li donasen 30 lliures de gratificació.

Determinaren, per empeño del senyor deà, fer gràcia de àbits al doctor Jusep Juan, vicari perpètuu de l'Hospital, parròquia de València.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1122]

1736, octubre, 31

Que en les festes de fora cobren els músichs, que tenen més treball, porció y mija.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols [f. 29r] de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que en les festes que la capella tingués fora de la ciutat, tinguessen de cobrar porció y mija, aquells músics que porten més treball, per el lluïment de dita capella.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1123]

1736, novembre, 17

Que en el dia de prima mensis es diguen vespres. Que en les processons y matines se'ls done a cascun senyor 5 sous-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre [f. 29v] a les a salves adventícies al doctor Jusep Juan, vicari de l'Hospital General de València; y ayxí mateix li feren la gràcia de àbits. De tot lo qual rebé escriptura pública Jaume Lluís Mollà.

Etiam, determinaren que en los dies de *prima mensis*, que es diu misa de rèquiem, es diguen també vespres.

Etiam, determinaren que en totes les prosesons y maytines de la iglésia se li donaren a cada senyor canonge, dos de plata de distribució, del producte de el fondo de dret de amortisar; exeptuant els maytines de Nadal y Semana Santa, com los de Pasqua.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1124]

[1736, desembre, 6]¹²⁸⁷*Repartiment del lluíisme del governador-*

En sis de de[s]embre, pagà don Francisco Alberto de Bie, governador y corr[e]jidor de esta ciutat, trenta-y-tres lliures dotse sous pel dret de un lluíisme de una pesa de terra, en la partida del camí de Ped[r]agós, sis fanecades tenguda a domini major y directe a este cabildo. De què es féu lloació y aprovació en este dia en escriptura pública per Diego Maravall, la qual cantitat es repartí entre els senyors abaix firmats.

Deà	.....	2 lliures 9 sous 9. La Viña, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	2 lliures 9 sous 9. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	2 lliures 9 sous 9. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	2 lliures 9 sous 9. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	2 lliures 9 sous 9. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	2 lliures 9 sous 9. Ortín, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	2 lliures 9 sous 9. Esbrí, per, (<i>signat</i>)
Ros	.....	2 lliures 9 sous 9. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	2 lliures 9 sous 9. Gavilà, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	2 lliures 9 sous 9. Texidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	2 lliures 9 sous 9. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	2 lliures 9 sous 9. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	2 lliures 9 sous 9. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	2 lliures 9 sous 9. Jordà, (<i>signat</i>)

[1125]

[f. 30r] 1737, gener, 12

Repartiment del lluíisme de Josep Solosano.-

En 12 de janer del present any es repartiren entre els senyors infrafirmats 2 lliures; y per un dret de lluíisme causat per venta de Jusep Solosano a favor de Juana Anna Solosano, de un corral part de una casa en la Altriaca, que era mossén Chova. Tengut dit corral a un

¹²⁸⁷ La data és nostra. Aquest repartiment de boixart realitzat el dia 6 de desembre i el del dia 12 de gener s'intercalen dins de l'ordre de les actes.

lluïisme de 1 sou y 6, ans 2 sous 6, a la almoyna de Bernat Jovell, segons dita venta, escriptura per Diego Maravall, en 12 de mars 1736.

Deà	.....	3 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	3 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	3 sous. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	3 sous. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Ortín	.....	3 sous. Ortín, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	3 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	3 sous. Esbrí, per, (<i>signat</i>)
Capiscol	.....	3 sous. Villar, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	3 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	3 sous. Texedor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	3 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Roca	.....	3 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	3 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	3 sous. Villar, (<i>signat</i>)

[1126]

1736, novembre, 24

Gràcia al prior de Sant Agustí per a què es toquen les campanes.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, doctor don Juseph Jordà, don Marcos Gavilà y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren concidir la gràcia al prior de [f. 30v] Sant Agustí de què, en la festa de la Translació del Señor a la iglésia nova del seu convent, se toquen les campanes al bol la vespra, en la nit, a la oració de les Ànimes; y el dia, al tems de pasar la prosesó per esta santa iglésia colejal. A la qual determinació protestà el sobredit senyor canonje Soler, per no convenir en ella.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1127]

1737, gener, 7

Capítol general de nominació de oficis.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on se ce[le]bren los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà,¹²⁸⁸ don Marcos Gavilà, Pedro Mora, doctor Ventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats de dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, y presedint convocació feta a so de campana, segons bul·les apostòliques concedides per a la celebració del present capítol general y nominació de oficis per al bon govern de esta santa iglésia, en dit dia,¹²⁸⁹ determinaren fer la elecció *more solito* per a el present añj, reservant la confirmació per a el altre dia de Pasqua de Pentecostes. [f. 31r] Primerament, se nomenà en jutje contador al senyor don Onofre Vicent Teixidor; en racional de cabildo a don Diego Fèlix Ortín; en síndico y apuntador general al senyor Pedro Mora; en apuntador al senyor don Jusep Garcia Ortega; en archiver al senyor doctor Estanislau Vicent Soler; en clavari del Sacrament al senyor don Francisco Vidal; en elet de la obra al senyor don Onofre Vicent Teixidor; en clavari de la çera a mossén Christòfol Piquer; en bolsers a mossén Francisco Vidal y mossén Francisco Cortés; en racional de misses al doctor Juan Batiste Tornier; en traster y llumener a mossén Llorens Gisbert; en sacramenter a mossén Jusep Martí; en clavari de les santes Relíquies a mossén Francisco Llobregat; en acapatador de les Ànimes per la ciutat a mossén Pere Ferrando; en credencier a mossén Pasqual Pellegrero; en supsíndic anual a mossén Francisco Soler; en asistent de la capa a mossén Lluís Yborra; en depositari de les porcions per a pleits y altres gastos a mossén Miquel Agulló. De tot lo qual es rebé escriptura pública per Jaume Lluís Mollà.

Etiam, sortejaren dos òrfenes de don Juan Sans, de Seniera, per quant la ciutat sols pagà per mitat. Y sortejà el senyor don Eusebi Llinàs y el senyor Pere Mora.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹²⁸⁸ Al ms. apareix repetit el nom d'aquest canonge «don Matias Jordà».

¹²⁸⁹ Al ms. «dit dia» apareix tacat per la tinta.

[1128]

[f. 31v] 1737, gener, 31

Que es consulte la bul·la dels set oficis a València. Condonació de luïsmo a mossén Francisco Soler. Que se escriga al senyor bisbe de Múrcia per tonsura a Fernando Acuña.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, doctor don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren es consulte per la bul·la de els set oficis a València, per estar vacant el de subsacriste per mort del doctor Francisco Ortín, sobre si es deuran fer oposicions.

Etiam, determinaren condonar el lluïsmo causat a mossén Francisco Soler per la compra de una casa, cita en el carrer de la Triaca, que respon quinse sous anuals a la premísia; com consta per acte rebut per Jaume Lluís Mollà, en lo primer dels presents mes y any, en atenció als servisis de el dit mossén Francisco.

Etiam, determinaren escriure al senyor obispo de Múrcia, suplicant-li la gràcia de donar tonsura a mossén Fernando Acuña, organiste actual de esta santa iglésia.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1129]

[f. 32r] 1737, febrer, 7

Amortització de la festa deixada per Francisco Ortín.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, doctor Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista del memorial de Chochim Bru y hereus, que es registre el minutari de Juan Baptista Sanchis, per si se encontra notícia de lo que conté dit memorial.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà.¹²⁹⁰

Etiam, determinaren acceptar la amortisació de una festa en el dia de sant Francisco Xavier, que es deixà el doctor Francisco Ortín en son últim testament. La qual amortisà el senyor deà, com albacea de el dit. Per a lo qual transportà un censal de capital de dosentes lliures y pensió de dosens sous, carregat sobre una casa, cita en esta ciutat en lo carrer de en Gai. De tot lo que rebé escriptura pública Lluís Mollà, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1130]

[f. 32v] 1737, febrer, 23

Convocació per a el ofici de subsacriste.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que per a el disabte que es seguís se convoque per papers per a resoldre si se à de proveir el ofici de subsacriste vacant, per mort del doctor Francisco Ortiz, per oposicions o no.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1131]

1737, març, 2

Gràcia del benifet de subsacriste a favor de mossén Vicent Guimerà.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant [f.

¹²⁹⁰ Encara que apareix la fórmula d'acabament de la determinació, aquesta hi continua.

33r] ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de l'informe de València en què se assegura tenir el cabildo facultat per a donar el benifet de subsacriste sens oposicions, donar-lo-y a mossén Vicent Guimerà, domer, per quan este es troba inhàbil de veu y no pot servir la doma.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1132]

1737, març, 7

Poder per a presentar el ofici de subsacriste.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora y doctor Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer poder a Gaspar Domingo Devesa, per a què presente a mossén Vicent Gimerà el ofici de subsacriste, per mort del doctor Francisco Ortín. El qual poder rebé Esteve Juan, notari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1133]

[f. 33v] 1737, març, 16

Quitament ad in vicum entre el cabildo y convent de la Trinitat.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren otorgar

resíproco quitament, entre este cabildo y el convent de la Santíssima Trinitat, de uns censals de cent lliures; de què rebé escriptura pública Esteve Juan, notari, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1134]

1737, abril, 4

Poder a mossén Gaspar Alcover. Sermó del novenari al retor de Benirredrà.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, doctor don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia [f. 34r] y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren confirmar el poder o donar-li'n de nou a mossén Gaspar Alcover, prevere, segons se li donà en lo añj de 1732, per escriptura que rebé Juan Baptista Sanchis; el que rebé Juamme Lluís Mollà, notari, en el sobredit dia.¹²⁹¹

Etiam, determinaren donar-li el sermó de el dia que fa la festa el cabildo en el novenari de la Mare de Déu de la Seu, al doctor Vidal, retor de Benirredrà.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1135]

1737, abril, 20

Que se li done la presència a mossén Llorens Gisbert. 8 lliures de alguinaldo a la capella.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don

---

¹²⁹¹ Aquesta concessió de la procura de l'església es determinà el 19 d'abril de 1732, vegeu la determinació [912]. Cal esmentar que l'acte de nomenament es realitzà el 26 d'abril de 1732, vegeu [914]; aquest càrrec de procurador era per a dos anys, més un de «respit». Conclòs aquest període en la present determinació se li torna a nomenar com a procurador.

Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la relació de el metje, [f. 34v] consedir la presència a mossén Llorens Gisbert, en aquells dies que necessitàs per a anar a pendre els banys de Fortuna.¹²⁹²

Etiam, determinaren donar de argulando a la capella huit lliures en atenció al desempeñó an tengut en la música esta Semana Santa.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1136]

1737, maig, 11

Que se eixecute als arrendadors de la primícia.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, doctor don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que es instàs eyxecució al[s] arrendadors de la premícia per la paga vensuda en Carnistoltes.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1137]

[f. 35r] 1737, juny, 6

Que es done distribució, dia de la dedicació. Resendiment de la primícia.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos

---

¹²⁹² Trobem que fa referència als Banys de Fortuna, situat en una de les millors zones d'aigües termals de la Península. Els seus banys termals i curatius daten de l'època Romana i Àrab, sorgint les seues aigües de la terra a 53°C. Es tracta d'aigües de composició sòdica, clorurada, sulfatada i fluorada. Són aigües medicinals molt benvolgudes i ideals per tractar el reuma, l'artrosi i malalties de les vies respiratòries. Es troben a 3km de la localitat de Fortuna i a 25 kms. de Múrcia.

Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que la festa de la dedicació de esta santa iglésia se celebràs en distribució, com los dies colendos; sis capes, música —a la missa conventual, primícies y segones vespres— y campanes al bol.

Etiam, determinaren admetre el resentiment de la escriptura de arrendament de la primícia a Vicent Martí y Berthomeu Roca. Y donaren poder a l'infraescrit racional de cabildo, y als que seguiran,¹²⁹³ per a què puguin arrendar la dita primícia, cases y terres de esta iglésia.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1138]

1737, juny, 12

Confirmació de oficis.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortín, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora, don Marcos Gavilà, [f. 35v] doctor Buenaventura Soler y Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren confirmar tots los empleos que foren nomenats en el capítol de Reys que es celebrà en lo dia set de janer; de què es rebé escriptura pública per Jaume Lluís Mollà.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1139]

1737, juny, 19

Admissió de percasos y gràcia de àbits al doctor Lorens Ribera. Que es done distribució als que dihuen mises dia de festa en les hermites.-

---

¹²⁹³ Al ms. «esguiran».

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li admissió a percasos al doctor Llorens Ribera y fer-li gràcia de àbits; pagà sinc lliures per lo augment de distribució y se obligà a pagar el atràs de misses del seu benifet, si el senyor vicari general declarava de veu pagar-lo.

[f. 36r] *Etiam*, determinaren no se'ls done la distribució a ningú dels beneficiats que van los dies de festa a dir missa a les hermites del Puig y Sant Antoni.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1140]

1737, juny, 28

Gràcia de àbits al doctor Agustí Sales. Transportació de una casa.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer-li admissió a les salves adventícies y gràcia de àbits al doctor Agustí Sales; escriptura per Jaume Lluís Mollà.

Etiam, determinaren admetre una transportació, que féu lo senyor deà a favor de esta iglésia, de una casa de el difunt Joan Antoni Dupon, caraviner; per a què a voluntat de el cabildo se li diguesen misses; escriptura per el dit sobredit escrivà.¹²⁹⁴

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹²⁹⁴ Jaume Lluís Mollà.

[1141]

1737, juliol, 18

Nominació de examinadors a la plaza de domer.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, [f. 36v] ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, per haver-se ya cumplit los quaranta dies dels edictes de la plaza de domer per a les oposicions, y nomenaren per a examinadors a mossén Jusep Portell,¹²⁹⁵ mestre de capella y mossén Fernando Acuña, organiste.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1142]

1737, juliol, 23

Àpoca al retor de Castelló. Convocació per papers.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobre-[f. 37r] dits senyors, determinaren otorgar carta de pago al doctor Roca, retor de Castelló, que abans o fon de Alcoy, de sis-centes y sinquantanta lliures que devia per una concòrdia entre dit retor y este cabildo, que autorisà Gaspar Domingo Devesa. La qual carta de pago autorisà en este dia Esteve Juan. Y donà dit retor sinquantanta lliures a compliment de les dites sis-centes sinquantanta, les quals entregà el infrascrit racional al senyor deà.

---

¹²⁹⁵ L'organista i prevere Josep Portell, morirà el dia 5 de març de 1758, deixant per a bé de la seua ànima 50 lliures, segons consta en el testament realitzat davant [...] Bernabeu, en 19 de febrer de 1758. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

Etiam, determinaren que per a demà foren convocats tots los senyors per paper per a elegir domer.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1143]

1737, juliol, 24

Elecció de domer a mossén Gregori Pinazo.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, doctor don Onofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, doctor don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, havent vist la graduació feta per los examinadors, dels opositors, elegir a mossén Gregori Pinazo per domer, natural de la vila de Alpuente.

En fe de lo qual la escriguí [f. 37v] y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1144]

1737, juliol, 27

Poder per a presentar la doma. Que mossén Carlos Roca pague les mises. Que se li done 3 sous al domer. Que se escriga a mossén Martí Talens.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer-li poder a Gaspar Domingo Devesa per a què en nom de este cabildo presente a mossén Gregori Pinazo el benifet de domer; el que rebé Jaume Lluís Mollà.

Etiam, determinaren que se estrechàs a mossén Carlos Roca¹²⁹⁶ per a què evacue el atràs de les misses de la capellania [que]¹²⁹⁷ poseïx de la hermita del Calvari.

Etiam, determinaren donar-li a mossén Gregori Pinazo tres sous cada dia, entre tant no se ordena, ab la obligació de servir en este tems de sochantre.

Etiam, determinaren se li escriga a mossén Martí Talens, ajudant de domer y de sochantre, vinga a servir el seu benifet o que lo renuncie.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1145]

[f. 38r] 1737, agost, 3

Que es diga la missa después de nona. Que es done distribució en les processons. Que assistixquen a l'últim respons dels soterrars generals.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que la missa de la festa en tot lo novenari de la reyna Santíssima de la Seu siga votiva y después de nona.

Etiam, determinaren, vista la poca assistència dels beneficiats en les prosesons generals, que no y à señalada destrubució, com és en los dies de la Assumció, Concepció, sen Pere y sen Feliu, es lleven sis dinés a cascú de el tot de la distribució doble que y à en tals dies y se n'afixguen sis més de la bosa y se donen per distribució en la procesó, en la adventícia que es té. Total, es repartixca *inter* presents, entenen-se en estos los malals; y que no guañen la distribució los que después de la prossesó no assistixquen en lo cor a la salve del tems en què es finalisa.

Etiam, determinaren, per lo mateix motiu de no assistir els beneficiats a l'últim respons resat, que es diu en los aniversaris generals a la porta de la sacristia con-[f. 38v]cluiïts els tres responsos; siguen apuntats en la distribució de aquell acte els que no assistiren al sobredit respons resat.

¹²⁹⁶ El prevere Onofre de Carlos Roca, beneficiat de la col·legiata de Santa Maria, fou soterrat el dijous 7 de febrer de 1788, deixant per a bé de la seua ànima 500 lliures, segons consta en el testament fet davant Francisco Carrizo, en 27 de juliol de 1785. *Ibidem*.

¹²⁹⁷ Inserim el relatiu.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (Signat)

[1146]

[1737, agost, 14]¹²⁹⁸

Repartiment de luïsmes. Repartiment de luïsmes.-

En 14 de agost del present aňj es repartiren entre els senyors del boixart infrafirmats 140 lliures 17 sous 4, produïdes de la venta que féu don Jacinto Mallà al cabildo de València, de la heretat de Meses, que era de Benlloch, de la que és senyor directe este cabildo.

Deà	.....	10 lliures 8 sous 8. La Viña, (signat)
Cabiscol	.....	5 lliures 4 sous 4. Ros, (signat)
Gavilà	.....	10 lliures 8 sous 8. Gavilà, (signat)
Teixidor	.....	10 lliures 8 sous 8. Teixidor, (signat)
Brotons	.....	10 lliures 8 sous 8. Brotons, (signat)
Mora	.....	10 lliures 8 sous 8. Mora, (signat)
Soler	.....	10 lliures 8 sous 8. Vicent Soler, (signat)
Roca	.....	10 lliures 8 sous 8. Roca, (signat)
Vidal	.....	10 lliures 8 sous 8. Vidal, (signat)
Ortiz	.....	10 lliures 8 sous 8. Ortiz, (signat)
Cebrià	.....	10 lliures 8 sous 8. Cebrià, (signat)
Ortega	.....	10 lliures 8 sous 8. La Viña, (signat)
Jordà	.....	10 lliures 8 sous 8. Jordà, (signat)
Inquisició	.....	10 lliures 8 sous 8. Inquisició, (signat)

En dit dia, higuament es repartiren, entre els senyors infrascrits en el boixart, 26 lliures 12 sous 6, causades per lo quindení de la heretat de la capellania de don Pedro Belloch, que al present poseix don Felip Ortiz, ciutadà, junt al camí y creu de València, vensut en 15 de octubre de lo aňj 1730.

Deà	.....	1 lliura 19 sous. La Viña, (signat)
Cabiscol	.....	19 sous 6. Ros, (signat)
Gavilà	.....	1 lliura 19 sous. Gavilà, (signat)
Teixidor	.....	1 lliura 19 sous. Teixidor, (signat)

---

¹²⁹⁸ La data és nostra.

Brotons	.....	1 lliura 19 sous. Brotons, (<i>signat</i>)
Mora	.....	1 lliura 19 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura 19 sous. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura 19 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	1 lliura 19 sous. Vidal, (<i>signat</i>)
Ortiz	.....	1 lliura 19 sous. Ortiz, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	1 lliura 19 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	1 lliura 19 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	1 lliura 19 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	1 lliura 19 sous. Inquisició, (<i>signat</i>)

[1147]

[f. 39r] 1737, agost, 27

Compra de terra de don Carlos Rotlà.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, don Diego Fèlix Ortiz, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren comprar a don Carlos Rotlà, un tros de terra en la partida dels Dos Molins, a carta de gràcia, per obs de quitar 223 lliures 19 sous 4, que el sobredit don Carlos respon a esta santa iglésia, en quatre sensals distints.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1148]

[f. 39v] 1737, agost, 31

Quitament de censals. Quitament de censals. Àpoca. Salari a Devesa. Gràcia de àbits al doctor Vicent Guillem.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de San Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de esta santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, doctor Jusep Cebrià, don Mathias Jordà, doctor Bonaventura Soler, doctor don Fructuoso

Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat al[s] sobredits senyors, determinaren y feren quitament dels quatre censos y prorrates de don Carlos Rotlà y Olomar; per Diego Maravall, notari.

Etiam, fermaren quitament del censal de 25 lliures que responia el senyor doctor y canonge Bonaventura Soler, y dels dos de mossén Francisco Codina, de 90 lliures; per Jaume Lluís Mollà, escrivà.

Etiam, fermaren àpoca a la Séquia de Benifurt de les 2.618 lliures 2 sous 2; per dit Maravall.

Etiam, substituïren a Gaspar Domingo Devesa del salari que tenia Juan Bòria.

Etiam, feren gràcia de àbits al doctor Vicent Guillem, vicari del lloch de Paterna.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la ma pròpria mà. Don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1149]

[f. 40r] 1737, setembre, 13

Resposta per a rogatives.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacrista, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Mathias Jordà, doctor Bonaventura Soler y Manuel Llinàs, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren es responguera a la carta que de orde de la il·lustre ciutat, escrivia al senyor racional de cabildo, el senyor don Luís Zerdà, regidor de mesada, a fi de fer rogatives a la patrona de la Salut Pública. Que a l'endemà, dia immediato es daria principi a la rogativa; com se executà.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la ma pròpria mà. Don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1150]

1737, setembre, 14

Condonació de pensions de luïisme.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Mathias Jordà y don Manuel Llinàs, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit regent de racional de cabildo, a qui [f. 40v] féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren la gràcia de hàbits al doctor Vicent Guillem, vicari de Paterna.

Etiam, determinaren que el luïsmè de les cinc fanecades de terra, que estan en lo camí Pedragós, del senyor canonge Cebrià, no està corrén, se li condonen les pencions pagant el dret de luïsmè y adosan-lo en la venta.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la ma pròpria mà. Don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1151]

1737, octubre, 4

Venda de casa.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Mathias Jordà, doctor Bonaventura Soler, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la magior part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y feren venda de la casa que era de Juan Antoni Dupon a Policarpi Iborra, la qual féu el cabildo com administrador. Acte rebut per Luís Mollà, escrivà, en dit dia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la ma pròpria mà. Don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1152]

[f. 41r] 1737, octubre, 7

Quitament de censal.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors doctor don Diego Eugeni de la Viña,

deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Jusep Gavilà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Jusep Cebrià, don Mathias Jordà y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació haver convocat als sobredits senyors, determinaren y es féu quitament del censal de terres de propietat de 574 lliures 1 sou 8, a favor del reial monestir de Santa Clara de esta ciutat; acte rebut per Francisco Navarro Espuche.

Etiam, determinaren es vera si es podia comprar a carta de gràcia la terra de la viuda del dragó Roca.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la ma pròpria mà. Don Jusep Gavilà, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1153]

1737, novembre, 16

Carta a Roma.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde [f. 41v] de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que el senyor canonge Ventura Soler li escrigués al seu corresponent de Roma manàs expedir la bul·la per a mudar de àbits.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1154]

1737, novembre, 23

Que no es toquen les campanes.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Dionís Ros, cabiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, doctor don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major

part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren negar-se a la petició que el convent de Capuchinos féu de què es tocaren les campanes en motiu de les festes [que]¹²⁹⁹ fehen els dits per la beatificació de el beato Josefo de Leonisa,¹³⁰⁰ per quant no se encontra eixemplat de haver-se fet e[n] tal casos.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1155]

[f. 42r] (*Sense data*)¹³⁰¹

Repartiment de lluíisme.-

Repartiment de lluíisme, entre els senyors del boixart infrascrit, de dos lliures setze sous, produïdes del dret de luïisme de una venta de un solar de casa a favor de Jusep Aliaga de Jusep, que ans pagava don Pedro Beamont, de pensió de cinch dinés a la almoyna de empleos, que tocà a cascú quatre sous.

Deà	.....	4 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Brotos	.....	4 sous. Brotos, (<i>signat</i>)
Soler	.....	4 sous. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	4 sous. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Ortiz	.....	4 sous. Ortiz, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	4 sous. Esbrí, per, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	4 sous. Cebrià, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	4 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	4 sous. Villar, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	4 sous. Teixidor, (<i>signat</i>)
Mora	.....	4 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	4 sous. Garcia, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	4 sous. Villar, (<i>signat</i>)
Roca	.....	4 sous. Roca, (<i>signat</i>)

¹²⁹⁹ Inserim el relatiu.

¹³⁰⁰ Sant Josep de Leonisa (1556-1612), fou canonitzat per Benet XIII el 29 de juny de 1746.

¹³⁰¹ El parèntesi és nostre.

[1156]

1737, desembre, 11

Admissió per àbits al doctor Borràs. Que no entre ningú en lo presbyteri.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer-li admissió a les salves adventícies al doctor Juan [f. 42v] Batiste Borràs, prevere, veý de la ciutat de València; y aisí mateix li feren gràcia de àbits. De què rebé escriptura pública Jaume Lluís Mollà, en dit dia.

Etiam, determinaren que el credencier no permeta entrar, durant los oficis, a persona alguna en el presbiteri.

En fe de les quals les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1157]

1737, desembre, 30

Pocessió de principal de don Marcos Gavilà.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recident[s], feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li la poseció de principal al senyor Marco Antoni Gavilà, coadjutor que fonc del difunt senyor don Jusep Gavilà; com en efecte se li donà, en este dia. Y rebé la escriptura de poseció Jaume Lluís Mollà, notari y síndic de esta iglésia. Y pagà, dit senyor don Marcos, 17 lliures 10 sous, per la escriptura y arguilandos.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1158]

[f. 43r] [1737, desembre, 31]¹³⁰²*Repartiment de luïisme.-*

En 31 de de[s]embre 1737 es repartí entre els senyors del boyxart infrascrit un dret de lluïisme de 1 lliura 16 sous 6, causat per una venta a favor de mossén Francisco Cortés; segons consta ab acte rebut per Jaume Lluís Mollà, notari, en 10 de dits mes y añj.

Deà	.....	2 sous 2. Mora, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	2 sous 2. Brotons, (<i>signat</i>)
Soler	.....	2 sous 2. Ortiz, (<i>signat</i>)
Ortiz	.....	2 sous 2. Ortiz, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	2 sous 2. Ortiz, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	2 sous 2. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	2 sous 2. Esbrí, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	2 sous 2. Ros, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	2 sous 2. Teixidor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	2 sous 2. Ros, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	2 sous 2. Ortega, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	2 sous 2. Jordà, (<i>signat</i>)
Mora	.....	2 sous 2. Mora, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	2 sous 2. Villar, (<i>signat</i>)

[1159]

1738, gener, 7

Posició de altar a mossén Juan Vilaroya, vide die 12 marsi 1741,¹³⁰³ Elecció de ofícis.-

Ajustats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, ha on se celebren los capítols de esta santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, doctor don Nofre Vicent Teixidor, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, doctor don Jusep Cebrià, don Mathias Jordà, don Marco Antoni Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels

---

¹³⁰² La data és nostra.

¹³⁰³ Vegeu determinació [1262], on consta la possessió de percasos de Joan Vilaroya.

senyors al present recidens, y presidint convocació feta, a so de campana, segons bulles pontifícies concedides per a la celebració del present capítol general y nominació de oficis per a el bon govern de esta santa iglésia, determinaren en dit dia fer la elecció *more solito* per a el present añj, reservant la confirmació [f. 43v] per a el altre dia, no impedit, de la Pasqua de Pentecostes. Primerament, se nomenà en jutje contador al senyor canonge Vicent Brotons; en racional de cabildo a don Diego Fèlix Ortiz; en síndic y procurador general al senyor canonge don Francisco Vidal; en archiver al senyor canonge doctor Estanislau Vicent Soler; en apuntador al senyor canonge don Jusep Ortega; en clavari del Santíssim Sacrament a don Diego Fèlix Ortín; en elet de la obra de Nostra Señora al senyor canonge don Nofre Vicent Teyxidori; en clavari de la sera a mossén Cristòfol Piquer; en bolsers a mossén Francisco Vidal y mossén Francisco Cortés; en racional de mises al doctor Juan Batiste Tornier; en traster y animer a mossén Antoni Martí; en sacramenter a mossén Jusep Martí;¹³⁰⁴ en clavari de les Santíssimes relíquies a mossén Francisco Llobregat; en arplegador de les Ànimes per fora a mossén Pere Ferrando; en credencier a mossén Pasqual Pellegrero; en subsíndic anual a mossén Francisco Soler; en asistent de la capa a mossén Lluís Yborra; y últimament, en dipositari de les porcions per a gastos de pleits a mossén Miquel Agulló.

Etiam, sotejaren dos òrfenes de don Juan Sans, de Seniera; y cabé la sort als senyors doctor Jusep Roca y don Diego Fèlix Ortiz.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1160]

[f. 44r] 1738, febrer, 1

Carta de lasto. Que es puguen quitar els luïsmes.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marco Antoni Gavilà, y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidens, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, presentà el

---

¹³⁰⁴ El prevere Josef Martí, beneficiat de la col·legiata de Santa Maria, fou soterrat el dilluns 10 de març de 1788, deixant per a bé de la seua ànima 50 lliures, segons consta en el testament fet davant Juan Bautista Vera, escrivà, en 25 de setembre de 1786. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

vereder de la bula de la Santa Crusada la carta del rey y despach del comissari general per a el cabildo, que és costum de tots los anys.

Determinaren se li donàs lasto a Manuel Pont per a què puga repetir contra la herència del capità Barrueso, les peticions vençudes del lluïisme que à regonegut sobre la casa, de dos sous anuals.

Etiam, determinaren admetre als que demanaren se'ls transporte el dret de alguns lluïsmes en què resulte benefisi, presedint decret corresponent.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1161]

1738, febrer, 15

Gratificació a mossén Ortoneda. Que el racional de mises done un paper dels atrasos de les mises dels benifets.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, [f. 44v] don Dionís Ros, cabiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en atenció a les grans millores de les terres de la iglésia, deguda a la gran aplicació y cuidado de mossén Jusep Ortoneda, se li donen trenta-sis lliures; y així mateix, que en el cabildo de Reys, tots los anys, vist los treballs del sobredit, se li done una gratificació.

Etiam, determinaren que el racional de misses manifeste un estat de atràs de el peu dels benifets.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1162]

1738, març, 4

Posesió de principal del senyor Mora.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sen Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don

Eusebio Llinàs, sacriste, don Dionício Ros, cabiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marco Antoni Gavilà, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de [f. 45r] orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren donar-li posesió al senyor doctor y canonge Bonaventura Soler, com a apoderat del senyor canonge Pere Mora, del canonicat que poseïa el senyor canonge Pere Mora, major, son principal, que morí dia 23 de febrer de este present any; de què rebé escriptura pública Jaume Lluís Mollà. Y dit senyor apoderat pagà 17 lliures 10 sous que importaren los gastos de dita posesió.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1163]

1738, març, 13

Que pase a València el senyor Soler, menor. Que no se admeta músich que porte lliurea.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, Pere Mora, don Marco Antoni Gavilà, doctor Bonaventura Soler y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren que pase a València el sobredit canonge Soler, menor, a desempeñar la bul·la impetrada en què concedeix el papa¹³⁰⁵ puguen els senyors canonges de esta santa iglésia mudar el color dels àbits de cor, de negre en violat. Per a lo qual se li entregaren al dit senyor canonge Soler 836 lliures 6 sous, [f. 45v] import de dita bul·la, que para en poder del doctor Vicent Corbí, prevere.

Etiam, determinaren no sia admés per músic de la capella ningun músic que vista lliurea; y que se li fasa saber al mestre.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹³⁰⁵ Climent XII.

[1164]

1738, abril, 11

Bulla de gràcia de mudar el color dels àbits negres en violats. Carta a la il·lustre Ciutat donant-li notícia de la gràcia antecedent.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marco Antoni Gavilà, Pere Mora y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, vista la bul·la expedida en Roma *anno incarnationis Domine 1737, octavo kalendas februarij*, en què sa santitat concedeix al cabildo que puga mudar-se el color dels àbits de cor, de negre en violat, que tots los senyors capitulars queden convocats per a demà a les huit del matí, que contarem dotse del present, per a portar dita bul·la al més exacte compliment; per a lo que manaren al senyor síndic capitular tingués prevengut a Jaume [f. 46r] Lluís Mollà, síndic secular de este cabildo, per a el citat dia y ora, que autorisara la posseció que devia donar don Juan Ortiz, prevere, en virtud del mandato *demittendo in possessionem* despachat per don Felip Ortiz y Cebrià, executor y comisari apostòlic, en lo present dia. Y així mateix, a major abundament, rebera escriptura pública a part de dita posseció.

Etiam, determinaren que el infrascrit racional de cabildo escrigués una carta a la il·lustre Ciutat, fent-li saber haver el cabildo impetrat del papa la sobredita bul·la; per lo que es creu molt interesada en los honors de este cabildo.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1165]

1738, abril, 11¹³⁰⁶

Que la roba de cor, eo lloba sia també de color violat.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta colegial de Sant Felip, ans Xàtiva, els senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros de Puich Motló, capiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep

---

¹³⁰⁶ Aquest mateix dia es torna a fer una altra determinació per especificar el canvi de color en la roba del cor.

Cebrià, don Marc Antoni Gavilà, Pere Mora, doctor Josep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonjes prebendats de esta colejial església y afermant ser la mayor part de els senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, [f. 46v] de orde de l'infraescrit racional de capítol, a qui féu relació haver convocat, per quant en la gràcia appostòlica de nostre santíssim pare Clement XII, expedida en Roma en 25 de janer de este corrent any, concedix que en avant siga violat el color negre de els capirots y coles de els hàbits de chor, que an usat fins ara els canonjes de esta església; y per costum de ella y de tota la diòsesi y regne, per a major honestitat y desència, es porta com part integral de dits hàbits sotana plana, vulgarment dita roba de chor, de el mateix color que la muceta o capirot y coles; així per a la uniformitat de els hàbits com per a escusar la dissonància —y encara rediculea— que podia causar portar la sotana o roba de cor de diferent color que los capirots y coles, com per posar en la deguda observància la costum inviolable de esta diòsesi y regne, a hon se porten violada la dita sotana eo roba de chor, els que tenen privilegii appostòlic de portar del mateix color el capirot, coles y cappes, com en València ho fan els canonjes y pabordres, y en Orihola y Segorb el[s] canonjes, de la mateixa manera que la porten y an portat negra, tots los que porten muceta, capirot y coles de este color, com són los beneficiats, graduats y no graduats de la diòsesi y regne, y els canonjes de Gandia y Alacant. Estatuïren y determinaren, que [f. 47r] el mateix dia que es pose en execució dita gràcia appostòlica, de mudar color negre de els capirots y coles en violat, segons el dit indult de nostre santíssim pare Clement XII y mandato de execució provehit en lo dia de huy per don Phelip Ortiz y Cebrià, a instància de mossén Francisco Soler, prevere, procurador de el capítol, es mudà també la dita sotana eo roba de chor, que fins ara es portaba negra, en violada, segons la costum de les esglésies de València, Orihola y Segorb. Y si per a la firmea de este estatut y mantenir la observància convé demanar confirmació a la Santa Sede, eo al senyor nuncio, es demane a hon siga y més convinga.

En fee de lo qual lo escriguí y fermí de la mia mà. Don Diego Fèlix Ortiz y Cebrià, racional de cabildo. (*Signat*)

[1166]

1738, abril, 12

Pocessió dels àbits de color violat donada per don Juan Ortiz, prevere.-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa església, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marco Antoni Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura

Soler, don Manuel Llinàs y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la [f. 47v] major part dels senyors al present recidents, havent estat convocats, per ordre del cabildo celebrat en lo dia de hair, que contàrem 11, com en dita determinació consta, determinaren, en vista del mandato *de mittendo in possessionem* despachat per don Felip Ortiz y Cebrià, com a executor y comissari apostòlic, en dit dia, de la citada bul·la —en lo cabildo antedent— en què sa santitat fa la gràcia a este cabildo de poder mudar lo color dels hàbits de cor, so és, lo negre en violat eo morat, se li entregara a mossén Francisco Soler, síndich y procurador del cabildo, per a què en presència de Jaume Lluís Mollà, notari apostòlic, requirira en continent a don Juan Ortiz, prevere beneficiat y abitador de la vila de Benigani, que al present està en esta iglésia, per a què donara compliment a dit mandato. Lo que executà en continent el referit mossén Francisco. Y havent admés dit don Juan Ortí la comissió del referit mandato, entrà este en la aula capitular, y dit Mollà; y manà es vestiren tots los senyors capitulars, com y en la manera que es prevé en dit mandato. Lo que, oït per los sobredits senyors, puntualment vestiren els àbits que estaven prevenguts en dita aula capitular. Y acompanyats dels referits don Juan Ortiz y Jaume Lluís Mollà, eixint-se'n de esta, se n'entraren en lo cor, al temps que es cantava la ora canònica de prima, en señal de la pose-[f. 48r]ssió que els donava dit don Juan. Y continuaren en les restans ores y missa conventual, sens oposició de persona alguna. Y el infrascrit racional, de orde del cabildo, requirí a dit Mollà rebera de tot escriptura pública, a major abundament y per a els fins y efectes que poguesen convindre. La que es rebé. Y foren testimonis don Manuel de Lago, el doctor Jusep Ferrer, don Antoni Cebrià,¹³⁰⁷ don Vicent Pèriz,¹³⁰⁸ regidor de esta ciutat; y altres.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1167]

1738, abril, 15

Lloació y aprovació de don Jusep Cebrià y son fill a favor de donya Manuela Vallterra. Lloació de casa a favor de mossén Francisco Cortés. Rogatives per aygua.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz,

¹³⁰⁷ Josep Antoni Cebrià i Salvador, regidor de l'Ajuntament de Sant Felip. Vegeu BLESÀ, I.: *Un nuevo municipio para una nueva monarquía*, op. cit., pp. 218, 220-222, 238, 257, 273, 279, 381, 387, 389.

¹³⁰⁸ Vicent Peris Borja, regidor de l'Ajuntament de Sant Felip. Vegeu BLESÀ, I.: *Ibidem*, pp. 216, 218, 220, 222, 238-240, 300, 305, 313-318, 321-322, 356, 381, 389.

don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren lloar y aprovar la venta feta per el sobredit senyor don Josep Cebrià y son fill don Thomàs, de sinc fanecades de terra cites en la partida del Peyxer, a favor de donya Manuela Vallterra. La [f. 48v] qual escriptura autorisà Diego Maravall, en dit dia.

Etiam, determinaren lloar y aprovar altra venta de un solar feta per mossén Francisco Richart,¹³⁰⁹ a favor de mossén Francisco Cortés. La que autorisà en dit dia Jaume Lluís Mollà, notari. Y pagà dit Cortés per lo dret de lluisme 1 lliura 16 sous 6, que es repartiren entre tots los senyors, sin fer boysart, per ser cosa mòdica.

Etiam, determinaren, en vista de la gran sequedat y de la representació de la il·lustre Ciutat, que es facen rogatives a la Santíssima Señora; en esta forma: per lo matí, missa votiva, ab solemnitat de música; y per la vesprada, lletania menor.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1168]

1738, abril, 19

Gràcia de àbits al doctor Pere Alegret. 100 lliures de gratificació al doctor Josep Besols. Sermó de sant Pere al doctor Juan Batista Borràs-

Ajuntats y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, cabiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marco Antoni Gavilà, Pere Mora, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, determinaren fer-li almisió a les salves adventícies y gràcia de àbits, durant la volunta[t] del cabildo, al doctor Pere Alegret, beneficiat de la parroquial iglésia de sant Juan del Mercat de València; escriptura per Esteve Juan, en dit dia.

[f. 49r] *Etiam*, determinaren se li donasen 100 lliures, per via de gratificació, al doctor Josep Besols, de Roma, en atenció a la especial aplicació y treball en el logre de l'indult de la bul·la de mudança de color del[s] àbits, com el[s] usa el cabildo de València.

---

¹³⁰⁹ Mossén Francesc Ricart, prevere, beneficiat de la col·legiata de Santa Maria, fou soterrat l'1 d'agost de 1756, deixant per a bé de la seua ànima 40 lliures, segons consta en testament fet davant Pedro Ferrer, escrivà, en 25 de juliol de 1756. AHGX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811*, 28 diciembre, Llibre 202.

Etiam, determinaren se li donàs el sermó del senyor sen Pere al doctor Juan Bautista Borràs, de la vila de Algemesí.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1169]

1738, abril, 28

Quitament de censal de 204 lliures. Carta de gràcia de Onofre Pelegero.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, capiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, Pere Mora, doctor Josep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia, afermant ser la [ma]jor part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren otorgar quitament a Maria Manuela Pellejero de un censal de docentes quatre lliures y penció, altres tants sous, pagadors en 29 de setembre. Y així mateix otorgaren carta de pago, a favor de Jusepa Maria Gascó, de 100 lliures procedides de [f. 49v] un debitori de higual cantitat.

Etiam, determinaren comprar a carta de gràcia de Onofre Pellejero, apoderat de dita Jusepa Maria Gascó, quatre fanecades en la partida del Puig, baix se[r]ts calendaris eo confrontacions. Tot lo qual és de veure per escriptura davant Diego Maravall, notari, en dit dia.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia mà pròpia. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1170]

1738, maig, 10

Que pase el senyor Soler a València sobre la dependència de àbits.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, Pere Mora, doctor Josep Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de

cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista lo que prevenia don Gaspar Cebrià sobre la dependència de àbits canònics, pasara dit senyor Soler a València per a instruir los abogats sobre les lletres se an notificat a este cabildo, del de València.

En fe de lo qual la [f. 50r] escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1171]

1738, maig, 21

Nominació de llumener a mossén Antoni Martí. Que els pobres no demanen limosna dins la iglésia.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, doctor Jusep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren nomenar a mossén Antoni Martí en llumener, per mort de mossén Christòfol Piquer.

Etiam, determinaren no es permeta demanasen limosna els pobres per dins la iglésia, per la contorbació que ocasionen a les gents.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1172]

1738, maig, 28

Aprovació de oficis.⁻¹³¹⁰

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, [f. 50v] Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Jusep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part

---

¹³¹⁰ En 7 de juny passat se li donà poseció del benifet baix la invocació de l'Esperit Sant a mossén Pere Talens, per Esteve Juan, notari. Pagà a l'infrascrit per nata mortis 3 lliures 7 sous 4.- Aquesta rúbrica ens apareix al [f. 51r], entre mig de les dues anotacions que es realitzen en la determinació del dia 14 de juny de 1738.

dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren aprovar tot quant se determinà en lo capítol de Reys que es celebrà dia 7 de janer immediato pasat.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1173]

1738, juny, 14

Gràcia de àbits al doctor Pere Alegret. Poder per a Roma sobre els àbits.-

Junts y congregat[s] en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es ce[le]bren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren fer gràcia de admisió als percasos de les salves adventícies y [f. 51r] àbits al doctor Pere Alegret, en conformitat de lo determinat en lo dia 19 de abril immediato pasat;¹³¹¹ de lo que es rebé escriptura pública per Esteve Juan, notari y síndic secular de este cabildo.

Etiam, determinaren donar poder *ad lites* a favor del doctor Jusep Besols, prevere, resident en Roma, per a seguir el pleyt contra el cabildo de València sobre la mutació de àbits; el que autorisà dit Esteve Juan com a notari apostòlic.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1174]

1738, juny, 28

El doctor Geroni Grau predicà el segon dia de novenari de la Mare de Déu. Sobre la colecta.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, capiscol, Vicent Brotons, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Matias

---

¹³¹¹ Vegeu la determinació [1168].

Jordà, Pere Mora, doctor Jusep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren es donàs el sermó de Nostra Senyora en lo segon dia del novenari que fa la festa el cabildo al doctor Geroni Guerau, prevere.¹³¹²

Etiam, determinaren, en vista de la proposició que féu mossén [f. 51v] Pere Ferrando de prendre la colecta dels soterrars baix la obligació de donar quatre mesos de espera en los soterrars quatrens a qualsevulla, si donàs fiança, se li fera saber a mossén Vicent Navarro, actual colector, per a si li tenia a conte continuar en ella baix la sobredita proposició.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1175]

1738, juliol, 10

Que pase el racional a València sobre la dependència de àbits.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, capiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Jusep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren pasara a València el infraescrit racional a representar al senyor vicari general la justícia que els assistia en lo plet de mutació de àbits; y, quan no es fera càrrec de la molta raó que assistix al cabildo, introduïra recurs en la Audiència, com a jutje de agravis.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1176]

[f. 52r] (*Sense data*)

Sobre els interesos de la capellania de don Felip Ortí.-

---

¹³¹² Aquesta és l'últim cop que ens apareix Jeroni Guerau, aquest prevere morirà el 4 de desembre de 1743. «Dimecres 4, soterrar general del doctor Geroni Guerau, prevere. Deixàs per la ànima 100 lliures, ab testament rebut per Vicent Bernabeu, notari, en 17 de nohembre de 1743». AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

Etiam, dit dia, els sobredits senyors a excepció del senyor don Diego Fèlix Ortiz, que per ser dependència de son germà seu ixqué de cabildo, determinaren que en la pretenció de don Phelip Ortiz sobre restituir la iglésia les¹³¹³ pensions cobrades de Pèriz y Cerdà, del censal de 55 lliures que transportaren els administradors de don Pere Benlloch a la iglésia; y ayxí mateix les pensions que estos estan divent a la iglésia, per a cubrir el llegat que demanà don Jasinto Mollà de 3.000 lliures y pensions, des de el dia de la demanda, que es consulte ab los advocats de la iglésia si deu esta, com a hereua, en lo cas de no restar bastants béns en la administració per a pago de dit llegat, concurrir a ell y donar dites pensions en quant basten a cubrir el crèdit de Mollà.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Josep Bonaventura Soler, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1177]

1738, juliol, 22

Sobre el llegat de 1.000 lliures de don Geroni Sanz. Notificació de lletres de Roma sobre els àbits.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a on es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, capiscol, Vicent Brotons, doctor Josep Roca, don Josep Cebrià, don Mathias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y don Josep Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present [f. 52v] residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de haver-se representat quedar incobrable un llegat que féu en lo any 1650 don Geroni Sanz, de la Llosa, al cabildo de 1.000 lliures de venta ànnua, que el procura liquidar mossén Francisco Soler, subsíndich, donant-li un sou per liura de lo que liquidarà.

Etiam, se'ls notificà a dits senyors unes lletres citatòries de l'auditor del pappà, a instància del cabildo de València, sobre la mutació del color dels hàbits de cor per a què acudisen a Roma infra 60 dies a deduir sons drets.

En fe de lo qual les escriví y fermí de la mia pròpia mà. Don Josep Bonaventura Soler, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹³¹³ Al ms. «los».

[1178]

1738, juliol, 31

Cesió de 7 lliures 10 sous contra Fèlix Bono, fuster. Que se li done distribució a mossén Gisbert. A mossén Lluís Pastor, idem. Sobre àbits. Confirmació de l'estatut per a mudar la roba del cor de color morat, per lo senyor nuncio, en 8 de les calendas de agosto.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Dionís Ros, capiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Mathias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Josep Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, [f. 53r] pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, vista la representació que per mossén Francisco Soler, fa Isabel Murat, viuda de Josep Sempere, com a tutora y curadora de Bernarda Sentpere, la filla —y esta hereua de Bernarda Sendra—, de estar devent a la iglésia 48 lliures 2 sous 4, compliment de les pensions de un censal de 83 sous 6, y dos luïsmes, lo hu de 18 sous y el altre de 15 sous, que en temps del present se li devia respondre, sobre el qual cobro està pendent litigi —y de continuar-lo este se han de seguir creixcuts gastos a la iglésia—, se li admeta la cessió que per a el pago de dita cantitat farà contra Fèlix Bono, fuster, arrendador de una casa pròpia de la dita. Pagant 7 lliures 10 sous, cascun any asta extinguir dit crèdit, sent la primer paga en 27 de janer, primer vinent.

Etiam, determinaren per consuelo de mossén Llorens Gisbert, en atenció a la següa falta de havers, se li donen les distribucions que demanà, en lo temps que estiga fora de esta ciutat per a el recobro de la seua salut.

Etiam, determinaren fer-li la mateixa gràcia a mossén Luís Pastor, per haver fet veure certificat del metge que li assistix, en què li receptà muda de ayreses.

[f. 53v] Determinaren que es protocolise la confirmació de l'estatut es féu en este cabildo en 11 de abril del present any,¹³¹⁴ sobre vestir la roba de cor del mateix color morat que els hàbits, feta per lo il·lustríssim senyor nuncio en 8 de les kalendes de agost de este corrent any, per Esteve Juan, notari apostòlic; donant les còpies sien necessàries. Y així mateix els certificats de altres cabildos se obtinguesen de vestir els mateixos —*idem*— hàbits que les seues cathedrals. Quedant, *etiam*, ab lo major gust per les bones notícies que escriu lo senyor don Diego Fèlix Ortiz, embiat del cabildo a València sobre el plet de hàbits en lo metropolitano.

---

¹³¹⁴ Vegeu determinació [1164], d'11 d'abril de 1738.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Josep Bonaventura Soler, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1179]

1738, agost, 7

Quitament a favor de les monjes de Consolació.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Joseph Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major [f. 54r] part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren otorgar quitament a favor del convent de les monges de Consolació de esta ciutat, de dos censals; el hu de capital de 77 lliures 9 sous 2; y el altre de 47 lliures, y este no justificat. Per lo que en consideració dels creixents gastos se havien de oferir per a la justificació y la coneguda contingència de una mala sentència; se contentaren, dits senyors, en què donàs el referit convent 25 lliures per lo capital y pensions de dit censal de 47 lliures. Els quals censals ans corresponien Miquel Martínez, y Jaume Navarro. Y així mateix, feren venta de un perpetual de 51 sous de capital que ans responia don Antoni Llinàs y ara dit convent de monges.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Josep Bonaventura Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[1180]

1738, agost, 14

Súplica de mossén Bernat Fuster sobre luïisme. Prevenció al mestre de capella sobre els infantillos. Que se imbie a Roma els paper[s] que demana el agent.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, [f. 54v] Vicent Brotons, doctor Jusep Roca, don Mathias Jordà, Pere Mora, doctor Josep Bonaventura Soler y don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part del[s] senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors,

determinaren no tindre lloch la súplica de mossén Bernat Fuster, en què demanava al cabildo se li pague eo reintegre a don Luís Juan la cantitat corresponent al luïsmo de 10 sous que pretén tindre sobre una casa, que el dit cabildo y convent de la Santíssima Trinitat veneren al dit don Luís; la qual venta es féu sans la adosació del referit luïsmo. Y lo que pretenga sobre este assumpt o deduïxca en justícia.

Etiam, determinaren se li previngués sèriament al mestre de capella el poch cuydado té en la enseñanza dels infantillos, pués se experimenta que en tot lo temps que és mestre de la capella no se ha vist en destreza a cantar ningun infantillo.

Etiam, determinaren se embiasen a Roma les fees que el agent demana sobre la costum de vestir uniforme, la roba de cor, ab lo capirot y coles; y demés testimonis que convineguen.

En fee de lo qual les escriguí y firmí de la mia mà pròpia. Don Josep Bonaventura Soler, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1181]

[f. 55r] 1738, agost, 15

Que en los dies dels bous no se òbriga la finestra de l'archiu.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyor don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Josep Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infracrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren no convidàs el infracrit racional a la finestra de l'archiu, ni se obrira¹³¹⁵ en los tres dies de la festa de toros, com és costum en los demés anys, per estar recient la mort del senyor canonge Vicent Brotons.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1182]

1738, agost, 17

Gràcia de àbits al doctor Josep Ferrando.-

---

¹³¹⁵ Al ms. «borira».

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Jusep Bonaventura Soler y don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde [f. 55v] de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren admetre al doctor Jusep Ferrando als percasos de les salves adventícies y fer-li gràcia de àbits, com¹³¹⁶ los demás graduats de esta santa iglésia.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1183]

1738, agost, 30

Època de luïsmes a Balthasar Pérez. Poder a Jusep Àlvares. Sobre àbits.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Josep Roca, don Mathias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, don Josep Bonaventura Soler y don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren otorgar carta de pago a favor de Balthasar Pérez dels drets de luïsmes que pagà en la compra de la heretat del senyor canonge Pere Mora y altres; la qual, escriptura authorisa.

Etiam, otorgaren poder a favor de Josep Àlbares per a oposar-se a la pretensió que seguix el senyor de Rotlà sobre la Aséquia de la Llosa; la qual, escriptura authoriza.

Etiam, celebraren dits senyors les favorables notícies escriu [f. 56r] lo doctor Josep Besols, prevere, agent en Roma, sobre el plet de hàbits. Y donaren orde per a què es rebera una lumenària de testimonis, a fi de berificar com dits senyors no han vestit engamai ni al present usen capa magna. Per quant el cabildo de València à oferit presentar escriptura autèntica probant que els han usurpat la capa magna.

En fee de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Josep Bonaventura Soler, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹³¹⁶ Al ms. «con».

[1184]

1738, setembre, 9

Benvenguda del senyor arquebisbe. Per a què el procurador de València contradiga als delmers. Que el senyor Soler assistisca per jutje contador en la Casa de la Ciutat.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Mathias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Josep Bonaventura Soler y don Manuel Llinàs, trobant-se ausents de esta ciutat els restants senyors canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit regent de racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren cometre el encàrrech de la venguda al senyor archibisbe, per part de este cabildo, als senyors don Francisco Vidal, *apud* don Mathias Jordà.

Etiam, determinaren donar orde al procurador de este cabildo en València per a què es miscuïra en lo dels husurers de esta vega contra els arrendadors [f. 56v] del delmes de esta ciutat. Y fes les representacions y diligències jurídiques convinguen per a què no se altere la costum que pretenen alterar los dits arrendadors, en lo pago de aquells.

Etiam, determinaren assistira el dit Soler a la Casa de la Ciutat per jutje contador, en lloch del difunt senyor Vicent Brotons, canonge, sens que li pase son boyxart. Y lo útil que aixà del capítol, so entregue als hereus del dit.

En fee de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Josep Bonaventura Soler, racional de cabildo. (*Signat*)

[1185]

1738, setembre, 20

Gràcia de àbits al doctor Chochim Pedron,¹³¹⁷ Poder a Devesa.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyor don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, Pere Mora, doctor Jusep Bonaventura Soler y don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren

---

¹³¹⁷ El prevere Joaquim Pedron, fou soterrat el dilluns 15 de juny de 1769, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures, segons consta en el testament fet davant Pedro Ferrer, en 8 de setembre de 1767; més dos codicils davant el mateix noatri, un el 18 de febrer i l'altre en 3 de juny de 1769, en els quals hi afegí 100 lliures. AHX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

fer gràcia de àbits y admetre als percasos de les salves adventícies al doctor Chochim Pedron, altre dels vicaris de esta iglesia.

Etiam, determinaren otorgar poder especial a favor [f. 57r] de Gaspar Domingo Devesa, per a convindre en los acreedors de la vila de Carcayxent, sobre les pretencions de esta.

Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1186]

1738, setembre, 25

Retrovenda a favor de Francisco Quadrado. Notícia de Roma per àbits.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglesia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, Pere Mora y doctor Bonaventura Soler, tots canonges prebendats en dita santa iglesia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren otorgar escriptura de retrovenda a favor de Francisco Quadrado, çerer, de 13 fanecades de orta en partida de Terrafort. Y entregà, este, 300 lliures, de les quals 200 lliures foren preu de la compra, que féu el cabildo, de dita terra; y les altres 100 lliures per el capital de un censal adosat en dita compra. Y quitat per el cabildo, segons escriptura que autorisà Esteve Juan, notari.

Etiam, determinaren llixgués el senyor Soler lo que li escrivien de Roma sobre els plets de àbits. Y fonc que havia denegat el cardenal, proauditor del papa, la apertura *oris santissima*, que tant esforços pretenia el ca-[f. 57v]bildo metropolità.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1187]

1738, setembre, 27

Compra de terra de Agulló.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglesia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, doctor Jusep Bonaventura Soler y don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats en dita santa iglesia y

afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren comprar a don Miquel y a don Manuel Agulló, jermans, huit fanecades de terra en partida de Messes, a carta de gràcia, per preu de 700 lliures. A saber, les 300 lliures en diner contant y les restants 400 lliures, subregant-se el cabildo, en lo dret que estos tenien venut a carta de gràcia al conde del Real, segons escriptura que autorisà Esteve Juan, notari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1188]

[f. 58r] 1738, octubre, 25

Proposta de el retor de Carcaixent. Venda de terra a favor de Vicent Olsina.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Jusep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren convindre en la proposta que fa el retor de Carcaixent per el doctor Fabià Moros, advocat en la plaza de València, per a extinguir el plet reñit que el cabildo porta en ell.

Etiam, determinaren vendre a Vicent Olsina, deu fanecades de terra —en poca diferència— sites en la partida de Benifurt, que el cabildo comprà de Esteve, per preu de 123 lliures; a rraó de franc per estar tengudes a sens de lluíisme y fadeja a mossén Francisco Soler, y no ser convenient. Per escriptura que autorisà Francisco Navarro Espuichc, notari.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1189]

1738, novembre, 7

Pòrroga de don Francisco Vidal. Contes de primícia.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols [f. 58v] de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Diego Fèlix Ortiz, don Marcos Gavilà, doctor Jusep

Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, es lligué la pòroga de la dispensació local del senyor don Francisco Vidal, canonge, que comansà en 13 de agost, mes proppasat.

Etiam, determinaren es prengueren els contes de la premíssia que y à pendents; y donaren comisió als senyors Soler, menor, y Fructuoso Roca; devén-se comensar per los del senyor capitular més antich. Y per als del senyor Soler, major, es nomenà al senyor don Jusep Roca; y així mateix es manà, per quant té representat se à traspapelat¹³¹⁸ el seu quadern, se li n'entregue u nou.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1190]

1738, novembre, 27

Memorial de mossén Thomàs Esteve. Proposició del síndich de Moixent.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Jusep Cebrià, don Marcos Gavilà, Pere Mora y doctor Jusep Bonaventura Soler, [f. 59r] tots canonges prebendats en dita santa iglésia, y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren es remitera als abogats, de este cabildo de València, el memorial de mossén Thomàs Esteve per a què vetjen si justifica el parentesc en Bellot, fundador del benifet, vacant per mort de mossén Carlos Martí.

Etiam, determinaren se escriga a Devesa sobre la proposició fa el síndich de Moyxent per a què concurrisca ab los demás acreeadors y avise la resolució de la major part.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1191]

1738, desembre, 11

Poder a favor de mossén Francisco Soler.-

¹³¹⁸ Al ms. es repeteix «se à traspapelat».

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, capiscol, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Jusep Bonaventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determi-[f. 59v]naren otorgar poder a favor de mossén Francisco Soler, per a què declare en la causa eixecutiva que se à instat contra el senyor don Francisco Antoni Bru, sacriste; la qual escriptura autorisà Sebastià Agrasot, notari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1192]

1738, desembre, 20

Que el senyor Soler se encarregue de la liquidació del llegat de 20.000 lliures de Sans.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Jusep Bonaventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren, en vista de la representació feta per mossén Francisco Soler, de no atrahir-se a entrar a la liquidació del llegat de 20.000 lliures de don Geroni Sans de la Llosa, així, per lo molt àrduo que eu considerava, com per la poca gratificació que se li oferia, de un sou per lliura, que el senyor sobredit Soler prengués a son encàrrec la liquidació de dit llegat; y li pro-[f. 60r]meteren dos sous y mich per liura, de lo que puga liquidar. Quedant de càrrec del cabildo els gastos que puguen oferir-se en dit encàrrec.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1193]

1739, gener, 7

Capítol general. Sorteig de Òrfenes. Que el traster entre en lo cor.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Jusep Bonaventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, havent estat convocats, a so de campana, segons costum en tots los capítols generals, passant a la nominació de oficis anual per a el bon govern de esta iglésia, nomenaren en jutje contador al senyor Soler; en racional de cabildo, después de tres votades no hagué elecció per haver eixit pars els vots en los senyors Roca y Jordà; en síndic y procurador general, después de tres votades sucseí lo mateix, en los senyors Cebrià y Gavilà; en archiver, fetes les mateixes votades, tampoc y agué elecció, per la mateixa paritat de vots en los senyors Soler y Vidal; en apuntador es nominà al senyor Ortega; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor Cebrià; en elet per a la obra nova [f. 60v] de Nostra Senyora al senyor Teixidor. Y proseguint la nominació de empleos subalterns en los beneficiats, es nomenà en clavari de la Cera a mossén Jusep Rodrigues; en bolsers a mossén Francisco Vidal y mossén Francisco Cortés; en racional de mises al doctor Juan Batiste Tornier; en traster y animer a mossén Pere Ferrando; en sacramenter a mossén Lluís Pastor; en clavari de les Santes relíquies a mossén Francisco Llobregat; en animer per la ciutat a mossén Thomàs Pont; en credencier a mossén Pasqual Pellegrero; en assistent a la capa a mossén Lluís Yborra; en subsíndic al doctor Blai Quinto; el encàrrec de la justificació dels lluïsmes a mossén Francisco Soler; y en depositari de les porcions per a plets a don Miquel Agulló.

Y en consideració de no haver quedat canònica la elecció per lo que mira als empleos de racional, síndic y archiver; tots los sobredits senyors, unànimes y conformes, en vista de la facultat que donen les bulles, que el senyor Soler abaixà de l'archiu, de poder continuar dos, y més dies, la votada, determinaren es diferira esta junta per a altre dia no impedit, encarregant a l'infraescrit racional de cabildo que per a assignar el dia en què es continue la nominasió de dits empleos, conv[oc]às a cabildo el dia que li parega més a propòsit, y en este convocarà per paper a notícia de tots.¹³¹⁹

---

¹³¹⁹ Después de dos determinacions, dies 10 i 12 de gener, s'acordà que foren elegits com racional de capítol el senyor Josep Roca; per síndic i procurador general el senyor Gavilà; i en archiver el senyor Soler. Vegeu determinació [1195] de 12 de gener de 1739; tot i que aquesta determinació queda desestimada atenent al que es concretà en el dia 27 de gener de 1739, [1200], atenent a una carta enviada per l'arquebisbe.

Etiam, es sortejaren les òrfenes del senyor de Seniera, y cabé la sort al[s] senyors Dionís Ros, cabiscol y Pere Mora.

[f. 61r] *Etiam*, determinaren que mossén Antoni Martí, traster, entrara al cor tots los dies a vespres y se li previnguera lo mateix al novament nomenat mossén Pere Ferrando.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1194]

1739, gener, 10

Sobre la votació del capítol general. Idem.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacrista, don Dionís Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Jusep Bonaventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocat per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, en conformitat de lo resolt en lo dia set, proposà el infrascrit racional de cabildo es serviren señalar dia en què es continuara la no acabada elecció de el referit dia 7, la qual proposta hoÿda per els sobredits senyors, foren de dictamen els senyors deà, cabiscol, Teixidor, Jordà, Llinàs y don Fructuoso Roca, que en la intel·ligència de haver-se votat tres voltes el[s] empleos de racional, síndic y archiver, en lo sobredit dia; y es devolia a sa il·lustríssima el dret de determinar [f. 61v] qual de los dos senyors nomenats per als respectives empleos devia quedar¹³²⁰ elet, per lo que se acudira a què dit il·lustríssim senyor nomenàs, eo se li demanàs el permís per a juntar-se una i més voltes a fi de determinar la elecció. Y els senyors sagrista Roca, Ortiz, Gavilà, Mora y Soler, foren de dictamen que respecte de ser —en expreses paraules— notori el dret del cabildo en poder continuar, hu o més dies, els sufrajis per a la elecció segons fos convenient per a què en ningun tems es perjudicàs el dret de cabildo, venerant els que li poguesen tocar a sa il·lustríssima, es continuàs la votada, ab la solemnitat acostumada a so de campana, sens recurs per entonces a sa il·lustríssima, respecte de no haver quedat divoluta la elecció. Sobre tot lo qual, y agué les protestes corresponents; segons tot és de veure per la escriptura que autorisà Jaume Lluís, notari.

---

¹³²⁰ Al ms. «quedat».

Y en seguida, considerant el infraescrit racional de cabildo, que en forza de lo result en lo cabildo celebrat en lo dia 7 y en les expreses clàusules de la bulla, que dava viva facultat en lo cabildo per continuar hu, o més dies, els sufragis de la elecció, señalà el dia 12 de este mes per a què es proseguira la junta, advertint es faria ab la solemnitat acostumada, de so de campana y per papers, segons se previngué en lo dia 7; protestant, volia li quedasen salvos els drets al cabildo.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1195]

[f. 62r] 1739, gener, 12

Idem.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Jusep Bonaventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per papers y a so de campana, segons resolució dels dies 7 y 10 del present, havent l'infraescrit racional de cabildo proposat es devia continuar en la elecció de ofícis, fou protestada la convocació per els senyors deà, cabiscol, Teixidor, Jordà, don Fructuoso Roca y Llinàs, per estar pendent la discòrdia de la resolució que es devia pendre en lo dia 10, en els quals termes no podia convocar sans presidir resolució capitular; y que sos vots eren no haver lloc a la elecció, per tocar a l'il·lustríssim el nominar u dels dos postulats en cada respectiu empleo y de lo contrari protestaven.

Y en seguida els senyors sacriste, Roca, Ortiz, Gavilà, Mora y Soler, contraprotestaren —sent de sentir— que havent-se determinat en el dia 7, per tot lo cabildo unànim y conforme, dar orde al racional que convocara per a señalar dia en què es continuara la elecció comensada en lo dia set, enjamai podia el dictamen dels sobredits señors en el dia 10, ni les protestes, embarazar; que es duguera a son degut efecte la assignació [f. 62v] de el dia en que es devia continuar la sobredita elecció, perquè el vot de sis no podia destruir lo acordat per tots dotse. Y estant señalat, per lo racional de cabildo, el present dia, com era de veure per lo cabildo del dia 10 y en la escriptura que autorisà Jaume Lluís Mollà; y no podent fer la elecció en la solemnitat acostumada de escrutini, per la oposició dels senyors de contrari dictamen, votaren en veu per racional de cabildo al senyor don Jusep Roca; per

síndic y procurador general al senyor Gavilà; y en archiver al senyor Soler.¹³²¹ Protestant la firmesa de esta elecció y salvetat de sos drets y del cabildo. Tot lo qual consta més extens per escriptura que rebé Jaume Lluís Mollà, notari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1196]

1739, gener, 13

Quitament de 60 sous. Quitament de 100 sous.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Onofre Vicent Texidor, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, Pere Mora, doctor Josep Bonaventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, otorgaren quitament de un sens de [f. 63r] 60 sous de mensa nova, a favor del convent de Sant Domingo, de esta ciutat, y altre de 100 sous de mensa de annuals, en favor de Rosaura Sancho, viuda de Assensi; escriptura per Mollà, com les següens.

Etiam, otorgaren poder en favor de Gaspar Domingo Devesa per a concordar sobre les pagues de la vila de Moixent, vila honor de Corbera y la Font de la Figuera; y així mateix otorgaren poder al sobredit per a presentar el benifet, que per mort de mossén Carlos Martí vacà, a favor de mossén Thomàs Esteve.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹³²¹ Aquesta determinació quedà desestimada el dia 27 de gener de 1739 atenent a la carta enviada per l'arquebisbe, on es recomanava que es tronaren a realitzar el sorteigs dels càrrecs que havien quedat empatats. Després d'aquestes noves votacions el resultat fou el següent: racional de capítol, en Maties Jordà; síndic capitular, en Josep Cebrià (i en el seu lloc Manuel Llinàs, com a coadjutor); arxiver, en Francesc Vidal (i en el seu lloc Fructuoso Roca, com a coadjutor).

[1197]

1739, gener, 22

*Pagà el doctor Vicent Vidal, apoderat de mossén Josep Belda, 1 lliura 19 sous 5, per la nata mortis del benifet que poseeís baix la invocació de la Santíssima Trinitat).*¹³²² *Bulla de canonical.-*

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Josep Bonaventura Soler y don Manuel Llinàs, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo y de haver convocat als sobredits senyors, féu relació, en vista del mandato *demitendo in possessionem*, expedit per el canonge Llàser, comisari [f. 63v] apostòlic del canonicat que poseïa el senyor Brotons, expedit a favor del senyor don Vicent Borja, cometeren als sobredits senyors Teixidor y Soler el informe sobredit mandato.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1198]

1739, gener, 24

Idem.¹³²³ *Que pase el senyor Soler a Carcaixent.-*

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Josep Bonaventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, dit el informe dels senyors Teixidor y Soler, de no haver encontrat nulitat en lo mandato *demitendo in possessionem* a favor del senyor don Vicent

---

¹³²² Aquesta rúbrica apareix dins de la determinació del 22 de gener, cal assenyalar que ben bé funciona com una pròpia determinació o acord capitular.

¹³²³ Butlla de canonical.

Borja, determinaren que demà —que contarem 25 dels corrents— se li done possessió del canonicat del senyor Brotons al senyor Josep Roca, com¹³²⁴ apoderat de dit senyor Borja.

[f. 64r] *Etiam*, determinaren pase el senyor Soler a Carcaixent, a assistir al remat de la premísia de aquella retoria.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1199]

1739, gener, 25

Possessió del benifet al senyor vicari general. Possessió del senyor don Vicent Borja.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, Pere Mora, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, donar possessió al doctor Manuel de les Eres, apoderat del senyor don Juan Medina, vicari general, del benifet fundat baix la invocació de Nostra Senyora de la Seu; y pagà 10 lliures per la *nata mortis*, y 5 lliures per lo auçment de distribució.

Etiam, determinaren se li donara possessió, al senyor Roca —com apoderat del senyor Borja—, de son canonicat, segons se li donà; y pagà per lo dret de capes 15 lliures, com los demás gastos, la qual escriptura de possessió, com [f. 64v] la antessedent, autorisà Jaume Lluís Mollà, notari.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1200]

1739, gener, 27

Sobre la nominació de empleos. Sobre mossén Ortoneda. Ajust del rector de Carcaixent. Establiment de sepultura. Publicació de la bul·la.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don

---

¹³²⁴ Al ms. «con».

Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, don Vicent Borja, doctor Josep Bonaventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, en vista de la carta de l'il·lustríssim senyor archibisbe, en què per la paritat de vots del capítol general del dia 7 de este mes, sobre la nominació de empleos, previngué seria convenient el sorteo entre els postulats; es sortejaren y quedaren en racional de cabildo el senyor Jordà, en síndic capitular el senyor don Josep Cebrià, y per este el seu coadjuntor don Manuel Llinàs, y en [f. 65r] archiver el senyor don Francisco Vidal, y, per este, el seu coadjuntor, don Fructuoso Roca; quedant nomenats en los altres *respective* empleos els que se expresen en lo capítol del dia 7. Y per quant el doctor Juan Batiste Tornier resolgué continuar en lo empleo de racional de misses, se li nomenà.

Etiam, determinaren en vista de la aplicació y treball de mossén Josep Ortoneda en lo cuydado de les terres de la iglésia, donar-li per via de gratificació 30 lliures.

Etiam, determinaren admetre el ajust que oferix el retor de Carcaysent, contribuint este en la mitat de l'excés dels arrendaments, y immediate pasat y següens al cabildo, pagada la penció apostòlica i aliments acostumats.

Etiam, determinaren establir a mossén Antoni Martí¹³²⁵ la sepultura de[lls] Esberts enfront de la capella de la Comunió.

Etiam, determinaren en vista de la carta del rey, que acompanyà la bul·la de la Creguada, determinaren es publicara son arribo, segons és estil.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1201]

1739, febrer, 7

Concesió de púlpit al pare Pere Gandia.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, cabiscol, don Josep Roca, don Mathias Jordà, [f. 65v] don Marcos Gavilà, doctor

¹³²⁵ El prevere Antoni Martí, beneficiat de la col·legiata de Santa Maria, fou soterrat el 10 de novembre de 1772, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures, segons consta en el testament fet davant Francisco Josep Barberà, escrivà, en 6 de setembre de 1772. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

Josep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia, afermant ser la mayor part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrairegent racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, concediren el púlpit de esta santa iglésia al rector pare fra Pere Gandia, a qui la il·lustre Ciutat li té donava la Quaresma en este present any.

Etiam, determinaren per estar pròxim a concluir el temps de acòlit Juan Sancho, se li avise que per a Pasqua es provehirà la plaza següa.

Etiam, resolgueren donar-li al pertiguer de la paga de primisia de carnistoltes 5 lliures, import del vestit de fondo que ha comprat.

Etiam, determinaren se li donàs espera a don Vicent Conejero asta Pasqua per a pagar el dret de luïsmo, que deu de la venta de terra que féu son fill.

En fee de lo qual les escriguí de mà agena y firmí de la mia pròpia mà. Joseph Roca, regent de racional de cabildo. (*Signat*)

[1202]

1739, març, 7

Quitament de censal a les monges del Portal. Memorial sobre el arròs. Que pase el senyor Soler a València.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, [f. 66r] ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Teixidor, don Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Mathias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Vicent Borja, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present residents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrairegent racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, otorgaren quitament, al convent de monjes de Consolació de esta ciutat, de un censal de capital de 77 lliures 9 sous 2; otorgant carta de pago de 22 lliures 5 sous 2, de pensions vensudes. Y així mateix altre quitament, a favor de dit convent, de un censal de capital 47 lliures, que en atenció a no estar justificat se otorgà per 25 lliures, per Lluís Mollà, notari.

Etiam, manaren¹³²⁶ pasar a poder dels senyors Roques el quadern y demás papers dels contes de premíssia del senyor Soler, major, per a què els definixquen segons en altre capítol manat.

---

¹³²⁶ Al ms. «mandaren», amb la «d» ratllada.

Etiam, havent-se llegit el memorial que els prelats de els convents de esta ciutat posen a esta, en què representen els mols inconvenients es següen, de llaurar en aigua els arrosos,¹³²⁷ paregué no ser convenient assentir el seu dictamen.

Etiam, determinaren pase el senyor Soler a València, per a [f. 66v] liquidar la justificació del llegat de don Geroni Sans de la Llosa de 20.000 lliures.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1203]

1739, març, 13

Sobre el retor de Carcaixent; Comissió al senyor deà sobre 20.000 lliures de la duquesa de Béjar.-

Junts y congregats en la presén aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Vicent Borja, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, otorgaren poder a favor de Gaspar Domingo Devesa per a concordar sobre les pretencions del retor de Carcaixent, reseguent el plet que y à pendent sobre la penció de premíssia que este respon a esta iglésia; segons escriptura per Esteve Juan, notari.

Etiam, en vista dels creixents e insoportables càrrecs a què està tenguda la mensa capitular, havén-se tengut notícia que la excel·lentíssima senyora duquesa de Véjar, donarà diner a carregament de [f. 67r] censal a rahó de tres per cent, y considerant que la utilitat que à de resultar a dita mensa, de pendre diner de dita senyora al sobredit for de tres per cent à de ser molta, se li donà comissió al senyor deà per a què haverigüe si dita senyora donarà 20.000 lliures que à menester dita mensa.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹³²⁷ Per tenir una visió del conreu de l'arròs al terme de Xàtiva en temps posteriors a les nostres actes, vegeu: CATALÀ SANCHIS, A.: «L'esplendor arrosser a Xàtiva (1707-1863)», dins *Temes d'Història Local*, 3, Levante-El Mercantil Valenciano (ed. de Xàtiva), separata, 1996; MATEU, E.: *Arroz y paludisme. Riqueza y conflictos en la Sociedad del siglo XVIII*, València, 1987; SANCHIS DEUSA, M. C.: «*Dos mutaciones paisajísticas ligadas al arrozal en la Antigua gobernación de San Felipe (Xàtiva)*», dins *Cuadernos de Geografía*, 22, València, 1978, pp. 59-72.

[1204]

1739, març, 16

[Drets per a plets a favor de Francisco Soler, prevere. Poder com a administradors de la mensa canonical als senyors don Francisco Vidal i Alcoser, i doctor Josep Bonaventura Soler].-1328

Junts y congregats en la present aula capitular de Sent Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Teixidor, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Vicent Borja, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonjes prebendats en dita santa iglésia y afirmant ser la ma-[f. 67v]jor part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, els quals, com administradors que són de la mensa vella, mensa nova, mensa de anuals, administració de turno y demás a ella anexes, de la administració de don Ximén Pérez Juan, canonge, y de la de miser Melchor Grau, acreedores totes les dites administracions a diferents censals que este cabildo respon, com administrador de la mensa canonical, drets de premíssia y de la tercera part de les pencions apostòliques, estatuïren y determinaren otorgar per a pleits en favor de mossén Francisco Soler, prevere, per a les dilijències que convinguen. Y, així mateix, determinaren se otorgue altre poder com administrador de la dita mensa canonical en [f. 68r] favor dels senyors don Francisco Vidal y Alcoser, y doctor Josep Bonaventura Soler, *simul et in solidum*, canonge de esta dita santa iglésia, per a admitir un carregament de censal de 20.000 lliures y pagar les pencions corresponents; a rahó de tres per cent, a la excel·lentíssima señora donya Maria Anna de Borja, duquesa de Béjar¹³²⁹, en la ciutat de València —o en la cort de Madrid—; à signat les ipoteques convenients y que se expresaran en dit poder.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1205]

1739, març, 21

Salgan 4 beneficiados a la Vera Cruz; Venida del señor Soler, de Valencia.-

---

¹³²⁸ La rúbrica és nostra.

¹³²⁹ Maria Anna de Borja, XII duquesa de Gandia, X marquesa de Llombai i XII comtessa d'Oliva; filla de Pasqual de Borja i Juana Fernández de Córdoba-Figueroa. Es casà en primeres núpcies amb Luís Francisco de Benavidesi d'Aragó, marquès de Solera. El títol de duquesa de Béjar, però, l'adquirirà amb el seu segon matrimoni amb Juan Manuel López de Zúñiga-Sotomayor y Guzmán, duc de Béjar i marquès de Terranova. El qual es casà en quartes núpcies amb Maria Anna de Borja. El matrimoni no tingué descendència.

Junts y congregats en la present aula capitular de Sent Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, doctor Jusep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Vicent Borja, doctor Jusep Bonaventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats [f. 68v] en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, en vista de l'informe que donà el señor deà sobre escriure si vindrà a bé la excel·lentíssima señora duquesa de Béjar de donar 20.000 lliures a carregament de censal a for de tres per cent, determinaren pendre dita quantitat de conte de la mensa capitular, per obs de quitar els censals que esta respon, ya per la premíssia, ya per la tercera part de les pencions apostòliques, al for de cinc per cent; y remersar el resto del diner en finques que *reddituen* en sinc per cent a benefici de dita mensa, per la notòria utilitat que se li seguix.

Etiam, determinaren que en lo any sigüent ixquen a la exposició de la Vera Creu quatre beneficiats més dels que és costum; so és 8, al tot.

Etiam, havent donat conte el senyor Soler de son viatge a València, sobre el encàrrech del plegat de don Geroni Sans, determinaren que el señor síndich traga el corresponent decret, [f. 69r] del senyor oficial foràneo, per a prova de la utilitat que se li seguix al cabildo de donar 2 sous y mig per lliura, de tot lo que es cobrarà de dit llegat y següens anualitats, al dit senyor Soler.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1206]

1739, abril, 9

Poder al síndich. Altre poder. Que consulte Devesa en València. Que es fasen tres campanes.⁻¹³³⁰

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Nofre Vicent Texidor, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, Pere Mora, doctor Vicent Borja, doctor Josep Bonaventura Soler, don

¹³³⁰ En 13 de abril pagà mossén Pere Ferrando, apoderat de mossén Thomàs Esteve, 6 lliures 3, per nata mortis del benifet que poseïa mossén Carlos Martí.- Aquesta rúbrica apareix al foli [69v].

Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, otorgaren poder al senyor síndic per a decretar la determinació del dia 21 del passat,¹³³¹ en què se li oferix al senyor Soler dos sous y mig per lliura de tot lo que liquidarà del llegat de don Geroni Sans de la Llosa; y així mateix, otorgaren altre poder al sobredit senyor síndic per a obtindre els drets corresponents al carregament de sensal de 20.000 lliures, dites en los capítols antedents, escriptura per Jaume Lluís Mollà, notari.

[f. 69v] *Etiam*, determinaren se escriga a Devesa consulte en los abogats de cabildo, que té en València, si se li poden donar al senyor vicari general totes les distribucions del benifet que poseix en esta iglésia, segons demana.

Etiam, determinaren admetre a les salves adventícies y fer gràcia de àbits als doctors Geroni Ferrer, prevere; y Eusebi Beneyto, també prevere.

Etiam, determinaren per haver-se trencat la segona campana, restituir-la y fer-ne altres dos més chiques, en vista de la gran necessitat que y à. Y per a dit efecte se li noticie a la il·lustre Ciutat, contribuïx el cabildo en 400 lliures; y espera se animarà en lo possible ajudant a dita fàbrica de campanes.

Etiam, en vista de el informe donen los senyors comisaris Roques sobre els contes de la premísia del senyor Soler, major, en què alcança al cabildo en 74 lliures 15 sous, resolgueren que en altre cabildo es voria el modo com se li devia pagar dita quantitat.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1207]

1739, abril, 18

Gràcia de àbits al doctor Geroni Ferrer.-

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Diego Fèlix Ortiz, doctor Josep Cebrià, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Josep Bonaventura [f. 70r] Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, admeteren a les salves adventícies y fer

---

¹³³¹ Vegeu determinació anterior, [1205].

gràcia de àbits al doctor Geroni Ferrer, prevere beneficiat en lo hospital general de València; de què rebé escriptura pública Jaume Lluís Mollà, notari.

En fe de lo qual la escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1208]

1739, abril, 24

[*Venda de terres per part de en Manuel Llinàs. Poders per a rebre la donació de la duquesa de Béjar*].-¹³³²

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, cabiscol, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Josep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, doctor Vicent Borja, doctor Josep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infrascrit racional de cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren aderir a la proposició que fa don Manuel Llinàs, de vendre la eretat que té en lo Puig a carta de gràcia, que ven per 6.000 lliures; y així ma-[f. 70v]teix, de donar-li 1.500 lliures sobre un tros de terraposeix en la partida de Meses, venent dit Llinàs —a totes pasades— lo dret de redimir la heretat de les Foyes, de la administració del canonge Ximeno, baix los pactes que se expresaran quant se fassen dites ventes.

Etiam, determinaren, en vista de haver-se ya convengut la senyora excel·lentíssima duquesa Béjar a donar les 20.000 lliures, otorgar poder per a dit efecte. Y en seguida se otorgà a favor del senyor don Francisco Vidal, canonge; y Carlos Pano¹³³³ y Sarrió, notari, recidents en València, *simul et in solidum*.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

[1209]

1739, abril, 30

[*Repartiment de boixart per venda de terra*].-¹³³⁴

---

¹³³² La rúbrica és nostra.

¹³³³ Al ms. «Lano».

¹³³⁴ Idem.

Entre els senyors del boixart infraescrits es repartiren 15 lliures 19 sous de la venda de 12 fanecades de terra, feta per Josep Gomar, de Benigànim, a favor de don Alberto Banoyé; segons lloació davant Roc Sendra, notari, en dia de hui.

Deà	.....	1 lliura 2 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Soler	.....	1 lliura 2 sous 6. Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	1 lliura 2 sous 6. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Ortiz	.....	1 lliura 2 sous 6. Ortiz, (<i>signat</i>)
Borja	.....	1 lliura 2 sous 6. Borja, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	1 lliura 2 sous 6. Ortiz, (<i>signat</i>)
Brotons	.....	1 lliura 2 sous 6. Brotons, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	1 lliura 2 sous 6. Ros, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	1 lliura 2 sous 6. Texidor, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	1 lliura 2 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Roca	.....	1 lliura 2 sous 6. Roca, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	1 lliura 2 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	1 lliura 2 sous 6.
Mora	.....	1 lliura 2 sous 6. Mora, (<i>signat</i>)

[1210]

[f. 71r] (*Sense data*)¹³³⁵

[*Repartiment de boixart per venda de terra*].-

*Dicto die*¹³³⁶

Entre els senyors del boixart infrascrit es repartiren 42 lliures 15 sous de un lluïsmes causat en la venda de 24 fanecades de terra, per Vicent Conejero, ciutadà, a favor de son fill Miquel; lloada dita venda per escriptura que rebé Jusep Ferrando, notari.

Deà	.....	3 lliures 5 sous 9. La Viña, (<i>signat</i>)
Soler	.....	3 lliures 5 sous 9. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	3 lliures 5 sous 9. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Ortiz	.....	3 lliures 5 sous 9. Ortiz, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	3 lliures 5 sous 9. Galiana, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	3 lliures 5 sous 9. Ortiz, (<i>signat</i>)

¹³³⁵ El parèntesi és nostre.

¹³³⁶ Possiblement hi faça referència al 30 d'abril, atés que la següent data que ens apareix és del 2 de maig.

Cabiscol	.....	3 lliures 5 sous 9. Ros, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	3 lliures 5 sous 9. Texidor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	3 lliures 5 sous 9. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	3 lliures 5 sous 9. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	3 lliures 5 sous 9. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	3 lliures 5 sous 9. Gavilà, (<i>signat</i>)
Mora	.....	3 lliures 5 sous 9. Mora, (<i>signat</i>)

[1211]

*(Sense data)*¹³³⁷

[Lloació i aprovació de boixarts. Nomenament de nou animer per la ciutat a mossén Josep Masip].¹³³⁸

*Dicto die*¹³³⁹

Junts y congregats en la present aula capitular de Sant Felip, ans Xàtiva, a hon es celebren los capítols de dita santa iglésia, los senyors don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor Josep Roca, don Diego Fèlix Ortiz, don Josep Cebrià, don Matias Jordà, don Marcos Gavilà, Pere Mora, doctor Vicent Borja, doctor Josep Bonaventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita santa iglésia y afermant ser la major part dels senyors al present recidents, feta convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de [f. 71v] cabildo, a qui féu relació de haver convocat als sobredits senyors, determinaren otorgar les lloacions y aprobacions contengudes en los dos boixart[s], del dorso, que reberen els sobredits Sendra y Ferrando, notaris.

Etiam, havent representat mossén Thomàs Pont,¹³⁴⁰ animer per la ciutat, nomenat en lo capítol general, el gran perjuí se li seguiria a la salud de servir dit empleo per trobar-se en lo accident de una fístula en lo hull, determinaren nomenar per a dit empleo a mossén Jusep Masip.

En fe de lo qual les escriguí y fermí de la mia pròpia mà. Don Diego Fèlix Ortiz, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹³³⁷ El parèntesi és nostre.

¹³³⁸ La rúbrica és nostra.

¹³³⁹ Possiblement hi faça referència a la data del 30 d'abril, atés que la següent data que ens apareix és del 2 de maig. Cal remarcar, a més, que les dues determinacions anteriors no presenten l'encapçalament típic de les actes capitulars, per la qual cosa suposem que tot i trobar-se en anotacions diferents es tracta de determinacions fetes en el mateix dia. Fet que pot corroborar l'aprovació dels «dos boixarts del dorso» que es realitza en aquesta acta.

¹³⁴⁰ Mossén Tomàs Pont, prevere, beneficiat de la col·legiata de Santa Maria, fou soterrat el 3 d'agost de 1756, deixant per a bé de la seua ànima 25 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Josep Ferrando i Cambrial, escrivà, en 13 de juliol de 1754. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

[1212]

[f. 72r] 1739, maig, 2¹³⁴¹

Consesió de àbits al doctor Eurèlio Benito. Gràcia de àbits al doctor Francisco Ferrer.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se selebren los capítols, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, los senyors don Diego Eujeni de la Viña, don Eusebi Llinàs, don Onofre Visent Teixidor, doctor Juseph Roca, don Juseph Sebrià, don Mathies Jordà, Pere Mora, don Vicent Borja, don Ventura Soler, don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major y més sana part dels senyors, que al present residixen, determinaren fer gràsia de àbits al doctor Eulèrio Benito; lo que se eixecutà segons consta per escriptura per Lluís Mollà, escrivà.

Etiam, determinaren consedir àbits al doctor Francisco Ferrer, per a lo qual, intervenint el senyor deà, se li donà el sermó de sant Pere.

En fe de lo qual les escrigí y firmí de la megua pròpia mà. Don Mathies Jordà, racional de cabildo. (*Signat*)

[1213]

1739, maig, 12

Loasió, ut intus. Llisència.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen selebrar los capítols en esta santa iglésia y presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, don Dionís Ros, doctor Juseph Roca, don Juseph Sebrià, don Maties Jordà, Pere Mora, doctor Visent Borja y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia, determinaren otorgar escriptura de loasió de la venta del solar de casa, posat en lo carer, dit de Sen Pere, que Maria Bellver vené a Jusep Ribelles en 10 de juliol de l'any pasat 1737,¹³⁴² segons consta per escriptura per Philip Sanchis, notari, en dit dia; el qual pagà lo dret de lluisme. Que feta gràsia de la quarta part quedaren per a repartir 3 lliures, a més donà 2 lliures 15 sous per [f. 72v] totes les pensions que bené a 5 lliures per cada un any, asta la de el any 1736; les quals 3 lliures es repartiren en los senyors del boixart que es segís.

---

¹³⁴¹ Hem de remarcar que, tot i que fins el dia 20 de maig no es realitza la confirmació dels oficis, el canonge Jordà apareix com a racional des d'aquest dia 2 de maig.

¹³⁴² Possiblement hi ha una errada atés que l'any anterior a l'escriptura d'aquesta determinació és el 1738.

Deà	.....	4 sous 3. La Viña, (<i>signat</i>)
Soler	.....	4 sous 3. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	4 sous 3. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Ortiz	.....	4 sous 3.
Cebrià	.....	4 sous 3. Sebrìà, (<i>signat</i>)
Borja	.....	4 sous 3. Borja, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	4 sous 3.
Cabiscol	.....	4 sous 3. Ros, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	4 sous 3. Teixidor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	4 sous 3. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	4 sous 3. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	4 sous 3. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	4 sous 3. Roca, (<i>signat</i>)
Mora	.....	4 sous 3. Mora, (<i>signat</i>)

Dicto die

Se li donà a Juseph Ribelles, llisència, com la demanà, per vendre dit solar.

[1214]

1739, maig, 20

Confirmació de el capítol general. Renúncia de jutje contador.-

Junts y congregats en la aula capitular de la present iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a selebrar los capítols, presedint convocació, feta a so de campana, segons bul·la pontifícia, los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionísio Ros, chantre, don Onofre Vicent Teixidor, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Vicent Borja, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser al present la magor part dels senyors, confirmaren lo capítol general que es selebrà en los dies 7 y 27 de janer de este corent aiñ, segons escriptura per Jaume Lluís Mollà.

Etiam, determinaren que mossén Juan Damaseno cobre les sis lliures que la primícia deu pagar al domer actual, que és mossén Gregori Pinaso, asta que este se ordene de

sacerdot; y les güit que pagà el procurador les persibisca dit Pinaso, quedant de conte de este satisfacer lo subsidi.

Etiam, determinaren que per quant el senyor canonge don Estanislau Soler, fonc nomenat juje contador, tocan-li per [f. 73r] boixart y este aver renunsiat per sos justs motius, fonc nomenat el senyor deà, per quant li toca, segons de boixart.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Matias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1215]

1739, maig, 26

Posesió de percasos al doctor Agustí Aliaga.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es selebren los capítols, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors doctor don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, doctor Marcos Gavilà, don Pere Mora, doctor don Ventura Soler, don Manuel Linàs y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia, determinaren donar posesió de percasos al doctor Agustí Aliaga, benefisiat del benifet baix la invocasió de santa Margarita, pagà sinc lliures per lo augment de distribusió. Y troban-se dit benifet en atraso de sent güitanta-y-quatre mises, donà el import de un diari, y lo restat asta el compliment, oferí dit benefisiat pagar-o dins sis o set mesos.

Etiam, li consediren àbits de graduat,¹³⁴³ avent exhibit lo grau de doctor en teologia; emperò durant la voluntat de dits senyors.

Etiam, determinaren que la clau de la iglésia que el senyor don Diego Fèlix Ortís, per justs motius —sent racional— manà fer, la que me entregà en este [f. 73v] present dia, me la quedàs com a racional de cabildo; y que al senyor que servixca en lo empleo la entregue per a poder cuydar y entrar en la iglésia sempre que ha menester.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Matias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1216]

1739, maig, 27

Lloasió de dos lluïsmes en la terra que el senyor de Estubeiñ à venut a Segarra.-

---

¹³⁴³ Fa referència al doctor Agustí Aliaga.

Junts y congregats en¹³⁴⁴ la aula capitular de [esta] santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum selebrar los capítols, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, doctor don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, doctor don Ventura Soler, don Pere Mora, don Manuel Linàs y doctor don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afermant ser la magor part dels senyors al present residents, otorgaren loasió als dos lluïsmes que es troben en la terra que Felip Manuel Miquel, senyor de Estubeiñ, vené a [...] ¹³⁴⁵ Segarra; segons consta per escritura de venta autorisada per Esteve Juan, en lo mes de no[v]embre de l'aiñ passat 1738, a la que es referís la escritura de loasió que dit escrivà à rebut en este dia. Y satisfeu lo dret de lluïisme que importa trenta llyures y nou sous. Y acumulant les pensions devengades des de l'aiñ 1730 asta el de trenta-y-güit, inclusive, es repartiren en los senyors del boixart que a la bolta es seguís.

[f. 74r] *Dicto die.*

Entre els senyors del boixart infrascrit es repartiren 40 lliures 13 sous 8, de dos lluïsmes causats en la venda que el senyor de Estubeny féu a favor de [-] ¹³⁴⁶ Segarra, lloada de la venda ab escriptura per Esteve Juan, notari, en lo dia de huy.

Deà	.....	3 lliures 2 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Soler	.....	3 lliures 2 sous 6. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Ortiz	.....	3 lliures 2 sous 6. Ortiz, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	3 lliures 2 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	3 lliures 2 sous 6. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	3 lliures 2 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	3 lliures 2 sous 6. Teixidor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	3 lliures 2 sous 6. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	3 lliures 2 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	3 lliures 2 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	3 lliures 2 sous 6. Del Villar, (<i>signat</i>)
Mora	.....	3 lliures 2 sous 6. Mora, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	3 lliures 2 sous 6. Ortiz, (<i>signat</i>)

¹³⁴⁴ Al ms. «y».

¹³⁴⁵ Al ms. apareix un espai en blanc.

¹³⁴⁶ *Idem.*

[1217]

1739, juny, 6

Determinasió en lo tocant a la setena.-

Junts y congregats en la aula capitular de la santa iglésia colegal de Sant Phelip, ans Xàtiva, presedint convocació per albarans per mà de Pere, el pertiguer, a on és costum juntar-se per a tratar los negosis que perteneixen per a el bon govern de esta dita iglésia, los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Llinàs, sacriste, don Dionísio Ros, capiscol, don Onofre Visent Teixidor, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Ventura Soler, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa colegal iglésia y afirmants ser la magor part dels senyors al present residents, [f. 74v] determinaren que en atensió ser just que les pretensions que el cabildo té contra la dicnitat de deà, en lo que mira a la setena per a escusar magors inconvenients dels que asta este dia se an experimentat, se aliquiden, per a lo qual els dos papers —del fet— que se an format, el u el senyor deà y el altre el senyor Soler, es caregen; y convenguts els dos en hu, es nomenen abogats de una y altra part per a què declaren los drets que sobre esta pretensió cada u té; y en cas de no concordar es nomene un terser per a què es difinisquen totes les pretensions per convenir així.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Matias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1218]

1739, juny, 11

Poder a favor de Carlos Pano y Sarió, per a otorgar el caregament de les 7.000 lliures.-

Junts y congregats en la aula capitular de la iglésia colegal de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum congregat-se per a tratar lo que importa per a el bon govern de esta santa iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teixidor, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortíç, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, determinaren otorgar, com otorgaren, poder com consta per escriptura per Esteve Juan, a favor de Carlos Pano y Sarrió, per a fer el caregament de set mil lliures que la excel·lentíssima duquesa de Béjar donà a este cabildo.

Etiam, determinaren otorgar poder de àbits al doctor Blay Quinto.

Etiam, determinaren otorgar en poder a don Domingo Serrano y Altavert, per a demanar al reial consell gràsia de juge enfitèutic; tot per escriptures per Esteve Juan, notari.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Maties Jordà, racional de cabildo. (*Signat*)

[1219]

[f. 75r] 1739, juny, 12

Repartiment de boixart per venda de terres.-

Entre els senyors del boixart al peu es repartiren los dos drets de lluíme causats en la venta que féu Visent Conejero, siudadà, a favor de Miquel Conejero, son fill; segons consta per escriptura per Juseph Ferando, notari. Els quals dos lluímes pertenenen el hu, sobre tres fanecades que à importat lo dret 11 lliures 2 sous 4, a mensa vella y nova; y el altre sobre 21 fanecades,¹³⁴⁷ à importat 31 lliures 12 sous 8, a mensa vella. Que junts fan 42 lliures 15 sous. Y treta la part que toca als senyors beneficiats, à tocat als senyors canonges, a cascú, en menuts, 15 sous 6.

Deà	.....	lliures 15 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Soler	.....	lliures 15 sous 6. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	lliures 15 sous 6. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	lliures 15 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	lliures 15 sous 6. Sebrià, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	lliures 15 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	lliures 15 sous 6. Ros, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	lliures 15 sous 6. Thexedor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	lliures 15 sous 6. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	lliures 15 sous 6. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	lliures 15 sous 6. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	lliures 15 sous 6. Gavilà, (<i>signat</i>)
Mora	.....	lliures 15 sous 6. Mora, (<i>signat</i>)

A més del dret de lluíme damunt expresat, que importa 42 lliures 15 sous, quedaren en mon poder 7 lliures 5 sous, que es repertiren entre els tretse senyors canonges damunt

---

¹³⁴⁷ Al ms. «fanecada».

expresats. Y yxqueren a 11 sous en menuts, les quals 7 lliures 5 sous eren produïdes del ters de la primísia de Carcaxent, que perteneix a la mensa canonical.

[1220]

1739, juny, 27

Determinasió en lo tocant a Juseph Tomàs Sanchis. Determinasió de capmaner. Determinasió y comisió al senyor deà per ajustar y gratificar a mossén Francisco Soler.¹³⁴⁸ Determinasió y comisió per a gratificar al pare Andreu de la Compañia.-

Junts y congregats en la aula capitular de la santa iglésia colegial de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es celebren los capítols pertenyxents al bon govern de esta iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraes-[f. 75v]crit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, doctor Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, doctor Juseph Sebrià, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Visent Borja, don Ventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, determinaren, vist el memorial de Juseph Thomàs Sanchis çobre la sentència en lo prosés del concurs de acreedors que se à seguit en tems de don Antoni Alemaiñ, son tio, admetre-li los sensals que oferís, estant justificats y corents, en solusió del capital del sensal y les pensions devengades en lo tems de la confiscasió, eximir-lo de pagar-les; y lo que té a deure, ajustats contes, admetre-lo en lo mateix ajust, que és admés en lo convent de Sant Domingo de esta siutat.

Etiam, determinaren admetre en campaner a Gaspar Yborra, abelitan-se en los tocs de les campanes com o practica, segons les clases, la metropolitana de València.

Etiam, determinaren ajuste el senyor deà els contes de mossén Francisco Soler. Y per aver-se este aplicat en lo prosés de Alemaiñ, asta lograr la sentència favorable, se li gratifique en aquella porsió que al senyor deà li parega convenient.

Etiam, determinaren que avent-se aplicat el pare Andreu de la compañía de Jesús, tan deveres, [f. 76r] per a lograr de la excel·lentíssima senyora duquesa de Béxar, els vint mil ducats, tan de la conveniència de esta iglésia, se li gratifique. Deixant a la disposisió del senyor deà —y a son albitre— la porsió y modo de la gratificasió.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹³⁴⁸ Mossén Francisco Soler, fou soterrat el dilluns 24 de novembre de 1760, fent el testament fet davant Josep Marí, en 4 de novembre de 1760. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

[1221]

1739, juny, 28

Gràsia de àbits al doctor Francisco Ferrer, beneficiat de la vila de Buñol.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es selebren los capítols per a el bon govern de dita iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren conferir àbits de graduat al doctor Francisco Ferrer, benefisiat en la vila de Buñol. Y en seguida predicà el sermó del senyor sent Pere, de la qual gràsia y posesió consta per escriptura per Jaume Lluýs Mollà. Asistiren los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visent Borja, don Ventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y sent al present la magor part dels senyors residents.¹³⁴⁹

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1222]

[f. 76v] 1739, juliol, 3

Determinasió al segon memorial de Juseph Thomàs Sanchis.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es solen selebrar los capítols per a el bon govern de esta santa iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Onofre Visent Teixidor, don Joseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrìà, don Maties Jordà, don Visent Borja, don Pere Mora, don Ventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa colejal iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, vist el 2n¹³⁵⁰ memorial que Juseph Thomàs Sanchis posà, en resulta de la sentència sobre el concurs de la causa contra la erència de don Antònio Alemaiñ, determinaren condonar-li les pensions vensudes en los aiñs 1706 y 1707, com també les costes causades en dita causa, a les que està condenat pagar; y de les demés pensions que es deguen, ajustat lo conte, admetre-les¹³⁵¹ cada un aiñ, a més de la pensió corent, miga de

---

¹³⁴⁹ Cal remarcar que en aquesta determinació els membres que assisteixen al capítol hi apareixen al final de l'acta.

¹³⁵⁰ Al ms. «2na».

¹³⁵¹ Al ms. «admetre-lo».

les atrasades; devent-se entendre que les devengades en lo tems de la confiscació eo asta el dia que dit Sanchis recobrà sos tems, o els de la erència de Alemaiñ, es reserva el cabildo el dret per a recobrar-les de qui li convinga.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1223]

[f. 77r] 1739, juliol, 13

Determinasió de la benedició de les campanes. Determiansió dels acolitets que aguden als trats dels beneficiats.-

Junts y congregats en la aula capitular de la santa iglésia colegial de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar los negosis perteneixens al bon govern de esta santa solen selebrar los capítols per a el bon govern de esta santa iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Visent Borja, don Marcos Gavilà, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, determinaren fer la benedició de les set cam[p]anes, dins la obra nova; la que deurà eyxecutar el senyor deà, qui té comisió del senyor don Andreu Majoral, nostre actual prelat. Asistens los ofisis de esta santa iglésia, la que se eyxejutà dia 15 de dit mes.

Etiam, determinaren que altres acolitets, que assistixen als trats per a ajudar les mises als beneficiats, se'ls done a cascú tres sous cada semana del quadern de gastos que administra el mestre de capella.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1224]

[f. 77v] 1739, juliol, 16

Poder a favor de don Juseph Bru, canonge de Girona, assistent en Roma. Pesen les campanes. Advertència sobre les sis campanes. Que dia 16 de juliol 1739 se an colocat en lo campanar.-

Junts y congregats en la aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és selebren los capítols per a el bon govern de esta santa colegial iglésia, presedint convocació per Pere

del Villar, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, capiscol, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Visent Borchà, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, determinaren otorgar poder a don Juseph Bru, canonge de la catedral de Girona y prior de sant Thomàs de Fluvià en la cort romana, com se otorgà; consta per escriptura per Esteve Juan, notari, per a què puja comparèiser en nom de este cabildo en los tribunals de dita cort, sempre que no se oferisca eo pleit, del mateix modo, que este cabildo compareixeria, en facultat de poder substituir.

Dicto die

Es pujaren al campanar de esta santa colejal iglésia les sis campanes que se an fet en obsequi de Nostre Señor y de Maria Santíssima. La primera, Sant Juseph, que pesa —arrobes groses— 65 arroves¹³⁵² 18 lliures; la segona, el Santíssim Sacrament, que pesa —arrobes groses— 44 arroves¹³⁵³ 4 lliures; la tersera, Sant Fèlix, que pesa —arrobes groses— 31 arroves;¹³⁵⁴ la quarta, Santa Anastàsia, que pesa —arrobes groses— 22 arroves¹³⁵⁵ 10 lliures; la quinta, Santa Basilisa, que pesa 13 arroves¹³⁵⁶ 6 lliures, groses; la sexta, el tiple, que pesa —arrobes groses— 9 arroves¹³⁵⁷ 7 lliures. [f. 78r] Avent-se estes beneÿt el dia antesedent 15, per lo senyor deà, en comisió del nostre prelat. Asistiren a dit senyor deà, en àbits de cor, los ofisis de esta santa iglésia, donant als dos sochantres, a cascú, tres sous de distribusió; y als demés, a cascú, dos sous. Dites sis campanes y altres per a diferents convents y poblacions les fundí,¹³⁵⁸ en gran asert, Juseph Guitart, mestre campaner.

Deu-se advertir que de l'aiñ 1707, que fonc lo extermini de la antiga Xàtiva, asta el que correm de 1739, sols à agut per a els tocs, que se an oferit, dos campanes. En este de 39, el senyor don Diego Eujeni de la Viña, deà, confirmant el seu gran sel y major desich de la onrra de esta iglésia —y magor de la de Nostre Señor—, sens altre fi, que el mateix que se li à experimentat des de la primer ora que vingué a residir la dicnitat, que à segut y és mirar per lo augment [i]¹³⁵⁹ major desènsia del cult diví, molt propi de la seua christiana intensió,

¹³⁵² Al ms. apareix l'abreviatura «@» per tal de fer referència a la mesura de pes equivalent a 12'708 quilograms (arrova grossa).

¹³⁵³ Idem.

¹³⁵⁴ Idem.

¹³⁵⁵ Idem.

¹³⁵⁶ Idem.

¹³⁵⁷ Idem.

¹³⁵⁸ Al ms. «fundiren».

¹³⁵⁹ La rúbrica és nostra, afegim la conjunció.

vent era raó dispondre un goch de campanes desent y coresponent a lo illustre de esta santa iglésia colegal; no obstant, els pocs medis que al present es vegüen en la seua conducta, sens que altre aga intervengut, hu à posat en pràctica y se à eyxecutat en gran goich de tota la siutat, divent-se tot a la indústria del senyor deà.

En fe de tot, les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1225]

[f. 78v] 1739, juliol, 21

[*Boixart de lluíisme sobre venda de terres*].¹³⁶⁰

En los senyors del boixart infraescrit es repartiren 43 lliures 8 sous 6, per lo dret del lluíisme sobre 8 fanecades y un quart de terra que el doctor Gerau à venut a [la]¹³⁶¹ il·lustríssima senyora donya Manuela Vallterra, de la administració de mossén Juseph Bru, en la partida de Peadjer; segons consta per escriptura per Diego Maravall, en lo dia 19 de dit mes. Que repartides entre 14 senyors queden a 3 lliures 2 sous.

Deà	.....	3 lliures 2 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Soler	.....	3 lliures 2 sous. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	3 lliures 2 sous. Ortís, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	3 lliures 2 sous. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Sebria	.....	3 lliures 2 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Borja	.....	3 lliures 2 sous. Borja, (<i>signat</i>)
Capiscol	.....	3 lliures 2 sous. Ros, (<i>signat</i>)
Teixidor	.....	3 lliures 2 sous. Texedor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	3 lliures 2 sous. Roca, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	3 lliures 2 sous. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	3 lliures 2 sous. Gavilà, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	3 lliures 2 sous. La Viña, (<i>signat</i>)
Mora	.....	3 lliures 2 sous. Mora, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	3 lliures 2 sous. Ortís, (<i>signat</i>)

---

¹³⁶⁰ La rúbrica és nostra.

¹³⁶¹ La rúbrica és nostra.

[1226]

1739, agost, 6

Que pase el senyor Soler a València a conferir en Besols. Que se escriga al senyor cardenal Belluga.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglesia de Sent Phelip, ans Xàtiva, a on se celebren los capítols per a el bon govern de esta santa iglesia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglesia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, [f. 79r] determinaren, en atensió a la carta que à rebut de l'agent de Roma,¹³⁶² pase el senyor don Ventura Soler a València a comunicar en lo senyor Besols, sobre la novetat que ocurís a instància del cabildo de València.

Etiam, determinaren que se escriga al senyor eminentíssim Belluga,¹³⁶³ interesan-lo en esta dependència per ser tan grave a fi de què abrigue la nostra pretensió sent tan justa y del major honor de este cabildo.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1227]

1739, agost, 26

Que se escriga al senyor Orbe y altres, ut intus. Que se li done al campaner en los sotarars porsió de benefisiat.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglesia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es celebren los capítols per a el bon govern de esta santa y colejal iglesia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, capiscol, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph Sebrià, don Mathies Jordà, don

---

¹³⁶² Al ms. «Roca».

¹³⁶³ El cardenal Belluga (Luis Antonio de Belluga Moncada), va nàixer a Motril, Granada, el 30 de novembre de 1662 i va morir a Roma, Itàlia, el 22 de febrer de 1743. Durant la Guerra de Successió, en 1702, es va decantar per Felip V i va col·laborar per instaurar la nova casa reial dels Borbons. El 9 de febrer de 1705 Felip V el nomena Bisbe de la Diòcesi de Cartagena, així com virrei de Múrcia i València. Més endavant, el papa Climent XI el nomena Cardenal el 29 de novembre de 1719. L'obra que estudia més intensament la vida del cardenal és BÀGUENA, J.: *El cardenal Belluga: su vida y su obra. Estudio preliminar de Cayetano Alcázar y Andrés Sobejano*, Universitat de Múrcia, IEH, Múrcia, 1935.

Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Ventura Soler y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, determinaren, que avent el cabildo de València instat novament la aperisió sobre la mutasió en lo cor de àbits, sent de-[f. 79v]pendència del magor onor del cabildo y considerant a l'opositor molt poderós, ynteresar al senyor Orbe, al senyor Arenasa, al senyor Chover, al senyor Mesia, per a què com a poderosos se interesen a on convinga per a embarasar lo injust que intenta el cabildo de València.

Etiam, determinaren que a Gaspar Yborra, campaner, se li done en cascú dels sotarars la m[a]teixa porsió, per lo toc de les campanes, que a un beneficiat.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1228]

1739, octubre, 26

[*Repartiment de boixart per lluisme de terra*].¹³⁶⁴

En 27 de juliol 1737, Chochim Sanchis vené a Visent Richart un tros de secà en preu de trenta lliures; acte rebut per Geroni Bernabeu, notari. En el qual y à un lluisme a este cabildo, el que per mà del pare Pere Llagària, religiós de la Santíssima Trinitat, à satisfet; donant, com à donat, dos lliures sinc sous, condonada la quarta part. Les quals se an repartit en los senyors del boixart que es seguís. (Porció de 3 sous 8).¹³⁶⁵

Deà	.....	3 sous 8. La Viña, (<i>signat</i>)
Soler	.....	3 sous 8. Vicent Soler, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	3 sous 8. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Ortiç	.....	3 sous 8. Ortís, (<i>signat</i>)
Cebrià	.....	3 sous 8. Del Villar, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	3 sous 8. Ortís, (<i>signat</i>)
Cabiscol	.....	3 sous 8. Ros, (<i>signat</i>)
Texidor	.....	3 sous 8. Texedor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	3 sous 8. Roca, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	3 sous 8. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	3 sous 8. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	3 sous 8. Del Villar, (<i>signat</i>)

¹³⁶⁴ La rúbrica és nostra.

¹³⁶⁵ Entre parèntesi atés que es troba al marge.

Mora ..... 3 sous 8. Mora, (signat)

[1229]

[f. 80r] 1739, octubre, 23

Poder especial per a presentar Gaspar Domingo Devesa la vesita de mortisació.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa y colejal iglesia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es celebren los capítols per a el bon govern de esta iglesia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Onofre Visent Teixidor, don Juseph Roca, don Marcos Gavilà, don Visent Borja, don Ventura Soler y don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglesia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, otorgaren poder especial a Gaspar Domingo Devesa, y *ad vites*, per a poder comparéiser y presentar la vesita de amortisació a on convinga; consta per escritura per Lluís Mollà, notari.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (Signat)

[1230]

1739, octubre, 30

Posesió de altar, ut intus. Pagà per la nata mortis 1 lliura 19 sous 5.-

Dit dia, mossén Juseph Mollà, beneficiat en esta santa y colejal iglesia, del benifet baix la invocació de la Santíssima Trinitat, per mort de mossén Jaume Martinis, prengué posesió de altar, presedint mandato *de mitendo yn posesionem*, expedit per lo senyor don Juan Rosilló, vicari general; de tot consta per escriptura per Lluís Mollà, notari, en dit dia. Pagà per la *nata mortis* 1 lliura 19 sous 5.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (Signat)

[1231]

[f. 80v] 1739, novembre, 12

Posesió de altar de mossén Jusep Agustí.-

En 12 de no[v]embre prengué posesió de altar mossén Juseph Agustí, del benifet, baix la invocació de Nostra Senyora de la Esperensa, presedint mandato *de mitendo in*

posesionem per lo senyor vicari general. Pagà per lo dret de *nata mortis* huna lliura tres sous; de tot consta per escriptura, per Fransisco Morió.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1232]

1739, novembre, 14

Gràsia de àbits al rector de Benigànim.⁻¹³⁶⁶

En 14 de no[v]embre se li consedí gràsia de àbits al doctor Jochim Barrachina, rector de Benigànim, troban-se junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Onofre Visent Teixidor, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, avent presedit convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió de aver convocat; de la qual gràsia consta per escriptura per Jaume Lluís Mollà, notari.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1233]

1739, desembre, 5

Quitaments al sacriste Bru y a la mensa canonical, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Pheliph, ans Xàtiva, a on es celebren los capítols per a el bon gover[n] [f. 81r] de esta santa iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertigert, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Pere Mora, don Vicent Borja, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, determinaren otorgar quitament a favor de don Francisco Antoni Bru, sacriste, de un sensal de propietat de tresentes trenta-y-sis lliures, que el dit responia a este cabildo; com lo otorgaren. Consta per escriptura per Diego Maravall, notari.

---

¹³⁶⁶ Al marge ens apareix l'anotació següent: *Dia 3 de de[s]embre doní lliuransa contra mossén Alcover, com a predicador, de 97 lliures 15 sous, per a satisfer lo quindení vensut per la retoria de Castalla, condonat un ters. Per mediasió del senyor don Diego Eugeni de la Viña, deà.*-

Etiam, determinaren otorgar escriptura de quitament de sis mil cinc-sentes noranta-y-sis lliures, pensió —6.596 lliures—, que la mensa canonical responia per la primícia a les administracions de mensa nova, bella, anuals, turn, don Ximén Peres Juan y Santíssim Sacrament, del diner que se à pres de la excel·lentíssima duquesa de Béjar, a tres per sent. Consta per escriptura per Esteve Juan, notari.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1234]

1739, desembre, 23

Repartició de primícia de Carcagente.-

Dia 23 de desembre 1739 es repartiren cinquanta-y-sis lliures de les sobres de la primícia de Carcaxent, perteneysents a la mensa capitular, en los senyors [f. 81v] del boyxar que es seguís. Es repartiren a quatre lliures.

Deà	.....	4 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Soler	.....	4 lliures. Soler, (<i>signat</i>)
Ortís	.....	4 lliures. Ortín, (<i>signat</i>)
Sebria	.....	4 lliures. Villar, (<i>signat</i>)
Vidal	.....	4 lliures. Fructuoso Roca, (<i>signat</i>)
Borja	.....	4 lliures. Borja, (<i>signat</i>)
Inquisició	.....	4 lliures. Ortín, (<i>signat</i>)
Capiscol	.....	4 lliures. Ros, (<i>signat</i>)
Texedor	.....	4 lliures. Texedor, (<i>signat</i>)
Roca	.....	4 lliures. Roca, (<i>signat</i>)
Ortega	.....	4 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Garcia	.....	4 lliures. La Viña, (<i>signat</i>)
Jordà	.....	4 lliures. Jordà, (<i>signat</i>)
Gavilà	.....	4 lliures. Gavilà, (<i>signat</i>)
Mora	.....	4 lliures. Mora, (<i>signat</i>)

[1235]

1739, desembre, 24

Determinasió en lo tocant a àbits, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se eyxecuten les juntes per a el bon govern de esta iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordan, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visent Borga y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors present residents, determinaren, que sent la dependènsia de àbits tan grave com se deixa entendre, per a el magor asert y silenci que es necessita, yntervingen, per a lo que se aga de executar, sols el senyor deà y el senyor Soler don Ventura, sens ser menester comunicar-o als demés capitulars, sols en [f. 82r] la ocasió que a estos dos senyors els parega convenient.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1236]

1740, gener, 7

Capítol general de Reys.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on se selebren los capítols per a el bon govern de dita iglésia, presedint convocasió, segons bul·la pontifísia, a so de campana, los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Onofre Visent Teixidor, don Estanislau Soler, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Maties Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visent Borga, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, pasaren a selebrar el capítol general, com és costum, y per a el bon govern, nomenaren en juge contador al senyor don Francisco Antoni Bru, sacriste; en racional de cabildo a don Mathies Jordà; en síndic y procurador general a don Juseph Sebríà; en apuntador a don Juseph Garsia Ortega; en archiver a don Francisco Vidal; en clavari del Santíssim Sacrament al senyor Ortega; en elet de la obra nova de Nostra Señora al senyor Teyxidó. Y proseguint los demés empleos subalterns en los benefisiats, nomenaren: en clavari de la sera a mossén Juseph Rodrigues; en bolsers a mossén Francisco Vidal y mossén Francisco Cortés; en racional de mises a don Pasqual Belvís; en traster y animer¹³⁶⁷ a mossén Pedro Ferrando; en sacramen- [f. 82v]ter a mossén Manuel Masip; en clavari de les santes relíquies a mossén Francisco

---

¹³⁶⁷ Al ms. apareix ratllada la «O», de «trastero» i «animero».

Llobregat;¹³⁶⁸ en acaptador de les Ànimes per la siutat a mossén Luís Pastor; en credensier a mossén Pasqual Pelegero; en subsíndic anual al doctor Blay Quinto;¹³⁶⁹ en assistent a la capa a mossén Lluís Yborra; en depositari de les porsions per a gastos a don Miquel Agulló.

Etiam, determinaren que per justs se li done tots los ayñs a mossén Nicolau Mira,¹³⁷⁰ epistoler, sinc lliures; en esta forma: 2 lliures 10 sous, dia de sant Juan de juñi; y 2 lliures 10 sous, dia de Nadal.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1237]

1740, gener, 15

Depòsit del senyor deà, ut intus. Escritura de quitament, ut intus. Poder. Tres censos. Gratificació de 30 lliures¹³⁷¹ a mossén Ototoneda.⁻¹³⁷²

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa y colejal iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es solen selebrar los capítols per a el bon govern de dita iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Dionís Ros, capiscol, don Estanislau Soler, don Diego Fèlix Ortís, don Juseph [f. 83r] Roca, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Visent Borja, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, determinaren admetre en depòsit, a instància del senyor deà, 2.924 lliures 19 sous 6, que tenia en son poder, per a satisfer al doctor Geroni Grau, el import de la terra de les Foies, que al dit, en carta de gràsia, don Manuel Linàs y Gil, li avia venut; el qual dret de recobrar-la, segons escriptura per Gaume Lluís Mollà, el comprà dit senyor deà. La qual escriptura de depòsit la rebé dit Mollà.

Etiam, determinaren que en atensió al gran benefisi que a la mensa canonical se li segís, dels dinés que se an pres de la excel·lentíssima senyora duquesa de Béjar; y deure-se-li a el recte sel del senyor deà, a qui es deu gratificar —com a altres persones que se an

¹³⁶⁸ El prevere mossén Francisco Llobregat, fou soterrat el dimecres 17 de maig de 1769, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures, segons consta en el testament fet davant Sebastià Forrat Allau, en 5 d'abril de 1766. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹³⁶⁹ Blai Quinto morirà el dijous 28 de febrer de 1754, amb el càrrec de prevere, sense fer testament. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹³⁷⁰ Mossén Nicolas Mira, sacerdot i epistoler (tenor, *nota al marge*), fou soterrat el 18 d'agost de 1781, testà a la vila de Carcaixent davant Antoni Miguel [...], escrivà, deixant per a bé de la seua ànima 40 lliures, segons consta en el testament realitzat el dia 2 de novembre de 1762. *Ibidem*.

¹³⁷¹ A la determinació apareix en número la quantitat de «36 lliures».

¹³⁷² A l'inici de l'encapçalament hi pareixen unes línies ratllades, possiblement el racional s'equivocara i ho esmenara.

interesat. O deixen a disposició del senyor deà, creent que per sa mà quedarà este cabildo ben ayrós y en garbo.

Etiam, determinaren otorgar escriptura de quitament a favor de Jusepa Maria Fuster, de dos capitals de sensal: el un de 185 lliures y el altre de 50 lliures, segons consta per escriptura per Jaume Lluís Mollà.

Etiam, determinaren otorgar poder especial a favor de mi, lo infraescrit racional de cabildo, segons consta per escriptura per dit Luís Mollà, per a acceptar los tres sensals que, en part de pago, Jusep Thomàs Sanchis à transportat a este cabildo; y la sesió [f. 83v] de 20 lliures, cascun aïñ contra el convent de Nostra Senyora de la Merset, de esta siutat, per a satisfer els vensuts de el sensal que dit Sanchis responia a este cabildo. Com per més extens se veurà en la escriptura per Jaume Lluís Mollà.

Etiam, determinaren otorgar els quitaments a les menses de anuals de turn del canonje don Jimén Peres Juan y de miser Melchor Grau; com consta per escriptura per Esteve Juan, notari.

Etiam, determinaren que en atensió a la gran aplicació en lo augment de les terres de este cabildo, que se li experimenta a mossén Juseph Ortoneda, que se li lliuren 36 lliures.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1238]

1740, febrer, 6

Determinasió sobre el quadern del senyor don Estanislau Soler, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es celebren los capítols per a el bon govern de esta iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Estanislau Soler, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Pere Mora, don Marcos Gavilà, don Visent Borja, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, determinaren que avent-se trobat lo quadern original de la primísia de l'ayñ que fonc primisier el senyor canonge don Estanislau [f. 84r] Soler, en el que es troba algunes partides omitides —segons consta per determinacions capitulars— y per a liquidar estos ductes, foren nomenats el senyor deà y don Fructuoso Roca, per a què caregasen el quadern original, en lo que sobre els papers que es trobaren de dita

administració —arbitrant prudentment—; a dits senyors se'ls donà la orde per a què difiniren y firmaren dit quadern.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1239]

1740, febrer, 8

Extracció per la justísia de Tomàs Huet,¹³⁷³ ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es solen congregar per a tratar los negocis perteneixents al bon govern de dita iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Onofre Visent Teixidor, don Estanislau Soler, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Visent Borja, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, determinaren es posàs en eyxecusió la orde del senyor vicari general dirigida al senyor don Diego Eugeni de la Viña, en què la justísia secular buscàs dins la iglésia a Thomàs Huet,¹³⁷⁴ y, encontran-lo, se entregàs de ell la justísia; y avent-lo encontrat, lo governador y alcalde se l'enportaren a la presó. Otorgant escriptura de promesa de tornar-lo a la iglésia sempre que per lo bras eo jurisdicció es demanàs; la que rebé Lluís Mollà, notari.

En fe de la [f. 84v] [qual] la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1240]

1740, març, 16

Rogativa, ut intus. Carta al sagrista Bru, ut intus. Rogativa, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Pheliph, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar negocis perteneixents al bon govern de esta iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visent Borja, don Manuel Llinàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en

---

¹³⁷³ Al ms. Guet.

¹³⁷⁴ Idem.

esta santa iglesia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, determinaren, en atensió a la gran nesesitat en què ens trobam y perill de pedres, les collites, per sobra de aigua, avent pasat la illustre Siutat, per medi de don Antoni Sebrìà, recado demanant rogativa a Nostra Senyora, el convenir en fer-la per espai de nou dies.

Etiam, determinaren que se escriga al sagrista Bru, proposan-li agust, avent guañat este per la Rota sentència en les dos causes que seguia contra este cabildo, a l'agent, que no segisca la apelasió asta seon orde.

Etiam, determinaren que a mossén Fernando Acuña¹³⁷⁵ se li aumente el salari vint lliures, per meréiser-lo per sa abilitat.

Etiam, determinaren que per a la adorasió de la Creu assistisquen als senyors graduats dos infantillos per a la major desència.

Etiam, determinaren fer tres dies de rogatives a nos-[f. 85r][tra] patrona, la Mare de Déu de la Seu, per lo asert en la elecció de pontífise,¹³⁷⁶ per manar-o així el rey, nostre senyor, Déu lo guarde, en carta que a este cabildo escriu del Pardo, de dia sinc de mars, dirigida al capità general marquès de Quilus,¹³⁷⁷ qui la remití a este cabildo, a qui se li respongué de aver-la rebuda.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1241]

1740, abril, 20

Determinasió sobre la venguda del pare don Thomàs, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglesia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum congregar-se per a tratar negosis que perteneixen al bon govern de dita iglesia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, cabiscol, don Onofre Visent Teixidor, don Estanislau Soler, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visent

¹³⁷⁵ L'organista i prevere Fernando Acuña, natural d'Alacant, fou soterrat el 12 de juliol de 1754, deixant pel bé de la seua ànima 40 lliures segons consta en el testament realitzat davant Pedro Sanchiz Dalfe, escrivà, en 25 de gener de 1754. AHGX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹³⁷⁶ Es tracta de Prospero Lorenzo Lambertini, qui prendrà el nom de Benet XIV, que ocuparà el seu papat entre 17 d'agost de 1740 – 3 de maig de 1758. El papa Benet XIV succeirà en el càrrec a Climent XII.

¹³⁷⁷ Compte de Caylús. Don Claudio Habraham de Tubieres, de Grimoard, de Pestel y Levy, duc de Caylús, marquès de Thubieres, senyor de Beauvais y de Gaut, cavaller de la insigne orde de Toyson d'Or, gran d'Espanya de primera classe, capità general dels exèrcits de sa majestat, governador i capità general del regne de València, des de l'any 1737 fins a 1759, amb comandament militar del de Múrcia.

Borja, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, vista una carta del senyor don Diego la Viña, deà, que contenia —en virtud de orde del senyor arsobispo— aver fet convocatòria als cleros y retors de esta comarca, per a què acudiren el dia 27 de corent als eixerxisis que en dit dia el pare Thomàs Honsseslades comensaria, y que dita orde era dimanada del senyor arsobispo, y no volent tratar al cabildo en altra distinció, com [f. 85v] és raó, o fea saber, a este cabildo, per son racional, y que este o fes saber als benefisiats en la forma que li pareguera més convenient, determinaren diferir la resolució per a el dia sigent 24, en atensió a aver posat en eyxcusió dita orde, senyalant iglésia, sens contar en el cabildo, apartant este consuelo esperitual dels sants eixersisis de esta iglésia; lo que paregué no convenia.

Dia 21, junts, en la forma que va dit, los dits senyors determinaren fer representasió al senyor arsobispo, per a la qual foren elejits los senyors doctor don Estanislau Soler y don Diego Fèlix Ortís.

En fe de les quals les escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1242]

[1740, abril, 21]¹³⁷⁸

[*Carta del senyor degà a l'arquebisbe*].⁻¹³⁷⁹

Dit dia 21, entregà dit senyor deà a l'infraescrit racional altra carta, estrañant la detensió de la resposta, en alguna sequedad; y de quedar el senyor arsobispo en alguna manera desasonat per la mutasió de àbits y pretensió de coyúdises; y dits senyors comisaris satisfieren totalment a sa il·lustríssima, de lo que resultà deyxar la elecció de la iglésia, segons carta de dit prelat al pare don Thomàs. Y asumint-se per a si el cuydado dels residents de la iglésia, apartant esta inspecció del vicari foràneo.

En fe de tot, per a lo venider, o escric y firme de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹³⁷⁸ Hem de remarcar que a les Actes encara que no ens apareix la data, encapçalant l'acta, es realitza la distinció d'anotació respecte la glossa anterior. Tot i que a l'acta anterior s'introduïa una anotació referent a aquest dia 21 d'abril.

¹³⁷⁹ La rúbrica és nostra.

[1243]

1740, abril, 26

Declarasió de la venguda del pare Thomàs Osenaldes a donar els eyxersisis y misió, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar lo perteneixent al bon govern de [f. 86r] dita iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Onofre Visent Teyxidor, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visent Borja, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, determinaren, en¹³⁸⁰ atensió a aver, el pare don Thomàs, demanat —en expresions molt rendides— que no obstant era la convocatòria per a dia 27, es comensaren los sants eyxersisis dit dia 26 per la vesprada; com ayxí se eyxecutà, atenent al seu gran sel y benefisi de les Ànimes, els que es continuaren dos ores per lo matí y dos per la vesprada. Es concluiren dia sinc de maig. Per lo matí, exposat lo Santíssim, celebrà el senyor deà; y reberen la Comunió los diaques, subdiaques y tonsurats.

Dia 3 de maig —que fonc dia de la Creu— per la vesprada se va eyxir a fer la convocasió per a la Santa Misió per a el poble. Y se ordenà per determinasió capitular dels senyors damunt nomenats, en la forma segent:

Davant comensà la prosesó per un gió, el que porta de voluntat del cabildo el senyor doctor Garís, en¹³⁸¹ un cordó; el senyor mossén Fèlix Peres, el altre; el senyor doctor Carlos Pelegero,¹³⁸² davant lo gió dos fanals, que els portaven dos dels senyors benefisiats; [f. 86v] de a on se comensaren a reglar los seglars —en los quals avia molts cavallers, siutadants y de altres esferes— sens guardar orde, concluints tots los seculars. Entrava altre gió que el portava el senyor don Diego Fèlix Ortís y don Mathies Jordà, acompanyant a este gió dos fanals que els portaven dos senyors benefisiats, de a on es comensaren a areglar tot lo estat eclasiàstic, senyors canonges, benefisiats y molts religiosos de totes les religions sens guardar orde. Enmig de este cos eclasiàstic anà la música, cantant unes coples que se encaminaven a moure el esperit. A la conclusió, que fonc molt numerós —pués a més dels

---

¹³⁸⁰ Al ms. es troba repetida la preposició «en».

¹³⁸¹ Al ms. «el».

¹³⁸² El doctor Carlos Pelegero, prevere beneficiat de la col·legiata, fou soterrat l'1 d'abril de 1765, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Luís Mollà, en 14 de març de 1756. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

eclesiàstics de esta siutat, concurriren per a totes estes funsions part dels clerics de Benigànim, Carcaixent y Castelló, y molts retors—; al fi del cos eclesiàstic, portava el senyor don Diego Eujeni de la Viña, deà, una imatge de Nostre Señor crucificat, acompanyant-la en dos aches los senyors Eusebi Linàs, sacriste y don Dionís Ros, capiscol. Y en seguida acompanyaren esta devota prosesó gran número de dones. Yxqué esta prosesó de esta iglésia y tornà a ella. Y es finalisà en una salve a Nostra Señora de la Seu, avent predicat ans, en la plasa de la Seu, al poble.

Dia 6 de mayo, tot lo estat eclesiàstic ayxí canonges, benefisiats de esta iglésia, forasters y retors, com religiosos de totes les religions, sens [f. 87r] guardar orde ysqueren de esta iglésia, per la vesprada, cantant lo rosari en música per a la de Sent Domingo, en esta forma:

Davant, comensava esta prosesó hun guió que el portava el senyor doctor Garís; els cordons, els senyors mossén Fèlix Peres y doctor Carlos Pelegero; el seguia tot lo cos eclesiàstic. Señalisava esta prosesó el senyor don Diego Eusebi de la Viña, deà. El altre guió, portaven los cordons los senyors don Eusebi Linàs, sacriste, y don Dionís Ros, capiscol; y dos senyors benefisiats portaven dos fanals. Y en seguida gran número de dones. Y aplegant a la iglésia de Sent Domingo, donà el pare doctor Thomàs Osenaldes principi a la misió; y vent el numerós concurs señalà per a el altre dia la Plasa de la Seu, per ser el puesto més capàs a on se continuaren asta el dia 14.

Per la vesprada, el dia 15, fonc la Comunió general. Señalà per a guañar el gubileu, esta iglésia colegal, la de Sent Domingo, Sent Agustí, la de Capuchins, de Sent Francés y la de Sent Pere, en les que es consumiren de onse a dotse mil formes. Y vent, per lo general, la gran devosió predicà per la vesprada el sermó de la perseverànsia; y, concluït, prengué la marcha a Benigànim. Lo acompanyaren el retor de dita vila y parròquia y el doctor Juan [f. 87v] Batiste Tornier,¹³⁸³ benefisiat en esta santa y colegal iglésia.

El fet de este sant varó apostòlic fonc tal que es va extendre a pregar a l'auditori. Se animaren en fer limosna per a aguda de la obra de la Seu. Mogé els ànimos de manera que, avent eyxit senyors capitulars, benefisiats y cavallers, a demanar per a aguda de la obra, els dos últims dies de la misió —que foren dia 14 y dia 15—, es replagà en diner 116 lliures 16 sous, y algunes alaixetes de plata y un añell de or, que en poca diferència valdrà 10 lliures.

Y per a què quede en memòria, he escrit y firmat de la mia pròpia mà. (*Signat*)

---

¹³⁸³ El prevere Joan Baptista Tornier, beneficiat de la col·legiata de Santa Maria, fou soterrat el 13 de maig de 1772, deixant per a bé de la seua ànima 200 lliures, segons consta en el testament fet davant Francisco Carrizo, en 6 d'agost de 1771. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

[1244]

1740, maig, 14

Provisió de plasa de acòlit, ut intus.-

Junts y congregats¹³⁸⁴ en la aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum congregar-se per a tratar les dependències que se oferixen per a el bon govern de esta santa iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Onofre Visent Teyxidori, don Estanislau Soler, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visent Borga, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats y afirmant [f. 88r] ser al present la magor part dels senyors residents, determinaren en atensió a estar vacant una plasa de acòlit, per renúncia de Christòfol Ros, mediano, proveir-la. Y guardant gustísia, com sempre y en tot tems este cabildo o à acostumat, la proveïren a favor de Mariano Cortés, monesillo, que era de esta iglésia.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1245]

1740, juny, 2

Poder per a concordar a favor de Gaspar Domingo Devesa. Determinasió en lo que mira a la desènsia de l'altar quant ofisia senyor canonge. Determinasió sobre misal, ut intus. Determinasió sobre el recapte de escriure, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on se solen juntar per a lo que convé al bon govern de dita iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Pere Mora, don Visent Borja, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonjes prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors residents, determinaren otorgar poder a favor de Gaspar Domingo Devesa per a concordar en la vila de Villagoyosa, com per extens consta per la escriptura per Jaume Lluís Mollà.

Etiam, determinaren que quan ofisie algun senyor canonge agén de posar en lo altar la sacra y bladons de plata; y lo mateix se observar[à] en primeres y segones vespres.

---

¹³⁸⁴ Al ms. «conlegats».

[f. 88v] *Etiam*, determinaren que es disponga un misal en gases y altres adornos de plata desent, lo millor que es puga. Y quedà a càrrech del senyor don Diego Fèlix Ortís, fer-lo portar en paper de Madrit.

Etiam, determinaren que es fasa tinter arener y obleera de plata, per quant està indesent el que es servís ordinàriament el cabildo.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1246]

1740, juny, 8

Confirmació del capítol general, ut intus. *Determinació sobre els tres mesos de solars*, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de la santa y colegial iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum selebrar los capítols per a el bon govern de dita iglésia, presedint convocasió, a so de campana, segons bula apostòlica, los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Onofre Teyxidó, don Joseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathias Jordan, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visente Borja, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, confirmaren tot lo fet en lo capítol general selebrat dia 7 de janer de este mateix aïñ; de tot consta per escriptura per Jaume Lluís Mollà.

Etiam, determinaren que es consulte a Roma si los tres mesos de solars es podrà cobrar les dis-[f. 89r]tribusions manuals, inviant tots aquells instruments que convingen. Y quedà a càrrech del senyor deà, esta diligència.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1247]

1740, juny, 10

Posesió de altar de mossén Lluís Codina, ut intus.-

Dia 10 de juiñ, prengué posesió de altar mossén Lluís Codina, del benifet baix la invocasió de la Transfigurasió, presedint *mandato*, del senyor vicari general, *de mitendo in posesionem*. Pagà per lo dret de *nata mortis*, tres lliures y sis dinés; de tot consta per escriptura per Francisco Barberà, notari.

Y per a que conste la escric y firme de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1248]

1740, juliol, 9

Determinasió sobre la liquidasió de primísies, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar les dependències que ocurriren per a el bon govern de dita iglésia, presedint convocasió per papers los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, capiscol, don Onofre Visent Teyxidor, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta dita iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, expo-[f. 89v]saren los senyors don Ventura Soler y don Fructuoso Roca la liquidasió de les primísies, com a comisaris per a dit efecte, nomenats per este cabildo. Y estant la liquidasió en sa deguda forma, se oferí ser presís suspendre el juý asta liquidar lo que el fondo de la iglésia avia pagat al subsidi y a la pensió dels retors, que devia aver-se pagat de la mensa capitular. Per a lo qual es nomenaren als senyors don Diego Eugeni de la Viña y a don Ventura Soler.

En fe de tot la escric y firme de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1249]

1740, juliol, 16

Gràcia de àbits al doctor Francisco Albiñana, rector de la Alcúdia, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar les dependències que ocurriren per a el bon govern de dita iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Onofre Visent Teyxidor, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Visent Borja, don Ventura Soler y don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, determinaren fer gràcia de àbits al doctor Francisco Albiñana, retor de la Alcúdia de Crespins; consta per escriptura per Jaume Lluís Mollà.

En fe de la qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1250]

[f. 90r] 1740, juliol, 28

Determinació per a gratificar a mossén Ortoneda, ut intus. Carta del rey.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglesia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es solen congregar per a tratar lo que convé per a el bon govern de esta santa iglesia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Onofre Visent Teyxidó, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Ventura Soler y don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglesia y afirmant ser la m[a]jor part dels senyors al present residents, determinaren, en atensió al treball y bon sel que mossén Juseph Ortoneda¹³⁸⁵ à tengut en la tregilla¹³⁸⁶ que se à fet, a sa direcció, en la alqueria dita de Bru, lliurar-li trenta lliures.

Etiam, determinaren que se aguste els contes sobre lo que pretén mossén Martí Talens, en lo que mira als aiñs atrasats del peu del benifet.

En fe de les quals les escrigí y fermí de la mia pròpia mà. . (*Signat*)

Dicto die, es manifestà una carta del rey,¹³⁸⁷ nostre senyor, que es rebé baix plec del marqués de Aquilus, capità general, en la que fea saber a este cabildo la mort de la serenísima reyna donya [f. 90v] Mariana de Hererburg,¹³⁸⁸ per a què es feren les demostracions acostumades en semegants ocasions. Y en lo coreu immediato se li donà, a dit capità general, conte de aver-la rebuda.

[1251]

1740, agost, 13

Recado de la Siutat sobre la mort de la reina viuda, ut intus.-

¹³⁸⁵ Josep Ortoneda será soterrat l'any el 7 de maig 1751. «Dijous a 7, soterrar de mossén Jusep Ortoneda, subdiaca, ànima 200 lliures. Testament per Lluís Mollà, notari, en 3 dels corrents». AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

¹³⁸⁶ Llegiu «tragella»: anivellament.

¹³⁸⁷ «haber sido Dios servido llevarse a mejor vida a la serenísima reina D^a. Mariana de Neabourg, su tia, para que os halléis con esta noticia y encargaros dispongáis en esa ciudad y demás illas de su jurisdicción se hagan las honras funerales y demostraciones de sentimiento», etc., etc. (*Firma El Rey y refrenda D. Francisco Campo de Arve*), dins SARTHOU, C.: *Datos para la historia de Játiva, op. cit.*, p. 431.

¹³⁸⁸ Mariana de Neuburg (Neuburg?, Babiera 1667 — Guadalajara 1740), casada en segones núpcies amb Carles II l'any 1690.

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar los negosis pertenyents al bon govern de dita iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Onofre Visent Teixidor, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita iglésia y afirmant ser al present la major part dels senyors residents, determinaren, en virtud de aver —la il·lustre Siutat— partisipat al racional de cabildo, per medi de sos dos diputats, don Manuel de Lago y doctor Ferrer, la carta del rey, que baix plec del marqués de Quilus, capità general en este reine, avia rebut, donant la notísia de la mort de la reyna, viuda de Carlos Segon, donya Mariana de Hererburch, en la que manava es feren les demostracions públiques acostumades en semegants ocasions, per a lo qual [f. 91r] la il·lustre Siutat els avia nomenat, ayxí per a partisipar esta notísia a este il·lustre cabildo com per a ydear lo que fos més conforme a la voluntat del rey. Y troban-se este cabildo, per lo mateyx condut, en altra carta en què el rey demanava lo mateyx, nomenaren, per a què es conferiren en los dos diputats de la Siutat, als senyors don Onofre Visent Teixidor y don Estanislau Soler, afiansant de l'asert de estos senyors un total desempeño, satisfent al rey, com és gust.

Etiam, determinaren que el procurador adelante a cascú dels senyors capitulars dotse lliures per a dols y que s'o recobre de les mesades que a cada u li aniran vensent.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1252]

1740, setembre, 17

Gràsia de àbits, ut intus, al doctor Joseph Gil. Provisió en pertiguer, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es solen congregat per a tratar les dependènsies que perteneixen al bon govern de dita iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, com són los senyors don Onofre Visent Teyxidor, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Ven-[f. 91v]tura Soler y don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en dita santa iglésia, determinaren fer gràsia de àbits al doctor Guseph

Gil, beneficiat en la parròquia de Sant Martí, de la ciutat de València; tot consta per escritura, en dit dia, per Gaume Lluís Mollà, escrivà.

Etiam, determinaren, per quant Pere del Villar, sols estava nomenat pertiguer, vivint son pare, per a les seues ausènsies y enfermetats, per aver, dit son pare, mort, quedàs nomenat dit Pere en propietat; volent que esta determinació tinga, en quant convinga, forsa de escritura; y si és costum se otorgarà escritura, sempre que dit Pere del Villar la demane, atenant a lo apuntat; y fidelment que servís el empleo.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1253]

1740, setembre, 21

Determinació sobre la venguda de la excel·lentíssima senyora de Béjar.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum congregar-se per a tratar lo que convé per a el bon govern de esta dita iglésia, los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teyxidori, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Ventura Soler y don Manuel [f. 92r] Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, presedint convocació feta per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat, determinaren, en atensió a les moltes circumstàncies que concurríen en la excel·lentíssima senyora duquesa de Béjar, complimentar-la. Y avent, esta senyora, aplegat a casa Juseph Disdier, a on féu nit, se explorà si admitiria este obsequi, a lo que respongué portava la marcha areclada per ores; y que estimant, com era degut, la finesa o escusaren, perquè seria a gran desconveniència del cabildo, lo que es deyxà estar per no incomodar a esta senyora. Y en cas de aver admés, fon nomenat per a dit compliment el senyor don Onofre Visent Teixidor.

Y per a què conste la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1254]

1740, octubre, 25

Exsèquies de la reina, viuda de Carlos Segon, ut intus. Comisió al senyor deà per a satisfer lo quindení vensut sobre la primísia.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar les dependències que ocurriexen per a el bon govern de esta dita iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu [f. 92v] relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Onofre Visent Teyxidó, don Estanislau Soler,¹³⁸⁹ don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Pere Mora y don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, avent oït als —senyors dos— comisaris don Onofre Visent Teyxidó y don Estanislau Soler, aver pres la il·lustre Siutat, per los justs motius que tenia, reduir el funeral eo exsèquies per la senyora donya Mariana de Enerburch, viuda de Carlos Segon, a lo que corespongués a un enterro general, donant per la assistència tres sous per porsió sensilla y sis sous per doble, y un diari de quatre sous de limosna; a tot lo qual es convingué, atenent als pocs medis que en què la Siutat es trobava, señalaren per a selebrar les exsèquies degudes dia vint-i-set. Y se eixecutà en la forma següent:

Dia 26, per la vesprada, acabades completes, es cantaren —*sub ritu duplisi*— vespres de difunts, en música estant; enseses setanta lums, que guarnien el túmulo.

A l'altre dia, 27, después de aver-se selebrat la misa, també en música, la que selebrà el senyor don Diego Eugeni de la Viña, deà, avent presedit determinasió capitular y aver pasat el pertiguer, [f. 93r] de orde de l'infraescrit racional de cabildo, en recado, manifestant el gust que el cabildo tendria de què el senyor deà fera este ofisi, respongué, en la següa acostumada hurbanitat, admitia la atensió del cabildo y que en tot desigava complaure-lo. El selebrà y se li donà vint-i-un sou de limosna. A la música se li donà tres lliures als ofisis; doble al mestre de seremònies y al boser; als dos sochantres se'ls pagà les capes, així de vespres com de misa dobles, que és lo que els corespon; al campaner, per tots los tocs, se li donaren sinc lliures; al curat, per tot sos dret, onse lliures güt sous y quatre siris blancs de a lliura, dos per a el senyor deà, els altres dos —u per a cada u dels senyors vicaris. Per a satisfer tot lo gasto damunt expresat, donà la il·lustre Siutat a mossén Francisco Vidal, com a bolser, quaranta-y-dos lliures. Y quedant tot satisfet, meïns el diari, sobrà una lliura y sinc sous, la que tornà; y sols fonc lo gasto quaranta-una lliura quinse sous.

En fe de lo qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

---

¹³⁸⁹ Estanislau Vicent Soler, canonge, fou soterrat el dimarts 22 d'abril de 1755. «Martes a 22, entierro general de don Estanislao Vicente Soler, canónigo, dexó para bién de sua alma 220 libras, según testamento ante Pedro Ferrer, escribano, en 19 de abril de 1754». AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

Etiam, determinaren que el senyor deà busque el diner per a satisfer el quindení sobre la primí-[f. 93v]sia que à vensut —en Segorb— de este aïñ 1740; sent així que se à lograt, per la següa aplicació y mediació, un tan gran benefisi, com aver-se redimit en poca diferència la mitat, pagant a qui lo adelante aquell interés que a la dependència del senyor deà li parega ser raó.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1255]

1740, novembre, 12

Rogatives per salud y aigua, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar los negosis perteneixents al bon govern de dita iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'ynfraescrit racional de cabildo, a qui féu relació aver convocat los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Onofre Visent Teixidor, don Francisco Vidal, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Visent Borja y don Ventura Soler, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la major part dels senyors al present residents, determinaren, en atensió a una carta que la il·lustre Siutat escrigué —motivada de la gran costelació de tersianes— per a què es recurira a la protecció y amparo de la [f. 94r] Nostra patrona la Mare de Déu de la Seu, fent-li nou dies de rogatives, la que admití el il·lustre cabildo, en gran gust; y convingué en esta determinació tan piadosa; lo que se eixecutà, llevan-li el cristal y selebrant cada dia —después de nona— una misa de rogativa, no sols per la salud, sinó també per aygua. Concluíts estos nou dies, en el quals per la vesprada después de completes se li cantava la lletania, demanà la Siutat —vent que continuava la sequedad y també la constelació— se abaixàs la Reyna Santíssima al peu de l'altar; a lo que es convingué este il·lustre cabildo. Estigué dotse dies selebrant, així mateix, huna misa cada dia; y per la vesprada la lletania, dins los quals es logrà la pluga, y ayxí mateix la notòria millora de tots los malalts. Vent este il·lustre cabildo este consuelo, per la interposició de Nostra Senyora, determinà se li digués una misa de gràsies y después se li cantàs el *Te Deum*. Pasà el racional de cabildo recado a la il·lustre Siutat, lo que li paregué molt bé. Y dia 4 de de[s]embre, que era dumenge, se eyxecutà.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1256]

1740, desembre, 6

Posesió de percasos al doctor Francisco Verger, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa i glésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum [f. 94v] juntar-se per a tratar los negosis perteneixens al bon govern de dita i glésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Visent Borga, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa y colegal i glésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, determinaren donar posesió de percasos al doctor Francisco Verger, benefisiat en esta santa i glésia del benifet baix la invocació de Nostra Senyora de l'Asumsió, per aver presentat la cartilla de subdiàcano; y així mateix, se li consediren àbits de graduat, durant la voluntat de este il·lustre cabildo, per aver fet ostensió del grau de doctor en sagrada teologia. Pagà per lo augment de distribusió sinc lliures; tot consta per escriptura per Lluís Mollà, notari.

En fe de la qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1257]

1740, desembre, 14

Allanament per a concordar en la vila de la Font, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa y colegal i glésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es solen congregar per a tratar los negosis que perteneixen al bon govern de dita i glésia, presedint convocació en ausència del pertiguer, per Ynàsio Guerola, sacrista de dita i glésia, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís, don Mathies Jordà, don Visent [f. 95r] Borja, don Ventura Soler y don Manuel Linàs, tots canonges prebendats en esta i glésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, determinaren, vista una carta del govern de la vila de la Font de la Figera, en què en la magor atensió demanava a este il·lustre cabildo se allanàs a una nova concòrdia per a pagar, no sols les pensions del senso que ens respon, sí tanbé, el capital del senso en forma que contenien los capítols que adjunts a la carta venien; y vists paregué allanar-se en la forma que se avia allanat la obra pia de Bocairant, a la que em conformí a la lletra.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1258]

1741, gener, 7

Capítol general, ut intus. *Gràcia de àbits al doctor Manuel Quilis, retor de Alberic*, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es selebren los capítols per a el bon govern de dita iglésia, presidint convocasió, segons bulha pontifisia, a so de campana, los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Onofre Visent Teyxidó, don Juseph Roca, don Diego Fèlix Ortís,¹³⁹⁰ don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visent Borja, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors [f. 95v] al present residents, pasaren a selebrar el capítol general, com és costum; y nomenaren en juje contador a don Francisco Vidal; en racional de cabildo a don Mathies Jordà; en síndic y procurador general a don Joseph Sebrilà; en apuntador a don Juseph Garsia Ortega; en archiver a don Francisco Vidal; en clavari del Santíssim Sacrament a don Mathies Jordà; en elet de la obra a don Onofre Visent Teyxidó. Y proseguint los demás empleos subalterns, en los benefisiats, nomenaren en clavari de la sera a mossén Juseph Rodrigues; en bolser a mossén Francisco Vidal y mossén Francisco Cortés; en rasional de mises a don Pasqual Belvís;¹³⁹¹ en traster y animer a mossén Pere Ferrando;¹³⁹² en sacramenter a mossén Manuel Masip; en clavari de les santíssimes relíquies a mossén Visent Guimerà; en apuntador de les Ànimes per la siutat a mossén Lluís Pastor;¹³⁹³ en credensier a mossén Pasqual Pelegero;¹³⁹⁴ en subsíndic anual

---

¹³⁹⁰ Diego Fèlix Ortís i Cebrià, canonge, fou soterrat en febrer de 1778; deixant per a bé de la seua ànima 200 lliures. «*Dicho día [sábado 14], entierro general de don Diego Félix Ortiz y Cebrián, presbítero canónigo de esta santa iglesia colegial. Bién de alma 200 libras, testó ante Francisco Josep Morrió, escribano, en 6 de abril de 1758*». *Ibidem*.

¹³⁹¹ Pasqual Bellvís i Verrartegui, prevere beneficiat de la col·legiata, fou soterrat el dissabte 12 de març de 1774, deixant per a bé de la seua ànima 30 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Jacinto Gascó, el 7 de març de 1774. *Ibidem*.

¹³⁹² Pere Ferrando, prevere beneficiat de la col·legiata, fou soterrat el 10 d'octubre de 1765, deixant per a bé de la seua ànima 50 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Joseph Bolaños, en 1 de març de 1763. *Ibidem*.

¹³⁹³ El prevere Lluís Pastor morirà el dimart 10 de juny de 1755, deixant per a bé de la seua ànima allò que quedara del que es traguera de les vendes dels seus béns, pagats els seus deutes, segons consta en testament davant Pedro Ferrer, escrivà, fet en 8 de maig de 1755. *Ibidem*.

¹³⁹⁴ Pasqual Pelegero, prevere, fou soterrat el dijous 23 de gener de 1766, deixant per a bé de la seua ànima 80 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Sebastián Forrat Allau, en 23 d'octubre de 1757. *Ibidem*.

al doctor Juseph Verger;¹³⁹⁵ en assistent a la capa a mossén Lluís Yborra; en depositari de les porsions per a gastos a don Miquel Agulló.¹³⁹⁶

Etiam, es sortegaren les òrfenes del senyor de Señera. Y cabé la sort als senyors don Juseph Sebrià y don Visent Borga; de tot consta per escritura per Jaume Lluís Mollà.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

Etiam, dia 6 predicà el doctor Manuel Quilis, retor de Alberic, avén-se-li, els senyors de la antesedent determinasió, fet gràsia de àbits, segons consta per escriptura per Jaume Lluís Mollà.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1259]

[f. 96r] (*Sense data*)

Ynventari de lo que y à en la sacristia, ut intus.-

Nota, que avent-se, mossén Visent Guimerà,¹³⁹⁷ entregat de la sacristia, sent acomodat, a raó saber, tot lo que en ella es conté; se à fet inventari de tot, consta per escritura per Jaume Lluís Mollà; com també per altra escritura per lo mateix, aver dat dit mossén Visent per fiador a Antoni Guimerà, fill y abitador en la vila de la Olleria, son germà. Com tot es veurà per les escritures que es reberen per dit Jaume Lluís Mollà, dia güit de janer de este corrent aiñ 1741.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1260]

1471, gener, 12

Poder a favor de don Visent Ferrandis, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a tratar les dependènsies perteneixens al bon govern de esta iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Eusebi Linàs, sacriste,

---

¹³⁹⁵ El doctor Josep Verger, prevere, fou soterrat el dijous 22 de juliol de 1770, deixant per a bé de la seua ànima 45 lliures, segons consta en el testament fet davant Jacinto Gascó, escrivà. *Ibidem*.

¹³⁹⁶ Miquel Agulló, prevere i beneficiat de la col·legiata, fou soterrat l'11 de juny de 1765, deixant per a bé de la seua ànima 45 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Esteve Joan, en 11 d'abril de 1765. *Ibidem*.

¹³⁹⁷ Mossén Vicent Guimerà, prevere, fou soterrat el 29 de gener de 1768, deixant per a bé de la seua ànima «*todos sus bienes, que no los tenía*», segons consta en el testament realitzat davant Roque Sendra, en 17 de gener de 1765. *Ibidem*.

don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Pere Mora, don Visent Borja, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, otorgaren poder a favor de don Visent Ferrandis, asistent en Roma, per a defensar lo plet con-[f. 96v]tra el cabildo de València, sobre el color dels àbits y altres pretensions; consta per escriptura per Esteve Juan, notari.

En fe de la qual la escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1261]

1741, març, 6

Lliuransa contra el procurador per a satisfer los gastos de la vesita, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es seleben los capítols per a lo que ocurís per a el bon govern de dita iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat y afirmant ser al present la magor part dels senyors al present residents, determinaren es donàs satisfasió als gastos originats en la vesita de esta iglésia, que importaren —per lo dret de sentència, registre y altres gastos— quaranta-y-quatre lliures y sinc sous. Per a quina satisfasió doní lliuransa contra mossén Gaspar Alcover, procurador.

En fe de la qual la escriguí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1262]

1741, març, 12

Posesió de percasos a mossén Juan Vilaroya, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Felip, ans Xàtiva, a on és costum juntar-se per a [f. 97r] tratar los negosis que se oferixen per a el bon govern de esta dita iglésia, presedint convocació per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Onofre Vicent Teixidor, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, Marcos Gavilà, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, determinaren donar posesió de percasos a mossén Juan Vilaroya, beneficiat en esta iglésia del benifet baix la invocasió de sant Gerardo, que poseïa

el doctor Martí y ans mossén Reginaldo Bosch; pagà per lo dret de *nata mortis* dos lliures dè nau sous y sis, y per lo augment de distribusió sinc lliures. Y per quant consta, per escritura per Lluís Mollà en 30 de janer 1738 aver pres posesió de altar el doctor Visent Beneito, com apoderat del dit mossén Vilaroia, la que no es troba allargada en lo llibre determinacions;¹³⁹⁸ se advertís per a lo que en avant es puga oferir. Consta de dita posesió per escritura per Esteve Juan.

En fe de la qual la escrigí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1263]

[f. 97v] 1741, març, 20

Posesió de prinsipal al senyor don Eusebi Linàs, sacriste, ut intus. Die 4. Posesió de percasos al doctor Manuel Ribera, ut intus.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on es solen juntar per a tratar¹³⁹⁹ los negosis que se oferixen per a el bon govern de dita iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Dyonís Ros, chantre, don Onofre Vicent Teyxidors,¹⁴⁰⁰ don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Marcos Gavilà, don Ventura Soler, don Manuel Linàs y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en esta santa iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, determinaren donar posesió de prinsipal a don Eusebi Linàs, per aver mort, dia 3 de febrer de este corent aiñ, don Francisco Antoni Bru, en Roma, son prinsipal; y encara que està allargada esta posesió en el sobredit dia, però se li donà dia 4 de este dit mes. Pagà per tots gastos, vint lliures y un sou, de [què]¹⁴⁰¹ consta per escriptura per Esteve Juan.

En este sobredit dia 20 de mars, se li donà posesió de percasos al doctor Manuel Ribera;¹⁴⁰² se li féu gràsia de àbits. Oferí posar dos diaris per a satisfer, en part, el atraso de les mises que deu, del benifet que poseís en esta iglésia baix la invocasió de Nostra Senyora

¹³⁹⁸ Tot i aquesta nota del racional del capítol, hem de dir que en la determinació [1159] de 7 de gener de 1738, en una de les rúbriques realitzades al marge hi consta aquesta possessió.

¹³⁹⁹ Al ms. «tratàs».

¹⁴⁰⁰ Aquesta és l'última de les actes en què documentem a N'Onofre Vicent Teixidor Sanz de Bellví, morirà el mes de maig de 1750. «Dilluns a 11, soterrar general de don Nofre Teixidor Sanz de Bellví, prevere y canonge, alma 300 libras. Testamento ante Estevan Juan, en 7 de dicho mes y año». AHCX, *Llibre de clàusules testamentàries en 20 de agost 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

¹⁴⁰¹ Afegim el relatiu.

¹⁴⁰² Manuel Ribera, prevere i beneficiat de la col·legiata de Santa Maria, fou soterrat el 30 de juny de 1776, deixant per a bé de la seua ànima 200 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Felipe Maravall, escrivà, en 6 d'octubre de 1773; i per codicil pel mateix escrivà, en 27 de juny de 1776. AHCX, *Libro de clàusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

de la Asumsió; y lo restant de l'altra. Lo de mises o fatisfarà en la forma que de la voluntat del cabildo. Pagà per lo aument [f. 98r] de distribusió sinc lliures, y asta 12 lliures 3 sous per tots los gastos.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

[1264]

1741, març, 22¹⁴⁰³

Posesió de percasos a mossén Luís Codina, ut intus. Del modo que an de anar los candeleros.-

Junts y congregats en la aula capitular de esta santa iglésia de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum congregar-se per a tratar los negosis que se oferixen per al bon govern de dita iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, pertiguer, de orde de l'infraescrit racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat, determinaren, los senyors don Diego Eujeni de la Viña, deà, don Eusebi Linàs, sacriste, don Dionís Ros, chantre, don Juseph Roca, don Mathies Jordà, don Pere Mora, don Visent Borga, don Manuel Linàs¹⁴⁰⁴ y don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, donar-li posesió de percasos a mossén Luís Codina, beneficiat en esta dita iglésia del benifet baix la invocasió de la Transfigurasió, avent presentat la cartilla de subdiaca; pagà per lo aument de distribusió sinc lliures, segons consta per escriptura per Jaume Lluís Mollà, notari.

Etiam, determinaren que, en los aiñs veniders, qua[n] [f. 98v] ysca la Vera Creu, vagen los candeleros al costat de la Vera Creu y no davant, com se à fet asta güi; y que les banderes no les rendisquen al tems de elevar la Vera Creu, que estiguen plantades, per paréixer ser més agustat a raó.

En fe de les quals les escriguí y firmí de la mia pròpia mà. Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (*Signat*)

¹⁴⁰³ Aquesta acta és l'última que es realitza en la nostra llengua per part del racional del capítol Maties Jordà, la següent determinació que hi trobem a les *Actes capitulars*, de la mà d'aquest racional ja es realitza en castellà. Cal notar que l'última determinació que està feta en la nostra llengua es deu a Vicent Borja, regent de racional.

¹⁴⁰⁴ Manuel Llinàs, canonge, fou soterrat el 2 de juny de 1763, deixant per a bé de la seua ànima 200 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Esteve Joan, en 25 de maig de 1763. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

[1265]

1741, maig, 17¹⁴⁰⁵

Contadisió feta per el cabildo, entés que la Ciutat volia posar sissa en el pes de la neu. Donant una onsa de meñs, per lliura, ut intus. Gratificasió al senyor deà per els treballs y gasts fets en el dret de amortisació, ut intus.-

Junts y congregats en el aula capitular de Sant Phelip, ans Xàtiva, a on és costum congregar-se per a tratar les dependències que se oferixen per a el bon govern de esta santa iglésia, presedint convocasió per Pere del Villar, perteguer, de orde de l'infraescrit regent de racional de cabildo, a qui féu relasió aver convocat los senyors don Diego Eugeni de la Viña, deà,¹⁴⁰⁶ don Eusebi Llinàs,¹⁴⁰⁷ sacrista, don Dionís Ros,¹⁴⁰⁸ chantre, don Josep Sebríà,¹⁴⁰⁹ don Marcos Gavilà, don Visent Borga,¹⁴¹⁰ don Ventura Soler,¹⁴¹¹ don Fructuoso Roca, tots canonges prebendats en dita iglésia y afirmant ser la magor part dels senyors al present residents, a[n] entés per estos que la Siutat volia possar sissa en el pes de la neu y dat orde a l'arrendador per a què donara de meinx una onsa per lliura, reconoxent, [f. 99r] dits senyors, el agravi, determinaren que es posàs petició [d]avant el corregidor per a què este mane¹⁴¹² a la Siutat llevar dita sissa y que cumplira el tracte fet el dit arrendador de la neu.

Així mateix, entés per els sobredits senyors, los treballs fets per don Diego Eugeni de la Viña, deà, en arreglar les notísies y papers per a gustificar el dret de amortisació, sobre que anà embiat a València a espenses pròpies, y altres gastos que se li oferiren, gratificant als menistres per a la bona y prompta expedició en la setència, determinaren, dits senyors, per lo ben servit y supranomenat, danar-li sent sinquantia lliures.

---

¹⁴⁰⁵ Aquesta és l'última de les actes que hi apareix en la nostra llengua. Amb aquesta acta acaba l'ús del català dins de l'àmbit administratiu a les *Actes capitulars* de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva.

¹⁴⁰⁶ El degà Diego Eugeni de la Viña, fou soterrat el 7 de setembre de 1765, deixant per a bé de la seua ànima 200 lliures. «*Sábado a 7, entierro general del doctor Diego Eugenio de la Viña, presbítero deán y canónigo de esta colegial; bién de alma 200 libras. Testamento ante Jayme Luís Mollá, en 23 de marzo 1764*». AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹⁴⁰⁷ El prevere Eusebi Llinàs, canonge i sacrista, fou soterrat el divendres 30 de juny de 1776, deixant per a bé de la seua ànima 30 lliures, segons consta en el testament realitzat davant Felipe Maravall, en 2 d'abril de 1776. *Ibidem*.

¹⁴⁰⁸ Dionís Ros Puig Moltó, cabiscol i canonge de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, músic en la vila d'Ontinyent, fou soterrat en juliol de 1769, i es féu el seu soterrar amb missa cantada el 17 de juliol. Féu testament davant Paulino Vicent, el dia 1 de juny de 1768, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures. *Ibidem*.

¹⁴⁰⁹ El canonge Josep Cebrià morirà el 22 de setembre de 1741. «Divendres a 22, soterrar general del doctor y canonge Jusep Cebrià, prevere. Deixàs per la seua ànima 150 lliures, ab testament rebut per Jusep Geroni Gerou, noatr, en 23 de agost 1718. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias en 20 de agosto 1678, fins 1753, 28 deembre*, Llibre 201.

¹⁴¹⁰ El prevere i canonge Vicent Borja i Ferrando, fou soterrat el diumenge 23 de novembre de 1760, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures, segons consta en el testament fet davant Esteve Joan, escrivà, en 13 de maig de 1743. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹⁴¹¹ El canonge Josep Bonaventura Soler, fou soterrat el dilluns 16 de gener de 1767, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures, segons consta en el testament fet davant Juan Crespo, en 3 de desembre de 1761, i codicil davant del mateix escrivà en 14 de dits mes i any. *Ibidem*.

¹⁴¹² Al ms. apareix ratllat i rectificat *manara* > *mane*.

En fe de lo qual lo escriguí y firmí de la megua pròpia mà. Don Visent Borja y Ferrando, regent de racional de cabildo. (Signat)

[1266]

[f. 99v] 1741, maig, 24¹⁴¹³

Capítulo general de confirmación de oficios, ut intus. Dicto die. Dicto die.-

*En dicho día, ante omnia determinaron —los señores que abajo se expresaran— en atención a que la lengua castellana es mas política e yntelijible y que en diferentes cabildos de este reino —y con especialidad el metropolitano— alarga la determinaciones, en dicho idioma, lo practique así.*¹⁴¹⁴

Juntos y congregados en la sala capitular de esta santa yglesia de San Phelipe, antes Xàtiva, a donde tienen costumbre congregarse para tratar los negocios pertenesientes al buen gobierno de esta dicha iglesia, presidiendo convocación a tono de campana, según bulla pontificia para selebrar el segundo capítulo general —que llamamos el de confirmación—, el que se deve selebrar todos los años el otro día de Pasqua de Pentecostés, se selebró el sobre dicho día, con asistencia de los señores don Diego Eugenio de la Viña, deán, don Eusebio Linás, sacristá, don Joseph Roca,¹⁴¹⁵ don Mathías Jordán, don Marcos Gaviá, don Pedro Mora,¹⁴¹⁶ don Visente Borja, don Ventura Soler y don Fructuoso Roca,¹⁴¹⁷ todos canónigos prebendados en esta dicha yglesia y afirmando ser la maior parte de los señores, al presente residentes, confirmaron todos los empleos así entre los capitulares cómo en los subalternos, que fueron nombrados en el [f. 100r] capítulo general de Reyes,

¹⁴¹³ Aquesta és la primera acta que es troba en castellà, a partir de la qual ja no es tornarà a fer ús de la nostra llengua en la col·legia de Santa Maria de Xàtiva dins de les *Actes capitulars*. Precisament es tracta de l'acta de confirmació d'oficis, que com hem vist al llarg de la transcripció marca un impàs dins del conjunt de les actes anuals. En aquest cas serà definitiu per a l'ús de la nostra llengua.

¹⁴¹⁴ El subratllat és nostre.

¹⁴¹⁵ El prevere i canonge Josep Roca, fou soterrat el dilluns 20 de març de 1758, deixant per a bé de la seua ànima 140 lliures, segons consta en el testament fet davant Esteve Joan, escrivà, en 4 de març de 1758. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202.

¹⁴¹⁶ Pere Mora, menor, canonge, fou soterrat el dijous 22 de desembre de 1785, deixant per a bé de la seua ànima 100 lliures. «Dicho día [jueves a 22], entierro general de hermandad en la Seo de don Pedro Mora, canónigo, que fue de ésta. Testó ante Francisco Carrizo, escribano, en 17 de febrero de 76 [1776], bién de alma 100 libras» segons consta en el testament realitzat davant Francisco Carrizo, escrivà, en 17 de febrer de 1776. AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias que empieza en enero del año 1754, hasta 1811, 28 diciembre*, Llibre 202. Pensem que fa referència al canonge Pere Mora, menor, tot i que en les altres documentacions que ens apareix Pere Mora, menor, sempre ens ho indica perfectament, en aquesta clàusula testamentària no ens ho indica. Amb tot hem de tenir en compte que Pere Mora nasqué en 1678, i en la data en què mor haguera tingut prop de 107 anys, mentre que Pere Mora, menor, nasqué el 10 d'agost de 1705, amb la qual cosa hi tindria 80 anys.

¹⁴¹⁷ Fructuoso Roca morirà l'1 de novembre de 1746. «Dimarts a 1, soterrar general de don Fructuoso Roca, canonge, conjunt de don Francisco Vidal, de esta iglesia. Deixàs per la ànima 100 lliures, ab testament per Diego Maravall, notari, en 29 de octubre pasat». AHCX, *Libro de cláusulas testamentarias en 20 de agosto 1678, fins 1753, 28 desembre*, Llibre 201.

selebrado día 7 de enero de este dicho año. Y para que conste la escribo y firmo de mi propia mano; de todo escritura por Luís Mollá.

Don Mathias Jordan, racional de cabildo. (Signat)

Dicto die, determinaron que todos los años se dexen en depósito sinquenta libras de lo que produce la mensa canonical para satisfacer los quindenios venideros.

Dicto die, determinaron que de lo prosedido de la administración formada del dinero de la excelentísima duquesa de Béxar y de todo lo demás que produce la mensa capitular, pagadas¹⁴¹⁸ la[s] mesadas y demás cargos, cómo asta aquí se distribuían en los capitulares en Semana Santa y Semana del Corpus, dexando siempre algún fondo de un año para otro, repartiéndose el año siguiente las sobras del antesedente.

En fe de las quales las escribí y firmí de mi mano. Don Mathias Jordan, racional de cabildo.¹⁴¹⁹ (Signat)

---

¹⁴¹⁸ Al ms. «+», que fa referència a una nota que hi ha al marge («las mesadas»).

¹⁴¹⁹ L'última de les actes d'aquest volum correspon al dia 21 d'abril de 1745, [f. 200v, f. 201r], on es fan les «disposiciones para el día del aribo de su ilustrísima», la qual és escrita i signada per Maties Jordà, regent de racional de capítol.

V.- Bibliografia

Per a realitzar aquest projecte d'investigació, hem utilitzat una bibliografia que estudia i tracta la llengua dels segles XVI-XVIII, tenint en compte els aspectes que hem estudiat i la periodització de l'edat moderna (aprofundint en la primera meitat del segle XVIII), tant a nivell lèxic i estilístic, com lingüístic. Així com les mostres que hi ha dels manuals d'estil administratiu que poden indicar-nos un model del llenguatge administratiu actual i dels nostres avantpassats, fent una referència especial –en certs casos, i quan es requeresca– a la llengua i models eclesiàstics.

Tot i això, no hem deixat de banda la documentació bibliogràfica que ens ha permès de realitzar les nostres anotacions històriques, així com l'anàlisi del context cultural i històric, fent especial referència als actes i fets més rellevants que s'esdevingueren en aquests anys del període que transcrivim. Sense oblidar la consulta de tots aquells manuscrits, que d'una manera o d'altra, puguen estar relacionats amb la temàtica i els objectius que ens marquem en el present treball d'investigació. Sobretot aquells que prenen d'una manera directa la relació amb els nostres racionals de capítol.

- AGUSTÍ FARRENY, A.: «Els llibres d'actes del Capítol de la Catedral de Lleida: una aproximació a la història de la llengua catalana dels segles XVI-XVIII», dins *Miscel·lània Joan Fuster*, VII, Abadia de Montserrat, 1993, pp. 81-139.
- —: *La llengua catalana a la diòcesi de Lleida (segles XVI-XVIII)*, Servei de publicacions de la UAB, Bellaterra, 1992.
- —: *Llengua i església a la Lleida del XVI al XVIII*, Lleida, Edicions de la universitat de Lleida, 1995.
- —: «L'ús del català a les publicacions eclesiàstic-religioses editades a Lleida (segles XVI-XVIII)», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, XXX, (juny 1995), pp. 123-143.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA: *Convencions en el llenguatge administratiu*, Ajuntament de Barcelona, Servei lingüístic, Barcelona, 1994.
- ALBAREDA, J.: *Els catalans i Felip V. De la conspiració a la revolta (1700-1705)*. Vicens Vives, Barcelona, 1993.
- ALBEROLA, J. A.: «Expressions musicals en la història de Xàtiva», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 625-635.
- ALBERT, R. Y GASSIOT, J. (eds.): *Parlaments a les Corts catalanes*, Ed. Barcino, Barcelona, 1988.

- ALBIÑANA, V.: *Vida y virtudes y milagros de la venerable madre sor María de Santa Inés, en el siglo Josepha Albiñana*, València, Impremta de Josep Esteve Dolz, 1737.
- ALCOBERRO, A. (dir.) *Catalunya durant la Guerra de Successió*, 3 vols, Ara Llibres, Barcelona; 2006.
- —: «Crisi i consolidació de la Nova Planta borbònica (1719-1725)», dins J. Albareda (ed.), *Una relació difícil. Catalunya i l'Espanya moderna*, Barcelona, Base, 2007, pp. 233-259.
- —: «Els decrets de Nova Planta: lleis de Castella o experiment absolutista», dins *Després de les Noves Plantes: canvis i continuïtats a les terres de parla catalana. Actes del IX Congrés de la CCEPC (Cervera, 21 i 22 de febrer de 2014)*, Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Valls, 2014, pp. 21-32.
- *Almanaque eclesiástico para la diócesis de Valencia*, València, Tipografía Moderna, 1910.
- ALONSO LLORCA, J.; BOLUDA PERUCHO, A.; PONS ALÒS, V.: *L'arxiu de la Col·legiata de Santa Maria de Xàtiva. Inventari i aproximació històrica*, Xàtiva, Insigne Església Col·legial Basílica de Santa Maria de Xàtiva, 1993.
- ALONSO LLORCA, J.; BOLUDA PELEGERO, A.: «*La música a Xàtiva (segles XIV-XIX)*», dins *Cendres de juny*, núm. 2, 1995, Institut d'Estudis Germans Villanueva, Xàtiva, pp. 9-21.
- ALONSO PERUJO, N.; PÉREZ ANGULO, J.: *Diccionario de ciencias eclesiásticas, teología dogmática y moral, sagrada escritura, derecho canónico y civil, patrología, liturgia, disciplina antigua y moderna, historia eclesiástica, papas, concilios, santos, órdenes religiosos, cismas y herejías, escritores, personajes célebres, arqueología, oratoria sagrada, polémica, crítica, misiones, mitología, errores modernos, etc., etc., y principalmente cuanto se refiere a nuestra España*, X volums, València, Impremta de Domènech, 1883-1890.
- ÁLVAREZ DE MORALES, A.: *Inquisición e Ilustración*, Madrid, Fundación Universitaria Española, 1982.
- ÁLVAREZ OSSORIO, A.: «Fueros, cortes y clientelas: el mito de Sobrarbe, Juan José de Austria y el reino paccionado de Aragón (1667-1678)», *Pedralbes* 12, 1992, pp. 239-292.
- ARDIT, M.: «Expulsió dels moriscos i creixement agrari al País Valencià», *Afers*, 5-6, 1987, pp. 273-316.

- —: «Crisi i transformacions després de l'expulsió dels moriscos», *Segona Germania*, 1993, pp. 25-41.
- ARMILLAS, J.A.; SOLANO CAMÓN, E.: «Proyección del poder real sobre Aragón en la construcción del Absolutismo (1495-1645), en *La Corona de Aragón y el Mediterráneo: siglos XV-XVI*, 1997, pp. 333-368.
- ARRIETAALBERDI, J.: *El Consejo Supremo de la Corona de Aragón (1494-1707)*, Institución «Fernando el Católico», Zaragoza, 1994.
- AVENOZA, G.; GARCIA, M.: «Santos y santas en la tradición escrita catalana medieval», *De lo humano y lo divino en la literatura medieval: Santos, ángeles y demonios*, Granada, Universidad de Granada, Juan Paredes ed., 2012, p. 47-60.
- BADIA I MARGARIT, A.; DUARTE I MONTSERRAT, C.: *Formulari administratiu*, Curial, Barcelona, 1981.
- BALLESTER JULBE, C.: *Las Germanías de Játiva*, Madrid, 1909.
- BALLESTEROS ARRANZ, E.: *Carlos V. Reforma y Contrarreforma*, Madrid 1984.
- BARGALLÓ VALLS, J.: *Literatura catalana dels segles XVI al XVIII*, Barcelona, Teide, 1987.
- BATLLE, C.; RAFANELL, A.: «Algunes consideracions sociolingüístiques sobre els dietaris de Porcar, Vich i Sòria», dins *Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana*, vol. VIII, València, 1986.
- BELENGUER, E.: *La Corona d'Aragó en la época de Felipe II*, Universidad de Valladolid, Valladolid, 1986.
- —: «La Monarquía Hispánica i la Corona d'Aragó: el progressiu qüestionament del pactisme a Catalunya», en *Pedralbes*, 13-I, 1993, pp. 207-215.
- —: *La Corona de Aragón en la Monarquía Hispánica. Del apogeo del siglo XV a la crisis del siglo XVII*, Barcelona, 2001.
- —: *El imperio de Carlos V. Las coronas y sus territorios*, Barcelona, Ed. Península, 2001.
- BELENGUER, E.; BUYREU, J.: «Carlos V y la Corona de Aragón: de la inestabilidad real al potencial conflicto», en *Carlos V. Europeísmo y Universalidad. Los escenarios del Imperio*, vol. 3, Madrid, 2001, pp. 47-74.
- BELCHI NAVARRO, M. P.: *Felipe II y el Reino de Valencia.(1567-1578). La tecnificación del virreinato*, Valencia, Universitat de Valencia, 2000.
- BELTRAN, A.: *El valencià al segle XVIII. Edició i estudi de textos administratius de les*

comarques del nord de Castelló, Castelló de la Plana, Societat Castellonenca de Cultura, 1998.

- BELLAVISTA RAMON, J.: «L'ús del català en les celebracions sacramentals a la diòcesi de Barcelona. Estudi de les ordinations o rituals barcelonins impresos del segle XVI al XIX», dins *Segon Congrés d'Història de la Llengua Catalana*, vol. VIII, València, 1989, pp. 289-303.
- BENÍTEZ SÁNCHEZ-BLANCO, R.: «La Contrarreforma», dins *La Iglesia valentina en su historia*, vol. I, Generalitat Valenciana, 1999, pp. 197-229.
- —: «Carlos V, la Inquisición y la conversión de los moriscos valencianos», dins *Carlos V. Europeísmo y Universalidad. Actas del congreso internacional, Granada, mayo 2000*, Madrid, 2001, pp. 45-75.
- BERENGUER CEBRIÀ, E.: *La Corona de Aragón en la época de Felipe II*, Valladolid, Universidad de Valladolid, 1986.
- BERGER, P.: «La decadència del valencià com a llengua literària en el segle XVI», *Debats*, 1, 1982, pp. 17-26.
- —: «La crisi del català al País Valencià durant el segle XVI. Nou enfocament de la qüestió», dins *Segon Congrés d'Història de la Llengua Catalana*, vol. VIII, València, 1989, pp. 305-311.
- BERNARDAS I TORRÉ, J.: «El manuscrit *Explicació de la doctrina christiana* d'Escornalbar i la llengua catalana en el segle XVIII», dins *I Congrés d'història de l'Església catalana. Des dels orígens fins ara* (Solsona, del 20 al 23 de setembre de 1993), vol. II, Solsona. Arxiu Diocesà de Solsona, 1993, pp. 83-91.
- BERNAT, J.; BADENES, M. A.: *Crecimiento de lapoblación valenciana (1609-1857)*, València, IVEI, 1994.
- BLANCO, L.: *La actuación parlamentaria de Aragón en el siglo XVI. Estructura y funcionamiento de las Cortes aragonesas*, Zaragoza, 1996.
- BLESÀ DUET, I.: *El municipi borbònic en l'Antic Règim: Xàtiva (1700-1723)*, Xàtiva, Ajuntament, 1994.
- —: *Un nuevo municipio para la nuevamonarquía. Oligarquías y poder local. Xàtiva, 1707-1808*, Universitat de València, 2005.
- BOIX, V.: *Xàtiva. Memorias, recuerdos y tradiciones de esta antigua ciudad*, Xàtiva, Impremta de B. Bellver, 1857.
- BONET I BALTÀ, Joan: *L'església catalana de la Il·lustració a la Renaixença*, PAM,

Barcelona, 1989.

- BORONAT BORRACHINA, P.: *Los moriscos españoles y su expulsión. Estudio histórico-crítico*, Granada, Universidad de Granada, 1992.
- BORULL I VILANOVA, F. X.: *Fidelidad de la ciudad y reino de Valencia en tiempo de las guerras civiles que empezaron en el año de 1705*, València, 1810.
- BUNES, M. Á. de: *Los moriscos en el pensamiento histórico*, Madrid, 1983.
- BUSQUETS DALMAU, J.: *La Catalunya del Barroc vista des de Girona. La Crònica de Jeroni Real (1626-1683)*, 2 vols., Barcelona, 1994.
- BUYREU, J.: *La Corona de Aragón de Carlos V a Felipe II. Las instrucciones a los virreyes bajo la regencia de la princesa Juana (1554-1559)*, Madrid, 2000.
- —: *Institucions i conflictes a la Catalunya moderna. Entre el greuge i la pragmàtica (1542-1564)*, Rafael Dalmau, Editor, Barcelona, 2005.
- CADENAS Y VICENT, V.: *El Concilio de Trento en la época del emperador Carlos V*, Madrid 1990.
- CAHNER, M.: «Llengua i societat en el pas del segle xv al xvi. Contribució a l'estudi de la penetració del castellà als Països Catalans», *Actes del Cinqué Col·loqui Internacional de Llengua i Literatures Catalanes*, Barcelona, 1980, pp. 37-53.
- CALAFAT, R. M.: «La imposició de l'espanyol a l'alta administració mallorquina. Mecanismes i estratègies de poder», dins Pep Balsalobre i Joan Gratacós, ed., *La llengua catalana al segle XVIII*, Barcelona, Quaderns Crema (Assaig, 16), 1995, pp. 359-209.
- CALLADO, E.: «Los arzobispos de Valencia y la iglesia setabense. Reforma y contrareforma en la Xàtiva foral moderna», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 125-143.
- —: «La carrera episcopal de los prelados valentinos en el siglo XVIII (100-1795)», dins *La catedral ilustrada. Iglesia, Sociedad y cultura en la València del siglo XVIII*, vol. 2, València, Institució Alfons el Magnànim, pp. 18-23.
- CANET, T.: «Entre la visita y la sucesión. La resistencia a la virreinalización administrativa en Valencia entre Carlos V y Felipe II», dins *Estudis*, 28, 1986, pp. 205-240
- —: *La Audiencia valenciana en la época foral moderna*, València, 1986.

- —: «L'audiència i l'administració de justícia en el regne de València», dins *El llibre de dret valencià a l'època foral*, Biblioteca Valenciana, València, 2002, pp. 84-105.
- —: «Las Audiencias reales en la Corona de Aragón: de la unidad medieval al pluralismo moderno», dins *Estudis*, 32, 2006, pp. 133-174.
- CÀRCEL, V.: «La colegiata de Xàtiva durante los siglos XIX y XX», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 193-203.
- CÀRCEL, Mª M.; PONS, V.: «La iglesia de Xàtiva en la época medieval», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 105-123.
- CASANOVA, E.: «D'elements històrics per al restabliment del llenguatge administratiu català», *Revista de Llengua i Dret*, juny de 1985, pp. 61-73.
- —: «Els estudis lingüístics sobre documentació administrativa d'èpoques diverses en el País Valencià», *Tradició i modernitat en el llenguatge administratiu. Actes del Cicle de conferències sobre Tradició i Modernitat en l'establiment del llenguatge administratiu*, Barcelona, 1986, p. 76.
- —: «Sobre los valencianismos del castellano de Valencia en los siglos XVII-XIX», *Revista del Instituto de Lengua y Cultura Española*, III, 2, Pamplona, 1987, pp. 311-323.
- —: *Memòries d'un capellà del segle XVIII. Josep Esplugues, rector de Montaverner*, IVEI, València, 1989.
- —: «Aproximació a una gramàtica contrastiva dels dialectes catalans al segle XVIII. La combinació binària de pronoms personals febles de 3a persona», dins *Actes del Vuité Col·loqui Internacional de Llengua i literatura Catalanes*, vol. II, Barcelona, 1989b, pp. 57-80.
- —: «Evolució i interferència lingüística dins del sistema demostratiu català: una explicació», *Actes del Nové Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, III, PAM, Barcelona, 1993, pp. 161-195.
- —: «La llengua a València», dins *La llengua catalana al segle XVIII*, Barcelona, Quaderns Crema (Assaig, 16), 1995, pp. 387-425.
- —: «La comunicació administrativa castellà-valencià com a font de castellanismes al segle XVII», *Alba*, 13-14 (Homenatge a Alfredo Bernabeu), 1999, pp. 71-84.
- —: «El lèxic valencià medieval soterrat en la toponímia (o l'estrat toponímic català

- a València)», *Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior*, LXXIX, (desembre 1999), pp. 38-60.
- —: «El valencià oral del segle XVIII i el factor hivernacle del castellà», dins *Actes Onzè Col·loqui*, vol. II, 1999, pp. 125-145.
  - —: «La comunicació administrativa castellà-valencià com a font de castellanismes al segle XVIII», *Alba. Revista d'Estudis Comarcals de la Vall d'Albaida*, 13-14 (1999 [2000]), pp. 71-84.
  - —: «El lèxic de la Decadència en els estudis etimològics: El cas del DECat de Joan Coromines», dins Marie-Claire Zimmermann i Anne Charlon (eds.), *Actes del Dotzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Universitat de París iv-Sorbonne*, 2000, vol. III, Barcelona, AILLC / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2003, pp. 189-221.
  - CASEY, J.: *El regne de Valencia al segle XVII*, Barcelona, 1981.
  - —: «La Segona Germania: perfil d'una revolta camperola», dins AA. DD., *La Segona Germania. Col·loqui internacional*, Diputació de València, 1994, pp. 133-160.
  - CASTAÑEDA, f. C.: *Fundación del convento de carmelitas de Játiva y vicisitudes que padeció en las guerras de Sucesión*, [any 1789], Biblioteca Nacional de Madrid, Ms. 21.042, 65 pàgs.
  - CATALÁN MARTÍ, J. I.: «Nuestra señora de la Seo de Xàtiva», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Catàleg de l'exposició*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 886-887.
  - CERVERA FERRI, P.: *El pensamiento económico de la Ilustración valenciana*, Biblioteca Valenciana, Valencia, 2003.
  - CLARÀ, T.: «Las primeras letras deben comprender el leer y escribir únicamente en espanyol». *La llengua a l'escola*, dins *Després de les Noves Plantes: canvis i continuïtats a les terres de parla catalana. Actes del IX Congrés de la CCEPC (Cervera, 21 i 22 de febrer de 2014)*, Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Valls, 2014, pp. 583-591.
  - COLÁS, G.: *La Corona de Aragón en la Edad Moderna*, Madrid, 1998.
  - COLOMINA, J.: «Notes sobre la llengua de la Decadència», *Estudis de literatura catalana al País Valencià*, Alacant, Universitat d'Alacant, 1987, 37-53.
  - CORBERA, J.: «La penetració del lèxic castellà dins el català de Mallorca a l'època de la Decadència (segles XVI-XVIII)», *Randa*, 18, 1985, pp. 93-110.

- —: «La interferència lèxica castellana dins del català literari a Mallorca els segles XVI i XVII», *Randa*, 37, 1995, pp. 53-119.
- COROMINES, J.: *Gramàtica històrica catalana*, Eliseu Climent, València, 1984.
- CORONA MARZOL, C.: «El pretendido neoforalismo de la Corona de Aragón: de los Reinos de aragón y Valencia al Principado de Cataluña», dins ALCALÁ-ZAMORA i BELENGUER(Coords.). *Calderón de la Barca y la España del Barroco*, Vol. I. Sociedad Estatal España Nuevo Milenio. Madrid, 2001, pp. 1027-1061.
- —: «El pretendido neoforalismo, la excepcionalidad de las cortes del Reino de Aragón y de la sucesión a la Corona de España», dins BELENGUER CEBRIÁ, E.; GARIN LLOMBART, F., (Ed.). *La corona de Aragón. Siglos XII-XVIII*. Sociedad Estatal para la Acción Cultural Exterior, S.A. Madrid, 2006, pp. 321-336.
- —: «Las instituciones políticas en la Corona de Aragón desde sus orígenes al reinado de Carlos II», *Millars: Espai i història*, UJI, Castelló, núm. 32, 2009, pp. 97-122.
- CUBAS CUBELL, R.: «Honor i sexualitat: conflictes sexuals prenupcials en el segle XVIII», *L'Espill*, núm. 29, 1991, pp. 41-44.
- DANTÍ I RIU, J.: *Aixecaments populars als Països Catalans*, Barcelona, 1990, pp. 42-86.
- DCVB= ACOVER, A.; M. F. DE BORJA MOLL: *Diccionari Català-Valencià-Balear*, 10 vols., Palma de Mallorca, 1993.
- DCECHC= COROMINES, J.: *Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico*, 6 vols., Gredos, Madrid, 1980-1991.
- DCELC= COROMINES, J.: *Diccionario etimológico de la lengua castellana*, 4 vols., Gredos, Madrid, 1954.
- DECLC= COROMINES, J.: *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, 9 vols., Barcelona, 1980-1991.
- DD.AA.: *Manual de llenguatge administratiu valencià*, 2 vols., Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, València, 1984.
- DOMÍNGUEZ ORTIZ, A.: *Historia de los moriscos. Vida y tragedia de una minoría*, Madrid, Alianza, 1979.
- DUARTE, C.; FERRER, J.; TORRENTS, R.: «L'aprofitament de la documentació medieval en l'establiment del llenguatge administratiu català actual», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 4, novembre de 1984, pp. 3- 9.

- DUARTE I MONTSERRAT, C.: «El llenguatge jurídic i administratiu en la conformació de les llengües: el cas del llatí», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 4, novembre de 1984, pp. 73- 81.
- DUARTE I MONTSERRAT, C. I D'ALTRES: *Curs de llenguatge administratiu*, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1992.
- DUARTE, C. I TORRENTS, R.: «Notes sobre documents administratius dels segles XVI i XVII», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 7, juny de 1986, pp. 7-11.
- DURAN, E.: *Les Germanies als Països Catalans*, Curial, Barcelona, 1982.
- —: «Aspectes ideològics de les Germanies»; *Pedralbes*, 2, 1982, pp. 53-67.
- ELORZA, A.: «La Inquisición y el pensamiento ilustrado», dins *Historia* 16, extra Núm. 1 (dedicat a la Inquisició), 1986, pp. 81-92.
- ESCARTÍ, V. J.: «Unes consideracions sobre la dietarística valenciana del segle XVII», *Caplletra*, 9, València, 1990, pp. 119-127.
- —: «Joan Fuster i la Decadència», dins *Fuster entre nosaltres*, València, 1993, pp. 109-113.
- —: «Sobre morfologia i fonètica del valencià del segle XVII i l'actual», dins *DD. AA.: Miscel·lània 94. Estudis sobre morfologia valenciana*, Alcoi-València, 1994, pp. 31-75.
- —: «Els dietaris valencians del Barroc», dins *La cultura catalana tra l'Unanesimo e il Barroco. Atti del Congresso dell'Associazione Italiana di Studi Catalani (Venezia, 24-27 marzo 1992)*, Pàdua, 1994, pp. 281-295.
- —: «Intimitat i publicitat a l'àmbit de l'escriptura privada en el segle XVII: el cas de mossén Aierdi», *Estudis Castellonencs*, núm. 6 (1994-1995), pp. 459-466.
- —: *Memòria privada. Literatura memorialística valenciana del segle XV al XVIII*, València, Eliseu Climent, 1998.
- —: *Joaquim Aierdi. Dietari. Notícies de València i son regne, de 1661 a 1664 i de 1667 a 1679, (estudi i edició)*, Ed. Barcino, 1999.
- —: «Joaquim Aierdi i les Notícies de València i son regne (1661-1679)», *Caplletra*, 31, València, 2001, pp. 75-88.
- —: *Escriptors valencians de l'Edat Moderna*, València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2004.

- —: «Unes reflexions sobre la poesia del Barroc en valencià», dins V. J. Escartí (ed.), *Escriptors valencians de l'Edat Moderna*, València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, 2004, pp. 177-192.
- —: «Nota sobre la Decadència», dins *Les lletres hispàniques als segles XVI, XVII i XVIII*, Castelló de la Plana, Universitat Jaume I / Fundació Germà Colón Domènech, 2005, pp. 59-69.
- —: «Literatura, llengua i societat al segle XVII: Una lectura de la *Célebre centuria* de Vicent Carbonell», dins *Alcoi: Societat i cultura. VI Jornades d'Història Local*, Alcoi, Arxiu Municipal d'Alcoi / Centre Alcoià d'Estudis Històrics i Arqueològics, 2005, pp. 13-43.
- —: «Escrits valencians del Barroc. Textos i contextos d'una literatura en català, especialment en poesia», dins *Actes del Tretzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, Barcelona, PAM, 2006, pp. 17-42.
- —: *La Vida del pare Pere, de Leopold Ignasi Planelles (1761)*, Dènia, Parròquia de Nostra Senyora de l'Assumpció/Biblioteca Valenciana, 2006.
- —: *El diari (1700-1715) de Josep Vicent Ortí i Major. Estudi i edició*, Bancaixa, València, 2007.
- —: «Memòria i poder: Sobre els memorialistes algemesinencs dels segles XVI al XVII», dins *Arxius, memòria i literatura*, Algemesí, 2007, pp. 111-128.
- —: «Notes sobre l'ús del valencià en alguns escrits sobre els centenaris de la canonització de sant Vicent Ferrer (segles XVI-XVIII)», dins *El fuego y la palabra. San Vicente Ferrer en el 550 aniversario de su canonización, Actas del Ier Simposium Internacional Vicentino (Valencia, 26-29 de abril de 2005)*, València, Biblioteca Valenciana, 2007, pp. 277-296.
- —: *Jaume Bleda i l'expulsió dels moriscos*, València, Bancaixa, 2009, pp. 11-48.
- —: «Joan Baptista de Valda: Literatura i poder municipal a la València del Barroc», *Estudis Romànics*, 33, 2011, pp. 187-207.
- —: «La prosa en catalán durante el siglo XVIII», *Dieciocho*, 35, 2012, pp. 136-144.
- —: «Unes reflexions sobre llengua i literatura, després de la desfeta d'Almansa, al País Valencià», dins *Després de les Noves Plantes: canvis i continuïtats a les terres de parla catalana. Actes del IX Congrés de la CCEPC (Cervera, 21 i 22 de febrer de 2014)*, Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Valls, 2014, pp. 519-525.

- ESCOLA D'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA DE CATALUNYA: *Tradicció i modernitat en el llenguatge administratiu*, escola d'Administració Pública de Catalunya, Generalitat de Catalunya, Barcelona, 1986.
- ESPINO, A.: *Insaculación y élites de poder en la ciudad de Valencia*, València, 1996.
- ESPINO LÓPEZ, A.: «La situación militar en el Reino de Valencia durante la Segunda Germanía (1693)», *Pedralbes*, 24, 2004, pp. 233-284.
- —: *Guerra, fisco y fueros. La defensa de la Corona de Aragón en tiempos de Carlos II, 1665-1700*, 2a ed., València, 2007.
- ESPONEDA CERDÁN, A.: «Sobre la predicación en la Valencia del último cuarto del sigloXVIII», *Anales Valentinos*, 46, 1997, pp. 339-362.
- ESPLUGUES, J.: *Josep Esplugues. Memòries d'un capellà del segle XVIII*, Introducció i transcripció a cura d'Emili Casanova, València, 2002.
- ESTEVAN, J.; SICULA, R.: «La ciutat de Xàtiva i la seua arquitectura vista per Van den Wijngaerde», dins *Les vistes valencianes d'Anthoni Van den Wijngaerde [1563]*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1990, pp. 259-301.
- ESTRELA, J. E.: «Llengua i administració en els segles XVI i XVII», *Saó*, núm. 202, 1996, pp. 22-23.
- FÀBREGAS ROIG, J.: «La situació de l'ensenyament després del decret de Nova Planta: la instrucció a Reus», dins *Després de les Noves Plantes: canvis i continuïtats a les terres de parla catalana. Actes del IX Congrés de la CCEPC (Cervera, 21 i 22 de febrer de 2014)*, Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Valls, 2014, pp. 593-609.
- FABREGAT I COSME, F.; LÓPEZ I QUILES, A. I OLMOS I TAMARIT, V. S.: «Construccions de llenguatge administratiu municipal del segle XVII al País Valencià», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 11, juliol de 1988, pp. 157-190.
- FELIPO ORTS, A.: «Control monárquico y oligarquía municipal en la Valencia de Felipe II», *Felipe II y el Mediterráneo*, Madrid, Sociedad estatal para la conmemoración de los Centenarios de Felipe II y Carlos V, 1999.
- —: «El canónigo don José de Castellví y Coloma (1677-1739). Entre el ministerio eclesiástico y la defensa del patrimonio familiar», dins *La catedral ilustrada. Iglesia, Sociedad y cultura en la València del siglo XVIII*, vol. 1, València, Institució Alfons el Magnànim, 2013, pp. 127-154.

- FELIU I TORRENT, F.: «L'església, la llengua i el país», *Revista de Girona*, 176 (maig-juny 1996), pp. 96-97.
- FERNÁNDEZ ÁLVAREZ, M.: *Felipe II y su tiempo*, Madrid, Espasa-Calpe, 1998.
- FERRANDO, A.: *Els certàmens poètics del segle XIV al XIX*, València, 1983.
- —: «La gènesi del secessionisme idiomàtic valencià», dins Rafel Alemany (ed.), *La cultura valenciana ahir i avui*, Alcoi, Universitat d'Alacant / Ajuntament de Benidorm, 1986, pp. 117-133.
- —: «La literatura popularista al País Valencià durant la Decadència», dins R. Alemany (ed.), *Estudis de literatura catalana al País Valencià*, Benidorm/Alacant, Universitat d'Alacant / Ajuntament de Benidorm, 1987, pp. 55-74.
- —: «La llengua del Misteri d'Elx», dins G. Holtus, G. Lüdi i M. Metzeltin (eds.), *La Corona de Aragón y las lenguas románicas / La Corona de Aragón i les llengües romàniques. Miscel·lània d'homenatge per a Germà Colom*, Tübingen, Gunter Narr Verlag, 1989, pp. 75-89. [Reproduït dins Joan Castaño i Gabriel Sansano (eds.), *Història i crítica de la Festa d'Elx*. Alacant, Universitat d'Alacant, 1998, pp. 127-142.]
- —: «Les Memòries curioses (1609-1651) de mossén Vicent Torralba», *L'Aiguadolç*, 21 (primavera, 1995), 1995, pp. 37-64.
- —: «El paper dels primers editors (1473-1523) en la fixació del català modern», *Caplletra* 27 (Tardor 1999), València, pp. 109-136.
- —: «Sant Jordi en la simbologia històrica, el culte i la literatura al regne de València», dins E. Mira (ed.), *Joanot Martorell i la Tardor de la Cavalleria*. València, Conselleria de Cultura, 2010, pp. 119-131.
- —: «Una revisió crítica del barroc valencià», *Caplletra*, 52, València, Primavera 2012, pp. 113-152.
- FERRANDO, A.; NICOLÀS, M.: *Panorama d'història de la llengua*, València, Tàndem, 1993.
- —: «La Cancelleria Reial, factor d'unitat idiomàtica», dins *Panorama d'història de la llengua*, Ed. Tàndem, València, 1993, pp. 77-78.
- FERRER I GIRONÉS, F.: *La persecució política de la llengua catalana. Història de les mesures preses contra el seu ús des de la Nova Planta fins avui*, Barcelona, Ed. 62, 1985.
- —: «La llengua catalana i els intel·lectuals espanyols (I)»; i «La llengua catalana i els intel·lectuals espanyols (II)». *Serra d'Or* (1986), núm. 316 i 317.

- —: «Resistència a la substitució lingüística al Principat», dins *La llengua catalana al segle XVIII*, Barcelona, Quaderns Crema (Assaig, 16), 1995, pp. 427-467.
- —: «La repressió de la llengua catalana» *Serra d'Or*, novembre de 2002, pp.18-21.
- FERRER I MALLOL, M. T.: «El consell reial durant el regnat de Martí l'Humà», dins *El poder real de la Corona de Aragó*, tom I, vol. 2, Saragossa, Govern d'Aragó, 1996, p. 173-190.
- FERRER I MAYANS, V.: «Literatura inexistent i literatura marginada. El parany filològic de la Decadència», *Revista de Catalunya*, 101, 1995, pp. 105-113.
- FERRER VALLS, T.: «Corte virreinal, humanismo y cultura nobiliaria en la Valencia del siglo XVI», dins E. Berenguer (coord.), *Reino y ciudad. Valencia en su historia*, Madrid, Fundación Caja Madrid, 2007, pp. 185-200.
- FERRERO, R.: «Greuges presentados en las cortes valencianas que se celebraron en el siglo XVI», dins *Ius Fugit*, Zaragoza, núm. 10-11, 2003, pp.935- 961.
- FERRO, V.: *El Dret Públic Català. Les institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta*, Eumo, Vic, 1987.
- FRANCH BENAVENT, R.: *Crecimiento comercial y enriquecimiento burgués en la Valencia del siglo XVIII*, 1986, Ediciones Alfonso el Magnánimo, València, 1986.
- —: «La burguesía comercial valenciana en el siglo XVIII», *Serie histórica*, Núm. 4, Acadèmia de Cultura Valenciana, València, 1989, págs. 33-58.
- —: «La producción de seda en el País Valenciano durante el siglo XVIII: distribución geográfica y evolución», *Noticario de Historia Agraria*, núm. 8, 1994, pp. 67-98.
- —: «La diversidad de los modelos de crecimiento: el contraste entre la evolución económica y el marco social de Cataluña y Valencia en el siglo XVIII», *Pedralbes*, 28, *Revista d'història moderna*, 2008, pp. 303-336.
- —: *La sedería valenciana y el reformismo borbónico*, Institució Alfons el Magnànim, Diputació de València, Valencia, 2000.
- FRESQUET FAYOS, R.: *Vint processos criminals d'Albalat de la Ribera*, Albalat de la Ribera, 1997.
- —: «L'edició de processos judicials com a font de coneixement de la llengua oral», dins *Edición y anotación de textos*, vol. I, 1999, pp. 261-273.
- —: «La llengua col·loquial del segle XVII a la Ribera del Xúquer. Notes sobre els registres lingüístics i el pas de l'oralitat a l'escriptura en uns processos criminals», dins *Actes Onzè Col·loqui*, vol. II, 1999, pp. 107-123.

- FRESQUET FAYOS, R.; VILAFRANCA, E.: «Un exemple del segle XVIII. El cas de mossèn Esplugues, rector de Montaverner», *Saó*, 225 (gener 1999), pp. 24-26.
- FUSTER I MEMBRANO, M.: *Dietari de València*, Arxiu Municipal de València, Fons Serrano Morales, manuscrit 6424.
- FUSTER, J.: «La València del segle XVII a través d'un dietarista eclesiàstic», dins *Obres completes*, vol. I, Barcelona, 1968, pp. 431-508.
- —: *Heretgies, revoltes i sermons*, Barcelona, 1968.
- —: «L'aventura del llibre català», dins *Commemoració dels 500 anys del primer llibre imprès en català (1474-1974). L'aventura de l'editorial a Catalunya*, Barcelona, 1972, pp. 7-59.
- —: *La decadència al País Valencià*, Ed. Curial, Barcelona, 1985.
- —: «Decadència i castellanització», *Caplletra*, 1, 1986, pp. 29-36.
- —: *Poetes, moriscos i capellans*, Ed. 3 i 4, València, 1986.
- —: «Llengua i societat», *Història del País Valencià*, vol. 3, Barcelona, Ed. 62, 1989, pp. 219-233.
- —: *Llibres i problemes del Renaixement*, València-Barcelona, 1989.
- GANDIA ÁLVAREZ, E.: «De Xàtiva Foral a ciudad de San Felipe», dins *Xàtiva. Història breu*, Ontinyent, Caixa d'Estalvis d'Ontinyent, pp. 99-151.
- GANDIA SILVESTRE, M.: «L'administració eclesiàstica i la llengua al barroc tardà, la col·legiata de santa Maria de Xàtiva», dins *Cabanilles i el Barroc valencià. Actes de les II Jornades Culturals, Algemesí, 6, 7 i 8 de novembre, 1996*, Ajuntament d'Algemesí, València, 1999, pp. 167-185.
- —: «Traslats i processons al llarg dels segles XVII i XVIII», dins la revista *Caminem junts*, juliol-agost, 2000, núm. 46, La Seu, Xàtiva, pp. 46-47.
- —: «La pervivència del valencià a les Actes capitulars de la col·legiata de santa Maria de Xàtiva», dins *1r Congrés d'Història de la Costera*, Estudis comarcals 1, Institució Alfons el Magnànim, València, 2006, pp. 295-302.
- —: ««Literatura i memòria a la basílica col·legial de Santa Maria de Xàtiva», dins *Arxius, Memòria i Literatura (Algemesí 3 i 4 d'abril de 2003)*. Ajuntament d'Algemesí, 2007, pp. 53-80.
- —: «Sobre Ventura Pasqual. El pare Castañeda i la Guerra de Successió a Xàtiva», dins *Josep Marco i la Guerra de Successió. Actes de les VII Jornades d'Estudi. Algemesí, 2-4 de maig de 2007*, Algemesí 2012, pp. 265-315.

- —: «Lengua, documentación y paraliteratura: las *Actas capitulares* de la Seu de Xàtiva en el siglo XVIII», dins *Escribir y persistir. Estudios sobre la literatura en catalán de la edad Media a la renaixença*, III volums, coord. V. J. Escartí, Ed. Argus-a. Artes & Humanidades, Buenos Aires – Argentina, Los Angeles – USA, febrer 2013, pp. 1-22.
- —: «Una mostra de fidelitat idiomàtica: Les *actes capitulars de la seu de Xàtiva* al segle XVIII», dins *Revista Internacional d'Humanitats*, Ano XVII - N. 31 – mai-ago 2014, pp. 33-42.
- GARCIA ALMIÑANA, E.: «Foralismo i fiscalitat: la reconstrucció del sistema impositiu, arran de la Guerra de Successió», *Papers de la Costera*, núm. 5 (octubre 1987), pp. 73-96.
- GARCÍA CÁRCCEL, R.: *Orígenes de la Inquisición española. El Tribunal de Valencia (1478-1530)*, Barcelona, Península, —: *Herejía y sociedad en el siglo XVI: la Inquisición en Valencia. 1530-1609*, Barcelona, Península, 1980.
- GARCÍA CÁRCCEL, R.: *Las Germanías de Valencia*, Ed. Península, 2a ed., Barcelona, 1982.
- GARCÍA CÁRCCEL, R.; CISCAR PALLARÉS, E.: *Moriscos i agermanats*, València, 1974.
- GARCIA EDO, V.: «Una aproximació al llibre jurídic valencià d'època foral», dins *El llibre de dret valencià a l'època foral*, Biblioteca Valenciana, València, 2002, pp. 15-38.
- GARCÍA MARTÍNEZ, S.: «En torno a los problemas del campo en el sur del Reino de Valencia», dins *VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, Vol. III, *La Corona de Aragón en el siglo XVI*, València, 1973, pp. 215-236.
- —: *Bandolers, pirates i moriscos*, València, 1980.
- —: «Francesc Garcia y la Segunda Germanía en la Marina Alta», dins *1r Congrés d'Estudis de la Marina Alta*, Alacant, 1986, pp. 13-104.
- —: *Els fonaments del País Valencià modern*, Valencia, 1968.
- —: *Valencia bajo Carlos II*, Villena, 1991.
- —: *La Segona Germania. Col·loqui internacional*, Diputació de València, 1994.
- GARCÍA MONERRIS: *La monarquía absoluta y el municipio borbónico. La reorganización de la oligarquía urbana en el Ayuntamiento de Valencia (1707-1800)*, Madrid 1991.
- GARCIA SEMPERE, M.: «Dones virtuoses a l'edat mitjana: models literaris?», *Memòria*

i Literatura. La construcció del subjecte femení. Periodisme i autobiografia, Alacant/València, Denes, 2002, 205-219.

- —: *Vides medievals de sants: difusió, tradició i llegenda*, ed. A cura de Marinela Garcia Semperenc i M. Àngels Llorca, Alacant, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana «Symposia Philologica», 22, 2012.

- —: «Vides de sants en català conservades en manuscrits solts i en impresos anteriors a 1550», *Vides medievals de sants: difusió, tradició i llegenda*, ed. A cura de Marinela Garcia Sempere i M. Àngels Llorca, Alacant, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana «Symposia Philologica», 22, 2012, p. 185-207.

- —: «Algunes notes sobre la difusió de les vides de sants a la península ibèrica en els primers temps de la impremta», *Literatures ibèriques medievals comparades*, Universitat d'Alacant, SELGYC, Alacant 2012, pp. 247-256.

- GASCÓN PELEGRÍ, V.: *La región valenciana en la Guerra de Sucesión*, València, 1956.

- GENERALITAT DE CATALUNYA: *Curs de llenguatge administratiu. Materials d'aprenentatge*, Generalitat de Catalunya, Direcció General de Política Lingüística, Barcelona, 1993.

- GIL, X.: «Las Cortes de Aragón en la Edad Moderna: Comparación y reevaluación», dins *Revista de las Cortes Generales*, núm. 22, 1991, pp.79-122.

- —: «La Corona de Aragón a finales de siglo XVII: a vueltas con el neoforalismo», dins P. Fernández Albaladejo (ed.), *Los Borbones: dinastía y memoria de nación en la España del siglo XVIII*, Madrid, 2002, pp. 97-116.

- GIMÉNEZ LÓPEZ, E.: *Gobernar con una misma ley. Sobre la Nueva Planta Borbónica en Valencia*, Alacant, Diputació d'Alacant, 1990.

- GIMÉNEZ LÓPEZ, E.: «El exilio de los borbónicos valencianos», dins *Revista de Historia Moderna*, núm. 25, 2007, pp. 11-5.

- GONZÁLEZ ANTÓN, L.: «Cortes de Aragón y Cortes de Castilla en el Antiguo Régimen», dins *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna*, Valladolid, 1989, pp.635-670.

- GONZÁLEZ BALDOVÍ, M.: «Xàtiva», dins *Catálogo de monumentos y conjuntos de la comunidad valenciana*, València, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, 1983, vol. II, pp. 911-982.

- —: «El trasllat del Crist del Carme en la Guerra de Successió (A propòsit del 275 aniversari de la Crema de Xàtiva)», dins *Llibre Fira d'Agost, 1982*, Xàtiva, pp. 75-81.
- —: «Les Corts Valencianes a l'Edat Moderna. Les Corts de 1645», dins *Actes del Congrés, Les Corts a Catalunya*. Barcelona, 1984, pp. 282-289.
- —: «Dies de foc. Els protagonistes 1707-2007. III centenari de la crema de Xàtiva», *Dies de foc. III centenari de la crema de Xàtiva (1707-2007). Els protagonistes. Museu de l'Almodí. Xàtiva*, Ajuntament de Xàtiva, 2007, pp. 9-21.
- —: «Lignum Crucis de Calixto III», *La Llum de les Imatges. Lux Mundi. Xàtiva 2007. Catàleg*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 120-121.
- GRAULLERA, V.: «Els juristes valencians i els llibres de dret», dins *El llibre de dret valencià a l'època foral*, Biblioteca Valenciana, València, 2002, pp. 40-63.
- GRIERA, A.: «El valencià», *Butlletí de Dialectologia catalana*, IX, Barcelona, 1921.
- GÜELL I JUNKERT, M.: «Pressió política i pressió fiscal a la Tarragona del primer quart del segle XVIII. La llengua catalana el 1725», *Llengua nacional*, 12 (agost 1993), pp. 12-18.
- GUÍA, LI.: *Cortes del reinado de Felipe IV, II, Cortes Valencianas de 1645*, València, 1984.
- GUISTADO, M.: «Una dama catalana del segle XVI», *Cartes íntimes d'una dama catalana del segle XVI*, 1988, pp. 13-49.
- GULSOY, J.: «El desenvolupament del nexu QU en català», dins *Studia in honorem professor Martí de Riquer*, 1, Barcelona, 1986.
- HALICER, J.: *Inquisición y sociedad en el reino de Valencia (1478-1834)*, València, Edicions Alfons el Magnànim, 1993.
- HALPERÍN, T.: *Un conflicto nacional. Moriscos y cristianos viejos en Valencia*, València, 1980.
- IRLÉS VICENTE, M. C.: *Al servicio de los Borbones. Los regidores valencianos en el siglo XVIII*, València, Edicions d'Alfons el Magnànim, 1996.
- —: «Oligarquía y poder local. Los regidores de San Felipe en el siglo XVIII», dins *V Reunificación científica. Asociación Española de Historia Moderna*, Tomo II. La Administración municipal en la época moderna, Cádiz, Universidad, Asociación Española de Historia Moderna, 1999, pp. 541-547.
- —: «Les elits polítiques valencianes després de la Nova Planta: continuïtat o canvi?», dins *Després de les Noves Plantes: canvis i continuïtats a les terres de parla*

catalana. *Actes del IX Congrés de la CCEPC (Cervera, 21 i 22 de febrer de 2014)*, Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Valls, 2014, pp. 91-102.

- JEDIN, H.: *Reforma, Reforma Católica y Contrarreforma* (Manual de Historia de la Iglesia V), Barcelona 1972.

- JONES, M. D. W.: *La contrarreforma: religión y sociedad en la Europa moderna*, Madrid 2003.

- JUAN-MONPÓ I ROVIRA, J.: «Breu ullada de la llengua del XVI: la *Història de València* de Pere Antoni Beuter», dins *Miscel·lània Joan Fuster*, vol. III, Barcelona, 1991, pp. 225-240.

- JUNGBLUTH, C.: «La continuïtat del català durant la decadència: La tradició dels llibres de família», dins *X Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*.

- KAMEN, H.: *La Guerra de Sucesión en España. 1700-1715*, Barcelona, Grijalbo, 1974.

- —: «La política lingüística a Catalunya a l'època moderna», *L'Avenç*, 189 (febrer 1995), pp. 30-34.

- KAMEN, H.: *La Guerra de Sucesión en España, 1700-1715*, Barcelona, Grijalbo, 1974.

- —: «Nueva luz sobre la Segunda Germanía de Valencia en 1693», *Homenaje al dr. D. Juan Reglá Campistol, València*, 1975, pp. 647-659.

- KAILUWEIT, R.: «El canvi de l'arquitectura lingüística de les terres catalanes en els segles XVIII i XIX», *Caplletra*, 27, (tardor 1999 [2000]), pp. 189-211.

- LAFUENTE, M.: *Història de España*, Barcelona, Montaner y Simón, 1930, Tom XIII.

- LÓPEZ I QUILES, A.: «Església, lletres i barroc valencià», *Saó*, 202 (desembre 1996), pp. 28-29.

- LUTZ, H.: *Reforma y Contrarreforma*, Madrid 1992.

- MARAVALL, J. A.: *La cultura del Barroco*, Barcelona, 1975.

- MARCET I SALOM, P.: *Història de la llengua catalana*, vol. I, Barcelona, 1987.

- MARFANY, J. Ll.: «El decret de Nova Planta no és pas una fita fonamental de la història lingüística del país», dins *Després de les Noves Plantes: canvis i continuïtats a les terres de parla catalana. Actes del IX Congrés de la CCEPC (Cervera, 21 i 22 de febrer de 2014)*, Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Valls, 2014, pp. 527-530.

- MARTÍ i CASTELL, J.: «La llengua catalana al Principat de Catalunya», dins *Segon Congrés Internacional de Llengua Catalana*, vol. VIII, 1989, pp. 67-91.
- MARTI FERRANDO, J.: «El primer virreinato de Germana de Foix (agosto-octubre de 1507)», dins Franch Benavent, R. i Benítez Sánchez-Blanco, R. (eds.): *Estudios de Historia moderna en homenaje a la profesora Emilia Salvador Esteban*, Volum 1, València, Departament d'Història Moderna, Universitat de València, 2008, pp. 323-344.
- MARTÍ MESTRE, J.: «Les Ordinacions de la costa marítima del regne de València (1673): una mostra de llengua administrativa en el segle XVII», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 13, desembre de 1989, pp. 77-89.
- —: «Un col·loqui valencià del segle XVII», *Caplletra*, 9, 1990, pp. 129-145.
- —: *Les Ordinacions de la costa marítima del Regne de València (1673)*, València / Barcelona, Institut de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991.
- —: «Unes ordenances del càrrec de sots-sagristà de la Seu de València dels segles XVI i XVII. Edició i notes lingüístiques», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 18, desembre de 1992, pp. 25-66.
- —: «Toponímia dels segles XVI i XVIII al *Libre d'Antiquitats* de la Seu de València», *Societat d'Onomàstica. Butlletí interior*, LVII (juny 1994), pp. 67-86.
- —: *El Libre de Antiquitats de la Seu de València. Estudi i edició*, 2 volums, València / Barcelona, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994.
- —: «El dietari del ciutadà valencià Miquel Llopis (s. XVI). Edició i estudi», *L'aiguadolç*, núm. 21, 1995, pp. 19-36.
- —: «L'obra en català del canonge valencià Melcior Maurici Fuster (1607-1687)», *A sol post. Estudis de Llengua i Literatura*, 5, 1995, pp. 157-178.
- —: *Literatura de canya i cordell al País Valencià*, València, Denes, 1997.
- —: «Una contribució a la lexicografia del segle XVIII: Marc Antoni d'Orellana», dins *Miscel·lània Germà Colón*, 1, Barcelona, PAM, 1999b, pp. 111-145.
- —: «Josep Giner i el valencià de l'anomenada "Decadència"», *Alba. Revista d'estudis Comarcals de la Vall d'Albaida*, 12, 1999, pp. 169-180.
- —: «El català del País Valencià dels segles XVII i XVIII», *Caplletra*, 27 (tardor 1999), pp. 167-188.

- —: «Aportacions de les edicions de textos a coneixement de la llengua catalana dels segles XVI, XVII i XVIII», *Catalan Review*, 1-2, 1999, pp. 117-134.
- —: «Els col·loquis valencians», dins Vicent J. Escartí (ed.), *Escriptors valencians de l'edat moderna*, València, Acadèmia Valenciana de la Llengua, València, 2004, pp. 193-211.
- —: *Diccionari històric del valencià col·loquial (segles XVII, XVIII i XIX)*, València, Universitat de València, 2006.
- —: «El registre juridicoadministratiu català al segle XVII. L'obra de Josep Llop», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 47, juny de 2007, pp. 113-141.
- —: «El llenguatge juridicoadministratiu català del segle XVII», *Fontanellana. Estudis sobre l'època i l'obra de Francesc Fontanella (1622-1683/85)*, a cura de Gabriel Sansano i Pep Valsalobre, Girona, Documenta Universitària, 2009, pp. 69-85.
- MARTÍN GAITE, C.: *El proceso de Macanaz. Historia de un empapelamiento*, Madrid, Moneda y Crédito, 1970.
- —: *Macanaz, otro paciente de la Inquisición*, Barcelona, Destino, 1982.
- —: *El proceso de Macanaz*, Barcelona, Anagrama, 1988.
- MARTÍNEZ MILLÁN, J.: *La Inquisición española*, Madrid, Alianza editorial, 2007.
- MARTÍNEZ ROJAS, F. J.: «Trento: encrucijada de reformas», *Studia philologica valentina*, 2007, Núm. 10: pp. 201-239.
- MAS MIRALLES, A.: «El factor diafàsic en el desplaçament lingüístic (L'administració eclesiàstica d'Elx en l'edat moderna)», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, ed. *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, (Alacant - Elx, 9-14 de setembre de 1991), vol. II, Barcelona, PAM, 1993, pp. 393-403.
- MATA DE LA CRUZ, S.: *Tarragona y el Concilio de Trento: las construcciones religiosas de las diòcesis tarraconenses entre 1560 y 1603*, Tarragona 1995.
- MATEU i LLOPIS, F.: «Aspectos económicos de la Germanía», *Actas del VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, vol. III, València, 1973, pp. 71-95.
- MERCADER I RIBA, J.: «La ordenació de Felip V. La Nueva Planta», *Hispania*, XI, Madrid, 1951.
- —: *Felip V i Catalunya*, Barcelona, Ed. 62, 1968.
- MESTRE, A.: «Religión y cultura en el siglo XVIII», dins *Historia de la Iglesia en España*, Ricardo García-Villosalada (dir.), Vol. 4, 1979, pp. 586-745.

- MILÀ, LI. del: *El cortesano*, a cura de V. J. Escartí; pròlegs de V. J. Escartí i A. Tordera, 2 vols., València, 2001.
- MIÑANA, J. M.: *La Guerra de Sucesión en Valencia (De bello rustico Valentino)*, ed. original de 1752, edició a cura de F. J. Pérez Duà i J. M. Estellés, València, IVEI, 1985.
- MIRALLES, E.: «La literatura catalana a l'Edat Moderna». 1991, núm. 5, 1997, *El país que és i no és*. http://vilaweb.com/AREES/biblioteca/1991/5/5_8.html
- —: «La construcció de la història nacional al tombant dels segles XVI al XVII: cronistes i institucions». *Anuari de Filologia*, vol. XXIII, Secció C, Núm. 11, 2002-2003.
- —: «La visió dels ciutadans: els dietaris personals», dins: E. Duran; E. Miralles (coord.). *La Barcelona ideal i la Barcelona real en la cultura literària de l'Edat Moderna (Barcelona Quaderns d'Història/9)*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2003, pp. 207-232.
- —: «Canvi de llengua en el pas del segle XVI al XVII», dins S. Martí (coord.) et al. *Actes del Tretzè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Universitat de Girona, 8-14 de setembre de 2003)*. Barcelona: Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006, pp. 249-266.
- —: «La literatura memorialística. La imatge de Barcelona en els segles XVI-XVIII», dins Miralles, E. (ed.). *Del Cinccents al Setcents. Tres-cents anys de literatura catalana*, Bellcaire d'Empordà, Edicions Vite·la, 2010, pp. 179-221.
- MIRALLES, E.; VALSALOBRE, P.: «L'edició de textos catalans moderns», dins Víctor Martínez-Gil (coord.), *Models i criteris de l'edició de textos*, Barcelona, Editorial UOC, 2013, 249-307.
- MOLAS, P.: «Reactivación económica y cambios sociales en los países de la Corona de Aragón», dins *La transición del siglo XVII al XVIII. Historia de España Menéndez Pidal*, vol. XXVIII, Madrid, 1993, pp. 553-599.
- MOMBLANCH, P.: *La segunda germanía del Reino de Valencia*, Alacant, 1957.
- MONTEAGUDO ROBLEDÓ, Ma P.: «Fiesta y poder. Aportaciones historiográficas al estudio de las ceremonias políticas en su desarrollo histórico», *Pedralbes*, 15 (1995), pp. 173-204.
- MONTROYA ABAD, B.: «Un repte per a la lingüística històrica: copsar la llengua parlada del passat», *Caplletra*, núm. 6, 1989, pp. 71-88.
- —: «La reconstrucció de la llengua oral a partir de la literatura popular escrita dels

segles XVIII al XX», dins *Actes Onzè Col·loqui*, vol. II, 1999, pp. 147-170.

- MORAN I OCERNINSAUREGUI, J.: «L'ús de la llengua vulgar per a fins religiosos i catequètics en els orígens», *Estudis de llengua i literatura catalanes*, XXVIII, setembre, 1994, pp. 81-87.
- MORES ROS, C.: «La actividad del Tribunal de la Inquisición en Barcelona entre 1759 y 1786; las proposiciones erróneas», en *Pedralbes. Revista d'història moderna*, núm. 8 (2), 1988, pp. 503-512.
- MOSCARDÓ CERDÀ, M.: «Aproximació a l'estudi de l'expulsió dels moriscos a Xàtiva: el problema de la terra», *Papers de la Costera*, 7-8, Xàtiva, Associació d'Amics de la Costera, pp. 73-82.
- NADAL FARRERAS, J.: «El català en els segles XVI i XVIII», *L'Avenç*, 100, 1987, pp. 24-30.
- —: «Problemes lingüístics en els segles XVI i XVII», dins *Segon Congrés Internacional de Llengua Catalana*, Vol. VIII, València, 1989, pp. 53-64.
- NADAL, J. M.: «La llengua catalana i el decret de Nova Planta», dins *Després de les Noves Plantes: canvis i continuïtats a les terres de parla catalana. Actes del IX Congrés de la CCEPC (Cervera, 21 i 22 de febrer de 2014)*, Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, Valls, 2014, pp. 511-518.
- NADAL, J. M.; PRATS, M.: *Història de la llengua catalana*, vol. II, Barcelona, Edicions 62, 1996.
- PAR, A.: «Curial e Güelfa. Notes lingüístiques i d'estil», *Anuari de l'Oficina Romànica de Lingüística i Literatura*, 1, Biblioteca Balmes, Barcelona, 1928.
- PASCUAL BELTRÁN, V.: *Curiosidades setabenses. Datos para el exterminio de Játiva en la Guerra de Sucesión*, Xàtiva, Tip. Virgen de la Seo, 1925 (edició facsímil de 2006, ed. Amics de la Costera).
- —: *Játiva biográfica. Escritores. Eclesiàsticos. Religiosos. Mujeres célebres*, València, 1931, vol. II.
- —: *Setabenses célebres en Sicilia*, València, 1954
- PASTOR FUSTER, Justo: *Biblioteca valenciana de los escritores que florecieron hasta nuestros días. Con las adiciones y enmendadas a la de don Vicente Ximeno*, II vol., Impremta i llibreria de Josep Ximeno, València, 1827-1830.
- PERALES, J. B.: *Historia general de Valencia*, València-Madrid, Terraza Aliena, ed., 1880, vol. III.

- PÉREZ, J.: *La Inquisición española. Crónica negra del Santo Oficio*, Madrid, ediciones Martínez Roca, 2002.
- PÉREZ APARÍCIO, C.: *De l'alçament maulet al triomf botifler*, València, Ed. 3i4, 1981.
- —: «El proceso de consolidación de la monarquía autoritaria y la reacción foral valenciana. La Junta de Contrafurs», dins *Mayans y la Ilustración*, 2 vols., València, 1982, pp.131-151.
- —: «Reivindicaciones antiseñoriales en el País Valenciano. De la Segunda Germanía a la Guerra de Sucesión», dins *Estudis* 24, 1988, pp. 247-279.
- —: «Foralisme i centralismo al País Valencià Modern», en *Actes del I Congrés d'Administració Valenciana: de la Història a la modernitat*, València, 1992, p.137-147.
- —: «Centralismo monàrquic i desposta estamental: l'ambaixada valenciana del senyor de Cortes (1667-1668)», dins *Pedralbes*, 13-1, 1993, pp. 327-340.
- —: «La Guerra de Sucesión en España», dins *La transición del siglo xvii al xviii*, vol. XXVIII de la *Historia de España*, dirigida per Menéndez Pidal, Madrid, Espasa-Calpe, 1993, pp. 301-503.
- —: «Cataluña y Valencia en las postrimerías del sistema pactista (1665—1714)», BERENGUER, E.; MARÍN, F.V. (eds.), *La Corona de Aragón (siglos XVI-XVIII)*, València, 2006, pp.337-369.
- —: *Canvi dinàstic i Guerra de Successió. La fi del regne de València*, València, 2008.
- PÉREZ ARDIT, J. M.: «Bases del crecimiento de la población valenciana en la Edad Moderna», dins *Estudis sobre la població del País Valencià*, València, 1988, I, pp. 199-228.
- PÉREZ DE COLOSIA RODRÍGUEZ, M. I. i GIL SANJUAN, J.: «Los métodos disuasivos de la Inquisición», dins *Jábega*, núm. 34, 1981, pp. 41-50; PRADELLS NADAL, J.: *Del foralismo al centralismo. Alicante 1700-1725*, Alacant, Universitat i Caja de Ahorros Provincial, 1984.
- PILES, L.: «Aspectos sociales de las Germanías», *Estudios de Historia Social de España*, II, 1952.
- PINILLA PÉREZ DE TUDELA, R.: *El Virreinato conjunto de Doña Germana de Foix y don Fernando de Aragón.(1526-1536). Fin de una revuelta y principio de un conflicto*, Tesis doctoral inédita, Universitat de Valencia, 1982.

- —: *Valencia y doña Germana*, Valencia, Consell Valencià de Cultura, 1994.
- —: *Valencia y Doña Germana: castigo de agermanados y problemas religiosos*, València, Consell Valencià de Cultura, 1994.
- PRATS, M.; ROSSICH, A.: «El llibre de secrets d'agricultura i la prosa catalana a l'època del Barroc», dins AGUSTÍ, M.: *Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril*, Barcelona, 1988, pp. 21-38.
- PRATS, M.: «La llengua catalana al segle XVIII, possibles pautes d'estudi», dins *La llengua catalana al segle XVIII*, Barcelona, Quaderns Crema (Assaig, 16), 1995a, pp. 15-73.
- —: *Política lingüística de l'església catalana. Segles XVI i XVII. Concilis de la Tarraconense*, Universitat de Girona, 1995.
- —: «La llengua catalana al segle XVIII», dins *Engrunes i retalls*, Girona, CCG Edicions, Universitat de Girona, 2009, pp. 205-242.
- PUIGVERT, J.: «Església, cultura i llengua a la societat catalana del setsents», dins *La llengua catalana al segle XVIII*, Barcelona, Quaderns Crema (Assaig, 16), 1995, pp. 245-286.
- PÉREZ GIMÉNEZ, J. I.: «Breves de Pablo VI concediendo al abat de Xàtiva el uso de mitra [1965] y erigiendo en a la colegiata en basílica menor [1973]», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Catàleg de l'exposició*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 898-899.
- PITARCH, V.: «La llengua de l'administració eclesiàstica (País Valencià, segles XVII-XVIII)», *L'Espill*, 6/7, 1980, pp. 41-76.
- —: *Llengua i església durant el Barroc valencià*, València/Barcelona, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana / Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2001.
- PLA ALBEROLA, P. J.: «El context de la Segona Germania: el quarter de la Marina i les Muntanyes en la segona meitat del Sis-cents», *La Segona Germania. Col·loqui internacional*, Diputació de València, 1994, pp. 93-160.
- PONS ALÒS, V.: «Los canónigos de Seu», dins *Caminem junts*, núm. 30, setembre/octubre 1997, pp. 4-5.
- —: «Les visites pastorals de Xàtiva: institucions eclesiàstiques i religioses», *Papers de la Costera*, 3-4, Xàtiva, 1986, pp. 39-52
- —: «La transició de la religiositat medieval a la moderna en les confraries de Xàtiva», dins *Papers de la Costera. 400 aniversari de l'inici de les obres de la Seu*,

- núm. 11, Associació d'amics de la Costera, Xàtiva, abril de 1998, pp. 18-25.
- —: «Instituciones eclesiásticas de Xàtiva: el deanato», dins *Caminem junts*, núm. 39, maig/juny 1999, pp. 33-36.
  - —: «Bula de Benedicto XIII erigiendo en colegiata la iglesia de Santa María de Xàtiva», dins *La Ilum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Catàleg de l'exposició*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 842-843.
  - —: «Libro bulario de la colegiata de Xàtiva», dins *La Ilum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Catàleg de l'exposició*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 848-849.
  - PONS ALÓS, V.; CÀRCEL ORTÍ, M.: «Dignidades y canónigos de la catedral de València en el siglo XVIII», dins *La catedral ilustrada. Iglesia, Sociedad y cultura en la València del siglo XVIII*, vol. 1, València, Institució Alfons el Magnànim, 2013, p. 113-125.
  - PONS I FUSTER, F.: «La beata Inés de Benigànim, l'oratori de sant Felip Neri i l'espiritualitat valenciana del segle XVII», dins *Papers de la Costera. 400 aniversari de l'inici de les obres de la Seu*, núm. 11, Associació d'amics de la Costera, Xàtiva, abril de 1998, pp. 62-69.
  - PONS I FUSTER, F.: «La beata Inés de Benigànim, l'oratori de sant Felip Neri i l'espiritualitat valenciana del segle XVII», dins *Papers de la Costera. 400 aniversari de l'inici de les obres de la Seu*, núm. 11, Associació d'amics de la Costera, Xàtiva, abril de 1998, pp. 62-69.
  - —: «La espiritualidad no ilustrada valenciana en la primera mitad del siglo XVIII», dins *La catedral ilustrada. Iglesia, Sociedad y cultura en la València del siglo XVIII*, vol. 2, València, Institució Alfons el Magnànim, pp. 223-253.
  - PRADELLS NADAL, J.: *Del foralismo al centralismo. Alicante 1700-1725*, Alacant, Universitat i Caja de Ahorros Provincial, 1984.
  - PRATS, M. & A. ROSSICH: «El Llibre dels secrets d'agricultura i la prosa catalana a l'època del Barroc», dins Miquel Agustí, *Llibre dels secrets d'agricultura, casa rústica i pastoril*, Barcelona, Editorial Alta Fulla, 1988, pp. 21-38.
  - RAMÍREZ ALEDÓN, G.: «La crema de Xàtiva en 1707», *Llibre Fira d'Agost, 1996*, Xàtiva, pp. 51-68.
  - —: «De la Guerra de Sucesión a la recuperación de la colegial (1707-1909). Entre la ilustración i el liberalismo: la iglesia de Xàtiva en la encrucijada revolucionaria», dins *La Ilum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de*

Estudios, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 144-191.

- RASICO, P. D.: *Estudis del català preliterari*, Curial, PAM, Barcelona, 1982, pp. 489-497.
- REGLÀ, J.: «La Corona de Aragón dentro de la Monarquía Hispánica de los Habsburgo», dins *VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón: la Corona de Aragón en el siglo XVI*, vol. II, València, 1973, pp. 131-164.
- RIBES, V.: *La industrialització de la zona de Xàtiva en el context valencià (1710-1900)*, Col·lecció Gramalla, Delegació de Cultura, Ajuntament de Xàtiva.
- RÍOS LLORET, R. E.: *Germana de Foix: una mujer, una reina, una corte*, València: Biblioteca Valenciana, 2003.
- —: «Doña Germana de Foix», *Historia de las mujeres en España y América Latina*, coord. per Isabel Morant, Vol. 1, 2005, dins *De la Prehistoria a la Edad Media*, (coord. per Asunción Lavrin, María Angeles Querol Fernández), Madrid, Cátedra, pp. 615-634.
- —: «Doña Germana de Foix. Última reina de Aragón y virreina de Valencia», *Actas de la VIII Reunión Científica de la Fundación Española de Historia Moderna*, (Madrid, 2-4 de junio de 2004), Vol. 1, 2005, dins *La reina Isabel y las reinas de España: realidad, modelos e imagen historiográfica*, (coord. per María Victoria López-Cordón Cortezo, Gloria Angeles Franco Rubio), pp. 77-96.
- —: «Germana de Foix y Mencía de Mendoza: del matrimonio en la Edad Moderna», dins *Dones i literatura: entre l'Edat Mitjana i el Renaixement*, València, 2012, pp. 213-240.
- RIQUER, M.; COMAS, A.; MOLAS, A.: *Història de la literatura catalana*, vol. 4, Barcelona, 1964.
- ROMEU I FIGUERA, J.: «Quatre epístoles paròdiques procedents d'un plec solt valencià en prosa del segle XVI», *Homenaje a José M. Blecua*, Madrid, 1983, pp. 577-593.
- ROCA RICART, R.: «La Decadència un concepte de tallar i aplegar», *Saó*, València, 1994, pp. 563-567.
- Ros, V.: «Órganos y organistas de La Seo de Xàtiva», dins *La llum de les imatges. Xàtiva, 2007. De abril a diciembre de 2007. Libro de Estudios*, Generalitat Valenciana, 2007, pp. 639-651.

- ROSSICH, A.: «El Barroc», dins Joan Manuel Prado i Francesc Vallverdú (dirs.), *Història de la literatura catalana*, I i IV, Barcelona, Edicions 62 / Ediciones Orbis, 1985, pp. 165-176.
- —: «Renaixement, Manierisme i Barroc en la literatura catalana», dins *Actes del vuitè col·loqui internacional de llengua i literatura catalanes*, vol. II, PAM., Barcelona, 1989, pp. 149-179.
  - —: «La literatura catalana entre el barroc i el romanticisme», *Caplletra*, 9, 1989, pp. 149-179.
  - —: «La literatura catalana del Renaixement a la Renaixença», *Revista de Catalunya*, 71 (febrer 1993), pp. 125-129.
  - —: «Decadència i renaixença: una visió panoràmica de la literatura catalana. La literatura del XVI i del XVII vista des de la Renaixença», *Actes del col·loqui Internacional de la Renaixença*, II, Barcelona, 1994, pp. 33-50.
  - —: «Una qüestió d'història de la llengua a l'edat moderna: el reconeixement de la vocal neutra», dins VALSALOBRE, P.; GRATACÓS, J. (editors): *La llengua catalana al segle XVIII*, Barcelona, Quaderns Crema (Assaig, 16), 1995, pp. 119-200.
  - —: «És avui vàlid el concepte de decadència de la cultura catalana a l'època de l'edat moderna? Es pot identificar decadència amb castellanització?», *Manuscrits*, 15, 1997, pp. 145-166.
  - —: «Sobre el nom de les lletres», *Caplletra*, 27 (tardor 1999), pp. 65-88.
  - ROSSICH, A. & A. RAFANELL, eds.: *El Barroc català. Actes de les jornades celebrades a Girona els dies 17, 18 i 19 de desembre de 1987*, Barcelona, Quaderns Crema, 1989.
  - ROSSICH, A. & P. VALSALOBRE: *Poesia catalana del barroc. Antologia*, Bellcaire d'Empordà, Edicions Vitella, 2006.
  - ROVIRA BELLOSO, J. M.: *Trento: una interpretació teològica*, Barcelona, 1979.
  - RUIZ, F.; SANZ, R.; SOLÉ I CAMARDONS, J.: *Història social i política de la llengua catalana*, València, 3i4 (Contextos, 2), 1996.
  - RUIZ TORRES, P.: *Señores y propietarios. Cambio social en el sur del País Valenciano, 1650-1850*, València, 1981.
  - —: «El País Valenciano en el siglo XVIII: la transformación de una Sociedad agrària en la época del absolutisme», dins Fernández, R. (ed.): *España en el siglo XVIII. Homenaje a Pierre Villar*, Barcelona, 1985, pp. 132-248.

- SALES, N.: «Estat, monarquia i llengua», *Afers*, 23/24, 1996, pp. 357-365.
- SALVADOR, E.: «Las Cortes de Valencia», dins *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna*, Valladolid, 1989, pp. 735-821.
- SANCHIS GUARNER, M.: *Aproximació a la història de la llengua catalana. Creixença i esplendor*, Salvat Eds., Barcelona, 1980.
- —: *Els valencians i la llengua autòctona durant els segles XVI, XVII, XVIII*, València, Col·lecció Biblioteca Lingüística Catalana, 2001.
- SANCHIS SIVERA, J.: *Nomenclator geográfico-elesiástico de los pueblos de la diócesis de Valencia*, València, 1922, pp. 261.
- SAN FELIPE, Marqués de: *Comentarios de la Guerra de España e Historia de su rey Felipe V, el Animoso*, 1725, Madrid, Ed. Atlas, 1957.
- SANZ CAMAÑES, P.: «Absolutismo y constitucionalismo en la ideología política en Aragón durante el siglo XVII», dins de *Homenaje a don Antonio Durán Gudiol*, 1995, pp.763-778.
- SARTHOU CARRERES, C.: *Datos para la historia de Játiva, Xàtiva*, 1933-35, 2a Ed. 1978, fasc. 10.
- SASTRE I TORRENS, M. R.: «Formulisme jurídic i llenguatge popular en un llibre de censals del segle XVII», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 5, novembre de 1984, pp. 135-150.
- SOLÉ I CLOT, S.: «La llengua dels documents notarial catalans en el període de la Decadència», dins *Recerques*, núm. 12, Barcelona, 1982, p. 47.
- —: «La llengua dels documents notarial catalans en el període de la Decadència» dins *Recerques*, núm. 12, Barcelona, 1982, pp. 39-56.
- SOLER, A.: *La Torre de Lloris. Geografia, història, patrimoni*, Ed. Parròquia de Santa Maria del Roser, La Torre de Lloris, 2001.
- SOLERVICENS, J.: «*El cortesano de Lluís del Milà i Il cortegiano de Castiglione: notes per a una reinterpretació*», dins Solervicens, J.: *El diàleg renaixentista: Joan Lluís Vives, Cristòfor Despuig, Lluís del Milà, Antoni Agustí*, Montserrat, 1997.
- TORRÓ, Ll.: «Implicacions i conseqüències de la Segona Germania», dins AA.DD.: *La Segona Germania. Col·loqui internacional*, València, 1994, pp. 161-196.
- TOSCA, V. T.: *Vida y virtudes de la venerable sor María de Santa Inés, en el siglo Josepha Albiñana*, València, Impremta d'Antoni Bordàzar, 1715.
- UNIVERSITAT D'ALACANT; UNIVERSITAT JAUME I; UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA;

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA: *Manual de llenguatge administratiu*, Publicacions de la Universitat Jaume I, Castelló de la Plana, 1997.

- VALDA, J. B. de: *Llibres de les assistències i funcions*, a cura de V. J. Escartí i A. López, València, 1998.
- VALSALOBRE, P.; GRATACÓS, J. (editors): *La llengua catalana al segle XVIII*, Barcelona, Quaderns Crema (Assaig, 16), 1995.
- VALSALOBRE, P.; ROSSICH, A.: *Literatura i cultura catalanes (segles XVII-XVIII)*, Barcelona: Editorial UOC (Humanitats, 115), 2007.
- VALSALOBRE, P.; ROSSICH, A.: *Literatura catalana moderna (siglos XVI-XVIII)*, Madrid: Editorial Síntesis (Letras Universitarias), 2011.
- VALSALOBRE, P.: «Elements per a una Catalunya sacra: sobre alguns aspectes de l'hagiografia de l'edat moderna catalana», *Vides medievals de sants: difusió, tradició i llegenda*, ed. A cura de Marinela Garcia Sempere i M. Àngels Llorca, Alacant, Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana «Symposia Philologica», 22, 2012, pp. 99-122.
- VENTURA CONEJERO, A.: «Ordinacions de la confraria de la Vera Creu de Xàtiva: Introducció i comentaris», *Papers de la Costera*, núm. 5, Xàtiva, octubre 1987, pp. 213-225.
- VENTURA I SUBIRATS, J.: «Sobre el llenguatge econòmic, legal i social als documents processals de finals del segle XV», *Revista de Llengua i Dret*, núm. 15, juny de 1991, pp. 43-62.
- VICIANA, Martí de: *Crónica de la ínclita y coronada ciudad de Valencia* de Martí de Viciano, III, València, 1563 (ed. Fascímil, 1972).
- VILA, P.: «El català a l'època moderna», *Revista de Girona*, 199 (març-abril 2000), p. 94.
- —: *Teatre català al Rosselló. Segles XVII-XI*, Barcelona, Curial, 1989.
- VILA MORENO, A.: «La extinció del valencià en los archivos parroquiales de la Costera», *Papers de la Costera*, núm. 2, Xàtiva, 1982, 47-54.
- —: *La lengua valenciana en la administración parroquial: siglos XVII a XIX*, Del Cenja al Segura, Valencia, 1983.
- —: «La llengua valenciana en l'administració parroquial (segles XVII-XIX)», València, *Simposio de Teologia Històrica*, 1983.
- —: «La destrucció de Xàtiva (Aportación documental)», *Llibre Fira d'Agost*, 1987,

Xàtiva, pp. 31-36.

- —: «El valencià: llengua menyspreada. Estudio Filológico», Real Academia de Cultura Valenciana. Aula de Humanidades y Ciencia. Serie filológica, 12, 1993.
- —: «La destrucción de Xàtiva (Aportación documental)», *Llibre Fira d'Agost, 1987*, Xàtiva, pp. 31-36.
- VIÑES MASIP, G.: *La patrona de Játiva*, Xàtiva, 1923, reedició de 1998.
- VOLTES BOU, P.: *El archiduque Carlos de Austria, rey de los catalanes*, Barcelona, Aedos, 1953.
- —: *La Guerra de Sucesión en Valencia*, València, Institut Alfons el Magnànim, 1964.
- —: *La Guerra de Sucesión*, Barcelona, Planeta, 1990.
- XAVIER, A.: *Diego Laínez: la Europa de Trento*, Barcelona 1994.
- XIMENO, V.: *Escritores del Reyno de Valencia, chronológicamente ordenados desde el año MCCXXXVIII de la christiana conquista de la misma ciudad, hasta el MDCCXLVIII*, València, Joseph Estevan Dolz, 2 vols. València, 1747-1749.

VI.- Apèndix

A. Glossari lexicogràfic

a.- Nota introductòria

Les *Actes capitulars de la col·legiata de Santa Maria de Xàtiva, 1708-1741* presenten un gran interès lexicogràfic, atés que són un document excepcional que mostren la pervivència de la nostra llengua en la primera meitat del segle XVIII, en la variant valenciana, tant des del punt de vista de la diversitat temàtica —no només religiosa, com veurem—, com per la seua extensió considerable (+- 27.000 paraules). A més cal destacar que el lèxic emprat per les diferents mans dels racionals de capítol, ric i variat, pot mostrar-nos la forma de parlar dels valencians de principis del XVIII, situació del tot important per fer-nos entendre la vitalitat que tenia un mot entre els seus coetanis. Trobem també la presència de castellanismes, un fet que no ha de ser, però, del tot significatiu atés que en molts casos aquestes paraules no deixen de mostrar i representar a uns usos més ‘literaris’.

Tot seguit oferim la llista de mots (1.333) que hem considerat que tenen interès des del punt de vista del lexicògraf. Hi ha una sèrie de paraules que poden semblar òbvies, però que les hem incorporades al nostre llistat per la seua relació directa amb el món religiós i el camp semàntic que es tracta a les *Actes capitulars*. Així per exemple recollim tot els noms referents als càrrecs eclesiàstics i els diferents actes

de la litúrgia, molts d'ells com podem observar no recollits i documentats a les diferents obres lexicogràfiques de referència. Darrere de cada paraula posem entre parèntesi el número de l'acta on apareix per facilitar-ne la localització.

Hem assenyalat els mots o accepcions no registrades pel *DCVB* amb un asterisc (*), a més d'indicar en nota a peu de pàgina la seua possible localització; si es troben al *DECLC* o en d'altres repertoris o estudis, ho remarquen també en nota a peu de pàgina. Si estan registrats però no documentats o avancem la data de documentació, també ho fem constar. Així mateix, indiquem amb l'abreviatura *lat.*, els llatinismes; amb *cast.*, els castellanismes; amb *val.* les paraules que han registrat el seu ús a l'àmbit valencià o hi presenten una variant fonètica d'aquesta varietat dialectal, tot i que específicament no ho eren en la llengua antiga. A més cal remarcar que hem emprat d'altres abreviatures, com són *ant.*, antiga; *dis.*, dissimilació; *fon.*, fonètica; *graf.*, grafia; *ort.*, ortogràfica; *var.*, variant. Finalment, en cada cas, quan cal, les notes a peu de pàgina completen la informació que hem sabut trobar.

- Abast (448): 'provisió de queviures o d'altres coses, suficient per atendre a les necessitats d'una casa, d'una població, etc.
- Abat (680): 'president d'un monestir o col·legi escolàstic'.
- * Abogasia (917): cast., 'professió d'advocat'.¹⁴²⁰
- Abogat (37): cast., v. 'advocat'.
- Advocat (1188): v. 'advocat', no doc. al *DCVB* (l: 74).
- Aceptador (93): 'qui adquireix o obté'.
- Acéquia (613): var. gràf. per 'séquia'.
- Acha (146): cast., 'falla, antorxa'.
- * Achaque: cast., 'indisposició o malaltia que acompanya a la vellesa'.¹⁴²¹
- Acòlit (81): 'clergue que ha rebut l'orde menor de l'acolitat'; 'escolà, el qui serveix la missa'; 'nens que serveixen la missa o canten en el cor'.
- Acomomanar (175): 'posar sota la cura i responsabilitat d'algú'.
- Aconsole (1): 'donar consol, fer minvar la pena d'algú'.
- Acort (144): 'unanimitat, unitat de pensament o de parer entre diverses persones'.
- Aceptar (411): 'demanar i aplegar almoïna'.
- Acreeador (1020): 'persona a qui algú deu una quantitat'.

---

¹⁴²⁰ *DCVB* (l: 41).

¹⁴²¹ *DCVB* (l: 111).

- Acta (974): ‘escrit on consta legalment un fet, un acord, un contracte o una obligació; en l’àmbit eclesiàstic sol usar-se en plural’.¹⁴²²
- Addició (1114): ‘clàusula o clàusules que s’afigen a un llibre, capítol o altre escrit, per aclarir i completar el que aquests diuen’.
- * Adivisar (862): ‘exposar a la vista’.¹⁴²³
- Adjudicació (1056): ‘acte d’adjudicar’.
- Admetre (49): ‘rebre voluntàriament’.
- Administració (57): ‘acte de proveir o aplicar a algú allò que li és útil’.
- Administrador (22): ‘encarregat d’administrar els béns d’algú o les funcions d’algun negociat’.¹⁴²⁴
- Admissió (611): ‘acte de rebre alguna cosa de manera voluntària’.
- Admitir (435): cast., v. ‘admetre’.
- Adoració (61): ‘tributar la reverència i les honors que són degudes a déu’.
- Adorno (50): cast., ‘objecte adaptat a un conjunt per tal d’embellir-lo’.
- Adosació (1180): ‘carregament d’un deute, una obligació o responsabilitat’.
- Àduc (429): ‘malgrat, no obstant, encara’, 1a doc. DCVB (I: 191-192), 1858-1878.¹⁴²⁵
- Advent (87): ‘espai de temps que comprén les quatre setmanes que precedeixen immediatament la diada de nadal’.
- Adventícia (1145): *béns adventicis*, ‘béns que pervenen d’herència o donació’.
- Adventís (394): ‘propi de l’advent; que ocorre durant aquest període de temps’.
- Advocat (1188): ‘qui té per professió defensar en judici, verbalment o per escrit, la causa d’una de les parts litigants’.
- * Afarrasat (380): v. ‘alfarrassar’.¹⁴²⁶
- Afirmant (10): ‘declarar que una cosa és’.

---

¹⁴²² Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII. Edició i estudi de textos administratius a les comarques del nord de Castelló*, vol. II, p. 511.

¹⁴²³ DCVB (I: 195).

¹⁴²⁴ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 511.

¹⁴²⁵ DECLC (I: 51), aquesta paraula ens apareix per primer cop amb el sentit modern l’any 1759. Coromines li dóna en la llengua actual un sentit sinonímic als adverbis ‘fins i tot, inclús’.

¹⁴²⁶ DCVB (I: 234).

- Aflicció (668): 'acte d'estar afectat dolorosament'.
- Afrontar (181): 'límit, punt on acaba una extensió de terra i en comença una altra'.
- * Agasajo (31): cast., 'regal o mostra d'afecte o consideració'.¹⁴²⁷
- Agent (68): 'persona que té per funció obrar per algú'.
- Agraciada (674): 'donada per sort o per generositat', no doc. amb aquest sentit al *DCVB* (I: 294).¹⁴²⁸
- Agranador (939): 'ofici encarregat de netejar allò que embruta el sòl'.
- Agraven (574): 'afeixugar, oprimir amb un pes.'
- Agravi (468): 'violació dels drets o sentiments d'algú'.
- Agre (701): 'que produeix una sensació desagradable'
- Agüelo (101): cast., 'home vell', 1a documentació *DCVB* (I: 316), 1891.
- Aiguaardent (752): 'beguda alcohòlica que s'obté per destil·lació de líquids sucrosos fermentats'.
- Ajudant (358): 'persona que ajuda algú en l'exercici d'un càrrec o en una tasca'.
- Ajuntament (62): 'corporació municipal, encarregada del govern i administració d'un municipi'.¹⁴²⁹
- Ajust (45): 'tractament d'alguna cosa de manera que s'adeqüe a la veritat i la raó'.
- Ajustar (181): aquest mot apareix amb diferents accepcions, 'reunir, acordar, contractar, resoldre', depenent del context en què apareix.
- Ala (974): 'part d'edifici que s'estén per un costat o que es destaca lateralment del cos principal', no doc. al *DCVB*. (I: 391-394).
- Alacavala (574): v. 'alcabala'.
- Aladrer (305): 'fabricant d'aladres'.
- Alaixetes (1243): dim. 'objecte d'or o argent que serveix per adorn'.
- Alameda (886): cast., > 'albereda', 'lloc plantat d'àlbers'.
- Albacea (59): cast., v. 'marmessor'.
- Albarà (58): 'document que mostra els pactes i les condicions amb què

---

¹⁴²⁷ *DCVB* (I: 280).

¹⁴²⁸ El mot 'agraciar' el trobem dins del *DECLC* (I: I: 72; IV: 599; IV: 625-627), amb el sentit d'atorgar una mercè', ens apareix per primer cop l'any 1886; tot i que amb el sentit de 'fer gràcia', es documenta el 1460.

¹⁴²⁹ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 511.

- s'ha de regir un contracte d'arrendament';¹⁴³⁰ (862): 'paper escrit acreditatiu d'un fet o ordenador del que cal fer'.¹⁴³¹
- Albitre (259): > 'arbitri': 'facultat de decidir una cosa o altra'; (744): 'impost municipal sobre certes coses'.
  - Alcabala (442): 'impost consistent en un tant per cent de les mercaderies que es venien o permutaven'.
  - Alcalde (168): cast., 'persona que presideix una corporació municipal', 1a documentació DCVB (I: 447), 1914.¹⁴³²
  - Alcança (1209): 'endeutar, restar en el compte'.
  - Alcans (55): 'dèficit d'un compte'.
  - Alducar (864): 'fil de seda de mala qualitat, extret d'un capell fabricat de més d'un cuc'.
  - Alets (93): v. 'elet'.
  - Alfarrasar (379): 'avaluar a ull la qualitat o vàlua d'alguna cosa', el DCVB (I: 490) ens diu que és un valencianisme emprat a Xàtiva, avancem documentació, atés que no hi ha mostra de cap document.¹⁴³³
  - Algo (149): cast., 'un poc, alguna cosa', 1a documentació DCVB (I: 502), 1914.
  - Alguasils (701): cast., 'oficial depenent d'un jutjat o tribunal i encarregat de complir-ne les ordres'.
  - Aliança (573): 'unió contractada per conveni mutu'.
  - * Alinda (997): cast. > 'lindar'; no doc. al DCVB (I: 514), v. 'afrontar'.
  - Allanament (1257): cast. 'vèncer o superar alguna dificultat o inconvenient'.
  - Allargar (373): 'prolongar'.
  - * Allasgo (734): cast., 'troballa'.¹⁴³⁴

---

¹⁴³⁰ Al DCVB (I: 417) es troba documentat com a Mallorquinisme.

¹⁴³¹ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 511.

¹⁴³² La primera documentació moderna ens la ofereix l'any c. 1710 el DECLC (I: 158-159). Així podem veure com el terme 'alcalde' ha substituït el terme legítim de 'conseller' o 'jurat en cap', i en una certa part les funcions de 'batlle'. Cal tenir present que en el regne de València, Felip V, després de l'abolició dels Furs, dissol els jurats i nomena el primer alcalde de València, que es fa càrrec de la Casa de la Ciutat; cosa que es fa extensiva a les primeres ciutat i poblacions del País. Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 511.

¹⁴³³ La primera documentació que ens trobem al DECLC (I: 181-183) és de l'any 1851, amb el sentit 'avaluar inspeccionant-ho', referit a un producte agrícola.

¹⁴³⁴ DCVB (I: 576).

- Allumenar (761): 'il·luminar, fer claror', 1a documentació al DCVB (589), 1920.
- Almari (44): val., var. dis. d'*armari*.
- Almisió (1168): v. 'admissió'.
- Almoneda (130): 'venta pública de comestibles, mobles o roba, amb adjudicació dels objectes al qui en dóna més'
- Almoyna (775): 'fundació particular o col·lectiva de donatius perpetus destinats a fins piadosos o benèfics'.
- Almut (219): 'mesura de grans'.¹⁴³⁵
- Alongació (676): 'allongació': 'llogar, deixar a algú l'ús d'una cosa per cert temps'.
- Alqueria (516): 'casa de camp amb terres de conreu'.
- Altar (66): 'taula en què se celebra el sacrifici de missa'; altar major, (73): 'altar principal d'una església'.
- Altercats (618): 'discussió o disputa forta, violenta, amb la conseqüent alteració de l'orde'.
- Altesa (886): 'excel·lència, superioritat en potència, noblesa o dignitat'.
- * Altriaca (1125): variant 'ardiaca'; 'eclesiàstic que tenia poder del bisbe per exercir en nom d'aquest la jurisdicció dins la diòcesi o dins una església'.¹⁴³⁶
- Ambaixada (974): 'conjunt de missatgers'; (996): 'notícia o sèrie de notícies d'altre, dutes amb mala intenció'.
- Àmbar (50): cast., "ambre", 'resina fòssil de diverses coníferes, amorfa, translúcida, groguenca, utilitzada per a la fabricació d'objectes d'ornamentació'.
- Amenasa (97): 'indicis que manifesten la proximitat d'un mal pròxim', 1a doc. al DCVB (I: 616), 1896.¹⁴³⁷
- Administradors (43): 'que administren'.

---

¹⁴³⁵ Al regne de València l'*almud* o *armud* és la quarta part de la barcella i equival a un poc més de quatre litres, cada *almud* conté quatre quarteronets, i cada quarteronet 8 mesurates. Segons l'antiga mesura de València l'*almud* era la quaranta-vuitena part del cafís.

¹⁴³⁶ DCVB (I: 841-842).

¹⁴³⁷ La primera documentació que ens trobem del mot 'amenassa' al DECLC (I: 278; V: 568) es documenta l'any 1647. Encara que Coromines ja apunta que 'amenassar' sembla que degué començar a usar-se en el segle xv, així la primera mostra la trobem en el terme 'amenassà' l'any 1495.

- Amo (407): “nostre amo”: ‘jesucrist sacramentat’.
- Amonestar (1098): ‘avisar algú per persuadir-lo a corregir algun defecte o error de conducta’, 1a doc. al *DCVB* (l: 636), 1917.¹⁴³⁸
- Amortisar (66): ‘redimir el capital d’alguna quantitat endeutada’.
- Amostrat (473): ‘fer saber’.
- * Amparo (1255): cast., dissimilació “empar”, ‘emparament, protecció, defensa’.¹⁴³⁹
- Añada (132): cast., ‘pagament anual’.
- Añadint (722): cast., ‘afegir’.
- Andana (431): val., ‘pis en la part superior de la casa, destinat generalment a guardar-hi algunes collites’, 1a doc. al *DCVB* (l: 667), 1911.¹⁴⁴⁰
- Andes (60): ‘taula adornada amb unes barres horitzontals que serveix per a transportar una imatge o relíquia’, 1a doc. al *DCVB* (l: 669), 1725.
1441
- Añell (1243): ‘cap de bestiar de llana’.
- Anell (621): ‘cercolet de metall preciós que s’empra com adorn’.
- Ànima (49): ‘substància espiritual de l’èsser humà’.
- Animer (61): ‘encarregat de captar en sufragi de les ànimes del purgatori’.
- Ànimo (703): cast. ‘intenció, coratge, esperit’.
- *Annata* (257): ‘renda de l’any que ha vagat un benefici eclesiàstic’.
- Anomenar (828): ‘designar i elegir per a un càrrec’.
- Antepit (104): ‘barana dels bancs on s’estalona el pit per guaitar o pregar’, no doc. amb aquest significat al *DCVB* (l: 712).¹⁴⁴²
- * Ànua (394): ‘que passa cada any’.¹⁴⁴³
- Anuós (494): ‘que es renova cada any; sobretot referit a una quantitat que

¹⁴³⁸ La primera documentació que recull el *DECLC* (l: 286-288) és del segle XIII. Coromines ens diu que l’any 1250 en un document urgellès ja es troba aquest mot, totalment estrany al llatí, però ben comú a les llengües romàniques.

¹⁴³⁹ *DCVB* (l: 643).

¹⁴⁴⁰ La primera documentació que mostra el *DECLC* (l: 304-306) és de l’any 1575, relacionant-la amb la sericultura, és a dir, als ‘cucs de seda’. A més ens relaciona aquest mot amb la ‘part alta de la barraca valenciana’.

¹⁴⁴¹ Amb el sentit de ‘llitera amb dues barres horitzontals perquè la porten uns homes’, es troba documentada per primer cop en el segon quart del segle XIV. Vegeu *DECLC* (l: 308-309).

¹⁴⁴² L’estudi de Joaquim Martí del *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 286, documenta aquest mot com a ‘barana o paret baixa on estalonen el pit per guaitar’.

¹⁴⁴³ *DCVB* (l: 727). El *DECLC* (l: 335; l: 337-338) ens diu que és un cultisme i el recull per primer cop l’any 1378.

- es paga anualment en diners’.
- Anyadint (713): ‘afegir’.¹⁴⁴⁴
  - Anza (541): var. ort. ant., d’ansa; ‘part ixent d’un objecte, en forma d’arc, anell, etc., que servix per a agarrar-lo’.
  - Apañar (66): val., ‘posar en bon estat qualsevol cosa rompuda o malmesa’, 1a documentació al *DCVB* (I: 741), 1900.¹⁴⁴⁵
  - Apean-lo (366): cast., ‘destituir algú de les seues ocupacions i o càrrec’, no doc. al *DCVB* (I: 757).¹⁴⁴⁶
  - Aplacar (371): ‘calmar, aminvar la irritació’.
  - Aplega (82): val., ‘arribar’.
  - Àpoca (45): ‘document que acredita haver-se cobrat un deute’.
  - Apoderat (260): ‘qui té poder o autorització legal d’algú altre per obrar en el seu nom’.¹⁴⁴⁷
  - Apostòlic (179): ‘propi del papa o dels bisbes com a successors dels apòstols’.
  - Apostolical (404): var. ant., v. ‘apostòlic’.
  - Apotecari (121): ‘professor de farmàcia que prepara i ven els medicaments’ > “farmacèutic”.
  - Aprea (121): ‘apreciar’ >, val. ‘determinar el valor’.
  - Apremiats (1103): ‘obligar per manament de l’autoritat a pagar un deute o complir un deure d’imposició legal’.
  - Apropòsit (1193): ‘especialment apte’.
  - Apuntador (42): ‘persona encarregada d’apuntar’, no doc. al *DCVB* (I: 798).
  - Àrbitres (622): ‘jutge elegit per decidir un litigi’.
  - Arcada (177): ‘construcció en forma d’arc’.
  - Arcediano (148): cast., > ‘ardiaca’.¹⁴⁴⁸

---

¹⁴⁴⁴ Tot i semblar un castellanisme, ja es troba documentat en textos de la primera meitat del segle XIV, derivat del llatí vulgar *INNADĒRE*. *DECLC* (I:)

¹⁴⁴⁵ Probablement pres del castellà ‘apañar’, segons Coronimes, *DECLC* (I: 341), el qual, a més avança la documentació al 1639. L’estudi de *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, del professor Joaquim Martí, *op. cit.*, p. 287, avança la documentació a l’any 1631.

¹⁴⁴⁶ També ens trobem el mot “apear” (974): ‘descavalcar’.

¹⁴⁴⁷ Al *DCVB* no hi apareix cap text que en faça referència a aquesta accepció.

¹⁴⁴⁸ No ens apareix a les *Actes capitulars* la forma ‘arcedià’, val. segons mostra el *DCVB* (I: 839). Ens trobem a més les variants ‘arçediano’ (143), ‘arçidiano’ (269).

- Archebisbe (170): v. 'arquebisbe'.
- Archiepestral (90): cast., > "arxipestral":
- Architecte (699): llat., v. 'arquitecte'.
- Archiu (37): forma antiga, v. *DCVB* (II: 55),¹⁴⁴⁹ > "arxiu": 'lloc on es guarda una collecció de documents'.¹⁴⁵⁰
- Archiver (33): forma antiga, v. *DCVB* (II: 55) > "arxiver": 'encarregat de l'ordenació i de la custòdia de l'arxiu'.
- * Arçobispal (49): cast., 'arquebisbal'.¹⁴⁵¹
- * Arçobispo (101): cast., v. 'arquebisbe'.¹⁴⁵²
- Àrdua (595): 'difícil de realitzar'.
- Arena (399): cast.¹⁴⁵³
- Arener (1245): 'capseta o botella on tenen l'arena que serveix per eixugar la tinta dels escrits', no doc. al *DCVB* (I: 845).¹⁴⁵⁴
- * Argolecha (375): 'impost d'argolecha'; l'"argoletxa" és el 'sector de terra d'al·livió vora un riu'.¹⁴⁵⁵
- Argüí (974): 'presentar raons en contra de l'afirmació d'un altre'.
- Arguinaldo (347): cast., 'estrenes o present', no doc. al *DCVB* (I: 859).¹⁴⁵⁶
- Armita (326): v. 'ermita'.
- Arosar (103): val., 'camp plantat d'arròs', no doc. al *DCVB* (II: 37).¹⁴⁵⁷
- Arpa (394): 'instrument musical'.
- * Arpiste (242): 'sonador d'arpa'.¹⁴⁵⁸
- Arquebisbe (595): 'bisbe que no sols exerceix la jurisdicció ordinària en la

---

¹⁴⁴⁹ També documentem el mot 'arciu' > 'arxiu', no doc. al *DCVB* (I: 840).

¹⁴⁵⁰ Coromines amb el significat de lloc 'on estan reservats els llibres', el documenta l'any 1460. Vegeu *DECLC* (I: 443).

¹⁴⁵¹ *DCVB* (I: 840).

¹⁴⁵² *DCVB* (I: 840).

¹⁴⁵³ Ja documentat el 1272 en el *Libre de contemplació en Déu* de Ramon Llull.

¹⁴⁵⁴ Coromines documenta aquest mot l'any 1300-1303 amb el sentit del 'qui tragina sorra', *DECLC* (I: 370-372), però no ens diu res referent a l'objecte.

¹⁴⁵⁵ *DCVB* (I: 586), sí que documenta el topònim 'argoletxa', prop de Gandia a Castellonet de la Conquesta, però no ens indica el seu significat. El *DECLC* (I: 383) ens diu que 'argoletxa' és una mala grafia per 'algolecha', que té el mateix sentit que 'argoleja' = 'algoalja' (I: 190-192). La primera documentació que ens ofereix Coromines d'argoleja' és de l'any 1610, fent referència al 'sector de terra d'al·livió vora un riu'.

¹⁴⁵⁶ També ens trobem a la nostra documentació les següents variants: 'argilando', 'arginaldo', no doc. al *DCVB* (I: 855); 'arguilando', *DCVB* (I: 839), no doc.; 'argulando'.

¹⁴⁵⁷ Cal esmentar que la referència fonètica que dóna el *DCVB* quant al val. és de la zona de Xàtiva. També ens trobem amb la variant 'arroçar' (633). El *DECLC* (I: 431) documenta la paraula 'arrossar', amb el sentit 'que fa arròs, plantat d'arròs', documentat a Xàtiva l'any 1962.

¹⁴⁵⁸ *DCVB* (I: 883). Ens trobem també amb la variant 'harpiste' (269). El *DECLC* (I: 403) documenta el mot 'arper' l'any 1640, a més Coromines ens diu que aquest mot ja apareix al segle XVI al diccionari de Nebrija.

pròpia diòcesi, sinó que té certa autoritat damunt dels altres bisbes de la mateixa província eclesiàstica’.

- Arquitectes (718): ‘qui es dedica a l’arquitectura’, no doc. al DCVB.¹⁴⁵⁹
- Arrendament (55): ‘quantitat de diners o de fruits que es dóna periòdicament com a preu de la cosa arrendada’.
- Arrendador (143): ‘qui pren a renda’.¹⁴⁶⁰
- Arrendar (148): ‘donar una cosa per cert temps a algú perquè li faça donar fruit o benefici a canvi d’una renda contractada’.¹⁴⁶¹
- Arreplegador (1159): v. ‘replegador’.
- Arrova (71): ‘unitat de pes equivalent a 10’400 quilograms > 26 lliures’.¹⁴⁶²
- Arroïnada (82): grafia ant., v. ‘arruïnar’.
- Arruïna (82): ‘esfondrar, destruir una construcció’.
- Arsobispo (1241): cast., v. ‘arquebisbe’.¹⁴⁶³
- * Asafata (974): dissimilació de “safata”: ‘plat gran que servix per a portar gots, tasses, o per a presentar alguna cosa’.¹⁴⁶⁴
- Ascensió (195): ‘acció de pujar’, 1a doc. al DCVB (II: 58), 1919.¹⁴⁶⁵
- Asentar (391): cast., “assentar”, ‘asseure’.
- * Aseñy (507): ‘donar credibilitat’.¹⁴⁶⁶
- * Asienda (239): cast., ‘conjunt de béns i riqueses’.¹⁴⁶⁷
- Asiento (391): cast., ‘seient, lloc apte per a asseure’.¹⁴⁶⁸
- Assentir (1202): ‘manifestar-se d’acord amb allò que un altre diu’.

¹⁴⁵⁹ El *DECLC* (I: 403-404) documenta el mot ‘architecte’ l’any 1695.

¹⁴⁶⁰ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 512.

¹⁴⁶¹ Idem.

¹⁴⁶² 1 arrova = 36 lliures = 432 unces. Per a més informació sobre mides, mesures i pesos antics, vegeu SOLER, Abel: *La Torre de Lloris. Geografia, història, patrimoni*, Ed. Parròquia de Santa Maria del Roser, La Torre de Lloris, 2001.

¹⁴⁶³ La forma ‘arzbispo’ (623), cast. que no es troba documentat al DCVB (II: 55). L’estudi de Joaquim Martí del *Libre d’antiquitats de la Seu de València, op. cit.*, p. 289, documenta aquest mot, encara que fa notar que no és massa freqüent el seu ús. Remarcant que la forma que més s’empra és la d’arquebisbe.

¹⁴⁶⁴ També apareix la variant ‘açafata’ (621). DCVB (II: 55).

¹⁴⁶⁵ També ens trobem amb les variants ‘ascensió’, ‘asenció’; no registrades al DCVB (II, 58), (II: 63). El *DECLC* (I: 444; III: 78), documenta aquest mot des de documents ben antics, derivat del llatí ‘ascensio, -onis’ > ‘acte de pujar’, així cal tenir en compte que ja es troba a les *Homilies d’Organyà*. Així Coromines ens diu que la variant més comuna que es documenta al llarg de l’edat mitjana és la forma derivada del nominatiu llatí ‘ascensi’, referit sobretot a la celebració religiosa.

¹⁴⁶⁶ DCVB (II: 63).

¹⁴⁶⁷ DCVB (II: 64).

¹⁴⁶⁸ L’obra el *Libre d’antiquitats de la Seu de València, op. cit.*, p. 289, documenta el mot en 1525, a més ens diu que es troba en d’altres obres dels segles XVI i XVII, de vegades amb la forma més pròxima a castellà ‘asiento’.

- Assesor (360): 'qui té per càrrec assessorar'.¹⁴⁶⁹
- Asumpte (754): 'cosa que s'ha de tractar o resoldre', 1a doc. al DCVB al 1914-1934.¹⁴⁷⁰
- * Atajar (870): cast., "atallar", 'tallar o interrompre alguna acció'.¹⁴⁷¹
- Ataüts (145): 'caixa o posen el mort per dur-lo a soterrar'.
- Atentat (472): 'temptativa criminal o violenta'.¹⁴⁷²
- * Atesta (452): 'certificat acreditatiu de què una cosa és certa'.¹⁴⁷³
- Atestat (361): 'informació autèntica i legalitzada sobre un fet', 1a doc. DCVB (II: 117), 1900.
- Atraç (565): 'deutes de temps enrera', 1a doc. al DCVB (II: 126), 1915.¹⁴⁷⁴
- * Atril (315): cast., 'faristol'.¹⁴⁷⁵
- Ausensià (77): cast., 'acte d'estar absent, no present'.
- Autoritat (224): 'dret o poder d'imposar obediència'.¹⁴⁷⁶
- Avalle (598): 'passar a un lloc més baix'.
- Avocat (886): var. ant. 'advocat'.
- Aximent (385): dis. "eiximent": 'acte d'eixir'.
- Badesa (171): var. d'"abadessa": 'superiora d'una comunitat religiosa', 1a doc. *La versione catalana della inchiesta del san graal*.¹⁴⁷⁷
- Badia (47): 'casa on habita el rector del poble'.¹⁴⁷⁸
- * Baldos (705): 'embalums de roba o d'altra cosa manual'.¹⁴⁷⁹
- Baldufaris (164): 'llibre-registre de documents'.¹⁴⁸⁰
- * Balsa (214): cast., 'llavador'.¹⁴⁸¹
- Bando (452): 'crida feta en nom de l'autoritat per manar, prohibir o avisar

---

¹⁴⁶⁹ Amb la variant 'asesor' no registrada al DCVB (II: 64). Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 512.

¹⁴⁷⁰ També apareix la variant 'asumpt' (100), forma antiga, que de fet és la que té més presència a la nostres Actes.

¹⁴⁷¹ DCVB (II: 106).

¹⁴⁷² El DCVB recull aquesta variant junt a la d'"atemptat" (II: 115).

¹⁴⁷³ DCVB (II: 117).

¹⁴⁷⁴ També es documenten 'atraso' (433) i 'atraço' (622).

¹⁴⁷⁵ DCVB (II: 129).

¹⁴⁷⁶ A les Actes també apareix la variant 'authoritat' (690).

¹⁴⁷⁷ En aquest mot es produeix la pèrdua de la a- per confusió amb la 'a' de l'article femení que precedeix la paraula.

¹⁴⁷⁸ El DCVB documenta aquesta paraula a les poblacions d'Urgell, Segarra, Valls i Gandesa. A la zona de València ens esmenta l'existència estesa del cognom 'Badia'.

¹⁴⁷⁹ DCVB (II: 232).

¹⁴⁸⁰ També es documenta a les Actes la paraula dissimilada 'badufari' (125).

¹⁴⁸¹ DCVB (II: 240).

- alguna cosa', 1a doc. *DCVB* (II: 265), 1879-1885.¹⁴⁸²
- Barber (494): 'qui té per ofici afaitar la barba i tallar els cabells'.¹⁴⁸³
  - Barcelles (219): 'mesura de gra, equivalent aproximadament a la sisena part d'una quartera', a València es divideix en quatre almuds.¹⁴⁸⁴
  - * Barrendero (939): cast., 'escombrador'.¹⁴⁸⁵
  - Bàrtulos (705): 'atuells, utensilis'.¹⁴⁸⁶
  - Basa (486): 'llavador'.
  - Basílica (749): 'església notable per la seua antiguitat que frueix de certs privilegis', no doc. al *DCVB* (II: 343).¹⁴⁸⁷
  - * Baxionista (472): dis., 'sonador de baixó'.¹⁴⁸⁸
  - * Baxions (416): 'músics dedicats a tocar el baixó: instrument de vent'.¹⁴⁸⁹
  - Baylia (1058): graf. ant., "batlia", 'càrrec i jurisdicció de batle'.
  - Beato (1154): cast., "beat", 'que manifesta fonda religiositat i freqüenta molt les cerimònies religioses'.¹⁴⁹⁰
  - Benedicció (1223): 'fórmula litúrgica per a demanar la protecció divina'.
  - Benefici (784): 'càrrec eclesiàstic retribuït amb renda pròpia', v. també 'benifet'.
  - Beneficiat (43): 'qui posseeix un benefici eclesiàstic'.
  - Benifet (44): 'càrrec eclesiàstic retribuït amb renda pròpia'.
  - Bestraure (464): 'aportar cert capital per endavant'.
  - Bladons (1245): 'brandó, atxera'.¹⁴⁹¹
  - Bocer (219): "bosser", 'qui té la bossa o el depòsit del capital d'una

¹⁴⁸² Aquest mot també es recull amb la forma 'bàndol' al *DCVB*. Joaquim Martí el documenta 'bando' el 1609 al *Libre de Antiquitats de la Seu de València, op. cit.*, p. 290.

¹⁴⁸³ Cal remarcar que antigament els barbers també exercien la cirurgia menor (sagnies i aplicació de sangoneres, extracció de dents, etc.).

¹⁴⁸⁴ També ens apareix la variant 'barselles' (252).

¹⁴⁸⁵ *DCVB* (II: 322).

¹⁴⁸⁶ En l'expressió «previndre els bàrtuls»: 'disposar els mitjans de realitzar alguna cosa'

¹⁴⁸⁷ *DECLC* (I: 701), documenta aquest mot per primer cop l'any 1803.

¹⁴⁸⁸ *DCVB* (II: 393). Al *DCVB* (II: 218) es documenta el mot 'baxionista' en l'any 1700.

¹⁴⁸⁹ *DCVB* (II: 393).

¹⁴⁹⁰ El *DCVB* (II: 398), documenta amb el significat de 'feliç per la gràcia sobrenatural', l'any 1429. Al *Libre d'Antiquitats, op. cit.*, p. 290, es documenta l'any 1608. Hem de remarcar també que apareix al dietari de Joan Porcar (edició de Vicent Castanyeda Alcover, 1932 I: 145, 169). El *DECLC* (I: 741) ens documenta el mot 'beat', amb sentit de 'benaventurat', 'persona religiosa molt donada a freqüentar les esglésies', i 'beatificat per l'Església'. Coromines ens documenta aquest mot 'beat', a l'igual que ho feia l'Alcover-Moll, c. 1429.

¹⁴⁹¹ Sobre el pas de 'brandó' a 'blandó' vegeu Joan Coromines (*DECLC*, II: 196). A les *Actes capitulars* els 'blandons' designen els canelobres que sostenien les atxes. El *Libre d'antiquitats, op. cit.*, p. 291.

comunitat, i és l'encarregat de cobrar i de pagar'.¹⁴⁹² a les actes capitulars fa referència, especialment, a qui té l'encàrrec de donar les distribucions de l'assistència al cor.

- Boda (436): 'cerimònia i festa amb què se solemnitza un matrimoni'
- Boixart (104): 'taula de distribució dels càrrecs o de l'ordre dels oficis d'una comunitat eclesiàstica'.¹⁴⁹³
- Bonet (399): 'barret baix de base redona i damunt quadradenc amb quatre becs, propi dels clergues', no doc. al *DCVB* (II: 574).¹⁴⁹⁴
- Bordat (413): cast., "brodat", 'teixit ornamentat amb dibuixos fets amb fil', no doc. al *DCVB* (II: 585).¹⁴⁹⁵
- Bordó (54): 'bastó llarg de fusta o metall utilitzat en les celebracions litúrgiques com a distintiu del càrrec'.
- Bous (122): 'joc o festa que consisteix a excitar la irratibilitat dels bous i procurar esquivar les seus envestides'.
- Bòveda (689): cast., "volta".
- Braces (178): 'mida longitudinal equivalent a 1'67 m.'.¹⁴⁹⁶
- Bul·la (70): dis. "butlla", 'peça de plom o d'or, plana i gravada, que es penjava com a segell de les missives oficials i d'altres documents'.¹⁴⁹⁷
- Bul·ler (962): dis., "butller"; 'document acreditatiu d'una butlla', no doc. al *DCVB* (II: 729).
- * Bulletó (936): 'papereta, cèdula, en què es dóna algun permís, alguna autorització, alguna certificació'.¹⁴⁹⁸
- Buscar (155): val. 'cercar'.

¹⁴⁹² També documentem les variants 'boser' (1254); 'bolcer' (7); 'bolçer' (664); 'bolser' (44); 'bolzer' (657).

¹⁴⁹³ El *DCVB* (II: 552) tot i fer referència a aquest mot recollit a Xàtiva no el documenta. També recollim les variants 'bogart' (847); 'bojart' (893); 'boxar' (111); 'boxart' (805); 'boxiart' (44); 'boysart' (1167); 'boyxar' (1234); 'boyxart' (1015). L'obra del *Libre d'antiquitats, op. cit.*, p. 291-292, recull aquesta accepció aplicada no a l'administració religiosa sinó a la civil.

¹⁴⁹⁴ El *DECLC* (II: 48-9), ens diu que la forma 'bonet' es troba emparentada amb la paraula 'boina', paraula que se sol datar ja des de 1204.

¹⁴⁹⁵ Coromines ens diu que la forma castellana 'bordar' resulta d'una dissimilació del més antic 'brostar' > 'brordar' > 'brodar' (cat.), 'broder' (fr.); així a partir del principi fonètic del canvi de la 's' sonora davant de consonant en 'r', ens trobaríem amb 'brostar' > 'brodar' > 'bordar'. Amb tot no hem de dir que no es troba documentada aquesta accepció castellanitzada. Respecte a la variant 'brodar' ens diu que ens trobem amb una primera documentació de la variant 'brosetato' l'any 1003, mentre que els primers mots en la nostra llengua es deuen als principis del segle xv: 'brodar, brodat'. Vegeu *DECLC* (II: 250-251).

¹⁴⁹⁶ Originàriament és la distància que hi ha des de l'extrem d'una mà a l'extrem de l'altra tenint els braços estesos en línia recta. També documentem a les Actes les dissimilacions 'braçes' (891); 'brases' (474); 'brazes' (181).

¹⁴⁹⁷ Amb la variant 'bula' (84).

¹⁴⁹⁸ *DCVB* (II: 731).

- Cabal (494): ‘quantitat de diners o d’altres béns que es posseeix’; (1008): ‘exacte, complet, perfete’, 1a doc. al *DCVB* (II: 764) dins *El mosaico*.
- Cabildo (42): cast., ‘corporació de canonges’; no doc. al *DCVB* (II: 776-777), v. “capítol”.¹⁴⁹⁹
- Cabiscol (7): ‘dignitat eclesiàstica que antigament tenia al seu càrrec la direcció del cant en el cor de les catedrals i col·legiates’; ‘cantor que entona les antífones i salms i dóna to als altres cantors en el cor’, 1a doc. al *DCVB* (II: 777-778), 1725.¹⁵⁰⁰
- Cabreus (774): ‘inventari o apuntament d’un reconeixement de drets, especialment emfitèutics, per evitar prescripcions’.
- Cabrevar (192): for. Antiga, ‘posar en capbreu’.
- Cadafal (122): ‘plataforma de taulons elevada en un lloc públic per estar-hi els personatges principals o els espectadors en un acte solemne’.¹⁵⁰¹
- Cadascú (1075): ‘cada persona’.¹⁵⁰²
- Cadascun (44): ‘cada persona o cosa’.
- Cadena (408): ‘lligam d’anelles que serveix per subjectar algú’.
- Cafissos (88): ‘mesura de capacitat, equivalent a vint-i-quatre barcelles’.¹⁵⁰³
- * Caliculars (728): ‘cavitat en forma de copa o calze’.¹⁵⁰⁴
- Calis (18): “calze”, ‘copa, usada per a contindre el vi en la celebració eucarística’.¹⁵⁰⁵
- Cals (902): ‘òxid de calci, substància blanca’.
- Calses (104): ‘peça de vestit que cobreix el peu i la cama’, 1a doc. *DCVB*

¹⁴⁹⁹ Coromines documenta aquest mot entre els anys 1257-1269; vegeu *DECLC* (II: 507).

¹⁵⁰⁰ Aquest mot ens apareix a les actes en 597 ocasions, amb la qual cosa podem establir que és el mot que s’empra més per tal de designar el ‘director de cant’ i ‘el cantor que entona les antífones i cants’. Tot i això ens trobem amb l’aparició del mot ‘capiscol’ en 69 casos, i els castellanismes chantre, 14 vegades, i sochantre, en 28 ocasions. El *DECLC* (II: 369; II: 519) fa referència a ‘xantre’, encara que a documentacions antigues ens trobem accepcions de ‘cabiscol’, així al *Blanquerna* ja apareix en 1284 amb la variant de ‘capiscol’. Coromines explica aquesta accepció a partir de la combinació llatina de CAPUT SCHOLAE, que literalment significa ‘cap d’escola’, així com siga que ‘schola’ s’entenia per ‘schola cantorum’, és a dir, l’exercici i lloc d’exercici dels cantors o coristes d’una església, col·legiata o basílica.

¹⁵⁰¹ Amb les variants ‘carafal’ (203), var. val., no doc. al *DCVB* (II: 1004); i ‘carafat’ (253).

¹⁵⁰² Amb la variant ‘cadaescú’ (540).

¹⁵⁰³ Actualment a l’Horta de València és considerat el ‘cafís de cereals’ com a equivalent de dotze barcelles. Dins de les mesures cal tenir en compte que 1 cafís = 3 taleques = 12 barcelles = 48 almuds = 192 quarterons.

¹⁵⁰⁴ *DCVB* (II: 857). Possiblement faça referència a la celebració d’algun ofici relacionat amb les celebracions religioses on intervenen els elements de la celebració de l’eucaristia.

¹⁵⁰⁵ També documentem la variant ‘càlix’ (114).

(II: 841-842), 1883.¹⁵⁰⁶

- Calvari (405): ‘capella dedicada a la crucifixió, situada damunt d’un turó o una elevació artificial del terreny, on els cristians van a fer el viacrucis o a recordar la passió’, no doc. al *DCVB* (II: 863-864).
- Campana (43): ‘instrument de metall’.
- Campanar (39): ‘torre o extrem superior d’una església, on estan col·locades les campanes’.
- Campaner (989): ‘qui té per ofici tocar les campanes’, 1a doc. *DCVB* (II: 892), 1910; (1224): ‘fabricant de campanes’, 1a doc. *DCVB* (II: 892), principis del s. xx.¹⁵⁰⁷
- Candela (873): ‘cilindre de cera que serveix per encendre’s i fer claror’.
- Candeleros (147): barbarisme,¹⁵⁰⁸ “candeler”, “canelobre”.
- Canó (424): ‘peça tubular per on ix un projectil d’una arma’.
- Canonge (7): ‘membre del capítol d’una església catedral o col·legiata’.¹⁵⁰⁹
- Canònica (1166): ‘propi dels canons i lleis eclesiàstiques’.
- Canonical (15): ‘propi del canonge’, 1a doc. *DCVB* (II: 922), 1739.¹⁵¹⁰
- Canonicat (34): ‘canongia’.
- Capa (93): ‘peça de roba d’abric, oberta per davant i sense mànegues’.
- Capell (99): ‘peça que serveix per cobrir el cap i que es compon de cofa i de ventalla més o menys ampla’.
- Capellà (263): ‘clergue dedicat al servei d’una capella oratori’.
- Capella (66): ‘recinte lateral d’una església, dedicat a contenir un altar i retaule de determinat titular’.¹⁵¹¹
- Capellania (63): ‘benefici eclesiàstic fundat d’alguna persona privada o oficial per atendre el servei d’una capella, a la celebració de cert nombre de misses’.
- Capilitat (238): dissimilació “capitalitat”,

---

¹⁵⁰⁶ Coromines ens diu que la forma catalana ‘calces’ ja es documenta l’any 1047; vegeu *DECLC* (II: 415-147).

¹⁵⁰⁷ Coromines documenta ‘campaner’ ja en l’any 1575, tant el l’accepció del ‘qui toca campanes’ com ‘el qui en fa’. Vegeu *DECLC* (II: 463-465).

¹⁵⁰⁸ Aquest barbarisme ja es troba documentat en la segona meitat del segle xvi; vegeu *DCVB* (II: 911).

¹⁵⁰⁹ Amb la dissimilació ‘canonje’ (119).

¹⁵¹⁰ El *DECLC* (II: 477) ens diu que el mot ‘canonical’ deriva de ‘canonge’, documentat ja el 1284.

¹⁵¹¹ També ens trobem amb les variants ‘capela’ (424), i el cast. ‘capilla’ (500).

- Capirot (1165): 'esclavina, botonada per davant, que cobrix el pit i les espatles, i que utilitzen bisbes, rectors i altres eclesiàstics com a senyal de dignitat', 1a doc. *DCVB* (II: 972), 1914-1934.¹⁵¹²
- Capiscol (234): v. 'cabiscol'.
- Capità (99): 'qui té el comandament damunt d'un exèrcit o un estol de gent'.
- Capítol (30): 'comunitat de canonges d'una catedral o col·legiata', no doc. al *DCVB* (II: 975-976).
- Capitular (7): 'propi d'un capítol o assemblea d'una comunitat'.
- Capsou (110): 'quantitat o tant per cent que cobrava el procurador o el que intervenia en la solució d'un negoci'.
- Capuchins (500): var. cast. "caputxí", 'religiós descalç de l'orde de sant francisc'.
- * Caradalper (247): dis. 'cadafalquer', fa referència al *cadafal*, v. 'cadafal'.¹⁵¹³
- Caraviner (1140): dis. "carrabiner", 'soldat armat de carrabina, especialment soldat espanyol dedicat a la vigilància de les costes i persecussió del contraban', 1a doc. *DCVB* (II: 1049), 1896.¹⁵¹⁴
- Cardenal (69): 'cadascun dels prelats que formen el sacre col·legi de l'església romana i son consellers del papa'.
- Carmelites (299): 'frare o monja de l'orde del carme'.
- Carmesí (138): 'tenyit del color vermell fort extret del quermes animal'.
- Carnestoltes (436): 'els tres dies que precedeixen immediatament al dimecres de cendra, en què comença la quaresma'.¹⁵¹⁵
- Carniceria (454): var. cast., "carnisseria".
- Carpinteria (700): cast., 'fusteria'.
- Càrrec (140): 'obligació de fer alguna cosa o de tenir-ne esment', ¹⁵¹⁶
- Carregador (568): 'que es pot carregar o s'ha de carregar', no doc. al

¹⁵¹² Coromines data aquest mot en 1575, vegeu *DECLC* (II: 526).

¹⁵¹³ *DCVB* (II: 1003). El *DCVB* (II: 1004) documenta l'ofici del *carafaler*: 'fuster que construeix els cadafals per a alguna festa', val.; 'cobrador dels seients d'un cadafal'. Però no ens diu res del cobrament del 'conjunt del cadafal', a què fa referència les nostres Actes.

¹⁵¹⁴ Coromines documenta l'any 1803 el mot 'carrabiner'; vegeu *DECLC* (II: 586).

¹⁵¹⁵ La variant 'carnistoltes' (1201) és la que ens apareix documentada més cops.

¹⁵¹⁶ Amb les variants 'càrec' (975), 'càrech' (1246), 'càrech' (32); 'càrehc' (438).

DCVB (II: 1055).¹⁵¹⁷

- Carroza (886): cast., “carossa”, ‘cotxe de luxe’.
- Carriage (213): var., “carruatge”, ‘conjunt de carros o bèsties carregades’.
- Carseler (971): var., “carceller”, ‘guardià de la presó’.
- Cartabó (185): ‘gaia de terra aproximadament rectangular’, no doc. al DCVB (II: 1073).¹⁵¹⁸
- * Cascaró (916): cast., “volta de quadrant d’esfera”.¹⁵¹⁹
- Càtedra (92): ‘púlpit’, no doc. al DCVB (III: 51).¹⁵²⁰
- Cathedràtic (77): llat., ‘professor que posseeix una càtedra’.
- Cautela (239): ‘prudència i circumspècció davant d’un perill provable’.
- Cautiu (618): var. dis., “captiu”,¹⁵²¹ no doc. al DCVB (III: 72).¹⁵²²
- Cèdula (149): ‘paper escrit en què es notifica o anota alguna cosa’.¹⁵²³
- Cèquia (283): graf. ant., v. ‘sèquia’.
- Cera (42): ‘substància groguenca i blana que serveix per a la il·luminació’.¹⁵²⁴
- Chancelleria (187): llat., ‘Oficina encarregada d’expedir o de copiar documents reials o de dignataris nobles o eclesiàstics’.
- Chantre (1061): cast., “xantre o cabiscol”, v. ‘cabiscol’.
- Chic (847): ‘persona jove’.
- Chica (378): ‘menuda’.¹⁵²⁵
- Chocolate (1114): ‘pasta composta de cacau, sucre i canella, i beguda es fa dissolent i bullint la dita pasta’, 1a doc. DCVB (x: 958), 1786.¹⁵²⁶
- Christo (154): ‘nom del fill de Déu fet home’; ‘imatge de Jesucrist clavada

---

¹⁵¹⁷ Al DECLC (II: 593) es documenta l’accepció de ‘carregador’ com a ‘lloc on es carrega’, mot que apareix per primer cop l’any 1533.

¹⁵¹⁸ Coromines documenta aquest mot l’any 1568 com a ‘reclau, entrant que fa un territori en un altre’; vegeu DECLC (II: 600).

¹⁵¹⁹ DCVB (III: 17).

¹⁵²⁰ També documentem el cultisme ‘càtedra’ (92).

¹⁵²¹ Presenta una variant antiga: ‘caitiu’, DCVB (II: 988).

¹⁵²² Coromines en indica que la forma ‘captiu’ és una variant refeta per influència llatina sobre les formes antigues ‘catiu’ i ‘caitiu’, paraules provinents del llatí CAPTIVUS: ‘captiu, presoner’, derivades directament de CAPTUS. La forma ‘catiu’ ja es documenta el 1284; vegeu DECLC (II: 538).

¹⁵²³ Amb la variant ‘çèdula’ (386).

¹⁵²⁴ Presenta la forma ‘çera’ (1047).

¹⁵²⁵ Amb les variants ‘chiqueta’ (431), i ‘chiquets’ (181).

¹⁵²⁶ Aquest mot d’origen asteca, rebut en el català per conducte del castellà Coromines el documenta per primer cop l’any 1695, encara que ho fa amb ‘-a’: «xocolata». Vegeu DECLC (IX: 571).

- a la creu’.
- * Chucheries (54): cast., ‘cosa de poca importància però polida i delicada’, “bagatella”.¹⁵²⁷
  - Circuncisió (312): dis. “circumcisió”.
  - Ciris (375): ‘candela gran de cera’.¹⁵²⁸
  - Clau (113): ‘peça de metall que serveix per obrir i tancar’.
  - Claustral (591): ‘pertanyent al claustre’.
  - Clàusula (160): ‘disposició especial d’una llei, reglament, testament, contracte’.
  - Clavari (43): ‘persona que té al seu càrrec les claus d’un lloc de confiança d’alguna corporació’.¹⁵²⁹
  - Clergue (126): ‘el qui ha rebut les ordes sagrades’.
  - Clero (58): llat., ‘conjunt de clergues’.¹⁵³⁰
  - * Coadjuntar (351): ‘agregar una persona a una altra perquè l’ajude en algun quefer del seu treball o professió’.¹⁵³¹
  - Coadjutor (261): ‘clergue que té el càrrec d’ajudar a un rector en l’exercici de les seues funcions parroquials’; (1008): ‘persona que ajuda una altra en l’exercici del seu càrrec o professió’.¹⁵³²
  - Coadjutoria (1047): ‘plaça de coadjutor’.¹⁵³³
  - Cobrador (153): ‘persona que té el càrrec de cobrar els comptes d’una determinada entitat’, 1a doc. al *DCVB* (III: 237), 1879-1885; (181): ‘que es pot cobrar, que s’ha de cobrar’, no doc. al *DCVB*.
  - Cobrança (46): ‘acte de cobrar un compte’.¹⁵³⁴
  - Coche (99): cast., “cotxe”, ‘vehicle de quatre rodes destinat al transport de persones’.
  - Coes (61): dis., “cues”, v. ‘coles’.
  - Cohereus (398): ‘hereu en companyia d’un altre’.
  - Coixo (75): ‘que camina malament’.

---

¹⁵²⁷ *DCVB* (X: 976).

¹⁵²⁸ Amb la variant ‘siri’ (641).

¹⁵²⁹ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 514.

¹⁵³⁰ Vegeu *DECLC* (II: 785).

¹⁵³¹ *DCVB* (III: 230).

¹⁵³² Amb les variants ‘coadjutor’ (1200), ‘coaiutor’ (1008), ‘coajutor’ (261).

¹⁵³³ Amb la forma ‘coajutoria’ (1059).

¹⁵³⁴ Amb les variants ‘cobransa’ (20), ‘cobranza’ (221).

- Col·lecta (119): ‘acte i efecte de recollir diners o altres coses’.¹⁵³⁵
- Col·legi (427): ‘cos de persones sotmeses a un reglament comú’.
- Col·legial (42): “església col·legial”, ‘la que es regida per un col·legi o comunitat de canonges, sense arribar a la categoria de catedral’.¹⁵³⁶
- Col·legiata (444): ‘església insigne per les seues tradicions i regida per una corporació de canonges a imitació de les catedrals’, no doc. al *DCVB* (III: 273).
- Colasió (810): ‘acte de conferir un càrrec’.
- Colector (439): ‘encarregat de recollir cets impostos, drets’.¹⁵³⁷
- Colegi (398): v. ‘col·legi’; (251): ‘corporació de persones de la mateixa professió’.¹⁵³⁸
- * Colejats (203): ‘constituir-se, organitzar-se en determinats col·legis els membres d’una determinada professió’.¹⁵³⁹
- Colendos (1137): ‘dies festius en què s’ha manat fer missa i no fer feines servils’.¹⁵⁴⁰
- Coles (61): ‘part posterior d’un vestit’.
- Colorades (859): ‘que tenen color’.
- Comanador (899): ‘prelat d’algunes cases religioses, especialment de la Mercè’, no doc. al *DCVB* (III: 308).¹⁵⁴¹
- Comarca (364): ‘extensió de territori a la qual donen certa unitat les relacions de veïnatge entre els pobles que la formen, certes condicions naturals, el record d’antigues demarcacions’.
- Combregar (416): ‘administrar o rebre el sagrament de l’Eucaristia’.
- Comisada (52): > “comissionada”: ‘delegada temporalment per fer alguna cosa’. 1a doc. al *DCVB* (325): 1887-1902.

---

¹⁵³⁵ Amb la variant “col·lecta” (119). També ens trobem amb el mot, sense geminació, ‘colecta’ (686): amb el significat d’oració que es diu en missa, abans de l’epístola, no doc. al *DCVB* (III: 271). El *Libre d’antiquitats*, op. cit., p. 296, documenta aquesta paraula l’any 1631.

¹⁵³⁶ També ens trobem amb les variants ‘colegal’ (47), ‘coleg[i]al’ (111), ‘colejal’ (1024), ‘colejial’ (1165), ‘cologial’ (203).

¹⁵³⁷ Amb la variant ‘coletor’ (881).

¹⁵³⁸ Amb les variants ‘colegii’ (311), ‘coleji’ (410).

¹⁵³⁹ *DCVB* (III: 273).

¹⁵⁴⁰ També ens trobem amb la forma dissimilada ‘colents’ (1014).

¹⁵⁴¹ Ens trobem amb la forma ‘comandador’ (831), derivada de la forma antiga ‘comanador’. També apareix la forma castellanitzada ‘comendador’ (571). El *DECLC* (II: 859; V: 409), ens diu que el comanador era un personatge de notable dignitat feudal, i que aviat prengué l’aplicació de jerarca en les Ordes militars, ja apareix a la *Crònica* de Jaume I, i posteriorment documentat en 1518, 1615. A més Coromines ens diu que sembla que des de ben antic s’introduïren les formes cultes amb -d-.

- Comissari (78): 'delegat per a certes funcions temporànies'.¹⁵⁴²
- Comissió (685): 'encàrrec, comanda de fer una cosa en nom d'algú altre en determinades circumstàncies i per un temps determinat'.¹⁵⁴³
- Comitiva (996): 'acompanyament, seguici; reunió de persones que van a algun lloc'.
- Compensar (1014): 'anul·lar l'efecte d'una cosa amb una altra que produeix un efecte contrari i del mateix grau d'aquell'.
- Completes (146): 'darrera part de l'ofici diví, amb que s'acaben les hores canòniques del dia'.
- Còmplice (205): 'cooperador a un delictes'.
- Compliment (104): 'acte de complir una cosa promesa o manada'.
- Compromisaris (463): 'àrbitre nomenat per a decidir una qüestió litigiosa'.
- Comptador (1086): 'persona que compta alguna cosa, especialment la que porta i ajusta els comptes'.¹⁵⁴⁴
- Compte (753): 'estat de les sumes a rebre o a pagar'.¹⁵⁴⁵
- Comunió (323): 'participació en el sagrament de l'eucaristia'.¹⁵⁴⁶
- Comunitat (145): 'reunió de religiosos que viuen replegats sota una regla comuna'.
- Concepció (57): 'festa en què es commemora l'acte d'ésser concebuda Maria Santíssima sense pecat original'.¹⁵⁴⁷
- Concernents (706): 'afectar l'interés d'alguna cosa o d'algú, referir-se'.
- Concessió (183): 'acte i efecte de concedir'.¹⁵⁴⁸
- * Concidir (1126): dis. "concedir", 'donar com a favor o gràcia'.¹⁵⁴⁹
- Conciència (409): dis., "consciència", 'coneixença interna de la bondat o maldat de les pròpies obres o intencions, ensems amb el sentiment de l'obligació de fer allò que un creu bo'.
- Concili (713): 'assemblea o congrés, especialment de bisbes, per a

---

¹⁵⁴² També la variant 'comisari' (76). Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 514.

¹⁵⁴³ Amb la variant 'comisió' (811). Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 514.

¹⁵⁴⁴ També ens trobem amb la variant 'contador' (61).

¹⁵⁴⁵ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 514.

¹⁵⁴⁶ Amb la variant 'cumunió' (234).

¹⁵⁴⁷ Amb les variants dissimilades 'concepció' (1051), 'concepció' (820).

¹⁵⁴⁸ Amb les formes 'concepció' (167), 'concesió' (142).

¹⁵⁴⁹ DCVB (III: 367). El DECLC (II: 655) documenta el mot 'concedir' en l'any 1640.

deliberar i decidir sobre qüestions de doctrina o de disciplina eclesiàstiques’.

- Concordar (205): ‘resoldre entre diferents persones, acordar, concretar’.
- Concorriren (231): ‘coincidir amb d’altres a prendre la mateixa cosa’.
- Concurrir (1176): cast., “concórrer”, ‘contribuir, cooperar amb altres a un mateix efecte’.
- Concurs (205): ‘competència oberta entre diverses persones per triar la més adequada i pertinent’; (359): ‘concurrència’.
- Conde (519): cast., “comte”, ‘personatge de dignitat nobiliària’.
- Condecendir (106): dis., “condescendir”, ‘dignar-se de consentir una cosa a algú’.¹⁵⁵⁰
- Condenar (253): dis., “condemnar”, ‘declarar culpable per sentència assenyalant una pena’.¹⁵⁵¹
- Condonar (421): ‘cedir, perdonar un deute o una pena’.
- Conducta (424): ‘manera de conduir-se, obrar en l’ordre moral’, 1a doc. al DCVB (III: 379), 1860.¹⁵⁵²
- * Condut (706): dis. “conducte”, ‘persona o cosa que serveix de mitjà per a transmetre una notícia o altra cosa’.¹⁵⁵³
- Coneiximent (373): ‘idea més o menys completa que es té d’alguna cosa’.
- Confabulacions (694): ‘conversar, tenir tracte oral amb algú’.
- Conferència (758): ‘reunió o conversa en què es consulta o tracta en comú algun assumpte’.¹⁵⁵⁴
- Conferir (1226): ‘tractar, tenir conversa amb algú’; (1221): ‘concedir’.¹⁵⁵⁵
- Confesió (37): ‘reconeixement i declaració d’una falta, defecte, cosa desfavorable al qui la declara’.¹⁵⁵⁶
- Confesionari (653): ‘recinte a manera de caseta, amb cabuda i seient per a una sola persona, i amb una obertura on el penitent pot dir la seua

---

¹⁵⁵⁰ També ens trobem la variant ‘condesendir’ (89).

¹⁵⁵¹ Recollit amb la variant “condemnar” com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 514.

¹⁵⁵² El DECLC (II: 872; III: 219), documenta ‘manera de conduir-se’, en l’any 1803.

¹⁵⁵³ La variant ‘condut’ no es troba documentada a l’Alcover-Moll, no obstant el DCVB (III: 379), mostra el mot ‘conducte’ per primer cop l’any 1917. Coromines documenta ‘conducte’ com a ‘via de conducció’, l’any 1695. Vegeu DECLC (II: 872; III: 219).

¹⁵⁵⁴ Amb la forma dissimilada ‘conferència’ (823).

¹⁵⁵⁵ Amb la variant ‘confinirà’ (178).

¹⁵⁵⁶ Amb la variant ‘confeció’ (37).

- confessió', 1a doc. al DCVB (III: 387), 1754.
- Confessar (545): 'oir de confessió, declarar el sagrament de la penitència'.¹⁵⁵⁷
  - Confessor (171): 'sacerdot que escolta les confessions dels penitents i té facultat per a donar-li absolució'.¹⁵⁵⁸
  - Confiança (245): 'seguretat d'aquell qui compta amb el caràcter, capacitat, discreció o bona fe d'algú'.
  - Confirmació (996): 'un dels set sagraments de l'església, destinat a confirmar el cristià en la gràcia del baptisme'.
  - Confirmar (43): 'mantenir –algú en un càrrec, l'atorgament d'un càrrec a algú–'; (966): 'administrar el sagrament de la confirmació'.
  - Confiscació (130): 'acte i efecte de confiscar'.
  - * Confiscador (121): 'que exerceix el càrrec d'atribuir al fisc'.¹⁵⁵⁹
  - Confraria (495): 'associació de persones generalment laiques però sota un patronatge religiós, unides per un fi piadós, benèfic o d'ajuda mútua'.¹⁵⁶⁰
  - Congregació (624): 'associació de persones, amb vots o sense, reunides, per exercicis de pietat, sota l'advocació d'un sant', no doc. al DCVB (III: 397-398);¹⁵⁶¹ (639): 'acte de congregació', no doc. al DCVB (III: 397-398);¹⁵⁶² (914): 'en la cort romana, junta de cardenals o d'altres eclesiàstics dedicada a estudiar i resoldre determinats negocis'.¹⁵⁶³
  - Congregar (626): 'aplegar, reunir'.
  - Còngrua (390): 'renda que les sinodals de cada diòcesi assenyalen per al sustent d'un ordenat *in sacris*', 1a doc. al DCVB (III: 399), 1725.¹⁵⁶⁴
  - Cònjuges (619): 'units en matrimoni'.¹⁵⁶⁵
  - Conjunció (120): 'possessió d'un càrrec o professió d'adjunt, amb estreta

¹⁵⁵⁷ Amb la forma 'confesar' (204). Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 514.

¹⁵⁵⁸ Amb les formes 'cofesor' (953), 'confesor' (68).

¹⁵⁵⁹ DCVB (III: 389).

¹⁵⁶⁰ Amb les dissimilacions 'cofraria' (495), 'cofadria' (950), 'cofradia' (452).

¹⁵⁶¹ «... determinaren que havent escrit el senyor deà, luego es tindrà junta en la congregació en tots los interessats per a què convinguen en lo ajust...».

¹⁵⁶² «... tret unes lletres demanant los fruits de la prebenda per unes lletres que à obtengut de congregació dels senyors cardenal...».

¹⁵⁶³ «... pase el senyor deà a València a solicitar el informe del senyor vicari general, per a la sacra congregació...».

¹⁵⁶⁴ El DECLC (II: 881), ja documenta aquest mot c. 1390.

¹⁵⁶⁵ Amb les variants 'còngiugues' (863), 'cònguges' (1003).

relació amb el mot 'coadjutor'.

- Conjunt (179): 'reunió de persones o coses que unes amb d'altres formen un tot', 1a doc. al DCVB (III: 405), 1893.¹⁵⁶⁶
- Consell (104): 'reunió de persones per a aconsellar algú o per a discutir i resoldre el que s'ha de fer'; (864): "manifestació de parar sobre allò que algú d'altre ha de fer".¹⁵⁶⁷
- Consert (455): graf. ant., 'acord, conveni', 1a doc. al DCVB (III: 366), 1873-1876.¹⁵⁶⁸
- Consideració (46): 'acte de pensar atentament una cosa i en tots els aspectes';¹⁵⁶⁹ (46): 'atenció que es dedica a una cosa o persona en raó de la seua importància';¹⁵⁷⁰ (413): 'importància que s'atribueix a una persona o cosa'.¹⁵⁷¹
- Consignació (45): 'posar per escrit, fer constar (amb caràcter oficial)'.¹⁵⁷² 1a doc. al DCVB (III: 420), *El Mosaico*.¹⁵⁷³
- Consili (738): graf. ant., v. 'concili'.
- Constelació (1045): var. ort., 'regnar alguna malaltia epidèmica', no doc. al DCVB (III: 429).¹⁵⁷⁴
- Constitució (179): 'lleï dictada per al règim d'una determinada corporació';¹⁵⁷⁵ (921): 'acte i efecte de constituir'.¹⁵⁷⁶
- Consuelo (99): cast., "consol", 'acte d'alleujar la pena a algú'.
- Consumir (42): 'gastar i usar una cosa de manera que desaparega'.
- Contador (61): graf. ant., "comptador", v. 'comptador'.
- Contanto (82): dis. cast., "comptant", referit sobretot a 'diners a

---

¹⁵⁶⁶ Aquest mot també és emprat amb el sentit de 'persona que ajuda una altra en l'exercici del seu càrrec o professió', «*determinaren que en cas de donar possessió al senyor canonge Gavilà, en conjunt de son tio*» (429), v. 'coadjutor'.

¹⁵⁶⁷ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 514-515.

¹⁵⁶⁸ La forma 'concertar' es troba al ja documentat c. 1575 al DECLC (II: 685).

¹⁵⁶⁹ Amb la forma 'conciencia' (403): «... que quedarà a la consideració de l'Il·lustre cabildo...».

¹⁵⁷⁰ «... que en la celebració tinga la mateixa missa eo limosna que tenen los de més residents en consideració...».

¹⁵⁷¹ «... en consideració de què de estar la custòdia gran de plata en la altar major tota la octava del Corpus...».

¹⁵⁷² Amb les formes dissimilades 'consignació' (283), 'consignasió' (283), 'consignasió' (645).

¹⁵⁷³ El DECLC (II: 886; VII: 815), documenta aquest mot l'any 1507.

¹⁵⁷⁴ Aquest francesisme era emprat sobretot junt al verb 'córrer' > 'córrer una constelació': «...en atenció a què la constelació que corria de febres prenía molt cos...». També ens trobem amb la variant 'costelasió' (1255), no doc. al DCVB (III: 657).

¹⁵⁷⁵ «...prengué possessió segon estil, costum y constitució de la present santa colegial iglésia...». També ens trobem amb la variant dissimilada 'constitucions' (734).

¹⁵⁷⁶ «Constitució del cor».

- comptant' > 'diners en efectiu, en metàl·lic'.¹⁵⁷⁷
- Conte (30): v. 'compte'.
  - Contemplació (633): 'consideració, atenció o mirament que es guarda a algú'.
  - Contenció (31): 'disputa, baralla'.
  - Content (701): 'alegre, que sent goig de viure'.
  - Continent (239): 'tot seguit, tot d'una'.
  - Contingència (787): 'perill causal, d'una cosa que pot succeir o no'. 1a doc. al DCVB (III: 448), 1944.¹⁵⁷⁸
  - Contorbació (1171): 'agitació, alteració'.
  - Contorns (602): 'voltants; paratge que envolta un lloc determinat'.¹⁵⁷⁹
  - Contralt (621): var. ant., 'veu intermèdia entre tiple i tenor', 1a doc. al DCVB (III: 463), 1919.
  - Controvèrsies (476): dis., 'discussió d'un punt doctrinal'.¹⁵⁸⁰
  - Convalidació (391): 'confirmar, declarar novament vàlid', no doc. al DCVB (III: 479).¹⁵⁸¹
  - Conveni (63): 'allò que es decideix per acord entre dues o més persones', 1a doc. al DCVB (III: 480), 1888.
  - Convenir (108): 'acordar, atorgar d'acord amb un altre'.
  - Convent (644): 'comunitat de religiosos que conviuen en submissió a certa regla';¹⁵⁸² (163): 'edifici on viuen en comunitat religiosos o religioses sotmesos a certa regla'.¹⁵⁸³
  - Conventual (139): «missa conventual», 'missa solemne a la qual assisteix la comunitat d'un convent o església'.¹⁵⁸⁴
  - Convidat (400): 'qui pren part a una menjada o solemnitat en virtut de sol·licitació del qui l'ofereix'.

¹⁵⁷⁷ També ens trobem amb la forma 'contento' (46): «...en tal de aver de donar fiança a contento y de no cobrar el sou per liura de ninguna de les pages vensudes...»; i la variant 'conteto' (619).

¹⁵⁷⁸ Coromines avança la documentació a l'any 1696; vegeu DECLC (II: 890; VIII: 286).

¹⁵⁷⁹ Martí, J.: *Literatura de canya i cordell al País Valencià. Els col·loquis de temàtica jocosa i satírica. Edició i estudi lingüístic*, Denes Editorial, València, p. 199.

¹⁵⁸⁰ Amb la var. antig. 'contravèrsies' (692).

¹⁵⁸¹ El DECLC (II: 895; IX: 24) presenta la primera documentació del mot 'convalidar' l'any 1888.

¹⁵⁸² «...per el agust que dit pare guardià fasa es convinga per part del convent y cabildo...».

¹⁵⁸³ «...se escriga a València per si es pot impedir el convent de sant Onofre, de front de Sant Pere...».

¹⁵⁸⁴ També ens trobem amb el mot 'coventual' (1070).

- Convindre (1166): val., v. ‘convenir’.¹⁵⁸⁵
- Convocador (461): ‘que convoca’, no doc. al *DCVB* (III: 389).
- Convocar (70): ‘invitar a un aplec, generalment en virtut d’autoritat’.
- Copçar (166): var. form., “copsar”, ‘Aconseguir (alguna cosa) d’una manera ràpida i inesperada’, no doc. al *DCVB* (III: 503).¹⁵⁸⁶
- Copioses (139): ‘abundant, en gran quantitat’.
- Coples (204): ‘estrofa’;¹⁵⁸⁷ (1243): val., ‘cançó curta, generalment de circumstàncies’, no doc. al *DCVB* (III: 502).¹⁵⁸⁸
- Coques (87): ‘massa de farina pastada a la qual se solen afegir diversos ingredients’.¹⁵⁸⁹
- Cor (7): ‘conjunt de persones que canten’,¹⁵⁹⁰ 1a doc. *DCVB* (III: 509), 1886;¹⁵⁹¹ (7): ‘lloc de l’església en el qual estan els cantors’.¹⁵⁹²
- Cordó (434): ‘conjunt de tropa o altra gent col·locada de distància en distància i que té per finalitat aturar el pas dels enemics, impedir que entre o surti qualcú d’un recinte, que es passe per un lloc determinat’, 1a doc. al *DCVB* (III: 536-537), 1879-1885;¹⁵⁹³ (1243): ‘conjunt de diferents fils formant un conjunt de corda fina’.¹⁵⁹⁴
- Corneta (88): ‘home encarregat de sonar dit instrument’, 1a doc. al *DCVB* (III: 553), 1893.¹⁵⁹⁵
- Corpus (12): ‘festa solemníssima que se celebra el segon dijous després de Pentecostes, i en la qual es commemora la institució de l’Eucaristia’.
- Corral (185): ‘part extrema de la casa, sol estar descoberta i és destinada a l’estada dels animals, a depòsit de fems, a conreu de plantes alimentícies, etc.’.

---

¹⁵⁸⁵ Estar d’acord, ser d’un mateix parer, amb un altre.

¹⁵⁸⁶ La primera referència que apareix al *DECLC* (II: 907), fent esment a la variant antiga ‘copçar’ és d’un text documentat c. 1390, a més Coromines ens diu que aquesta forma va ser negligida a tots els diccionaris fins que va usar-la Verdaguier. El mot modern ‘copsar’ apareix per primer cop documentat en l’any 1867.

¹⁵⁸⁷ «... per haver publicat en coples contra algunes determinacions capitulars y per diferents desaogós...».

¹⁵⁸⁸ «...cantant unes coples que se encaminaven a moure el esperit...».

¹⁵⁸⁹ Les “coques de Nadal”, són aquelles en què es pasta amb ametles, pinyons i d’altres ingredients’, no doc. al *DCVB* (III: 242-243).

¹⁵⁹⁰ «... que es vista hasta altre orde y cante en lo cor al faristol...»

¹⁵⁹¹ També es documenta el mot ‘chor’ (688), amb el mateix significat.

¹⁵⁹² «...per a què en major devoció acudixquen los recidents al cor en la çolemnitat de Nadal...».

¹⁵⁹³ «... demanà un subsidi per a ajuda a pagar les tropes que estan ocupades en guardar el cordó per la pesta de Marsella, per quant és interés y conveniència de tots...».

¹⁵⁹⁴ «... comensà la prosesó per un gjó, el que porta de voluntat del cabildo el senyor doctor Garís, en un cordó...»

¹⁵⁹⁵ Coromines documenta el mot ‘corneta’ fent referència a l’instrument, és a dir, a la trompa aguda i llarga, i no a la persona que la fa sonar. Vegeu *DECLC* (II: 938).

- Corredor (82): ‘persona que té per ofici intervenir en compres i vendes i en altres contractes, anunciant-los, posant en relació les parts contractants, oferint mercaderies o preus’.
- Corregidor (62): ‘en els segles XVI a XVIII, magistrat que representava l’autoritat reial en els municipis importants’.
- Correguda (363): ‘espectacle consistent a fer els homes jocs d’astúcia i d’habilitat amb un bou i matar-lo a cop d’espasa’.¹⁵⁹⁶
- Correndadors (421): var. “coarrendadors”, ‘arrendador en companyia d’un altre o d’altres’, no doc. al DCVB (III: 231, 582).
- Correns (80): dis. ‘corrent’, ‘període de temps que ocorre actualment; el mes actual, el mes que corre ara’;¹⁵⁹⁷ (491): ‘que corre i s’usa amb freqüència, que està admès per la pràctica i el costum’,¹⁵⁹⁸ no doc. al DCVB (III: 582-583).
- Corrent (46): ‘que corre i s’usa amb freqüència, que està admès per la pràctica i el costum’; ¹⁵⁹⁹ (75): ‘període de temps que ocorre actualment; el mes actual, el mes que corre ara’;¹⁶⁰⁰ (166): ‘fer-se càrrec, encarregar-se’n, ocupar-se’n’;¹⁶⁰¹
- Correu (940): ‘persona encarregada de portar notícies orals o escrites d’un lloc a un altre’;¹⁶⁰² (945): ‘conjunt de correspondència’,¹⁶⁰³ no doc. al DCVB (III: 599-600).
- * Cortejo (974): cast., ‘obsequiar algú en senyal de respecte’.¹⁶⁰⁴
- Cortesania (577): ‘atenció, amabilitat, urbanitat, mesura i moderació’, no doc. al DCVB (III: 614).
- Cortesia (817): ‘gràcia, favor’.
- Cortina (761): ‘peça de roba penjant amb què es tapa una porta o una

¹⁵⁹⁶ Hem de destacar que a les *Actes capitulars* de les quatre vegades que es documenta aquest mot ‘correguda’, en diverses ocasions ens parla de ‘correguda de toros’ (363), (363), (373), amb tot hem d’esmentar que també ens trobem que es parla de ‘festa de toros’ (257), (334), (369), (1181); mentre que en una sola ocasió ens apareix ‘correguda de bous’ (934). Segons el DCVB (III: 580) el nom de ‘corregudes de bous’ és general i popular a tot el País Valencià, mentre que les altres regions s’usa més sovint el castellanisme ‘corrida de toros’.

¹⁵⁹⁷ El DCVB (III: 582) recull aquest mot com una variació de ‘corrents’: «... vent rebut este ihlustre cabildo una carta real, de 13 dels correns...».

¹⁵⁹⁸ «... que es posen quatre porcions més, canonicals correns...».

¹⁵⁹⁹ «... Que a mossén Sancho se li done la missa corrent... ».

¹⁶⁰⁰ «... comensant del primer de maig del corrent any fins lo últim dia de l’any vinent...».

¹⁶⁰¹ «... que era millor, més breu y més acertat, corrent este negoci per el tribunal del dit Cavallero...».

¹⁶⁰² «... es remití per lo correu al senyor abad de Vivanco...».

¹⁶⁰³ «... que el dia de la convocació al capítol sia a l’altre dia de correu...».

¹⁶⁰⁴ DCVB (III: 613). Es documenta la paraula ‘corteig’ en l’any 1696, DCVB (III: 613).

- finestra, un llit o qualsevol cosa’.
- Costejar (761): ‘sufragar, pagar una cosa per un altre’, 1a doc. al *DCVB* (III: 657), 1803.
  - Costum (141): ‘manera d’obrar establida per un llarg ús o per la repetició d’actes semblants’.
  - Costumat (131): ‘acostumat’.
  - Cota (81): ‘sotana que porten els escolanets’, 1a doc. al *DCVB* (III: 666-667), 1744;¹⁶⁰⁵ (638): ‘vestit que portaven els homes i les dones que anava fins als peus’.
  - * Coyudises (1242): cast., “eixanguer”, tira de cuir.¹⁶⁰⁶
  - Credència (52): ‘tauleta situada lateralment prop de l’altar i que serveix per tenir-hi preparades les canadelles i altres instruments litúrgics’.¹⁶⁰⁷
  - * Credencier (93): var., ‘escrivà encarregat de portar els llibres de comptes’.¹⁶⁰⁸
  - Crèdit (55): ‘Intercanvi no simultani entre la prestació i la contraprestació de béns, de diners o de servis’, no doc. al *DCVB* (705).¹⁶⁰⁹
  - Crema (396): ‘secar una planta l’excessiu calor o fred’, no doc. al *DCVB* (III: 714-715).
  - Creuada (55): cast., variant dis. “croat”, ‘acció bel·licosa en què participen molts contra una cosa que es considerada perniciosa’;¹⁶¹⁰ “tribunal de creuada”, ‘aquell que jutjava de les rendes i assumptes pertanyents a la butlla de la Santa Croada’; “comissari de creuada”, ‘eclesiàstic que, per facultat pontifícia, té al seu càrrec els negocis i afers relacionats a la butlla de la Santa Croada’. No doc. al *DCVB* (III: 737) cap d’aquestes accepcions.
  - Cristal (1255): cast. “cristall”.
  - Cruçada (386): cast., “croada”;¹⁶¹¹ v. ‘creuada’.
  - Crusificat (1243): “crucificat”, ‘clavat en creu’.

¹⁶⁰⁵ El *DECLC* (II: 1007) documenta el mot en l’any 1882, fen referència al vestit d’escolans o d’altres eclesiàstics.

¹⁶⁰⁶ *DCVB* (III: 695). El *DCVB* (IV: 658) ens remet al mot ‘aixanguer’ o ‘eixanguer’ *DCVB* (I: 360), no doc. la paraula amb aquest sentit de cinturó.

¹⁶⁰⁷ L’estudi del *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 299, avança la documentació a l’any 1586.

¹⁶⁰⁸ *DCVB* (III: 704). Al *DECLC* (II: 1051) trobem el mot ‘credencer’, documentat l’any 1480, a l’igual que el *DCVB*.

¹⁶⁰⁹ Amb el sentit de ‘présteq, deute’ es troba documentat l’any 1882 al *DECLC* (II: 1051).

¹⁶¹⁰ Amb els mots ‘creguada’ (1200), no doc. al *DCVB* (III: 707), fa referència a la ‘butlla de la croada’ > ‘butlla que concedia diferents indulgències els que anaven a la guerra contra els infidels o en sustentaven les despeses amb donacions’; ‘crehuada’ (55), no doc. al *DCVB* (III: 707).

¹⁶¹¹ Amb les variants ‘crusada’ (907), ‘cruzada’ (196).

- Cucs (433): “cuc de seda”, ‘larva de l’insecte *Bombyx mori*, que es manté de les fulles de morera i segrega la seda’.
- Cuenta (984): cast., v. ‘compte’.
- Cuidado (42): cast., ‘atenció, esment, cura’.¹⁶¹²
- Culpa (461): ‘falta més o menys greu comesa voluntàriament i amb responsabilitat’.
- Cult (1224): v. ‘culte’.
- Culte (642): ‘honor que l’home tributa a Déu i als sants’, 1a doc. al DCVB (III: 843), 1913.¹⁶¹³
- Cumpliment (51): graf. ant., v. ‘compliment’; ‘expressió cerimoniosa de salutació i respecte’, la 1a doc. que ens trobem al DCVB (III: 342), amb la vocal «o» ‘compliment’, entre 1887-1902.
- Cuñada (840): graf. cast., “cunyada”, ‘germana del consort o muller del germà’.
- Cura (499): ‘atenció de vetllar pel bon estat d’algú’
- Curador (211): ‘persona que cura’.
- Curadora (913): ‘persona que té al seu càrrec l’administració i defensa dels béns d’un menor d’edat.
- Curat (43): forma de plural “cura”, ‘càrrec de rector o sacerdot d’una església’, aquesta forma no doc. al DCVB (III: 857-858).¹⁶¹⁴
- Cúria (84): ‘cort de justícia, tribunal’.
- Cursa (132): ‘donar curs a un expedient’.
- Custòdia (147): ‘reliquiari de metall preciós, dins del qual s’exposa a veneració pública el cos de Nostre Senyor Jesucrist’;¹⁶¹⁵ (372): ‘acte de custodiar, guardar’.
- Dació (181): ‘acte de dar, de lliurar’.
- Dada (360): cast., “donada, feta, lliurada”.
- Dañosa (803): graf. cast., ‘que causa pèrdua o detriment’.

¹⁶¹² Aquest castellanisme es troba arrelat en el nostre llenguatge des del segle XVI. També ens trobem el mot ‘cuydado’ (256). El *Libre d’antiquitats*, op. cit., p. 300, documenta el mot en l’any 1525. Recollit com a castellanisme dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII*, op. cit., p. 466.

¹⁶¹³ La primera documentació que ens trobem d’aquest mot al DECLC (II: 817) és de l’any 1803, Coromines ens diu que és un mot de transmissió erudita, derivat de la paraula llatina ‘culto, -a, -e’.

¹⁶¹⁴ El DCVB (III: 860) documenta el mot “curat” fent referència al singular: ‘sacerdot que té cura d’una de les ànimes d’una parròquia’.

¹⁶¹⁵ També ens trobem amb la variant ‘costòdies’ (607).

- Dat (102): forma antiga, part. de 'dar'; v. 'donar' DCVB (IV: 555-562).¹⁶¹⁶
- Data (48): 'indicació de temps (i sovint de lloc) on és escrita una carta'.
- Datari (349): 'prelat que presideix la dataria apostòlica', no doc. al DCVB (IV: 25).¹⁶¹⁷
- Davant (84): 'en presència d'algú'.
- * Deà (32): cast., 'canonge que presideix el capítol col·legial'.¹⁶¹⁸
- * Deanat (101): cast., forma reduïda "deganat", 'dignitat i jurisdicció del degà'.¹⁶¹⁹
- Debaixà (138): var. dial. "davallar", 'davallar', 1a doc. al DCVB (IV: 43), 1879-1885.
- Debitori (142): 'expressiu d'un deute'.
- Decano (974): cast., v. 'deà'.¹⁶²⁰
- Dèçat (12): "dèssat".
- Definitori (974): 'cos de religiosos definidors d'una orde', 1a doc. al DCVB (IV: 76), 1762-1781.
- * Deixiació (627): 'acte de deixar'.¹⁶²¹
- Delinqüent (734): 'el qui delinqueix; autor d'un delicte'.¹⁶²²
- Delmari (12): v. 'delme',¹⁶²³ 1a doc. al DCVB (IV: 108), 1733.¹⁶²⁴
- Delme (143): 'desena part de la collita o d'altres productes que es pagava com a tribut a l'Església o al rei i d'altres senyors'.
- Delmers (1184): 'perceptors del delme'.
- * Demició (611): var. lex., 'renunciar a un càrrec'.¹⁶²⁵
- Dè nau (430): dis. 'dè nou'.

---

¹⁶¹⁶ Coromines ens diu que en general la partició de les formes entre 'dar' i 'donar' ha variat poc des de la fi del segle XIII fins a hui dia. Així entre les variants 'dar' o 'donar', en infinitiu; o 'dat' o 'donat', participi, eren bastants més estranyes les formes de 'dar' enfront de les de 'donar'. Vegeu *DECLC* (III: 23-28).

¹⁶¹⁷ Joaquim Martí a l'obra del *Libre d'antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 301, ens mostra aquest mot documentat en l'any 1526.

¹⁶¹⁸ DCVB (IV: 42). Aquesta pèrdua de la velar pretònica tal volta siga motivada per influència del mot castellà 'deán'. Coromines documenta el mot 'deà' com a canonge major d'un capítol catedral, aparegut per primer cop en un document de cast. 1251. vegeu *DECLC* (III: 106).

¹⁶¹⁹ DCVB (IV: 43). Coromines documenta la paraula 'deganat', sense pèrdua de velar pretònica l'any 1757. Vegeu *DECLC* (III: 106).

¹⁶²⁰ Aquest mot solament ens apareix en 1 ocasió, la resta (1335) hi apareix 'deà'.

¹⁶²¹ DCVB (IV: 92).

¹⁶²² Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII*, op. cit., p. 516.

¹⁶²³ També ens apareix la variant amb epèntesi de dental sorda en posició final 'delmàrit', no doc. al DCVB (IV: 108).

¹⁶²⁴ Amb el significat de territori subjecte a delme i com una variant de 'delmar', Coromines ens la documenta l'any 1395. Vegeu *DECLC* (III: 106).

¹⁶²⁵ DCVB (IV: 118).

- Departides (910): ‘repartir, distribuir’.
- Dependència (64): ‘assumpte, matèria de què es tracta’, no doc. al *DCVB* (IV: 137-138).¹⁶²⁶
- Depòsit (42): ‘acte i efecte de posar moneda i d’altres valors en poder de persona legalment apta per custodiar-los’.
- Depositari (61): ‘persona que guarda en depòsit alguna cosa’.
- Derogat (64): ‘revocar, llevar qualche cosa de la llei o d’unes disposicions en virtut d’una altra llei o disposicions’.
- Derrocades (753): ‘fer caure, tirar a terra’.
- Derrotat (942): ‘vèncer completament’.
- Desagravi (383): ‘desagreujament’, no doc. al *DCVB* (IV: 157).¹⁶²⁷
- * Desamparats (529): val., ‘deixar d’assistir, de prestar ajut o atenció a una persona o a una cosa que en necessita’.¹⁶²⁸
- * Desaogós (204): cast., ‘desvergonyiments, descaradures’.¹⁶²⁹
- * Desasonat (1242): cast., ‘inquiet, disgustat’.¹⁶³⁰
- Dèsat (101): v. ‘dèssat’.
- Descalç (267): ‘es diu del frare o monja de certes ordes o congregacions religioses que tenen per regla anar sense sabates’.
- Descàrrec (812): ‘acte d’alliberar d’un càrrec, d’una responsabilitat o culpa’.
- Descomunió (49): for. ant., ‘excomunió’.
- Descuberta (496): “descobrir”, ‘exposat a la vista dels altres’.
- Desembargat (203): ‘lliure de retenció de béns’.
- Desempeñar (668): ‘alliberar de deutes’, 1a doc. dins del *DCVB* (IV: 227), 1879-1885.
- * Desempeño (1135): ‘deseixir-se, sortir airós d’una empresa dificultosa’.¹⁶³¹

---

¹⁶²⁶ La paraula ‘dependència’, no es documenta fins a 1696, tot i que Coromines ens diu que és un mot que sembla estar arrelat cap a les primeries del segle XVII. Vegeu *DECLC* (III: 66; VI: 427).

¹⁶²⁷ La paraula ‘desagravi’ segons Coromines *DECLC* (III: 73; IV: 651-652), sembla que és un cal del castellà ‘desagravio’, la variant pròpia en la nostra llengua hauria de ser ‘desgreuge’, neologisme no registrat fins a l’any 1917/1934.

¹⁶²⁸ *DCVB* (IV: 161).

¹⁶²⁹ *DCVB* (IV: 162).

¹⁶³⁰ *DCVB* (IV: 168).

¹⁶³¹ *DCVB* (IV: 227)

- Desència (416): 'quantitat i qualitat';¹⁶³² (496): 'net i ordenat';¹⁶³³ (1165): 'Que respecta i complix les normes socials i morals'.¹⁶³⁴
- Desganats (252): 'que no té gana', 1a doc. al DCVB (IV: 264), 1916.¹⁶³⁵
- Desich (1224): v. 'desig'.
- Desig (390): 'acte de voler intensament; tendència forta de la voluntat'.
- Desigada (137): var. ant. 'desitjar'.
- Desórdens (734): 'acció contrària a l'orde social i moral'.
- Despatx (62): 'lletra o document oficial en què s'ordena o s'autoritza una determinada cosa'.¹⁶³⁶
- Despedir-se (161): cast., 'donar comiat, saludar un que se'n va'.
- Desposoris (520): 'cerimònia o acte previ al matrimoni, consistent en el compromís mutu de casament', 1a doc. al DCVB (IV: 320), 1886.¹⁶³⁷
- Despreci (697): 'menyspreu', no doc. al DCVB (IV: 320).¹⁶³⁸
- Després (9): 'més tard'.
- Después (46): cast., v. 'després'.
- Destre (540): 'hàbil, expert'
- Destruir (1195): 'fer malbé'.
- Determinació (8): 'decisió; acte i efecte de decidir o resoldre'.
- Determinacions (204): 'llibre on es registraven els acords o decisions d'una junta'.
- Determinar (50): 'decidir; resoldre en ferm una qüestió, litigi'.
- Déu (14): 'ésser Suprem, existent per si mateix, etern, creador i sostenidor del món'.
- Deute (45): 'quantitat o cosa que es deu'.
- Deutors (269): 'que deu; que està obligat a pagar un deute'.

¹⁶³² «... y que per a major lluïment, desència y devoció, anàs la múcica dels ministrils y baxions...».

¹⁶³³ «... estant la Mare de Déu descuberta y el altar en tota desència y adorno dels sants de plata...».

¹⁶³⁴ «... y per costum de ella y de tota la diòcesi y regne, per a major honestitat y desència...».

¹⁶³⁵ Coromines documenta aquest mot amb dues accepcions: 'indisposició', 'malaltia passatgera però no gaire lleu', registrada per primer cop l'any 1644; i com 'inapetència, aversió als aliments', que és com és troba als nostres documents, apareguda per primer cop en un text de 1686. Vegeu DECLC (III: 85; IV: 332).

¹⁶³⁶ Amb les seues variants depach (629), depaig (390); 'despach' (61), 'despachs' (166), 'despaig' (380), 'despaigs' (181), 'despaix' (83), 'despaixs' (83).

¹⁶³⁷ El DECLC (III: 668) ens diu, fent referència al mot 'desposar', que -tot i que 'desponsare' és ja una paraula del llatí postclàssic-, en té poc gust català, i, de fet no ha pres pes en les llengües romàniques fora del castellà (que la documenta ja en l'any 1495). Sembla, doncs, com ens indica Coromines que a partir dels ambients sotmesos a l'ascendent del 'romance' s'infiltrà al lèxic de Vedaguer, que n'és el primer a utilitzar-la en la nostra llengua.

¹⁶³⁸ Coromines ens aporta la primera documentació l'any 1647, vegeu DECLC (III: 96; VI: 808).

- Devant (674): v. 'davant'.
- * Devengades (130): cast., v. 'produïdes'.¹⁶³⁹
- Devoció (7): 'respecte reverent i abnegat'.
- Devot (221): 'que sent devoció a un sant, a una imatge; que li dedica honor especial'.
- Diaca (67): 'clergue que ha rebut la segona de les ordes majors; clergue que en les misses majors canta l'Evangeli'.¹⁶⁴⁰
- Diadema (156): 'faixa o cinta ornada amb brodats, pedres precioses'.
- Diamans (621): var. ant., 'carboni pur que cristal·litza en el sistema regular, transparent o lleugerament acolorit, molt brillant i el més dur de tots els minerals'.¹⁶⁴¹
- Diari (917): 'pertanyent a cada dia'; especialment 'conjunt de les despeses, els sous a pagar, etc., corresponents a un dia', no doc. al *DCVB* (IV: 405-406).¹⁶⁴²
- Diàriament (364): 'cada dia', 1a doc. al *DCVB* (IV: 406), 1903.
- Dictamen (454): 'opinió o judici sobre una cosa, en virtut competència o competència notòria', 1a doc. al *DCVB* (IV: 411), 1728.
- Dieta (102): 'estipendi que es dóna als qui executen algunes comissions o encàrrecs per cada dia que se n'ocupen, o pel temps que empren per realitzar-ho', no doc. al *DCVB* (IV: 415).¹⁶⁴³
- Diferir (1241): 'deixar per a més tard, per a un altre temps'.
- Difugis (703): forma ant., "defugis", 'sostreure's intencionadament a una cosa; procurar evitar-la'.
- Difunt (160): 'mort, mancat de vida'.
- Dignitat (83): 'cadascuna de les prebendes més elevades, com ara la de degà'.¹⁶⁴⁴

---

¹⁶³⁹ *DCVB* (IV: 383).

¹⁶⁴⁰ Amb les variants castellanitzades 'diàcano' (136), diàcono (257).

¹⁶⁴¹ El *DECLC* (III: 124; IV: 838), ens avança la primera documentació d'aquest mot a l'any 1385. Coromines ens diu que l'alternança del mot sense la dental oclusiva sorda en posició final i amb la seua presència seria un fet freqüent entre finals del segle XIV-XV.

¹⁶⁴² Coromines documenta aquest mot l'any 1695 amb el sentit de 'lo que és d'un dia', vegeu *DECLC* (III: 117). Hem de dir, però, que amb la nostra accepció no hi apareix.

¹⁶⁴³ Amb el sentit d'honorari que cobra un funcionari cada dia que està en comissió, sembla derivar d'allò que se li dóna perquè es puga alimentar', però amb la influència de DIA va fer que ho prenguessen per 'salari o retribució d'un dia assignat a diferents professionals i membres d'assemblees', la primera documentació que aporta Coromines és de 1409. Vegeu *DECLC* (III: 130).

¹⁶⁴⁴ Amb la variant 'dicnitat' (295).

- Digüité (971): dis. form. dialectal valenciana, “dihuité”.
- Diligència (143): ‘esforçar-se, posar l’activitat necessària per aconseguir un fi’.
- Dimanada (1241): ‘provenir d’una cosa com de la seua font’, 1a doc. al DCVB (IV: 431), 1892?¹⁶⁴⁵
- Dimidiat (1041): ‘dividit per la meitat’, no doc. al DCVB (IV: 432).¹⁶⁴⁶
- Diminuta (469): ‘extremadament petit’, 1a doc. al DCVB (IV: 433), 1917.
- Diners (42):¹⁶⁴⁷ ‘moneda en general; suma de moneda de tota classe’;¹⁶⁴⁸ (73): ‘moneda catalana de diferents valors, la més corrent equivalia la dotzava part del sou, aproximadament a un cèntim de pesseta’.¹⁶⁴⁹
- Dingú (9): var. dialectal, v. ‘ningú’, 1a doc. al DCVB (IV: 445), 1882.¹⁶⁵⁰
- Diòsesi (1165): var. ort., ‘districte o territori posat sota la jurisdicció d’un jutge’, no doc. al DCVB (IV: 448).
- Dipòsit (187): variant moderna, v. ‘depòsit’.
- Dipositari (1159): variant moderna, v. ‘depositari’.
- Diputat (81): ‘servidor de la col·legiata, acòlit’, no doc. al DCVB (IV: 452);¹⁶⁵¹ (4461): ‘persona enviada amb el mandat de parlar i gestionar en nom d’un poble, d’una corporació o comunitat’.¹⁶⁵²
- Dispensa (427): ‘document que eximeix d’una obligació general’.
- Dispost (461): ‘preparar, posar a punt per a fer alguna cosa’, 1a doc. al DCVB (IV: 481-842), 1762-1781.¹⁶⁵³

---

¹⁶⁴⁵ La primera documentació apareguda al DECLC (III: 274), fa referència a 1754.

¹⁶⁴⁶ Coromines ens documenta l’origen etimològic de la paraula, però no ens diu res des de quina data la trobem en la nostra llengua. Així a partir del llatí MEDIUS, amb prefix DIS- es formava el derivat ‘dis-midius’, és a dir, meitat d’una cosa: *dimidia luna*, mitja lluna. Amb la qual cosa hi hagué un període on hi hagué alternança entre MEDIU i DEMEDIU, aquesta segona forma amb ‘demi’ només perviu dins de les llengües romàniques en el francès, mentre que la resta de les llengües derivades del llatí mantenen l’altra accepció. Vegeu DECLC (III: 133; V: 670).

¹⁶⁴⁷ També ens trobem amb la variant ‘dinés’, en totes dues accepcions.

¹⁶⁴⁸ «...Que es celebre a intenció de les Ànimes mentre àxia diners de elles...»

¹⁶⁴⁹ «... que per quant en tot este temps que se ha tornat a recedir, ha pagat lo plat de les Ànimes 10 diners cada dia per a òsties y la mitat de lo vi per a el consumo de la iglésia en los trast y altar major...»

¹⁶⁵⁰ El DECLC (III: 138; V: 928; V: 941), considera el mot ‘dingú’ com una variant antiga i dialectal, però no ens la documenta.

¹⁶⁵¹ «... determinaren donar la cota de acòlit que vacà de Vicent Gimerà, se li done a Jusep Portells, diputat més antich...». Sembla que el càrrec de diputat no era igual que el d’escolà, atés que sembla que l’escolà representa un grau superior al de diputat, els quals deurien col·laborar amb els escolans en algunes tasques. Per a més documentació sobre aquest mot vegeu MARTÍ, J. : *El libre de antiquitats de la Seu de València*, op. cit., pp. 301-302.

¹⁶⁵² «... en vista de el paper que respon la Ciutat o el regidor de messada y diputat per a les dependències occurrents entre els dos cabildos...». El DECLC (III: 141; VI: 632) documenta aquest mot l’any 1369, fent referència al càrrec de representant d’una determinada ciutat.

¹⁶⁵³ Coromines recull aquest mot, amb el significat ‘apte, hàbil, voluntariós’. Vegeu DECLC (III: 115; VI: 687).

- Distribució (8): 'quantitat que perceben coma gratificació els diferents assistents a una acte col·lectiu, principalment a les funcions corals d'una església'.
- Disturbis (734): 'interrupció de l'estat de pau o tranquil·litat', 1a doc. al DCVB (IV: 497), 1914?¹⁶⁵⁴
- Diürna (59): 'hores canòniques que es reciten durant el dia'.
- Dobra (789): val., 'festa votiva amb missa cantada i sermó';¹⁶⁵⁵ (868): 'moneda antiga, d'or o de plata, que tenia diferents valors segons les èpoques i regions; en el segle XVIII una dobra senzilla equivalia a cinc lliures i mitja'.¹⁶⁵⁶
- Dobló (9): 'moneda d'or antiga de diferents valors segons les èpoques; dos, quatre, huit escuts', en la nostra documentació ens parla de *dobló de huit*.
- Doctes (754): 'molt instruït'.
- Doctor (7): 'qui ensenya matèria doctrinal superior'; 'grans tractadistes de la religió catòlica declarats autoritats en la matèria de fe o de moral'.
- Doctoral (203): 'canongia que s'obté per oposició i que requereix la possessió del grau de doctor en dret canònic', 1a doc. al DCVB (IV: 524), 1900.
- Dol (104): 'senyal exterior amb què es manifesta en el llenguatge, en el vestit, la gran aflicció causada per la mort d'algú'.
- * Dòlmines (458): 'raonament de pes, fonamentat, sòlid'.¹⁶⁵⁷
- Domadaris (78): var., v. 'domer'.
- Domàs (87): 'teixit de seda o de cotó que presenta dibuixos en què, pel diferent lligat, la roba és brillant en uns indrets i sense brillantor en d'altres'.
- Domer (18): 'cada un dels beneficiats que s'alternaven en la celebració

¹⁶⁵⁴ El DECLC (III: 152; VIII: 574) ens diu que el mot 'disturbi', a l'igual que el castellà 'disturbio', segle XVII ('pertorbació'), es degué formar per contaminació dels cultismes 'disturbatio' i 'turbidium'. Aquest mot és recollit per primer cop entre 1803-1808.

¹⁶⁵⁵ «... Fundació de una dobra de 24 sous de pençió per Joan Bautista Làser y els seus...». El *Llibre d'antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 302, avança la documentació a l'any 1538.

¹⁶⁵⁶ «... determinaren que la pensió o dobra que corresponia el benifet que poseïx el doctor Fèlix Mora...»

¹⁶⁵⁷ DCVB (IV: 539). Possiblement aquest mot fa referència al mot «dolmen», 'monument megalític', sobretot en el sentit d'element assentat, fonamentat i de pes: «... Conega en quanta siguritat y fonament obra el cabildo, segons raó y dòlmines asentades...». el DECLC (III: 170) recull aquest mot l'any 1877, però amb el sentit d'estructura formada per una gran llosa que descansa sobre dos punts de suport.

dels oficis divins, o en la presidència del cor, o en l'administració dels sacraments'.

- Dominica (87): 'diumenge (en llenguatge eclesiàstic).
- Dominico (24): 'religiós de l'orde de Sant Domènec', 1a doc. al DCVB (IV: 548), 1904.
- Dorso (126): 'revers, part posterior d'una cosa'.
- * Dosel (407): cast., "dosser", 'Ornament, generalment de forma rectangular, que es col·loca formant sostre sobre els trons, llits de gran luxe'.¹⁶⁵⁸
- Dotor (101): var. dis., v. 'doctor'.
- Dragó (812): 'soldat de cavalleria pesada que duia sabre i arma de foc i tant lluitava a cavall com a peu'.
- Dretura (170): 'rectitud; conformitat amb la regla, amb la veritat, amb la bondat moral'.
- Duc (68): 'noble que ocupa el rang més elevat dins de la jeraquia de títols nobiliaris'.¹⁶⁵⁹
- Ducats (1220): 'antiga moneda d'or i d'argent de diferents valors'.
- Ducte (186): var. dial., 'dubte'.
- Dueño (833): cast., "senyor".¹⁶⁶⁰
- Dumenge (10): var. dial., 'diumenge'.¹⁶⁶¹
- Duquesa (1203): 'muller del duc, dona que posseeix el títol de duc'.
- Eclesiàstic (178): 'sacerdot o d'altre home dedicat al servei de l'Església'; (244): 'relatiu o pertanyent a l'Església'.
- Ecònomos (533): 'sacerdot que regeix una parròquia vacant de rector titular'.
- Edictes (117): 'orde escrita promulgada per una autoritat'.
- Efigie (860): 'imatge; figura que representa una persona'.
- Egregi (853): 'il·lustre, distingit per damunt dels altres'.

---

¹⁶⁵⁸ DCVB (IV: 582-583). Amb la variant 'doçel'. El DECLC (III: 191) documenta el mot 'dosser' cast 1420. Coromines qüestionaria l'atribució de castellanisme del mot, atés que ens diu que no hi ha raó per a suposar que siga pres del francès 'dossier', perquè en català va tenir una vitalitat tan primerenca com en francès, a més el mot castellà 'dosel' no és pres del francès sinó del català.

¹⁶⁵⁹ També ens trobem amb la forma 'duque' (275).

¹⁶⁶⁰ Recollit com a castellanisme dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 466.

¹⁶⁶¹ Amb la variant 'dumenche' (41), Coromines al DECLC (III: 120), dóna la primera documentació del mot el 1736; també documentem les variants 'dumenje' (145), i 'domenje' (510).

- * Eixecutar (744): 'executar'.¹⁶⁶²
- * Eixemplar (1054): 'exemplar'.¹⁶⁶³
- Eixir (203): 'anar-se'n fora'.¹⁶⁶⁴
- Elecció (61): 'acció d'escollir algú o alguna cosa determinada'
- Electe (1107): 'que ha estat elegit per a un càrrec del qual encara no ha pres possessió'.
- Elet (119): var. ant., 'escollit, selecte'.
- Embarasar (1227): 'impedir de obrar lliurement; obstruir, dificultar l'actuació o la utilització'.
- Embarasosa (413): "embarassosa", 'que causa destorb, que impedeix obrar lliurement', 1a doc. al DCVB (IV: 710), 1917.
- Embargar (143): var. ant. 'destorbar, impedir, posar obstacles o dificultats';¹⁶⁶⁵ (173): 'retenir en virtut de manament'.¹⁶⁶⁶
- Emendat (191): var. ant., 'esmenar, corregir'.
- Emoluments (175): 'benefici pecuniari que s'obté com a retribució per l'exercici d'un càrrec, prestació de servei'.¹⁶⁶⁷
- Empeño (1107): cast., 'obligació, compromís', no doc. al DCVB (IV: 790).
- Empleo (95): cast., 'acte i efecte d'ocupar algú en un treball'.
- Emulació (812): 'desig d'igualar o superar el mèrit i perfeccions d'un altre'.
- Enbeguda (786): var. ort., 'absorbida, incorporada', no doc. al DCVB (IV: 719).¹⁶⁶⁸
- * Encabesament (580): cast., 'convenir i ajustar en certa quantitat per a un pagament'.¹⁶⁶⁹
- Encàrrec (57): 'acte i efecte de posar en obligació', 1a doc. al DCVB (IV: 853), 1887-1902.

---

¹⁶⁶² DCVB (IV: 663).

¹⁶⁶³ DCVB (IV: 663).

¹⁶⁶⁴ Recollit com a valencianisme dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII*, op. cit., p. 500.

¹⁶⁶⁵ «... per a saber si voldrà embargar o probeir execució contra el arçediano per lo que deu...».

¹⁶⁶⁶ «... que es responga al doctor Marco que vol embargar les rendes de la iglésia...».

¹⁶⁶⁷ Amb la variant 'Emuluments'(189).

¹⁶⁶⁸ «... retrovenda de la terra de Exea a don Pasqual Exea, enbeguda en la compra de terra que era de Phelip Bru...». El DECLC (III: 278; I: 788) fa referència al mot embeure's amb el sentit d'amarar-se (imbició, imbencible). Documentat per primer cop a l'any 1918.

¹⁶⁶⁹ DCVB (IV: 831). «... que per part del cabildo es nomene un capitular per a tot el estat y la Ciutat nomenarà a un regidor per a què es conferisquen y disponguen el encabesament y modo de distribució...». El DECLC (III: 312) ens diu que el mot 'encabeçar, -essar', és en part castellanisme, i en part és un mot que deriva de 'cabeç, -eça'.

- Encautà (874): val., ‘encarregar-se, prendre al seu càrrec’, 1a doc. al DCVB (IV: 859), 1917.
- Ençendre (1047): ‘posar a cremar, per produir calor’.
- Encontrar (444): ‘arribar a descobrir allò que se cerca’, 1a doc. al DCVB (IV: 889), 1900.¹⁶⁷⁰
- Endemà (685): ‘el dia següent’.
- Enfermetat (98): cast., ‘malaltia’.
- Enfitèutic (1218): dis., ‘pertanyent a la cessió perpètua d’un immoble, compensada pel pagament d’un cànon anual’.
- Enfront (163): ‘part davantera d’un edifici’.
- Engavai (1183): dis. ‘engavany’;¹⁶⁷¹ ‘cobert amb gavany’, 1a doc. al DCVB (IV: 960), 1920.¹⁶⁷²
- Enmendar-la (999): cast., “esmenar-la”, ‘corregir, posar bé allò que està malament’.
- Enpleats (1023): cast., v. ‘empleo’.
- Enreixat (974): val., ‘conjunt de barres o fils que formen una reixa’, no doc. al DCVB (V: 11).¹⁶⁷³
- Enseñansa (468): dis., ‘acte i efecte d’ensenyar’.
- Enserrar (811): ‘tancar, encloure’.
- Enterro (424): ‘enterrament’.¹⁶⁷⁴
- Entonar (749): ‘començar a cantar’, 1a doc. al DCVB (V: 59), 1886.
- Entonces (549): cast., ‘llavors, aleshores’, no doc. al DCVB (V: 60).
- Entorn (394): ‘al voltant; en l’espai que hi ha al volt d’una cosa’.
- Entretant (341): ‘mentrestant, durant aquest temps’.
- Epifania (429): ‘festa en commemoració de l’adoració dels reis d’Orient’.
- Epístola (205): ‘part de la missa, anterior a l’evangeli, en què es llegeix o

---

¹⁶⁷⁰ El *DECLC* (III: 327; II: 895; II: 892-893) documenta aquest mot ja al segle XIV, a més Coromines defensa la forma del mot ‘encontrar’, atès que aquesta és la forma etimològica.

¹⁶⁷¹ El gavany és el ‘Capot amb mànegues, fet de tela grossa, per a abrigar-se en temps de fred’. El *DCVB* ens diu que tal vegada l’etimologia d’aquesta paraula siga derivada del mot castellà «*engabanar*»: ‘*poner el gaban*’, amb la ‘n’ canviada en *ny* per influència d’altres mots. No obstant hem de tenir en compte que la traducció de ‘*gabán*’ > ‘gavany’, amb la qual cosa aquesta etimologia de la ‘-ny’ deixa de tenir sentit.

¹⁶⁷² Coromines a partir de la paraula ‘engavanyar’, documentada ja l’any 1670, *DECLC* (III: 427), ens diu que deriva de l’ètim àrab qabâ (sobretot o abric d’home), del qual provenen el mot italià ‘gabbano’, el francès ‘gaban’, ‘caban’, i el castellà ‘gabán’. El mot *gabany* es troba ja en l’any 1890.

¹⁶⁷³ El *DECLC* (III: 370; VII: 225), presenta la primera documentació l’any 1882.

¹⁶⁷⁴ Possiblement l’etimologia d’aquest mot siga per influència de la paraula castellana ‘*entierro*’, v. *DCVB* (V: 56).

- es canta algun passatge de les epístoles canòniques’.
- Epistoler (93): ‘clergue que canta l’epístola en les misses solemnes’, 1a doc. al *DCVB* (IV), 1783.¹⁶⁷⁵
  - Equitat (583): ‘justícia natural’.
  - Ermita (66): ‘capella situada en un paratge despoblat’.
  - Esbrinant-los (1075): ‘posar en clar, adquirir o donar coneixement minuciós’, 1a doc. al *DCVB* (V: 169), 1886.¹⁶⁷⁶
  - Escàndalo (719): cast., ‘acte moralment dolent i públic’.
  - Escolà (40): ‘home o noi que serveix en una església o monestir per ajudar a missa i altres ministeris de l’altra i guardar el temple i la sagristia’.
  - Escolars (43): ‘estudiant, alumne’.
  - Escopetada (408): ‘tret d’escopeta’.
  - Escorredor (394): ‘sèquia o altre conducte per on s’escorren les aigües sobrereres’.
  - Escriptura (748): ‘document escrit on consta un tracte o contracte i que té força legal’.¹⁶⁷⁷
  - Escrivà (50): ‘persona autoritzada per a donar fe de les escriptures, la redacció i l’autenticació d’actes i contractes posats en pública forma i de les actuacions judicials, governatives i administratives’.¹⁶⁷⁸
  - Escrivent (644): ‘el qui té per ofici escriure per compte d’altre, especialment al dictat, o copiant’.
  - Esquípol (456): ‘dubte, preocupació moral, per una cosa poc important’.
  - Escrutini (1195): ‘recompte i examen dels vots d’una elecció o votació secreta’.
  - Escusar (1217): dis., ‘disculpar; justificar; tractar de llevar culpa a una acció o al seu autor’.
  - Esdevenidor (996): ‘que ha de ésser’.
  - Església (84): ‘edifici destinat a les cerimònies del culte’.
  - Esmaltat (50): ‘efecte aplicat amb vernís vitri per fusió a un metall’, no

---

¹⁶⁷⁵ El *DECLC* (III: 416) avança la documentació a l’any 1436.

¹⁶⁷⁶ El *DECLC* (III: 437; II: 228) documenta el mot ja en l’any 1695.

¹⁶⁷⁷ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII*, op. cit., p. 517.

¹⁶⁷⁸ Idem.

- doc. al DCVB (V: 358).¹⁶⁷⁹
- Espalles (366): var., “espatlla”, ‘darrera d’algú o alguna cosa’.
  - * Espenses (1265): val., ‘a càrrec de; assumint-ne l’import o cost’.¹⁶⁸⁰
  - Espill (730): val., ‘superfície de vidre o altre material que dóna imatges clares dels objectes que hi ha davant’.
  - Espina (409): ‘*Lignum crucis*’, no doc. al DCVB (V: 430).¹⁶⁸¹
  - Espirar (410): ‘infondre determinada virtut’.
  - Espistoler (220): var., ‘epistoler’.
  - Estació (64): ‘acte d’aturar-se en un dels indrets situats en el camí que hom recorre’.
  - Estall (801): ‘treball a preu fet’.
  - Estampes (99): ‘imatge estampada; especialment, imatge impresa de tema religiós’.
  - * Estandard (902): cast., “estendard”, ‘bandera religiosa’.¹⁶⁸²
  - Estanquers (533): ‘encarregat o administrador del tabac’, no doc. al DCVB (V: 513).¹⁶⁸³
  - Estatut (1165): ‘allò que s’ha estatuit; ordenació’.¹⁶⁸⁴
  - Estil (128): ‘manera característica d’obrar i actuar’.
  - Estila (940): ‘ser comú, estar en ús’.
  - Estilat (917): ‘soler; acostumar’, 1a doc. al DCVB (V: 551), 1756.¹⁶⁸⁵
  - Estimació (170): ‘judici i facultat de conèixer la vàlua moral’.
  - Estochar (58): var. “estojar”, ‘tancar l’hòstia que estava exposada, ocultant-la a la vista del fidels’, no doc. al DCVB (V: 568).¹⁶⁸⁶
  - Estonces (591): cast., dis., v. ‘entonces’.

¹⁶⁷⁹ El DECLC (III: 599) ja documenta aquest mot des de l’any 1313.

¹⁶⁸⁰ DCVB (V: 409). Possiblement aquest mot siga una variant del mot castellà ‘despensa’: “distribució o reparto”; «... arreglar les notísies y papers per a gustificar el dret de amortisació, sobre [dita], que anà embia[n]t a València, a espenses pròpies y altres gastos que se li oferiren gratificant als menistres per a la bona y prompta expedició en la setència...».

¹⁶⁸¹ Aquest mot de manera metonímica fa referència a una Creu, a partir de la paraula ‘espina’ es fa referència a la crucifixió de Jesucrist.

¹⁶⁸² DCVB (V: 513).

¹⁶⁸³ A les Actes capitulars fa referència als ‘administradors del tabac’: «... avent demanat, el administrador del tabaco, auxili per a regoneycher algunes cases de eclesiàstichs... es reponguera, als dits estanquers, que està promte el cabildo a dar el auxili que demanen...», cal tenir en compte que el mot ‘estanquer’, fa referència a “l’encarregat d’articles d’un estanc”, i a la vegada un ‘estanc’, és un “lloc on es venen articles estancats, com el tabac”, vegeu DCVB (V: 511-513).

¹⁶⁸⁴ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 517.

¹⁶⁸⁵ El DECLC (III: 777) avança la documentació a l’any 1695, encara que fa referència a ‘estilar’.

¹⁶⁸⁶ El DECLC (III: 788-789) documenta aquest mot amb el sentit de ‘guardar bé, desar, atresorar’.

- Estorbarà (718): ‘destorbar’, 1a doc. al DCVB (V: 574), 1879-1885.¹⁶⁸⁷
- Estores (160): ‘peça de teixit destinada a cobrir paviments’.
- Estrago (371): cast., ‘destrucció, destrossa’.
- Estraguera (757): “extraure”, ‘traure una cosa d’una posició fixa’.
- Estrañant (1242): ‘sentir curiositat o admiració davant d’una cosa estranya’, 1a doc. al DCVB (V: 585), 1896.
- Estreche (418): cast., “estrènyer”, ‘obligar, precisar, compellir a algú a què faça i execute alguna cosa’.
- Estrena (994): ‘allò que es dóna a més del preu contractat’.
- Estugiar (812): “estojar”, no doc. al DCVB (IV: 612).
- Evacuar (638): ‘despatxar’, no doc. al DCVB (V: 632).¹⁶⁸⁸
- Evangeli (364): ‘fragment d’un dels quatre evangèlics canònics, que es llegeix o canta en la missa, després de l’epístola’.
- Evangelister (115): ‘diaca que canta l’evangeli en la missa solemne’, 1a doc. al DCVB (V: 634), 1783.
- Examen (455): ‘prova d’aptitud’.
- Examinador (537): ‘qui examina’.
- Examinar (129): ‘observar minuciosament una cosa per a conèixer les qualitats’.
- Exceptant (847): var. ant., v. ‘exceptuant’.¹⁶⁸⁹
- Excepto (42): var. ant., ‘excepte, llevat de’.¹⁶⁹⁰
- Exceptuant (836): ‘excloure, considerar fora de la regla general’.
- Executar (102): ‘donar efecte, posar en obra (una cosa resolta, projectada, manada)’.¹⁶⁹¹
- Executor (753): ‘qui executa’.
- Executori (235): ‘que ha de ser executat legalment’, no doc. al DCVB (V:

¹⁶⁸⁷ Amb el sentit ‘d’interrompre el bon orde; pertorbar’, v. DCBV (IV: 344). El *DECLC* (III: 787; VIII: 573-574) ens diu que en català ‘estorbar’ és un mot modern, i ha estat sempre d’extensió limitada a algunes terres del Sud, on té caràcter vulgar, degut a la pronúncia descuidada de la ‘d-’ per part de molts valencians. Coromines, a més ens diu que el diccionari Escrig (1851) reconeix ‘destorbar’ junt a ‘estorbar’. 1a documentació de l’any 1575.

¹⁶⁸⁸ El *DECLC* (III: 826; IX, 18) documenta el mot amb el sentit d’‘esbrinar’, derivat del llatí ‘evacuare’.

¹⁶⁸⁹ Amb el sentit: ‘amb excepció de’.

¹⁶⁹⁰ Encara que es podria tractar d’un castellanisme, no es pot descartar que siga un llatinisme, pres del mot *EXCEPTO*, sobretot considerant que es documenta ja en l’any 1510, als *Furs de València*, III: 248. Vegeu *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 306.

¹⁶⁹¹ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII*, op. cit., p. 517.

651).¹⁶⁹²

- Exedira (734): 'ultrapassar el límit establert, previst o imposat'.
- Exemplar (108): 'fet que serveix d'exemple o precedent', 1a doc. al DCVB (V: 652), 1760;¹⁶⁹³ (744): 'objecte original, model, segons el qual es fan els altres'.¹⁶⁹⁴
- Exemps (792): 'lliure, no subjecte a una obligació'.
- Exèquies (104): 'cerimònies funerals en memòria d'un difunt'.
- * Exida (518): var. dis., 'tretat d'un lloc'.¹⁶⁹⁵
- * Exides (39); var. dis., 'coet volador que va unit a una canya i, en encendre'l, s'enlaira per a esclatar a certa altura';¹⁶⁹⁶ (113): 'partida de descàrrec d'un compte'.¹⁶⁹⁷
- Eximir (617): 'exceptuar, alliberar d'una obligació'.
- Exorta (812): graf. ant., 'dirigir paraules persuasives per induir algú a fer alguna cosa'.
- Expedir (1153): 'donar bon despatx'.
- * Explor (143): 'examinar minuciosament una cosa'.¹⁶⁹⁸
- Exposar (58): 'posar en un lloc una cosa per exhibir-la, concretament el «Santíssim Sagrament», no doc. al DCVB (V: 669).¹⁶⁹⁹
- Exprimentant (662): 'ser afectats'.
- * Expulsos (20): cast., 'expulsats'.¹⁷⁰⁰
- Extermini (1224): 'destrucció completa'.
- Fàbrica (43): 'renda o dret que es cobrava, i fons que solia haver a les esglésies, per a reparar-les i costejar les despeses del culte diví', no doc. al DCVB (V: 686).
- Fadeja (1188): v. 'fadiga'.
- Fadiga (181): 'dret que els senyors cobraven de les finques urbanes que

---

¹⁶⁹² Idem.

¹⁶⁹³ «... que pugà una u altra vegada, sens fer abús ni servir de exemplar,...».

¹⁶⁹⁴ «... y que no servix cada exemplar, per moltes rahons que en este cas y à...». El DECLC (III: 829) documenta aquest mot com a adjectiu l'any 1647, amb el sentit d'explicar, traure'n exemple.

¹⁶⁹⁵ DCVB (V: 657).

¹⁶⁹⁶ DCVB (V: 657). «... que es despren algunes exides en lo campanar y llumenàries...».

¹⁶⁹⁷ «... tingén la obligació de obrir el almari per a fermar les entrades y exides...».

¹⁶⁹⁸ DCVB (V: 668). Coromines documenta el mot 'explorar' c. 1495 amb el sentit d'observar, examinar, o fer un reconeixement, explorar. Vegeu DECLC (III: 833).

¹⁶⁹⁹ El DECLC (III: 833; VI: 688) documenta la paraula 'exposar' ja l'any 1647 amb el sentit de lliurar a la caritat pública.

¹⁷⁰⁰ DCVB (V: 672).

- els vassalls venien o empenyoraven’.
- Falaces (704): ‘enganyoses’
  - Fama (749): ‘bona reputació, en l’exercici de la seua professió’, .
  - Fanals (1243): ‘capsa metàl·lica amb diverses cares de vidre on es posava un llum’.
  - Fanecada (81): val., ‘extensió de terra que es calcula que es pot sembrar amb una faneca de gra; conté quatre quartons i és la dotzena part d’una hectàrea’. La fanecada valenciana tradicional conté quatre quartons de 50 braces i equival a 831,0964 m².¹⁷⁰¹
  - Faristol (43): ‘moble de fusta sobre el qual es posa el llibre de cor’.
  - Farols (367): var. val., ‘fanal’, 1a doc. al *DCVB* (V: 750), 1900.
  - Faves (485): ‘peces rodonenques de diferent color que es posaven en les votacions per a traure a sort el nom dels candidats’.
  - Favorit (606): var., “afavorir”, ‘Actuar a favor (d’algú), prestar-li ajuda, protegir-lo’.
  - Feí (1243): ‘fe’.
  - Fenir (432): var. ant., ‘finir’.
  - Ferm (119): ‘permanent, definitiu’.
  - Fermar (113): ‘signar, posar el nom al peu d’un document’.¹⁷⁰²
  - Ferrar-los (353): ‘subjectar amb cadenes i grillons’.
  - Ferrer (193): ‘home que treballa el ferro’.
  - Festiu (489): ‘propi de les festes’, no doc. al *DCVB* (V: 840).¹⁷⁰³
  - Fiador (340): ‘qui fa fiança o dóna seguretats’.
  - Fiança (1174): ‘Obligació per a assegurar el compliment d’una obligació principal’.
  - Filloles (71): val., ‘document copiat o tret d’un altre, i especialment la còpia que es dóna a cada participant d’una herència i en la qual consta el que li toca’, no doc. al *DCVB* (V: 883-884).
  - Finir (134): ‘portar a la fi; portar a terme, donar solució a un assumpte, liquidar integrament un compte’.

---

¹⁷⁰¹ Una fanecada foral valenciana equival a 831’0964 m².

¹⁷⁰² Recollit com a lèxic jurídicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 518.

¹⁷⁰³ *DECLC* (III: 990), recull l’adjectiu ‘festiu’ l’any 1803. Recollit com a lèxic jurídicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 518.

- Firmar (226): ‘afermar, donar fermesa’.
- * Firmesa (1195): cast., “fermesa”.¹⁷⁰⁴
- Fístula (864): ‘canal anormal format per una úlcera o cavitat estreta en la pell o en les membranes mucoses’.
- Fleuma (694): ‘mancat de caràcter, de decisió; que fa les coses sense coratge o delit o que no gosa de fer-les’, 1a doc. al DCVB (V: 916), 1923.¹⁷⁰⁵
- Fonda (394): ‘profunda’.
- Fondo (94): cast., ‘cabals; allò que es posseeix en moneda o que es pot amonedar’.
- Font (481): val., ‘plat gran i planer per a servir viandes en taula’;¹⁷⁰⁶ (411): ‘raig d’aigua que brolla de la terra’;¹⁷⁰⁷ (494): ‘construcció amb un canal per on es fa rajar l’aigua’.¹⁷⁰⁸
- For (622): ‘taxa, preu’.¹⁷⁰⁹
- * Foràneo (797): cast., ‘foraster’.¹⁷¹⁰
- Forasters (290): ‘nadiu o propi d’un poble diferent del que es troba’.¹⁷¹¹
- Forment (219): val., ‘blat’.
- Forner (845): ‘home que té un forn o hi treballa’.
- Fortuna (1135): ‘esdeveniment favorable’.
- Fosar (416): var., ‘cementeri’.
- Foser (410): ‘el qui cava les fosses per a enterrar els morts’.¹⁷¹²
- Franc (752): ‘lliure; exempt de subjecció, de domini d’un altre’.¹⁷¹³
- Franciscano (1095): cast., ‘pertanyent a l’orde de Sant Francesc’.
- Franga (138): var. ant., “franja”.
- Franquejar (1077): ‘deslliurar, fer exempt, algú de pagar contribució, tribut’.

---

¹⁷⁰⁴ DCVB (V: 894).

¹⁷⁰⁵ Documentat ja l’any 1695, amb el significat de lentitud rosseguera i freda, encara que Coromines hi afegeix el matís de fat, flasc, sense gràcia. Vegeu DECLC (IV: 42-43).

¹⁷⁰⁶ «*avia empeñat una font de plata y unes llànties y naveta de plata del servici y sacrestia de dita parròquia*».

¹⁷⁰⁷ «*Que es regonegent los papers de l’establiment de les terres de La Font Quintana*».

¹⁷⁰⁸ «*en la plaseta de la Font Fonda del Sant Christo*».

¹⁷⁰⁹ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 518.

¹⁷¹⁰ DCVB (V: 967).

¹⁷¹¹ Recollit amb la variant “foraster” com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 518.

¹⁷¹² Ens trobem també la variant amb doble ‘ss’, “fosser”(612).

¹⁷¹³ Recollit com a lèxic juridicoadministratiu dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 518.

- Frare (50): 'religió pertanyent a certes ordes, especialment a aquelles que tenen hàbit amb capulla'.
- * Fray (171): cast., "fra", 'forma abreviada del mot frare, que s'anteposa al nom dels religiosos de les ordes monàstiques'.¹⁷¹⁴
- Front (163): 'part anterior d'un edifici'.
- Fruit (1114): 'resultat', no doc. al *DCVB* (VI: 68-69).
- Fulano (781): cast., 'pronom amb què es designa una persona de la qual no sabem o no volem dir-ne el nom', no doc. al *DCVB* (VI: 77).¹⁷¹⁵
- Fundador (510): 'qui funda o ha fundat una cosa'.
- Funeral (1254): 'pertanyent a l'enterrament i a les exèquies d'un difunt'.
- Funeràries (42): v., 'funeral'.
- Funsió (839): 'celebració d'una cerimònia religiosa'.
- Furló (996): cast., 'cert tipus de cotxe antic'.
- Fuster (494): 'qui treballa la fusta i fa mobles i d'altres objectes'.
- Galera (474): 'claper oblong, molt llarg i ample construït a manera de paret seca per tal de recollir-hi gran quantitat de pedres', no doc. al *DCVB* (VI: 131-133).¹⁷¹⁶
- Galó (315): 'teixit passamà, fort i estret, de fil vegetal o metàl·lic, que serveix principalment per a guarnir vestits', 1a doc. al *DCVB* (VI: 140), 1744.¹⁷¹⁷
- Ganado (806): cast., 'bestiar'.
- Garbo (170): cast., 'generositat';¹⁷¹⁸ (1237): 'gràcia'.¹⁷¹⁹
- Garnacha (104): var. ant., 'vesta que es portava damunt de la gonella'.
- Gasto (54): cast., 'despesa, allò que es gasta'.¹⁷²⁰

---

¹⁷¹⁴ *DCVB* (VI: 43).

¹⁷¹⁵ Coromines ens diu que 'fulano' és un castellanisme intolerable, en la nostra llengua cal dir: 'en tal o en tal de tal'. Vegeu *DECLC* (IV: 223).

¹⁷¹⁶ El *DECLC* (IV: 283-285) no documenta aquesta accepció, al diccionari apareix aquest mot l'any 1120, amb el sentit de 'mostel, nom de peix'. Amb tot cal tenir present que Coromines ens diu que dins de la toponímia aquest mot ha pres en determinats indrets el significat figuratiu i físic, que d'una manera o altra remet a la figura de la 'nau de guerra': illes de roques, cantal al mig del riu, llengües de terra -argilosa- blava de les muntanyes. Per tant, aquest tros de terra cobert de pedres, ben bé en podria ser un altre exemple metonímic de l'ús d'aquesta paraula.

¹⁷¹⁷ La primera documentació que aporta el *DECLC* (IV: 309-310) és de 1647, fent referència a una espècie de cinta, pres del francès 'golon', derivat del francès antic 'galonner': 'adornar el cap amb cintes'.

¹⁷¹⁸ «... sent el dit convent y senyores de tanta estimació y garbo...».

¹⁷¹⁹ «... disposició del senyor deà, creent que per sa mà quedarà este cabildo ben ayrós y en garbo...».

¹⁷²⁰ Cal remarcar que des del segle XVI hi predomina aquesta forma castellanitzada, tot i que abans, en l'època medieval ens trobem amb el mot 'gast', v. *DCVB* (VI: 218).

- Gelociés (364): 'enreixat de llistons posat a una finestra o altra obertura, de darrere del qual hom pot veure sense ser vist'.
- Genuflecció (1023): 'acte de doblegar el genoll, en senyal de reverència, adoració o submissió', 1a doc. al DCVB (VI: 268), 1897.¹⁷²¹
- Goich (1224): 'emoció causada per la contemplació d'una cosa que ens plau gratament'.
- Governador (99): 'funcionari que governa una província o ciutat en representació del sobirà'.
- Grades (106): 'esglaó llarguer, com el d'un altar, d'una capella', 1a doc. al DCVB (VI: 362), 1725;¹⁷²² (870): 'seient col·lectiu a manera d'esglaó llarguer'.¹⁷²³
- Granat (135): 'agranat'.
- Granats (62): 'pedra preciosa de color vermell fosc'.
- Graons (97): 'escalons grans del portal d'una església'.
- Grava (444): 'carregar amb un impost, amb una obligació onerosa', 1a doc. al DCVB (VI: 395), 1917.¹⁷²⁴
- Gravamen (368): 'càrrega, obligació onerosa'.
- Greuges (33): 'acció danyosa o molesta'.
- Grillons (354): 'peça de ferro per subjectar a un home pres'.
- Guarda (372): 'vigilar perquè no s'esdevinga alguna cosa que cal impedir'.
- Guardes (353): 'persona encarregada de vigilar'.
- Guardià (106): 'encarregat de guardar o vigilar'.
- Guaret (1029): 'terra de conreu llaurada i encara no sembrada; especialment la que es deixa sense sembrar durant un o més anys perquè repose'.
- Guarnició (54): 'adorn que es posa a certes peces de vestir, per donar-los

---

¹⁷²¹ Joaquim Martí en l'estudi del *Libre d'antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 307, avança la documentació a l'any 1631.

¹⁷²² «... *Es féu un túmulo de dos grades ab moltes llums...*». Dins del mot 'grau', amb el significat d'esglaó, escaló', el DECLC (IV: 628-31) documenta la paraula 'grada, escalinata', derivada del llatí GRADA. Coromines ens diu que aquest mot llatí que dóna en l'occità antic 'graza' i en el castellà 'grada' ja el trobem en textos de finals del segle XIII.

¹⁷²³ «... *los beneficiats prendan les llums en lo cor y els senyors capitulars a les grades del presbiteri...*».

¹⁷²⁴ El verb 'gravar' Coromines el document l'any 1839, amb el sentit de sotmetre a una càrrega, deute o obligació'. Vegeu DECLC (IV: 652).

- més bella aparença i més riquesa’.
- Gubileu (1243): var., v. ‘jubileu’.
  - Guió (1243): ‘senyera o petit estendard que va davant d’una processó o seguici, a manera de guia’, 1a doc. al DCVB (VI: 467), 1910-1915.¹⁷²⁵
  - Guñi (945): ‘juny’.
  - Hàbil (749): ‘llest, capaç de fer bé una cosa’.¹⁷²⁶
  - Hàbit (872): ‘vestit propi d’una determinada orde religiosa’.¹⁷²⁷
  - Hasta (42): cast., ‘fins a’, v. prep.
  - Hepidèmia (622): ‘malaltia accidental transitòria, generalment infecciosa, que es difon a un gran nombre de persones d’una zona determinada’.
  - Heretat (374): ‘propietat rústica’.
  - Himnes (400): ‘cant de lloança a Déu o als sants’.
  - Home (667):¹⁷²⁸ «*home de bé*», ‘el qui obra segons la llei moral’, no doc. al DCVB (VI: 530).
  - Honestitat (1165): ‘qualitat que demostra decència’, 1a doc. al DCVB (VI: 545), 1918.¹⁷²⁹
  - Hospedaje (996): ‘hostatjament’.
  - Hospicis (210): ‘casa on es recull i mantenen els pobres o els orfes’, 1a doc. al DCVB (VI: 557), 1875-1876.¹⁷³⁰
  - Hull (1211): graf. ant., ‘ull’.
  - Husurers (1184): var. formal, “*usurer*”, ‘qui presta diners amb usura’.
  - Iglésia (7): var. moderna, v. ‘església’.¹⁷³¹
  - Immediat (974): ‘no allunyat o separat en el temps’, 1a doc. al DCVB (VI:

---

¹⁷²⁵ També ens trobem amb a les nostres *Actes capitulars* la variant cast., ‘ginó’ (974), aquesta però documentada en un únic cas.

¹⁷²⁶ Amb la variant ‘àbil’ (455).

¹⁷²⁷ Amb la forma ‘àbit’ (17).

¹⁷²⁸ Aquest mot acompanyat de diferents adjectivacions expressa qualitats, professions o condicions que s’atribueixen a l’individu.

¹⁷²⁹ Coromines amb el sentit d’honorable, honrat, documenta la paraula ‘honest’, l’any 1325; ‘honestat’, en 1288; mentre que ‘honestedat’, apareix ja al segle XVIII, el 1748. Vegeu *DECLC* (IV: 808).

¹⁷³⁰ Aquest mot pres del llatí ‘*hospitium*’ (hospitalitat, acolliment, refugi), apareix documentat al *DECLC* (IV: 824) l’any 1696.

¹⁷³¹ És la variant més documentada a les nostres *Actes capitulars*, tot i semblar un castellanisme hem de tenir en compte que el DCVB (V: 345-346) considera aquesta forma com una mostra moderna de les variants antigues ‘esgleya’ i ‘esglesa’. Coromines discrepa d’aquesta opinió i porta testimonis ben antics de l’ús de la fora ‘iglésia’ *DECLC* (III: 587). Per a més informació vegeu l’estudi de Vicent Josep Escartí dins de *Joaquim Aierdi. Dietari. Notícies de València i son regne. De 1661 a 1664 i de 1667 a 1679*, Ed. Barcino, Barcelona, 1999, p. 153.

588), 1820.

- Impetrat (1164): ‘obtenir a força de precs’.
- Import (99): ‘valor, cost d’una cosa que s’adquireix’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 602), 1889-1902.
- Impost (443): ‘part de la despesa pública que l’Estat o altre organisme civil imposa a cada ciutadà’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 605), 1893.¹⁷³²
- Impugne (438): ‘refutar amb raonaments’, no doc. al *DCVB* (VI: 611-612).¹⁷³³
- Incens (221): val., “encens”, 1a doc. al *DCVB* (VI: 617), 1914.¹⁷³⁴
- Incensers (944): ‘braseret amb tapadora que serveix per cremar encens i dirigir el fum a l’altar i la imatge’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 617), 1893.
- Incobrible (59): ‘que no es pot cobrar’, no doc. al *DCVB* (VI: 622).
- Incomodar (1253): ‘causar incomoditat; molestar’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 623).
- * Incorcòrdia (676): var. “incòrdia”, ‘aversió, antipatia’.¹⁷³⁵
- Incumbències (221): ‘obligació imposada per un càrrec a qui les exerceix’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 632), 1735.¹⁷³⁶
- Individuació (996): ‘dotar d’individualitat’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 642), 1741
- Indult (1165): ‘remissió d’una pena o d’una obligació legal atorgada per una autoritat competent’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 646), 1885.¹⁷³⁷
- Indústria (1224): ‘aplicació de l’enginy per a l’execució d’alguna cosa’.

---

¹⁷³² Aquest mot ens apareix al *DECLC* (IV: 843; VI: 688) l’any 1905. Coromines apunta que aquesta paraula en un primer moment s’utilitzava amb la variant d’‘impòsit’. Documentada per primer cop entre 1803-1805.

¹⁷³³ Coromines documenta el mot ‘impugne’ amb l’accepció de ‘no castigat’, *DECLC* (IV: 840; V: 550; V: 645-646). Coromines defensa que aquest mot no haja de ser censurat en català, tot i que sempre ha estat més nostre, i sona millor en la nostra llengua: ‘impunit’.

¹⁷³⁴ El mot ‘encens’ es troba documentat ja el 1271 al *DECLC* (III: 321), fent referència a la resina aràbiga usada per encendre perfumant les esglésies. La paraula ‘encenser’ es troba ja al segle XIV, 1344. Amb tot cal tenir present que els mots moderns ‘incens’, ‘incensar’, són formes d’influència del castellà, tot i que no cal oblidar que són paraules derivades del llatí ‘incensum’.

¹⁷³⁵ *DCVB* (VI: 628). La paraula ‘incordi’ deriva del castellà ‘incordio’. Abans ‘encordio’ designava un tumor format en el pit del cavall, com el català antic ‘anti cor’, atés que aquest tumor es trobava damunt del cor dels cavalls, des del mal d’aquests, el mot es va estendre als bulons sifítics, quan va propagar-se aquesta malaltia. La primera documentació que presenta el *DECLC* (IV: 844-845) és de l’any 1840, com a terme de la manescalia, encara que a partir de la forma castellanitzada ‘encordio’.

¹⁷³⁶ El *DECLC* (IV: 845) documenta el mot l’any 1735, amb el sentit d’inclinar-se, dedicar-s’hi, ser de la incumbència d’algú; per tant, de la seua obligació.

¹⁷³⁷ El *DECLC* (IV: 847) avança la datació a l’any 1647. Coromines ens diu que amb el sentit de ‘perdó’, aquest terme entra en ús dins del món eclesiàstic i més especialment papal, i sols s’estengué en el segle XIX a l’autoritat civil.

- Infantillo (383): val., ‘escolanet’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 654), 1934.
- Infermat (489): forma ant., ‘malaltia’.
- * Infraescrit (138): v. ‘infrascrit’.¹⁷³⁸
- * Infrafermat (42): ‘persona que signa al final d’un escrit’.¹⁷³⁹
- * Infracfet (921): ‘fet més avall’.¹⁷⁴⁰
- Infraoctava (57): ‘cadascun dels sis dies compresos entre el primer i el darrer de l’octava d’una festa eclesiàstica’, no doc. al *DCVB* (VI: 664-665).
- Infrascrit (1155): ‘escrit més avall; indicat al capdavall’;¹⁷⁴¹ (1071): ‘persona que signa al capdavall d’un escrit’, no doc. al *DCVB* (VI: 665).¹⁷⁴²
- Inibir (1049): var., ‘impedir en virtut d’autoritat’.
- Inquisidor (30): ‘jutge del tribunal de la Inquisició’.
- Instància (612): ‘sol·licitud, petició escrita’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 685), 1887-1902.
- Integral (1165): ‘sencer, complet’, 1a doc. al *DCVB* (VI: 692), 1953.
- Intendència (948): ‘direcció, cura i govern d’una cosa’, no doc. al *DCVB* (VI: 695).
- Intensià (948): v. ‘intendència’.
- Interim (391): forma ant. ‘interinitat’.
- * Interino (63): cast., ‘que exerceix el càrrec en substitució d’algú altre’.¹⁷⁴³
- * Interpolats (607): ‘posats entre els altres; intercanviats, alterats, canviats’.¹⁷⁴⁴
- * Intestada (397): ‘que ha mort sense haver fet testament’.¹⁷⁴⁵
- Introits (400): ‘antífona i versicles amb què se sol començar la missa’.
- Inveterat (142): ‘Corroborat per la vellesa; fortament arrelat a força de

---

¹⁷³⁸ *DCVB* (VI: 664).

¹⁷³⁹ *DCVB* (VI: 664). També ens trobem amb la variant ‘infracfirmat’, amb molta més presència a les nostres *Actes capitulars*. La paraula ‘fermar’ designa l’acte de demanar vigor, especialment la ferma d’un dret. Vegeu *DECLC* (III: 977).

¹⁷⁴⁰ *DCVB* (VI: 664).

¹⁷⁴¹ «... *Repartiment de lluïsmes, entre els senyors del boixart infrascrit...*».

¹⁷⁴² «... *feta convocació per papers per el infrascrit racional de cabildo...*». Coromines ens diu que el mot ‘infrascrit’ és menys usual en català, en el seu lloc hi apareixen les variants ‘sotascrit’ i ‘sotascriure’. El primer cop que ens apareix documentat ‘infrascrit’ és l’any 1803, *DECLC* (IV: 854; III: 561).

¹⁷⁴³ *DCVB* (VI: 699). Amb tot, hem de tenir present que la primera documentació que se’ns dona del mot ‘interí’ al *DCVB* és de l’any 1911.

¹⁷⁴⁴ *DCVB* (VI: 702).

¹⁷⁴⁵ *DCVB* (VI: 705).

temps;’.

- Isglésia (178): vul., v. ‘església’.
- * Isleta (881): cast., ‘conjunt de cases separades per un carrer o una plaça’.¹⁷⁴⁶
- Jornal (621): ‘mesura agrària equivalent a l’extensió de terra que es llaura normalment amb un parell de mules en un dia’.¹⁷⁴⁷
- Jubilar (1081): ‘deixar d’exercir un servei per raó de vellesa o impossibilitat’, no doc. al DCVB (VI: 784).¹⁷⁴⁸
- Jubileu (452): ‘indulgència plenària, solemne i universal, que el Papa concedeix en determinats temps i ocasions’.
- Jurisdicció (148): ‘dret d’exercir autoritat’.
- Jutge (171): ‘encarregat d’aplicar les lleis i té autoritat per a sentenciar i jutjar’.
- Kiries (445): var., ‘passatge del començament de la missa en el qual el sacerdot repeteix sis vegades *kyrie eleison* i tres vegades *Christ eleison*’.
- Lasto (3): cast., rebut o carta de pagament que es lliura a qui paga per un altre, perquè en pugui cobrar.
- Lector (63): ‘clergue que ha rebut la segona de les ordes menors, en virtut de la qual ensenyava als catecúmens i neòfits els rudiments de la religió i llegia el passatge de l’Escriptura’.
- Limosna (9): cast., “almoïna”.¹⁷⁴⁹
- * Límpio (403): cast., «passar en net», ‘en la forma correcta i definitiva’.¹⁷⁵⁰
- Litació (761): cast., v. “sacrifici”.
- Litigi (828): ‘acció de pledejar’.
- * Llans (698): cast., ‘clar, evident’.¹⁷⁵¹

---

¹⁷⁴⁶ DCVB (VI: 727).

¹⁷⁴⁷ El ‘jornal’ es divideix de diferents maneres segons les comarques: en sis fanecades a la regió septentrional del País Valencià, i en quatre fanecades a la meridional. Amb tot, el jornal ordinari de mules equival a 96’76 metres quadrats.

¹⁷⁴⁸ Amb el sentit d’exempció de treball, documentat ja l’any 1647 al DECLC (IV: 914).

¹⁷⁴⁹ El mot ‘limosna’ és el que hi té més freqüència a les nostres *Actes capitulars*, de fet ens trobem amb 65 casos on apareix aquesta paraula. Mentre que el mot ‘almoïna’ ens apareix només en 5 ocasions, amb la dissimilació de la «i» posttònica: «... loació y aprovació de tres fanecades de terra de un luisme de 11 lliures a que responien los hereus de Domingo Bassa, a la almoïna de Agulló, unit a mensa capitular en la venda que han fet a Miquel Albalat...» [775].

¹⁷⁵⁰ DCVB (VI: 845).

¹⁷⁵¹ DCVB (VI: 865).

- Llansos (681): “llaços”, ‘lligam, allò que uniex estretament’.
- Llànties (223): ‘aparell per fer llum’.
- Llaurador (107): val., ‘persona dedicada als treballs agrícoles o que viu del camp’.
- Llavatori (66): val., ‘cerimònia de rentar els peus a dotze pobres, que es fa el Dijous sant en memòria del rentament de peus que Jesucrist féu als apòstols’.
- Llabor (294): forma ant., ‘treball’.
- Llegítim (173): var., ‘legítim’.
- Lletania (58): ‘pregària consistent en una sèrie d’invocacions a la Mare de Déu, a Jesucrist o als Sants’.
- Lletrat (384): ‘advocat’.
- Lliura (10): ‘moneda antiga que a Catalunya i Mallorca tenia 20 sous i a València quinze quinzets o reals’.¹⁷⁵²
- Lliurea (1163): ‘vestit distintiu, pel color, galons, botons’.¹⁷⁵³
- Lloació (181): ‘aprovar; donar per bo un acord, una determinació’.
- Lloba (1165): ‘vestidura talar ampla i amb esclavina que solen emprar els eclesiàstics’, 1a doc. al *DCVB* (VII: 36), 1920.¹⁷⁵⁴
- Lloguer (197): ‘preu convingut pel preu d’una cosa en què se cedeix una cosa a un altre per un temps determinat’.
- Lloïsmes (213): v., ‘lluïisme’.
- Llongeta (373): var. form., “lлотgeta”, ‘galeria; part d’un edifici oberta d’un o més costats amb arcs sostinguts per columnes o pilars’.
- Lluïisme (181): ‘Dret del senyor directe a rebre una part del valor de la cosa emfitèutica o feudal que es transmet a tercera persona, quan el senyor no fa ús del dret de *fadiga*’
- Llumenària (416): v. ‘lluïnària’.
- Llumener (631): ‘encarregat d’encendre i apagar els llums d’una

---

¹⁷⁵² 1 lliura = 20sous = 240 diners.

¹⁷⁵³ Aquest vestit era emprat pels criats de casa noble, al *DCVB* (VII: 33-34) no ens diu res del seu ús per part dels músics, que és el cas que documentem a les *Actes capitulars*: «... *Que no se admeta músich que porte lliurea...*».

¹⁷⁵⁴ El *DECLC* (V: 234) parla d’una espècie de mantell, tot i que no ens documenta la seua aparició.

- església', no doc. al DCVB (VII: 79).¹⁷⁵⁵
- Lluaminària (43): 'conjunt de llums encesos per a solemnitzar una festa, posats especialment en les finestres, balcons, carrers...'
  - Loació (191): v. 'lloació'.
  - Longeta (243): v. 'llongeta'.
  - Lucrar (1036): 'guanyar; treure profit', no doc. al DCVB (VI: 861).¹⁷⁵⁶
  - Macho (1047): cast., 'mul'.
  - Machons (1030): cast., 'pilar de fàbrica'.
  - Madexes (864): 'porció de fil enrotllat'.
  - Madura (700): 'prudent, no precipitat'.
  - * Magíster (198): 'sotssagristà'.¹⁷⁵⁷
  - Magisteri (749): 'càrrec de mestre'.
  - Maitines (15): v., 'matines'.
  - Malmesor (160): v. 'marmessor'.
  - Manchador (75): 'el qui manxa per donar vent a l'orgue', 1a doc. al DCVB (VII: 217), 1934.
  - Mandat (924): 'orde, precepte que el superior dóna als seus súbdits', 1a doc. al DCVB (VII: 188), 1887-1902.¹⁷⁵⁸
  - Manobres (702): 'jornaler que ajuda en la feina de paleta o mestre de cases, portant-li els materials, pastant el guix'.
  - Manteu (399): 'mantell, i especialment la capa que porten els sacerdots'.
  - Marca (204): 'senyal per distingir algú o fer-lo coneixedor entre els altres; especialment, com a càstig'.
  - Marcha (1243): 'acció d'anar-se'n, de partir d'un lloc', 1a doc. al DCVB

---

¹⁷⁵⁵ Com a llum de 'gantxo o tea' el DECLC (V: 302) ho documenta ja l'any 1380. Amb tot cal remarcar que el mot 'luminero' que remet a la nostra accepció hi pareix per primer cop l'any 1646. Coromines ens diu que al País Valencià i en el Matarranya el substantiu 'llumerer' designa al 'fester' o a les comparses que prenen part en grans funcions religioses i desfilades populars de les festes anyals, atés que en els dies festius estaven encarregats de les llànties dels santuaris i de les esglésies.

¹⁷⁵⁶ El mot 'lucrar' derivat del llatí '*lucrari*': 'fer guanys', apareix al DECLC (V: 244; V: 317) l'any 1696, segons Coromines utilitzat en català per a fer referència a terminologia de llenguatge legal.

¹⁷⁵⁷ DCVB (VII: 118). Joaquim Martí el documenta al *Libre d'antiquitats de la Seu de València*, i ens diu que és un mot de formació cultista, pres del llatí MAGISTER.

¹⁷⁵⁸ Coromines considera la paraula 'mandat' un castellanisme, 'mandato', el qual proposa que siga canviat per 'encàrrec, missió'. Vegeu DECLC (V: 417; V: 407). Recollit com a castellanisme dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 468.

(VII: 273-274), 1879-1885.¹⁷⁵⁹

- Marit (393): 'home casat'.
- Marmesor (69): 'persona encarregada per complir la voluntat d'un testador'.
- Maser (700): forma ant., 'persona que porta una maça com a emblema d'una altra autoritat i obre la marxa dels ajusts a què dita autoritat assisteix'.
- Matinal (9): 'missa que es diu a primera hora del matí'.
- Matines (7): 'la primera de les hores canòniques; sèrie de nou psalms i nou lliçons, que se solen resar a mitjanit o a primera hora del matí; especialment, el cant solemne dels dits psalms i lliçons abans de la missa de la mitja nit de la festa de Nadal'.
- * Matrís (1023): cast., "matriu", 'escrit que resta arxivat per a poder comprovar, si cal, les còpies que se n'han fet'.¹⁷⁶⁰
- Matutinal (49): v. 'matinal'.
- Medecines (259): 'substància aplicada a guarir malalties'.
- Meixcabada (42): "menyscabada", 'sofrir detriment o reducció a menys'.
- Memorial (81): 'escrit on es consignen les coses que cal recordar o tenir presents'.
- Menester (47): 'ser necessari'.
- Menjadors (622): 'establiment destinat per servir menjar a determinades persones, sobretot els d'usos públics', no doc. al *DCVB* (VII: 347).¹⁷⁶¹
- Mensa (66): 'conjunt de rendes eclesiàstiques'.
- Mentre (42): 'indica simultaneïtat, concurrència de temps'.
- Mentres (452): v. 'mentre'.¹⁷⁶²
- Mer (972): 'pur, sense mescles'.
- Mercader (138): 'qui tracta o comercia amb gèneres vendibles'.

---

¹⁷⁵⁹ La primera documentació de 'marxa' es troba en l'any 1535, *DECLC* (V: 508). Cal tenir present que Coromines ens diu que s'abusa molt d'aquest mot, el fet d'usar-lo en el sentit d'anar-se'n constitueix un gravíssim i inexcusable castellanisme, afavorit pel militarisme castellà.

¹⁷⁶⁰ *DCVB* (VII: 309). Al *DCVB* es recull la forma 'matriç', com a variant formal, encara que ens diu que és poc acceptable.

¹⁷⁶¹ El *DECLC* (V: 580) fa referència a 'home menjador', documentat el 1647; mentre que el sentit local es registrat, eixe mateix any, per la variant 'sala de menjar'.

¹⁷⁶² Cal remarcar que aquesta varietat és la més emprada als nostres documents, ens apareix en 9 ocasions. L'altra de les variants 'mentre', es registra solament dues vedades.

- Mersenari (839): ‘pertanyent a l’orde de la Mercè’.¹⁷⁶³
- Mesada (405): ‘espai de temps en què un prelat té certes atribucions’;¹⁷⁶⁴
(338): ‘paga o salari corresponent a un mes’.¹⁷⁶⁵
- Mestre (296): ‘el qui ensenya ciència, art, ofici, o té el títol per a ensenyar-ne’; *mestre campaner* (1224): ‘persona que fabrica campanes’;¹⁷⁶⁶
mestre de capella (123): ‘director d’una capella de música’; *mestre de cerimònies* (191): ‘el qui dirigeix les cerimònies d’una església’;¹⁷⁶⁷
mestre de obres (699): ‘el que dirigeix la construcció d’edificis’;¹⁷⁶⁸ *mestre de òrgens* (506): ‘organista’.¹⁷⁶⁹
- Metge (1178): ‘qui practica l’art de guarir o té el títol per a exercir-la’.
- Metropolità (1186): ‘relatiu o pertanyent a la metròpoli’.
- Migdia (1077): ‘toc de campana que es fa a l’hora del mig del dia’, 1a doc. al DCVB (VII: 416), 1919.
- Miger (186): ‘qui conrea una propietat rústica amb el contracte de repartir-se els fruits meitat per meitat amb el propietari’, 1a doc. al DCVB (VII: 416), 1922.¹⁷⁷⁰
- Milacres (660): v. ‘miracles’.
- Militar (899): ‘pertanyent o relatiu a la milícia, a l’exercici de les armes’.
- Minerva (42): ‘missa solemne amb exposició del Santíssim Sagrament seguida de processó amb la Custòdia’.
- Ministeri (889): ‘ofici, funcions del qui té deure d’executar alguna cosa’.
- Ministres (187): ‘qui exerceix un ministeri’.
- Ministrils (416): forma ant., ‘executant o sonador d’instrument musical’.
- Minuta (682): ‘escrit sobre el qual es fa una còpia’, no doc. al DCVB (VII: 436).
- Minutari (1129): ‘quadern on es posen les minuts de les escriptures

---

¹⁷⁶³ Tot i que el DCVB (VII: 370-371), no recull aquesta forma com a ‘representant de l’orde de la Mercè’, sinó que presenta el mot ‘mercedari’, ens diu que aquesta accepció és recollida al *Diccionari General de la Llengua Catalana*, por Pompeu Fabra. Barcelona, 1932.

¹⁷⁶⁴ «... determinaren que el síndich capitular done recado a la Ciutat per medi del regidor de mesada dient que no presisant la guàrdia del Portal per la pesta de Marsella...».

¹⁷⁶⁵ «... dret de luisme 16 lliures 4 sous y de mesada vella...».

¹⁷⁶⁶ No doc. al DCVB (389-392).

¹⁷⁶⁷ No doc. al DCVB (389-392).

¹⁷⁶⁸ No doc. al DCVB (VII: 389-392).

¹⁷⁶⁹ *Idem*.

¹⁷⁷⁰ L’any 1936 es documenta aquest mot fent referència al pagès parcer, vegeu *DECLC* (V: 670).

- atorgades a un notari', no doc. al *DCVB* (VII: 436).
- Miracles (759): 'fet sobrenatural o que es desvia de les lleis conegudes de la naturalesa'.
  - Miserable (196): 'digne de compassió per la seua desgràcia, i especialment per la seua extrema pobresa'.
  - Misèria (321): 'extrema pobresa'.
  - Misericòrdia (140): 'profunda pietat o compassió que impulsa a perdonar'.
  - Missa (37): 'sacrifici incruent del cos i sang de Jesucrist, que el sacerdot ofereix a Déu sota les espècies de pa i vi en memòria del sacrifici de la creu'.
  - Missal (1086): 'llibre que conté les oracions de la missa i la indicació de les seues cerimònies'.
  - Misser (243): 'tractat equivalent a *mon senyor*, que es donava a persones de molta autoritat i principalment a la gent lletrada'.
  - Missió (221): 'sèrie continuada de prèdiques, exercicis, que es fa durant alguns dies en una localitat per sacerdots procedents d'una altra'.
  - Misteri (940): 'dogma cristià inaccessible a la raó i que ha de ser objecte de fe'.
  - Mitra (49): 'cúmulo de les rendes d'una diòcesi', no doc. al *DCVB* (VII: 470).¹⁷⁷¹
  - Modo (9): cast., 'manera; forma particular de ser, de fer, d'obrar'.
  - Mol (529): vari. 'molt'.
  - Moliner (997): 'qui té al seu càrrec o treballa en un molí'.
  - Monesillo (1244): 'escolanet', no doc. al *DCVB* (VII: 536).¹⁷⁷²
  - Monestir (1152): 'casa on viuen en comunitat frares i monges'.
  - Montañas (623): forma ant., 'muntanya'.
  - Monument (104): 'altar més o menys adornat que es disposa en les esglésies per a exposar-hi durant el Dijous i Divendres Sant l'urna que

---

¹⁷⁷¹ La paraula 'mitra' dins del *DECLC* (V: 707) remet a la cinta utilitzada per cenyir la testa, o a una espècia de tiara o turbant dels perses; per tant no documenta el sentit de la nostra accepció. La primera documentació hi pareix en l'any 1697.

¹⁷⁷² Variant del valencià meridional, recollida sobretot a les localitats de Guardamar, El Pinós, Crevillent; aquest fet tal volta ens done alguna indicació de l'origen del racional de capítol, que en aquest cas és Maties Jordà.

representa el sepulcre de Jesucrist’.

- Morador[s] (917): cast., ‘habitant’, 1a doc. al DCVB (VII: 565), 1813 .
- Mortisació (141): v. ‘amortisar’.
- Mossén (12): ‘tractament que s’anteposava al nom o al títol de personatges de categoria elevada (prelats, clergues, cavallers, graduats en dret)’.
- Mudança (1168): ‘canvi’.
- Mudar (712): ‘reemplaçar una cosa per una altra’;¹⁷⁷³ (1153): ‘reemplaçar un vestit o peça de vestit per altres.’¹⁷⁷⁴
- Mudat (712): ‘sofrir un canvi; passar a ser d’una altra manera’, 1a doc. al DCVB (VII: 637-638), 1887-1902.
- Muller (101): ‘dona esposada’.
- Multa (461): ‘pena pecuniària’, no doc. al DCVB (VII: 644).¹⁷⁷⁵
- Museta (683): v. dimit., “mussa”, ‘peça de vestit que cobreix els pits, les espatlles i l’esquena, i es du com a insígnia de canonge, de doctor, de rector o de beneficiat’.¹⁷⁷⁶
- Músic (264): ‘persona que es dedica a la música’.
- Música (57): ‘combinació de sons d’acord a les lleis de la melodia, harmonia i ritme’;¹⁷⁷⁷ (59): ‘conjunt d’instruments i sonadors’.¹⁷⁷⁸
- Nadal (7): ‘festa commemorativa del naixement de Jesucrist’.
- Naveta (481): ‘vas de forma llarguera que serveix per a tenir l’encens que ha de posar-se a l’encenser’.
- Naya (876): graf. ant., “naia”, ‘terrat provist de baranes que hi ha dalt de la llotja’, no doc. al DCVB (VII: 691).¹⁷⁷⁹
- Nebot (50): ‘fill del germà o de la germana’.
- Negoci (162): ‘assumpte administratiu’.

---

¹⁷⁷³ «... havent el senyor don Mathias Jordà portat recado al senyor governador que no volia mudar sabiduria de la carta del senyor vicari general...».

¹⁷⁷⁴ «que el senyor canonge Ventura Soler li escrigués al seu corresponent de Roma [que] manàs expedir la bul·la per a mudar de àbits».

¹⁷⁷⁵ El mot ‘mulcta’, amb el sentit de pena de dinés és documentat per primer cop l’any 1507, DECLC (V: 833).

¹⁷⁷⁶ També ens trobem la variant ‘muceta’ (1165).

¹⁷⁷⁷ «... tot lo gasto de lumenàries, campanes, sermó, música y qualsevol altre gasto que se oferira...».

¹⁷⁷⁸ «... que per a major assistència en lo cor y en la música es busquen dos infantillos...».

¹⁷⁷⁹ Concretament es tractaria de la part superior que es trobava dalt de la ‘llotgeta’. Amb el sentit de galeria coberta, Coromines ens la documenta, en un primer moment, c. 1360; i ja amb una certa regularitat a partir de 1490. vegeu DECLC (V: 869).

- Nevateria (783): ‘botiga o lloc on es ven neu’, 1a doc. al DCVB (VII: 749), 1891.
- Nicho (929): ‘concavitat practicada en un retaule per posar-hi una estàtua’, 1a doc. al DCVB (VII: 759), 1829.¹⁷⁸⁰
- Ninyo (54): ‘imatge que representa a Crist en la seua infància’, no doc. al DCVB (VII: 460).
- Noblea (1070): val. ‘gent noble, aristocràtica’, no doc. al DCVB (VII: 767).
- Nomenar (46): ‘designar per a un càrrec o per a una funció’.
- Nòmina (731): ‘llista de noms de persones o coses.’
- Nona (139): ‘la darrera de les hores canòniques menors, que precedeix les completes’.
- Notari (43): ‘funcionari públic autoritzat per a donar fe, conforme a les lleis, dels contractes i altres actes extrajudicials’.
- Notificar (170): ‘fer saber; donar notícia, especialment, amb caràcter oficial o en funcions jurídiques’.
- Notori (1194): ‘manifest, conegut públicament’.
- Novena (762): ‘espai de nou dies dedicats a una devoció o culte especial’.
- Novenari (1070): ‘novena, especialment de devoció i culte especial’, 1a doc. al DCVB (VII: 801), 1879-1885.¹⁷⁸¹
- Nul·la (476): ‘que es redueix al no-res; que no té cap força o validesa legal’.
- Número (104): cast., ‘nombre amb què una persona o cosa és designada dins una sèrie o una col·lecció’.¹⁷⁸²
- Nunca (72): forma ant., ‘no mai’.¹⁷⁸³
- Nunci (739): ‘ambaixador del Papa prop d’un estat’.
- Núncio (404): cast., v. ‘nunci’.

---

¹⁷⁸⁰ La documentació que ens apareix al DCVB fa referència a la paraula ‘nínxo’ o ‘nínxol’. Coromines registra la forma ‘nitxo’: fornícula per posar-hi una estàtua, un altar..., el 1696, (DECLC, V: 928). L’estudi del *Dietari de mossén Aierdi*, op. cit., avança la documentació a l’any 1661, p. 155.

¹⁷⁸¹ Apareix per primer cop, dins del DECLC (V: 971), l’any 1805; amb el significat d’exèquies celebrades en el nové dia després de la defunció. L’estudi del *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 314, avança la documentació a 1631.

¹⁷⁸² Cal remarcar que el DCVB (VII: 808) diu que tot i ser un castellanisme, atès que la forma vertaderament catalana és ‘nombre’, s’admet la forma ‘número’ en determinats casos; especialment en els que hem exposat en la definició anterior. Amb tot hem de remarcar que la primera mostra que es documenta es remunta al 1571, a més la seua etimologia no descarta que pugui ser un llatanisme: NUMEROSUS.

¹⁷⁸³ El DCVB (VII: 809) es planteja si és un castellanisme, però ens diu que davant de la inexistència del mot *nunca* en el català modern, sembla més probable que siga un llatanisme, pres de l’ètim NUNQUAM.

- Obedir (533): v. 'obeir'.
- Obeir (62): 'complir allò que algú mana'.
- Obispat (1089): cast., 'territori designat a un arquebisbe per tal d'exercir les seues funcions i jurisdicció'.
- Obispo (946): cast., v. 'arquebisbe'.
- * Obleera (1245): cast., 'atuell o caixa per a les oblees'.¹⁷⁸⁴
- Obrer de vila (191): val. 'mestre de cases, paleta'.
- Obsequi (974): 'element amb què es fa mostra de grans atencions, de presents, de mostres de gran afecte'.
- Obstinat (724): 'mantenir tenaçment l'opinió, propòsit o resolució, sense escoltar ni cedir a les amonestacions, consells, ni arguments'.
- Obtenir (166): 'arribar a tenir amb esforç'.
- Obtindre (1206): val., v. 'obtenir'.
- Obuè (1117): 'instrument músic de vent, consistent en un tub de fusta que en l'extrem superior acaba en un canó de metall amb doble llengüeta de canya, i en l'altre extrem s'eixampla lleugerament', 1a doc. al *DCVB* (VII: 834), 1935.¹⁷⁸⁵
- Obviar (142): 'oposar-se, posar obstacle'.
- Obs (45): forma antiga, "ops": 'per a ús i profit'
- Octava (58): ll., 'espai de huit dies durant els quals l'Església celebra una festa solemne, la diada de la qual s'escau el primers dels dits huit dies', no doc. al *DCVB* (VII: 857-858).¹⁷⁸⁶
- Ocurria (901): barb., 'ocórrer'.¹⁷⁸⁷
- Ofici (111): 'hores canòniques que els religiosos ha de recitar cada dia'.
- Oficial (1205): 'qui exerceix un ofici o càrrec sota les ordres o representació d'un cap'.

---

¹⁷⁸⁴ *DCVB* (VII: 831). Hem de remarcar que aquesta peça formaria part dels elements de l'escribania, atés que l'"oblea" és 'el disc petit de pasta de farina o d'altra matèria aglutinant, que s'emprava per a cloure les cartes'.

¹⁷⁸⁵ L'oboè, com a instrument de vent, de fusta, apareix per primer cop documentat l'any 1805. Vegeu *DECLC* (VI: 17).

¹⁷⁸⁶ Tot i que la forma d'aquest mot en castellà siga també 'octava', trobem que és més possible que siga un llatanisme pres de l'ètim OCTAVA. El *DECLC* (VI: 32; IX: 405), ens diu que vuitada deriva del llatí 'octava' (dies): 'dia huité, espai de huit dies', no documentat.

¹⁷⁸⁷ Només ens trobem un cas amb la forma del ver 'ocórrer', que fa referència a la variant antiga 'acudir a donar auxili, a socórrer': «... *determinaren que sobre el memorial de Sifres que ocórrega el senyor Conca...*» (747). La resta de casos presenten la variant de l'infinitiu 'ocurrir', en aquests casos fent referència a l'accepció 'esdevenir, succeir; produir-se un fet en relació a un altre'.

- Oficiar (134): ‘celebrar l’ofici diví’.
- Olivars (379): ‘lloc plantat d’oliveres’.
- Olvit (461): cast., ‘oblit’.
- Ombros (215): cast., ‘muscles’.
- Onsa (294): var. dis., “unça”, ‘pes equivalent a la dotzena part d’una lliura’, no doc. al *DCVB* (VIII: 7).
- Opositor (455): ‘qui concorre a unes oposicions per a l’ocupació d’un càrrec’.
- Oració (58): ‘fórmula amb què es prega a Déu o als sants’.
- Oratori (191): ‘capelleta o església pública’, 1a doc. al *DCVB* (VIII: 22-23), 1877.
- Ordinari (257): ‘autoritat eclesiàstica diocesana; bisbe d’una diòcesi’, 1a doc. al *DCVB* (VIII: 31), 1916.¹⁷⁸⁸
- Òrfenes (847): ‘mancat de pare o de mare; es diu especialment de l’infant menor que no té pares’.
- * Organiste (136): val., var. fon., ‘qui té per professió tocar l’orgue’.¹⁷⁸⁹
- Ornament (493): ‘vestidures sagrades que porten els sacerdots quan celebren’, 1a doc. al *DCVB* (VIII: 52), 1725.¹⁷⁹⁰
- Otorgar (258): ‘atorgar’.
- Pache (602): ‘noi o jove afecte al servei d’un prelat’.¹⁷⁹¹
- Pació (106): var. ant., ‘passió’.
- Pagador (86): ‘pagable’.
- Pams (104): ‘mesura longitudinal’.¹⁷⁹²
- * Paraje (590): cast., ‘estat, ocasió i disposició d’una cosa’.¹⁷⁹³
- Parangonar (601): ‘establir comparació’, no doc. al *DCVB* (VIII: 222).
- Parava (409): ‘estar en possessió d’algú’, no doc. al *DCVB* (VIII: 223-

¹⁷⁸⁸ El mot ‘ordinari’ referit a l’autoritat eclesiàstica hi apareix per primer cop l’any 1696 dins del *DECLC* (VI: 101). Amb tot, l’estudi del lèxic al *Llibre de antiquitats* de Joaquim Martí documenta aquest mot l’any 1524.

¹⁷⁸⁹ *DCVB* (VIII: 42). També documentem la variant ‘organista’ (23), encara que sols ens apareix en sis ocasions mentre que ‘organista’ apareix 31 vegades. El *DECLC* (VI: 111) l’any 1530 remet a aquest mot per designar a aquell que toca l’orgue.

¹⁷⁹⁰ L’any 1430 Coromines ja documenta ‘ornament’ fent esment a les vestidures sagrades que usen els sacerdots; vegeu *DECLC* (VI: 117).

¹⁷⁹¹ Tal volta aquesta paraula reflectesca mostres del fenomen de l’apitxat. També ens apareix la variant ‘patje’ (996).

¹⁷⁹² Al País Valencià es compta el ‘pam ordinari’ a 226 mil·límetres, vegeu *DCVB* (VIII: 163-164). Dins de les mesures podem establir que 1 vara o alna = 4 pams = 48 dits.

¹⁷⁹³ *DCVB* (VIII: 219).

226).¹⁷⁹⁴

- Pare (69): 'títol i respecte que es dóna als sacerdots, especialment als regulars'.
- Parer (45): 'opinió, manera de veure o judicar un assumpte'.
- Paritat (1193): 'igualtat entre dos termes'.
- Parròquia (77): 'circumscripció eclesiàstica urbana o rural en què la cura d'ànimes és confinada a un rector o vicari'.
- Parroquial (99): 'pertanyent a la parròquia'.
- Parroquians (99): 'qui pertany a una parròquia; feligrés'.
- Partida (51): 'porció de terrenys d'alguna extensió designada amb un mateix nom'.
- Pasqua (226): 'festa celebrada en recordança de la resurrecció de Jesucrist'.¹⁷⁹⁵
- Passió (764): 'setmana immediatament anterior a la Setmana Santa'.
- Passis (764): 'narració evangèlica de la passió i mort de Jesucrist, que es recita o canta en les misses del dia dels Rams i del dimarts, dimecres i dijous sants'.
- Patriarca (49): 'títol que s'aplica a Sant Josep', 1a doc. al *DCVB* (VIII: 332-333), 1915.
- Patró (442): 'sant sota la protecció i invocació del qual està una església, un poble', 1a doc. al *DCVB* (VIII: 334-335), 1879-1885.¹⁷⁹⁶
- Patrocini (137): 'protecció i sosteniment atorgat a algú o alguna cosa'.
- Pavorde (479): 'membre d'una comunitat religiosa que estava revestit d'autoritat inferior a la de l'abat o degà, però molt important quant a l'administració dels béns temporals de la comunitat'.
- Peaña (407): 'graó de fusta situat davant l'altar'.
- Pedres (1240): 'grans d'una glaçada que es precipiten d'un núvol'.

---

¹⁷⁹⁴ Amb el significat de 'posar-e, esdevenir' es troba documentat al *DECLC* (VI: 263) en la primera meitat del segle XX.

¹⁷⁹⁵ A les *Actes capitulars* ens trobem que aquest mot ens apareix també fent referència a la 'Pasqua de Pentecostes' (61), que apareix com a sinònim de Pasqua de l'Esperit Sant (95), i Pasqua Granada (781). Mentre que per a fer referència a la Pasqua també s'empra 'Pasqua de resurrecció' (434).

¹⁷⁹⁶ La paraula 'patró': defensor, protector, el trobem en 1539 amb la variant 'padró'. Posteriorment ja es mostra la forma patró, amb -t-, encara que Coromines ens diu que el més probable és que es tracte del lèxic de les embarcacions. Tot i això, el *DECLC* (VI: 280), no documenta cap mostra referent al protector d'un poble o municipi fins l'any 1647, on ens diu que apareix el femení 'patrona'.

- Peluca (99): cast., “perruca”, ‘cabellera postissa’, no doc. al DCVB (VIII: 400).¹⁷⁹⁷
- Penitenciari (203): ‘relatiu o pertanyent a l’expiació dels pecats o dels delictes de qui es condemnat per la justícia’, 1a doc. al DCVB (VIII: 420), 1950.¹⁷⁹⁸
- Pensera (218): var. ant., ‘peça de metall, probablement d’indumentària’.¹⁷⁹⁹
- Pensió (63): ‘pagament periòdic fix per serveis prestats’.
- Pentecostes (43): ‘festa solemne que se celebra el cinquanté dia després de la Pasqua de Resurrecció, en memòria de la vinguda de l’Esperit Sant’.¹⁸⁰⁰
- Percasos (5): ‘rendes o emoluments dels antics beneficiats’.¹⁸⁰¹
- Percebre (429): ‘rebre una quantitat de moneda o cosa equivalent’, 1a doc. al DCVB (VIII: 448), 1905.
- Percibira (765): cast., v. ‘percebre’, 1a doc. al DCVB (VIII: 449), 1762-1781.
- Perea (697): ‘lentitud per a realitzar alguna cosa’.
- Perenement (416): ‘que es realitze sempre’, 1a doc. al DCVB (VIII: 464), 1935.
- Perjudicar (463): ‘causar mal, sobretot en l’aspecte material i econòmic’.
- Perjuí (192): var. formal, ‘perjudici’.¹⁸⁰²
- Permanència (411): ‘el fet de romandre o quedar’.
- Permició (157): ‘acte de permetre’.

¹⁷⁹⁷ L’origen del mot ‘perruca’ no acaba d’estar aclarit, vegeu *Romanisches Etymologisches Wörterbuch* von W. Meyer-Lübke. Heidelberg. Carl Winter. 1911; *Diccionario Crítico Etimológico de la lengua castellana*, por Juan Corominas. Madrid, Ed. Gredos, 1954-1957, vol III.

¹⁷⁹⁸ Aquest mot derivat del llatí ‘paenuria’ amb el mateix significat es documenta el 1696, derivat del mateix radical que ‘paenitere’ i ‘paene’. Vegeu *DECLC* (VI: 422). Joaquim Martí avança la documentació a l’any 1658, fent referència al canonge que té obligació de confessar en la Catedral, vegeu *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 317.

¹⁷⁹⁹ El DCVB (VIII: 430) diu que es desconeix el seu significat exacte. A les *Actes capitulars*: «... determinaren que havén vengut de València los senyors cabiscol y Soler, y an portat 500 lliures que han bestret una pensera de València, per contes de la mitra...».

¹⁸⁰⁰ Podem considerar aquest mot com un cultisme, i no un castellanisme, atés que la seua etimologia deriva dels mots grecs i llatins PENTECOSTE, que té el significat de ‘cinquantena’.

¹⁸⁰¹ La forma que més presència té a les *Actes capitulars* és el mot ‘percasos’ que ens apareix en 139 ocasions enfront de ‘percassos’, que solament la trobem una vegada. Cal dir que aquest mot al DCVB (VIII: 448), documenta per primer cop l’any 1916.

¹⁸⁰² Recollit com a valencianisme dins BELTRAN ZARAGOZÀ, A.: *El valencià al segle XVIII*, op. cit., p. 500.

- * Permetir (408): cast., ‘permetre’.¹⁸⁰³
- Permuta (92): ‘canvi d’una cosa que hom posseeix, d’un càrrec, etc., per un altre’, no doc. al *DCVB* (VIII: 483).
- Pernica (134): dim., “pern”, ‘peça cilíndrica de metall que serveix per a fixar dues parts’.
- Perpetual (868): ‘que no cessa mai; que dura sempre o per temps indefinit’.
- * Perrero (152): cast., ‘el qui en les esglésies catedrals tenia cura de fer fora els gossos i mantenir l’orde’.¹⁸⁰⁴
- Perteguer (10): var. form., v. “pertiguer”.
- Pertiguer (7): ‘funcionari secular de les catedrals i de certes esglésies importants, que porta una barra o bordó i té per missió posar orde dins del recinte sagrat’, 1a doc. al *DCVB* (VIII: 502), 1934.¹⁸⁰⁵
- Pertoca (122): ‘pertànyer, correspondre per dret o naturalesa’.
- * Pesadumbre (701): cast., ‘molèstia, malestar, patiment’.¹⁸⁰⁶
- Peseta (1013): ‘moneda, antiga unitat monetària espanyola’, 1a doc. al *DCVB* (VIII: 521), 1903.¹⁸⁰⁷
- Pia (1257): ‘establiment piadós per al culte de Déu o per a l’exercici de la caritat’, 1a doc. al *DCVB* (VIII: 548), 1892.¹⁸⁰⁸
- Pico (746): ‘afegitó fraccionari d’una quantitat’, 1a doc. al *DCVB* (VIII: 5636), 1903
- Pila (84): ‘font del baptisme’.
- Pilastra (607): ‘element de construcció semblant a la columna, però de secció quadrada o rectangular’.
- * Plaço (840): cast., ‘termini’.¹⁸⁰⁹
- Planta (916): ‘conjunt de fonaments d’un edifici’.

---

¹⁸⁰³ *DCVB* (VIII: 482).

¹⁸⁰⁴ *DCVB* (VIII: 493).

¹⁸⁰⁵ L’estudi de Joaquim Martí dins del *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 318, avança la documentació a l’any 1598.

¹⁸⁰⁶ *DCVB* (VIII: 548). L’estudi de Vicent Josep Escartí sobre l’obra de *Joaquim Aierdi. Dietari*, op. cit., p. 156, documenta aquest mot amb el sentit d’‘insults i escarnis’.

¹⁸⁰⁷ Aquesta es dividia en 100 cèntims. La seua equivalència era 1 pesseta = 4 reals, i al mateix temps 10reals equivalien a 1 escut.

¹⁸⁰⁸ El mot ‘pia’ derivat del llatí ‘pius, -a, -um’, ha pertangut sempre en català al llenguatge erudit i catequístic, religiós i poc arromançat, reemplaçat en general per ‘piadós’. La primera documentació la trobem c. 1630, vegeu *DECLC* (VI: 529).

¹⁸⁰⁹ *DCVB* (629). El *DCVB* (VIII: 628), documenta el castellanisme ‘plaç’ en l’any 1833.

- Plata (49): ‘argent, metall fi’.¹⁸¹⁰
- Plater (82): ‘qui treballa la plata’.
- Plàtica (838): ‘conversa doctrinal sumària; sermó curt per exposar un punt de doctrina religiosa i exhortar a obrar rectament’, 1a doc. al DCVB (VIII: 655), 1953.¹⁸¹¹
- Plec (1250): ‘ofici, carta o documentació que s’envia tancat d’una part a una altra’
- Plegar (84): var. “aplegar”, ‘recollir certes coses que estan escampades’.
- Pleit (30): var., ‘contesa, divergència que es discuteix, sobretot per via judicial’.
- Plenàries (495): ‘període d’extensió de proves per a la ratificació dels testimonis de la sumària i admissió d’altres de nous’, 1a doc. al DCVB (VIII: 664), 1950.
- Pobrea (403): val., ‘escassetat o insuficiència de qualsevol cosa’.
- Polític (372): ‘pertanyent a la vida social’.
- Pòliza (769): ‘paper signat segons fórmula legal per a ordenar un pagament o cobrança’.
- Pòlpit (106): var. form., ‘púlpit’.
- Pom (99): ‘peça esfèrica utilitzada com a remat o element ornamental’.
- Pontífice (536): cast., ‘prelat supren de l’Església’.
- Pontifical (1000): ‘conjunt d’ornaments que serveixen al bisbe per a celebrar els oficis divins’.
- Porchins (607): ‘espai cobert, limitat lateralment per columnes i adossat per l’altre costat a un mur o façana’.¹⁸¹²
- Porció (7): ‘quantitat treta d’una de més gran, sobretot, en una distribució’.
- Portento (660): cast., ‘fet extraordinari que causa gran meravella’, 1a doc.

---

¹⁸¹⁰ Tot i que aquest mot pugui semblar un castellanisme, hem de tenir present que deriva del llatí hispànic PLATTA. A més ja es troba documentat al segle XII, vegeu DCVB (VIII: 652).

¹⁸¹¹ Coromines proposa substituir aquest terme per paraules més pròpies de la nostra llengua, com poden ser: prèdica, predic, homília, sermonar, aconsellar, ... Cal tenir en compte que la paraula ‘pràctica’, derivat del llatí tardà ‘practice’, es presentà en primer moment dins del lèxic castellà amb les variants ‘platicar, plática’, i així des del significat de tractar amb algú, prengué el sentit de ‘conversar’. En la nostra llengua fou introduïda a partir dels predicadors castellans i prompte prengué el sentit de predicar o conversar amb unció religiosa. Vegeu DECLC (VI: 771-772).

¹⁸¹² També ens apareix la forma ‘porchens’ (163).

- al DCVB (VIII: 780), 1915.
- Porteria (607): ‘pavelló, garita o peça de l’entrada dels edificis, des d’on el porter vigila l’entrada i l’eixida de les persones’, 1a doc. al DCVB (VIII: 781), 1906-1907.
  - * Portilla (996): cast., “portella”, ‘porta per entrar i sortir d’un cotxe’.¹⁸¹³
  - Positura (478): var. form., ‘preu que el comprador ofereix per una cosa que es ven, principalment a l’encant’, 1a doc. al DCVB (VIII: 800), 1758.¹⁸¹⁴
  - Postor (485): ‘licitador’,¹⁸¹⁵ 1a doc. al DCVB (VIII: 799), 1917.
  - Postulats (1195): ‘proposició que, sense ser evident, s’admet com a certa sense demostrar-ho’, no doc. al DCVB (VIII: 800).¹⁸¹⁶
  - Prebenda (189): ‘renda annexa a un canonicat o altre càrrec eclesiàstic’.
  - Prebendat (142): ‘qui frueix una prebenda’, no doc. al DCVB (VIII: 815).
  - Precepte (446): ‘dia en què els catòlics vénen obligats a oir missa i no a fer treballs servils’, no doc. al DCVB (VIII: 817).
  - Preciós (137): ‘molt bo o molt bell’, 1a doc. al DCVB (VIII: 818), 1879-1885.
  - Predicador (63): ‘orador sagrat’.
  - Prefacis (539): ‘oració d’acció de gràcies que precedeix immediatament al cànon de la missa’.
  - Pregar (1243): ‘demanar fervorosament, humilment’.
  - Pregó (150): ‘cria’.
  - Prejuí (456): var. ant., ‘prejudici’.¹⁸¹⁷
  - Prelat (1223): ‘clergue que exerceix jurisdicció bisbal o quasi bisbal en el fur extern’.
  - Premeditar (754): ‘pensar abans allò que cal o es vol fer’.
  - * Presbíter (74): cast., ‘dignitat de prevere o sacerdot’.¹⁸¹⁸

---

¹⁸¹³ DCVB (VIII: 781). Cal remarcar que el mot ‘portella’ DCVB (VIII: 779) tampoc es troba documentat.

¹⁸¹⁴ Aquest mot s’introduí en qualitat de variant, originàriament cultista, de ‘postura’; així en el nostre cas ens trobem amb l’accepció ‘positura en preu’, ‘licitació’. Vegeu DECLC (VI: 648).

¹⁸¹⁵ ‘Aquell que ofereix millor preu’.

¹⁸¹⁶ El DECLC (VI: 750) remet al terme ‘posturar’, derivat del llatí ‘postulare’, mot que significava: demanar, sol·licitar, prendre. Recentment s’ha utilitzat sobretot com a terme de lògica; no documentat.

¹⁸¹⁷ El DCVB (VIII: 830) també recull aquesta paraula com a valencianisme, la primera documentació de la qual ens la trobem entre 1950-1951 a les *Rondalles* d’Enric Valor.

¹⁸¹⁸ DCVB (VIII: 851).

- Presbiteri (58): ‘part de l’església, de sòl un poc més elevat que la resta del temple, on està situat l’altar major’.
- Prest (911): ‘ràpid’.
- Préstamo (55): cast., ‘préste’.
- Preste (58): ‘sacerdot que celebra la missa major o que presideix els altres preveres, en el cor, en una processó o en un altre acte litúrgic’, 1a doc. al DCVB (VIII: 864), 1915.¹⁸¹⁹
- Presto (667): cast., ‘prompte, diligent, lleuger en l’execució d’alguna cosa’, no doc. al DCVB (VIII: 865).
- Prevere (43): ‘clergue ordenat de missa’.¹⁸²⁰
- Prima (1166): ‘la primera de les hores canòniques menors’.
- * Primeres (59): ‘missa matinal que precedeix totes les altres’.¹⁸²¹
- Primicer (12): ‘superior primer en dignitat’.
- Primícia (44): ‘Prestació de fruits primerencs o bestiar que es donava a l’església a més del delme’.
- Primicials (107): ‘relatiu o pertanyent a la primícia’, 1a doc. al DCVB (VIII: 881), 1935.
- Primorós (607): ‘fet amb primor; dotat de gran valor i subtileza’, 1a doc. al DCVB (VIII: 882), 1869.
- Prior (191): ‘superior d’una comunitat religiosa, especialment d’un convent’.
- Priorat (523): ‘càrrec o dignitat de prior; jurisdicció de dit càrrec’.
- Privilegi (141): ‘avantatge excepcional o especial concedit a algú, bé atorgant-li un dret o bé eximint-lo d’un deure’.
- * Proauditor (1186): ‘conseller del nunci, vocal del tribunal eclesiàstic’.¹⁸²²
- Procesal (715): ‘pertanyent o relatiu al procés’.
- Processó (139): ‘conjunt de persones que desfilen amb algun fi religiós’.

¹⁸¹⁹ El mot ‘preste’ que designa al capellà deriva del francès ‘prête’. La primera documentació on ens el trobem és de la primera meitat del segle xv, als sermons de sant Vicent. Vegeu *DECLC* (VI: 809). L’estudi del *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 319, ja documenta aquesta paraula.

¹⁸²⁰ També ens trobem amb el mot ‘prebere’ (360).

¹⁸²¹ DCVB (VIII: 878-879).

¹⁸²² DCVB (VIII: 815). La figura de l’auditor de la Rota era la persona designada pel Papa, per a conèixer en apel·lació de les causes eclesiàstiques de tot l’orbe catòlic.

- Procura (81): var. formal ‘poder legalment atorgat per algú a una persona perquè pugui obrar en nom d’aquell’.
- Procurador (7): ‘encarregat dels assumptes econòmics’.
- Prodiges (650): var. form., ‘despendre o donar sense mesura’, 1a doc. al DCVB (VIII: 899), 1904.
- Produïdes (344): ‘donar un guany, fer resultar un profit’, 1a doc. al DCVB (VIII: 901), 1879-1885
- Prompta (677): ‘ràpid, que obra sense tardar’, 1a doc. al DCVB (VIII: 917), 1887-1902.¹⁸²³
- Proppasat (1189): ‘passat darrerament’.
- Prorrata (317): ‘la part que pertoca a cadascun dels participants’.
- Prorrogació (774): ‘acció i efecte de prorrogar’.
- Prosés (55): ‘conjunt d’actuacions fetes per esclarir la perpetració d’un delictes i la culpabilitat del qui l’ha comés o ha intervingut’.
- Protector (682): ‘que protegeix’.
- * Protocolise (1178): ‘incorporar al protocol una escriptura o altre document’.¹⁸²⁴
- Proveir (540): ‘cobrir un càrrec, ofici o dignitat, atorgant-lo a alguna persona’.
- Providència (43): ‘acció encaminada a atendre alguna necessitat esdevenidora o possible’.
- Providencial (164): ‘propi de la providència’, 1a doc. al DCVB (VIII: 943), 1913.
- Provincial (170): ‘prelat regular que té el govern de totes les cases i convents d’una província’.
- Provira (749): var. dial., v. “proveir”.
- Prudencialment (1047): ‘d’una manera conforme a la prudència’, no doc. al DCVB (VIII: 947).
- Psalms (399): v. ‘salm’.

---

¹⁸²³ La primera documentació ens la trobem al *L’espill o llibre de les dones*, escrit vers 1460; vegeu DECLC (VI: 825).

¹⁸²⁴ DCVB (VIII: 936).

- Pués (56): cast., ‘valor consecutiu’ > ‘doncs’;¹⁸²⁵ (124): ‘valor causal’ > ‘perquè, car, puix que, per tal com’;¹⁸²⁶ cap dels dos casos no es troben documentats al *DCVB* (VIII: 695).
- Puesto (50): cast., ‘lloc’.¹⁸²⁷
- Púlpit (123): ‘trona’.
- * Pulsar (162): cast., ‘temptejar, polsar’.¹⁸²⁸
- Quadern (42): ‘conjunt d’alguns fulls de paper plegats i encaixats uns amb els altres, formant com un llibre prim’.
- Quaresma (33): ‘període de temps, de prop de set setmanes, comprés entre Carnestoltes i Pasqua de Resurrecció, durant el qual l’església té ordenats dejunis i abstinències en memòria dels quaranta dies que Jesús va jejunar en el desert’
- Quartillos (171): ‘moneda que equivalia a la quarta part d’un real’, 1a doc. al *DCVB* (IX: 27), 1887-1902.
- Quartos (628): ‘habitació, cadascuna de les divisions habitades en una casa’, 1a doc. al *DCVB* (IX: 27), 1814.¹⁸²⁹
- Quatret (215): “quartet”, ‘conjunt de quatre cantors o executants de quartet’, no doc. al *DCVB* (IX: 26).
- * Qüellos (104): cast., “coll”, ‘tira de tela unida a la part superior dels vestits, per cobrir el bescoll’.¹⁸³⁰
- Querella (475): ‘clam presentat contra alguna cosa que es considera injusta o perjudicial’.
- * Qüerno (139): cast., ‘banda, costat’.¹⁸³¹
- Quindení (118): ‘quantitat que es pagava a Roma de les rendes eclesiàstiques que agregava el Papa a comunitats’, 1a doc. al *DCVB* (IX: 60), 1728.
- Quintals (431): var. form., “quintar”, ‘pes equivalent aproximadament a

¹⁸²⁵ «... determinaren es fera un paper de informe al vicari general sobre lo dispós per mossén Agulló d’un diner de dit Martí, pués dient alguns testimonis que dit mossén Agulló digé que volia que del diner propi seu...».

¹⁸²⁶ «... Y per nou porcions, pués als dits senyors se añadiren els senyors Fèlix Cebrià y don Carlos Conca, canonges, que estan fora...».

¹⁸²⁷ Aquest mot es troba introduït en la nostra llengua des del segle XVI.

¹⁸²⁸ *DCVB* (VIII: 981).

¹⁸²⁹ El *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 320, documenta el mot ja l’any 1632.

¹⁸³⁰ *DCVB* (IX: 41).

¹⁸³¹ *DCVB* (IX: 47). En aquest cas fa referència a la banda o costat esquerre de l’altar: «... es col·loca locà en lo querno esquerre de l’altar, la nostra patrona al dret y el Santíssim enmix...».

quaranta-un quilograms; es divideix en quatre arroves’.

- Quitar (526): ‘pagar’.
- Racional (7): ‘encarregat de rebre i comprovar els comptes de la comunitat religiosa, a més actua com a secretari del capítol eclesiàstic, essent així l’encarregat d’estendre les actes, donar fe dels acords, custodiar els documents, escriure la correspondència’, no doc. al DCVB (IX: 85).¹⁸³²
- Racionalat (360): ‘càrrec de racional o comptador’; (33): ‘oficina on s’exercia’, 1a doc. al DCVB (IX: 85), 1896.
- Rato (700): cast., ‘estona, espai de temps relativament curt’.
- Raval (188): var. ort., ‘barri exterior d’una ciutat’, 1a doc. al DCVB (I: 11), 1914.¹⁸³³
- * Razo (761): cast., ‘setí, ras’.¹⁸³⁴
- Rebals (42): val., ‘provisió, quantitat de coses que es tenen en previsió d’haver-les de menester’, 1a doc. al DCVB (IX: 185), 1891.¹⁸³⁵
- Recado (38): cast., ‘encàrrec transmès per conducte d’una persona intermediària’, 1a doc. al DCVB (IX: 211), 1820.¹⁸³⁶
- Recapte (1245): ‘provisió de coses a consumir o utilitzar’.
- Recibo (88): cast., ‘rebut, albarà de rebuda’.¹⁸³⁷
- Recobrar (88): ‘tornar a adquirir’.
- Recollidor (847): ‘que recull’, 1a doc. al DCVB (IX: 231), 1936.¹⁸³⁸
- Recomendació (349): var. form., ‘acció i efecte de recomanar’.
- Recompensa (741): ‘compensació’.
- Reconeiximent (751): var. form., ‘acció i efecte de reconèixer’.
- Rector (17): ‘sacerdot que regeix una església, una parròquia’.
- Recurs (274): ‘acció i efecte de recórrer’.

---

¹⁸³² També ens apareix amb com a ‘vicari capitular’. El mot ‘racional’ ha sigut entés popularment com si fos pres del llatí ‘rectio’: govern. Originàriament la figura del ‘mestre de racional’ era la del ‘mestre de comptes’, derivat del llatí ‘ratio’. La primera documentació, en el DECLC (VII: 103), la trobem en 1344.

¹⁸³³ El DECLC (VII: 134), avança la primera documentació a l’any 1264.

¹⁸³⁴ DCVB (IX: 179).

¹⁸³⁵ El DECLC (VII: 142; I: 703) ens indica que ‘rebalsar’, amb el sentit de destorbar, caure en devesall, junt al significat d’emmagatzemar líquids, acumular energies i influències ja es documenta l’any 1600.

¹⁸³⁶ Joaquim Martí a l’estudi del *Libre d’antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 320, documenta el mot en l’any 1677.

¹⁸³⁷ Ja documentat en la 2a meitat del segle XVII, vegeu DCVB (IX: 224).

¹⁸³⁸ El mot ‘recollidor’ ja es documenta en la nostra llengua per primer cop en els anys 1237/1284, segons ens indica el DECLC (VII: 177; II: 833).

- Redemció (857): var. form., ‘redempció’.
- * Redícula (1165): var. ort., ‘que provoca rialles, que mou a burla’.¹⁸³⁹
- Redimir (1208): ‘alliberar una obligació pagant un preu’, no doc. al DCVB (IX: 254).¹⁸⁴⁰
- Redolins (847): var. form., ‘botella de cera engomada, dins la qual es posava un paperet o llenca de pergami on constava el nom d’una persona’.
- Refacció (476): var. form., ‘restitució, compensació per una quantitat perduda o pagada indegudament’.
- Refer (189): ‘esmenar, compensar per un dany o pèrdua’.
- * Refugiat (353): ‘persona que rep protecció, auxili, per a posar-se en seguretat’.¹⁸⁴¹
- Reg (81): ‘acció de regar’.
- Regent (77): ‘persona que regeix una comunitat, en aquest cas en absència del racional’.
- Regentar (400): ‘regir un càrrec’.
- Regidor (144): ‘membre d’un consistori municipal’;¹⁸⁴² (380): que regeix o governa’.¹⁸⁴³
- Regir (539): ‘guiar, conduir per bon camí; orientar’.
- Registrar (441): ‘examinar per cercar alguna cosa’.
- Reine (1251): var. form., cast., ‘regne’.
- * Reintegrada (42): ‘restituir-se del que s’ha perdut’.¹⁸⁴⁴
- * Relacional (972): ‘posar en relació o correspondència diferents coses’.¹⁸⁴⁵
- Religió (163): ‘orde religiosa amb regla o estatuts aprovats per l’Església’.
- Religiós (68): ‘home o dona que ha professat en una orde religiosa i està subjecte a la regla corresponent’.

---

¹⁸³⁹ DCVB (IX: 254).

¹⁸⁴⁰ Aquest mot té el seu origen en la paraula llatina REDIMERE: ‘tornar a comprar, rescatar’; sembla que la forma llatinitzant ‘redimir’, substituïda modernament per ‘redemir’ sembla que no és corrent a l’Edat Mitjana, així seria a partir de la primera meitat del segle XVII (1628-1647) que es documentaria aquest mot.

¹⁸⁴¹ DCVB (IX: 278).

¹⁸⁴² «... per a tratar que diputaren un regidor per a tratar de acort...».

¹⁸⁴³ «... a veure's en lo senyor regidor de messada a conferir el dia del Te Deum y Iluminàries...».

¹⁸⁴⁴ DCVB (IX: 316).

¹⁸⁴⁵ DCVB (IX: 320).

- Relíquies (43): 'allò que resta del cos, vestit, mobles, etc., d'un sant, o de coses sagrades, i que es conserva a efectes de veneració'.
- Rellevar (107): 'llevar, suprimir'.
- Rellonje (508): dial., 'rellotge'.
- Relonger (944): 'qui es dedica a fabricar o compondre rellotges'.
- Remanent (178): 'allò que roman; la resta'.
- Remat (54): 'acabament, final', 1a doc. al DCVB (IX: 335), 1900.¹⁸⁴⁶
- Remediar (452): var. form., 'posar remei'.
- Remenda (138): cast., 'corregir els desperfectes d'una cosa, sobretot d'un vestit'.
- Remendo (147): cast., 'acció de corregir els desperfectes', 1a doc. al DCVB (IX: 341), 1879-1885.
- * Remersar (1205): 'remetre, fer una remesa d'objectes de comerç'.¹⁸⁴⁷
- Remetre (469): 'transmetre, enviar'.
- Renda (59): 'profit periòdic, en diners o en espècies, que s'obté d'una cosa posada a disposició d'una altre'.
- Reñit (1188): cast., 'fort en hostilitat; de lluita dura', no doc. al DCVB (IX: 369), 1887-1902.¹⁸⁴⁸
- Renta (61): cast., v. 'renda'.¹⁸⁴⁹
- Repar (427): 'advertència, nota, observació sobre una cosa', no doc. al DCVB (IX: 371).¹⁸⁵⁰
- Reparo (56): 'consideració contra una cosa; objecció, dificultat';¹⁸⁵¹ (690): 'reparació'.¹⁸⁵²
- Repartició (124): 'acció de repartir', 1a doc. al DCVB (IX: 372), 1887-1902.¹⁸⁵³

---

¹⁸⁴⁶ Coromines ens diu que aquest mot és un castellanisme, vegeu *DECLC* (VII: 233).

¹⁸⁴⁷ *DCVB* (IX: 342).

¹⁸⁴⁸ El *DECLC* (VII: 254) el documenta en 1396.

¹⁸⁴⁹ Cal tenir present que aquesta variant és la que té més presència a les *Actes capitulars*, així del mot 'renta' hi trobem 15 mostres, mentre que 'renda' solament hi apareix una vegada.

¹⁸⁵⁰ Coromines, presenta la possibilitat que el mot 'repar o reparo', més que un castellanisme siga un llatíisme o italianisme; el documenta ja l'any 1472, vegeu *DECLC* (VII: 256; VI: 270).

¹⁸⁵¹ «... a[[i] no estar bastament explicada la voluntat, y el iHlustre cabildo, fent reparo en contra, es convingeren en informar al vicari general per a què resolgera lo més just...».

¹⁸⁵² «... senyor governador interposara la segua gran autoritat per a què la Ciutat donara promptes providències per a el reparo de dites ruhines...».

¹⁸⁵³ L'infinitiu 'repartir' és documentat el 1647, tot i que les formes 'repartidor, repartiment, repartible i repartició' ja es documenten al voltant de 1232. Vegeu *DECLC* (VII: 256; VI: 313). El *Libre d'antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 318, avança la documentació a l'any 1628.

- Repartir (88): ‘dividir una cosa en parts i donar a diverses persones’.
- Repics (1022): ‘sonar les campanes sense voltejar-les, fent anar el batall de banda a banda’.
- Replegador (523): ‘que replega o recull’, no doc. al *DCVB* (IX: 381).¹⁸⁵⁴
- Requeriment (391): ‘acte judicial en què es demana que es faça o es deixi de fer una cosa’.
- Rèquiem (1123): ‘oració en sufragi de difunts’.
- * Resago (44): cast., ‘quedar enrere, endarrerir-se’.¹⁸⁵⁵
- Resarsir (1014): ‘compensar, indemnitzar’.
- Resat (1145): cast., ‘recitar, dir oracions’, 1a doc. al *DCVB* (IX 403), 1917
- * Resel (695): var. ort., ‘sospita temerosa’.¹⁸⁵⁶
- Resibo (444): cast., var. ort., ‘rebut, albarà de rebuda’, no doc. al *DCVB* (408).¹⁸⁵⁷
- Residència (72): ‘espai de temps que un eclesiàstic ha de residir en el lloc on radica el seu benefici’, no doc. al *DCVB* (IX: 409).¹⁸⁵⁸
- Residir (475): ‘estar present un eclesiàstic en el lloc on radica el càrrec que exerceix’.
- Resigna (360): ‘resignació’.
- * Resmersar (511): ‘esmerçar o intervenir el preu d’una propietat en millora d’una altra; subrogar, el preu d’una finca per millorar-ne una altra’.¹⁸⁵⁹
- Respit (119): ‘temps concedit per a diferir l’execució d’una cosa, per a prolongar una cosa més enllà del que s’havia convingut’, no doc. al *DCVB* (IX: 416).¹⁸⁶⁰
- Respons (111): ‘oració que es resa o es canta en sufragi d’un difunt’.
- Restituir (198): ‘tornar a posar en l’estat anterior’.

¹⁸⁵⁴ El *DECLC* (VII: 257; VI: 607) ens diu que aquesta forma ja s'utilitzava en 1371.

¹⁸⁵⁵ *DCVB* (IX: 403).

¹⁸⁵⁶ *DCVB* (IX: 403).

¹⁸⁵⁷ Amb la variant ‘recibo’ apareix documentada ja l’any 1665.

¹⁸⁵⁸ Documentat ja entre els anys 1230-1257, vegeu *DECLC* (VII: 276; VII: 896).

¹⁸⁵⁹ *DCVB* (IX: 411). El *DECLC* (VII: 277; V: 603) ens remet al mot ‘remerciar’, paraula que no és genuïna en català, i amb un altre sentit completament diferent al nostre. Coromines el considera un gallicisme innecessari, derivat del mot ‘remercier’, no registrat fins a 1914-34. Hi ha algun cas antic, però de segur influenciat per la llengua veïna. Cal dir, doncs, ‘donar les gràcies’ o ‘regraciar’.

¹⁸⁶⁰ Amb el significat de ‘lliurament ajornat i a termini’ ens el trobem documentat l’any 1401, vegeu *DECLC* (VII: 278).

- Restribució (164): ‘distribució’.
- * Retén (974): cast., ‘lloc que serveix per a controlar o vigilar’.¹⁸⁶¹
- Retor (18): val., ‘rector’.
- Retorals (437): var. dial., ‘relatiu o pertanyent a rector’, no doc. al DCVB (IX: 247).
- Retrovenda (769): ‘tornar a vendre la cosa comprada, tornant-se el preu que li n’havien pagat’, no doc. al DCVB (IX: 454).
- Retura (482): ‘reservar-se, retenir per a sí’.
- Reverend (616): ‘títol que es dóna als sacerdots, digne de reverència’.
- Reverendíssim (974): ‘títol que es dóna als bisbes i altres prelats’.
- Reverent (68): var. ant., v. ‘reverend’.
- Revista (260): ‘examinar amb cura per veure si falta res’.
- Revocar (61): ‘destituir, desposseir algú del seu càrrec’.
- Reyne (151): var. form., ‘regne’.
- Reynículo (800): var. form., ‘natural d’un regne, del país que habita’.
- Roba (253): ‘drap o tela’;¹⁸⁶² (1178): ‘conjunt de tela destinat a cobrir el cos d’algú’.¹⁸⁶³
- Rogativa (304): ‘pregues que es fan públicament en temps de calamitat’.
- Rogle (862): var. form., ‘roda de fusta voltada de campanetes, que es fa voltar i sonar en alçar a Déu i en cantar el Glòria’.
- Ronput (541): ‘acció i efecte de rompre; trencat’
- Rosari (621): ‘Enfilall de grans, agrupats de deu en deu i separats per un gra més gran, units per un fil o una cadeneta que els travessa tots, destinat a comptar les avemaries i els gloriapatriis en passar el rosari.
- Rubricada (239): ‘firmada’, 1a doc. al DCVB (IX: 607), 1883.¹⁸⁶⁴
- Ruïna (97): ‘el fet de caure o desfer-se una construcció’.
- Sabater (411): ‘home que fa sabates o que en ven’.
- Sabedor (423): ‘fer saber, donant-ne notícia’.
- Sacerdot (403): ‘home consagrat a Déu, ungit i ordenat per a celebrar i

---

¹⁸⁶¹ DCVB (IX: 437).

¹⁸⁶² «... Que el senyor deà compre roba per a tres capes negres dels dinés del carafat...».

¹⁸⁶³ «... sobre vestir la roba de cor del mateix color morat que els hàbits...».

¹⁸⁶⁴ Al DECLC (VII: 401-402), aquest mot pres del llatí ‘rubrica’: títol escrit en vermell, apareix en l’any 1696, recollit en el terme ‘rubriquejar’, com a descriure gran llaçades a semblança de rúbrica.

- oferir el sacrifici de la missa’.
- Sacra (315): ‘cadascuna de les tres posts o quadros que es col·loquen una al mig i dues als extrems de la mesa de l’altar i contenen certes oracions que el sacerdot ha de dir sense mirar el missal’;¹⁸⁶⁵ (911): ‘sagrada’.¹⁸⁶⁶
  - Sacramenter (43): encarregat d’administrar i regular cadascun dels set signes sensibles i eficaços de la gràcia: baptisme, confirmació, eucaristia, penitència, unció dels malalts, orde i matrimoni.
  - Sacrestia (87): var. form., ‘sagristia’.
  - Sacrifici (686): ‘missa, eucaristia’.
  - Sacrista (189): ‘clergue que en les catedrals tenia al seu càrrec la custòdia dels ornaments i vasos sagrats i la vigilància del personal auxiliar de l’església’.¹⁸⁶⁷
  - Sacristans (43): ‘el qui té al seu càrrec el govern de la sagristia i l’endreçament d’una església’.
  - Sacriste (50): var. form., ‘sacrista’.¹⁸⁶⁸
  - Sacristia (43): var. form., ‘sala o cambra annexa a una església, dins de la qual es guarden els ornaments sagrats i es revesteixen els sacerdots’.¹⁸⁶⁹
  - Sagrari (84): ‘lloc, urna i receptacle, on es guarda Jeseús sacramentat’.
  - Salari (36): ‘retribució per treball o per mèrits’.
  - Salmechar (398): ‘cantar els salms’.
  - Salms (400): ‘càntic en lloança de Déu’.
  - Salve (58): ‘reducció del *Salve Regina*, mots amb què comença una de les oracions fonamentals catòliques dirigides a la Verge Maria’.
  - * Sanear (575): cast., ‘reparar o remeiar’.¹⁸⁷⁰
  - Santedat (640): ‘tractament honorífic que es dona al Papa’.

---

¹⁸⁶⁵ «... per a el gasto de les capes capitulars y també que es desfasa la sacra vella y que es fasa les tarimes y atril...».

¹⁸⁶⁶ «... en què à remés el informe de la sacra congregació a l’ordinari de València...».

¹⁸⁶⁷ També ens trobem amb la variant ‘sagrista’ (1194).

¹⁸⁶⁸ Aquesta forma, no documentada al DCVB (IX: 657) és la que hi té més presència a les *Actes capitulars*, de fet ens apareix 205 vegades, enfront d’un únic cas del mot ‘sacrista’.

¹⁸⁶⁹ També ens trobem amb les variants ‘sagristia’ (156), ‘secrestia’ (297) i ‘segrestia’ (49).

¹⁸⁷⁰ DCVB (IX: 724).

- * Saqueo (409): cast., ‘despullar un lloc de les coses de valor que té’.¹⁸⁷¹
- * Sargento (372): cast., ‘sergent’.¹⁸⁷²
- * Sarta (50): cast., “enfilall de perles”, ‘sèrie de coses clavades per un ordre en un fil o corda’.¹⁸⁷³
- Sastre (138): ‘qui té per ofici fer vestits’.
- Secretari (44): ‘encarregat d’estendre les actes, donar fe dels acords, custodiar els documents, escriure la correspondència’.
- Secular (104): ‘es diu de les persones i coses laiques’.
- Seglars (119): ‘persona que viu en el segle per oposició a religió o eclesiàstic’.¹⁸⁷⁴
- Sel (1224): var. ort., ‘interès ardent i actiu en favor d’una persona o idea’.
- Semana (7): var., ‘setmana’.
- Sementerí (416): var., ‘cementerí’.¹⁸⁷⁵
- Senda (181): ‘camí estret’.¹⁸⁷⁶
- Sepultura (19): ‘sepulcre’.
- Sequer (765): ‘lloc on es posen els canyissos per a assecar fruita’, 1a doc. al DCVB (IX: 851): 1747.¹⁸⁷⁷
- Sera (128): graf. ant., ‘cera’.
- Serer (128): ‘persona que treballa la cera o que en ven’.
- Sermó (39): ‘discurs pronunciat per un sacerdot per a la instrucció religiosa o edificació dels assistents’.
- Serrar (628): var. ant., ‘tancar’.
- Seu (50): vulg., ‘església catedral’.
- Sirujà (797): var., ‘cirurgia’.
- Sirvens (41): ‘persones dedicades al servei de l’església’.
- Sisa (819): var. ant., ‘impost que es cobrava damunt els comestibles i altres mercaderies, llevant-ne una part del pes o mesura’.

---

¹⁸⁷¹ DCVB (IX: 746).

¹⁸⁷² DCVB (IX: 755).

¹⁸⁷³ DCVB (IX: 764). Podem dir que es tracta d’una mena de collar o cordó. Possiblement hi tinga alguna relació amb “saltiri”: ‘rosari complet que compta amb quinze desenes amb 150 avemaries’, vegeu DCVB (IX: 704). Recollit com a castellanisme dins BELTRAN ZARAGOZA, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 471.

¹⁸⁷⁴ Funciona com a sinònim de ‘secular’.

¹⁸⁷⁵ També ens apareix la variant ‘simentiri’ (452).

¹⁸⁷⁶ Recollit com a valencianisme dins BELTRAN ZARAGOZA, A.: *El valencià al segle XVIII, op. cit.*, p. 501.

¹⁸⁷⁷ El DECLC (VII: 726) posposa la datació del terme, tant en el sentit d’assecador de panses (1886), com referint-se a una espècie d’era (1961).

- * Sita (27): 'situat en tal o tal lloc'.¹⁸⁷⁸
- Sitiada (376): 'assetjada, envoltada per combatre-la'.
- Sitial (504): 'seient de cerimònia, distingit'.
- So (44): var. form., 'ço'.
- Sobredit (130): adj., 'dit o anomenat més amunt'.
- Sobrepellís (43): 'vesta blanca de fil, amb mànegues curtes i molt amples o volades, llarga fins a la cintura o un poc més avall, que els clergues duen sobre la sotana en les processons, enterraments i altres actes litúrgics'
- Sochantre (186): cast., 'sotscabicol, sotsxantre'.
- Socorro (220): cast., 'socors'.
- Sogantre (185): var. 'sotsxantre' .
- Solaç (312): 'esbargiment; entreteniment agradable'.
- Solemne (168): 'celebrat amb cerimònies públiques i amb formalitats que li donen importància extraordinària'.
- Solicitador (366): 'que sollicita'.
- Solicitar (96): 'tractar amb interès d'obtenir alguna cosa, demanant-la o fent les diligències necessàries'.
- Sombrer (163): cast., 'el qui fa o ven capells'.
- Sombrerer (121): cast., 'capeller; fabricant o venedor de capells'.
- Sombrero (104): cast., 'capell'.¹⁸⁷⁹
- * Soprior (953): 'prior segon; religiós que té càrrec immediatament inferior al del prior'.¹⁸⁸⁰
- * Sorista (400): 'es diu de la persona que executa un solo vocal o instrumental'.¹⁸⁸¹
- Sorteo (1193): cast., 'acció de sortejar'.
- Sosiego (691): cast., 'assossec, calma, tranquil·litat'.
- Sospecha (491): cast. 'sospita, suspició'.
- * Sotacabiscol (399): 'sotscabiscol; cabiscol segon'.¹⁸⁸²
- Sotana (1165): 'vestidura talar, amb mànegues o sense, embotada

---

¹⁸⁷⁸ DCVB (IX: 933).

¹⁸⁷⁹ Cal tenir en compte que el mot 'sombrero' està documentat des de la primera meitat del segle XVI, i ja es devia usar en català en el segle XV, vegeu DCVB (IX: 1009).

¹⁸⁸⁰ DCVB (X: 9).

¹⁸⁸¹ DCVB (X: 14).

¹⁸⁸² DCVB (X: 30).

- davant generalment fins als peus, i que és distintiva dels eclesiàstics’.
- Sotarrar (493): var. form., ‘soterrar’.
  - Soterrar (53): ‘posar sota terra’.
  - Sotgandre (656): var. dis., ‘sotsxantre’.
  - Sou (41): ‘moneda antiga que valia dotze diners de billó i que era la vintena part de la lliura’.
  - Subalterns (1193): ‘inferior a un altre en grau o condició’.
  - Subastar (485): var. form., ‘adjudicació al millor postor’, 1a doc. al DCVB (IX: 47), 1879-1885.¹⁸⁸³
  - Subdiaca (65): ‘clergue que ha rebut l’orde sagrat que li permet assistir de prop al diaca en l’altar i cantar l’epístola en la missa’.
  - Subsacriste (63): var. ant., ‘sacrista segon’.
  - Subsidi (76): ‘ajut, aportació feta a favor d’algú o alguna cosa’.
  - Subsíndic (183): var. ant., ‘sotssíndic; síndic segon’.
  - Subvenir (255): ‘venir en ajut d’algú’.
  - Sufragi (462): ‘auxili, socors d’orde espiritual, especialment el que s’aplica en favor de les ànimes del purgatori’;¹⁸⁸⁴ (480): ‘manifestació a favor d’algú o d’alguna cosa; vot favorable’.¹⁸⁸⁵
  - Sumiller de cortina (148): cast., ‘eclesiàstic destinat en palau per a assistir als reis quan anaven a la capella, córrer la cortina de la tribuna i beneir la taula reial en absència del capellà i del procapellà major de palau’.
  - Superior (533): ‘el qui té autoritat sobre altres’.
  - Suplir (171): ‘proveir amb una cosa la manca o deficiència d’una altra’.
  - Tabac (866): ‘planta solanàcia de diverses espècies del gènere *Nicotiana tabacum*, les fulles d’aquesta planta assecades i preparades poden ser fumades, ensumades i mastegades’, 1a doc. al DCVB (X: 92), 1766.¹⁸⁸⁶

---

¹⁸⁸³ El DECLC (VIII: 131) avança la primera documentació de ‘subhastació’ a l’any 1344, després la següent dada que ens dona Coromines referent al mot ‘subhasta’ és de 1840, encara que ens apunta que al llarg del segle XVIII ja apareixen els mots ‘subhastació, subhast, subhastador’.

¹⁸⁸⁴ «... se li cantara missa y vespres de aniversari general que és la forma del sufragi que sempre se ha fet als que moren fora la iglésia...».

¹⁸⁸⁵ «... se’ls diga que no y à cabiment per ser sufragi y cosa de comunitat y no ser propi el interés de cada hu...».

¹⁸⁸⁶ Hem d’esmentar que al DCVB apareix una primera documentació d’aquest mot en castellà: ‘tabaco’, a l’obra *Gazophylacium Catalano-Latinum, dictiones phrasibus illustratas, ordine literario comprehendens, cui subijcitur irregularium verborum elenchus. Auctore Joanne Lacavalleria et Dulach V. I. D. Anno 1696. Barcinone, apud*

- Tabernacles (529): ‘peanya amb barres, a manera de baiard, damunt la qual es porta una imatge en processó’, 1a doc. al *DCVB* (X: 95), 1915.¹⁸⁸⁷
- Tafatà (104): ‘tela fina de seda, fina i llustrosa’.
- Tapet (399): ‘cobretaula’.
- Tarima (407): ‘empostissat que forma una plataforma un poc més elevada que el paviment per a posar-hi una taula, un seti de preferència’, 1a doc. al *DCVB* (X: 157), 1785.¹⁸⁸⁸
- Tasat (860): var. form., ‘assenyalar a una cosa el preu o el límit que li pertoca’.
- Tàsit (663): var. ort., ‘que es deixa endevinar sense ser expressament formal’.
- Taulat (373): ‘pla horitzontal fet de posts sostingudes per suports a certa altura’, no doc. al *DCVB* (X: 177).
- Taulejer (228): var. ort., ‘encarregat d’una taula o oficina de cobrances i de canvis’.
- Teatro (974): cast., ‘lloc on s’acompleix un fet, un esdeveniment, sobretot de caràcter extraordinari o molt emotiu’, 1a doc. al *DCVB* (X: 186-187), 1886.
- Tela de justícia (308): ‘la forma i manera de procedir judicialment’, no doc. al *DCVB* (X: 195).¹⁸⁸⁹
- Tenda (454): ‘establiment on es ven a la menuda’.
- Tenderia (450): ‘botiga de tender’.
- Tenor (14): ‘contingut d’un escrit, manera d’expressar-se; text literal’;¹⁸⁹⁰ (33): ‘capacitat’;¹⁸⁹¹ (289): ‘la més alta de les veus normals de l’home,

---

Antonium Lacavalleria, in viâ Librariâ. El *DECLC* (VIII: 135) ens aporta la documentació de ‘tabaco’ l’any 1535, encara que el mot apareix en castellà; serà l’any 1647 quan podrem observar un document en català.

¹⁸⁸⁷ El *DECLC* (VIII: 178; VIII: 363) ens diu que el mot deriva del llatí ‘tabernaculum’: ‘sagrari, capella’. Amb tot hi ha una variant derivada de l’àrab ‘tabut’ > ‘taüt’ (VIII: 356), de la qual ens podrem trobar el mot que designa a la imatge mòbil d’un sagrari. Encara que Coromines aporta la primera documentació l’any 1490, no documenta la nostra accepció.

¹⁸⁸⁸ El *DECLC* (VIII: 313) en diu que és un mot poc recomanable, substituïble per ‘empostissat’ o el ja assimilat ‘estrado’. La primera documentació que es presenta és d’un document del segle XVIII, després ja s’empra amb normalitat a partir de 1914-193.

¹⁸⁸⁹ El *DCVB* (X: 195) recull l’expressió ‘posar una cosa en *tela de judici*’, amb el sentit de considerar una cosa discutible, negar-li aquiescència (1629). Així mateix, la locució ‘fer o posar, o estar en tela de judici’, també ens apareix per primer cop en 1629 en el *DECLC* (VIII: 379) la considera un castellanisme, a l’igual que l’expressió ‘tela de juicio’.

¹⁸⁹⁰ «... reberen y llisgeren una carta del rey, nostre senyor, que Déu guarde, del tenor sigüent...».

¹⁸⁹¹ «... y en avant serà altra cosa al tenor de treball...».

- situada entre la de contralt i la de baríton'.¹⁸⁹²
- Teologia (67): 'ciència que tracta de les coses divines'.
  - Tera (225): var. ort. ant., 'terra'.¹⁸⁹³
  - Tèrcia (143): cast., 'la tercera part d'una quantitat a pagar en tres lliuraments'.
  - Terciopelo (595): cast., 'vellut'.
  - Tern (54): 'conjunt de la casulla i les dues dalmàtiques per al celebrant, diaca i sotsdiaca'.
  - Tersianes (1255): var. ort., 'febre intermitent que repeteix al tercer dia'.
  - Tesorer (88): var. form., 'tresorer'.
  - Testador (853): 'qui fa testament'.
  - Testament (86): 'declaració de les últimes voluntats on es fa disposició dels béns i pertinences'.
  - * Tiniebles (66): cast., 'matines del dimecres, dijous i divendres sant, en les quals es van apagant els ciris del tenebrari fins que roman tot a les fosques'.¹⁸⁹⁴
  - Tintorer (904): 'qui té per ofici tenyir matèries tèxtils, draps o altra cosa'.
  - Tio (50): val., 'oncle', 1a doc. al DCVB (X: 295), 1879-1885.
  - Toalles (162): var. form., 'tovalles'.
  - Tonell (99): 'bóta de fusta per a contenir líquids'.
  - Tonsura (1128): 'cerimònia per la qual el bisbe confereix el primer grau de sacerdocí'.
  - Tonsurat (398): 'qui ha rebut el grau de la primera tonsura; sacerdot'.
  - Torcedor (1051): 'que torç; fer girar (les fibres d'un filat) sobre elles mateixes, de manera que es caragolen en espiral per a augmentar la resistència del fil'.
  - Torn (10): 'cadascun dels moments o estones d'una activitat que s'assignen als diversos participants'.
  - Toros (257): 'festa on hi ha corregudes i lluita de braus'.
  - Translació (1126): 'acció i efecte de traslladar'.

---

¹⁸⁹² «... los músics es suplique a la il·lustre Ciutat se'ls lleve el salari a mossén Domingues, al corneta y tenor...».

¹⁸⁹³ També ens trobem amb la variant 'terra' (46), que és la que més presència hi té a les *Actes capitulars*.

¹⁸⁹⁴ DCVB (X: 291).

- Transposició (380): ‘acció i efecte de transposar’.
- * Traspapelat (1189): cast., ‘extraviar un paper entre els altres’.¹⁸⁹⁵
- Trast (491): ‘espai destinat a una classe o categoria de persones, sobretot en una cerimònia, en una acció de comunitat’.
- Traster (61): ‘encarregat dels trasts de l’església, a més era qui apuntava les misses i s’encarregava de comprar allò necessari per al funcionament diari’.
- Traus (104): ‘forat lleuger practicat a una tela per a fer-hi passar el botó’.
- Travar (165): ‘posar obstacles’.
- Tregilla (1250): var. form., ‘anivellament de la terra amb una tragella’.
- Tregües (308): cast., ‘suspensió d’hostilitats durant un temps raonable’.
- Trenilla (104): cast., ‘trena petita o prima, emprada com a ornament’, no doc. al *DCVB* (X: 491).
- Triaca (1128): var. dis., ‘ardiaca’.
- Tribulacions (62): ‘aflicció pertorbadora; situació difícil, molesta, dolorosa’.
- Trinitaris (760): ‘religiós de l’orde de la Trinitat’, 1a doc. al *DCVB* (X: 527), 1912.¹⁸⁹⁶
- Tumba (104): cast., ‘tomba’.
- Túmulo (106): cast., ‘cadafal cobert de draps de dol, sobre el qual es col·loca un taüt o es figura que hi ha el mort del qual se celebren les exèquies’.
- Turbar (437): var. fon., ‘torbar’.
- Turn (7): var. dis., ‘torn’.
- Unànime (978): ‘concordant en un mateix parer o sentit’.
- Urna (154): ‘vitrina de forma quadrangular que conté la imatge jacent del Crist difunt’, no doc. al *DCVB* (X: 627).¹⁸⁹⁷
- Usurpat (1183): ‘apropiar-se sense dret’.
- Vacar (939): ‘no estar ocupat’.

---

¹⁸⁹⁵ *DCVB* (X: 453).

¹⁸⁹⁶ El *DECLC* (VIII: 837, VIII: 784) considera aquest mot com a cultisme del llatí ‘trinus, -a, -um’: que consta de tres, només utilitzat en jargó clerical i teològic.

¹⁸⁹⁷ El *DECLC* (VIII: 990) documenta aquesta paraula en l’any 1840, com a caixa dins del sepulcre i com a escaparata per a estàtues petites.

- Vaia (172): cast., var. ort., 'obstacle fet d'estaques o de posts per separar una cosa d'una altra', 1a doc. al DCVB (X: 657), 1879-1885.
- Vaieta (104): var. ort., 'Teixit fluix, tot llana o també barrejat de llana i cotó, molt enfeltrat i cobert de pèl per una o per ambdues cares'.
- Vares (104): 'mesura longitudinal', 1a doc. al DCVB (X: 668), 1900.¹⁸⁹⁸
- Vazos (801): var. ort., 'cavitat on se soternen els morts; sepultura'.
- Vela (169): cast., 'candela', 1a doc. al DCVB (X: 687), 1916.¹⁸⁹⁹
- Venda (96): 'acció de vendre'.
- Venta (61): cast., 'venta'.¹⁹⁰⁰
- Verdader (715): 'conforme a la veritat; dotat de concordança entre l'enteniment i la realitat'.
- Vereda (553): 'orde, avís, que es despatxa per fer saber una cosa a un nombre determinat de llocs propers, especialment de l'autoritat eclesiàstica d'una rectoria', no doc. al DCVB (X: 733).¹⁹⁰¹
- Vereder (1160): 'el qui porta una vereda o orde d'una autoritat d'un lloc a un altre', no doc. al DCVB (X: 733).¹⁹⁰²
- Verguer (700): 'funcionari que portava com a insígnia una verga o bastó i acompanyava els consellers o anava a complir-ne les seues ordes'.
- Veril (196): var. ort., v. 'viril'.
- Vesita (999): var. form., 'visita'.
- Vespres (7): 'hora canònica que es diu després de la nona'.
- Vicari (31): 'home que assisteix a un superior en les seues funcions i el substitueix i representa en les seues absències';¹⁹⁰³ (79): 'sacerdot que

---

¹⁸⁹⁸ 1 vara de Xàtiva = 91.2 centímetres. Aquesta mesura no és igual a tots els llocs, així ens trobem que a Lleida equival a 771 mm., a Castelló i València equival a 906 mm., mentre que Alacant té la mateixa mesura que Xàtiva: 912 mm. El DECLC (IX: 44) documenta ja entre 1279-1299, el mot 'vares', com a nom –possiblement empordanès– d'una mida de tela llistada. Hem de remarcar que aquesta mesura de llargària pròpia de les terres de l'Ebre i el País Valencià, és oscil·lant, segons llocs, entre uns 80 i 90 cms.

¹⁸⁹⁹ El *Libre d'antiquitats de la Seu de València*, op. cit., p. 328, avança la documentació a l'any 1526.

¹⁹⁰⁰ Cal tenir en compte que als nostres documents hi apareix amb més freqüència 'venta' en 90 ocasions per les 73 vegades que trobem 'venda'.

¹⁹⁰¹ Coromines ens diu que aquest mot en llatí clàssic no significava 'camí', amb tot aquest mot arriba al seu sentit més divulgatiu castellà, passant per 'camí de posta', 'camí real'. D'aquests usos ens trobem que en 1726-39 es testimonia el significat '*el orden o aviso que se despacha para hacer saber alguna cosa a un número determinado de lugares, que están en un mismo camino o a poca distancia*'. Per tant es considera un possible castellanisme, vegeu DECLC (IX: 142-145).

¹⁹⁰² El DECLC (IX: 145) considera al 'verader', com l'home que porta un ofici, orde, carta, etc., de l'autoritat eclesiàstica, d'una rectoria a l'altra, en un arxiprestal. La primera documentació ens la aporta de l'any 1813.

¹⁹⁰³ «... y en avant se sabia que el vicari general, trobant-se a soles en València –per estar fora el senyor arçobispo–...».

exerceix el ministeri parroquial sense tenir el grau de rector o ecònom';¹⁹⁰⁴ *vicari capitular* (721): 'canonge elegit pel capítol catedral per a governar la diocesi'.¹⁹⁰⁵

- Vicaria (485): 'càrrec de vicari'.
- Vidriera (89): 'conjunts de vidre que tanquen un nínxol'.
- Violat (1163): 'color morat clar'.
- Violí (352): 'instrument musical'.
- Viril (186): cast., 'vericle; recipient format per dos cercles de vidre voltats d'un marc d'or, dins del qual es posa l'hòstia per a exposar-la a l'adoració dels fidels'.
- Visitadors (239): 'persona que té el càrrec de visitar, individus, institucions ..., per veure com actuen, per inspeccionar-les o corregir-les'.
- Vissura (699): var. ort., 'examinar o reconèixer visualment per veure o determinar l'estat d'una cosa o persona'.
- Viver (980): 'safareig gran que serveix com a dipòsit d'aigua per a regar'.
- Vol (453): 'so repetit de les campanes pels cops de batall fets alternativament a cada banda d'elles', 1a doc. al *DCVB* (X: 860), 1914.¹⁹⁰⁶
- Volta (870): 'itinerari d'una processó'.
- Voltegen (902): 'sonar les campanes amb moviment circular sobre llur eix o braços', 1a doc. al *DCVB* (X: 876), 1900.
- Votar (430): 'emetre el vot per a un acord, elecció'.
- * Votiva (745): 'missa que es diu per devoció, no sent pròpia del dia'.¹⁹⁰⁷
- Zel (603): 'interés ardent i actiu en favor d'una persona o idea, d'una causa'.

---

¹⁹⁰⁴ «... Que el doctor Ortís continue en la capella de vicari...».

¹⁹⁰⁵ En aquest cas funciona com a sinònim de 'racional de capítol'.

¹⁹⁰⁶ El *DECLC* (IX: 352) sembla definir més aquest concepte, amb l'expressió 'llançar les campanes al vol', que es diu quan les campanes es venten. 1914-34.

¹⁹⁰⁷ *DCVB* (X: 886). El *DECLC* (IX: 404) documenta els mots 'votiu', referent a un vot religiós, documentat l'any 1417; i, 'votivament', que significa amb entusiasme, íntima inspiració, en l'any 1437.

B.- Índex Onomàstic

– A¹⁹⁰⁸

- Acensi, Josep (*rector*): 729
- Acuña, Fernando (*organiste*), [*prevere*]: 749, 1048, 1049, 1071, 1128, 1141, 1240
  - Adam, Francisco (*obrer de vila*): 310, 500
  - Adarro, Jacinta: 101
  - Àfrica: 376
  - Agnés, mare de Benigànim [*beata Agnés*]: 759; *Ycnés, mare*: 773
  - Agost, Nostra Senyora d': 287, 369, 781
  - Agrasot, Sabastià (*notari*): 1191
  - Agullent, vila de: 891
  - Agulló (*mossén*): 56, 56, 433, 608
  - Agulló, Antoni (*sacrista*): 189, 198, 217, 219, 233, 237, 238, 239, 307, 308, 309, 313, 322, 412, 426, 461, 506, 619, 1187
  - Agulló, Jacinto [*comte de Ripalda*]: 829; *Jasinto*: 920
  - Agulló, Jusep (*prevere*): 53, 56, 187, 213, 219
  - Agulló, Manuel: 1187

---

¹⁹⁰⁸ Respecte a la toponímia menor, si no indiquen res en contra, sempre fa referència a Xàtiva. Hem de remarcar, a més, que hem posat entre parèntesi les referències que ens apareixen al text al voltant dels personatges o llocs –mantenint i respectant l'ortografia que tenia al text–, mentre que entre claudàtors posem la informació que hem sabut trobar dels nostres personatges i que no ens apareixia al text. També distingim entre claudàtors si un nom es refereix a la divinitat o al topònim.

- Agulló, Miquel (*mossén*), [prevere]: 316, 601, 847, 896, 1001, 1033, 1086, 1127, 1159, 1187, 1193, 1236, 1258
- Agulló, Tomàs [conseller general]: 225, 736
- Agulló: 191, 198, 214, 225, 228, 249, 412, 433, 608, 645, 676, 731, 733, 736, 753, 775
- Agustí, don (1): 838
- Agustí, Jusep (*mossén*): 1231
- Agustí, sant [divinitat]: 257, 734, 850
- Agustí, Sant [*topònim*]: 164, 191, 288, 321, 496, 819, 867, 867, 868, 881, 1030, 1126; *Agustí, Sent*: 1243
- Ainàs, Eusebi (*mossén*): 359
- Aiora: 1009; *Ayora*: 118, 1084
- Alacant: 663, 674, 860, 1165
- Alameda: 886
- Alarion y Olivensa, don Geroni: 1035
- Alba, caseta de: 254, 308
- Alba, Jusep: 1118
- Alba, orta de: 144
- Alba, terra de: 414
- Alba: 414
- Albaida: 990, 991, 999; *Albayda*: 356, 369, 379, 380, 436, 545, 562, 586, 594, 624, 866, 869
- Albalat, Carlos: 1084
- Albalat, conde de [Josep Pasqual Torà i Sorell]: 705, 713
- Albalat, Miquel: 644, 650, 774, 775
- Albalat, Pasqual: 776, 777, 895, 914, 1016, 1037, 1051
- Albalat: 644, 650
- Àlbaro, Jucep: 1119
- Albarrasí: *Albarracín*: 363, 1000, 1044; *Albarasín*: 970, 999; *Albarrasín*: 996, 1114; *Albarrazín*: 970
- Albelda, Toni: 889
- Albelda, viuda de [Rafaela Aliaga]: 889
- Albella, Portal de la : 321, 600
- Alberic, governador de [Gaspar Bru]: 192, 987
- Alberic, vila de: 987, 1258; *Alberich* (1): 583
- Albero de Verger, Jerònima: 132, 638, 835, 899, 907, 1002

- Albero, Josep: 305, 502, 872
- Albero, plaseta de: 992
- Albert, doctor: 476
- Albert, Josep (*rector*): 47
- Albiñana, Francisco: 1249
- Albiñana, Llorens: 484
- Albiñana, Pere: 997
- Albiñana: 819, 908
- Albornós, Carlos: 54
- Alcàntera: 47; *Alcàntara*: 47, 617
- Alcàzal, conde de: 519
- Alcoi: 655; *Alcoy*: 94, 142, 231, 288, 380, 385, 410, 437, 438, 474, 485, 522, 536, 617, 624, 673, 676, 679, 683, 685, 739, 740,
- Alcover, Berthomeu: 493
- Alcover, Gaspar (*mossén*): 183, 204, 205, 266, 314, 412, 470, 552, 685, 741, 804, 806, 909, 912, 914, 1050, 1134, 1261
- Alcudia de Carlet: 18
- Alcúdia de Carlet: 669
- Alcúdia de Crespins: 1249
- Aldomar, plaçeta de: 929; *Olomar, plaseta d'*: 321, 1149
- Alegret, Pere (*doctor*): 1168, 1173; *Alegrert, Pere (doctor)*: 1168
- Alemaiñ, Antoni: 1220, 1222
- Alemany: 110
- Alfarrassí: 181; *Alfarraçí*: 548; *Alfarrasí*: 86, 180, 874
- Algemesí: 488, 1168
- Aliaga (*mossén*), [prevere]: 57
- Aliaga, Agustí: 1091, 1215
- Aliaga, doctor [Aliaga i Blesa, Tomàs Jacint; tinent de regidor]: 667
- Aliaga, *Joachin*: 775; *Chocim*: 775
- Aliaga, Felip: 841, 874; Aliaga: 647
- Aliaga, Fèlix: 1064
- Aliaga, Josep: 766, 804, 1047, 1059, 1155
- Aliaga, Juan (*doctor*): 191, 338, 344, 505, 759
- Aliaga, Margarita: 621
- Aliaga, Rafaela: 889
- Almansa: 18, 1035

- Almela, Bautista: 637
- Almiñana (*pare*): 653
- Alonso, Christòfol: 821
- Alòs, Antoni: 57, 797; *Aloz, Antoni*: 796, 797
- Alòs, Josep: 57, 492
- Alòs, terra de: 786, 795; *Aloz, terra de*: 795
- Alpuente, vila de: 1143
- Alriaca: 1125
- Àlvares, Jusep: 1183; *Àlbares, Josep*: 1183
- Alzedo (*jutge*): 373
- Alzira: 915, 949, 951, 996, 998; *Alcira*: 563, 564, 789; *Alsira*: 319, 355
- Amaro (*mossén*): 186
- Amorós, Felip: 84, 179, 261
- Anastàsia, santa: 611, 643, 1224; *Anastàcia, santa*: 519
- Andre (*mossén*): 592
- Andrés (*olier*): 262
- Andreu (*de la companyia de Jesús, pare*): 1220
- Andreu, Jaume (*ferrer*): 193
- Andreu, mossén [Andreu Maravall, prevere]: 592
- Andreu, sant: 67, 210
- Àngel Custodi, l': 831
- Anillo, Nostra Senyora de l': 772
- Anna, [*topònim*]: 195, 784; *Ana*: 94, 784
- Anna, camí de Santa: 1079; *Ana, camí de Santa*: 1080; *Ana, camí de Sent*: 1025
- Anna, santa [*divinitat*]: 442, 926; *Ana, santa*: 168, 659, 894
- Anson, Batiste (*sergent*): 863
- Antolí, Pere Vicent: 743, 743
- Anton (*manxador*): 939
- Anton de l'Olmet, Juan (*mossén; sacramenter; vicari de santa Tecla*): 163, 167, 178, 359, 412, 424, 481, 485, 487, 499, 499, 808, 809, 939
- Antoni, sant [*divinitat*]: 460, 524, 565
- Antoni, Sant [*topònim*]: 1139
- Aparisi, Basili: 410, 444
- Aparisi, Felis: 449
- Aparisi, Francisco: 953
- Aparisi, Mauro: 376, 388

- Aparisi de Alberó, Teresa: 882
- Aragó, consell de: 680
- Aragó, corona de: 680
- Aragó, regne de: 151, 161
- Aragon: 353
- Arazil, Elena: 101
- Arazil, Francisco (*doctor*): 357
- Arbona, Pere: 741, 768, 771
- Arenals, partida dels: 774, 1029, 1079, 1099
- Arenasa, Pere (*vicari general*): 1048, 1227
- Armada, capella de Nostra Senyora de l': 343, 435
- Armada, Nostra Senyora de l': 375
- Arnau, Felip (*acòlit*), (3): 392, 392
- Arnau, Mariano (*doctor*): 50; Arnal: 50
- Arnau, Maurício (*tallador de neu*): 783
- Arnedo, Juan (*fra*): 409
- Arroytigoitea, Juan Antoni de (*retor de Cullera*): 1072
- Artiaca, cases de la: 605; Triaca, carrer de la: 1128
- Ascensi, Josep (*doctor*): 729
- Asenció, dia de la: 276
- Asèquia de la Llosa: 1183
- Assensi, viuda de [Rosaura Sancho]: 1196
- Assumpció: *Assumció, dia de la*: 1145; *Assumció*: 1151; *Assunció, Nostra Senyora de la*: 610, 1103; *Asumció, dia de la*: 510; *Asumció, Nostra Senyora de la*: 360; *Asumpció, Nostra Senyora de la*: 73; *Asumsió, dia de la*: 853; *Asumsió, Nostra Senyora de la*: 1090, 1263; *Asunció, Nostra Senyora de la*: 359; *Asunsió, dia de la*: 510; *Assumta, dia de la*: 853
- Astúries, príncep de [Lluís I d'Espanya]: 435, 436
- Audifre, Batiste: 732
- Audivert: 780
- Auger (*eo Portell*), plaseta de: 980
- Àustria, Mariana de (*donya*): 104
- Avinent, Ignació (*notari*): 907
- Ayacor: 434, 771
- Ayelo de Malferit: 171, 176, 891

– B

- Badal, Manuela: 847
- Badia, Gixart (*doctor*): 483
- Baldon, Matheu (*doctor*): 233
- Baldoví, Mathies (*doctor*): 359, 360
- Ballester, Josep (*mossén*): 459
- Ballester, Leonardo: 559
- Balones: 1107, 1115
- Balsa, la [Plaça la Bassa]: 607
- Banoyé, Alberto: 1209
- Bañs, Portal dels: 607; *Bañys, Porta dels*: 929, 1067
- Banyeres: 388; *Bañeres*: 376, 388, 492
- Baptista, sant Joan: *Batiste, sant Juan*: 988, 1013, 1015, 1029; *Bautista, sant Juan*: 625; *Bautiste, sant Joan*: 789
- Barberà, Fèlix (*mossén*): 243, 459, 611, 643
- Barberà, Francisco: 1247
- Barberà, Jaime: 360
- Barberà, Josep (*doctor*): 160
- Barberà, Manuel (*mossén*): 358
- Bàrbera, santa: 565
- Barberà, terra de: 243, 459, 608, 611
- Barceló, Josep (*doctor*): 343
- Barcelona: 69, 80
- Barder i Roca, Pasqual: 857
- Barmanillo, Josep (*pare*): 217
- Barrachina, Jochim (*doctor*): 1232
- Barranc, carrer del: 529; *Barranch, carrer del*: 607
- Barreres [barri de les]: 607, 662, 863, 929
- Barrueso (*capità*): 1160
- Bas, Jusep: 949
- Bas, Nicolau: 360
- Basa del Mercat: 486
- Basa o viver del Portal de Sant Jordi: 980
- Basilisa, santa: 611, 643, 854, 1224
- Bassa, Domingo: 774, 775

- Bataller, Jusepa: 953
- Batispantis, bisbe de: 618
- Batiste [Batiste Badal]: 847
- Baxés, carrer de [Vallés]: 121
- Beamont, Francesc (*pare*): 350
- Beamont, Pedro: 1155
- Béjar, duquesa [Borja, Maria Anna de]: 1203, 1204, 1205, 1208, 1218, 1233, 1237, 1253; *Béxar*: 1271; *Véjar*: 1203
- Belda, Agostí: 675
- Belda, Antoni (*llaurador*): 926, 1025
- Belda, Diego (*doctor*): 486, 490
- Belda, Josep: 492, 1197
- Belda, Juan Bautiste: 1043
- Belda, viuda de [Rafaela Aliaga]: 889
- Belenguer, Pasqual: 663
- Bèlgida, Marqués de: 1028
- Bella, Batiste: 380
- Bellmunt, Josep (*doctor*): 169
- Bello, Josep (*soxantre*): 5, 6, 257, 279, 293
- Belloc, Antoni: 1032
- Belloc, Pere: 181, 324; *Belloch, Pere* [batle de Xàtiva en època foral i regidor de l'Ajuntament de Sant Felip]: 24, 66, 73, 104, 128, 130, 134, 141, 180, 181, 374, 383, 407, 418, 493, 727, 1146; *Benlloch, Pere*: 178, 273, 276, 352, 380, 513, 548, 555, 799, 1146, 1176
- Belloch, Josep (*mossén*): 6, 412, 468, 470, 493, 622; *Benlloch, Josep (mossén)*: 293, 534, 535, 539, 540
- Bellohc, Diego: 491
- Bellot: 1190
- Belluga (*cardenal*) [Luis Antonio de Belluga Moncada]: 1226
- Bellver, Berthomeu: 119, 203, 273, 901; *Belver, Berthomeu*: 901
- Bellver, Maria: 1213
- Bellví, Miquel: 344, 345; *Belví, Miquel*: 379, 499
- Bellví, Pasqual: 1063; *Belví, Pasqual (prevere)*: 851, 1063, 1236, 1258
- Bellví, Vicent: 170; *Belví, Vicent (canonge)*: 76
- Belví, Geroni (*mossén*): 409
- Belví, Martí: 817

- Benavent, Presentado (*pare*): 221
- Benavent, [*topònim*]: 409
- Benavent, Antoni (*fra*): 340, 434
- Benavent, Carlos: 665, 668
- Benavent, Cosme: 342, 857
- Benavent, Josep: 792
- Benavides, Eusebi de (*síndic de la ciutat*): 467, 469
- Beneito, Vicent (*doctor*): 1262
- Beneixida: 617
- Benet, Antoni (*rellontger*): 944, 961
- Beneyto, Bernat: 67
- Beneyto, Eisebi (*prevere*): 1206
- Beneyto, Vicent (*diaca; vicari de Santa Tecla*): 67, 99, 237, 237, 376, 397, 412, 519
- Benifurt, partida de: 181, 633, 1188
- Benifurt, sèquia de: 283, 508, 541, 543, 544, 545, 609, 613, 1059, 1148
- Benifurt, terra de: 555, 633, 764, 775, 788
- Benigànim: 79, 164, 165, 166, 169, 170, 173, 178, 181, 265, 622, 759, 773, 789, 872, 874, 983, 1042, 1209, 1232, 1243; *Benigani* (16): 112, 171, 181, 462, 483, 658, 665, 668, 874, 923, 983, 1042, 1166
- Benimexix, senyor de [Jacint Forner Sanz de la Llosa i Alboi, baró de Cotes, Arraval, Finestrat, Corts, Boxet, Roaya, senyor del castell de Chirel i dels llocs de Benasau, Benemejís, Senyera, Aiacor i Agost]: 997
- Benirredrà: 1134; *Beniredrà*: 809
- Benissuera, senyor de: 656; *Benisuera, senyor de*: 656
- Benito, Eurèlio (*doctor*): 1212
- Benlloc: 799
- Berenger, Carlos: 1026
- Berenguer, Christòfol: 913
- Bernabeu, Jeroni: 121, 1228
- Bernabeu, Maria: 847
- Bernabeu, sant: 1076, 1082; *Bernaveu, sant*: 1067
- Bernat, Thomàs: 627
- Berthomeu, Josepa: 896
- Berthomeu, sant: 1079
- Bertomeu, sant [*topònim*]: 837, 1054
- Bescança, Antoni: 680

- Besó, Jusep Martí (*dit el*): 1027, 1027, 1027
- Besols, Josep (*doctor*): 1168, 1173, 1183, 1226
- Bibanco [Lorenzo de Vivanco Angulo, abat de Vivanco, secretari de la secretaria d'Aragó de la Càmera de Castella]: 386, 434
- Bie, Alberto Francisco de [Francisco Bie y Ware Haen y van Perek y Onac, corregidor de Sant Felip]: 906, 1111, 1124
- Bixquert (1): 57; Bixert: 492
- Bladon, Matheu: 233
- Blanco, Francisco (*fuster*): 494, 510, 871
- Blasco Novell, Nicolàs (*notari*): 987
- Blasco, Francesc : 305
- Blasco, Josep: 750, 757
- Blasco, Miguel (*mossén*): 18
- Blay, sant: 144, 146, 901
- Blesa, Pere Lluís: 108, 191, 317, 338, 344, 855; *Bleça*: 677
- Bocairant: 1257; *Bocayrent*: 486, 490, 492, 675
- Bolinches, Andreu: 820
- Bolinches, Thomàs: 1118; *Bollinches*, Thomàs: 1118
- Bolinches: 373
- Bo[i]ls del Castellar, Gaspar (*doctor*): 37
- Boluda: 500
- Bon Ayre, carrer de: 600
- Bonaventura Soler, Josep (*doctor*): 766 (*pàssim*), 1211
- Bono, Fèlix (*fuster*): 1178
- Borbon, Luisa Maria de: 104
- Bordera: 857
- Bòria, Juan: 181, 209, 778, 1148; *Boira*, Juan: 189, 258
- Borillo, Geroni (*doctor*): 44
- Borja y Ferrando, Vicent (*doctor*): 1197, 1198, 1199, 1200, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1208, 1209, 1211, 1212, 1213, 1214, 1220, 1221, 1222, 1223, 1225, 1229, 1233, 1234, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1243, 1245, 1246, 1249, 1255, 1257, 1258, 1260, 1265, 1266; *Borcha*, Visent (1): 1224; *Borga*, Visent: 1236, 1244, 1256, 1258, 1264, 1265
- Borja, Francesc (*notari*): 1082
- Borja, Maria Anna de (*duquesa de Béjar*): 1204
- Borja, Thomàs Jacinto (*clergue*): 203, 260, 261, 719

- Borja, Vicenta Maria de: 374
- Bornilla, Ferrera: 1056
- Borràs, Juan Batiste (*doctor*): 1156, 1168
- Borredà, mossén: 953; *Boredà, Blai (mossén)*: 645, 646
- Boscà, Jaume (*doctor*): 514, 517
- Boscà, Miquel (*mossén*): 87
- Bosch, Mathias (*doctor*), [regidor]: 412, 462, 489, 533; *Bosch, Macià*: 703
- Bosch, Reginald (*mossén*): 55, 86, 93, 95, 121, 132, 616, 638, 1262; *Bos, Reginaldo (mossén)*: 112, 638;
- Boschx, capella dels: 900
- Botella, Josep: 338
- Brotons, Maria Magdalena: 847
- Brotons, Vicent: 5 (pàssim), 1209
- Bru, alqueria de: 1250
- Bru, Basílio [doctor en drets]: 181
- Bru, Chochim (*mossén*): 93, 1129
- Bru, Domingo: 939, 959, 1038
- Bru, Felip (*ciudadà*): 202, 220, 423, 617, 625, 743, 744, 748, 755, 764, 765, 766, 769, 770, 773, 781, 786, 791, 801, 804, 806, 807, 820, 831, 833, 834, 835, 924, 958; *Bru*: 412, 489, 625
- Bru, Francesc Antoni (*sacriste*), [canonge]: 186, 503, 592, 639, 713, 715, 738, 742, 772, 782, 815, 885, 892, 923, 936, 937, 938, 955, 959, 1191, 1233, 1236, 1240, 1263
- Bru, Gaspar (governador d'Alberic): 192, 987
- Bru, Gregori: 826
- Bru, Jaume (*canonge*): 107, 226, 624, 769, 773
- Bru, Joan (*mossén*): 92
- Bru, Josep (*mossén, canonge*): 93, 163, 183, 197, 624, 644, 746, 861, 1224, 1225
- Bru, Jusep (*ciudadà*): 857
- Bru, Lorens [degà d'Oriola]: 657
- Bru, Onofre: 844
- Bru, Teresa: 987
- Bruni y Fornet, Juan Joseph: 431, 815, 834, 836, 993
- Buena, Juan (*sastre*): 138, 628; *Bueno, Juan*: 138
- Buñol, vila de: 1221

- Burgo, Thobias del [regidor perpetu]: 180, 181, 244, 280, 308, 617; *Burgos, Tobias de*: 122
- Burguera, Isabel Maria: 840
- Burguete, Francisco Joan (*organista*): 579, 583, 1046, 1048; *Burgete, Francisco Joan (organista)*: 392, 455, 457, 467, 473, 978
- Busto, Diego del: 1084
- Busto, Domingo del: 826, 842

- C

- Cabanes, Juan (*acòlit i organista interí*): 202, 391, 392,
- Cabanes: 644, 753
- Caçals, Francisco (*doctor, vicari de la casa de misericòrdia*): 556
- Cadis: 621
- Calabuig, Rosana: 62
- Calaf, Manuel: 727
- Calataiut, col·legiata de: 444
- Calatayud, pare: 1077
- Calbet, Agustí (*doctor*): 431, 432
- Calbo, Miquel (*escrivà*): 171
- Caldés, Juan: 980
- Calicanto: 185
- Calixtro, papa [Alfons de Borja, papa Calixt III]: 662
- Caller, ciutat de: 459
- Caller, Mariano (*doctor*): 815
- Càmara, Bartolomé de la: 871, 883, 914, 972; *Càmara, Bartolomé Fernandes de la*: 980, 1056; *Càmara, Bartolomé Peña de la*: 1111
- Camí, Pere: 817, 865, 938, 950
- Camino, Menchor (*sombrerer*): 121; *Camero, Melchor*: 163, 265
- Campoflorido, príncep de [Luigi Reggio e Branciforte, capità general de València]: 423, 434, 446, 481, 504, 550, 551, 573, 590, 592
- Canals: 44, 142, 279, 286, 305, 874, 1119; *Canal*: 43
- Cancellor y Luna, Blas Jusep: 234
- Candel, Carlos: 747
- Candel, Jusepa: 896
- Canet: 118, 1003, 1006, 1009

- Cano y Sarrió, Carlos (*notari*): 1073, 1208, 1218;
- Canísia y Dòria, Ignàcio: 943
- Capillades, Antoni (*llaurador*): 980
- Capuchins, convent de: 500, 914, 955, 996, 1243; *Capuchinos, convent de*: 1154
- Carcaixent: 7, 44, 59, 66, 71, 88, 107, 116, 159, 182, 362, 401, 412, 429, 438, 439, 451, 480, 485, 488, 489, 494, 632, 670, 688, 717, 1006, 1188, 1198, 1200, 1203, 1243; *Cacaxent*: 629; *Carcagente*: 2, 1234; *Caracaixent*: 488; *Carcagent*: 248, 282, 311, 312, 315, 316, 345, 449, 772; *Carcaixén*: 566, 849; *Carcaxent*: 40, 41, 141, 148, 150, 159, 168, 191, 198, 205, 218, 228, 237, 248, 270, 270, 311, 312, 315, 316, 324, 330, 354, 382, 501, 528, 544, 560, 573, 609, 632, 642, 717, 749, 752, 764, 792, 800, 809, 844, 849, 856, 857, 864, 886, 893, 910, 921, 951, 964, 1036, 1085, 1219, 1234; *Carcaxente*: 20; *Carcaxient*: 44, 57, 59, 66, 614; *Carcaysent*: 1200; *Carcaixent*: 258, 1065, 1185, 1203; *Carcegent*: 345; *Carcexent*: 270; *Xarsaxient*: 649
- Càrcel: 506
- Carceler y Luna, Blas Josep (*agent de Madrid*): 234, 262
- Càrcer, camí de: 474
- Cardona, Antoni de (*arquebisbe*), [Antoni de Cardona-Borja i de Sotomayor]: 170
- Carles, mossén: 38
- Carlos [*Rotlà*]: 1147
- Carlos, infant don: 886
- Carlos, mossén [*Conca*]: 60, 251, 700, 759
- Carme, forn del: 790
- Carme, Nostra Senyora del: 101, 290, 790; *Carme, convent*: 191, 290, 321, 496, 522, 607, 637, 788, 834, 874, 898, 926, 954, 996; *Carme, provincial del*: 210
- Carme, Santíssim Christo del: 193, 281, 320, 377, 523, 600, 607
- Carmen, convent de Nostra Senyora del: 288, 290
- Càrment, convent de nostra senyora del: 281
- Carnicers, barranc de: 178
- Càrpio, Thomàs Garsia del: 1039
- Casalete, Anelo (*notari de Nàpols*): 630
- Casamayor: 435
- Casaña, Salvador (*doctor*): 391, 398
- Casaña, Vicent (*doctor*): 878, 901; *Casañes*: 901
- Castalla: 214, 226, 232, 235, 288, 536, 624, 748
- Castella: 173, 680, 1012

- Castelló: (Castelló de la Ribera, anomenat també *Castelló de Xàtiva*), 164, 165, 166, 170, 171, 173, 485, 617, 624, 644, 653, 655, 673, 676, 679, 683, 685, 739, 789, 1032, 1045, 1050, 1065, 1073, 1142; *Castellon*: 622; *Catelló*: 1243
- Castellví (*ardiacà de Xàtiva*): 403
- Castilla: 28
- Castillo, Juan (*fra*): 958
- Català, Felip (*mossén*): 943
- Català, Pau: 731, 731
- Catalunya: 80
- Catarina Màrtir de València, Santa: 188, 189; *Catharina*: 359, 360
- Catarroja: 283; *Cataroga*: 978
- Caudet: 1807
- Cavallero, Rodrigo: 164, 166, 171, 172, 208, 238, 253, 255; *Cavalero*: 156
- Cayuela, Pedro (*fra*): 899
- Cebrià Vañon, Thomàs: 787
- Cebrià y Armengol, Francisco: 1087, 1087
- Cebrià y Roca, Francisco Josep [regidor]: 50, 225, 374, 380, 727,
- Cebrià, Fèlix (*doctor, canonge*): 5 (pàssim), 696; *Cebriá, Félix (canónigo)*: 1, 2, 4, 6, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 35, 36; *Cebrian, Fèlix*: 12, 13, 15; *Sebrià, Felis (mossén)*: 41, 157, 158, 159; *Sebriá, Felis*: 17, 18, 41
- Cebrià, Josep (*doctor, canonge*): 135, 717, 727, 733, 738, 764, 767, 768, 777, 778, 779, 780, 782, 785, 787, 789, 793, 794, 798, 801, 802, 803, 1167, 1177, 1200, 1207, 1208, 1211; *Sebrià, Jusep (mossén)*: 847, 859, 874, 970, 975, 978, 980, 982, 984, 987, 989, 992, 994, 1000, 1001, 1002, 1006, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1027, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1041, 1212, 1213, 1219, 1220, 1222, 1225, 1227, 1234, 1236, 1258, 1265
- Cendra (*religiós descals*): 267
- Cerdà, Amaro (*mossén*): 110, 188
- Cerdà, Félix (*canonge*): 46
- Cerdà, Jaume Lluís (*regidor de mesada*), [Lluís Cerdà i Rotlà Escrivà, regidor]: 288, 309, 412, 549, 661, 705, 723, 730, 763, 774, 799, 891, 904, 1176; *Çerdà, Lluís*: 606, 799; *Çerdà, Lluís (carrer de)*: 600; *Çerdà, Jaume Lluís*: 891, 892; *Serdà, Luís*: 1036; *Zerdà, Jaume Luís*: 1149
- Cerdà, Manuel: 439
- Cerdà, Pere (*mossén*): 84

- Cerdà, Vicent (*mossén*): 47, 52, 61, 102
- Cerdeña: 410, 425, 427, 430, 459
- Cerra (*predicador dominic*): 63, 68
- Cervera, Jusep (*notari*): 1076
- Ceuta: 376; Zeuta: 376, 377, 380, 385, 942, 1107, 1108
- Chaves, Thomàs (*mossén*): 552, 772, 793
- China: 668, 671
- Chiva: 677, 740
- Chochim, Sant: 894
- Chova (*mossén*): 1125
- Chover, Fèlix (*doctor*): 836, 842, 1227
- Chover, Lluís: 1039
- Christi, Corpore: 519, 588, 598, 599, 836
- Christo, Sant (*plaseta de la Font Fonda del*): 494
- Christo: *Christo, santo (Crist del Carme)*: 154, 210, 523, 607; *Christo, santo (confraria del)*: 522; *Christo, Santíssim*: 281, 288, 290, 320, 321, 600; *Christo, Sagrado*: 289; *Christo de la Urna*: 154; *Christo del Carme*: 193; *Chrysto, Santíssim*: 377, 496
- Christòfol, sant (*carrer de, o de la Costa*): 957
- Cifres, cassa de: 776
- Cirilo (*pare, religiós caputxí*): 603, 610
- Clara, Santa (*convent de*): 170, 171, 321, 437, 491, 493, 529, 607, 608, 611, 643, 996, 1064, 1152
- Claramunt, Miquel (*doctor, capellà de l'hospital*): 1056
- Claramunt, Christòfol: 915
- Claver, Juan (*notari de València*): 773
- Claveria, Antoni: 989
- Clement XII (*santíssim pare*) [papa Climent XII (Lorenzo Corsini),]: 1165; *Clemente XII*: 936
- Climent, Thomàs: 414
- Codina, Felipa: 917
- Codina, Francisco (*mossén*): 672, 741, 767, 784, 785, 794, 847, 851, 874, 896, 898, 926, 954, 960, 1001, 1026, 1033, 1148
- Codina, Jaume Guseph: 1003, 1009
- Codina, Jusepa Maria: 890
- Codina, Lluís (*mossén*): 1247, 1264

- Codina, Marco (*pare*): 138, 141, 219, 543
- Codina, Mazias (*mossén*): 182
- Codoñera (*regne d'Aragó*): 151
- Coixo, lo (*Vicent Goçalvo, dit*): 75, 81
- Colom, Berthomeu (*mossén*): 74
- Colom, Francisco Thomàs (*mossén*), [subiaca]: 1101
- Colom, Juan Bautiste (*doctor*): 85,
- Colomer, terra del: 605, 627
- Cols, plaça de les: 600, 829
- Comes, Antoni (*capità invàlit*): 390, 393, 416
- Comes, Francisca de: 393
- Conca, Carles: 4 (*pàssim*), 921
- Concepció, Puríssima: 57, 87, 142, 442, 748, 940, 941, 950, 1145; *Concepció*: 1051, 1101; *Concepsió* (2): 820, 1078; *Consçoçió* (1): 1051
- Concepción: 14, 940
- Conejero, Manuel: 211
- Conejero, Miquel: 1219
- Conejero, Vicent (*ciudadà*): 181, 632, 788, 1201, 1210, 1219; *Conegero, Vicent*: 646, 1055; *Conexero, Vicent*: 632, 633, 1055
- Corbera: 258, 1196
- Corbí, (*doctor; terra de la viuda del*): 657, 851, 874
- Corbí, Vicent (*doctor, prevere*): 1163
- Corregeria [carrer de la]: 121, 600, 607, 680, 929, 974; *Correcheria*: 529; *Correjeria*: 607, 974
- Correges, Jusep: 907
- Cortés, Francisco (*mossén*): 43, 412, 847, 896, 953, 954, 957, 1001, 1033, 1086, 1127, 1158, 1159, 1167, 1193, 1236, 1258
- Cortés, Mariano (*escolà*): 1244
- Cosentayna: 398, 542
- Costa, carrer de (*o de sant Christòfol*): 957
- Costa, Josep [prevere]: 561, 1075
- Costa, partida de la: 928
- Cremades, Juan Baptista (*doctor, vicari de Xixona*): 901, 918
- Crisóstomo, mossén: 1110
- Crist: 853, 860
- Cristo: 14, 57, 221, 461, 478

- Cullera: 1072

- D

- Daeste, Jusep (*mossén*): 125
- Darder [Roca], Pasqual [marqués de Sotelo]: 343, 375, 435
- Daroca: 392
- Desamparats, Mare de Déu dels: 529
- Devés, Francisco (*terra de*): 773, 787, 871
- Devesa, Gaspar Domingo (*notari*): 52 (pàssim), 1245; *Deveça, Gaspar Domingo*: 581, 658, 673, 677; *Deveza, Gaspar Domingo*: 180, 555
- Dios: 14, 958
- Disder, Francisco: 680
- Disdier, Jusep (*mercader*): 804, 806, 914, 1253
- Dolç, Carlos (*doctor, advocat*): 648, 815; *Dols, Carlos*: 815
- Dolç, Esteve (*canonge*): 214, 228, 237, 629; *Dols, canonge*: 224
- Dolç, Gaspar (*doctor, advocat*): 149; *Dols, doctor*: 30
- Dolors, Nostra Senyora dels: 442
- Domènech, Anna: 746
- Domènech, paborde: 468, 479
- Domingo, Pablo (*doctor, confessor de les monges de l'Olleria*): 875, 882
- Domingo, Sant (*convent*): 653, 662, 674, 754, 755, 907, 996, 1220, 1243
- Domingues, Manuel (*mossén, soxantre*): 186, 188, 266, 275, 289, 290, 391, 427, 439, 475; *Domínguez, Manuel*: 188
- Dongo, Geroni (*barber*): 469, 494, 510
- Dòria, Juan: 132
- Dotse, partida dels: 51, 1118
- Duar Morillo, Bernardo (*cavaller*): 857
- Duart, Gaspar: 342, 731, 787, 792, 857
- Duart, Jusepa: 923
- Duarte: 310
- Dupon: 1155

- E

- Énguera: 546
- Ènova: 618, 792
- Enriques, Josep: 101; *Enrriques*: 101
- Enriques, placeta de: 992
- Erbàs, Felip (*rector de Catarroja*): 283
- Eres, Manuel de les (*doctor*): 1054, 1199
- Esberts, (sepultura dels): 1200
- Esbrí, Agustina: 901
- Esbrí, Juan Damaseno (*mossén*), [prevere]: 293, 301, 352, 358, 366, 493; *Esbrí, Damaseno*: 493, 539, 621, 622, 624, 627, 845, 847, 890, 891, 898, 921, 926, 947, 954, 957, 970, 980, 982, 984, 1027, 1032, 1037, 1038, 1058, 1060, 1064, 1067, 1076, 1082, 1087, 1124, 1125, 1155, 1158; *Esbrí, Juan Damaceno*: 622, 624, 627, 750; *Esbrí, Juan Damazeno*: 539, 540, 579, 583; *Esbrí, Juan Damaseno*: 352, 1036, 1214; *Damaseo, Juan*: 1036
- Escrig, Pere (*doctor, metge*): 903
- España: 427, 553
- Esparça, Albert (*doctor*): 468, 476; *Esparza, Albert*: 781
- Esparça, Antoni (*doctor*): 676, 679; *Esparsa, Antoni*: 648
- Esperança, Nostra Senyora de la: 54, 57, 591, 669, 1051; *Esperanza*: 182
- Espí, Ana Maria: 973
- Espí, Domingo: 181
- Esplugues, Jusep (*doctor*): 925, 926
- Estevan, conde de sant: 886
- Esteve, Fèlix (*viuda de*), [Felician Portell]: 791, 818, 819, 824, 827, 835, 1188
- Esteve, sant: 65
- Esteve, Thomàs: 1190, 1196
- Estrela, casa de la: 121, 130
- *Estubeny*: 748, 780, 1216; *Estubeiñ*: 1216; *Estubell*: 748, 785; *Estubeñy*: 684, 767, 780, 784, 785, 815, 816
- Eulàlia, santa: 771
- Exea, Jusep (*infantillo*): 433
- Exea, Pasqual: 656, 743, 764, 769, 786, 810; *Exea*: 677
- Exea, terra de: 502, 673, 769, 786
- Exea, Vicent: 871

– F

- Fàbia, santa: 271
- Fabra, Salvador (*doctor*): 837, 842
- Fabra, terra de: 1082
- Falcó, Joseph (*escolà*), [*sacrista*]: 40, 152, 257
- Farnacio, Isabel de (*reina*), [Isabel Farnese de Parma. Reina d'Espanya i duquessa de Parma i de Piacenza.]: 146; *Farnesio*: 144
- Febres, capella de les: 343, 435, 442
- Febres, Mare de Déu de les: 375
- Felip, sant [*divinitat*]: 68, 68, 127, 190, 200, 326, 917, 1063
- Felip, Sant [*topònim*]: 15 (pàssim), 1262; *Feliph, Sant*: 646, 653, 654, 655, 656, 719; *Phelip, sant*: 165 (pàssim), 1265; *Pheliph, Sant*: 1233, 1240; *Felipe, San* [*topònim*]: 1, 2, 6, 14, 41, 814, 940, 958; *Phelipe, san*: 5, 8, 9, 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 1266
- Felis, fill de [Felis Roca]: 892
- Feliu, Lluís: 771
- Feliu, sant (*antropònim*): 442, 462, 581, 618, 1145
- Feliu, Sant [*topònim*]: 162, 600, 824
- Fenollet, Lloch Nou del: 1024
- Fenollet, Pasqual [Pasqual de Fenollet Vilaragut de Togores, governador d'Oriola, senyor de Lloc Nou i Genovés, comte d'Olocau i marquès de Llanera]: 222, 260, 328
- Ferando, Juseph (*notari*): 1219
- Ferando, Miquel (*evangelister*): 978, 1004
- Feriol, Juan: 984
- Fernandes de la Càmara, Berthomeu (*notari*): 980, 1056
- Fernàndez de Messa, Thomàs: 781
- Fernàndez, Rafael (*sargento invàlid*): 957
- Ferrandis, Theresa: 953
- Ferrandis, Visent (*asistent en Roma*): 1260
- Ferrando, Josep (*doctor, notari*): 1182, 1210, 1211
- Ferrando, Pere (*mossén*), [*prevere*]: 552, 772, 847, 911, 911, 935, 953, 1001, 1086, 1127, 1159, 1174, 1193, 1236, 1258; *Ferando, Pere*: 1033
- Ferrer Calataiud, Gaspar: 857
- Ferrer, Francisco (*doctor*): 1212, 1221; *Ferer, Francisco*: 1022, 1212, 1221

- Ferrer, Geroni (*doctor, prevere*): 1206, 1207
- Ferrer, Juan: 841,
- Ferrer, Jusep (*doctor*), [regidor]: 108, 338, 689, 701, 1166, 1251
- Ferrer, Patrício (*doctor, retor de Ayelo*): 176
- Ferrer, sant Vicent (*capella*): 66,
- Ferrer, sant Vicent [*divinitat*]: 104, 159, 181, 439, 442, 460, 494, 555, 566
- Ferrer, Vicent: 19; *Ferre, Vicente*: 19
- Ferri, Carlos (*mossén, subdiaca i domer*): 78, 91, 275, 412, 491, 493, 528, 578, 579, 583, 584, 648; *Ferris*: 759, 997
- Figuera, la Font de la: 63, 70, 187, 315, 478, 512, 524, 955, 1020, 1035, 1196; *Figera*: 1257; *Font, vila de la*: 1257
- Fillol, Gabriel: 81
- Finestrat: 47, 1085
- Flandes, Luís de (*pare, provincial dels pares caputxins de la província de València*): 906
- Flor, Jusep (*acòlit*): 665, 666, 794, 880
- Fluvià, Jusep (*canonge de la catedral de Girona y prior de sant Thomàs de Fluvià en la cort romana*): 1224
- Foies, partida de les (*terra de les*): 979, 980, 1237; Foyes, heretat de les (*partida de les*): 758, 1097, 1208
- Fonda, plaseta de la Font: 494
- Forés, Jacinto (*arquitecte*): 690
- Forés, Jusepa: 896
- Forés, Miquel: 896
- Forner y Sans, Jacinto (*senyor de Benimexix y Seniera*) [En Jacint Forner Sanz de la Llosa i Alboi, baró de Cotes, Arraval, Finestrat, Corts, Boxet, Roaya, senyor del castell de Chirel i dels llocs de Benasau, Benemejís, Senyera, Aiacor i Agost]: 433, 433, 434, 997
- Fornet, Batiste (*agent en Roma*): 431
- Fort, casa de: 500
- Fort, Jusep (*obrer de vila*): 190, 193
- Fortí, Antonio: 621
- Fortuny, Miquel (*fuster*): 747; *Fortuñ*: 884; *Fortuño*: 785; *Fortuñy*: 747
- Fosar, Santíssim Crist del: 860
- Francés, carrer de: 654, 658, 821
- Francés, Juan: 492

- Francés, Plaça de Sant: 146
- Francés, sant [*divinitat*]: 163, 164, 170, 674
- Francesc, Portal de Sant: 379, 399, 401; *Francés, Portal de Sant*: 372, 373, 379, 407, 411, 607, 608, 886, 899; *Fransés, Portal de Sant*: 607
- Francesc, Sant (*convent*): 749; *Francés, Sant*: 164, 186, 391, 601, 674, 749, 756, 996, 1243
- Frància: 371, 831
- Francisco Xavier, sant: 1041, 1129
- Francisco, don [Francisco Jusep Cebrià]: 50
- Francisco, mossén [Francisco Soler]: 1128, 1666
- Francisco, mossén [Francisco Vidal]: 620, 921
- Francisco, san (*convent*): 22, 22
- Frayle, Jusep (*mossén*): 204, 206, 208, 212, 213
- Fructuós, don [Fructuós Roca y Salvador]: 1010; *Fructuoso, don*: 1017, 1083,
- Fuentes, Joseph (*mossén, soxantre*): 5, 375, 380
- Fuentes, Luís (*canonge, comissari apostòlic*): 84, 101
- Fuertes, Miquel (*sastre*): 1035, 1036
- Furió, Francisco (*notari de València*): 1028
- Fuster, Bernat (*mossén*): 1180
- Fuster, Gregori (*doctor*), [regidor]: 55, 613, 619, 653, 838
- Fuster, Juan (*mossén*): 900
- Fuster, Jusepa Maria: 1237
- Fuster, Manuela: 837, 842
- Fuster, viuda de [Gerònima Albero]: 899

- G

- Gaçó, Jaume (*notari*): 671; Gasó: 644, 645; Gazó: 678
- Gai, en, carrer: 929, 1129; Gay, en: 929
- Galbis, Atanàcio (*cerer*): 128, 181, 187, 204, 205, 211, 274, 732
- Galiana, Antoni (*mossén*): 926
- Galiana, Chricianto (*doctor, rector de l'Olleria*): 17; *Galiano, Chrisanto*: 167
- Galiana, Gregori (*mossén, doctor, clergue*), [prevere]: 208, 209, 212, 271, 275, 292, 412, 641, 818, 917, 970, 971, 1080, 1210
- Galindo (*Thomàs Martines Galindo, juge de confiscacions y de la real audiència*): 365, 446, 500, 526

- Gallego, Onofre (*mossén*): 369, 370, 412, 471, 505, 564, 631, 632, 648
- Gandia, duc de [Lluís Ignasi de Borja i Fernàndez de Còrdoba, duc de Gandia, marquès de Llombai, comte d'Oliva, de Mayalda i de Ficalho, príncep de Squillace]: 19, 68, 149, 1034, 1165
- Gandia, Felip (*mossén*): 784, 975
- Gandia, Pere (*pare*): 1201
- Gandia, Universitat de: 67, 797
- Gandia: 39, 149, 253, 340, 344, 356, 360, 390, 411, 412, 510, 511, 518, 532, 814
- Garcia de Miquel, Antoni: 969
- Garcia de Ortega, Jusep (*mossén*): 79 (*pàssim*), 1234; *Garsia Ortega, Jusep*: 810 (*pàssim*), 1258
- Garcia, doctor: 108
- Garcia, Jusep (*retor de Tous*): 299
- Garcia, mestre (*religiós de Santíssima Trinitat*): 317, 325
- Garcia, Miquel (*mossén*): 190
- Garcia, senyor (*de la orde de sant Domingo*): 754
- Garido, venerable (*religiós de la Mare de Déu de la Mersè*): 999
- Garix, casa de: 193
- Garix, Jusep (*doctor, mestre en cerimònies*): 104, 109, 191, 347, 1119; *Garís, doctor*: 1243
- Garnir, Antoni: 634, 638, 644, 753, 755, 762, 798
- Garrido, Andreu (*pare*): 831, 832, 839
- Garrido, Juan: 628, 667
- Garrigues, Geroni: 638
- Garsia del Càrpio, Thomàs: 1039
- Garsia, Gusep (*carseler*): 971
- Garsia, Jusep (*aladrer*): 992
- Gascó, Gaspar: 873, 876
- Gascó, Jasinto (*notari*): 984, 1114
- Gascó, Josep (*pare, religiós agustí*): 493, 495
- Gascó, Jusepa Maria: 1169
- Gascó, religiós domimanic: 24
- Gavilà, Alexandre: 282,
- Gavilà, Josep (*doctor, canonge*): 351 (*pàssim*), 1557; *Gavilà, Jusep*: 1048, 1050, 1057, 1061

- Gavilà, March Antoni: 410 (pàssim), 1265; Gavilà: 1044
- Gendre, Bernarda: 471
- Generalitat de València: 171, 380
- Genovés, Josep Rosí: 730
- Genovés: 602
- Gerardo, sant: 1262
- Geroni, Jusep (*escrivà de Ajuntament*): 62
- Geroni, sant: 370, 621
- Gil, Andreu: 671, 678
- Gil, Antoni: 665
- Gil, doctor [Mateu] (*vicari d'Albaida*): 866, 869
- Gil, Joseph (*doctor*): 1252
- Gil, Jusep (*ciudadà*): 121, 331
- Gil, Jusep (*llaurador*): 917
- Gil, Ynocèncio (*mossén*): 370
- Gilabert, Francisco Salvador (*pare mestre general de la militar orde de la Merced*): 974
- Gilabete, Juan Francisco Navarro (*obispo de Albarrasín*): 996
- Gill, Vicent (*notari de València*): 759
- Girona: 1224
- Gisbert, Carlos (*doctor*): 69, 395, 396, 397
- Gisbert, Francisco (*d'Albaida*): 545
- Gisbert, Francisco (*de València*): 540
- Gisbert, Josep: 622
- Gisbert, Llorens (*mossén*): 115, 183, 204, 205, 220, 264, 412, 643, 977, 1001, 1033, 1086, 1127, 1135, 1178; *Guisbert, Llorens (mossén)*: 204
- Gisbert, Vicent: 622, 752, 933
- Gomar, Josep: 872, 923, 983, 1209
- Gosalbes: 563, 564
- Gosalbo, Jusep (*llaurador*): 820, 835, 843, 971, 971, 973
- Gosalbo, Jusep (*plater*): 1016; *Goçalbo, Jusep (plater)*: 82
- Gosalbo, Maria: 881
- Gosalbo, Pere (*pare agustí*): 249, 254, 470, 610, 1027, 1073
- Gosalbo, Thomàs (*mossén*): 610

- Gosalbo, Vicent (*llaurador*): 75, 125, 144, 185, 238, 249, 431, 433, 470, 634;
Goçalbo, Vicent: 81, 82, 144, 634; Goçalvo, Vicent (*Lo Coixo*): 81, 82; Golçalbo,
Vicent: 493
- Grangel, Christòfol (*prevere*): 797
- Granja: 414; Granga: 414
- Graons, porta dels: 97, 885
- Grau y Bosch, Joan (*senyor de Gandia*): 390, 411, 412, 549, 848, 857
- Grau, Antonio (*ciudadà*): 181
- Grau, Gabriel (*moliner*): 997
- Grau, Josep Jeroni (*doctor, notari*): 131, 181, 191, 616, 644, 808, 837, 897, 1084,
1174, 1237; Gerau y Bosch, Josep Jeroni (*notari*): 980, 1011, 1018; Gerau, *doctor*:
1034, 1225; Guerau, Josep Jeroni (*doctor, notari*): 84, 344, 380, 499, 520
- Grau, Melchor (*misser*): 46, 243, 422, 1051, 1204, 1237; Gerau, *misser*: 75;
Guerau, *misser*: 54, 107, 168
- Grau, Thomàs (*mossén, clergue de Alzira*): 915
- Gregori, sant: 494
- Grosa, Tanda (*partida de la*): 987
- Guadaséquies: 1021
- Guaita: 22; Guayta: 254
- Guerau, Jeroni (*doctor, mossén*), [*prevere*]: 92, 403, 412, 573, 1051, 1174
- Guerau, Juan (*secretari de la ciutat de Xàtiva*): 549, 700, 701
- Guerola, Ynàsio (*sagrista*): 1257
- Güet, Tomàs: 1239
- Guillem, Vicent (*doctor*): 1148, 1150
- Guillot, Chochim (*de nació francès, canonge de la colegial església de Tribun*): 84
- Guillot, Clàudio: 210
- Guimerà, Antoni: 1259
- Guimerà, Berthomeu (*doctor*): 346, 412, 417
- Guimerà, Vicent (*mossén, domer, subsagristà*), [*prevere*]: 90, 93, 255, 289, 292,
295, 301, 1131, 1258, 1259; Gimerà, Vicent: 78, 81, 90, 1132; Jimerà, Vicent: 8
- Guitart, Argueo (*cavaller*): 86; Gitart, Argeo: 69
- Guitart, Juseph (*mestre campaner*): 1224
- Guitart, Manuela: 1117; Guitar, Manuela: 1119
- Gutierrez, Jusep: 826

- H

- Hererburg, Mariana de ([Mariana de Neuburg, casada en segones núpcies] reina, viuda de Carles II): 1250; Heres Menor, Matheu de les: 605
- Heres, Manuel de les (*doctor, diàcon*): 412, 485, 502, 540; Heras, Manuel de las: 257, 514
- Higuera, Antoni de la (*ardiaca de Sogorb*): 441
- Hospital: 43, 164, 168, 259, 365, 433, 500, 558, 571, 738, 819, 1056, 1113, 1121
- Hostals, carrer dels: 607; Ostals, carrer dels (1): 607

- I

- Iborra, Luís (*mossén*): 673, 860, 896; Ibora, Luís: 847; Yborra, Luís: 752
- Iborra, Policarpi [familiar del Sant Ofici]: 1151
- Inojosa, Sebastià: 887
- Isabel, santa: 483, 763

- J

- Jacinto, don [Jacinto Forner]: 434
- Jago, sant: 68
- Jaime, mosén [Jaime Sancho]: 26
- Jarriente (*parròquia de*): 363
- Jasinto [Pelegero]: 825, 855; Gasinto [Pelegero]: 825
- Jaume, mossén [Jaume Pont]: 625
- Jaume, sant (plaça de): 125, 305, 321, 529, 607, 750, 997
- Jaume, sant: 190, 659, 926, 1005, 1063,
- Jesuchrist, Sanch de: 322
- Jesucristo: 14
- Jesús, congregació de: 797, 1220
- Joan, sant: 494, 729
- Jordà, Fèlix: 7 (pàssim), 751; Jordan, Fèlix: 200, 208, 209; Gordà, Fèlix: 646, 1050
- Jordà, Francisco Josep: 50, 181, 727
- Jordà, Gaspar: 627, 630

- Jordà, Josep (*doctor*): 120 (pàssim), 1211
- Jordà, Maties: 252 (pàssim), 1264; *Jordan, Mathias*: 975 (pàssim), 1266
- Jordi, sant (portal de): 883, 980
- Jornet, Juan Bautiste: 28, 184
- Josep, don [Josep Gavilà]: 430, 430, 441, 628
- Josep, sant [divinitat]: 530, 762; *Joseph, sant*: 49; *José, san*: 762
- Josep, sant (ermita): 57, 108; *José, san*: 22
- Jovell, Bernat: 957, 1125
- Jover, Felis (*doctor, prevere*): 822, 842; *Xover, Felis*: 822
- Juan [Juan Ferrandis]: 953
- Juan [Juan Ferrer]: 841
- Juan y Colom, Jusep (*notari*): 866, 867, 872, 882, 915, 1064
- Juan, don [Juan Ortiz]: 1166
- Juan, Esteve (*notari*): 1068, 1084, 1091, 1097, 1119, 1132, 1133, 1142, 1168, 1173, 1178, 1186, 1187, 1203, 1216, 1218, 1224, 1233, 1237, 1260, 1262, 1263
- Juan, hermano (*de sant Onofre*): 98, 135
- Juan, Josep (*doctor, vicari de l'hospital de València*): 1079, 1121, 1123
- Juan, mossén [Juan Anton]: 808
- Juan, Luís: 1180
- Juan, sant (del Mercat de València): 1168
- Juan, sant [divinitat]: 20, 35, 133, 174, 181, 187, 189, 195, 235, 316, 360, 452, 463, 684, 748, 960, 982, 1236
- Juan, sant (partida de): 621
- Juana, donya [Juana Sanç]: 921, 1042
- Juaneda, Francico (*doctor, retor de Balones*): 1107, 1115
- Judes, sant: 413, 942
- Julià (*aladrer de la Plaça Sant Jaume*): 305,
- Julià, sant: 854
- Júlia, santa: 817
- Jusep [Jusep Brotons]: 847
- Jusep, don [Josep Gavilà]: 351
- Jusep, sant [divinitat]: 51, 61, 108, 139, 140, 144, 145, 146, 266, 320, 323, 431, 600; *Juseph, sant*: 146, 326, 603, 605, 606, 607, 1224
- Jusep, sant [topònim]: 108, 323, 431
- Jusepa, donya [Josepa Sanç]: 434

- L

- Labarta, Juan (*mercader*): 984, 1114
- Lago, Manuel de (*regidor*): 383, 418, 421, 463, 463, 482, 528, 529, 554, 575, 577, 579, 622, 700, 701, 773, 774, 1012, 1166, 1251
- Laules, Patrísio [Patricio Laules, noble titulat d'origen irlandés, propietari de la regidoria perpètua de Sant Felip des de 1714]: 854, 894, 900, 910, 915; *Laudes, Patrício*: 924
- Leonardo, canonge [Leonardo Samit]: 101, 101
- Leonart, doctor: 30
- Leonisa, Josefo de (*beato*): 1154
- Linàs y Gil, Manuel: 1214, 1237
- Lindo (*jutge*): 373
- Llanera, marqués de [Pasqual Fenollet Vilaragut de Togores, comte d'Olocau i marqués de Llanera]: 842
- Llàser, canonge: 1197
- Llàser, Juan Bautista [boticari > regidor]: 789; *Làser, Joan Bautista*: 787, 789
- Llàzer, Vicent (*sirujà*): 797
- Lleó, [Portal del]: 899; *Leó, Portal del*: 321, 607
- Llinàs, Antoni: 379, 403, 406, 434, 474, 477, 613, 730, 732, 758, 759, 764, 776, 1179; *Linàs, Antoni*: 283, 344, 345, 373, 412, 434, 562, 609, 774, 776, 865, 970
- Llinàs, Eusebi [prevere, canonge, sacrista]: 220 (pàssim), 1265; *Linàs, Eusebi (mossén)*,: 259, 313, 347, 383, 436, 523, 562, 595, 999, 1000, 1001, 1003, 1004, 1008, 1009, 1012, 1013, 1014, 1016, 1019, 1020, 1024, 1027, 1029, 1031, 1033, 1034, 1035, 1036, 1040, 1041, 1043, 1214, 1218, 1221, 1223, 1226, 1232, 1235, 1236, 1238, 1239, 1241, 1243, 1244, 1245, 1246, 1248, 1249, 1250, 1251, 1253, 1254, 1255, 1257, 1258, 1260, 1262, 1263
- Llinàs, Jusep: 996; *Linàs, Josep (sagrista)*: 977, 998
- Llinàs, Manuel [canonge]: 424, 741, 804, 805, 902, 903, 963, 964, 965, 969, 972, 973, 977, 1116, 1149, 1150, 1166, 1180, 1182, 1183, 1184, 1185, 1187, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1200, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1208, 1208, 1217, 1240; *Linàs, Manuel*: 517, 519, 663, 962, 970, 971, 980, 981, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 991, 995, 997, 998, 999, 1013, 1214, 1215, 1216, 1218, 1223, 1224, 1226, 1229, 1232, 1233, 1236,

- 1237, 1238, 1239, 1241, 1243, 1244, 1245, 1246, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1254, 1256, 1257, 1258, 1260, 1262, 1263, 1264
- Llobregat, Clara Maria: 1099
  - Llobregat, Francisco (*mossén*), [prevere]: 81, 199, 412, 631, 673, 752, 847, 847, 872, 896, 953, 977, 1001, 1033, 1086, 1127, 1159, 1193, 1236; Lobregat, Francisco (*mossén*): 313, 794
  - Llobregat, Josep (*pare, de la orde calçada de Nostra Senyora de la Mersè*): 111, 974
  - Llobregat, Vicent (*notari*): 568, 874, 903, 913, 983, 1039, 1074
  - Llongo, Vicent: 1074; Yongo, Vicent: 1074
  - Llop: 256
  - Llopis, Antoni (*mossén, retor de Lloch Nou del Fenollet*): 1024
  - Llor, Pere (*mossén*): 94, 136
  - Llor, Pere: 613
  - Llorens de València, Sant: 631, 636; Lorens de València, Sant: 878, 901
  - Llorens, mossén [Llorenç Gisbert]: 264
  - Llorens, sant: 474, 826, 874, 1084; Lorens, sant: 776, 826
  - Lloris, Torre de: 602, 770
  - Llosa, partida de la: 1027
  - Llosa: 57, 81, 200, 222, 819, 890, 917, 1177, 1183, 1192, 1202, 1206
  - Llosero, lo [Jusep Vidal]: 57, 61, 297, 394, 455
  - Lluc, sant: 181, 621, 984; Lluch, sant: 1114
  - Lluna, mossén: 138, 141, 164, 195; Luna, mossén: 182
  - López, Jusep (*apotecari*): 205; Lopes: 259
  - Lopis, Francisco (*agent de Madrid*): 68
  - Lorens, Felis (*doctor, rector de Ana*): 94
  - Luís, don [Luís Lian]: 1180
  - Luís, mossén [Luís Sancho]: 76
  - Lýria: 887

- M

- Macanaz, Melchor [delegat del rei per a la reconstrucció de Sant Felip]: 300, 418; *Macanaz, terra de*: 308
- Macià, acòlit [del Villar]: 352, 409
- Macip, Andreu (*notari*): 630, 722
- Macip, Madalena: 59, 64, 122, 133, 174; *Mancip, Madalena*: 122

- Madalena, santa: 809
- Madrid: 40, 48, 62, 68, 84, 144, 146, 148, 149, 192, 200, 210, 234, 248, 262, 380, 404, 405, 424, 446, 475, 491, 511, 517, 557, 565, 573, 580, 593, 662, 666, 744, 1204; *Madrit*: 1245
- Maella [Miquel Vallo, dit]: 316
- Maestre, doctor: 663, 674
- Majoral, Andreu (*arquebisbe de València*): 1223; *Mayoral, Andreu*: 1107
- Mala Càrrega, senda de la: 191
- Malason, Benita: 863
- Malferit, cabiscol [Joan Baptiste Malferit]: 1013
- Malferit, Margarita (*sor*): 21, 40, 251
- Mallà, Jacinto: 1146
- Mañàs, Juseph: 632
- Manuel, don [Manuel Llinàs]: 963
- Manuel, mossén [Manuel Domingues]: 290,
- Manuela [Manuela Bru]: 987
- Maragall, Vicent (*mossén*): 90, 293
- Maravall, Andreu (*mossén*): 186, 592, 595, 612, 616, 631, 639, 642, 683, 686, 713, 715, 738, 750, 789
- Maravall, casa de: 548
- Maravall, Diego (*notari*): 769, 787, 812, 853, 1009, 1014, 1016, 1024, 1042, 1079, 1084, 1087, 1099, 1124, 1125, 1148, 1167, 1169, 1225, 1233
- March, Pere: 874
- March, sant: 444
- Marco, doctor: 148, 149, 173, 203, 216, 222, 247, 284, 285, 288
- Marco, Jusep (*mossén*): 92
- Marcos, don [Marcos Gavilà]: 1157
- Margarita, santa: 1091, 1215
- Marí, Rosa: 896
- Marín, Domingo (*doctor, vicari de l'Ospital de València*): 453, 558
- Marín, Vicent (*doctor, capellà de l'hospital general de València*): 687
- Marmanillo, Jusep: 34, 35, 219
- Marqués, Francisco Josep (*mossén*), [prevere]: 168, 191, 204, 259, 347, 411, 412, 443, 450, 589, 775, 789, 860, 967, 971
- Marqués, Gaspar (*mossén*): 384, 412, 445, 450, 482, 523, 540, 562, 595, 620, 621, 631, 673, 745, 752, 794, 828, 966, 976

- Marsella: 405, 434; *Marcella*: 371, 372
- Martí, Antoni (*mossén, subdiaca*), [prevere]: 565, 751, 752, 803, 817, 830, 832, 881, 891, 1011, 1030, 1159, 1171, 1193, 1200; *Martín, Antoni*: 987
- Martí, Bertomeu: 983
- Martí, Carlos (*mossén*): 12, 22, 25, 33, 38, 42, 44, 50, 56, 59, 71, 99, 116, 159, 182, 239, 251, 412, 646, 830, 1190, 1196
- Martí, Clara: 855
- Martí, Domingo: 752
- Martí, Fèlix (*llaurador*): 46, 187
- Martí, Juan: 412, 503
- Martí, Jusep (dit el Besó): 1027
- Martí, Jusep (*mossén*), [prevere]: 960, 965, 1127, 1159
- Martí, Manuel (*doctor*): 980, 1262
- Martí, Pau (*mossén*): 160, 784
- Martí, Sant (parròquia de la siutat de València): 1252
- Martí, sant: 815
- Martí, Vicent (*pare fra, religiós de la orde de sant Francisco de Paula*): 678, 1137
- Martines Galindo, Thomàs (*juge de confiscacions y de la real audiència*): 365,
- Martines, Fèlix (*laurador*): 767, 1003
- Martines, Jaume (*clavari de l'offisi de ferrers*): 824
- Martines, Miquel: 801
- Martines, Nicolau (*perrero*): 638
- Martines, Pasqual (*doctor, mestre de seremònies*): 948, 992, 993
- Martínez, Felis (*tintorer*): 904
- Martínez, Jusep (*llaurador*): 214
- Martínez, Meliton (*doctor, rector d'Alfarrassí*): 548
- Martínez, Miquel: 1179
- Martínez, Pedro Pablo (*doctor, vicari de la Codoñera*): 151, 161
- Martinis, Jaume (*mossén*): 1230
- Martinis, Pasqual (*doctor*): 805, 809; *Martíniz, doctor*: 949
- Martinis, Pere: 434
- Martinis, Thomàs: 955
- Mas, Miquel: 613, 618, 619
- Mascarell, Ramon (*canonge de València, vicari general*): 360
- Mascarell: 1089
- Masip, Jusep (*mossén*): 1011, 1041, 1043, 1211

- Masip, Manuel: 1236, 1258; *Macip, Manuel (mossén)*: 793, 864, 896, 935
- Masip, Thomàs: 923, 1011; *Macip [Tomàs]*: 923, 952
- Mataix y Martí, Jaume (*doctor*): 864, 872
- Matheu, Felip: 1068
- Matheu, Francés: 665
- Matheu, Josep (*mossén*): 483, 763, 768
- Matheu, sant: 73, 199,
- Mathias (51): *doctor Mathias Baldoví, beneficiat en Santa Catharina de València*, 353
- Mathies, don [Maties Jordà]: 782, 998; *Mathias, don*: 711, 712
- Medina, Antoni (*mossén*): 1036
- Medina, Casimiro (*mossén, arquitecte*): 412, 629, 630, 690
- Medina, Juan (*vicari general*): 1199
- Medina, Thomasa: 884
- Melchor, don [Melchor Samit]: 101
- Meliana, Luís (*notari*): 957; *Miliana, notari*: 983
- Menor, Anna Margarita: 907
- Menor, Enric [regidor perpetu]: 510, 568, 974
- Menor, Jaume Jusep: 49, 51
- Menor, Juana: 857
- Menor, Jusep: 565, 1011
- Menor, Leonarda (*donsella*): 49, 51
- Menor, Manuel (*mossén, advocat*), [alcalde major, advocat de la ciutat i de miserables]: 29, 45, 64, 69, 81, 118, 135, 165, 178, 281, 294, 418, 470, 489, 493, 500, 512, 522, 533, 575, 617
- Menor, Ventura [prevere]: 784, 903, 913
- Menor, Vicent (*prevere, bolser*): 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 20, 22, 40, 41, 43, 44, 56, 61, 63, 71, 79, 93, 116, 142, 162, 168, 183, 187, 191, 204, 205, 220, 222, 223, 259, 313, 347, 349, 383, 412, 431, 433, 450, 460, 490
- Mercader y Cervellon, Francisco (*jutge apostòlic*): 261
- Mercat [plaça de Sant Pere]: 226, 529, 598, 607, 662, 901, 929, 992
- Mercat, la Balsa del [Jardí del Bes]: 214, 486
- Mercè, convent de la: 377; *Merced, convent de la*: 607, 974, 1044; *Merset, convent de la*: 1237
- Mercè, Nostra Senyora de la: 974

- Mercè, real militar orde de Nostra Senyora de la Mercè: 958; *Merced, orde de la*: 571, 831, 958, 970, 974; *Merçet, orde de la*: 970; *Merçet, orde de la*: 970; *Mersè, orde de la*: 111, 899, 999
- Mergelina, senyor: 321
- Mèrita Franca, Valero: 817
- Mesia, senyor: 1227
- Messeguer, Pere (notari de València): 273; Meseguer, Pere: 129, 201, 366
- Messes, partida de: 181, 643, 746, 1187; *Meses, partida de*: 1010, 1017, 1079, 1080, 1146, 1208
- Mestre, Jusep (*mossén*): 271
- Methies, sant: 493
- Micó, Bertomeu: 848, 1024, 1024, 1030
- Micó, Francisco (*mossén*): 174
- Micó, Gaspar (*ciutadà*): 121
- Micó, Juan: 519, 906
- Micó, Manuel (*llicenciat*): 398, 400, 539 , 583
- Micó, Raymundo (*doctor*): 822, 836,
- Miguel, san: 958
- Milà, Juan (*secretari del rey nostre senyor*) [Joan Milà d'Aragó i Macip, fill dels barons d'Otos, secretari de la cambra reial de la Corona d'Aragó]: 48, 69; *Milán, Juan*: 14
- Miñana, Vicent (*diputat, contralt*): 621
- Minincs, Juan Antonio: 992; *Mininchs, Juan Antonio*: 992
- Minuarte, Francisco: 357
- Miquel [Miquel Conejero]: 1210
- Miquel, convent de sant: 839, 996
- Miquel, don [Miquel Agulló]: 1187
- Miquel, Felip Manuel (*senyor de Estubeiñ*): 1216
- Miquel, Melchor: 877
- Miquel, orde de sant: 899
- Miquel, sant (Arcàngel): 51, 371, 452, 474, 499, 769, 872, 874, 982, 1100
- Mira Lles, Jusep: 1065
- Mira, Francisco (*doctor, retor de Canals*): 279, 286,
- Mira, Jusep (*mossén, soxantre; diaca de Novelda*): 455, 457, 460, 467, 605, 617, 656, 680, 682,
- Mira, Nicolau (*acòlit*), [sacerdor i epistoler (tenor)]: 969, 1071, 1098, 1101, 1106, 1110, 1236

- Miralles, Jusep: 1084
- Moixent: 1190, 1196; *Moxent*: 728, 729; *Moxient*: 45, 141; *Moyxent*: 1190
- Molina Coder, Jaume: 821
- Molins, camí dels Dos : 123, 474
- Molins, partida dels Dos: 1147
- Mollà, Ana: 181, 613, 887, 926
- Mollà, Jaume Lluís (*notari*): 411, 863, 866, 867, 877, 881, 890, 891, 894, 901, 922, 928, 940, 943, 971, 980, 992, 994, 997, 1002, 1010, 1013, 1014, 1017, 1020, 1026, 1027, 1030, 1032, 1035, 1043, 1065, 1073, 1075, 1078, 1089, 1090, 1096, 1100, 1101, 1105, 1109, 1113, 1115, 1123, 1127, 1128, 1129, 1134, 1138, 1140, 1144, 1148, 1151, 1156, 1157, 1158, 1162, 1164, 1166, 1167, 1176, 1195, 1196, 1199, 1202, 1206, 1207, 1212, 1214, 1221, 1229, 1230, 1232, 1237, 1239, 1245, 1246, 1249, 1252, 1258, 1259, 1262, 1264
- Mollà, Jusep: 877, 1230
- Mollà, Pere (*laurador*): 283
- Mollà, Visent (*llaurador*): 994
- Molner, Carlos (*doctor*): 360
- Molvedre: 1026
- Mompó, Joan Batiste (*mossén*): 347, 631, 673, 847, 896, 953; *Monpó, Batiste*: 443, 450, 482, 487, 523, 562, 595, 752, 794, 977
- Mompó, Vicent: 380
- Moncada, carrer de: 321, 529, 929
- Monfort, Francisco: 63, 510, 568, 1039
- Monllor, Bernat (*infantillo*): 1098
- Monllor, Vicent (*mossén*): 894
- Monpeslier, princesa de [Lluïsa Elisabet d'Orleans, filla del regent de França]: 435
- Monserrat, Antoni (*mossén, prevere*): 74, 94, 136
- Monsó, hermano (*ermità de les Ànimes en lo simentiri*): 452
- Monsó, Roch (*doctor, rector de Finestrat*): 47
- Montaner: 969
- Montaverner: 374, 381, 925, 926, 983; *Monteverner*: 926
- Montesa: 842
- Montoliu, Chochim: 940
- Montoro, Jusep (*fra, misionista del Real y militar orde de la Mersé*) (1): 899
- Montsant: 996

- Mora, Pere (*menor*): 719, 835, 836, 838, 839, 840, 841, 842, 844, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 855, 856, 857, 858, 859, 862, 863, 867, 872, 875, 877, 878, 879, 881, 882, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 892, 896, 899, 902, 903, 904, 905, 906, 908, 909, 910, 911, 912, 914, 916, 917, 918, 919, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 929, 930, 931, 932, 934, 937, 938, 939, 941, 946, 948, 951, 953, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 969
- Mora, Pere [canonge]: 1 (pàssim), 1264
- Morales, Luís: 214
- Morant, Vicent: 599
- Moreno, Juan (*sergent invàlid*): 1076
- Morera, Josep: 638
- Morillo, Bernardo Duar (*cavaller*): 857
- Moros, Fabià (*doctor, advocat en la plaza de València*): 1188
- Moros, partida dels: 1027, 1037, 1056
- Morrió Francisco Josep (*notari*): 887, 904; *Morió, Francisco*: 1025, 1027, 1231
- Moscardó, Miquel: 644, 650
- Mòxica, Manuel (*cerer*): 264, 298, 359, 412, 422, 474, 477, 486, 510, 580, 617, 836; *Móxica, Manuel*: 19
- Mòxica, Thomàs (*mossén*): 44,
- Muñoz, Josep: 633
- Muñós, Francisco: 1039
- Murat, Isabel (*viuda de Josep Sempere*): 1178
- Múrcia: 473, 476, 1128
- Murta, sèquia: 508

- N

- Nàpols: 629, 630, 1022
- Narbona: 660
- Navarro Espuch, Francesc (*notari*): 1003, 1067, 1068, 1106, 1118, 1152, 1188; *Navaro Espuche, Francisco*: 1029
- Navarro y Gilabete, Juan Francisco: (*bisbe d'Albarrassí*): 996
- Navarro, Chrisóstomo (*mossén*): 8, 539, 978, 1033, 1110; *Navarra, Chrisóstomo*: 1117
- Navarro, Francisco (*llaurador, mossén*): 18, 198, 342, 437, 853
- Navarro, Ignàcio: 621

- Navarro, Jaume: 1179
- Navarro, pare: 974
- Navarro, Pasqual: 819
- Navarro, Vicent (*doctor, mossén*): 77, 110, 223, 239, 240, 241, 380, 401, 412, 632, 787, 961, 1121, 1175
- Navarro, viuda de: 293
- Navete, Luís: 481
- Nebot, Jusep (*doctor*): 836
- Neus, Mare de Déu de les (*dita de la Seu*): 50, 442
- Nicolini, canonge: 1013
- Noguera, Jusep: 119, 141, 159, 168, 188, 191, 198, 203, 222, 257, 273, 309, 505, 901
- Nolasco, (*mestre de obres*): 651
- Novel·lè: 394; *Novelè*: 143, 216; *Novelé*: 18
- Novelda: 449, 455, 467
- Nufre, Maria Antònia de: 863

- 0

- Obra Nova, porta de la: 104, 529, 607
- Oliva: 398
- Olleria, l': 17, 88, 141, 164, 165, 166, 167, 170, 171, 173, 178, 181, 182, 380, 584, 622, 623, 768, 875, 882, 949, 969, 1082, 1259
- Olmet, Juan Anton (*mossén*): 163
- Olsina, Vicent: 1188
- Oltra y Tudela, Vicent (*doctor*): 187, 188, 189
- Onofre, Sant (*convent*): 98, 163, 164, 213, 214, 702
- Ontiñent: 537, 540, 891; *Ontinint*: 978
- Orà: 925, 952
- Oriola: 257; *Orihola*: 1665
- Orleans, duc de: 435
- Oronan, Diego (*governador en la vila de Alzira*): 998
- Ortega [Josep Garcia i Ortega]: 982, 987, 1006, 1015, 1016, 1017, 1027, 1032, 1037, 1038, 1040, 1056, 1058, 1060, 1064, 1067, 1076, 1080, 1082, 1087, 1114, 1124, 1125, 1146, 1155, 1158, 1159, 1193, 1209, 1210, 1213, 1216, 1219, 1225, 1234,

- Ortí, Felip: 1176
- Ortí, Jacinto (*vicari general*): 90, 91, 179,
- Ortíz Viciano, Francisco: 502, 1130; *Ortíz Viciano, Francisco*: 614; *Ortís Viciano, Francisco*: 17, 78, 79, 884, 1011
- Ortiz i Cebrià, Diego Fèlix [canonge]: 351 (pàssim), 1216; *Ortí, Diego Fèlix*: 168, 719; *Ortíz, Diego Fèlix*: 901, 902, 903, 904, 905, 907, 908, 914, 916, 917, 918, 919, 920, 923, 924, 925, 926, 928, 929, 930, 931, 935, 936, 940, 941, 942, 945, 946, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 957, 958, 959, 960, 962, 963, 1103, 1104, 1117, 1218; *Ortís, Diego Fèlix*: 361 (pàssim), 1258; *Ortín, Diego Fèlix*: 829 (pàssim), 1234
- Ortiz [Malferit], Juan [regidor]: 674, 727; *Ortíz, Juan*: 374, 674; *Ortí, Juan*: 105; *Ortís, Juan*: 105, 181, 380, 422, 972
- Ortiz, Juan (*prevere*): 1164, 1166; *Ortí, Juan*: 1165
- Ortoneda, Josep (*mossén*), [subiaca]: 908, 933, 988, 993, 995, 1059, 1121, 1161, 1200, 1237, 1250; *Otoneda, mossén*: 1237
- Osenaldes, Thomàs (*pare, doctor*): 1243; *Honsseslades, Thomàs*: 1241
- Ospital de València: 453, 458, 1079
- Ospital: 364, 364, 1027, 1027

- P

- Padilla, hort de: 416, 751
- Pàdua, Antoni de (*sant*): 446, 453
- Pajarella: 192
- Palop, Bernat: 784, 815, 816
- Pardo, Juan (*manchador y campaner*): 939, 989
- Pardo, Pere (*manchador y campaner*): 989
- Pardo: 1240
- Parma, duc de [Eduard de Parma, pare d'Isabel Farnese de Parma]: 146
- Pasqual, Beatriu: 857
- Pasqual, don [Pasqual Fenollet]: 260
- Pasqual, Jusepa: 1003
- Pasqual, mossén [Pasqual Pelegero]: 398, 412
- Pasqual, Vicent: 890
- Pastor, Antoni: 86
- Pastor, Francisco (*mossén, doctor*), [prevere]: 93, 252, 504, 625, 819, 824, 908, 939

- Pastor, hereus de: 747
- Pastor, Josep: 449, 457
- Pastor, Lluís (*mossén, prevere*): 1018, 1078, 1086, 1178, 1193, 1236, 1258
- Pastor, Pere Vicent (*doctor*): 79, 265
- Paterna: 420, 1148, 1150
- Patrício, don [Patrício Santes]: 220
- Pau, sant: 181, 358,
- Paula, sant Francisco de: 678
- Paula, santa: 915
- Pavia, Francsico (*doctor*): 1011
- Pavia, Jacinto (*doctor*): 30, 31, 37, 40, 55, 76, 94, 101, 103, 110, 119, 129, 131, 143, 144, 147, 148, 149, 157, 158, 160, 163, 168, 172, 175, 184, 198, 205, 208, 216, 227, 228, 245, 253, 268, 303, 308, 311, 314, 315, 317, 380, 427, 489, 503, 548, 713, 715, 742, 753, 917, 1011; *Pavía* (*doctor*): 20, 22, 23, 27, 28, 29, 30, 35
- Pavia, Jusep (*doctor*): 120
- Peadjer, partida de: 1225
- Pedragós, camí: 1150; *Pedagós, camí (partida del)*: 1124
- Pedrera de Barcheta, camí de la: 181
- Pedro, don [Pere Belloch]: 104; Pedro, don [Pedro Roca]: 1010, 1017
- Pedro, duc de San: 275, 403, 408,
- Pedro, san: 17, 411
- Pedron, Chochim (*doctor*), [prevere]: 1185
- Pelegero de Pérez, Lauriana (*viuda*): 1087
- Pelegero, Carlos (*doctor*), [prevere]: 42, 61, 82, 104, 107, 108, 113, 122, 127, 130, 162, 181, 431, 646, 673, 684, 813, 824, 825, 833, 835, 855, 899, 907, 1002, 1243; *Pelejero, Carlos (doctor, prevere)*: 141, 181, 383, 394, 460, 491, 541, 555, 562, 595, 631, 752; *Pellejero, Carlos*: 412, 443, 444, 482, 523, 786, 794
- Pelegero, Francisco: 833, 835; *Pelejero, Francisco*: 625
- Pelegero, Jasinto: 835, 855; *Pelejero, Pere Jacinto*: 181, 555
- Pelegero, Jusep (*ciudadà, llaurador*), [justícia major en el civil i criminal (1690), racional (1699) i jurat en cap de Xàtiva (1705)]: 55, 103; *Pelejero, Jusep*: 181, 216; *Pellejero, Jusep*: 613
- Pelegero, Manuel [regidor]: 1099; *Pellejero, Manuel*: 1099
- Pelegero, Onofre: 1169 (*Pelegero, terra de*: 796, 842); *Pelejero, Onofre Vicent*: 746; *Pellejero, Onofre Vicent*: 767, 769; *Pellejero, Nofre*: 1099, 1169 (*Pellejero, terra de*: 796)

- Pelegero, Pasqual (*mossén*), [prevere]: 115, 204, 221, 257, 398, 431, 659, 663, 764, 840, 847, 896, 953, 1001, 1033, 1236, 1258; *Pelejero, Pasqual*: 141, 205, 383, 414, 443, 562, 566, 595; *Pellegero, Pasqual*: 313, 347, 424, 1086, 1127, 1159, 1193; *Pellejero, Pasqual*: 418, 482, 523, 779, 791
- Pellegero, Anna Mollà de: 613
- Pellegero, Gaspar (*llaurador*): 613; *Pellejero, Gaspar*: 781, 786
- Pellegero, Maria Manuela: 1169
- Pellerós, Vinela de: 766
- Perales, Antoni: 1056
- Perales, Simó: 493
- Pere (*pertiguer*), [Pere del Villar]: 808, 1217, 1252
- Pere, Sant (*església*): 44, 47, 69, 92, 99, 114, 130, 154, 163, 164, 167, 204, 329, 363, 411, 502, 573, 607, 648, 807, 809, 845, 967, 968, 971, 992, 1243; *Pere, Sen*: 154,
- Pere, sant: 237, 279, 329, 358, 363, 411, 424, 442, 453, 458, 502, 506, 517, 519, 540, 614, 644, 741, 770, 866, 869, 897, 901, 915, 923, 1014, 1057, 1145, 1168, 1212, 1221; *Pere, sen*: 644, 1145, 1168
- Pere, sen (carrer de): 1213
- Perellós, senyor de: 743, 755
- Peres, Antoni (*vicari de l'Hospital de la Misericòrdia*): 259
- Peres, Gregori [advocat dels Reials Consells i alcalde major de Sant Felip (1715-1723), corregidor]: 226, 863; *Pérez, Gregori (ciudadà)*: 210, 226, 517, 863
- Peres, Luis (*capellà major de la Casa de Misericòrdia de València*): 263
- Pérez Juan, Ximén (*canonge*) 1204; *Peres, Ximén*: 1233, 1237
- Pérez, Balthasar: 1183
- Pérez, Christòfol (*llaurador*): 673, 995, 1074; *Peres, Christòfol*: 993, 1029; *Péreç, Christòfol*: 673
- Pérez, Gabriel (*doctor*): 494
- Pérez, Juan Batista (*capità, ciudadà*): 893, 902; *Peres, Juan Batiste*: 902
- Pérez, Jusep (*doctor*): 363
- Pérez, Jusep (*hermità de Sant Jusep*): 1087
- Pérez, Vicent Antoni (*mossén*), [prevere]: 380, 437; *Peres, Vicent*: 380, 437, 438; *Pérex, Vicent*: 405; *Peres, Antoni Vicent*: 65, 66
- Peris, Fèlix (*mossén*): 646; *Pérez, Fèlix Thomàs (mossén)*: 191, 220, 228, 237, 412, 482, 523, 595, 631, 673; *Péreç, Felís*: 562; *Peres, Fèlix Thomàs (mossén)*: 108, 142, 160, 183, 445, 450, 752, 1041, 1243

- Peris Borja, Vicent (regidor): 421, 661, 753, 757, 760, 763, 773, 787, 790, 999, 1029; *Périx, Vicent (ciudadà)*: 568; *Pèriz y Borja, Vicent (regidor)*: 903, 1166; *Peris, casa de*: 421, 753; *Périx, casa de*: 482
- Perler, Manuel (*mossén*): 854
- Perpiñà, carrer de: 321
- Peyxer, partida del: 1167
- Pichó, canonge (*de València*): 247, 264, 284, 329, 338, 617; *Pichon, Benito (canonge)*: 331, 332, 337, 338
- Picó, Rosa (*viuda de don Christòfol Berenguer, de Xixona*): 913
- Pinazo, Gregori (*mossén*): 1143, 1144; *Pinaso, Gregori*: 1214
- Piquer, Cristòfol: 93, 99, 114, 142, 154, 220, 252, 259, 313, 347, 383, 412, 425, 431, 482, 523, 562, 595, 614, 631, 645, 673, 752, 774, 794, 847, 896, 953, 1001, 1033, 1086, 1127, 1159, 1171
- Piquer, deà: 50, 227
- Piquer, Jusep (*llaurador*): 645, 857, 1079
- Piquer, Jusepa: 227
- Plaça, porta de la: 104
- Planelles, Berthomeu (*llaurador*): 984
- Polache, *mossén*: 180
- Polache, Vicent (*taulejer*): 228
- Polinyar de Carcaixent: 488
- Pons, Berthomeu: 308
- Pons, Felis (*mossén*): 813
- Pons, Jusep (*mossén*): 93, 412, 581, 620
- Pont, Jaume (*mossén*): 81, 162, 197, 220, 259, 412, 611, 612, 624, 625, 1090
- Pont, Manuel: 1160
- Pont, Nofre: 624, 625
- Pont, Thomàs (*mossén*): 611, 619, 624, 625, 847, 864, 896, 953, 1001, 1033, 1193, 1211
- Ponts [Jaume i Tomàs Pont]: 1012
- Porchins de la Fira: 607; *Porchens, plaça dels* [plaça sant Pere]: 163
- Poret, Manuel: 1006
- Portal, monges del [Portal de València]: 321, 1202
- Portell, Feliciana (*viuda de Fèlix Esteve*): 827
- Portell, Fèlix: 928

- Portell, Jusep (*acòlit; mestre de capella*), [organista i prevere]: 81, 202, 490, 749, 765, 978, 1071, 1141; *Portells, Jusep*: 81
- Portell, Miquel (*notari*): 769
- Portell, ort de: 204
- Portell, plaseta de (o d'Auger): 980
- Pouets, carrer dels: 529, 607; *Poets, carrer del*: 974
- Prats, Jaume (*manxador i agranador*): 939
- Prats: 433
- Pròxita y Valeriola, Antònia: 516 , 519, 526, 531, 563, 565
- Pròxita, Alqueria de: 516
- Puchol, Agustí (*franciscano*): 1095
- Puebla, la: 19
- Puig, carrer del: 877
- Puig, ermita del: 1139; *Puch, ermita*: 66, 73; *Puich*: 66, 73
- Puig, Fernando: 802
- Puig, Juan : 782, 783
- Puig, partida del (*heretat del*): 181, 434, 625, 886, 1169, 1208; *Puch, partida del*: 1029, 1030; *Pughc*: 101
- Pujol, Francisco (*confessor de les monjes de Santa Clara*): 171
- Purificació: 442, 1051
- Puríssima: 39, 950

- Q

- Quadrado, Antoni (*doctor, vicari de Sant Pere*), [prevere]: 139, 146, 329, 363, 458, 847, 896, 823, 853, 967, 971, 1001, 1029, 1057
- Quadrado, Batiste (*mossén*): 200, 412, 626, 1063
- Quadrado, Francisco (*cerer*): 1186
- Quadrado, Jacinto: 626
- Quadrado, Valero: 55, 216, 626, 757, 769
- Quart: 255
- Quatretonda: 86, 340, 514, 517
- Quevedo, padre: 328
- Quilis, Manuel (*doctor*): 1258
- Quilis, Francisco (*clergue*): 242, ; *Quiles, Francisco (mossén)*: 269

- Quilus, marquès de (*capità general*), [Don Claudio Habraham de Tubieres, de Grimoard, de Pestel y Levy, duc de Caylús, marquès de Thubieres, senyor de Beauvais y de Gaut,]: 1240, 1251
- Quinçà, Jusep (*mercader*): 309; *Quinzà, Jusep*: 193, 194
- Quint, Felip (*rei*) [Felip V de Borbó, fill de Lluís de França i Maria Anna Victòria de Baviera]: 57, 529, 549
- Quintana, carrer de mossén: 883
- Quintana, Font (*ermita*): 411, 728, 805
- Quinto, Bertomeu: 46
- Quinto, Blai (*doctor, prevere*), [prevere]: 1100, 1193, 1218, 1236
- Quinto, Domingo: 46, 107
- Quinto, Reymundo: 1100

- R

- Ramon, Miquel (*llaurador*): 492
- Rausell, Agustí (*relichíós agustino*): 86
- Rausell, Jacinto (*prevere, frare predicador*): 69, 86
- Raval: 188, 863
- Real, conde del: 767, 769, 841, 853, 1187
- Reatigui, Andrés Orbe de la (*arçobispo*), [Andrés Orbe de Larreátegui, arquebisbe de València]: 575
- Remey, Mare de Déu del: 496
- Renart (*de Sueca*): 255
- Requena, Pere (*llaurador*): 891
- Revilla, doctor: 517
- Riarque, Francisco (*mossén*): 313
- Rias, Francisco (*notari*): 459
- Ribelles, Jesup: 1213
- Ribera, doctor: 160
- Ribera, Juan: 994
- Ribera, Juana Isabel: 493
- Ribera, Juana Isabel: 493, 495
- Ribera, Jusep: 171
- Ribera, Llorenç (*librero*): 1044, 1139
- Ribera, Llorens (*mossén*): 854

- Ribera, Manuel (*doctor, mossén, clergue*), [prevere]: 275, 412, 589, 900, 968, 969, 978, 1263
- Ribes: 747, 819
- Ricart, Francisco (*mossén*), [prevere]: 181, 744; *Richart, mossén*: 72, 142, 183, 220, 259, 373, 412, 469, 493, 535, 647, 656, 743, 744, 1167
- Ricarts, tanda de (partida de la Llosa): 1027
- Richart, Constantina (*viuda de Felip Aliaga*): 841, 874
- Richart, Jusep (*llaurador*): 863, 987
- Richart, Viecnt (*llaurador*): 1015, 1228
- Richart; magor, Fèlix: 1014
- Rico, Jusep (*mossén, prevere*): 43, 61, 142, 181, 183, 384
- Rico, pare: 106
- Rico, Pere (*doctor*): 374, 381
- Riera, Pere (*mossén*): 815, 816
- Rios, Jusep (*doctor*): 887
- Rius, Jusep (*vicari general*): 907
- Robledo, Juan (*oficial invàlid*): 481
- Roca Mora, Luís (*vicari general*): 568
- Roca y Salvador, Pere: 623, 1006, 1010, 1013, 1014, 1017, 1079, 1080
- Roca, Batiste: 891
- Roca, Berthomeu: 1137
- Roca, Carlos (*mossén*), [prevere]: 1144
- Roca, (*de la Ènova*): 618
- Roca, dragó: 1152
- Roca, Felis (*llaurador*): 892
- Roca, Fructuoso (canonge): 1010 (pàssim), 1266
- Roca, Jusep (*doctor*): 629 (pàssim), 1266
- Roca, Jusep (*metge*): 804
- Roca, Pasqual (*mossén*): 539, 583, 729, 743, 768, 807
- Roca, Pedro Juan: 739
- Roca, Pere (*doctor: rector d'Alcoi > rector de Castelló*): 474, 485, 512, 517, 523, 617, 653, 1045, 1142
- Roca, Thomàs: 622, 920; *Roca, terra de*: 645, 684
- Roca, Vicent (*apotecari*): 121, 163
- Rocafull, Francisco ("*governador*") > [Francesc Rocafull y Folch de Cardona, primer corregidor de Sant Felip]: 408

- Roch, isleta de sant: 881
- Roch, sant: 371, 377
- Rodenes, Chochim (*acòlit*): 1098
- Rodrigo, Fèlix: 20, 49, 70, 311; *Rogrigo, Fèlix*: 40
- Rodrigo, Francisco: 149, 303, 317
- Rodrigues, Josep (*mossén*): 6, 412, 908, 1193; *Rodrigues, Josep*: 1236, 1258; *Rodrigo, Josep*: 504; *Rodríguez, Josep*: 504
- Rodrigues, Juan Antonio (*escrivà*): 84
- Roger, Timotheo (*mercader*): 138, 204, 205, 315
- Roig, terra de: 874; *Roix, terra de*: 807, 856, 872, 923
- Roig, Vicent (*mossén*), [prevere]: 413, 482, 523, 562, 595, 643, 1037, 1051, 1086, 1108
- Roio, Juseph (*noatari*): 604
- Roma: 27, 28, 70, 78, 83, 84, 90, 91, 162, 178, 179, 184, 186, 203, 210, 256, 261, 277, 400, 427, 430, 431, 441, 442, 452, 457, 474, 485, 490, 503, 550, 739, 749, 765, 785, 804, 815, 834, 836, 838, 885, 903, 911, 914, 923, 936, 940, 993, 997, 1045, 1085, 1153, 1164, 1165, 1168, 1173, 1177, 1180, 1183, 1186, 1224, 1246, 1260, 1263
- Roques, senyors [Fructuós Roca i Josep Roca]: 1202, 1206
- Ros, Christòfol: 1244
- Ros, Dionís [canonge i cabiscol]: 804 (pàssim), 1265; *Ros de Puich Motló, Dionís*: 1165
- Ros [i Montoro], Fèlix [cabiscol i canonge]: 1 (pàssim), 996
- Ros, Thomàs: 420, 435
- Rosí Genovés, Josep: 730, 833
- Rosilló, Juan (*vicari general*): 1230
- Rotlà y Olomar, Carlos: 1147, 1148
- Rotlà, senyor de: 1183
- Rovira, Pau: 729, 808, 809, 960, 1091
- Royo, Josep (*notari*): 604
- Royo, Juan (*satre*): 857
- Royo, Timotheo (*corredor*): 82
- Rúbio, Francisco (*doctor, rector de la Llosa*): 200, 222
- Ruís de Castilblanque, Juan [Ruiz de Castellblanqui, Joan; alcalde major]: 906
- Ruís, Francisco: 253

- Ruiz Oruña, Pedro (*governador*) > [Pedro de Ruipérez y Orduña, militar i corregidor de la ciutat de Sant Felip], [Ruipérez y Orduña, Pedro]: 641; *Rui Ordoñez, Pedro*: 518; *Orduña, Pedro*: 641
- Ruiz, Ximen (*pare dominico*): 188; *Ruís, Gimén (pare dominico, prior del convent de Sant Domingo de Algemés)*: 488
- Rus, Juan (*sargento*): 863

- S

- Saba, sant: 591
- Saboia, Luïsa Maria Grabiela de [reina]: 111; *Saboya*: 100
- Saboyana, reyna: 98, 104, 553
- Sacaries, Francisco Juan (*mossén, mestre de capella*): 473, 476; *Sacarias, Francisco Juan*: 474, 507; *Zacarias, Juan*: 507
- Sacripanti, Jusep (*cardenal datari*): 349
- Sala, Francisco (*mestre del real militar orde de Nostra Senyora de la Mercè*): 958, 959
- Salaçar, carrer de: 529
- Sales, Agustí (*doctor*): 1140
- Sales, Ycnàcio: 598
- Salud Pública, patrona de la: 1149
- Samit, Antonio: 101
- Samit, Melchior: 49, 96, 101
- Samper, Francisco (*retor*): 1102
- Samper, Marcelino Ximeno de: 1058
- Sanahuja, Josep (*notari*): 766,
- Sanahuja, Jusep (*mossén, epistoler*): 1054, 1081; *Sanauja, Jusep Enrique de*: 1054, 1101
- Sanç Despuig, Juana: 907; *Sans, Juana*: 493; *Sanz, Juana*: 864, 949
- Sanç, Bernardo Jacinto: 587, 605, 609; *Bernardo Sans, Jacinto*: 605, 627
- Sanç, Jusepa: 434
- Sanç, Juseph: 674; *Sans Francés, Josep*: 82, 317; *Sans Francés, Josep*: 317
- Sanc, vera cofradia de la: 860; *Sanch, confraria de la*: 761; *Sang, confraria de la*: 756, *Sangch, confraria de la*: 765
- Sanchis, Antonio: 102
- Sanchis, Casià: 648

- Sanchis, Chochim: 1228
- Sanchis, Damià: 781
- Sanchis, Getrudes: 980
- Sanchis, Joan Baptista (*notari*): 5 (pàssim), 1134; *Sanchiç, Juan Bautiste*: 548, 556, 558; *Sànchiz, Juan Bautista*: 104, 686, 687, 786, 788, 790, 796, 1055
- Sanchis, Josep Thomàs (*mossén*), [regidor]: 862, 958, 1213, 1220, 1222, 1237
- Sanchis, Juan (*notari de Canals*): 1119
- Sanchis, Jusep Geroni: 394
- Sanchis, Manuel: 541, 543, 546, 835; *Sànchiz, Manuel*: 781, 786
- Sanchis, Philip: 1213
- Sanchis, Thomàs (*doctor, d'Énguera*): 419, 435, 541, 546; *Sanchiç*: 533
- Sanchis, Thomàs (*retor de la Torre de Lloris*): 770
- Sanchis, Vicent (*mossén*): 978
- Sancho, Fèlix Thomàs: 620, 830, 875
- Sancho, Jaume (*mossén*): 26, 36, 46, 115, 123, 225, 412
- Sancho, Juan (*acòlit*): 1098, 1201
- Sancho, Luís (*mossén*): 59, 76, 207, 413
- Sancho, Miquel Geroni: 620
- Sancho, Pere Jeroni (*mossén*): 43, 56, 462, 478, 480, 517, 521, 561, 621, 830, 875
- Sancho, Rosaura (*viuda d'Assensi*): 1196
- Sanmartí, Vicent (*doctor*), [prevere]: 910, 933, 948; *Sanmartí, doctor*: 949; *Sanmartín, Vicente (Inquisició)*: 59, 66, 71, 88, 107, 116, 124, 141, 168, 182, 270, 282; *Santmartí, Vicent*: 325, 355, 1097; *Senmartí, Vicent*: 355, 1097
- Sans, Jesualda: 188, 189, 195
- Sans, Pasqual: 195
- Sans, Ygnés: 328
- Sant Guan, Maria (*viuda de Gusep Garsia, carseler*): 971
- Santes, capella de les: 442
- Santes, carrer de les: 980
- Santes, Diego: 210, 220
- Santes, Patrício: 181, 202, 210, 220
- Santo (10): *la image del Santo Christo*, 154
- Santos (1): *la capella dels Santos*, 921
- Sanz, Agustí: 838, 867; *Sans, Agustí*: 122, 195, 665
- Sanz, Francisco: 774, 775; *Sans, Francisco*: 972

- Sanz, Geroni: 1177; Sans, Geroni: 1192, 1202, 1205, 1206
- Sanz, Juan: 847, 896, 953; Sans, Juan: 1001, 1086, 1127, 1159; Sants, Juan: 1033
- Sara, Juan (*sastre*): 342
- Sarrió, Batiste (*mossén, organista*): 64, 136; Sarrión, mossén: 64
- Sarrió, Francisco (*mossén, prevere, mestre de capella*): 175
- Sarrió, Josep (*doctor*): 506
- Satorres, Matheu (*mossén*): 565; Satorre, Mateo: 19;
- Saurina: 439
- Seba, Geroni (*mossén*): 815
- Sebastià, sant: 212, 271, 317, 403, 442, 641, 872,
- Sebià, Gaspar: 648
- Segarra, Thomàs (*moliner de Canals*): 874
- Segarra: 1216
- Sellés, Marc Antoni (*mossén, mestre de cerimònies*): 43, 61, 93, 99, 142, 163, 191, 402, 412, 485, 881, 993
- Sempere, Josep: 1178
- Sendra, Roc (*notari*): 1209, 1211
- Seniera: 847, 896, 953, 997, 1001, 1107, 1086, 1159, 1113, 1127, 1193; Señera: 1258
- Sentpere, Bernarda: 1178
- Serano, Felip (*doctor*): 1021
- Serdeña: 550, 659
- Serra, Vicent (*doctor*): 836
- Serrano y Altavert, Domingo: 1218
- Serrat, Juan (*mestre de capella, mossén*): 274, 297, 455, 457, 473, 475, 500; Serra, Juan: 590; Cerrat, Juan: 391, 500; Serat y Dolç, Juan: 231
- Servera, Jusep (*notari*): 1015
- Servera, Manuel (*doctor*): 366
- Sesília: 1022
- Seu, la (Xàtiva): 61, 484, 881
- Seu, Mare de Déu de la: 50, 153, 602, 660, 1145; Seo, Mare de Déu de la: 367, 411, 469
- Sevilla: 866, 940
- Siera, mestre de l'obra: 1030
- Sierra, Alonço (*ermità*): 495; Cierra, Alonso: 411
- Sifre, Agustí (*doctor*), (1): 1107; Cifre, Agostí (*doctor*): 1113

- Sifres, Joseph: 741, 747, 1016; Cifres, Juseph: 651, 684, 684, 777
- Simó, Juan Batista (*doctor*): 875, 878
- Simó, sant: 942
- Simon, don (*ajudant*): 671, 678
- Socorro, Mare de Déu del: 496
- Sogorb: 143; Segorb: 441, 753, 1165, 1254; Segorbe: 131, 755
- Soler, Estanislau Vicent (*doctor, canonge*): 15 (pàssim), 1254
- Soler, Francisco (*mossén*): 90, 613, 641, 644, 648, 673, 744, 752, 767, 774, 775, 821, 829, 841, 844, 861, 883, 953, 955, 980, 987, 1011, 1027, 1033, 1086, 1114, 1127, 1128, 1159, 1165, 1166, 1177, 1178, 1188, 1191, 1192, 1193, 1204, 1220
- Soler, Josep (*acòlit*): 584, 627, 766
- Soler, Josep Bonaventura (*doctor, canonge*): 766 (pàssim), 1265
- Soler, Nofre Jusep [regidor]: 185
- Soler, Pasqual: 863
- Sollana: 875, 878
- Solosano, Josep: 1125
- Solosano, Juana Anna: 1125
- Soriano, Juan (*llaurador*): 891
- Soriano, Lluís (*infantillo*): 1109
- Soro, Tomàs (fra): 850
- Sorrell, Gerònima (viuda de don Alonso Zanoguera): 520
- Suares Caravàs, Juan (*Alcalde major*), [advocat dels Consells Reials]: 168
- Suc, Roch: 1085
- Sueca: 255
- Sufragi, Mare de Déu del: 737
- Surió, Andreu (*doctor*): 669

- T

- Tabasca, Manuela: 847
- Tahuenga, Salvador (*forner*): 845
- Talens, Jusep: 57, 488
- Talens, Martí (*mossén*): 57, 1036, 1144, 1150
- Tallada, Jusep Juan: 394
- Tàpies, doctor: 489

- Tarasona, Pedro (*notari*): 385
- Tàrrega, Fèlix: 418, 1096, 1111; *Tàrraga*, Fèlix: 1096
- Tecla, plaçeta de santa: 929
- Tecla, Santa (*església*): 50, 99, 134, 145, 155, 162, 164, 178, 191, 203, 223, 320, 321, 359, 374, 386, 422, 431, 437, 481, 485, 487, 499, 514, 515, 516, 610, 632, 648, 698, 700, 701, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 761, 847, 901, 1051; *Tecla*, Senta: 648
- Tecla, santa: 156
- Teixidor Sanz de Bellví, Onofre Vicent [prevere i canonge]: 152 (pàssim), 1262; *Tegedó*, Vicent: 900; *Tejedor*, Nofre Vicente: 41; *Texedor*, Onofre Vicent: 1, 2, 6, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 31, 33, 34, 35, 36, 59, 412, 1032, 1037, 1038, 1039, 1044, 1114, 1125, 1225, 1228, 1234; *Teixidor*, Onofre Vicent: 6 (pàssim), 1228; *Teyxidor*, Onofre Vicent: 1034, 1035, 1053, 1059, 1236, 1243, 1244, 1246, 1248, 1249, 1250, 1252, 1253, 1254, 1258, 1263; *Thexedor*: 1219; *Tixidor*, Onofre Vicent: 605, 655
- Terrafort, partida de: 774, 1186
- Teruel: 131
- Thimoteo (2): *Thimoteo Roger*, mercader de València, 138
- Thomàs, don (pare), [Thomàs Osenaldes]: 1241, 1243
- Thomàs, don [Thomàs Cebrià]: 1167
- Thomàs, Felis (*mossén*): 779
- Thomàs, Francesc (*notari*): 86
- Thomàs, Jusep (*doctor*): 65,
- Thomàs, mossén [Thomàs Pont; prevere]: 625
- Thomàs, sant: 748, 987
- Thomàs, Visent: 1000
- Tiago, sant: 917; *Thiago*, senyor (sant): 326
- Tobias, don [Tobias del Burgo]: 181, 188; *Thobias*, don: 244, 264, 265, 268, 280, 284, 308, 331, 514, 516, 519, 618
- Tolosa, doctor: 997
- Tomàs, Visenta Maria: 1020; *Thomàs*, Vicenta Maria: 657, 664, 1020
- Tormes, sagrista: 182
- Tormo, Esperança: 493, 1073
- Tornier, Juan Bautista (*doctor*), [prevere]: 1086, 1127, 1159, 1193, 1200, 1243
- Torrella, lloc de: 820
- Torrella, terra de: 373

- Torrent de València (L'Horta): 1102; *Torent de València*: 1043
- Torrent, poble de (la Costera): 1118
- Torres, Francisco: 250, 264
- Torres, Luís (*notari*): 462
- Tortosa, Cristòfol (*notari*): 493
- Tortosa, Jusep (*doctor*): 349, 419, 435,
- Tortosa, Maria Manuela: 874
- Tortosa: 1089
- Tosalet, lloc de: 1074
- Tous: 298, 299
- Triaca, carrer de la: v. *Artiaca*
- Trinitat, convent de la (*orde*): 188, 196, 317, 377, 496, 1096, 1133, 1180, 1228
- Trinitat, plaça de la: 467, 607
- Trinitat, Santíssima: 74, 94, 136, 996, 1084, 1197, 1230
- Trobat, Berthomeu (*notari*): 28, 136, 208, 212, 261, 275, 474, 477, 486, 494, 510, 565, 572, 592, 612, 659, 771, 774, 829
- Trobat, Domingo (*mossén*): 96, 102, 119, 153, 193, 194, 212, 228, 246, 273, 412, 813; *Trobet, Berthomeu*: 1019
- Tudela, Josep Matheu (*mossén*): 483
- Tudela, Juan Batista: 621
- Tur, Sebastià: 638

- V

- Valànsquez Zapata, Francisco (*jutje de confiscacions*): 199
- València, Seu de: 84, 198, 395
- València: 30 (pàssim) 1208; *València*: 659; *València*: 604, 609, 644, 647, 654, 809, 836, 1000, 1012, 1028, 1043, 1220, 1226, 1227, 1253, 1259, 1265;
- Vallada: 469, 493, 535
- Vallebrera, Carlos (*mossén*): 897; *Vallabrera, Carlos*: 977
- Vallés: 424
- Vallo, Miquel (*dit Maella*): 316
- Valltera, Pedro: 997, 1008
- Vallterra, Josep: 182 (pàssim), 745; *Valleterra, Jusep*: 214, 219, 361, 523, 575; *Valltera, Jusep*: 347, 647; *Valtera, Josep*: 230, 231, 232, 260, 262; *Valterra, Jusep*: 245, 259, 261, 270, 282, 312, 324, 325, 326, 640, 649

- Vallterra, Manuela: 1167, 1225; *Valleterra, Manuela*: 1167
- Valterra Blanes y Sanguino, Maria: 906
- Vega, terres en la: 1080, 1099, 1118
- Vejaroch, Juan (*notari*): 493
- Ventura, don [Josep Bonaventura Soler]: 1235
- *Vera Creu, altar de la*: 761; *Vera Creu, sepultura de la*: 612, 757; *Vera Chreu, capella de la*: 508
- Vera, Juan (*llaurador*): 883
- Vera, Juan (*notari*): 19, 891
- Verdés Montenegro, Fernando (*tresorer*): 88
- Verdú, Manuela: 598
- Verdú, Vicent: 598; *Vicent [Vicent Verdú]*: 598
- Verge [Mare de Déu de la Seu]: 156, 192, 247, 256, 262, 371, 406, 602, 686, 713; *Verje*: 520
- Verger, Francisco (*doctor, mestre de filosofia*): 1090, 1256
- Verger, Jusep (*doctor, acòlit*), [prevere]: 903, 1005, 1258; *Verjer, Jusep*: 1031, 1047, 1059
- Vicent de València: 182, 462, 581, 665; *Vicent de València*: 809
- Vicent, sant (*capella*): 73
- Vicent, sant (carrer de): 607
- Vicent, sant: 66, 73, 107, 324, 354, 401; *Vicent, cent*: 10; *Vicent, cen*: 13
- Vidal, Francisco (*mossén*): 93 (pàssim), 1258
- Vidal, Jaume Luís: 70
- Vidal, Josep (de Alfarrasí): 86, 436
- Vidal, Jusep (lo Llosero): 57, 61, 394
- Vidal, Luciana: 181, 283
- Vidal, Luïsa: 191
- Vidal, Vicent (*doctor*): 1082, 1197
- Vidal, Vicent (*llaurador*): 1015
- Vidal, Vicent: 257, 356, 369, 379, 380, 436, 562, 586, 594, 624; *Vidal, Visent*: 990, 991, 999
- Viera, Pere: 464
- Vila, partida de la: 1051
- Vilar, Fèlix (*mossén*): 976, 1031
- Vilaroia, mossén: 1262; *Vilaroya, Juan*: 1159, 1262
- Villa, Josep (*doctor*): 631

- Villadàries, marqués de: 99
- Villagoyosa, vila de: 1245
- Villar, Antoni del (*pertiguer*): 1 (pàssim), 1034
- Villar, Fèlix: 1031
- Villar, Pere del (*pertiguer*): 999 (pàssim), 1265
- Villarmosa (*mestres de capella*): 476; Vilarmosa: 476
- Viña, Diego Eugeni de la (*deà y canonge*): 83 (pàssim), 1266; *Viñya, Eugeni de la*: 290
- Vinalesa: 233; *Vinaleza*: 233
- Vivanco y Angulo, Lorenzo (*abat*): 446, 680, 940, 941

- X

- Xàtiva: 6 (pàssim), 1265
- Ximenes, Jusep (*regidor*): 458, 871
- Ximenis, Onofre (*mossén, prevere*): 857
- Ximeno de Samper, Marcelino [*regidor*]: 1058
- Ximeno, Antònia: 904
- Ximeno, Batiste (*doctor, domer*): 32,
- Ximeno, canonge: 50, 203, 907, 1051, 1208; *Gimeno, canonge*: 1034
- Xiorques: 45
- Xixona: 901, 913, 918

- Y

- Yborra, Juan Batiste (*doctor*): 112
- Yborra, Jusep: 1039
- Ynés, santa: 1079, 1080, 1087
- Yongo, Vicent: 1074
- Ysniel, Francisco: 624

- Z

- Zanoquera, Alonso: 520
- Zapata, Salvador: 829, 886
- Zaragosa: 83; *Zaragoza*: 14